

† DANIL STĂNEȘCU
EPISCOP - LECTURĂ AL DĂCIEI FELIX

FĂRINTELE ARSENIE -
„OMUL ÎMBRĂCAT ÎN HAINĂ DE ÎN”
ȘI
„ÎNGERUL CU CĂDELNITA DE AUR”
(Iezechiel 9,3; 10,2 și 6; Apocalipsă 8,1-6)

SINAIA - 2009

*Închin această carte cu smerenie și recunoștință prea cuvioasei
maici Zamfira Stavrofora Constantinescu (1925-2005).*

**„Cuvântul lui era precum tunetul pentru că
viața lui era ca fulgerul.”**

(Sfântul Grigorie Teologul despre sfântul Vasile cel Mare, P.G. 38,74).

**„Așa au trăit părinții noștri, așa L-a aflat pe
Dumnezeu Părintele nostru Arsenic.”**

(Pateric XVII,2).

DANIIL STOENESCU
Episcop-Loctiitor al Daciei Felix

PĂRINTELE ARSENIE –
„OMUL ÎMBRĂCAT ÎN HAINĂ DE IN”
ȘI
„ÎNGERUL CU CĂDELNIȚA DE AUR”

(Iezechiel 9,3; 10,2 și 6; Apocalipsă 8,1-6)
Ediția a II-a

SINAIA
2009

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României DANIIL
STOENESCU, episcop

Părintele Arsenie: Omul îmbrăcat în haină de in și Îngerul cu cădelnița de aur / Daniil Stoenescu, episcop locțiitor al Daciei Felix. - Ed. a 2-a, rev. - Deva: Charisma, 2009
ISBN 978-973-88006-6-3
281.95 Arsenie Boca
929 Arsenie Boca

Ediție îngrijită de: Episcop Dr. DANIIL STOENESCU
Tehnoredactare text: Monahia Maria Suciu
Tehnoredactare computerizată: Tudor Raicu
Foto: Ferencz Sever, Vasile Aionesei

© Editura Charisma
Deva, Str. Nicolae Iorga nr. 24, tel./fax: 0254.212626
www.arsenieboca.ro e-mail: office@arsenieboca.ro
ISBN-13: 978-973-88006-6-3

Toate drepturile asupra prezentei lucrări aparțin Editurii Charisma. Reproducerea integrală sau parțială a textelor sau ilustrațiilor este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Editurii Charisma.

VIATA LUI IISUS ȘI CARTEA VIETII NOASTRE

A-I scrie o carte, chiar bună, a rămas și rămâne o neputință; pentru că Iisus e singurul om care nu și-a dezmințit niciodată obârșia divină. Iar a scrie o „Viață” a lui Dumnezeu, nici a îndrăzni nu se poate. Singura „carte” pe care o scriem - și o scriem și fără să vrem - e cartea vieții noastre, cu care mergem înaintea Lui. Și mergem nu odată, la sfârșitul vieții, ci în fiecare zi și în tot ceasul, pentru că El e atotprezent și în categoriile vieții noastre.

El ne face corectura, întrucât noi îi scriem viața Lui în viațanoastră, dar nu destul de bine; de aceea, peste planurile și dorințele noastre, care merg ca o linie înainte, El coboară câte o linie de-a curmezișul, însemnând o cruce a vieții, iar noi îi zicem răscruce. Căci „În El trăim, ne mișcăm și suntem” (Fapte 17,28).

Ștergerea greșelilor ne obligă la întârzierea în viață; - nu putem intra fiecum în Împărăția luminii - ne-ar arde. De aceea trebuie să ne răbdăm și pe noi înșine, nu numai pe alții, așa cum suntem, dar strigându-L dintru adâncuri de conștiință, până când Lumina - Iubirea - Desăvârșirea, ne va face „cu vremea” asemenea ei.

Uneori strigătul acesta al continuității de conștiință, în atotprezența lui Dumnezeu, nu capătă nici un răspuns toată viața. Deși e o răbdare mântuitoare, o mucenicie, dar ne izbăvește viața de orice fel de iluzie. Dar izbăvirea vieții de iluzie e ridicarea ei, a vieții, la ființă, - singura Ființă, Ființa întrupată în Iisus.

Acesta este începutul și sfârșitul cărții vieții noastre, pe care ne-am legat s-o scriem împreună.

S. 3.X.1985.

Sinaia, Părintele Arsenie (n.n.)

„CUVÂNT BUN RĂSPUNS-A INIMA MEA”

(Psalmul 44,1)

O carte despre Părintele Arsenie Boca (1910-1989) - atât de necesară astăzi, mâine și poimâine - s-ar fi convenit să fie scrisă fie în chilia dăltuită și săpată de sfinția Sa în stânca de sub Fereastră Sâmbetei - adevărată clopotniță a Catedralei Mântuirii Neamului -, fie lângă izvorul sfinției Sale de la lacul Bucura din munții Retezat, fie din altarul bisericii pictate de la Drăgănescu sau, mai degrabă, de lângă crucea mormântului sfinției Sale de la sfânta mănăstire Prislop, încununat neîncetat cu flori. Crucea de lemn de la mormântul Părintelui nostru Arsenie este martoră a atâtor gânduri, glasuri, rugăciuni și plânsuri ale miilor de credincioși, care vin și revin aici, pentru a o pecetlui mereu cu evlavie curată și ortodoxă față de Părintele nostru Arsenie.

Dacă pentru sfântul Timotei, episcopul Efesului (I Timotei 1,3), poarta Damascului a fost întâlnirea cu sfântul apostol Pavel (Faptele Apostolilor 16,1-3), prin care s-a întâlnit cu Hristos, același lucru l-a însemnat pentru mulți dintre noi întâlnirea providențială cu Părintele Arsenie. De aceea, în drumurile noastre sinodale de la Vârșeț către Sfânta Patriarhie de la București, am ales însă la răstimpuri, popasurile duhovnicești la Sinaia, pentru a începe să scriem, după putință, cu ajutorul lui Dumnezeu, cu rugăciunile Maicii Domnului și cu binecuvântarea Părintelui nostru Arsenie, această carte, nu atât cu caracter strict biografic, cât mai ales în duh aghiografic, respectiv chilia sfinției Sale de la Așezământul monahal de aici, chilie de o austeritate monahală atonită, care adună, păstrează și concentrează deplin în spațiul ei lăuntric, duhul și darul tuturor locurilor sfinte amintite mai sus, legate între ele ca într-o salbă de numele, personalitatea și pomenirea Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie. În această sfințită chilie Părintele Arsenie și-a petrecut cei din urmă doisprezece ani din viața pământească și tot aici s-a săvârșit în Domnul, trecând la cele veșnice în ziua de 28 noiembrie 1989.

Toate cele din chilia Părintelui Arsenie de la Sinaia - candela aprinsă, sfintele icoane și cărțile de seamă - se păstrează cu multă evlavie, venerație și dragoste, așa cum au rămas și au fost lăsate de sfinția Sa.

Urcând înspre chilia Părintelui Arsenie de aici, pe scara de lemn în spirală, ne întâmpină mai întâi icoana reprezentând Arătarea Mântuitorului Iisus Hristos în dimineața învierii înaintea sfintei Maria Magdalena, pictată de Părintele. În latura dreaptă se află micul atelier de pictură al Părintelui în care se mai păstrează încă șevaletul, mai multe vopsele în culori și nuanțe diferite, desene, manuscrise și cărți, precum și două icoane lucrate, una, de dimensiuni mai mari, reprezentând Botezul Domnului, iar cealaltă, o gravură cu totul extraordinară a Mântuitorului Iisus Hristos, sub care se află așezat un mic desen în creion al clopotniței de la Prislop. În latura stângă din capul scării se află chilia Părintelui.

Între cărțile de seamă păstrate aici, remarcăm în mod deosebit o Biblie a Părintelui, ediția Sfântului Sinod din 1914, cu semnătura „Arsenie” pe foaia de titlu și trei Liturghiere folosite de Părintele în vremea slujirii liturgice de la Sâmbăta și Prislop, pe care se află câteva însemnări ale Părintelui Arsenie. Pe coperta interioară a celui dintâi este scrisă de mâna Părintelui o ectenie specială: „Ca niște robi nemernici cădem către Tine Mântuitorule și cu umilință ne rugăm: iartă și miluiește pe robii Tăi cei ce au ostenit până la acest sfânt lăcaș, și toată dorirea noastră fa-o ca să fie după voia Ta; nu ne lăsa Doamne întru ispite mai presus de putere; Doamne, nu pomeni păcatele tinerețelor noastre, nici ale părinților noștri cele din neștiință, ci ca un milostiv și bun, ușurează toată durerea noastră, - rugămu-ne Ție, Doamne, auzi-ne și ne miluiește.” La sfârșitul Liturghierului, pe lângă începutul Slujbei învierii scrisă de Părintele pe trei pagini adăugate, citim cuvintele scrise în mod sigur după 1948: **„Avem puțină iubire de vrăjmașii noștri și cu atât mai puțină față de vrăjmașii lui Hristos.”** Pe fila interioară găsim: „Bouțari (loc. în Caraș-Severin n.n.): **Vin la voi în numele Stăpânului meu Iisus Hristos.** E greu să fii tată și mamă, având a da seamă de copii, dar mai grea e datoria unui preot și mai ales a

unui episcop (800 de sate). Oamenii-s împărțiți: unii pentru Dumnezeu, alții împotriva lui Dumnezeu. (Mâna lui Dumnezeu)² ne-a făcut iarăși una. S-a făcut cu știrea și cu voia lui Dumnezeu. Dumnezeu știe ce ne așteaptă în viitor: să apărăm toți împreună crucea lui Hristos.” (Credem că aici Părintele se referă la întoarcerea greco-catolicilor la Ortodoxie n.n.).

Puțin mai jos citim pe aceeași pagină: „A iubi pe vrăjmași; a binecuvânta pe cei ce te blastămă... iată ceva cu totul pe dos de firea omenească - împotriva firii chiar. Ca să poți face acestea așa, înseamnă să fie mai tare Dumnezeu în tine decât eul tău. La așa restaurare poate aduce porunca aceasta pe om, încât el începe să aibă însușiri dumnezeiești. Ocările nu-l mai rănesc, fiindcă mândria lui a încetat. Dimpotrivă îi vor mări strălucirea. Omul nu poate face acestea; numai Dumnezeu, dacă El se va găsi în om.”

Pe cea de-a doua copertă interioară se află scris de Părintele un citat din sfântul Maxim Mărturisitorul (II, 52): „Mintea împreunându-se cu Dumnezeu și petrecând în El prin rugăciune și dragoste, se face înțeleaptă, bună, puternică, iubitoare de oameni, milostivă, îndelung răbdătoare, și, simplu vorbind, poartă în sine aproape toate însușirile dumnezeiești.” Pe un alt Liturghier din cele trei găsim la început această dedicație de suflet: „Prea Cuviosului Părinte Arsenie, cu frățească întru Hristos dragoste și prețuire și cu rugămintea de a mă pomeni în rugăciunile sale către Dumnezeu. Arad, în 16 Ianuarie 1954. Preot Dr. Gheorghe Lițiu vicar eparhial, Arad”, iar la sfârșitul Liturghierului, după o pagină scrisă de mâna Părintelui cu rânduiala scoaterii sfintei Cruci, descifrăm înscrisul sfinției Sale cu litere mărunte în creion: **„Anu greși e mândrie; a drege greșala e smerenie.”**

Între manuscrisele din chilia Părintelui - care ar merita un capitol separat și detaliat - semnalăm un volum nepaginat, scris de mână, legat în coperti tari și purtând două peceti în limba greacă ale sfântului Munte Athos și trei ale sfintei Mănăstiri Brâncoveanu de la Sâmbăta de Sus, pe care îndrăznim să-l numim „Filocalia de la Sfântul Munte a Părintelui Arsenie” și care cuprinde, conform însemnării Părintelui de pe ultima filă, mai multe cuvinte și texte

filocalice „Scrise cu ajutorul Domnului și cu al Maicii Sale dimpreună cu blagoslovenia Părintelui meu duhovnic Starețul Antipa, cât am petrecut în Sfântul Munte: Martie, Aprilie și Mai 1939, de pe manuscrisele Starețului. - Dumnezeu să-i primească ostenelele.” Părintele Arsenie se va fi întors prin urmare din Sfântul Munte cu acest manuscris alăturat celor două volume mari ale Filocaliei grecești pe care părintele Stăniloae avea să le traducă în limba română.

Purcedem așadar la scrierea și citirea acestei cărți despre Părintele Arsenie, fără pretenția de a fi completă sau definitivă, inspirați mai ales de cel de-al doilea exemplar al Bibliei din chilia sfinției Sale (ediția 1936), care poartă o pecete: „Sfânta Patriarhie Română” și alte cinci peceti: „Sf. Mănăstire Brâncoveanu. Sâmbăta de Sus - Jud. Făgăraș”) în care, deschizând-o și răsfoind-o cu evlavie, am descoperit pe un petic de hârtie această însemnare: „Pomenire în contul împlinirii unei a doua maturități a vieții - 60 de ani - Sept. 970.” și: **„Cât trebuie să treacă până ce împărăția lui Dumnezeu cea dinlăuntrul nostru, capătă evidența supremului sens al vieții acesteia?”** Pe o altă foiță de hârtie am găsit scrise mărunț aceste rânduri: „Brad, 12 Oct. 1969. Zilele centenarului Liceului”, iar pe verso: „Familiei Prof. Popa. Simplă consemnare a Recunoștinței. În care sunt cuprinși: înaintașii - părinții noștri - cei de față și urmașii. Că din curtea acestei case, în ceasuri târzii de meditație, mi-am luat zborul, aprinzându-mi destinul, de Duhul care a scris oamenilor această carte. **Arsenie, iconar și călugăr**, Brad 12.X. 1969 în zilele Centenarului”. Între acestea, pe o bucată de hârtie de calc se află un desen în creion al Părintelui reprezentând o pasăre mare în zbor, iar dedesubt cuvintele: pt. „Vârful cu dor” - care se zărește înspre asfințit în Bucegi, printre crengi de brad, chiar din chilia Părintelui de la Sinaia. La sfârșitul acestei Sfinte Scripturi a Părintelui Arsenie, plină de însemnări cu creion colorat în urma citirii de o viață, sunt scrise aceste cuvinte: „Lucrul slab, mai slab chiar ca un prunc, ajunge tare într-o zi, dacă este un lucru adevărat. Nu e nevoie de un suflet mare pentru a face un erou; e nevoie de

un suflet creat de Dumnezeu, care să nu-și desmintă obârșia; acesta, va fi un suflet mare!” Th. Carlyle; iar puțin mai jos citim aceste patru însemnări: „Ce vei cere tu la altul, aceea să vie peste tine”; „De la porunci are înțelepciunea: de 9 ori să taci și o dată să vorbești, și atunci puțin”; „Cine știe (și) poate să tacă, vorbește cel mai bine” și: **„Ceea ce ești, vorbește mai tare decât ceea ce spui.”** Tot în exemplarul Bibliei Părintelui Arsenie, pe două bucăți de hârtie, una obișnuită, cealaltă de calc, sunt scrise cuvintele de pe Sfânta Evanghelie pe care Mântuitorul Iisus Hristos o ține deschisă în mână în icoana împărătească de la Prislop. Pe un carton 12 x 13cm sunt însemnate de mâna Părintelui cele patrusprezece versete și trimiteri biblice, rezumate în mesajul-testament „Nu te teme turmă mică!...” până la „îndrăzniți deci, Eu am biruit lumea!” și „Iată stau la ușa ta și bat...” astfel: Lc. XII 32. Mt. XVIII 20. In. VI 56. Mt. XXVIII 20. Mt. V 8. Lc. XII 31. Lc. VIII 14. Pilde XIII 26. Lc. IX 23. Lc. XIV 26,33. Mt. V 11. Lc. XXI, 28. In. XVI, 33. Apoc. III 20. Pe o altă bucată de hârtie îndoită sunt scrise cinci locuri biblice: Levitic 26, 3: „De veți umbla după legile Mele și de veți păzi poruncile Mele...” 6: „Voi trimite pace pe pământ și nimeni nu vă va tulbura...” 14: „Iar de nu Mă veți asculta...” 31: „Voi pustii locașurile voastre cele sfinte...” 33: „Sabia vă va mânca pe voi și va fi pământul vostru pustiu”; I Tes. 5,3: „Când vor zice pace și liniște! atunci fără de veste dă peste ei pieirea”; Lc. 21,35: „Ca un laț, căci veni-va peste toți cei ce locuiesc peste fața a tot pământul”; Isaia 13, 9-13 cataclism cosmic. Dies irae. (Ziua mâniei n.n.) și II Cor. 19,20: „Așadar, pentru Hristos vă rugăm ca și cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi. Rugându-vă în locul lui Hristos: Împăcați-vă cu Dumnezeu!” urmate de concluzia Părintelui, înscrisă într-o primă variantă în reprezentarea Patriarhului Iustin din pictura de la Drăgănescu: „Nu va putea omul avea pace pe pământ câtă vreme-i în război cu Dumnezeu.”

Tot în Biblia Părintelui Arsenie, izvor al Cărării împărăției de la Sâmbăta, al Predicilor sfinției Sale de la Prislop și al picturii de la Drăgănescu, am mai descoperit pe o hârtie de calc 19 x 9 cm

chipul unui sfânt înger înaripat, cu steaua Nașterii în colțul din stânga sus, iar în partea de jos, un peisaj transilvan de iarnă având în centru o străveche cruce înclinată înspre biserica maramureșană din dreapta, iar în stânga, un copac înzăpezit și aplecat spre ramurile unui brad, imagine care, după știința noastră, n-a mai ajuns a fi și pictată de Părintele undeva.

Chilia Părintelui Arsenie este vegheată de candela nestinsă a celor șapte icoane: a Nașterii Domnului, a Mântuitorului Iisus Hristos și a sfântului Nicodim cel sfințit de la Vodița, Tismana și Prislop, pictate de Părintele și patru icoane vechi pe sticlă: Bunăvestirea (1863), două cu sfântul mare mucenic Gheorghe, purtătorul de biruință (una nedată iar cealaltă purtând anul 1889) și una cu sfântul mucenic Haralambie împreună cu sfinții Trei Ierarhi (1892). Din chilie nu lipsește Patericul egiptean (ediția Râmnic 1930), colecția volumelor Filocaliei în limba română și alte cărți teologice care ne vor însoți în drumul nostru și în încercarea de a zugrăvi prin cuvinte culese, alese și potrivite, o icoană cât mai apropiată de chipul duhovnicesc și statura profetică, apostolică și patristică a sfinției Sale, deși nu ne-ar ajunge pentru aceasta nici „trei mii de pilde și o mie cinci cântări” (III Regi 4,32). Astfel la începutul volumului IV al Filocaliei găsim scris de mâna Părintelui: **„Credința e simțul anticipației adevărului”**; la pg. 102: „Ei (demonii) «îmbie» mintea la conspirație împotriva Legii lui Dumnezeu. Dacă mintea «se prinde» o silesc la faptă, așa începe robia și căderea din fiu al lui Dumnezeu în fiu al diavolului. De cine ascuți, al aceluia fiu ești. Știi sau fără să știi, ai ajuns ce-ai ajuns. Deci trebuie să știi și «războiul».” La pg. 113: „Aci eram; dar dacă tu nu M-ai chemat...?!” (Pateric), iar la pg. 300 acest text, de asemenea pe marginea filei: „Una-i a-ți imagina înălțimea și alta-i a ajunge acolo” (Brâncuși).

Chilia Părintelui Arsenie de la Sinaia și atelierul de pictură al sfinției Sale, pe care îndrăznim să le asemănăm cu gura peșterii de la Horeb a sfântului prooroc Ilie și cu tumul cel de veghe al sfântului prooroc Avacum, sunt și vor rămâne pline de har, de comori ortodoxe și taine duhovnicești, sfințite de cel ce a trăit, s-a

rugat, s-a nevoit, a trudit și s-a sfințit în ele. Din acestea năzuiește a se adăpa atât autorul, cât și cititorii acestei scrieri. Această carte despre **Părintele Arsenie - „Omul îmbrăcat în haină de in” și „Îngerul cu cădelnița de aur”** se dorește a fi mai întâi mărturia mea de suflet și datoria mea de conștiință, expresie a iubirii, mulțumirii și recunoștinței mele veșnice pentru Omul providențial din viața mea, smeritul meu mănunchi de flori duhovnicești la mormântul sfinției Sale și untdelemnul sufletului meu picurat în candela nestinsă de la crucea sfinției Sale, dar poate și o modestă călăuză pentru cei ce vin și aleargă din cele patru vânturi și zări, cu problemele, necazurile, durerile, dramele, rugăciunile și speranțele lor, înspre mormântul de la Prislop, precum cei doi ucenici, Petru și Ioan, la Mormântul Mântuitorului, în dimineața învierii (Ioan 20,1-10). Și, pentru că noi purtăm urmele timpului și timpul poartă urmele noastre, aș dori ca aceste pagini să fie, la vremea potrivită, un argument umil și un temei necesar pentru canonizarea Părintelui Arsenie, cel ce încă din timpul vieții și mai ales după moarte, s-a bucurat și se bucură de canonizarea de suflet din inimile miilor și zecilor de mii de creștini ortodocși români de pretutindeni. Într-un anumit fel, la aproape douăzeci de ani de la trecerea Părintelui Arsenie la cele veșnice, această scriere s-ar vrea țesută din firul gândurilor cuvioase, din simțirile inimilor curate și din rugăciunile înlăcrimate ale tuturor celor ce-l vor fi strigat sau chemat, de departe sau de aproape, pentru a le veni în ajutor cu rugăciunea de foc a sfinției Sale, deoarece viața Părintelui Arsenie a fost o bineprimită jertfa a lui Abel, un luminos curcubeu de har și dar peste țară și popor, un statornic și neclintit stejar de la Mamvri răsărit în spațiul nostru carpatic, o preaînaltă scară românească a lui Iacob, un rug aprins de Duhul Sfânt în pustiul veacului XX, un stâlp de foc călăuzitor al neamului nostru spre Hristos în cadrul și spațiul Bisericii Ortodoxe Române și un car de foc înălțător al rugăciunilor mijlocitoare către cer.

Poate că dacă sfântul Atanasie cel Mare, arhiepiscopul Alexandriei n-ar fi scris „Viața sfântului Antonie”, dacă episcopul Paladiu de Helenopolis n-ar fi scris „Viața sfântului Ioan

Gurădeaur”, iar cuviosul Nichita Stethatos n-ar fi alcătuit „Viața sfântului Simeon Noul Teolog”, teologia patristică în general și literatura aghiografică în special, ar fi fost mai puțin bogate. De aceea, „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, adunându-vă voi - cititorii - și duhul meu, cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos” (I Corinteni 5,4), am purces la alcătuirea acestei cărți născută „din sânul vijeliei” (Iov 38,1) munților Făgăraș și „din mijlocul furtunii” (Iov 40,6) munților Retezat, atât de iubiți și contemplați tainic de Părintele Arsenie, și înmiresmată de mireasma sfințeniei izvorâtă din mormântul sfinției Sale, mireasmă simțită de mine personal - iau martor cerul - a treia zi după înmormântare, în ziua de 6 decembrie 1989, pomenirea sfântului ierarh Nicolae, făcătorul de minuni. Și nu în ultimul rând, această carte, închisă între cei doi pereți ai ei, este rodul deopotrivă al celei dintâi străngeri de mână din partea Părintelui Arsenie, din ziua sfântului mare mucenic Dimitrie, izvorătorul de mir, 26 octombrie 1979, cu prilejul celei dintâi întâlniri, în casa parohială ortodoxă din Drăgănescu și al celei din urmă sărutări de mână din partea mea, în ziua de 18 decembrie 1988, ziua celei din urmă întâlniri, convorbiri și plecări a Părintelui de la sfânta mănăstire Prislop.

Sfârșind această predoslovie și gustând duhovnicește din pâinea sfințită la cel din urmă Paște al Părintelui Arsenie la Prislop și din anafora celei din urmă Sfinte Liturghii slujită de sfinția Sa la străvechiul altar ortodox și românesc din Țara Hațegului în primăvara anului 1959 - păstrate cu sfințenie în chilia sfinției Sale - exclamăm într-un glas: Fericit ești tu, străvechi pământ al Daciei milenare și al României de azi și de mâine, pentru că ai dăruit cerului de deasupra ta un asemenea om al lui Dumnezeu, slujitor al Bisericii lui Iisus Hristos și mijlocitor și străjer al neamului! Această carte despre Părintele Arsenie - „Omul îmbrăcat în haină de in” și „îngerul cu cădelnița de aur”, s-ar fi putut subintitula tot așa de bine: „Avva Arsenie - profet, apostol și părinte”. „Omul îmbrăcat în haină de in” este chipul vieții pământești al Părintelui Arsenie, iar „Îngerul cu cădelnița de aur” este imaginea slavei cerești de după moarte a sfinției Sale, amândouă întregind și

conturând icoana bisericească ce i se cuvine, la vremea-i rânduită și mult așteptată, ca pe unul pe care-l știm „ziditor de neam” și-l contemplăm în „Norul de martori” (Evrei 12,1) al Mântuitorului Iisus Hristos, Cel ce șade de-a dreapta Tatălui.

Ramurile crengilor de brad se leagănă în vânt, precum talerele balanței sufletului nostru înaintea lui Dumnezeu, după vânturile care-l bat... La urma urmei, scriem această carte pentru ca pietrele să nu osândească tăcerea noastră prin strigarea lor... (cf. Luca 19,40).

Seara Sâmbetei,

Sinaia - 23 februarie 2008

† **DANIIL**

„OMUL CEL ÎMBRĂCAT ÎN HAINĂ DE IN”

(Iezechiel 9,3; 10,2 și 6)

Revelația carului de foc al heruvimilor de la râul Chebar din prologul cărții sfântului prooroc Iezechiel, se continuă prin cuvintele: **„Și a chemat Domnul pe omul cel îmbrăcat în haină de in**, care avea la brâu unelte de scris, și i-a zis Domnul: «Treci prin mijlocul cetății, prin Ierusalim, și însemnează cu semnul crucii pe frunte, pe oamenii care gem și care plâng din pricina multelor ticăloșii care se săvârșesc în mijlocul lui»” (Iezechiel 9,3-4), pentru a se desăvârși în capitolul următor al cărții profetului: **„Și a zis Domnul către omul cel îmbrăcat în haina de in**: «Intră între roțile cele de sub heruvimi și umple-ți mâinile de cărbuni aprinși, pe care-i vei lua dintre heruvimi, și-i aruncă asupra cetății!» Și el a intrat acolo... Când **a dat Domnul poruncă omului celui îmbrăcat cu haină de in** și i-a zis: «Ia foc dintre roțile cele dintre heruvimi», și când a intrat el și a stat lângă roți, atunci unul din heruvimi și-a întins mâna în focul cel dintre heruvimi, a luat și a dat în mâini celui îmbrăcat în haină de in, iar el, luându-l, a ieșit” (Iezechiel 10,2 și 6-7).

Dacă teologul ortodox rus Serghei Bulgakov, scria în „Cuvântul adresat credincioșilor ruși în 1933, la împlinirea a o sută de ani de la trecerea în veșnicie a Prea Cuviosului Părinte Serafim de Sarov” un text de o mare adâncime teologică și înălțime duhovnicească, intitulat: **„Sfântul Serafim de Sarov - Jăratecul înflăcărat al Ortodoxiei”** (vezi „Credința Străbună” - Alba Iulia, nr. 1/2008, pg. 1 și 4), în care îl asemana pe sfânt cu serafimul din vedenia proorocului Isaia care l-a cuminecat și purificat pe evanghelistul Vechiului Testament, prin desprinderea în zbor și prin apropierea și atingerea de gura profetului a cărbunelui de jar euharistic, purtat de serafim în mână și luat cu cleștele de pe altar (Isaia 6,6-7) - icoană a cuminecării sfintei Rusii de către „sărmanul Serafim” -, îndrăznim și noi să-l asemănăm teologic pe Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, la propriu și la figurat, cu

„omul îmbrăcat în haină de in” din revelația sfântului prooroc și „preotIezechiel, fiul lui Buzi, preotul, la râul Chebar, în țara Caldeilor” (Iezechiel 1,3), unde a fost peste el mâna Domnului. Dumnezeu a chemat pe „omul îmbrăcat în haină de in” - Arsenie și i-a poruncit ca trecând prin mijlocul cetății țării, pe la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu și Sinaia, să însemneze și să pecetluiască cu semnul crucii neamul și veacul; să intre între roțile cele de sub heruvimi ale cerului și să-și umple mâinile de cărbunii cei aprinși ai cunoașterii lui Dumnezeu, pe care să-i ia dintre heruvimi și să-i arunce asupra cetății neamului. **„Ia foc dintre roțile cele dintre heruvimi”**, este porunca divină de-a pururi actuală pentru orice creștin, laic credincios, monah sau cleric și cu atât mai mult pentru un ierarh și mai ales pentru sfinți. „Ia foc dintre roțile cele dintre heruvimi” înseamnă o lucrare sfântă și duhovnicească mai mult decât prometeică, pentru că poartă pecetea apostoliei profetice și patristice.

Cărbunii aprinși ai Părintelui Arsenie luați dintre heruvimi, i-am simțit în mâinile sfinției Sale. Cărbunii aprinși ai Părintelui Arsenie îi simțim pe urmele sfinției Sale. Cărbunii aprinși ai Părintelui Arsenie îi simțim pe paginile Liturghierului sfinției Sale de la Sâmbăta și Prislop. Cărbunii aprinși ai Părintelui Arsenie îi contemplăm înrămați în icoanele sfinției Sale, iar focul harului Duhului Sfânt, luat dintre roțile cele dintre heruvimi, arde ca un rug aprins în pictura bisericii de lângă București. Focul cărbunilor aprinși ne-a însuflețit, încălzit și aprins viața. Focul cărbunilor aprinși ai omului lui Dumnezeu îmbrăcat în haină de in - precum în fotografia-i cunoscută - arde în cuvintele sfinției Sale, precum și în acesta: **„Să nu credeți că veți intra «după moarte» în împărăția în care n-ați trăit de pe pământ”** - și care este înlăuntrul nostru (Luca 17,21).

Precum serafimul din Scriptură și precum sfântul Serafim de Sarov - față de care Părintele avea o evlavie deosebită - și sfinția Sa a zburat spre noi, împărtășindu-ne cu cărbunele cel ceresc, luat cu cleștele liturgic și mistagogic de pe jertfelnicul cel de sus - Hristos Arhiereul cel veșnic.

„ÎNGERUL cu CĂDELNIȚĂ DE AUR”

(Apocalipsă 8,1-6)

„Și când Mielul a deschis pecetea a șaptea, s-a făcut tăcere în cer, ca la o jumătate de ceas. Și am văzut pe cei șapte îngeri, care stau înaintea lui Dumnezeu și li s-au dat lor șapte trâmbițe. Și a venit un alt înger și a stat la altar, având cădelniță de aur, și i s-a dat lui tămâie multă, ca s-o aducă împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe altarul de aur dinaintea tronului. Și fumul tămâiei s-a suit, din mâna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților. Și îngerul a luat cădelnița și a umplut-o din focul altarului și a aruncat pe pământ; și s-au pornit tunete și glasuri și fulgere și cutremur. Iar cei șapte îngeri, care aveau cele șapte trâmbițe, s-au gătit ca să trâmbițeze.” (Apocalipsă 8,1-6).

„Oarecari frați au venit la avva Antonie și au pus înaintea lui un cuvânt din cartea preoției. Deci a ieșit bătrânul în pustie și a mers avva Ammona pe urma lui în ascuns, știind obiceiul lui și după ce s-a depărtat bătrânul, stând la rugăciune a strigat cu glas mare: Dumnezeule, trimite pe Moise ca să mă învețe cuvântul acesta! Și a venit glas vorbind cu dânsul. Deci a zis avva Ammona: glasul care vorbea, l-am auzit, dar puterea cuvântului n-am înțeles-o.” (avva Antonie 28).

Doamne, trimite pe sfântul apostol și evanghelist Ioan ca să ne învețe cuvântul acesta despre „îngerul cu cădelnița de aur”, am putea spune și noi, deodată cu sfântul Antonie cel Mare.

„Cădelnița de aur” din mâna îngerului înfățișat înaintea dumnezeiescului altar ceresc - după desfacerea celor șapte peceti ale Cărții și mai înainte de răsunetul celor șapte trâmbițe și revărsarea celor șapte potire ale mâniei lui Dumnezeu - este ea însăși un Potir prea sfânt al rugăciunilor tuturor sfinților, de la jertfa lui Abel până la cea din urmă Liturghie ce se va săvârși pe pământ, ridicându-se înaintea lui Dumnezeu împreună cu fumul de tămâie din mâna îngerului. Dimpreună cu cele șapte sfeșnice de aur, în mijlocul cărora sfântul apostol și evanghelist Ioan îl

contemplă pe Mântuitorul Iisus Hristos cel înviat (Apocalipsă 1,12-13), cu cununile de aur ale celor douăzeci și patru de bătrâni, care stau împrejurul tronului ceresc într-o neîncetată închinare în Duh și adevăr (Apocalipsă 4,4), și laolaltă cu cele șapte trâmbițe, șapte potire și cu chivotul legământului (Apocalipsă 11,19), „cădelnița de aur” din mâna îngerului Domnului întregește inventarul cel fără de sfârșit al sfintelor „obiecte” și vase liturgice, care slujesc la săvârșirea neîncetată a cosmicei Liturghii Arhieresti din sfânta carte a Apocalipsei sau a Revelației. „Cădelnița de aur” din Apocalipsă este pendulul veșniciei. Prin ea dumnezeirea tămâiază cu har necreat cerul și pământul întreg, facerea lumii și inspirația Scripturii, istoria Bisericii și viața creștină. Fiecare faptură a Creației și fiecare pagină a Bibliei este înmiresmată de fumul de tămâie al „cădelniței de aur”, învăluind în taina Golgotei toate altarele Sfintei Scripturi și jertfele ce se aduc pe ele. Atârnată de Crucea Mântuitorului, „cădelnița de aur” din mâna îngerului se mișcă între „altarul tămâierii” din Vechiul Testament, făcut de Moise (Exod 30,1) și „ceasul tămâierii” din Noul Testament (Luca 1,10), în care se regăsește preotul Zaharia, tatăl sfântului Ioan Botezătorul. Scrierile sfinților Părinți ai Bisericii, Liturghiile ortodoxe, toate Tainele și ierurgiile, poartă pecetea mirosului de bună mireasmă duhovnicească a „cădelniței de aur.” Pentru ea magii aduc daruri: aur, tămâie și smirnă (Matei 2,11), iar mironosițele, dimpreună cu Iosif „cel cu bun chip” și Nicodim, pregătesc miresme și miruri la Punerea în mormânt și învierea Domnului.

„Cădelnița de aur” este sâmburele norului de tămâie liturgic-ortodox, ce cheamă cu dor și lacrimi norul Parusiei. Ea este jarul și focul rugăciunilor tuturor sfinților, pomenite la fiecare otpust sau apolis. „Cădelnița de aur” i-a înmiresmat pe patriarhi, i-a făcut pe regi să-și plece capetele, i-a inspirat pe profeți, i-a înflăcărat pe apostoli și i-a iluminat pe sfinții Părinți. „Cădelnița de aur” o vedem atârând deasupra altarului și jertfei lui Abel, a lui Noe, a lui Avraam, Isaac și Iacob, a lui Aaron și Samuel, a lui Solomon la sfințirea Templului și a sfântului prooroc Ilie pe Carmel. În cultul

Bisericii Ortodoxe, „cădelnița de aur” se mișcă nevăzut printre cuvintele ecteniilor, rugăciunilor și epiclezei Liturghiilor sfântului Vasile cel Mare, a sfântului Ioan Gurădeaur și a Darurilor mai înainte sfințite. „Cădelnița de aur” dă sens liturgic Discului și Potirului și rost euharistic Antimisului de pe Sfânta Masă. În „cădelnița de aur” - de Ofir - se întâlnesc rugăciunile tuturor sfinților și se aprinde tămâia iubirii și a credinței tuturor creștinilor. De aceea o „cădelniță de aur” trebuie să fie și sufletul și mintea și inima noastră a tuturor. În eshaton, „cădelnița de aur” va trece din mâna îngerului- arhidiacon în dreapta Arhiereului Hristos Fiul lui Dumnezeu. De aceea Biserica cântă prin cuvintele psalmistului, împreună cu cetele îngerești și cerești: „Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămâia - din «cădelnița de aur» - înaintea Ta!” (Psalmul 140,2), iar noi ne rugăm „O, Doamne, fie ca la ieșirea din trup, sufletul nostru să fie învăluit în fumul de tămâie al rugăciunilor mijlocitoare ale tuturor sfinților Tăi și ale Născătoarei de Dumnezeu, din «cădelnița de aur»!” Amin.

„Îngerul cu cădelnița de aur” din Apocalipsă este imaginea oricărui sfințit slujitor al lui Hristos, vestitor înflăcărat al Evangheliei Sale și liturghisitor smerit în Biserica Lui. Toți proorocii, apostolii și sfinții Părinți, ca mari dascăli ai lumii, ierarhi și teologi se regăsesc în icoana îngerului cu cădelnița de aur, ca și oricare episcop, preot și diacon. Cu atât mai mult oamenii sfinți ai lui Dumnezeu plini de Duh Sfânt în viața, trăirea și lucrarea lor pe pământ și în mijlocirea lor către Dumnezeu în ceruri. Icoana îngerului cu cădelnița de aur o socotim potrivită și în ceea ce-l privește pe Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie de la Prislop, din mâna căruia se ridică neîncetat către Dumnezeu fumul de tămâie al rugăciunii și iubirii „împreună cu rugăciunile sfinților.” Mireasma duhovnicească care răzbate din cădelnița de aur a Părintelui Arsenie la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu și Sinaia, umple, precum nardul Mariei din Betania, întreaga țară și poporul, împlinindu-i profeticele cuvinte: „Va lua țara foc din Prislop.” Pentru aceea punem cartea de față sub adumbrirea teologică și inspirația duhovnicească a icoanei îngerului cu cădelnița de aur,

încercând a rupe tăcerea „de o jumătate de ceas” despre sfinția Sa, neuitând cele ce ne învață Patericul egiptean: „Se spunea despre avva Pimen că de ședeau bătrânii înaintea lui și grăiau despre bătrâni și îl pomeneau pe avva Sisoe, zicea: lăsați cele despre avva Sisoe, că nu vin la măsură de povestire cele despre dânsul!” (avva Pimen 186). Tot așa „nu vin la măsură de povestire” cele despre Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie.

„AM AUZIT UN SFÂNT VORBIND...”

(Daniel 8,13)

Așa ar putea mărturisi și adevărați, împreună cu sfântul prooroc Daniel, orice credincios care l-a întâlnit, văzut și auzit vorbind pe Părintele Arsenie, la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu și Sinaia. Și acest adevăr îl mărturisim și întărim și noi arhiereste. Sfinția Sa vorbea din cuvântul lui Dumnezeu și din partea lui Dumnezeu, sau altfel spus, Dumnezeu ne vorbea prin sfinția Sa. Cel puțin eu personal - și răspund pentru ceea ce spun - n-am auzit vreodată în viața mea pe vreun om „vorbind ca omul acesta” (cf. Ioan 7,46), deoarece ne învăța ca unul care avea putere, după pilda Mântuitorului Hristos (Matei 7,29), întrucât cuvintele îi erau „cuvinte vii”. Cuvântul Părintelui Arsenie era plin de har, cumpătat, echilibrat, blând, iubitor, luminat, dar și hotărât și chiar muștrător atunci când era cazul. Cuvântul Părintelui izvora din credința, rugăciunea, tăcerea și iubirea aprinsă a sfinției Sale față de Dumnezeu și oameni. De aceea era extrem de responsabil pentru tot ceea ce spunea sau scria. L-am auzit spunând odată la Prislop cum că se cuvine să fim foarte atenți la cuvintele pe care le rostim, deoarece fiind vii, ne vor însoți până la Judecată, după cum spune Evanghelia că „din cuvintele tale vei fi mântuit și din cuvintele tale vei fi osândit” (Matei 12,37) și cu toții vom da seama de orice cuvânt nefolositor pe care l-am scos din gura noastră.

Prin cuvântul Părintelui Arsenie fiecare „am auzit cele ce s-au zis celor de demult” (cf. Matei 5,27) - prin prooroci, apostoli, evangheliști și sfinții Părinți. Precum orice cuvios părinte plămădit din tămâie și smirnă, din tămâia lui Hristos și smirna Duhului Sfânt, Părintele Arsenie a întrupat Patericul și Filocalia, aceste două mari vaduri patristice care izvorăsc din raiul Scripturilor și udă tot pământul Ortodoxiei. În cea dintâi zi în care Dumnezeu mi-a îndreptat pașii înspre sfinția Sa, mi-a spus: „Studiază Filocalia și Patericul”, iar cu mulți ani înainte de a-mi susține un doctorat

despre Teologia Patericului la Tesalonic, mi-a spus pe când eram doctorand la București: „De va fi să mergi la studii în străinătate, să mergi într-o țară ortodoxă” - după cum și sfinția Sa ucenicise la sfântul Munte Athos - Horebul Ortodoxiei.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum l-au auzit ninivitenii pe Iona.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum l-au auzit galatenii, efesenii, filipenii, tesalonicenii, corintenii și cei din Troa și Milet pe sfântul apostol Pavel.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum antiohienii pe sfântul Ignatie Teoforul și sfântul Ioan Gurădeaur.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum smirnenii pe sfântul Policarp și cartaginenii pe sfântul Ciprian.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum alexandrinii pe sfântul Atanasie cel Mare și ierusalimitenii pe sfântul Chirii al Ierusalimului și pe sfântul Ioan Damaschin.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum capadocienii pe sfinții Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Grigorie de Nyssa.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum nord-africanii pe fericitul Augustin.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum constantinopolitanii pe sfântul Simeon Noul Teolog și din nou tesalonicenii pe sfântul Grigorie Palama.

„Am auzit un sfânt vorbind” precum părinții și frații pe sfântul Macarie Egipteanul (avva Macarie 40).

„Am auzit un sfânt vorbind” precum monahii sinaiți pe sfântul Ioan Scărarul și pravoslavnicii ruși pe sfântul Serafim de Sarov!

„Am auzit un sfânt vorbind...” și pentru aceea scriem cele ce le scriem.

„AM GĂSIT ȘI EU CU CALE, PREAPUTERNICE TEOFILE”

(Luca 1,3)

„Deoarece mulți au încercat să alcătuiască o istorisire despre faptele deplin adevărate între noi așa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început și au fost slujitori ai Cuvântului, **am găsit și eu cu cale**, preaputernice Teofile, după ce am urmărit toate cu de-amănuntul de la început, să ți le scriu pe rând, ca să te încredințezi despre temeinicia învățăturii pe care ai primit-o...” (Luca 1,1-4). Așa începe sfântul evanghelist Luca cea de-a treia Evanghelie din Noul Testament și nu trebuie să mire pe nimeni faptul că s-au rânduit aceste cuvinte inspirate de Duhul Sfânt și la începutul unei alcătuirii aghiografice despre Părintele Arsenie, pentru că viața tuturor sfinților și a fiecăruia în parte este o evanghelie a Duhului Sfânt, izvorâtă din Evanghelia lui Hristos Fiul lui Dumnezeu. Calea pe care a găsit-o sfântul evanghelist Luca, și despre care îi scrie preaputernicului Teofil, nu este alta decât drumul spre Emaus, parcurs alături de Cleopa, împreună cu Iisus Hristos cel înviat „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14,6). Pe fiecare dintre noi Mântuitorul ne-a însoțit și ne însoțește tainic pe drumul vieții în mod direct și prin sfinții Săi. Prin Părintele Arsenie am simțit că Dumnezeu a intervenit în viața noastră, însoțindu-ne și călăuzindu-ne pe un drum propriu fiecăruia dintre noi, înspre același Emaus veșnic.

Dacă sfântul evanghelist Luca avea ca prim destinatar al Evangheliei sale pe preaputernicul Teofil, noi adresăm această scriere despre Părintele Arsenie miilor și zecilor de mii de Teofili, adică iubitori de Dumnezeu, prin iubirea și evlavie lor față de sfinți, și iubiți de Dumnezeu, prin aceiași sfinți ocrotitori, rugători și mijlocitori.

„FOST-A OM TRIMIS DE LA DUMNEZEU”

(Ioan 1,6)

„Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan” (Ioan 1,6), scrie sfântul apostol și evanghelist Ioan în prologul Evangheliei sale, referindu-se la sfântul Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului. „Fost-a om trimis de la Dumnezeu” - numele lui este Părintele Arsenie. „Acesta a venit spre mărturie - în sânul poporului român - ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el. Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină” (Ioan 1,7-8). Neîndoielnic Părintele nostru Arsenie a avut o apostolie și are încă o trimitere în mijlocul poporului nostru și în sânul Bisericii Ortodoxe Române, după cum însuși scrisese înlăuntrul bătrânului Liturghier de la Sâmbăta și Prislop: „Vin la voi în numele Stăpânului meu Iisus Hristos.” Abia la Înfricoșătoarea Judecată de Apoi, unde puterea lui Dumnezeu îl va aduce martor pentru toate câte ne-a spus și ne-a zis, după cum însumi l-am auzit adresându-se cândva obștii de la Prislop, vom putea vedea deslușit și contempla cu adevărat rațiunea divină sădită și odrăslită în destinul sfinției Sale, ca și în al fiecăruia dintre noi. Așa după cum vârful Omu își are propria altitudine, personalitate și frumusețe carpatică, tot așa am putea spune și despre Părintele nostru Arsenie „omul lui Dumnezeu” că își are propria „statură a bărbatului desăvârșit” (Efeseni 4,13) și propria altitudine spirituală prin harul și darul Duhului Sfânt și prin nevoințele și ostenele personale, numai de Dumnezeu știute, altitudine și înălțime spirituală în spațiul ortodox românesc, care nu-și are asemănare și egal de la sfântul apostol Andrei „cel întâi chemat” să fie apostolul tuturor românilor, până la sfinția Sa. Și afirmăm aceasta cu toată responsabilitatea de episcop, înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Părintele Arsenie a fost și este trimis de către Dumnezeu să ne iasă întru întâmpinare pe calea vieții noastre, să ne izbăvească ca un bun samarinean ori de câte ori am

căzut între tâlhari și să ne scoată adeseori din valuri, întinzându-ne mâna, precum Hristos lui Petru.

HERUVIM CU SABIA DE FOC ȘI STRĂJER AL CASEI DOMNULUI

Cuvintele lui Moise din cartea Facerii: „Și a pus heruvimi și sabie de flacără vâlvâitoare, să păzească drumul către pomul vieții” (Facere 3,24), se regăsesc și se împlinesc și în apoftegma unui cuvios părinte din Patericul egiptean, rostită în ceasul morții: „Avva Visarion murind, zicea, că trebuie să fie călugărul ca heruvimii și serafimii, tot ochi” (avva Visarion 11). Fiecărui monah sau călugăr, ca și fiecărui creștin sau mai ales cleric, i se cuvine ca, prin darul lui Dumnezeu și nevoie, să tindă înspre starea și lucrarea de heruvim și serafim, prin sabia vâlvâitoare a neîncetatei rugăciuni de foc și prin întrariparea într-o doxologie cerească a vedeniei lui Isaia din templu. Această taină duhovnicească și prefacere mistică se întâmplă mai ales în viața marilor cuvioși părinți și sfinți ai lui Hristos. Și pentru ca să ne convingem că acest lucru nu este cu neputință, ne vine întru ajutor cuvântul sfântului Antonie cel Mare, căruia „i s-a descoperit în pustie, că în cetate este oarecine asemenea lui, doctor cu știința, carele din prisosința lui dă celor ce au trebuință **și în toate zilele cântă «Sfinte Dumnezeule» cu îngerii**” (avva Antonie 26). Pentru aceea credem că și Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, începând de la sfântul Munte Athos, trecând și slujind prin sfintele altare de la Sâmbăta și Prislop, pictând la Schitul Maicilor și la Drăgănescu și nevoindu-se în chilia de la Sinaia - într-un exil interior din Patmos „pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus” (Apocalipsă 1,9) - va fi cântat împreună cu îngerii în fiecare zi „Sfinte Dumnezeule”, pentru ca acum, în ceruri, să cânte neîncetat împreună cu toți sfinții: „Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Dumnezeu Atotțiitorul, Cel ce era și Cel ce este și Cel ce vine” (Apocalipsă 4,8).

Pentru aceea încă din tinerețile sfinției Sale, Părintele nostru Arsenie a fost rânduit de către Dumnezeu, conform cuvântului proorocului ce s-a învrednicit de marea revelație a heruvimilor de

la râul Chebar, străjer al casei Domnului, pentru Biserică, neam și țară, și nu numai: „Fost-a cuvântul Domnului către mine și mi-a zis: «Fiul omului, rostește cuvânt către fiii poporului tău și le spune: De voi aduce sabie asupra unei țări și poporul țării aceleia va lua din mijlocul său un om și îl va pune străjer, și el văzând sabia venind împotriva țării, va trâmbița din trâmbiță și va vesti poporul; De va auzi cineva sunetul trâmbiței, dar nu se va păzi, când va veni sabia și-l va prinde, sângele aceluia va fi asupra capului său. Pentru că a auzit glasul trâmbiței și nu s-a păzit, sângele lui va fi asupra lui; iar cel ce se va păzi își va scăpa viața sa. Dacă însă străjerul a văzut sabia venind și nu a sunat din trâmbiță și poporul n-a fost vestit și va veni sabia și va ridica viața cuiva, acela a fost răpit pentru păcatele lui, dar sângele lui îl voi cere din mâna străjerului. **Și pe tine, fiul omului, te-am pus Eu străjer** casei lui Israel și tu vei auzi cuvânt din gura Mea și îl vei vesti din partea Mea.»” (Iezechiel 33,1-7). Cele trei trâmbițe ale Părintelui Arsenie, care răsună și vor răsună cu putere, sunt **„Cărarea împărăției”, „Cuvinte vii” și „Smerita mărturisire ortodoxă de credință exprimată plastic”** a picturii sfinției Sale. Iată tot atâtea temeiuri pentru încercarea noastră nevrednică de a zugrăvi, prin cuvinte alese și culese din Sfânta Scriptură și de la sfinții Părinți, o icoană duhovnicească despre misiunea, slujirea, mărturia și apostolia Părintelui Arsenie, ca heruvim cu sabie de foc și străjer al casei Domnului.

„ÎN ACEEAȘI CLIPĂ AU IEȘIT DEGETELE UNEI MÂINI DE OM...”

(Daniel 5,5)

„Regele Belșatar a făcut un mare ospăț pentru o mie din dregătorii săi și în fața celor o mie a băut vin. Belșatar, când era în toiul ospățului, la băutul vinului, a poruncit să aducă vasele de aur și de argint pe care Nabucodonosor, tatăl său, le luase din templul din Ierusalim, ca regele să bea, vin din ele, împreună cu dregătorii săi, femeile sale și concubinele sale. Atunci au fost aduse vasele de aur și de argint care fuseseră luate din templul lui Dumnezeu din Ierusalim și au băut din ele regele și dregătorii săi, femeile sale și concubinele sale. Ei au băut vin și au preamărit pe dumnezeii de aur, de argint, de aramă, de fier, de lemn și de piatră. **În aceeași clipă au ieșit degetele unei mâini de om, care au scris în fața sfeșnicului celui mare pe tencuiala peretelui palatului** regal, și regele a văzut vârful degetelor mâinii care scria. Atunci fața regelui s-a îngălbenit și gândurile lui s-au tulburat; încheieturile coapselor sale au slăbit, iar genunchii i se izbeau unul de altul neîncetat.

Regele a început să strige din toate puterile să i se aducă prezicătorii, caldeii și tâlcuitorii de semne. Atunci el a prins a grăi și a zis tuturor înțelepților din Babilon: «Oricine va citi scrisul acesta și îmi va arăta tâlcuirea lui va fi îmbrăcat în veșmânt de purpură, lanț de aur i se va pune împrejurul gâtului lui și va cârmui ca al treilea în regatul meu!» Atunci au venit toți înțelepții regelui, dar nu au putut citi scrisul, nici să-i facă cunoscut înțelesul lui. Regele Belșatar s-a înspăimântat foarte, fața lui s-a îngălbenit, iar dregătorii lui au rămas înmărmuriți.

Regina, auzind strigătul regelui și al dregătorilor, s-a dus în cămara de ospăț. Ea a început a grăi și a zis: «O, rege, să trăiești în veac! Gândurile tale să nu te înspăimânte, și chipul feței tale să nu se schimbe! **În regatul tău se află un om care are în el Duhul lui**

Dumnezeu celui Sfânt și în vremea domniei tatălui tău a fost descoperită în el lumină, pricepere și înțelepciune, ca înțelepciune adumnezeiască, iar regele Nabucodonosor, tatăl tău, l-a pus mai-marele tâlcuitorilor de semne, al caldeilor, al cititorilor în stele și al înțelepților. Din pricină că s-a descoperit în Daniel un duh înalt, o știință și o pricepere de a tâlcui visele, de a dezlega lucrurile greu de înțeles și de a descoperi tainele, pentru aceasta regele i-a dat numele de Beltșatar. Deci cheamă pe Daniel, și el îți va arăta tâlcuirea.»

Daniel a fost adus înaintea regelui. Regele a zis atunci lui Daniel: «Tu ești Daniel, cel dintre robii iudei pe care i-a adus tatăl meu din Iuda? **Am auzit că în tine este Duhul lui Dumnezeu și că în tine se află lumină, pricepere și înțelepciune fără seamăn.** Acum au fost aduși la mine înțelepții și prezicătorii ca să-mi citească scrisul acesta și să-mi facă cunoscută tâlcuirea lui, dar nu au fost în stare să-mi spună tâlcuirea acestor cuvinte. Și eu am auzit despre tine că tu poți să tâlcuiești visele și să dezlegi cele tainice. Acum, dacă tu ești în stare să citești scrisul și să-mi faci cunoscută tâlcuirea lui, vei fi îmbrăcat în veșmânt de purpură și lanț de aur vei avea împrejurul gâtului tău și vei cârmui ca al treilea în regatul meu.»

Atunci Daniel a început să vorbească și a grăit regelui: «Darurile tale poți să le păstrezi pentru tine, iar lucrurile de preț dă-le altora; căci eu voi citi regelui scrisul și îi voi face cunoscută tâlcuirea lui. O, rege! Dumnezeu cel Preaînalt a dat lui Nabucodonosor, tatăl tău, regatul, mărirea, cinstea și strălucirea. Iar din pricina puterii pe care El i-o dăduse, toate popoarele, neamurile și limbile erau înfricoșate și tremurau înaintea lui; el omora pe cine voia și lăsa în viață pe cine voia, înălța pe cine voia și cobora pe cine voia. Și pentru că inima lui se trufise și duhul lui se împietrise până la mândrie, a fost coborât de pe scaunul regatului său și vrednicia lui i-a fost luată; și a fost izgonit din neamul omenesc, iar inima i s-a făcut asemenea dobitoacelor, și a locuit cu asinii sălbatici, mâncând iarbă ca boii și și-a udat trupul din roua cerului până a recunoscut că Dumnezeu cel Preaînalt are

putere peste împărăția oamenilor și așază peste ea pe cine vrea. Și tu, fiul său, Belșatar, tu nu ești smerit cu inima, măcar că tu știi toate acestea. Și te-ai ridicat împotriva Stăpânului cerului și ai adus vasele templului Său înaintea ta, și ai băut vin din ele, tu și dregătorii tăi, femeile tale și concubinele tale, și ai preamărit dumnezei de argint, de aur, de aramă, de fier, de lemn și de piatră, dumnezei care nu văd, nici nu aud și nici nu cunosc nimic, iar pe Dumnezeu în mâna Căruia este suflarea ta și toate căile tale, nu L-ai cinstit. **Atunci a trimis el vârful mâinii care a scris aceste cuvinte.**

Iată inscripția care a fost scrisă: ***Mene, mene, techel ufarsin.*** Aceasta este tâlcuirea cuvântului **mene**: Dumnezeu a numărat zilele regatului tău și i-a pus capăt. **Techel**: l-a cântărit în cântar și l-a găsit ușor. **Peres**: a împărțit regatul tău și l-a dat Mezilor și Perșilor».

Atunci a poruncit Belșatar și au îmbrăcat pe Daniel în veșmânt de purpură și i-au pus lanț de aur la gâtul lui și au dat de veste că el va cârmui ca al treilea în împărăție. Chiar în noaptea aceea a fost omorât Belșatar, împăratul Caldeilor.” (Daniel 5,1-30).

Cuvintele Sfintei Scripturi **„In aceeași clipă au ieșit degetele unei mâini de om...”** (Daniel 5,5) sau „Vârful mâinii” (Daniel 5,24), îndrăznim să le aplicăm în relație și cu cele privitoare și referitoare la Părintele nostru Arsenie, raportându-l la veacul nostru și la spațiul nostru ortodox românesc, deoarece și prin Sfinția sa Dumnezeu a scris și a tâlcuit mesajul Său duhovnicesc pe „pereții” acestui veac și neam, asemenea „degetelor ca zece făclii de foc” ale avvei Iosif din Panefo, în vremea rugăciunii de foc din Pateric (avva Iosif din Panefo 7). Părintele Arsenie a fost un om plin de Duhul lui Dumnezeu celui Sfânt, descoperindu-se la sfinția Sa, atât în timpul vieții, cât și după moarte „lumină, pricepere și înțelepciune.” Părintele ne-a ajutat să ne înțelegem și să ne descifrăm sensul și menirea noastră pe pământ ca și creștini și ca oameni creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, înscriind, luminând și tâlcuind voia lui Dumnezeu pe pereții sufletului nostru și pe tablele inimii noastre (II Corinteni 3,3).

Dar Părintele Arsenie a fost și mâna ajutătoare și călăuzitoare pe care Dumnezeu ne-a întins-o și ne-o întinde, precum în minunea din Pateric: „A purces odată avva Ammona să meargă la avva Antonie și a pierdut drumul. Și șezând, a adormit puțin. Și sculându-se din somn, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: mă rog Ție, Doamne Dumnezeul meu, să nu pierzi zidirea Ta. Și i s-a arătat lui ca **o mână de om atârnată din cer, arătându-i drumul**, până când a venit și a stătut deasupra peșterii lui avva Antonie.” (avva Ammona 7).

„PROOROC PUTERNIC ÎN FAPTĂ ȘI ÎN CUVÂNT...”

(Luca 24,19)

Cuvintele sfinților ucenici de la Emaus, Luca și Cleopa, rostite pe drum în însăși prezența ascunsă a Celui înviat, „despre Iisus Nazarineanul, Care era prooroc puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor” (Luca 24,19), deși sunt rostite prin inspirație dumnezeiască cu referire prin excelență la Mântuitorul, credem că se pot potrivi, într-un fel, cu toți proorocii, apostolii și oamenii sfinți ai lui Dumnezeu, puternici fiecare prin Cel Atotputernic „în faptă și în cuvânt”. Și Moise a fost neîndoielnic „prooroc puternic în faptă și în cuvânt”, ca și Samuel și David, Ilie și Elisei, Isaia, Ieremia, Iezechiel și Daniel, precum și toți proorocii mari și mici, scriitori și nescritori. Proorocul Daniel a fost „puternic în faptă și în cuvânt” în Babilon; profetul Iona a fost „puternic în faptă și în cuvânt” în Ninive, iar sfântul Ioan Botezătorul a fost „prooroc puternic în faptă și în cuvânt” în pustia Iordanului și în temnița lui Irod.

La fel a fost și Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie „prooroc puternic în faptă și în cuvânt, înaintea lui Dumnezeu și a întregului popor” românesc de pretutindeni. Cine nu s-a convins de darul înainte-vederii cu Duhul și al pătrunderii duhovnicești al sfinției Sale? Cine nu s-a minunat de descoperirea tainelor proprii ale gândurilor, minții, inimii și sufletului în prezența și înaintea sfinției Sale? În chilia sfinției Sale de la Prislop - care acum nu mai este - eu însumi l-am auzit citând cuvintele proorocului care zice: „Domnul nu face nimic fără să fi descoperit taina Sa proorocilor, slujitorii Lui!” (Amos 3,7). Cuvântul Părintelui Arsenie, ca al oricărui sfânt, era puternic, pentru că puternică-i era fapta și cutremurătoare tăcerea. Această putere primită de la Dumnezeu răzbate și străbate încă predicile, scrierile, lucrările și iconografia sfinției Sale. De aceea, deși „ochii noștri erau ținuti ca să nu-l

cunoască” (Luca 24,16), atunci când „ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale - la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu și Sinaia - și ne tâlcuia Scripturile” (Luca 24,32), Patericul și Filocaliile, ne minunăm cu înțeleptul care scrie despre „calea vulturului pe cer”, pe care nu o putem pricepe (Pilde 30,19). Pentru că așa a fost viața Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie: „ca lumina dimineții când răsare soarele”, ca seninul din „dimineața fără nori, ca razele după ploaie ce fac să răsară iarbă din pământ” (II Regi 23,4).

Icoana Părintelui Arsenie sau a „arhanghelului” de la Prislop, se cuvine a fi contemplată și zugrăvită în cuvintele celor nouă ipostaze: omul lui Dumnezeu, mărturisitor al lui Hristos, slujitor al Bisericii, povățuitor al creștinilor, îndreptător al monahilor, pildă a preoților, ocrotitor al celor necăjiți, mijlocitor al neamului și rugător pentru pacea lumii, conform cuvântului nostru arhieresc de la pomenirea sfinției Sale de la Prislop din 28 noiembrie 2004, căci „toată mulțimea se bucura de faptele strălucite săvârșite de El” (Luca 13,17) prin el, adică de Hristos prin Părintele nostru. De aceea putem spune că vremea slujirii, propovăduirii și lucrării Prea Cuviosului Părinte Arsenie la Sâmbăta, Prislop și Drăgănescu, se poate asemăna în spațiul nostru ortodox românesc, cu timpul rodirii „celor șapte spice pline și frumoase” din visul lui Faraon tâlcuit de dreptul Iosif (Facere 41,22).

PROFETUL ȘI NEAMUL SĂU, SAU PĂRINTELE ARSENIE ȘI NEAMUL ROMÂNESC

Profetul este un trimis al lui Dumnezeu în neamul său și în vremea sa, pentru ca să lumineze, să îndrepteze și să ridice neamul său la nivelul destinului rânduit și voit de Dumnezeu. Pe de o parte profetul vine la și către neamul său, pe de altă parte el se ridică din adânc de istorii, redescoperind neamului temeliile proprii lui ființe, luminându-i rădăcinile, transfigurându-i sensul și arătându-i menirea creștină. Profetul pregătește în neam și pentru neam „căile Domnului”, îndreptându-i cărările prin viața, mesajul și faptele sale, chiar dacă va trebui să plătească cu prețul propriei vieți misiunea sa primită de la Dumnezeu, precum Isaia, sfântul Ioan Botezătorul sau sfântul arhidiacon Ștefan. Profetul coboară pentru ca neamul să se ridice, profetul vorbește pentru ca neamul să se trezească. Profetul este un apostol al neamului, un păstor al lui, un mijlocitor înaintea lui Dumnezeu pentru neam; el este din neamul lui, dar în același timp este mai presus decât cei din neamul său. De obicei contemporanii nu-l înțeleg, căpeteniile îl marginalizează, cărturarii îl prigonesc și doar posteritatea începe să-l recunoască. Atunci când neamul sau poporul se îndoiește, împietrirea acestuia se spulberă doar prin semne: plăgile Egiptului pe vremea lui Moise sau jertfa sfântului Ilie de pe Carmel.

Profetul nu este trimis la întâmplare, el vine să coboare din cer sau să redescopere atât Tablele legii evanghelice pentru vremea sa, cât și pentru a suna din trâmbiță ca străjer al casei Domnului. La rândul său, neamul îi este dator profetului cu ascultare și fidelitate. Viața profetului este o parte din crucea neamului sau mai bine-zis, profetul este un Simon Cireneanul care-și ajută neamul să-și înțeleagă și să-și poarte crucea pe urmele lui Hristos. Profetul se identifică cu neamul său până la contopire, el spală zidurile Ierusalimului sau ceea ce a mai rămas din ele, precum Ieremia, cu lacrimi și le sfințește cu rugăciuni, restaurând altarele părăsite.

Profetul călăuzește poporul prin pustie, îl adapă cu apă din stâncă, îl hrănește cu mană din cer, îl conduce până la trecerea Iordanului, îl încredințează urmașului său rânduit și moare învăluit în mister și taină, precum Moise în munții Moabului. Alteori, profetul își însoțește poporul în robie, precum Iezechiel și Daniel, sau îl întoarce din robie, precum Agheu și Zaharia. Profetul, viața și mesajul lui sunt ca un fulger ce luminează într-o clipită în noaptea lungă și neagră a istoriei neamului. Prin el Dumnezeu fie lucrează revelația către neamul respectiv - Moise și sfântul Ilie - fie o tâlcuiește și o înnoiește, „aducând-o la zi”. Văzând sabia, el sună din trâmbiță, văzând potopul care vine, el pregătește corabia, precum Noe.

Profetul exprimă și surprinde energia cea mai curată și sfântă a neamului, pe care o captează, o concentrează și o canalizează orientând-o înspre Cel ce este Alfa și Omega. El este luat din neam, pentru neam, el este rânduit să fie conștiința trează a neamului. În urma lui profetul lasă semne și scrieri, precum Moise și Samuel, sau numai fapte și minuni, precum Ilie și Elisei. Profetul își aduce neamul său până la poalele Sinaiului sau Taborului, unde vine ca martor la Schimbarea la Față. Profetul se silește și se străduiește să-și înduplece neamul pentru a-și pleca genunchii sub Crucea lui Hristos Cel înviat, pogorând peste acesta prin mijlocire, binecuvântarea și harul lui Dumnezeu. Neamul profetului este atât cel din care răsare omul lui Dumnezeu, cât și cel la care este trimis uneori. Mai mult decât Israel, neamul cu care Iona s-a identificat au fost ninivitenii! Unora dintre profeți Dumnezeu le încredințează mai multe misiuni și revelații, altora una singură. În rândul celor dintâi este sfântul Ilie și Elisei și cei patru prooroci mari: Isaia, Ieremia, Iezechiel și Daniel, iar în rândul celor de-al doilea: Avdie, care profețește împotriva Edomului, Naum, care proorocește împotriva Ninivei sau Agheu, care stăruiește pentru rezidirea templului.

Moise a fost legiuitor pentru Israel, pentru vremea lui și profet mesianic. David a fost rege pentru vremea lui, profet pentru vremuri îndepărtate și psalmist pentru toate vremurile. Sfântul Ilie

a fost profet pentru vremea lui și va fi din nou în vremurile de pe urmă, ca înaintemergător al celei de a Doua Veniri a lui Hristos. Daniel a fost profet atât pentru vremea lui, cât și pentru cele următoare, dar și pentru cele de pe urmă. Iona a fost profet doar pentru o zi de propovăduire, căreia i-au urmat trei zile de pocăință a ninivitenilor, iar prin minunea cu chitul a fost semn pentru Fiul Omului, dat neamului lui Israel. Unii dintre profeți au proorocit și vestit pentru mai multe neamuri sau chiar pentru toate neamurile, după cum sfântul Pavel avea să fie trimis și numit „apostolul neamurilor”. În general profeții sunt înaintemergători ai lui Hristos, după cum apostolii sunt următori ai Lui. Toți proorocii se regăsesc și se împlinesc în Hristos „Proorocul cel Mare”; la fel arhieriei și împărații, prin întreita demnitate, slujire și misiune a Fiului lui Dumnezeu întrupat. Legătura dintre profetism și chenoză se exprimă și prin legătura dintre profetism și eshatologie, lucrată de Același Duh Sfânt prin Biserică. Astfel, cu cât se apropie tot mai mult „plinirea vremii”, cu atât profeții și profețiile tac! A se vedea, spre exemplu, vremea de aproape trei sute de ani de la profetul Maleahi până la sfântul Ioan Botezătorul. La fel, cu cât se apropie tot mai mult cea de „a doua plinire a vremii” - și noi ne apropiem de ea -, cu atât așteptarea este mai tăcută și mai tainică și Parusia mai cutremurătoare.

Chiar dacă uneori profetul este prigonit, întemnițat, alungat sau tăiat cu fierăstrăul, ucis cu pietre sau răstignit de cei din neamul său, el strigă în vremea Păresimilor vieții lui: „Lumina lui Hristos luminează tuturor!” iar în Noaptea învierii de Apoi îi cheamă pe toți: „Veniți de luați lumină!” Așa a fost și este legătura dintre Părintele Arsenie și neamul nostru românesc „cel creștinesc și de Hristos iubitor”, pe al cărui Liturghier de slujbă, am găsit scris de sfinția Sa la sfârșit, rugăciunea din vremea Ceasurilor din sfântul și marele Post: „Dumnezeule, milostivește-Te spre noi și ne binecuvintează, luminează fața Ta peste noi și ne miluiește!”

TALANȚII ȘI CUNUNA PĂRINTELUI ARSENIE

Sau Părintele Arsenie în mai multe ipostaze. După cum în Vechiul Testament Moise este deopotrivă legiuitor, prooroc și propovăduitor, după cum David a fost rege, prooroc și psalmist, după cum sfântul Ilie a fost profet, pustnic și mărturisitor, după cum Iona a fost și profet și apostol în Ninive, iar Daniel prooroc, tâlcuitor și teolog în Babilon, tot așa și în Noul Testament sfântul Ioan Botezătorul este deopotrivă profet, Înaintemergător, mărturisitor și martir, sfinții Petru și Pavel sunt apostoli, mărturisitori și mucenici, sfântul Ștefan este arhidiacon și protomartir, iar sfântul Ioan, ucenicul iubit al Domnului, ca și sfântul Matei apostolul și evanghelistul, este și apostol prin Evanghelia sa și prooroc prin Apocalipsă. Lucrarea Duhului Sfânt în viața oamenilor aleși ai lui Dumnezeu și ai sfinților lui Iisus Hristos este totdeauna multiplă și felurită. Sfântul Antonie cel Mare a fost monah, pustnic, mărturisitor și văzător cu duhul. Ipostazele multiple ale sfinților sunt rodul și expresia talanților lor primiți de la Dumnezeu, pe care i-au pus în lucrare sinergetică.

Încercând o interpretare a pildei talanților în lumina istoriei Revelației sau a descoperirii dumnezeiești, putem spune că cei cinci talanți câștigați de Moise, omul lui Dumnezeu (cf. titlului Psalmului 89), sunt cele cinci cărți ale sale, Pentateuhul cu care începe Biblia: Facerea, Ieșirea, Leviticul, Numerii și Deuteronomul; cei cinci talanți câștigați sau dobândiți de către sfântul apostol și evanghelist Ioan sunt cele cinci cărți ale sale din Noul Testament: Evanghelia, cele trei Epistole sobornicești și Apocalipsa, cu care se încheie Biblia. Cei doi talanți câștigați de sfântul evanghelist Luca sunt Evanghelia care-i poartă numele și cartea Faptele Apostolilor; iar cei doi talanți ai sfântului apostol Petru sunt cele două Epistole sobornicești. Talanții lui David sunt Psalmii săi și darul cântării din harfă, iar talanții lui Solomon sunt Pildele, Ecclesiastul, Cântarea Cântărilor și templul zidit de el în

Ierusalim. Talanții sfântului prooroc Ilie au fost rugăciunea și cuvântul său de foc și minunile sale. Talanții sfântului apostol Pavel sunt Epistolele sale, talantul sfântului apostol și evanghelist Matei este Evanghelia sa, la fel și al sfântului evanghelist Marcu. Talantul sfântului apostol Iacob este Epistola sa sobornicească.

Talantul dreptului Iosif în Egipt și al proorocului Daniel în Babilon a fost tâlcuirea viselor profetice și primirea descoperirilor dumnezeiești și a revelațiilor apocaliptice. Talantul sfântului prooroc Iona a fost predica sa din Ninive și cartea care-i poartă numele. Același talant al predicii sau propovăduirii puternice și arzătoare l-a avut și sfântul arhidiacon și întâiul mucenic Ștefan în Faptele Apostolilor. Talanții sutașului Corneliu din Cezareea au fost „rugăciunile și milosteniile” sale, care „s-au suit înaintea lui Dumnezeu spre pomenire” (Faptele Apostolilor 10,4). Talantul sfântului Timotei a fost episcopatul din Efes, iar al sfântului Tit a fost episcopatul din Creta. Talantul lui Apollo a fost faptul că era „iscusit la cuvânt și puternic în Scripturi” (Faptele Apostolilor 18,24). „Și ce vom mai zice, căci nu ne ajunge vremea, ca să vorbim” (Evrei 11,32) despre talanții lui Noe la facerea corăbiei și ai meșterilor la facerea cortului sfânt, despre talanții lui Avraam și ai lui Isaia, ai lui Iov și ai sfântului Ioan Botezătorul, ai lui Samuel și Ieremia, ai lui Iezechiel, Ezdra și Neemia. Talantul femeii păcătoase și al Mariei din Betania a fost vasul de alabastru cu mir de nard „curat, de mare preț” (Luca 7,37; Ioan 12,3), iar talantul lui Terțiu a fost caligrafia Epistolei către Romani, scrisă la dictarea inspirată a sfântului apostol Pavel (Romani 16,22).

Cei cinci talanți ai sfântului Grigorie Teologul sunt cele „Cinci cuvântări teologice”, perle sau mărgăritare ale teologiei dogmatice patristice. Talanții sfântului Ioan Gurădeaur sunt Liturghia care-i poartă numele, tratatul „Despre preoție” și predicile „Despre statui”. Talanții sfântului Maxim Mărturisitorul sunt „Ambigua”, „Răspunsuri către Talasie”, cele „Patru sute de capete despre dragoste” și „Mistagogia”. Talanții sfântului Ioan Damaschin sunt „îngropați” în „Dogmatica” sa, în „Canonul Nașterii” și în „Canonul Învierii”. Talanții sfântului Ioan Scărarul

îi contemplăm pe treptele „Scării raiului”, iar talanții sfântului Simeon Noul Teolog strălucesc în „Imnele dragostei divine”. Talanții binecredinciosului împărat Justinian îi admirăm în arhitectura și structura catedralei Sfânta Sofia din Constantinopol, „cea fără de asemănare”. Talanții sfinților, ca daruri și roade ale Duhului Sfânt, sunt învăluiți în ștergarul dragostei (cf. Luca 19,20), ascunși într-o prăpastie de smerenie (cf. Isaac Sirul) și îngropați în pământul discreției, pentru ca să strălucească mai mult atunci când „va veni Stăpânul acelor slugi” (Matei 25,19). Talanții împărăției luminează și revelează punctele cardinale ale Bibliei și împodobesc iconostasul Bisericii lui Hristos.

La fel îl putem vedea, contempla și înțelege pe Părintele nostru Arsenie, profet al neamului, apostol al lui Hristos, preot și slujitor al Bisericii, mărturisitor al Evangheliei, pătimitor pentru dreapta credință, văzător cu duhul și, așa cum se numea pe Sine - pe o foiță de hârtie găsită în Biblia sfinției Sale - dintr-un adânc de smerenie, „iconar și călugăr”, iar Nichifor Crainic, maestru, într-ale teologiei mistice și esteticii ortodoxe, al Părintelui, l-a definit atât de plastic și adevărat: „pictor de suflete după modelul Domnului nostru Iisus Hristos.” Toate acestea nu sunt altceva decât petalele de nea ale aceluiași crin înmiresmat de har - floarea preferată și sculptată de Părintele pe poarta de lemn a Așezământului monahal de la Sinaia, expresie a crinului Bunevestiri din dreapta arhanghelului, adus și oferit Maicii Domnului.

Mai înainte de toate acestea, Părintele Arsenie a fost un credincios, un rugător și un trăitor, un slujitor arzând de dragoste față de Hristos și un duhovnic luminând de dragoste față de oameni, un zugrav de biserici și iconar din dragoste față de Ortodoxie. Talanții, lucrați în filigran și înmulțiți prin dar, ai Părintelui Arsenie, străluminează în toate cele lucrate, executate, lăsate și rămase după sfinția Sa, cum sunt epitaful de la Sâmbăta, clopotnița, sfântul chivot, iconostasul și icoanele de la Prislop, necunoscutele obiecte, icoane și podoabe de artă bisericească de la Schitul Maicilor, pictura de la Drăgănescu, casa de la Sinaia,

precum și „Cărarea împărăției” și „Cuvinte vii”. Lucrarea duhovnicească a unui sfânt se multiplică și se diversifică după nenumăratul razelor luminii divine necreate care-i aprinde inima, îi luminează mintea și-i încălzește sufletul în dogoarea dragostei dumnezeiești și în revărsarea limbilor de foc ale Duhului Sfânt de la Rusalii. Cândva, Părintele Arsenie spunea cuiva: „Dac-ai avea un dar, le-ai avea pe toate”, după cuvintele sfântului apostol Pavel: „darurile sunt felurite, dar același Duh. Și felurite slujiri sunt, dar același Domn. Și lucrările sunt felurite, dar este același Dumnezeu care lucrează toate în toți. Și fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos” (I Corinteni 12,4-7).

Prin urmare, Părintele Arsenie și-a înmulțit talanții pe multiple planuri: intelectual-teologic, filocalic-artistic și monahal-misionar. Peste puține a fost pus, în condițiile și în vitregiile vremii, dar peste multe se va pune în lumina veșniciei, într-o bucurie Domnului nostru (cf. Matei 25,21). Talanții Părintelui Arsenie sunt împletirea darului lui Dumnezeu și a geniului sfinției Sale, iar punerea lor în lucrarea virtuților, precum lumina în sfeșnic, i-au împodobit prin credință, nădejde, dragoste, înțelepciune, rugăciune, smerenie, tăcere și răbdare, **„cununa cea nevestejită a slavei”** (I Petru 5,4).

Numai cineva înzestrat și dăruit cu vederea cea duhovnicească, precum Părintele Arsenie, putea scrie și spune în schița unei predici din 6 februarie 1943 de la Mănăstirea Sâmbăta, intitulată „Sita cu două margini”: **„Apele diavolului umblă prin sângele oamenilor și-i otrăvește”** (prin patimi și păcate n.n.).

„LUAȚI DEGRABĂ UN ULCIOR CU APĂ...”

„Mergând odată la avva Antonie doi frați și lipsindu-le lor apa de drum, unul a murit, iar celălalt urma să moară. Deci nemaiputând să meargă, zăcea și el pe pământ, așteptând să moară. În acest timp Antonie, șezând în munte, strigă doi monahi ce se întâmplau să fie acolo și le zise: **«Luați degrabă un ulcior de apă și alergați pe drumul spre Egipt; că dintre doi oameni care vin încoace, unul a murit, iar celălalt e pe cale să moară, de nu vă grăbiți.** Aceasta mi s-a arătat în vreme ce mă rugam». Deci venind cei doi monahi, au aflat pe unul zăcând mort și l-au îngropat, iar pe celălalt l-au înviorat cu apă și l-au dus la bătrân, care se afla la cale de o zi.” (Din viața cuviosului părintelui nostru Antonie, Filocalia rom. vol. VII, pg. 13).

Ulciorul cu apă al sfântului Prea Cuviosului Părintelui Antonie cel Mare din istorisirea ucenicului său, sfântul Atanasie cel Mare, arhiepiscopul Alexandriei, pare a nu fi diferit și deosebit de ulciorul cu apă al sfântului prooroc Ilie Tesviteanul adus de îngerul Domnului lângă ienupărul din pustia Beer-Șeba, la începutul drumului de patruzeci de zile al profetului, până la muntele lui Dumnezeu, Horeb (III Regi 19,3- 8). Ulciorul cu apă este semnul purtării de grijă al lui Dumnezeu față de noi prin sfinți. Ori de câte ori am mers însetați sufletește și duhovnicește la Părintele Arsenie, pe când trăia, slujea și mărturisea pe Hristos, fie la Sâmbăta și Prislop, sau la Drăgănescu și Sinaia, am simțit că ne aștepta sau ne alerga înainte cu un ulcior cu apă vie, scos din aceeași fântână a lui Iacob din care Mântuitorul a adăpat-o pe femeia samarineancă și pe atâția alții de atunci încoace. Cuvântul duhovnicesc al sfinției Sale era totdeauna proaspăt ca o apă vie de izvor de munte, care ne răcorea, ne astâmpăra setea și ne spăla fața, adeseori înlăcrimată și brăzdată de plânsul dorului după Dumnezeu sau de lacrimile pocăinței și ale durerii necazurilor, pentru păcatele noastre.

Același ulcior cu apă de aghiasmă îl simțim tainic la fiecare mare praznic de peste an al sfintei Mănăstiri Prislop - 8 mai, ziua

hramului, 14 septembrie, Ziua Crucii și 28 noiembrie, pomenirea sfinției Sale - și ori de câte ori ajungem să atingem cu mâna, cu buzele sau cu gândul crucea de la mormântul sfinției Sale, ancoră și axă, catarg și reazim pentru atâția dintre noi. În fiecare loc pe unde sfinția Sa și-a purtat pașii călăuziți de Dumnezeu, a deschis și a lăsat în urmă, de-a pururea curgător, câte un izvor duhovnicesc, asemenea stâncii de la Rafidim, din care Moise, lovind cu toiagul, a adăpat poporul lui Dumnezeu în pustie (Exod 17,1-6). De aceea dorim ca și această smerită carte dedicată personalității și spiritualității Părintelui Arsenie, să nu-și aibă altundeva rădăcina și izvorul, decât în ulciorul cu apă vie al Sfinției Sale, primit de la Hristos, prin Duhul Sfânt.

PAȘII CĂLUGĂRULUI ȘI PICĂTURILE DE APĂ

„Zis-a iarăși: de este cu putință, câți pași face călugărul, sau câte picături bea în chilia sa, trebuie cu îndrăzneală să le vestească bătrânilor, ca nu cumva să greșească întru dânsule.” (avva Antonie 40). Aceste cuvinte ale sfântului Antonie cel Mare, cu care se încheie duhovniceștile sale apoftegme din Patericul egiptean, sunt un îndemn mereu valabil de deschidere și destăinuire sufletească deplină a ucenicului față de părintele sau îndrumătorul său duhovnicesc, rânduit de Dumnezeu, mărturisindu-i și descoperindu-i acestuia până și „câți pași face” sau „câte picături - de apă - bea în chilia sa.” În același timp, cuvintele patriarhului monahismului creștin pot avea și un sens duhovnicesc, tainic și mistic, fiind vorba și de pașii călugărului și ai creștinului pe calea lui Hristos și de picăturile de lacrimi, precum cele de apă. Aici includem și pașii pelerinilor făcuți la mormântul Părintelui Arsenie de la Prislop și aghiasma lacrimi cu care aceștia îi stropesc crucea și mormântul, venind de departe, de aproape sau de foarte departe: „Un bătrân ședea în pustie, departe de apă ca la douăsprezece mile. Și mergând într-o zi să aducă apă, s-a supărat și a zis: de ce este nevoie de osteneala aceasta? Voi veni și voi petrece aproape de apă. Aceasta zicând, a simțit pe cineva venind după dânsul. Și întorcându-se, l-a văzut pe cel ce venea după el, că îi număra pașii. Și l-a întrebat bătrânul: cine ești? Iar el i-a zis: **îngerul Domnului sunt și sunt trimis să număr pașii tăi și să-ți dau plata.** Aceasta auzind bătrânul, întărindu-se cu sufletul, s-a făcut mai osârduitor. Și a mai adăugat încă cinci mile, adică a locuit mai înăuntrul pustiei, departe de apă șaptesprezece mile.” (Pateric XXI, 9).

Conform mărturiei unei credincioase din Brașov, prezentă împreună cu alți credincioși la mijlocul Săptămânii Patimilor anului 1988 la Drăgănescu, Părintele Arsenie le-ar fi spus: „Eu plec de aici. Să nu mai veniți, că nu mă mai găsiți (aici n.n.), dar cine vine la această biserică, pașii lui sunt numărați.” Pașii

Părintelui și picăturile de apă își au începutul în părțile Bradului din Țara Moților. Neuitând vreodată de unde a plecat și nici pe cei ce i-au îndrumat întâi pașii în viață, sfinția Sa avea să înscrie, ca act umil de recunoștință, pe foaia de titlu a unui exemplar dăruit din Filocalia vol. I (Sibiu, 1946), aceste cuvinte: „**Director Școlar Vasile Crucin** - Nu uit niciodată că începutul meu cu școala, ți-l dau ție și stăruințelor tale pe lângă ai mei. Ieromonahul Arsenie.” Pentru că spune dumnezeiasca Scriptură în cântarea Anei, mama sfântului prooroc Samuel: „**Pașii sfinților Săi El îi păzește**” (I Regi 2,8).

Inspirate de Duhul Sfânt, cuvintele acestei cântări proclamă acest mare adevăr și lucrare a providenței lui Dumnezeu în viața sfinților. Acest cuvânt din Cuvântul lui Dumnezeu, „Pașii sfinților Săi El îi păzește”, ne propune, ne determină și ne ajută să contemplăm pașii tuturor sfinților Săi din Sfânta Scriptură și istoria Bisericii, prin care cerul a punctat și a însemnat umbletele lor pe pământ, pe „calea lui Dumnezeu” (Matei 22,16; Faptele Apostolilor 18,26). În lumina acestui cuvânt vedem pașii lui Enoh care „a umblat înaintea lui Dumnezeu, după nașterea lui Matusalem, două sute de ani și i s-au născut fiii și fiice. Iar de toate, zilele lui Enoh au fost trei sute șaiszeci și cinci de ani. Și a plăcut Enoh lui Dumnezeu și apoi nu s-a mai aflat, pentru că l-a mutat Dumnezeu” (Facere 5,22-24). În cuvântul sfintei Ana contemplăm pașii lui Noe spre ușa corăbiei de pe vremea potopului, spre altarul de jertfa de după potop și spre sădirea viței de vie. Prin același cuvânt urmăm pașii lui Avraam din Urul Caldeii prin Haran în Canaan, cu o descindere în țara Egiptului și cu o altă în țara filistenilor. Acest cuvânt ne ajută să mergem pe urmele pașilor lui Iacob de la Betel în Mesopotamia și înapoi, până în Egipt, unde pașii patriarhului aveau să se reîntâlnească, după mulți ani, cu pașii fiului său iubit Iosif, cel vândut de frații săi.

Pașii lui Moise din Egipt în Madian și din Egipt în Sinai, prin Marea Roșie, ca și pașii lui Iosua, pașii judecătorilor, pașii și urmele lui David și ai lui Solomon, pașii sfințiți ai sfântului prooroc Ilie, de la pârlul Cherit în Sarepta Sidonului și de aici pe

Carmel, iar din Beer-Șeba la Horeb și de aici până dincolo de Iordan, de unde avea să fie înălțat la cer, ca și pașii proorocului Iona de pe țărmul mării până în Ninive, pot fi contemplați, urmăriți și urmați în lumina acestui cuvânt al Sfintei Scripturi: „Pașii sfinților Săi El îi păzește”.

„Și ce vom mai zice? Căci nu ne ajunge vremea” (cf. Evrei 11,32) să vorbim cu de-amănuntul despre pașii sfântului apostol Pavel și ai sfântului apostol Petru din Faptele Apostolilor, pe urmele pașilor dumnezeiești ai Mântuitorului Iisus Hristos din sfintele Evanghelii. De acest cuvânt atârnă pașii sfântului Ignatie din Antiohia la Roma, pașii sfântului Atanasie cel Mare exilat de cinci ori pentru adevărul dogmei ortodoxe de la Niceea, pașii sfântului Grigorie Teologul din Arianz la Atena, împreună cu sfântul Vasile cel Mare, iar din Constantinopol retras la Nazianz, pașii sfântului Ioan Gurădeaur de la Antiohia ca preot, la Constantinopol ca patriarh, iar de aici, pe calea exilului nedrept, în Armenia Mică, pașii sfântului Maxim Mărturisorul din Constantinopol în Alexandria și de aici la Roma, ca și pașii sfântului Grigorie Palama din Constantinopol la sfântul munte Athos și de aici la Tesalonic.

Prin cuvântul „pașii sfinților Săi El îi păzește”, sfânta Ana se va fi gândit, în ziua încredințării fiului ei Samuel spre povața preotului Eli, la cortul sfânt de la Șilo (I Regi 3,1), la privegherea Domnului asupra întregii vieți și a tuturor pașilor fiului ei iubit pe „calea Domnului” (Isaia 40,3), de la Șilo la Rama și de aici la Eben-Ezer, până la ungerea lui Saul și apoi a lui David, ca regi ai lui Israel, la porunca Domnului: „Umple cornul tău cu mir” (I Regi 16,1). Pașii vieții sfântului prooroc Samuel sunt marcați de rugăciunea mamei sale și însemnați de cântarea acesteia și pecetluiți de chemarea minunată a lui Dumnezeu din I Regi 3,1-21. Viata sfântului Samuel se relatează la tatăl său Elcana, la mama sa Ana, la povătuitorul său Eli, la regele Saul și la ucenicul său iubit, psalmistul, regele și proorocul David. Pașii vieții lui Samuel stau sub semnul ceresc al trăznetului, al tunetului, al ploii îmbelșugate (I Regi 7,10; 12,17-18) și al pietrei de hotar de la

Eben-Ezer (I Regi 7,12). „Pașii sfinților Săi El îi păzește” înseamnă în cele din urmă, „că îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale. Pe mâini te vor înălța, ca nu cumva să împiedici de piatră piciorul tău. Peste aspidă și vasilisc vei pași și vei călca peste leu și peste balaur.” (Psalmul 90,11-13).

Așa au fost păziți și pașii Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie.

„ÎN ZILELE PĂRINTELUI ARSENIE, ÎN ROMÂNIA...”

„Și le-a zis: Adevărat zic vouă că nici un prooroc nu este bine primit în patria sa. Și adevărat vă spun că multe văduve erau **în zilele lui Ilie**, în Israel, când s-a închis cerul trei ani și șase luni, încât a fost foamete mare peste tot pământul. Și la nici una dintre ele n-a fost trimis Ilie, decât la Sarepta Sidonului, la o femeie văduvă. Și mulți leproși erau în Israel **în zilele proorocului Elisei**, dar nici unul dintre ei nu s-a curățat, decât Neeman Sirianul.” (Luca 4,24-27). După cum Mântuitorul Iisus Hristos a definit vremea și timpul în care au trăit sfinții prooroci Ilie și Elisei în Israel, ca fiind „în zilele lui Ilie” și „în zilele proorocului Elisei”, când cerul, din pricina leproșilor idolatri s-a încuiat vreme de trei ani și șase luni, iar prin rugăciunea ucenicului proorocului de foc s-a deschis deasupra apelor Iordanului, ca să-l vindece de lepră pe generalul sirian și după cum în aceeași Evanghelie Mântuitorul se referă la vremea potopului cu apă și a pedepsirii Sodomei și Gomorei, folosind expresiile „în zilele lui Noe” și „în zilele lui Lot” (Luca 17,26 și 28), tot așa credem și noi că s-ar putea și am putea defini veacul al XX-lea românesc, ca fiind și purtând numele „în zilele Părintelui Arsenie, în România.” Afirmăm și susținem aceasta pentru că sfinții sunt cei care marchează și punctează veacul în care trăiesc, se nevoiesc, propovăduiesc și, nu de puține ori, pătimesc. Prin sfinți Dumnezeu pecetluiește vremurile și veacurile, pentru că ei nu se ridică doar deasupra mulțimilor, ci înalță vremea vieții lor spre zarea veșniciei, coborând eternitatea nesfârșită a lui Dumnezeu în potirul timpului, spre împărtășirea contemporanilor din roadele sfințeniei și spre mărturie generațiilor viitoare.

Neîndoielnic și Părintele Arsenie și-a pecetluit timpul și veacul, de aceea nu întâmplător poetul și filosoful Lucian Blaga i s-a adresat la sfârșitul anilor '40, cu prilejul unei întâlniri la Cluj: „Fericit ești Părinte Arsenie, că ai ajuns un mit!” La care Părintele,

după cum însuși mi-a mărturisit-o personal, a replicat: „Maestre, căciula aceasta eu nu o port.” La care filosoful, la întâlnirea cu omul lui Dumnezeu, a conchis: „Ba, ai s-o porți, căci poporul are nevoie de așa ceva!”

„În zilele Părintelui Arsenie, în România” domnea duhul lui Ahab și al Izabelei și în vârtoarea vremurilor vedem cum ia proporții cultul idolului vițelului de aur de astăzi. „În zilele acelea cuvântul Domnului era rar și nici vedeniile nu erau dese” (I Regi 3,1), după cum ne descrie Sfânta și dumnezeiasca Scriptură vremea de dinaintea chemării minunate de către Dumnezeu a profetului Samuel la apostolat, în taina Miezonoapții din cortul sfânt. „În zilele Părintelui Arsenie, în România” „omul cel înțelept va tăcea, că este vreme rea” (Amos 5,13) — Părintelui nu i s-a mai îngăduit să liturghisească și să predice - deși era foamete pe pământul țării, dar „nu foamete de pâine și nu sete de apă, ci de auzit cuvintele Domnului” (Amos 8,11). Dar Părintele Arsenie propovăduia tăcând și pictând, pentru că „ceea ce ești, vorbește mai tare decât ceea ce spui” (însemnare a Părintelui la sfârșitul Bibliei sfinției Sale).

Pentru aceea, cei ce l-am întâlnit, cunoscut și am simțit puterea cuvântului, tăria harului și minunea darului sfinției Sale, nu putem să nu ne aducem mereu aminte de cuvintele Domnului spuse către ucenicii Săi: „Veni-vor zile când veți dori să vedeți **una din zilele Fiului Omului**, și nu veți vedea.” (Luca 17,22). „Una din zilele Fiului Omului” este cu siguranță „una a Sâmbetelor” sau Ziua învierii în care se luminează popoarele. Din multe sau puținele „zile ale Părintelui Arsenie”, în care am fost învredniciți a-l vedea sau auzi, zile de care ne este un dor mistuitor, ne-a mai rămas una singură, în care se recapitulează și se adună toate și pe care o repetăm an de an - 28 noiembrie, ziua pomenirii sfinției Sale, în care, de fiecare dată, dorim fie a întoarce timpul înapoi, fie a-l grăbi spre întâlnirea cu Hristos și sfinții Săi, după cuvântul Scripturii: „Și a zis (Iezechia) către Isaia: «Care este semnul că Domnul mă va vindeca și că mă voi duce a treia zi în templul Domnului?» Iar Isaia a zis: «Iată semn de la Domnul că-și

va împlini Domnul cuvântul pe care l-a rostit: Vrei să treacă umbra la ceasul de soare cu zece trepte înainte sau să se dea cu zece trepte înapoi?» Iezechia a zis: «E ușor ca umbra să se miște cu zece trepte înainte. Nu, ci să se dea umbra cu zece trepte înapoi». **Și a strigat Isaia proorocul către Domnul și s-a dat înapoi cu zece trepte.**” (IV Regi 20,8-11).

RUGĂCIUNEA DE FOC A AVVEI ARSENIE

„Un frate s-a dus la chilia lui avva Arsenie la schit și s-a uitat prin fereastră **și a văzut pe bătrânul peste tot ca un foc**, căci era vrednic acel frate de a vedea lucruri minunate. Și cum a bătut, a ieșit bătrânul și văzând pe frate ca și spăimântat, i-a zis lui: **este multă vreme de când bați?** Nu cumva ai văzut ceva? Și i-a răspuns lui fratele: nu! Și după ce a vorbit cu el, i-a dat drumul.” (avva Arsenie 27).

N-am fost și nu suntem vrednici, precum fratele sporit din Pateric, care l-a văzut pe avva Arsenie cel Mare în vremea rugăciunii învăluit în foc, să-l vedem pe Părintele nostru Arsenie la fel - precum l-a văzut oarecine în vremea slujirii unei sfinte Liturghii la Sâmbăta dar „fericiți cei ce n-au văzut și au crezut” (Ioan 20,29). La fel s-a învrednicit avva Zosima de a o vedea pe sfânta Maria Egipteanca în pustie, învăluită în focul harului Duhului Sfânt, în vremea rugăciunii, și înălțată de la pământ. Ori de câte ori venim la sfânta Mănăstire a Prislopului, fie la praznicul sfinților Ioan Evanghelistul și Arsenie cel Mare din 8 mai, fie la pomenirea Părintelui nostru Arsenie din 28 noiembrie, ne uităm pe fereastra hramului și a sărbătorii, precum fratele din Pateric, înspre chilia sfinților de dincolo de zarea acestei lumi, împărtășindu-ne cel puțin de o rază de lumină din Lumina lui Hristos care luminează tuturor, prin harul Duhului Sfânt revărsat în sfinții Săi, în a căror ceată îl știm și îl credem și pe Părintele.

Este multă vreme de când batem și mai multă vreme de când am bătut întâia dată la „ușa chiliei” sfintelor biserici de la Sâmbăta, Prislop și Drăgănescu. Nu cumva am văzut ceva? Nu cumva am simțit ceva? Nu cumva ne-a înspăimântat ceva? Dacă n-ar fi fost așa, nici noi n-am scrie, nici voi n-ați citi acestea!

Rugăciunea de foc a Părintelui Arsenie continuă și în cer, mai mult decât pe pământ, pentru că este izvorâtă și aprinsă din rugăciunea neîncetată, isihastă și ortodoxă, după cum însuși sfinția Sa a împodobit ușa Filocaliei românești, a sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, însemnând coperta cu cuvintele sfântului apostol

Pavel: „Rugați-vă neîncetat”. (I Tesaloniceni 5,17). Rugăciunea de foc a Părintelui Arsenie, ca și a tuturor sfinților lui Hristos, este o flacără din harul limbilor de foc ale Cincizecimii, o candelă aprinsă în mijlocul rugului devenit stâlp de foc pentru noi toți. Dar stinsa noastră rugăciune nu va putea ajunge vreodată rugăciune de foc fără a trece mai întâi prin mulțime și felurime de ispite, prilejuri, necazuri și încercări sufletești și duhovnicești, după cuvântul Părintelui din această carte: **„Fără vânt paiul de grâu n-ar avea nici o rezistență. Dar așa, e mai rezistent ca un pai de oțel”**.

FUNIA ÎMPLETITĂ DE ÎNGERUL DOMNULUI

„Sfântul avvă Antonie, șezând odată în pustie, a venit în lenevie și în multă întunecare de gânduri și zicea către Dumnezeu: Doamne, voiesc să mă mântuiesc și nu mă lasă gândurile. Ce voi face în scârba mea? Cum mă voi mântui? Și, sculându-se puțin, a ieșit afară și a văzut deodată pe cineva ca pe sine, șezând și împletind o funie, apoi sculându-se de la lucru și rugându-se și iarăși șezând și împletind funia; apoi iarăși sculându-se la rugăciune. Acesta era îngerul Domnului, trimis spre îndreptarea și întărirea lui Antonie. Și a auzit pe înger zicând: așa fă și te mântuiește. Iar el auzind aceasta, a luat multă bucurie și îndrăzneală și făcând așa se mântuia.” (avva Antonie 1)

Funia împletită cu rugăciunea de către îngerul Domnului într-o rucodelie, în vedenia sfântului Antonie cel Mare, nu numai că deschide Patericul, precum o cheie mistică, prin apoftegma-prolog a avvei Antonie cel Mare, ci și leagă interior și duhovnicește Patericul egiptean, desfăcându-i rând pe rând pecetea și trecând prin „ușile încuiate” ale sfintelor apoftegme, cuvinte și învățături ale sfinților Părinți ai pustiei. Funia împletită de îngerul Domnului unește pe toți sfinții Părinți între ei, adună cuvintele lor, mărturisește faptele și nevoințele lor și strigă minunile lor pretutindeni. Funia împletită de îngerul Domnului nu este altceva decât mănunchiul de raze duhovnicești, flacăra de har ceresc și sulița de foc a înțelepciunii și a cuvântului „cu putere multă”. Funia îngerului din vedenie străbate nu numai Patericul egiptean de la un capăt la altul, ci și întreaga spiritualitate ortodoxă, patristică și filocalică.

Funia împletită de îngerul Domnului se prelungește într-o apoftegmă a avvei Macarie Egipteanul: „S-a dus avva Macarie cel Mare la avva Antonie în munte și bătând în ușa lui, a ieșit la dânsul și i-a zis: tu cine ești? Iar el a zis: eu sunt Macarie. Și încuind ușa a intrat și l-a lăsat pe el. Și văzând răbdarea lui, i-a deschis și

glumind cu dânsul zicea: de multă vreme doream să te văd, auzind cele despre tine. Și găzduindu-l, l-a odihnit, căci era trudit de multă osteneală. Iar după ce s-a făcut seară și-a muiat luiși avva Antonie stâlpări de finic. Și i-a zis lui avva Macarie: poruncește ca să-mi moi și eu pentru mine. Iar el a zis: moaie-ți. Și făcând o legătură mare, a muiat-o. Și șezând de cu seară, vorbind despre mântuirea sufletelor, împletea, **și funia se pogora pe fereastră în peșteră**. Și intrând dimineața fericitul Antonie, a văzut mulțimea împletiturii lui avva Macarie și zicea: multă putere iese din mâinile acestea.” (Avva Macarie 4).

Într-o altă apoftegmă, tot a avvei Macarie, funia împletită de îngerul Domnului este surprinsă în rama de icoană a sfintei rugăciuni isihaste a celor doi frați tineri veniți întru ucenicie la sfântul Macarie, care, vizitându-și ucenicii pustnici după trei ani de zile, s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere taina lucrării lor ascunse: „... Și a zis cel mai mare numai acest cuvânt: vrei să citim cei doisprezece psalmi? Iar eu i-am răspuns: da, să citim psalmi, câte șase stihuri și un Aliluia. Și la fiecare stih ieșea câte o făclie de foc din gura lui (a fratelui mai mic), care se suia la cer. Așijderea și cel mai mare, când deschidea gura și cânta, **ca o funie de foc ieșea și ajungea până la cer**. Și eu am grăit puțin de rost și ieșind afară, le-am zis: rugați-vă pentru mine! Iar ei mi-au făcut metanie tăcând...” (Avva Macarie 32). La funia împletită de îngerul Domnului trudesco toți lucrătorii rugăciunii „Doamne Iisuse...”

La funia de aur împletită de îngerul Domnului spre pildă sfântului Antonie și tuturor urmașilor săi întru monahism, am încercat și ne-am străduit și noi, din adânc de neputințe, să aducem un braț de smicele sau ramuri de finic, din care, prin darul lui Dumnezeu și binecuvântarea Părintelui Arsenie, să împletim un mănunchi de cuvinte duhovnicești culese și alese din Sfânta Scriptură și Patericul egiptean, despre sfinția Sa și spre folosul cititorilor, după cuvintele sfântului apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au sfârșit viața și urmați-

le credința, (căci) Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este același.”
(Evrei 13,7-8).

„ADUCEȚI-MI PE VASUL PUSTIULUI!”

(avva Sisoe 14)

„**Aduceți-Mi pe vasul pustului!**” - veacului XX: „Se spunea despre avva Sisoe, că atunci când era să se săvârșească, șezând părinții lângă dânsul, a strălucit fața lui ca soarele. Și le-a zis lor: iată avva Antonie a venit! Și după puțin, a zis: iată ceata proorocilor a venit! Și iarăși fața lui, mai mult a strălucit. Și a zis: iată ceata apostolilor a venit. Și s-a îndoit fața lui iarăși. Și se părea, ca și cum el ar fi vorbit cu cineva și s-au rugat bătrânii de el zicând: cu cine vorbești părinte? Iar el a zis: iată îngerii au venit să mă ia și mă rog să fiu lăsat să mă pocăiesc puțin. Și i-au zis lui bătrânii: nu ai trebuință să te pocăiești, părinte. Și le-a zis lor bătrânul: cu adevărat, nu mă știu pe mine să fi pus început. Atunci au cunoscut toți că este desăvârșit. Și iarăși, de năprasună s-a făcut fața lui ca soarele și s-au temut toți. El le-a zis lor: vedeți, Domnul a venit. Iar Domnul a zis: **aduceți-Mi pe vasul pustului!** Și îndată și-a dat duhul. Și s-a făcut ca un fulger și s-a umplut toată casa (locul) de bună mireasmă.” (avva Sisoe 14).

De asemenea, „Avva Theofil arhiepiscopul (+412) vrând să se săvârșească, a zis: **Fericit ești, avvo Arsenie, că de acest ceas îți aduceai aminte pururea!**” (avva Theofil arhiepiscopul Alexandriei 5). „Povestit-au unii despre avva Pamvo, că vrând să se săvârșească, la însuși ceasul morții, a zis sfinților bărbați care stăteau împrejurul lui: De când am venit la locul acesta și mi-am zidit chilia și am locuit într-însa, afară de mâinile mele nu-mi aduc aminte să fi mâncat pâine, nici nu m-am căit de cuvântul pe care l-am grăit până în ceasul acesta. **Și așa mă duc către Dumnezeu, ca și cum nici n-am început să-I slujesc Lui.**” (avva Pamvo 14).

Îngenunchind pe pragul morții se va fi săvârșit, trecând la Domnul și Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, și Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, în amiaza zilei de 28 noiembrie 1989, pomenirea sfântului mucenic Ștefan cel Nou - la a cărei pictură, în partea dreaptă a absidei altarului de la Drăgănescu, l-am

regăsit într-o zi a anilor '80, când ne-am nimerit singuri, pentru câteva ceasuri, în sfânta biserică și în sfântul altar. Îmi aduc aminte de mărturisirea pe care mi-a făcut-o sfinția Sa atunci - și pe care am înțeles-o abia după plecarea dintre noi legată de evlavie deosebită și iubirea aparte pe care a simțit-o și a avut-o dintotdeauna, față de cuviosul și mucenicul lui Hristos din vremea prigoanei iconoclaste din Bizanț - sfântul Ștefan cel Nou. De aceea tema meditației capitolului prezent se vrea o reflecție legată de momentul trecerii la cele veșnice și ceasul morții unor mari sfinți și oameni ai lui Dumnezeu din Sfânta Scriptură și din istoria primară a Bisericii, care ne pot ajuta și pregăti prin exemplul lor, pe fiecare dintre noi, pentru marele pas și salt dincolo.

Mai înainte de moarte Iosua, urmașul lui Moise, avea să rostească celebrele cuvinte: „Iată eu astăzi plec în calea în care merg toți pământeni” (Iosua 23,14), cuvinte pe care avea să le repete mult mai târziu însuși regele, psalmistul și proorocul David, în pragul morții: „Apropiindu-se vremea lui David ca să moară, a lăsat el fiului său Solomon acest legământ: «Iată, eu mă duc pe drumul pe care toți pământeni se duc; fii tare și să fii bărbat.»” (III Regi 2,1-2). Patriarhul Avraam „s-a adăugat la poporul său” la adânci bătrânețe ca și Isaac, mai apoi și Iacob, ai cărui ochi i-a închis fiul său Iosif în Egipt. Aaron s-a săvârșit pe muntele Hor, iar Moise a trecut la Domnul pe muntele Nebo. Judecătorul Samson a murit deodată cu filistenii sub dărâmturile casei acestora din Gaza. Proorocul Iona s-a săvârșit lângă Ninive, iar proorocul Daniel în Babilon. Dreptul Simeon a adormit în Ierusalim, curând după întâmpinarea Domnului. Sfântul Ioan Botezătorul a murit mucenicește în temniță, prin tăierea capului cu sabia. Mântuitorul Iisus Hristos S-a săvârșit pe cruce, „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire”, rostind cunoscutele-I șapte cuvinte dumnezeiești. Tâlharul de-a dreapta a murit pe cruce mântuit, curând după Mântuitorul, prin zdrobirea fluierelor picioarelor. Sfântul arhidiacon Ștefan a murit ca mucenic, ucis cu pietre, în urma mărturisirii făcute, a predicii rostite și a revelației din sinedriu primite. Sfântul apostol Iacob a murit ucis cu sabia

(Faptele Apostolilor 12,1-2), ca și sfântul apostol Pavel mai târziu la Roma, iar sfântul apostol Petru prin răstignirea cu capul în jos.

Sfântul Ignatie Teoforul moare sfâșiat de dinții fiarelor în capitala imperiului, sfântul Policarp al Smirnei moare ars pe rug, iar sfântul Ciprian al Cartaginei, de asemenea prin tăierea capului cu sabia. Avva Sisoe cel Mare se săvârșește în adânc de smerenie și cu fața strălucindu-i ca soarele, înconjurat în mod văzut de părinții și frații care-l jeleau și în mod nevăzut, dar real, de avva Antonie, de ceata proorocilor și a apostolilor și de sfinții îngeri, cărora însuși Domnul venind, le poruncește: „Aduceți-Mi pe vasul pustiului!” (avva Sisoe 14). Cuvintele avvei Sisoe rostite în pragul morții: **„Cu adevărat, nu mă știu pe mine să fi pus început”** sunt identice cu cele ale celui alt mare mistic al Patericului, avva Pamvo: **„Și așa mă duc către Dumnezeu, ca și cum nici n-am început să-I slujesc Lui.”** (avva Pamvo 14). Avva Sisoe se ruga în pragul morții ca să fie lăsat pentru a se mai pocăi puțin, fapt care avea să-i facă pe ceilalți să recunoască că este desăvârșit, strălucindu-i fața ca soarele. Avva Pamvo, despre care se spune că „nu putea cineva să se uite la fața lui, de slava care o avea”, pentru că „fața lui avva Pamvo, ca fulgerul strălucea și era ca un împărat șezând pe tron” - de aceeași lucrare fiind și avva Siluan și avva Sisoe - (avva Pamvo 1 și 2), mărturisește că se duce către Dumnezeu trecând pragul morții, ca și cum nici n-a început să-I slujească Lui.

În amândouă cazurile avem deopotrivă culmea sfințeniei și a desăvârșirii corespunzând cu adâncul smereniei și al nevredniciei și confirmând cunoscutele cuvinte de mai târziu ale sfântului Isaac Sirul, care spune că „desăvârșirea este o prăpastie de smerenie.” În concepția marilor sfinți, avva Pamvo și avva Sisoe, îngenunchați pe pragul morții, începutul slujirii lui Dumnezeu sau începutul cel bun este o lucrare tainică, mistică și spirituală care ar începe cu adevărat doar prin trecerea dincolo și împreună-slujirea cu „miile de mii și miriadele de miriade”, care stau înaintea tronului „Celui Vechi de Zile” (Daniel 7,9-10), viața pământească neavând alt rost decât adâncirea întru smerenie și întru conștiința păcătoșeniei și a

celui dintâi dintre păcătoși. Îngenuncheat astfel pe pragul morții, creștinul, monahul sau clericul nu se aruncă în gol, ci se abandonează în brațele milei, iertării și iubirii veșnice a lui Dumnezeu, rostind ca și sfântul Ioan Gurădeaur: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” Sufletul credincios îngenunchează smerit pe pragul morții, îmbrăcat în haina de nuntă a curăției și a harului Duhului Sfânt și cu candela aprinsă în iubire față de Mântuitorul Iisus Hristos, Mirele cel veșnic și Dreptul Judecător. Îngenunchind pe pragul morții și ieșind din trup, sufletul „s-a mutat din moarte la viață” (Ioan 5,24) și de pe pământ la cer (cf. Canonul învierii). Îngenunchind pe pragul morții nu mai privești înapoi precum femeia lui Lot, ci, precum sfântul apostol Pavel, „uitând cele ce sunt în urma mea și tinzând către cele dinainte, alerg la țintă, la răsplata chemării de sus, a lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus” (Filipeni 3,14). Îngenunchind și noi la vremea rânduită de Dumnezeu pe pragul morții, după pilda sfinților, zicem, acum și atunci, ca și tâlharul pocăit: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta” (Luca 23,42) și precum sfântul arhidiacon Ștefan: „Doamne, Iisuse, primește duhul meu!” (Faptele Apostolilor 7,59).

Și Părintele Arsenie a fost cu adevărat „un vas ales” al lui Hristos (Faptele Apostolilor 9,15), un „vas al pustiului” lumii și veacului în care a trăit și în care noi încă ne zbatem. Cetele sfinților prooroci, apostoli și îngeri vor fi primit, întâmpinat și condus „ca un șuvoi de foc” sufletul Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie spre Hristos Domnul, făcându-se ca un fulger ce străluminează și umple, începând cu chilia și mormântul sfinției Sale, glia neamului cu buna mireasmă a Duhului Sfânt, prin personalitatea, exemplul și scrierile sfinției Sale. Cuvioșia Sa însuși a scris, inspirat de Duhul Sfânt, pe latura stângă a absidei drepte a picturii: **„Sufletele dreptilor însă ca un șuvoi de foc urcă la cer, ca unele ce s-au îmbogățit în Focul Duhului Sfânt.”** De aceea, la una dintre primele pomeniri de la Prislop, am parafrizat spunând: „Iată, Părinte Arsenie, ceata brașovenilor și făgărășenilor a venit și ceata sibienilor și hunedorenilor a sosit...!”

Iar el ne-a zis, precum avva Sisoe în Pateric: „**Vedeți, Domnul a venit!**”

AVVA ARSENIE ȘI DUHUL LUI DUMNEZEU ÎN CORABIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

„Se spunea pentru un frate care a venit la schit, ca să vadă pe avva Arsenie, că venind la Biserică, se ruga clericilor ca să se întâlnească cu avva Arsenie. Deci i-au zis lui: odihnește-te puțin, frate, și-l vei vedea. Iar el a zis: nu gust nimic de nu mă voi întâlni cu el. Au trimis dar un frate ca să-l ducă, că era departe chilia lui. Și bătând în ușă, au intrat amândoi și închinându-se bătrânului, au șezut tăcând. Deci a zis fratele cel de la schit: eu mă duc, rugați-vă pentru mine! Iar fratele cel străin neaflând îndrăzneală către bătrânul, a zis fratelui: vin și eu cu tine. Și au ieșit împreună. L-a rugat însă fratele cel străin zicând: ia-mă și la avva Moise cel din tâlhari. Și venind ei la acela, i-a primit cu bucurie și găzduindu-i, i-a slobozit. Și i-a zis fratele cel ce-l ducea: iată, te-am dus la cel străin și la egiptean; care dintre amândoi ți-a plăcut? Iar el răspunzând, a zis: mie, astădată, egipteanul mi-a plăcut. Și auzind unul din părinți acestea, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: Doamne, arată-mi lucrul acesta, că unul fuge pentru numele Tău, iar altul îmbrățișează pentru numele Tău. Și iată i s-au arătat două corăbii mari pe râu și **a văzut pe avva Arsenie și pe Duhul lui Dumnezeu plutind cu liniște într-una**; iar avva Moise și îngerii lui Dumnezeu plutind în alta, și îl hrăneau pe el cu faguri de miere.” (avva Arsenie 38).

Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, deopotrivă a fugit și s-a retras adeseori pentru numele Domnului - neuitând nici o clipă sfatul glasului ceresc dat sfântului al cărui nume îl purta: „Arsenie, fugi de oameni și te vei mântui” (avva Arsenie 1) - și, în același timp, a îmbrățișat, tot pentru numele Domnului, primind cu dragoste pe cei ce-l căutau cu necazuri și pentru nevoi sufletești. De aceea în „vedenia” noastră teologică din alcătuirea acestei cărți, îl contemplăm pe Părintele Arsenie, precum pe avva Arsenie din Pateric, învăluit și ascuns în Duhul lui Dumnezeu și plutind cu

liniște desăvârșită în corabia Bisericii Ortodoxe Române, fiind în același timp hrănit de îngerii lui Dumnezeu, precum avva Moise din același Pateric, „cu fagurii de miere” ai cuvântului și harului lui Dumnezeu, și gustăm și noi, după putință și nevoie, din firimiturile aceluiași faguri duhovnicești. După cum avva Arsenie cel Mare plutea învăluit de Duhul lui Dumnezeu în corabia de pe râu - precum Moise în coșul de pe Nil tot așa și Părintele Arsenie este pe veci nedespărțit de corabia Bisericii Ortodoxe Române în care a slujit, s-a nevoit și s-a sfințit, chiar dacă, cu regret și cu părere de rău o spunem - pentru că trebuie să o spunem -, mai marii Bisericii noastre, la un moment dat, pentru a-și întreține și întări prietenia cu cezarul (cf. Ioan 19,12), l-au despărțit, fără motiv și fără vreo judecată bisericească, vreme de 30 de ani (1959-1989) de la slujirea Sfintei și dumnezeieștii Liturghii, pe cel mai vrednic dintre ei și dintre noi!

Părintele Arsenie a iubit și a slujit Biserica Ortodoxă Română, bucurându-se de ocrotirea, atât cât s-a putut, a marelui Patriarh Justinian, după scoaterea - asemenea trimiterii sfântului Ioan Gurădeaur în exil - din sfânta Mănăstire Prislop, în mai 1959. Sfinții români se regăsesc pictați la Drăgănescu; icoana sfântului Iosif cel Nou de la Partoș este chivotul luminos al reședinței Arhiepiscopiei Timișoarei și Mitropoliei Banatului; Voronețul, cu albastrul său celest și românesc, este ținut de brațele încrucișate ale sfinților apostoli Petru și Pavel, în latura stângă a iconostasului aceleiași biserici; biserica de lemn a lui Horia se regăsește în desenele rămase de la sfinția Sa; iar fericiții întru adormire Patriarhi Justinian și Iustin sunt vii în pictura sfinției Sale, pentru a o străjui, confirma și mărturisi, peste ani și generații. Pe exemplarul tezei de doctorat al părintelui Mircea Păcurariu, dăruit Părintelui Arsenie în 19 octombrie 1968, Mitropolitul Nicolae Mladin scria și semna: „Părintelui Arsenie, un mic dar - cu mulțumiri” (posibil pentru mitra arhierească lucrată și dăruită de Părintele confratelui de la sfânta Mănăstire Sâmbăta, ajuns Mitropolit al Ardealului).

Experiența mistică și tainică a sfinției Sale răzbate și transpare din explicația picturii „Biserica și lumea”: „Cu atât mai puternică e chemarea Domnului Hristos către creștini: «Veniți la Mine», cu cât e mai dureroasă smulgerea din cuie a mâinii (a Providenții pe tot intervalul până la sfârșitul lumii) răstignite. Cine a văzut o clipă chipul lui Iisus Hristos îndurerat, privind prin toți oamenii chemându-i, confirmă și mărturisește această chemare și privire.” (Albumul picturii pg. 178). De aceea Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie a intrat și a fost primit cu siguranță în „Duminica tuturor sfinților români”, fiind, împreună cu toți cei știuți și neștiuți, candela de rugăciune aprinsă și nestinsă a neamului nostru, pregătindu-ne pentru a ieși la vreme „întru întâmpinarea Mirelui.” „Căci voi ați murit și viața voastră este ascunsă cu Hristos în Dumnezeu” (Coloseni 3,3).

„DACĂ AȘ FI AVUT UNUL DIN GÂNDURILE AVVEI ANTONIE...”

(avva Sisoe 9)

„A venit cineva dintre frați la avva Sisoe în muntele lui avva Antonie. Și vorbind ei, l-a întrebat pe avva Sisoe: nu ai ajuns la măsurile avvei Antonie, părinte? Și i-a zis lui bătrânul: **dacă aș fi avut unul din gândurile avvei Antonie, m-aș fi făcut tot ca focul**; însă știu un om care cu osteneală poate să poarte cugetul său” (avva Sisoe 9).

Provocat de către unul dintre frații anonimi ai pustiei Egiptului, preocupat de măsurile duhovnicești ale sfântului Antonie cel Mare, avva Sisoe, care a viețuit călugărește șaptezeci și doi de ani „în muntele avvei Antonie” (avva Sisoe 28), rostește una din cele mai profunde apoftegme din Patericul egiptean: „Dacă aș fi avut unul din gândurile avvei Antonie, m-aș fi făcut tot ca focul” (vezi și avva Iosif din Panefo 6 și 7). Cuvintele inspirate de Duhul Sfânt ale avvei Sisoe cel Mare despre „gândurile avvei Antonie”, ne deschid fereastra minții înspre perspectiva de lumină cu privire la cugetarea sau gândurile sfinților lui Hristos, la gândirea lor teologică și duhovnicească și la „lucrarea minții” lor, din perspectivă filocalică. Cuvintele avvei Sisoe exprimă mai întâi smerenia sa adâncă și reflectă cugetarea sa profundă privitoare la „gândurile avvei Antonie”. Viețuind zeci și zeci de ani „în muntele avvei Antonie”, adică în locul de nevoință, de sfințire și desăvârșire a marelui sfânt al deșertului egiptean, sfântul Sisoe cel Mare nu gândea și nu cugeta diferit de sfântul Antonie cel Mare. Acest lucru îl dovedește faptul că, atât unul cât și celălalt, sunt considerați ca fiind printre cei mai mari sfinți ai Patericului egiptean, amândoi purtând supranumele de „cel Mare”. Mărturie stă și prezența sfântului Antonie cel Mare, după șaptezeci și doi de ani de la trecerea sa la cele veșnice, în ziua și în ceasul săvârșirii în Domnul a sfântului Sisoe, care, aflându-se pe patul morții și

strălucindu-i fața ca soarele, a zis plin de bucurie și uimire tuturor celor de față: **„Iată, avva Antonie a venit!”** (avva Sisoe 14). Sfântul Sisoe cel Mare, numit și „vasul pustiului” (avva Sisoe 14), spune plin de smerenie și umilință: „dacă aș fi avut unul din gândurile avvei Antonie, m-aș fi făcut tot ca focul”. Sfântul Sisoe, care avea să mărturisească în ceasul morții că nu se știe pe sine să fi pus început bun (avva Sisoe 14), nici nu putea să spună altfel sau altceva, când a fost provocat de anonimul frate și atras într-o discuție despre „măsurile avvei Antonie”.

Cuvintele avvei Sisoe ne inspiră și ne propun spre meditație duhovnicească tema gândurilor sfinților, pline de lumină, iubire, smerenie și cunoaștere a lui Dumnezeu, prin rugăciune în Duhul Sfânt, ca și nevoia sau necesitatea transplantării și strămutării unui gând din mintea și cugetarea sfinților, în mintea noastră, a păcătoșilor. Mintea oamenilor obișnuiți este goală și pustie **fără** un gând al sfinților, care au ajuns la nivelul duhovnicesc de a avea „mintea lui Hristos”, după cuvintele sfântului apostol Pavel (I Corinteni 2,16). Cuvintele avvei Sisoe cel Mare: „Dacă aș fi avut unul din gândurile avvei Antonie, m-aș fi făcut tot ca focul”, ne coboară o rază izvorâtă din limbile de foc ale Rusaliilor, cu privire la gândurile sfinților. Gândurile sfinților nu sunt altceva decât scară către cer, raze de soare și rouă aducătoare de har, sau crini în mijlocul spinilor, pentru că mintea sfinților a ajuns altar și templu al lui Dumnezeu, prin rugăciune, nevoință și har dumnezeiesc. Gândurile avvei Antonie cel Mare, la care se referă avva Sisoe, sunt funie de aur împletită de îngerul Domnului, după vedenia sfântului (avva Antonie 1).

Expresia „gândurile avvei Antonie” ne face să cugetăm la gândurile sfinților și ne ajută să contemplăm duhovnicește curcubeul gândurilor lui Noe, cerul înstelat al gândurilor patriarhului Avraam, scara cerească a gândurilor patriarhului Iacob, rugul aprins al gândurilor lui Moise, candela gândurilor lui Samuel, harfa gândurilor lui David, înțelepciunea gândurilor lui Solomon, carul de foc al gândurilor sfântului Ilie, templul gândurilor lui Isaia și Iezechiel, vedenia gândurilor proorocului

Daniel, turnul cel de veghe al gândurilor lui Avacum, vulturul gândurilor sfântului apostol și evanghelist Ioan și mintea lui Hristos a gândurilor sfântului apostol Pavel. Gândurile avvei Antonie fac trimitere la gândurile sfinților prooroci, și ale sfinților apostoli și evangheliști, care gândeau, cugetau și meditau la tot ceea ce au văzut, au auzit și au simțit în prezența Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Cuvintele „de așa avea unul din gândurile avvei Antonie...” se pot prelungi și extinde în sensul lor teologic și duhovnicesc, astfel: „De așa avea unul din gândurile sfinților Trei Ierarhi...”; „De așa avea unul din gândurile sfântului Maxim Mărturisitorul...”; „De așa avea unul din gândurile sfântului Simeon Noul Teolog...” sau unul din gândurile sfântului Grigorie Palama, sau ale sfântului Serafim de Sarov...

Din cuvântul avvei Sisoe rostit în muntele avvei Antonie, ne răsare și nouă un gând: „De așa avea unul din gândurile părintelui Arsenie Boca...” Atunci mintea ne-ar fi mai luminată, cuvântul mai clar, mai adunat și mai hotărât și fapta mai dreaptă și mai puternică și ne-am face ruguri și fecioare cu candelile aprinse...!

ÎN POTIRUL TIMPULUI DUHUL SFÂNT

PREFACE EUHARISTIA VEȘNICIEI

Așa am învățat și am înțeles de la Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie - pe care-l contemplăm acum scoțând miride la proscomidia Liturghiei cosmice - taine ale teologiei izvorâtă din Revelație, pe care am început a le pricepe, în parte, abia în timp. Pentru Părintele Arsenie și pentru noi, teologia este, precum Biserica, „una, sfântă, sobornicească și apostolească.” Teologia este una pentru că „Unul este Dumnezeu, Unul este și mijlocitorul între Dumnezeu și oameni: omul Hristos Iisus” (I Timotei 2,5) - Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului. Una este Revelația dumnezeiască, una este Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție și una este și Biserica lui Hristos în care se păstrează și se tâlcuiesc acestea. Teologia este sfântă pentru că Sfânt este Cel despre Care teologhisim și sfințită se cuvine și trebuie să fie viața teologului. Teologia este sobornicească pentru că ea se face și se preface în Biserică, în comuniune desăvârșită cu soborul Bisericii, atât al celei văzute sau luptătoare, cât mai ales al celei nevăzute sau biruitoare. Teologul teologhisește în acord și cu binecuvântarea soborului sfinților teologi și Părinți ai Bisericii. Teologia este și apostolică, precum este și profetică și patristică, așa precum spune sfântul Grigorie Palama, că Duhul Sfânt a vorbit prin profeți în Vechiul Testament, prin apostoli în Noul Testament și prin sfinții Părinți în viața și istoria Bisericii. Teologia este apostolică pentru că sfinții apostoli sunt cei dintâi teologi ai Evangheliei și Persoanei divino-umane a lui Iisus Hristos. Ei au început a teologhisi atât pe Tabor la Schimbarea la Față, cât și la Cina cea de Taină și prin Arătările de după înviere, dar mai ales la Cincizecimea de după înălțarea la cer. Ce altceva este mărturisirea sfântului Toma „Domnul meu și Dumnezeul meu!” decât o supremă teologhisire, ca și predica sfântului apostol Petru din Duminica Rusaliilor sau a Pogorârii Duhului Sfânt. Teologia este apostolică și pentru faptul

că prin teologhisire se continuă apostolia lui Hristos și a sfinților Săi ucenici în istorie și în lume.

Toate acestea și altele asemenea lor, le-am surprins și le-am deprins prin binecuvântarea personalității neopatrstice a Părintelui nostru Arsenie. Prin urmare, pe Discul pământului sau al creației și în Potirul timpului sau al vremii - sub care adeseori este bietul om și sărmanul creștin Duhul Sfânt lucrează începând de la Cincizecime și prefăce prin Biserică, Euharistia veșniciei în Liturghie cosmică. Euharistia veșnică are nevoie de Potirul timpului, după cum Sfânta Sfintelor altarului ceresc are nevoie de naosul pământului, pentru ca „toată suflarea să laude pe Domnul!” (Psalmul 150,6), într-un cer nou pe un pământ nou (II Petru 3,13; Apocalipsă 21,1). Și pentru că „Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor” (Facere 1,2), adevărata teologie este după chipul și asemănarea adevăratei Biserici.

Hristos cel Înviat și Înălțat la cer - „Vița cea adevărată” (Ioan 15,1) - este „Strugurele din Eșcol” (Numeri 13,24) și din visul paharnicului lui faraon, tâlcuit de dreptul Iosif, - stors în paharul timpului și în potirul veșniciei, spre împărtășire liturgică și euharistie veșnică (Facere 40,11).

LEMNUL USCAT AL AVVEI IOAN COLOV

„Povestit-au unii pentru avva Ioan Colov, că mergând către un bătrân tebeu la Schit, ședea în pustie și luând avva al lui un lemn uscat, l-au răsădit și i-a zis lui: **în fiecare zi adapă acest lemn cu câte un ulcior de apă, până ce va face roadă.** Și era departe apa de dânșii, încât se ducea de cu seară și venea dimineța. Iar după trei ani, a trăit lemnul și a făcut roadă și luând bătrânul rodul lui, l-a dus la biserică, zicând fraților: luați, mâncați rodul ascultării” (avva Ioan Colov 1).

Lemnul uscat al avvei Ioan Colov, care a odrăslit și a rodit, nu are asemănare în istoria spiritualității biblice și patristice decât cu toiagul înflorit al lui Aaron (Numeri 17,8), care avea să fie păstrat în chivotul de la cortul sfânt și de la templu, alături de tablele legii și de năstrapa cea de aur cu mană. Dacă toiagul înflorit al lui Aaron este semnul preoției levitice, împlinită și desăvârșită în Hristos Arhiereul cel veșnic, lemnul înverzit al avvei Ioan Colov este pecetea duhovnicească neștearsă a virtuții ascultării, ilustrată într-un mod unic, în apoftegma de mai sus. Ascultarea de fiecare zi și noapte, vreme de trei ani de zile, a avvei Ioan Colov este unică în spiritualitatea monahală ortodoxă, putând avea asemănare doar cu cele o mie de nopți petrecute în rugăciune de către sfântul Serafim, mult mai târziu, pe tainica piatră din pădurile Sarovului. Lemnul uscat, udat în fiecare zi cu câte un ulcior cu apă, este mai întâi simbolul oricărui suflet aflat întru uscăciune duhovnicească, în al doilea rând este simbolul lumii uscate din pustiul existenței noastre, iar în al treilea rând, lemnul uscat al avvei Ioan Colov este icoana oricărei comunități creștine, parohiale, mănăstirești sau eparhiale, ce ți s-a încredințat de la Dumnezeu printr-un „bătrân tebeu”, pentru a o readuce la viață duhovnicească în Hristos, prin darul și harul Duhului Sfânt. Ascultarea desăvârșită a avvei Ioan Colov, după modelul lui Hristos și după pilda sfinților, nevoințele și rugăciunea lui, lacrimile lui și contemplațiile de care s-a învrednicit sub nopțile înstelate ale celor trei ani, fac toate cu putință minunea înverzirii, înfloririi și rodirii lemnului ce fusese

mai înainte uscat și a „cinei celei de taină” din biserica Schitului, prin cuvintele marelui și înțeleptului avvă anonim: „Luați, mâncați rodul ascultării!” ca semn, dovadă și expresie a roadei Duhului Sfânt (Galateni 5,22) din sufletul, viața și trăirea avvei Ioan Colov. Lemnul uscat și înverzit mai apoi, al avvei Ioan Colov, se păstrează de-a pururi în mare cinste și evlavie în chivotul de aur duhovnicesc al Patericului egiptean.

Lemnul uscat pe care Părintele nostru Arsenie, pogorându-se în mormânt, ne cere să-l udăm și să-l adăpăm cu apa cea vie a harului rugăciunii, până ce va odrăsli, va înverzi și va face roadă - precum toiagul lui Aaron - suntem mai întâi noi înșine, cu rădăcina uscată a vieții din noi, cu florile virtuților ofilite, sfârșiți de sete și foamete duhovnicească. Dar lemnul uscat înfipt în pământ, pe care avva așteaptă să-l udăm cu câte un ulcior cu apă duhovnicească la praznice și pomeniri, este și crucea de la mormântul sfinției Sale, care va rodi întru canonizare, atunci când Sfântul Sinod, umbrit și inspirat de Duhul Sfânt, va rosti într-un glas în mijlocul Bisericii: „Luați, mâncați rodul ascultării!” Până atunci, să mergem de cu seară și să venim dimineața...

SCHITUL ATÂRNAT DE DEGETUL CEL MIC AL AVVEI

(avva Ioan Colov 36)

„A zis unul din părinți despre dânsul: Cine este Ioan? Căci cu smerenia lui, a atârnat tot Schitul de degetul lui cel mic” (avva Ioan Colov 36).

În lumina acestei apoftegme a unui părinte anonim din Patericul egiptean, contemplăm o întreagă comunitate monahală de la cumpăna veacurilor IV-V din pustia Schetică, ca atârând simbolic, tainic și mistic de degetul cel mic al smeritului avvă Ioan Colov, ca de un inel de aur. „Zis-a avva Ioan, că poarta cerului este smerenia. Și părinții noștri, prin multe ocări bucurându-se au intrat în cetatea lui Dumnezeu” (avva Ioan Colov 40). Prin adâncă virtute a smereniei, avva Ioan Colov atârna cu desăvârșire de cer, de aceea, atâția alții, părinți, frați și fii duhovnicești atârnav de el. Cine atâră prin smerenie și dragoste cu desăvârșire de Hristos, face ca și alții să atârne de el, adică, de sfatul, cuvântul, rugăciunea și mijlocirea lui către Dumnezeu pentru ei. Astfel putem vedea întreg pustiul Egiptului atârând de degetul avvei Antonie cel Mare, „patriarhul monahismului creștin”, Sinaiul atârnat de degetul sfântului Ioan Scărarul, Athosul atârnat de degetul sfântului Atanasie Athonitul, Constantinopolul atârnat de degetul sfântului Simeon Noul Teolog, Tesalonicul atârnat de degetul sfântului Grigorie Palama, Sarovul atârnat de degetul sfântului Serafim de Sarov, sau Prislopul atârnat de degetul părintelui Arsenie.

Spiritualitatea sau mistica ortodoxă pare a atârna de degetele aprinse în rugăciune, ca niște făclii de foc, ale avvei Iosif din Panefo (avva Iosif din Panefo 7). Orice mănăstire atâră de stareț și duhovnic, o parohie atâră de preot, o eparhie atâră de episcop, o mitropolie atâră de un mitropolit și o patriarhie atâră de patriarh, precum poporul lui Israel atâră în pustie de Moise, iar pe

vremea regatului, de David și Solomon. Biserica primară din Ierusalim și Antiohia atârna de sfinții apostoli, Bisericile Asiei, Macedoniei și Greciei atârnau de asemenea de sfântul apostol Pavel. La fel atârna Antiohia mai târziu de sfântul Ignatie Teoforul, Smirna de sfântul Policarp, Cartagina de sfântul Ciprian, Alexandria de sfântul Atanasie, Nazianzul și Constantinopolul de sfântul Grigorie Teologul și sfântul Ioan Gurădeaur, Cezareea Capadociei de sfântul Vasile cel Mare și Roma de papa Leon cel Mare.

Biserica, lumea și omenirea atârnă de Hristos Pantocrator, prin Duhul Sfânt, precum Petru scos din valuri, de mâna lui Iisus. „Sunt candelă aprinsă sub bolțile divine, în haos spânzur, dar atârn de Tine” (Nichifor Crainic). Lumea atârnă de cei smeriți pentru că ei înșiși atârnă doar de Dumnezeu. „A fost odată o cetate mică, locuită de oameni puțini și împotriva ei a pornit un rege vestit, care a împresurat-o și a ridicat de jur împrejur întărituri puternice. Într-însa se afla **un sărac înțelept** care a scăpat cetatea prin înțelepciunea lui și nimeni nu-și mai aduce aminte de acel om sărman” (Ecclesiastul 9,14-15).

Și noi ne simțim atârând de degetul cel mic al Părintelui Arsenie. Chilia de sub Fereastră Sâmbetei atârnă de sfinția Sa, ca și clopotnița Prislopului, pictura Drăgănescului și Așezământul de la Sinaia. Dar de sfinția Sa mai atârnă, prin Hristos și Duhul Sfânt, o mulțime din cinul monahal, numeroși părinți din soborul preoțesc, o mână de ierarhi și nenumărați creștini și credincioși. Cu toții îl rugăm smeriți, precum ucenicii de la Emaus pe Iisus cel înviat: „Prea Cuvioase Părinte Arsenie, rămâi cu noi, căci se face noapte și ziua aproape a trecut.”

AȘTEPTÂND CA SOARELE SĂ RĂSARĂ ÎNAINTEA NOASTRĂ...

Sau **rugăciunea de toată noaptea din „seara sâmbetelor”, a avvei Arsenie cel Mare**, apoftegmă atât de prețuită de Părintele Arsenie Boca: „Se spunea iarăși pentru el, că în seara sâmbetelor, pe când se lumina spre duminică, lăsa soarele înapoia lui și întindea mâinile la cer, rugându-se, până iarăși strălucea soarele în fața lui și așa ședea.” (avva Arsenie 30).

„Seara sâmbetelor”, timp liturgic între Vecernie și Liturghia de Duminică, umplut de Miezonoptică și priveghere de toată noaptea de către sfântul Arsenie cel Mare, care, lăsând soarele înapoia sa la asfințit, își întindea și își ridica mâinile spre cer, rugându-se cu stăruință, umilință și lacrimi, până ce iarăși soarele strălucea în fața lui prin răsărit, este o seară de Emaus în pustia egipteană. Aceasta este noaptea tainică ce începea „în seara sâmbetelor, pe când se lumina spre Duminică”, noapte liturgică și mistică, învăluită în taină, isihie și tăcere sub cerul înstelat și luminat al Egiptului, peste nisipul rece și răscolit al deșertului. Aceasta este Miezonoptică Patericului egiptean și a Părinților deșertului, noaptea patriarhului Avraam contemplând cerul plin de stele (Facere 15,5), noaptea trecerii prin Marea Roșie, noaptea chemării lui Samuel prin Miezonoptică din cortul sfânt, noaptea sfântă a Nașterii Domnului, noaptea convorbirii lui Iisus cu Nicodim (Ioan 3,2) și noaptea luminoasă a slăvitei învieri sau a sfintelor Paști. Noaptea de rugăciune a sfântului Arsenie cel Mare trebuie să fi fost o reeditare a nopții de la Peniel, în care patriarhul Iacob s-a luptat cu îngerul lui Dumnezeu în rugăciune, până la cuvintele: „**Lasă-mă să plec căci se revarsă zorile!**” (Facere 32,26).

Rugăciunea din „seara sâmbetelor”, a avvei Arsenie cel Mare, va fi cuprins cu iubire nesfârșită și cu umilință negrăită pe toți părinții și frații din pustie, pe toți locuitorii Egiptului și ai Alexandriei, pe toți cetățenii imperiului roman, în capitala căruia

avva Arsenie fusese demnitar „în palatele împărătești” (avva Arsenie 1), „facându-se părinte al fiilor împăratului Teodosie cel mare, Arcadie și Onorie” (avva Arsenie 42), și pe toți membrii și fiii știuți și neștiuți ai Bisericii creștine. Rugăciunea mistică a avvei Arsenie din „seara sâmbetelor” stă sub semnul cerului înstelat al patriarhului Avraam, al stelei Nașterii Domnului, călăuzitoare a magilor de la răsărit și al fulgerului Parusiei Domnului. Lacrimile sfântului Arsenie (avva Arsenie 41), rugăciunea lui de foc (avva Arsenie 27), alfabetul duhovnicesc al țăranului egiptean (avva Arsenie 6), sunetul trestiei din luncă (avva Arsenie 25), fuga lui de oameni pentru Dumnezeu (avva Arsenie 1; 13 și 37) și cuvintele și întâmplările din apoftegmele lui, se regăsesc toate în privegherea de noapte din „seara sâmbetelor”, arătându-l, în vedenie, plutind într-o corabie pe râu, învăluit de Duhul lui Dumnezeu, alături de avva Moise înconjurat de îngeri (avva Arsenie 38).

Rugăciunea de toată noaptea dintre asfințitul unei sâmbete și zorile răsăritului unei Duminici are o dimensiune cosmică și creaturală, fiind cumpăna dintre lumea veche și lumea nouă în Hristos, dintre Vechiul și Noul Testament, dintre moarte și înviere, dintre sâmbătă și Duminică, dintre lumea aceasta și lumea care va să vină, dintre cerul și pământul de acum și cerul cel nou și pământul cel nou (cf. Apocalipsei 21,1). De aceea rugăciunea avvei Arsenie are o dimensiune morală și ascetică, teologică și liturgică, cosmică și ecclesiologică, mistică și eshatologică. Răsăritul de soare, pe care-l aștepta avva Arsenie, nu era numai cel natural, ciclic și zilnic, cât mai ales cel duhovnicesc și mistic, după cuvintele sfântului apostol Petru: „până va străluci ziua și Luceafărul va răsări în inimile voastre” (II Petru 1,19), adică Hristos - „Soarele dreptății” (Maleahi 3,20) și „Steaua care strălucește dimineața” (Apocalipsa 22,16). Rugăciunea avvei Arsenie l-a făcut pe marele sfânt al pustiei sfeșnic luminător al monahismului și creștinismului, rug aprins și stâlp de foc și candelă care cuprinde, ascunde și descoperă o limbă de foc a Duhului Sfânt de la Rusalii, mai ales în ziua prăznuirii avvei, la 8

mai, în fiecare an. Rugându-ne și noi după putință în noaptea vieții noastre, să așteptăm ca Soarele să răsară înaintea noastră, în zorii unui alt nivel de existență. „Și așa vom șede...”

„ARSENIE, FUGI, TACI, LINIȘTEȘTE-TE!”

(avva Arsenie 2)

Dar îngăduiește-ne și nouă să alergăm după sfinția ta, ajută-ne și pe noi nevrednicii să vorbim despre tăcerea cuvioșiei tale și învrednicește-ne să ne liniștim prin liniștea pe care ți-a dăruit-o „pacea lui Dumnezeu, care covârșește toată mintea” (Filipeni 4,7).

„Avva Arsenie, fiind încă în palatele împărătești, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: Doamne, îndreptează-mă, ca să știu cum mă voi mântui? Și i-a venit lui glas zicându-i: Arsenie, fugi de oameni și te vei mântui. Acesta, după ce s-a dus la viața călugărească, iarăși s-a rugat, zicând același cuvânt. Și a auzit glas zicându-i: Arsenie, fugi, taci, liniștește-te, că acestea sunt rădăcinile nepăcătuirii!” (avva Arsenie 1 și 2). Aceste semințe de cuvinte din apoftegmele sfântului Arsenie cel Mare din Pateric, înfloresc înmiresmate și dincolo de mormântul Părintelui Arsenie, care se ascunde liniștindu-se în tăcerea Duhului, precum însuși a spus:

„Eu sunt precum pasărea care îmi cânt cântecul și mă duc!”

Dar așa după cum Mântuitorul nostru Iisus Hristos spune în sfânta și dumnezeiasca Sa Evanghelie: „Tatăl Meu până acum lucrează și Eu de asemenea lucrez” (Ioan 5,17), sfinții își continuă la nesfârșit epectaza în ceruri - începută pe pământ prin enstază și extază, după sfântul Grigorie de Nyssa - adică creșterea și progresul veșnic în cunoașterea, iubirea și împreună-lucrarea infinită cu Dumnezeu.

„Atunci au venit Amaleciții să se bată cu Israeliții la Rafidim. Iar Moise a zis către Iosua: «Alege-ți bărbați voinici și du-te de te luptă cu Amaleciții! Iar eu mă voi sui mâine în vârful muntelui și toiagul lui Dumnezeu va fi în mâna mea». A făcut deci Iosua cum îi zisese Moise și s-a dus să bată pe Amaleciți; iar Moise cu Aaron și Or s-au suit în vârful muntelui. Când își ridica Moise mâinile, biruia Israel; iar când își lăsa el mâinile, biruiau Amaleciții. Dar obosind mâinile lui Moise, au luat o piatră și au pus-o lângă el și a șezut Moise pe piatră; iar Aaron și Or îi sprijineau mâinile, unul de o parte și altul de altă parte. **Și au stat mâinile lui ridicate până**

la asfințitul soarelui. Și a zdrobit Iosua pe Amalec și tot poporul lui cu ascuțișul săbiei. Atunci a zis Domnul către Moise: «Scrie acestea în carte spre pomenire și spune lui Iosua că voi șterge cu totul pomenirea lui Amalec de sub cer!» Atunci a făcut Moise un jertfelnic Domnului și i-a pus numele: «Domnul este scăparea mea!» Căci zicea: «Pentru că mi-au fost mâinile ridicate spre scaunul Domnului, de aceea va bate Domnul pe Amalec din neam în neam!» (Exod 17,8-16).

Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, precum oarecând Moise pe munte și Mântuitorul Iisus Hristos pe crucea Golgotei, își ridică mâinile neîncetat în cer către Dumnezeu, prin rugăciune negrăită pentru noi, pentru poporul său și pentru întreaga lume, până la apusul soarelui sau sfârșitul veacului, pentru ca amaleciții nevăzuți ai patimilor să fie biruiți din neam în neam, prin Cel ce a zis la Cina cea de Taină: „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5).

De acolo de sus, de dinaintea tronului Prea Sfintei Treimi și din soborul tuturor sfinților, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, pomenindu-ne și aducându-și aminte de noi - mai mult decât noi de sfinția Sa - ne acoperă și ne ocrotește, lăsând iubitor să-i cadă mantia, precum sfântul Ilie lui Elisei și poporului drept-credincios: „Atunci, luând Ilie mantia sa și strângând-o vălătuc, a lovit cu ea apa și aceasta s-a strâns la dreapta și la stânga și au trecut ca pe uscat. Iar după ce au trecut, a zis Ilie către Elisei: «Cere ce să-ți fac, înaintede a fi luat de la tine». Iar Elisei a zis: «Duhul care este în tine să fie îndoit în mine!» Răspuns-a Ilie: «Greu lucru ceri! Dar de mă vei vedea când voi fi luat de la tine, va fi așa; iar de nu mă vei vedea, nu va fi». Pe când mergeau ei așa pe drum și grăiau, deodată s-a ivit un car și cai de foc și, despărțindu-i pe unul de altul, a ridicat pe Ilie în vârtej de vânt la cer. Iar Elisei se uita și striga: «Părinte, părinte, carul lui Israel și caii lui!» Și apoi nu l-a mai văzut. Și apucându-și hainele le-a sfâșiat în două. Apoi, apucând mantia lui Ilie, care căzuse de la acesta, s-a întors înapoi și s-a oprit pe malul Iordanului. **Și a luat mantia lui Ilie care căzuse de la acesta și a lovit apa cu ea,**

zicând: «Unde este Domnul Dumnezeuul lui Ilie?» Și lovind, apa s-a tras la dreapta și la stânga și a trecut Elisei. Iar fiii proorocilor cei din Ierihon, văzându-l de departe, au zis: «Duhul lui Ilie s-a odihnit peste Elisei!» Și au ieșit înaintea lui și i s-au plecat până la pământ.” (IV Regi 2,8-15).

Așadar, să lovim, să despărțim și să limpezim și noi, cu mantia Părintelui Arsenie, apele tulburi ale vremurilor și timpului nostru, pentru a face loc curgerii într-o har a albiei veșniciei.

„Spuneau unii despre avva Isaac, că vrând să se săvârșească, s-au adunat la dânsul bătrânii și ziceau: ce vom face după tine, părinte? Iar el a zis: ați văzut cum am umblat înaintea voastră? De voiți și voi să urmați și să păziți poruncile lui Dumnezeu, va trimite darul Său și va păzi locul acesta. Iar de nu veți păzi, nu veți petrece în locul acesta. Că și noi când urmau să moară părinții noștri ne mângăie. Dar poruncile Domnului și ale lor păzindu-le, **am stătut, ca și cum ar fi ei cu noi.** Așa și voi faceți și vă mântuiți.” (avva Isaac, preotul Chiliilor 11).

„LUAȚI ARIPI DE FOC ȘI VENIȚI LA MINE!”

(avva Ioan Colov 14)

„Zis-a avva Ioan, că a văzut oarecare din bătrâni în vedenie, cum trei călugări stau de această parte de mare. Și s-a făcut glas către dânșii din cealaltă parte, zicând: **luați aripi de foc și veniți la mine!** Și doi au luat și au zburat de cealaltă parte; iar celălalt a rămas; și plângea foarte și striga. Apoi, mai pe urmă s-au dat și lui **aripi**, însă nu de foc, ci **slabe și neputincioase** și cu osteneală cufundându-se și ridicându-se, cu necaz mult a venit de cealaltă parte. Așa și neamul acesta, deși ia aripi, însă nu de foc, ci slabe și neputincioase.” (avva Ioan Colov 14).

Precum în istoria biblică a lui Iosif, a fraților săi și a lui Benjamin, vedem sacii plini cu grâu și cu argintul pus deasupra, iar în sacul lui Benjamin este ascuns potirul de argint al lui Iosif (Facere 44,1-2), tot așa și în Patericul egiptean - atât de citit, iubit și recomandat de Părintele Arsenie - putem contempla sacii plini cu merinde și cu grâu duhovnicesc al sfinților Părinți celor „cu nume”, începând de la avva Antonie până la avva Or, precum și potirele cele de argint din sacii cu mână duhovnicească ale sfinților Părinți sau bătrâni „fără de nume”, din cea de-a doua parte a Patericului. Astfel, în cea de-a patrusprezecea apoftegmă a avvei Ioan Colov, întâlnim o vedenie sau descoperire a unui părinte fără de nume, citat de avva Ioan Colov, din potirul de argint al căreia îndrăznim a ne împărtăși duhovnicește cu adâncă smerenie, cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, legând această apoftegmă cu fir de aur și de Părintele Arsenie.

Descoperirea de la avva Ioan Colov citire este una dintre multele, minunatele și preafrumoasele descoperiri, vedenii sau viziuni patristice, care împodobesc Sfânta și dumnezeiasca Tradiție a spiritualității ortodoxe. Pe lângă descoperirea înfricoșătoare a avvei Antonie cel Mare cu privire la rai și iad

(avva Antonie 2), pe lângă revelația realității euharistice din apoftegmele avvei Daniil (avva Daniil 7 și 8), pe lângă viziunea prilejuită de trecerea la Domnul a sfântului Sisoe cel Mare (avva Sisoe 14), pe lângă icoana războiului nevăzut descoperită avvei Moise (avva Moise 1) și pe lângă atâtea alte multe viziuni, vedenii și descoperiri ale sfinților Părinți din pustie, descoperirea de la avva Ioan Colov 14 ne oferă perspectiva patristică și mistică asupra realităților duhovnicești de alaltăieri, de ieri și de azi, din lumea noastră creștină.

„Luați aripi de foc și veniți la Mine!” este chemarea glasului lui Dumnezeu din ziua Cincizecimii sau a Pogorârii Duhului Sfânt sub chip de limbi de foc, adresată lumii întregi prin Biserica lui Hristos. După pilda sfinților și dumnezeieștilor apostoli, care s-au umplut de Duh Sfânt, cei dintâi creștini, și în urma lor sfinții Părinți, au luat aripi de foc, precum cei doi monahi din vedenia bătrânului necunoscut, relatată de avva Ioan Colov, cu care „au zburat de cealaltă parte”, adică dincolo de marea cea sărată a acestei vieți, în împărăția lui Dumnezeu, la Cina cea cerească și la Nunta Fiului de împărat. Aripile de foc nu sunt altceva decât limbile de foc ale Rusaliilor în lucrare și într-un sinergism. Aripile de foc însumează dorul aprins după Dumnezeu, dragostea înflăcărată față de Hristos, rugăciunea arzătoare a minții din candela inimii și lacrimile curățitoare ale pocăinței, într-o adâncă smerenie, umilință și tăcere. Cel de-al treilea monah, care a rămas singur și care „plângea foarte și striga”, ne reprezintă pe noi și în el ne regăsim noi, cei cu aripi „slabe și neputincioase” și care, cu osteneală cufundându-ne și ridicându-ne, precum apostolul Petru din mare, chiar cu mult necaz, nu știm de vom ajunge „de cealaltă parte”. „Așa și neamul acesta, (adică generația aceasta, contemporaneitatea noastră), deși ia aripi, însă nu de foc, ci de abia slabe și neputincioase”.

Aripi de foc va fi avut cu siguranță sfântul Arsenie cel Mare, prin desăvârșita lui fugă de lume și de oameni, prin marea iubire de liniște sau isihie, prin adâncă-i tăcere și mai ales prin rugăciunea arzătoare și înflăcărată, după cum a fost văzut, din

rânduială și îngăduință dumnezeiască, de un ucenic al său, prin fereastra chiliei, învăluit în foc în vremea rugăciunii (avva Arsenie 27). Aripă de foc vor fi avut marii mistici ai Patericului, avva Pamvo, avva Sisoe și avva Siluan (avva Pamvo 2), precum și avva Iosif din Panefo, care-i spune avvei Lot: „Nu poți să te faci călugăr, de nu te vei face ca focul arzând tot” (avva Iosif din Panefo 6), cuvinte duhovnicești care izvorăsc din următoarea apoftegmă: „A mers avva Lot la avva Iosif și i-a zis: Avvo, după puterea mea îmi fac puțină pravilă și puținul post și rugăciunea și citirea și liniștea și după puterea mea sunt curat cu cugetele. Ce dar am a mai face? Deci, sculându-se bătrânul, și-a întins mâinile la cer și i s-au făcut degetele ca zece făclii de foc. Și i-a zis: De voiești, fă-te tot ca focul.” (avva Iosif din Panefo 7).

„Luați aripă de foc și veniți la Mine!” se potrivește în mod deosebit sfintei preacuvioasei maicii noastre Maria Egipteanca, care, conform relatării din ***Viața*** ei, scrisă de sfântul Sofronie al Ierusalimului, a fost văzută de către avva Zosima în pustia Iordanului, învăluită în foc în vremea rugăciunii și ridicată cu trupul ca la un metru de la pământ, dovadă și expresie a urcării ei, prin nevoițe, pe treptele Scării cerești a lui Iacob, în lumina, harul și taina carului de foc al sfântului Ilie. Imaginea de icoană a sfintei Maria Egipteanca, învăluită în foc și ridicată de la pământ în vremea rugăciunii, concentrează și cuprinde tot ce are mai frumos și sublim aghiografia ortodoxă. Rugul aprins al rugăciunii sfintei Maria Egipteanca de la Iordan ne îndeamnă la lepădarea încălțămintelor, precum Moise înaintea rugului aprins din Sinai, mai ales acum când, ni se potrivesc și nouă tuturor cuvintele sfântului Efrem Sirul: „Timpul deșartei mele vieți este către ceasul al unsprezecelea”.

Cu prilejul popasurilor duhovnicești și al pelerinajelor de la sfânta Mănăstire Prislop - 8 mai, 13-14 septembrie și 28 noiembrie - auzim și noi tainic prin glasul Părintelui Arsenie, chemarea sfântă din Pateric: „Luați aripă de foc și veniți la mine!” la Prislop, la mormântul meu și la crucea mea, locul nostru de întâlnire pe pământ, pentru ca după aceea, la vremea rânduită fiecăruia, Duhul

Sfânt să împlinească cuvintele Domnului cu fiecare dintre voi: „Să fiți și voi unde sunt Eu. Și unde Mă duc Eu, voi știți și știți și calea” (Ioan 14,3-4). Căci pentru aceasta v-am scris și v-am lăsat Cărarea...

La pomenirile Părintelui Arsenie, ca și la ale tuturor sfinților, Patericul egiptean ne întâmpină cu cuvântul avvei: **„Oare nu auziți că îngerii cântă în ceruri?”** „Spunea ucenicul unui bătrân iscusit: cândva mergând noi se cam oprea bătrânul și i-am zis: părinte, mai mergi măcar un pic. Și mi-a răspuns: oare, nu auzi că îngerii cântă în ceruri? Iar noi nu ne trezim, pentru că a zis părintele Antonie: nu se cade monahului să se îngrijească de nimic, decât pentru mântuirea sufletului său.” (Pateric XXIII, 13). De asemenea, de fiecare dată, stejarul cu crucea din vremea studenției mele, se pleacă tainic înaintea lui Dumnezeu și a mormântului Părintelui, precum în minunea din Pateric: „Povestesc unii despre un bătrân, că viețuia în Siria, lângă calea pustiiului și aceasta era lucrarea lui: în ce ceas venea vreun călugăr din pustie, cu bună nădejde îi făcea odihnă. Deci a venit oarecând un sihastru la dânsul și i-a făcut lui odihnă, dar acela nu voia, zicând că postește astăzi. Și, i-a zis lui: nu trece cu vederea pe robul tău, rogu-mă ție, să pleci așa, ci vino să ne rugăm și iată aici un copac, care se va apleca plecându-ne noi genunchii. Plecându-și dar sihastrul genunchii la rugăciune, nimic nu s-a întâmplat! **Deci și-a plecat și primitorul de străini genunchii și îndată s-a aplecat și copacul cu dânsul** și încredințându-se, a mulțumit lui Dumnezeu.” (Pateric XVI,2).

Ascultând chemarea lui Dumnezeu, a sfinților și a Părintelui și luând după puteri „aripi de foc”, zicem „Să murim dar și împreună să trăim cu omul acesta, că drept ne povățuiește pe noi către Dumnezeu.” (avva Psantaie 1).

„ZI VREUN CUVÂNT EPISCOPULUI, CA SĂ SE FOLOSEASCĂ”

„**Dacă de tăcerea mea nu se folosește...**” „Acest avva Theofil arhiepiscopul s-a dus odată la Schit. Și adunându-se frații, au zis lui avva Pamvo: zi vreun cuvânt episcopului, ca să se folosească. Zis-a lor bătrânul: dacă nu se folosește de tăcerea mea, nici de cuvântul meu nu poate să se folosească.” (Pateric, pentru Theofil, arhiepiscopul Alexandriei 3).

Zi, Prea Cuvioase Părinte Arsenie, iară și iară, un cuvânt episcopului - sau episcopatului - ca să se folosească și să folosească pe popor, căci n-am ajuns la măsura părintelui din Pateric care zicea avvei Antonie cel Mare: „Destul îmi este numai să te văd, părinte!” „Trei părinți aveau obiceiul, în tot anul, de mergeau la fericitul Antonie. Și cei doi îl întrebau pentru gândurile lor și pentru mântuirea sufletului, iar al treilea totdeauna tăcea, neîntrebându-l nimic. Iar după multă vreme i-a zis avva Antonie lui: iată, atâta vreme ai de când vii aici și nimic nu mă întrebi! Și răspunzând fratele, i-a zis: **destul îmi este numai să te văd, părinte.**” (avva Antonie 29). Căci era o vreme când ne era de ajuns numai să-l vedem și să-l știm sau să ne știm aproape de Părintele Arsenie și în prezența sfinției Sale, pentru că l-am știut, l-am simțit și îl mărturisim pe Părintele ca fiind „stâlp în templul lui Dumnezeu” în Biserica Ortodoxă a lui Iisus Hristos și în templul sau Catedrala Mântuirii Neamului: „Pe cel ce biruiește îl voi face **stâlp în templul Dumnezeului Meu** și afară nu va mai ieși și voi scrie pe el numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, - al noului Ierusalim, care se pogoară din cer, de la Dumnezeul Meu - și numele Meu cel nou.” (Apocalipsa 3,12). Sfinții lui Dumnezeu sunt stâlpi și stâlpnici, de aceea sfântul apostol Pavel îi socotea și îi recunoștea pe sfinții apostoli Petru, Iacob și Ioan „a fi stâlpi” (Galateni 2,9) ai Bisericii apostolice primare și ai creștinismului universal, stâlpi la care avea să se

adauge și apostolul neamurilor și toți sfinții din veac în veac și din neam în neam.

Iar cuvântul de care trebuie și putem să ne folosim este îndoit: „Oriunde veți auzi că este Arsenie, să (nu) vă apropiați.” „A venit odată fericitul Theofil arhiepiscopul cu un boier oarecare la avva Arsenie și l-a rugat pe acest bătrân, ca să audă de la el vreun cuvânt. Iar bătrânul, tăcând puțin, a răspuns către dânsul: dar dacă voi spune un cuvânt, îl veți păzi? Iar ei au făgăduit că-l vor păzi. Și le-a zis lor bătrânul: oriunde veți auzi că este Arsenie, să nu vă apropiați” (avva Arsenie 7).

De asemenea, credem că se cuvine să aducem „gardul” Părintelui Arsenie la locul lui, conform cuvântului Scripturii: „Nu muta hotarul străvechi pe care l-au însemnat părinții tăi” (Pilde 22,28), și apoftegmei din Pateric: „Se spunea despre avva Siluan, că a ieșit Zaharia, ucenicul lui, fără dânsul; și luând pe frați, a mutat gardul grădinii și mai mare l-a făcut. Aflând bătrânul, și-a luat cojocelul său și a ieșit, zicând fraților: rugați-vă pentru mine! Iar ei văzându-l au căzut la picioarele lui, și au zis: spune-ne, părinte, ce este, ce ai? Iar el a zis către dânsii: nu intru înăuntru, nici se pogoară cojocelul de pe mine, **până ce nu vei aduce gardul la locul lui cel dintâi**. Iar ei au întors gardul și l-au făcut așa cum a fost. Abia așa bătrânul s-a întors la chilia sa.” (avva Siluan 8).

A aduce gardul la locul lui, însemnează a pune în practică și în aplicare cuvintele, sfaturile, povețele, învățăturile și rânduielile, cu privire la viața noastră personală, familială, monahală, clericală și ecclesială în Hristos, pentru că, spunea și pecetluia sfinția Sa: „A te sili să ai cât mai luminat în minte Revelația creștină ca și concepție de viață, aceasta înseamnă coiful mântuirii” (cf. Efeseni 6,17).

„DACĂ NU SE FOLOSEȘTE DE TĂCEREA MEA, NICI DE CUVÂNTUL MEU NU POATE SĂ SE FOLOSEASCĂ”

„Acest avva Theofil arhiepiscopul s-a dus odată la Schit. Și adunându-se frații, au zis lui avva Pamvo: zi vreun cuvânt episcopului, ca să se folosească. Zis-a lor bătrânul: dacă nu se folosește de tăcerea mea, nici de cuvântul meu nu poate să se folosească” (pentru Theofil arhiepiscopul Alexandriei 3). Iată una din cele mai profunde apoftegme sau cuvinte duhovnicești din întreg Patericul egiptean, prin care se pun în cumpănă tăcerea și cuvântul, taina și exprimarea, apofaticul și catafaticul. Și episcopii veneau și vin la Schit să se folosească. Și episcopii au nevoie de cuvânt duhovnicesc, ziditor și folositor, de aceea, adunându-se frații, îi zic lui avva Pamvo și nu oricui: **„Zi vreun cuvânt episcopului ca să se folosească”**. Avva Pamvo avea o uriașă autoritate duhovnicească, izvorâtă dintr-o profundă trăire religioasă și o bogată experiență mistică. Despre el, Patericul spune printre altele: „A fost un om care se numea avva Pamvo și despre acesta se povestește că trei ani a petrecut rugându-se lui Dumnezeu și zicând: **să nu mă slăvești pe pământ! Și atât l-a slăvit Dumnezeu încât nu putea cineva să se uite la fața lui, de slava care o avea**. Se spunea despre avva Pamvo, că precum a luat Moise icoana slavei lui Adam, când s-a slăvit fața lui, așa și **fața lui avva Pamvo, ca fulgerul strălucea și era ca un împărat șezând pe tron**. De aceeași lucrare erau și avva Siluan și avva Sisoe”. (avva Pamvo 1 și 2). I-ar fi fost de ajuns arhiepiscopului Theofil să privească fața luminoasă și strălucitoare ca fulgerul a avvei Pamvo, care „era ca un împărat șezând pe tron”, dar frații, rugându-l pe marele avvă să spună un cuvânt folositor ierarhului, îl provoacă, involuntar, să rostească inspirat de Duhul Sfânt, una din cele mai frumoase apoftegme din colecția de cuvinte, întâmplări și minuni a Părinților pustiei: „Dacă nu se folosește de tăcerea mea, nici de cuvântul meu nu poate să se folosească”,

pentru că „Zis-a avva Pamvo: cu darul lui Dumnezeu, de când m-am lepădat de lume, nu m-am căit de vreun cuvânt ce l-am grăit” (avva Pamvo 6). De asemenea: „Zis-a avva Pamvo: de ai inimă trează, poți să te mântuiești” (avva Pamvo 9). „Aceasta însă o avea mai mult decât mulți, că de era întrebat de vreun cuvânt al Scripturii sau duhovnicesc, nu răspundea îndată, ci zicea că nu știe cuvântul; și de era întrebat mai mult nu răspundea” (avva Pamvo 13).

Avva Pamvo știa că „tăcerea cu înțelegere este maica prea înțeleptelor gânduri” (Pateric 1,10) de aceea el, ca și avva Arsenie cel Mare și alți mari sfinți Părinți ai pustiei, practica și cultiva în mod deosebit virtutea tăcerii. Cu alte cuvinte, mai mult decât de cuvintele sfintei Evanghelii, ne-am putea folosi de tăcerea lui Dumnezeu și a Mântuitorului Iisus Hristos înaintea lui Pilat? Sau, tăcerea sfântului apostol Pavel este mai profundă decât cuvintele inspirate ale epistolelor sale? De asemenea, folosindu-ne de cuvintele revelației dumnezeiești din Apocalipsă, am putea la fel de mult, sau mult mai mult, să ne folosim de „tăcerea de o jumătate de ceas din cer” (Apocalipsă 8,1). Prin urmare, folosindu-ne de cuvântul lui Dumnezeu, să încercăm să ne folosim și de tăcerea Lui. Hrănindu-ne din cuvintele evanghelice ale Mântuitorului, să ne adăpăm și din tăcerea Lui. Apoftegma de mai sus ne învață ca, citind, cunoscând și folosindu-ne de cuvintele duhovnicești ale sfinților, să învățăm să ne folosim și să ne zidim și din tăcerea lor, din taina lor și din lucrarea lor ascunsă. Tăcerea este rădăcina, temelia și piatra cea din capul unghiului a cuvântului. Tăcerea, după sfântul Isaac Sirul este „limbajul îngerilor” și „taina veacului viitor”. Această limbă îngerească și această taină veșnică se cuvine să o învățăm, să o exersăm și să o deprindem, conform cuvântului: „Taci tu și lasă să vorbească faptele tale”.

Tăcerea avvei Pamvo - icoană a tăcerii Părintelui Arsenie - de care s-a putut folosi arhiepiscopul, era reflexul transfigurării lui și a trăirii minunii taborice prin harul Duhului Sfânt. El trăia cu Moise și Ilie experiența Taborului și era căzut cu fața la pământ,

împreună cu Petru, Iacob și Ioan, înaintea Celui veșnic schimbat la Față. El depășise cuvântul ca exprimare și trăia contemplația ca tăcere.

ÎNSEMNAȚI ȘI CONSEMNAȚI DESPRE PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE

Fără îndoială, cea mai competentă - și inegalabilă - mărturie scrisă despre pictura Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie de la biserica din Drăgănescu, este cea cuprinsă în scrisoarea pe care teologul, poetul și publicistul Nichifor Crainic i-a înmânat-o Părintelui, după vizita ctitorului catedrei de Teologie Mistică și întrevederea, de câteva ceasuri, care a avut loc între cei doi, cu acel prilej din toamna anului 1971, la biserica unde, de aproape patru ani, Părintele nostru începuse să lucreze. Această scrisoare, rămasă neterminată, deoarece în anul următor Dumnezeu avea să-l cheme la Sine pe „Crainicul” Său, purtător de biruințe în grele lupte - după cum i se poate tâlcui sensul pseudonimului -, este în, același timp, cea mai grăitoare și expresivă mărturie a legăturii personale și duhovnicești profunde dintre cei doi și noi „Luca și Cleopa”, pe drumul românesc spre Emaus:

Iubite Părinte Arsenie,

A fost o vreme când te-am știut **pictor de suflete** după modelul Domnului nostru Iisus Hristos. Ce vreme înălțătoare când toată țara lui Avram Iancu se mișca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Sâmbăta de Sus, ctitoria voevodului martir! O fi fost așa de la Dumnezeu ca toată acea bulboană spirituală uriașă să se desumfle la comandă ca și cum n-ar fi fost?

Ceea ce am admirat la Sfinția Ta e că nu te-ai lăsat. **Din zugrav de suflete**, fericite să se modeleze după Domnul tuturor, **iată-te zugrav de biserici**, adică al celor ce poartă pe chipurile cuvioase reflexul desăvârșirii Fiului lui Dumnezeu. E o mare mângâiere, acum când nu mai ai prilejul să desăvârșești pe aspiranți, să poți mângâia cu penelul pe cei desăvârșiți pentru a-i da pildă pe zidurile sacre.

Mica biserică de la Drăgănescu are norocul să simtă pe zidurile ei zugrăvite predicile fierbinți, pe care miile de oameni le ascultau la Sâmbăta de Sus.

E o pictură nouă ca și predica de-atunci.

Nimic întunecat în această primăvară care îmbracă cu plai înflorit bolțile bisericii. E o lumină de tonuri deschise către lume ca spiritul și chipul Mântuitorului coborât să ne aducă lumina de sus, ce iradiază din pictura Sfinției Tale. **E un stil nou, e o pictură nouă, după viziunea nouă pe care o porți în suflet.**

Pictura sacră e istoria în imagini a vieții Mântuitorului și a celor transfigurați de El. Adică imaginea raiului. Sfinția Ta ai înțeles să faci o pictură transfigurată în nuanțe clare și deschise, paradiziace pentru a sugera lumea feerică de dincolo. **Biserica de la Drăgănescu iradiază lumina raiului.** Ceea ce domină în ea până acum e imaginea Maicii Domnului. Cea care ocrotește biserica din bolta altarului e pur și simplu magnifică în milostivirea ei de mijlocitoare a lumii către dumnezeiescul ei Fi. Cea care plutește vizionar peste Sinodul de la Efes e făcută din atâtea nuanțe și numai din nuanțe încât nici nu pare pictură, ci o apariție vaporosă și diafană care, cu cerescul Prunc în brațe, apare să întărească pe sinodali că ea e într-adevăr Maica lui Dumnezeu.

*

Pe sfânta Evanghelie a bisericii de la Drăgănescu (ediția 1964) se află următoarele însemnări cu greutate: „Pictura artistului - duhovnicesc - Arsenie ieromonahul e o viziune unică, dar ortodoxă. Răpește sufletul în uimire, unind - cum se cuvine în Biserică - cerul cu pământul.

Prea Sfântă Treime, binecuvintează, mângâie, mântuie pe robii Tăi: slujitorul acestui sfânt locaș, părintele Savian, pe maestrul Arsenie ieromonahul și pe întregul popor dreptcredincios.”

Smeritul între ierei Constantin (Galeriu) (fără dată n.n.)

„Am cercetat acest sfânt lăcaș cu frică de Dumnezeu și dragoste de arta noastră românească, de zugrăvirea bisericească, care a fost și este cartea de învățătură, catehismul poporului nostru.

Binecuvîntez și felicit pe părintele paroh Bunesu Savian care a avut inspirația și răbdarea de a angaja ca pictor pe adormitul în Domnul Părintele Arsenie.”

† Gherasim, Episcopul Râmnicului, 6 IX 1990.

Pe o altă sfântă Evanghelie din biserică (ediția 2001), cu prilejul celei dintâi vizite canonice în această parohie, cel dintâi arhipăstor al Giurgiului, consemna cu atâta dragoste și evlavie: „Prea Sfințitul Episcop Ambrozie al Episcopiei Giurgiului, venind în prima vizită canonică la biserica cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae” - Drăgănescu, s-a închinat cu emoție și bucurie sfântă, a binecuvântat comunitatea și preotul paroh și ne-am amintit cu toții de cuvintele, învățăturile și viața Părintelui Arsenie, care a ostenit, s-a rugat și a pictat, lăsându-ne a înțelege trăirea profundă pe care a experiat-o și spre care ne îndeamnă tainic să ne ostenim. Slăvit să fie Domnul Dumnezeu Cel care cu flacăra sfântă a dumnezeirii Sale atinge creația Sa și o transfigurează, sfințind-o pe ea.”

† Ambrozie, Episcopul Giurgiului, 27 mai 2006.

ÎNSEMĂNĂRI PE O BIBLIE A PĂRINTELUI ARSENIE

Întreaga teologie a Părintelui Arsenie - pe care o putem defini „o privire în rai” (Cuvinte vii, pg. 280) - începută prin copierea „Filocaliei de la sfântul Munte” din martie, aprilie, mai 1939 și până la dezvăluirea „frumuseții dintr-o altă lume” prin icoanele de la Prislop, are ca axă adevărul dogmatic despre „Cel vechi de zile”, Carele făcu pe om și Carele, pentru noi oamenii „S-a făcut Om” - conform iconografiei de pe bolta altarului pictat de sfinția Sa iar în centru Sfânta și dumnezeiasca Liturghie „care mai ține lumea” (Cărarea împărăției, pg. 123). Curcubeul de lumină al teologiei sfinției Sale însă, contemplat în cele patrusprezece medalioane de pe sfânta Masă a Nunții Fiului de împărat, de la „Omul, zidirea lui Dumnezeu” și până la „Nu găsesc la voi nici o asemănare cu Mine!” se întemeiază și se sprijină pe Sfânta și dumnezeiasca Scriptură - „Cartea vieții”. Inspirându-se din Biblie, pe care a citit-o și a studiat-o cu sârguință, Părintele Arsenie a identificat cu precizie **„virusii gândirii”** persoanei umane, ai comunității și ai societății, oferind ca remediu și terapie „Revelația creștină ca și concepție de viață”, cuprinsă în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, și păstrată în Biserică spre propovăduirea și tâlcuirea prin Duhul Sfânt.

Trei sunt exemplarele Sfintei Scripturi aflate printre lucrurile sfinției Sale: Biblia Sfântului Sinod din 1914, care i-a călăuzit tinerețea, studiile și formarea duhovnicească, Biblia Patriarhului Miron Cristea din 1936, care stă la baza „Cărării împărăției” și a Predicilor - intitulate de noi „Cuvinte vii” - și Biblia Patriarhului Justinian din 1968, care este temelia și inspirația picturii de la Drăgănescu. Dacă Biblia din 1914 este doar însemnată cu numele „Arsenie”, Biblia din 1936 - stropită cu multe lacrimi - este plină de sublinieri și semnalări de versete, purtând doar câteva însemnări în creion, cum sunt: la Facere 14,18 este monograma Mântuitorului, ca și la Iezechiel cap.37; Ioan 13,19; 14,21-23; II

Petru 1,19; la Ieșire 2,5: „iconomie” și la 27,17: „baterie electrică”; la Levitic 19,23: **„pomii”** și 19,28: „tatuaj”; la Deuteronom 18,15: **„Mesia”** și monograma Mântuitorului, însemnată în mai multe locuri în Biblia Părintelui; la I Regi 2,25 (în legătură cu neascultarea fiilor lui Eli, hotărâți pedepsei Domnului): **„așa și mucării, de nu se întorc”**; 16,14-15 și 28,15: este desenată steaua lui David; la II Regi 16,7: **„ispășirea (lui David n.n.) - îți auzi păcatele”**; 16,9: **„ispita îl asaltează. Încă o moarte”**; 16,10: **„cunoașterea legii divine, Înțelepciunea lui Solomon 11,16”**; 16,12: **„folosul răbdării”**; la II Regi 19,19: **„Întoarcerea la bine a celui ce l-ai răbdat, pocăința celui ce ți-a greșit”**; La Isaia 44,14-15: „mucării zic de icoane”; la Iov 36,20 și la Isaia 59,13: „ateismul”; la Iezechiel 37,13-14: **„semnul lui Iona. ultimul argument - Învierea”**; la Ioil 4,12: **„jurul pământului”**; La Avdie 1,15: **„Legea ispășirii”**; la Baruh 2,3: **„carne de om”**; la Isus Sirah 42,31: **„Dialectică universală”**; la Matei 3,11: **„la sfârșit”**; la Matei 7,23: „mucării”; la Matei 17,11-14 (despre Înaintemergătorul celei de A Doua Veniri a lui Hristos): **„Și va avea să vie și a treia oară. Maleahi 3,23**; la Matei 19,28: **„la nașterea din nou a lumii”**; la Matei 24,11 (despre proorocii mincinoși): **„n-au sfânta cruce”**; la Marcu 4,24: **„Legea ispășirii”**; la Ioan 13,16: **„smerenia”**, iar la 13,17: **„încă o fericire”**; la Romani 1,22: „ciuma”; la I Corinteni 11,27-30 (despre împărtășirea cu nevrednicie): „Iuda”; la I Timotei 1,20 (despre afurisirea de către sfântul Pavel a lui Imeneu și Alexandru și a incestuosului din Corint - cf. I Corinteni 5,5): **„trei inși Satanei - canon - ”**; la Evrei **11,1: „definiția”** (creдинței); la I Petru 4,18: **„DREPTUL”**; la II Petru 3,10: **„Explozia nucleară”** și la I Ioan 2,6: **„Calea lui Iisus”**.

Foarte interesante și grăitoare ni se par două însemnări ale Părintelui pe marginea Apocalipsei. Astfel, la Apocalipsa 12,16, deasupra, avem însemnarea **„Sodoma”**; iar dedesubtul capitolului, sub trimiteri, citim: **„1) vremea vieții fiecăruia, vremea lumii acesteia, vremea propovăduirii mântuirii încă e scurtă, mai încolo i se ia puterea”**, iar la Apocalipsa 16,13-14, este însemnat:

„Duhurile (rele n.n.) în slujba lui Dumnezeu.” Însă poate cea mai interesantă însemnare a Părintelui din acest exemplar al Bibliei din 1936, este cea de la Ioan 14,30: „Nu voi mai vorbi multe cu voi, căci vine **stăpânul acestei lumi**. Cu Mine nu are nici un amestec”, în stânga căruia Părintele a subliniat însemnând: **„Muntele”** - care, printr-o credință cât un grăunte de muștar, poate fi aruncat în mare, precum porcii gadarenilor!

Exemplarul Bibliei din 1968 al Părintelui Arsenie poartă mult mai multe însemnări, pentru descifrarea cărora, ca și a celor de mai sus, ne-am slujit de lupa sfinției sale de care s-a folosit la executarea miniaturilor sfintelor icoane de la Drăgănescu și Prislop. Părintele a început citirea acestui exemplar al Sfintei Scripturi în vremea celor dintâi ani ai lucrării providențiale de la Drăgănescu, după încheierea activității la atelierele Sfintei Patriarhii de la Schitul Maicilor. Ținând cu nevrednicie în mâini această Biblie a Părintelui Arsenie, aud și simt prin filele ei ecoul sfintelor cântări ale **harfei atârnată în sălcii** (cf. Psalmul 136,2) din vremea exilului de la București. Sfinția Sa a început citirea în 23 decembrie 1974, conform însemnării cu creionul în stânga sus de pe cea dintâi pagină a Facerii și a sfârșit-o la 1 iulie 1975, conform însemnării din partea de jos a celei din urmă pagini a Apocalipsei. Acest exemplar al Bibliei este izvorul picturii de la Drăgănescu. Având mult mai puține semnalări și sublinieri de versete decât Biblia sfinției Sale din 1936, iar monograma doar la Facere 3,15; 22,18; 49,10; Isaia 53; Miheia 5,1; Zaharia 9,9; 10,4 și 11,13; înțelepciunea lui Solomon 2,16; 5,1-5, Biblia din 1968 este mult mai bogată în însemnări, toate scrise mărunț cu creionul pe marginea paginilor, mai ales la cele dintâi cărți ale Sfintei Scripturi.

Astfel, la: Facere 1,27: **„așa sunt după chip. După asemănare, în N.T., în Hristos, când nu mai sunt bărbat și femeie”** (după sfântul Pavel n.n.); Facere 2,1: **„Ierarhia cerească.”**; 2,3: **„ordinea naturii”**; 2,19-20: **„De atunci le tot numește până acum și nu se știe dacă le va găta de numit până**

la sfârșit.”; 3,1: „bănuiala, îndoiala „oare” - criza provocată în „obiect” (și) „subiect” specifică cunoașterii luciferice.”; 3,4: „împotrivirea, Răzvrătirea.”; Facere 3,6: „Și de-atunci mănâncă toți și devin niște „dumnezei” în mizerie (Heidegger)”; 3,8: „... nu L-au mai văzut; dar s-au văzut pe ei, goi”; 3,16: „constrânsă biologic chiar. Nu are autonomie și nici egalitate.”; 3,21-24: „Să fi fost ei mai eterici înainte și mai materiali acum? - că tare-s pământești... oamenii...”, 22: „amară ironie divină a SF. Treimi. 24. De atunci obârșia Nostalgiei paradisului... în cultura omenească. Poate chiar asta e obârșia culturii.”; 4,17: (despre Enoh) - „fiul lui Cain”; 4,24: „conștienți de legea ispășirii”; 6,12: „cale pusă în ziua Creației. Fac. 2,3”; 6,19: „Dinosauri, brontosauri, mamuți, nimic. La petrol!”; 7,4: „pentru vina omului suferă toată creația”; 7,6: „Diluviul”; 7,11: „Cataclismul diluviului, când s-a format petrolul și cărbunii.”; 7,14: „Toată zoologia”; 7,19: „Himalaia?”; 9,2: „...până și unii de alții”; 9,5-6: „Legea ispășirii”; 11,6: „Planul de „asigurare” s-a pedepsit cu **babilonia**”; 14,18; (Melhisedec regele) „păcii”; 19,4-5: sodomia - „cunoaștere”; 19,24: „**atomic**”; 19,25: „Hiroșima”; 19,37: „și hotărâți pierzării”; 22,1: „**Încercările sunt condiția creșterii spirituale**”; 25,1: „vechi de zile (24,1)”; 25,2: „6 copii”.

La Ieșirea 3,6: Pascal, „memorial”; 4,3: „transformism” și: „șarpe în aur ai întors” - sf. Spiridon; 4,11: „Genetic, dar cu motive”; 4,16: „tălmăciu”; 4,17-18: „deci «mutațiile-s» nimica, față de un băț, ce se transformă la voința credinciosului într-o vietate”; 13; 14-15: „Leit-motiv, din neam în neam, aducerea aminte dar și continuitate a mesianismului”; 14,31: „credința: concluzie”; 19,15: „condiție”; 20,5: „al 5-lea nu mai apare”; 20,7: „înjurăturile”; 21,24: „Talionul”; 33,3: „Nu învață din nicio pedeapsă. Urmarea e ultima pedeapsă: moartea”. La Levitic 7,37: „Avea dreptate sfântul Pavel”; 16,21: „țapul ispășitor”. La Deuteronom 13,9: Talmud: „Tob șebe goim harog! Ștefan”; 14,8: „atunci de ce îi cresc?”; 28,53: „Veți mânca carne

de om. Ceea ce li s-a și întâmplat”. La Iosua 6,5: „rezonanța”. La Judecători 9,16: „făcuse efod din aurul prăzilor”; 15,4-5: „**și ce tâlcuire face sf. Maxim Mărturisitorul „vulpilor” de gânduri...**”; 21,25: „leit-motiv al regretului”. La I Regi 2,10: „oful lui Israel”; 2,35: „antropomorfizare”; 7,7: „**Vă lipiră de pământ**”; 8,11: „apare armata regulată.”; 8,12: „industria de război”; 8,18: „absolutismul”; 10,2: „**concordanța viitorului la clipe și locuri**”; 31,4: „**ultima vină: chemase pe morți**”.

La cartea Iov 5,23: „**cu sf. Sava în peșteră dormea și un leu**”; 6,1: „**în cumpăna lui Iov**” de Leon Scheștov. La Ecclesiast 3,15: „**amintiri despre viitor**”; 5,1: „Karl Barth”. La Isaia 11,1: „**A Treia Față**”; 11,4: „**Pe Antihrist**”; 14,12: „**Lucifer**”; 44,24 și 49,5: G (enetica); 54,5: „**vezi sf. Maxim Mărturisitorul**”. La Ieremia 10,4: „așa zic sectarii despre sfintele icoane”; 10,23: „dacă ar fi să facă un pas măcar după toată știința și coordonările care le-ar cere, nu le-ai mai isprăvi înainte de moarte”; 19,9: „came de om”. La Iezechiel 33: „responsabilitatea”; 44,2: „**Maica Domnului**”. La Ioil 3,1: „Botezul”. Deasupra cărții Iona „Semnul lui Iona”, iar la Iona 4,11 „Maxim Mărturisitorul”. La Maleahi 3,1: „Ioan Botezătorul”. La III Ezdra 5,88: „vezi Maxim Mărturisitorul, Filocalia 3,288. La înțelepciunea lui Isus Sirah 23,2: „conștiința”; 23,27: „**Codul genetic**”; 29,24: „de-om avea ce mânca și cu ce ne vom îmbrăca” (sfântul Pavel n.n.).

La Matei 11,12: „cu năvală”; 14,29-30: „credință și raționalism”; 18,5 și 14: „**mamelor!**” (cu referire precisă la avorturi n.n.); 22,12: 26,50 „Iuda”; 26,50: „22,12”; 26,64: „confirmat”. La Luca 7,20: „în iad”; 12,48: „Iezechiel 33”; 21,31: „întâi cataclismul. Neamuri ciclice?”; 22,24: „ce contrast sau «satană»...” La Ioan 1,1: „**Logos**” (cu caractere grecești n.n.). La Romani 2,15: „**conștiința**”. La Galateni 6,7: „lege”. La Efeseni 2,12: „ateii” (cu litere grecești n.n.). La II Timotei 2,9: „știe de lanțuri” și la I Ioan 2,11: „nurorile care-și urăsc soacrele”.

Biblia Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie este și mai plină de sublinieri și însemnări de versete, cum este și cel din înțelepciunea lui Isus Sirah 2,4: **„Tot ce ți se va întâmpla, primește cu plăcere și în necazurile tale fii îndelung - răbdător”**, însemnat cu semnul sfintei cruci pe margine. Aceste însemnări, sublinieri și consemnări ale Părintelui, ne aduc aminte de cuvintele sfântului Sisoe cel Mare din Patericul egiptean: „Dacă aș fi avut unul din gândurile avvei Antonie, m-aș fi făcut tot ca focul”, arzând (avva Sisoe 9), îndemnându-ne să rostim: De-am avea și noi unul din gândurile avvei Arsenie din vremea citirii Sfintelor Scripturi...!

MICUL ATELIER DE PICTURĂ ȘI CHILIA PĂRINTELUI

Urcând fizic și spiritual pe scările de lemn în spirală, dai în dreapta de micul atelier de pictură al Părintelui Arsenie, de **numai un metru pătrat**, spre care te conduce un coridor de un metru lățime și trei lungime, formând împreună litera L, cu fereastra spre „Vârful cu dor”. Nu cred să fi existat în istoria artei bisericești un atelier mai mic ca acesta, dar aici s-au născut toate sfintele icoane ale iconostaselor de la Drăgănescu și Prislop, înaintea cărora se închină astăzi, copleșiți de evlavie creștinească și de admirație estetică, mii și mii de pelerini și de credincioși. De aceea nu greșim dacă numim atelierul de pictură al Părintelui ca fiind „cuptorul cel de foc”, după asemănarea metaforică cu al celor trei confrăți ai „bărbatului doririlor”, cât și rugul aprins, în care sfinția Sa a ars, topindu-se și identificându-se cu sfintele Sale icoane, despre care spunea la Prislop unei cuvioase maici proinstărițe de la Horezu: „Acele icoane vor fi făcătoare de minuni, dar nu acum; ci mai târziu!” (- în vremea canonizării Părintelui?! n.n.)

Micul atelier de pictură al Părintelui, spațiul și locul atâtor contemplații mistice și inspirații artistice, altar de pictură al sfinției Sale, pe lângă o mulțime de desene, pensule și culori ce se păstrează, fiind vegheat de o neasemuit de frumoasă pictură și imagine a Mântuitorului Hristos lucrată de Părintele Arsenie - vezi coperta 1 a acestei cărți -, poartă încă neatins Duhul și jarul contopirii, rugăciunii și sfintelor icoane lucrate aici. De aceea putem asemăna acest mic atelier atât cu gura peșterii de la Horeb a sfântului Ilie, cât și cu turnul cel de veghe al proorocului Avacum.

În partea stângă a scării ni se deschide ușa chiliei cu duh atonit a Părintelui, de nouă metri pătrați, încărcată și plină de același Duh și stare, înlăuntrul căreia intrând, ne emoționăm și ne înfiorăm simțind - pe cât ni se putea - taina și cutremurul, focul și darul și harul atâtor rugăciuni, tăceri, lacrimi, gânduri, citiri și metanii, numai de Dumnezeu știute. Chilia Părintelui Arsenie este fereastră

deschisă a corăbiei lui Noe și fereastra proorocului Daniel din Babilon, deschisă înspre Ierusalim. Chilia Părintelui Arsenie - atât cea din munți cât și cea de sub munți - este chivotul mișcării de trezire și înviorare filocalică începută la Sâmbăta și pecetluită aici, în ziua de 28 noiembrie 1989. De aceea ea mai este și locul „de dincolo de Iordan” atins de carul de foc al Duhului Sfânt în ceasul săvârșirii și trecerii la Domnul. Chilia Părintelui Arsenie este vârful Nebo de pe care Părintele a contemplat - asemenea lui Moise Canaanul - vremurile, valurile, vijeliile, învolburările și seninul, atât cât este, de după „vărsarea de sânge din decembrie”. Chilia Părintelui Arsenie mai este și coliba lui Iona de la răsărit de Ninive, așteptând sub vrejul brazilor pocăința și întoarcerea spre Dumnezeu a românilor, precum Iona a ninivitenilor, după înflăcărata propovăduire de cincizeci de ani a sfinției Sale, prin **spațiul ninivitean românesc!**

Aici a liturghisit Părintele în tainic sobor de sfinți, Liturghia mistică a închinării în Duh și Adevăr, auzind și ascultând în Duminici și sărbători clopotele sfintei Mănăstiri de la Sinaia... Și câte taine, minuni și descoperiri de la Dumnezeu primite și de El știute, nu s-or mai fi petrecut aici, și care au rămas pentru totdeauna sub obrocul sfeșnicului și a plecat cu ele în lumina de dincolo, pentru că eu însumi l-am auzit zicând că n-are cui să le spună?! Aici a rostit sfinția Sa în flacăra gândului, pe crucea călugărului răstignit: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate!” precum sfântul Ioan Gurădeaur; „În mâinile Tale încredințez sufletul meu” precum sfântul Vasile cel Mare și „Săvârșitu-s-a!”

Chilia Părintelui Arsenie este cumpăna dintre Betania Sâmbetei și Emausul Prislopului.

„FILOCALIA DE LA SFÂNȚUL MUNTE” A PĂRINTELUI ARSENIE

Între manuscrisele Părintelui Arsenie, un loc cu totul deosebit îl ocupă necunoscuta - până acum - „Filocalie de la sfântul Munte”, scrisă de sfinția Sa în lunile martie, aprilie și mai 1939, după originalul starețului Antipa Dinescu de la Schitul românesc Prodromul, conform însemnării de pe ultima pagină. Având aproximativ dimensiunile viitoarei ediții a Filocaliei românești tipărite, în traducerea părintelui Stăniloae, „Filocalia de la sfântul Munte” a Părintelui Arsenie, cu care sfinția Sa s-a întors de la Athos la sfânta Mănăstire Brâncoveanu, numără 382 de pagini împodobite de scrisul curat, mărunț și inconfundabil al sfinției Sale, având și câteva însemnări ulterioare în creion, pe margine. Manuscrisul poartă, la început și la sfârșit, două peceti în limba greacă ale conducerii sfântului Munte, fără de care, acest manuscris n-ar fi putut ajunge în țară, precum și trei ștampile ale sfintei Mănăstiri de la Sâmbăta de Sus.

După audierea cu entuziasm la București a cursurilor de Teologie mistică, înflăcărare, ale lui Nichifor Crainic, ajungerea și șederea cu folos la sfântul Munte Athos - mărturie a acestui manuscris - avea să fie piatra cea din capul unghiului a formării duhovnicești și filocalice a Părintelui nostru Arsenie. După o însemnare pe foaia de titlu despre cuvintele cuviosului Isihie preotul către Teodul, de o altă mână decât cea a Părintelui - poate a starețului Antipa - între paginile 1-58 avem: „Ale lui Isihie preotul. Către Teodul: Cuvinte folositoare de suflet pentru trezvie (atenție) și fapte bune; prin capete, învățătură pentru luminarea sufletului și pentru adevărata învățătură. Răspunsuri și îndemnuri.” Între paginile 59-182 se află „Ale celui dintru Sfinți Părintelui nostru MAXIM, Cele pentru dragoste 400 de capete.” Între paginile 183-198 găsim „înainte cuvântare la Capetele Fericitului Filotei Sinaitul.” De la 198-214 citim „înainte cuvântare, alcătuită de P.C. Stareț Vasile, de la Poiana Mărului, jud. Buzău.” (la cuvintele

sfântului Grigorie Sinaitul n.n.). La pagina 215 ne deschide „Sfântul Ioan Gurădeaur: Cuvântul II. din trimiterile către monahi”, care se încheie la pagina 226. Între 227 și 269 avem: „Sfântul Grigorie Sinaitul. Pentru Isichie.” De la 270 la 285 ne întâmpină „Sfântul Simion Noul Teolog. Cuvântul XXIII. Pentru cea fără de vreme sfărâmare a inimii, și pentru lacrimi. Pentru învierea sufletului și pentru altele foarte folositoare”, iar de la pagina 286 până la 304: „Învățăături ale aceluiași pentru rugăciune.” Între 304 și 320 citim „Cuvintele fericitului Nil Sorschi”, iar între 321 și 352: „Ale fericitului Nil, pustnicul dela Sorski. Înainte cuvântare. În care se arată, dela cari s-au zis pentru lucrarea cea de gând, și cum vom putea să ne învățăm aceasta.” Manuscrisul pe care l-am intitulat „Filocalia de la sfântul Munte” a Părintelui Arsenie se încheie cu „Ale Preacuviosului Părintelui nostru Teognost. 75 Capete. Pentru lucrare, pentru vedere și pentru Preoție; cu adresa aceasta: C.C. Părinți Lazăr și Valaam, Teognost cel preaprost și nevrednic de toată lumea”, între pg. 353 și 382. La sfârșitul manuscrisului, după „Sfârșit și lui Dumnezeu laudă”, viitorul Părinte Arsenie însemna: „Scrise cu ajutorul Domnului și cu al Maicii Sale dimpreună cu blagoslovenia Părintelui meu Duhovnic Starețul Antipa, cât am petrecut în Sfântul Munte: Martie, Aprilie și Mai 1939 de pe manuscrisele Starețului. - Dumnezeu să-i primească ostenele.”

„Filocalia de la sfântul Munte” a Părintelui Arsenie vorbește de la sine despre preocupările duhovnicești extrem de serioase ale sfinției Sale, garanție a staturii și aureolei neofilocalice cu care îl încununează pe drept cuvânt Tradiția dinamică a Bisericii Ortodoxe Române, pentru că, după cum apoftegmele Patericului egiptean sunt cărbunii aprinși ai spiritualității pustiului, cuvintele Filocaliei sunt jarul limbilor de foc ale Ortodoxiei.

UN PROIECT VIZIONAR AL PĂRINTELUI ARSENIE

Printre multele desene rămase de la Părintele Arsenie și păstrate la Așezământul monahal de la Sinaia, se află unul cu totul și cu totul deosebit, inedit, vizionar și de-a dreptul extraordinar. Pe o foiță de calc de 22,5 x 14,5 cm este abia schițat sus, în partea centrală, chipul Mântuitorului Hristos. Mai jos, o rază de lumină dumnezeiască coboară și se deschide peste capetele înaureolate a doi sfinți, despre care credem a fi, unul, sfântul Ioan Gurădeaur, șezând pe un tron arhieresc la o masă de scris, cu condeiul în mână sprijinită pe un tom deschis, având omofor cu două cruci pe piept, iar celălalt, sfântul apostol Pavel, asistându-l pe marele patriarh în vremea tâlcuirii epistolelor sale, conform descoperirii sfântului Proclu. Dinapoia sfinților se află o clădire uriașă, care seamănă tot mai mult cu casa proiectată de Părintele Arsenie pentru stânca Prislopului, având patru sau cinci nivele, cu două turlă patrulatere străjuite de cruce, construcție pe a cărei latură din stânga este schițată o bibliotecă cu opt rafturi pline de cărți, pe care citim „SCRIERILE SFINȚILOR PĂRINȚI”. Deasupra complexului clădirii se află cineva îngenuncheat pe un semicerc, având brațele ridicate în rugăciune către cer, precum Moise pe munte, iar înapoia sa, se înalță turlă de biserici sau vârfuri de munți. În fața construcției, contemplăm în partea stângă imaginea bisericii Mănăstirii Cozia, în mijloc icoana bisericii Mănăstirii Voroneț, iar înspre dreapta sus, biserica de lemn a lui Horea - splendide imagini și simboluri care alcătuiesc icoana unității neamului românesc din cele trei provincii istorice. Deasupra se întrevăd culmi carpatine de dealuri și munți, cu crucea de pe Caraiman în vârf, cu o ceată de sfinți dincolo de zare și cu un colț de cetate cu creneluri, din care se înalță amenințător un minaret cu semilună. În latura din dreapta observăm mucenicia, prin tăierea capului, a doi creștini, unul prin sabia romană, celălalt prin iatagan - probabil martiriul sfinților brâncoveni. Unul din sfinți este îngenuncheat, având mâinile

legate la spate, deasupra unei mulțimi de creștini călăuzită spre cer de sfântul apostol Andrei, apostolul tuturor românilor, sprijinit de crucea care-i poartă numele. În fața bisericii Mănăstirii Cozia se află șezând un monah iconar ce lucrează la o icoană, iar în colțul din dreapta jos întâlnim o altă mulțime de creștini, care privesc înspre un cuvios părinte ce le iese întru întâmpinare, ținând în mâini un sfânt potir euharistie, din foișorul de lemn al unui altar de vară - imagine posibilă a lucrării Părintelui de la Mănăstirea Sâmbăta. În marginea din dreapta vedem un împărat creștin călare pe un cal, care seamănă cu sfântul Ștefan cel Mare al Moldovei, privind spre profilul unui cardinal sau franciscan, din colțul din dreapta jos, sau al papei care l-a numit „atletul lui Hristos.” Vizavi de clădirea și biblioteca sfinților Părinți observăm „zidul plângerii”, în fața căruia cinci credincioși se roagă cu capetele aplecate. Deasupra zidului se înalță o monumentală biserică ortodoxă în stil rusesc, cu trei turle și cu două cruci cu trei brațe, în zarea cărora este schițat profilul unui sfânt, poate al sfântului Serafim de Sarov. În spatele zidului plângerii vedem sediul Națiunilor Unite cu celebrul monument inspirat din cuvintele irenice și eshatologice de la Isaia 2,4: „Să prefacem săbiile în fiare de plug”. În stânga zidului plângerii îl vedem pe Michelangelo sculptând Pieta, iar puțin mai sus pe Leonardo Da Vinci pictând Cina cea de Taină, iar deasupra, binecuvintează „urbi et orbi”, un personaj care seamănă a fi un pontif roman, din fața profilului catedralei Notre-Dame din Paris. În colțul din stânga sus se află un chip feminin modern și indefinibil, probabil imaginea Babilonului din Apocalipsă.

Acest desen al Părintelui Arsenie sub formă de triptic, demn de a fi pictat în viitoarea Catedrală Patriarhală a Mântuirii Neamului - adevărată sinteză grafică a teologiei istoriei - care pare a înmănunchea întâlnirea, în viitorul eshatologic, a Ortodoxiei cu Catolicismul sau a Răsăritului cu Apusul întru întâmpinarea Celui ce vine pe nori, nu este exclus să fi fost o alternativă sau o variantă la compoziția mesajului ecumenic și testamentar al Părintelui, de sub crucea Mântuitorului Hristos din scena „Biserica și lumea” de

la biserica din Drăgănescu, unde, în cele din urmă, sfinția Sa a pictat Catedrala Sfânta Sofia din Constantinopol și biserica Sfântul Petru din Roma, învăluite amândouă în lumina Aceluiași Duh Sfânt și Soare al dreptății.

„EXPLICAREA SCENEI NUNTA DIN CANA GALILEII”

Într-un plic de culoarea cerului senin, pe care se află scrise de Părintele Arsenie cuvintele de mai sus, am descoperit pe trei jumătăți de filă următoarele: Pe pagina dintâi: „Una dintre cele mai impresionante pagini, datorată lui Dostoievski, este aceea din *Frații Karamazov*, unde se descrie scena cu Alioșa, care stă de veghe cufundat în amintiri și în durerea clipei, lângă sicriul starețului Zossima. Un călugăr slujitor întru cele veșnice citește rugăciuni pentru mort. Alioșa aude, ca prin vis, evanghelia despre nunta de la Cana. Prin atmosfera de contrast cu situația reală rumoarea aceasta de vis, această evanghelie citită lângă un mort e desigur ciudată și merită să stârnească nedumeriri și sugestii. Alioșa, copleșit de păreri de rău, în preajma sfântului stareț, învățătorul său, întins în sicriu, se simte sub sugestia scripturii despre nunta de la Cana, transportat într-o viziune... I se pare dintr-odată că odaia se lărgeste. (Ce minunată expresie a orizontului spațial rusesc - această viziune despre lărgirea repetată a odăii! Nu se va lărgi odaia într-atâta ca să cuprindă tot pământul?) Dar printre oaspeți, dintr-odată tânărul Alioșa vede pe Zossima! Cum? Și el a fost poftit să ia parte la ospăț? Dar el zăcea adineauri în sicriu. Nu, el e aici, Zossima se găsește printre oaspeții nunții de la Cana, și acum iată-i că se apropie fără ezitare de Alioșa și-i spune: «Să ne bucurăm, să bem vin nou, vinul marii bucurii...» Și Alioșa destrămat în lacrimi de bucurie, iese din cameră în noapte. Deasupra, el vede cerul înstelat și Calea Lactee și în clipa aceasta, fără să știe de ce, cade ca secerat, și sărută pământul. În acest moment de extaz, pământul devine pentru Alioșa un echivalent al cerului. Realitatea morții se prefăce pentru Alioșa într-o viziune a vieții, această veșnică nuntă de la Cana. Alioșa sărută plângând de bucurie pământul, ca mare păstrător al vieții. Organicul cu toate aspectele și valorile sale e încoronat de diadema Căii Lactee.

Pământul însuși devine cer.” (L. Blaga, *Spiritualități bipolare*, în *Spațiul mioritic*, Buc. 1933, pg. 44-45.)

Pe partea dinlăuntru a filei împăturate, scrisul Părintelui continuă: „Pentru Dante, raiul și iadul sunt, ca să ne exprimăm astfel, perspective exterioare omului, care încep dincolo de hotarul morții. Pentru Dostoievski, ele se deschid înăuntrul omului actual. Poetul catolic le vede ca existențe eshatologice; romancierul ortodox ca existențe psihologice, ca realități imanente mai înainte de a fi transcendente.” (Nichifor Crainic, Prefață la Pr. Șt. Dobra, Dostoievski și tineretul, Buc. 1938, pg. III-IV. în Dinu Pillat, Dostoievski în conștiința literară românească, eseu. Buc. Cartea românească, 1976.)

Pe o altă filă mai mică îndoită înlăuntru celei cu texte din Blaga și Crainic, găsim tâlcuirea propriu-zisă a Părintelui Arsenie, ca o mărturie personală, scrisă cu litere foarte mici, pentru descifrarea cărora ne-am folosit de însăși lupa Părintelui: „Pe când repartizam subiectele picturii bisericii, Maestrul - în mod sigur Nichifor Crainic n.n. - m-a rugat să nu uit **Nunta din Cana**. Știam că are preferință pentru acest subiect întrucât e „naș” la peste 100 de fini.

De data aceasta e „nașul” acestei compoziții. I-am promis fără să-mi dau seama pe moment la ce greutate mă angajez: armonie compozițională de scară cu restul, dezvoltare teologică a subiectului, registrele etc.

Aveam nevoie de un etaj mai amplu, etajul spiritual al Nunții. Așa a apărut Nunta Fiului de împărat, subiect dominant al compoziției.

Așa am legat cele două nunți de pe cele două planuri de existență.

Cum însă Nunta din Cana acoperea-devenea în registrul pământean o suprafață axială, dar restrânsă, locurile disponibile din dreapta și din stânga, îmbiau la comentarii patristice și interpretări contemporane.

Că toți îndrăgostiții lumii alătură iubirea și moartea - bipolaritatea vieții e lucru îndeobște cunoscut. Acest fapt a adus (de) aceea și bipolaritatea vieții pe plan religios după cum se vede.

Moartea celor 40 de mucenici, toți în floarea vârstei, e, în plan spiritual, chemare la Nuntă. De asemenea, în partea simetrică din stânga e arătată pogribania (înmormântarea) starețului Zossima din Frații Karamazov, unde printre cerniții asistenți e și Alioșa - Vladimir Soloviev - prietenul lui Dostoievski.”

Aceste pagini scoase la lumină prin punere în sfeșnic și care nu mai au nevoie de nici un comentariu, grăiesc de la sine despre profunda legătură intelectuală și spirituală dintre Părintele Arsenie și filosoful de la Lancrăm pe de o parte și dintre sfinția Sa și teologul Nichifor Crainic, pe de altă parte, toți trei culmi și piscuri de înaltă cugetare, trăire și gândire românească ortodoxă. Fiind eu însumi martor în anii '80 ai veacului trecut la o tâlcuire a picturii de la Drăgănescu făcută de însuși Părintele Arsenie, îmi aduc aminte de spusele sfinției Sale în legătură cu cele trei căi de acces la Nunta cerească a Fiului de împărat, reprezentate plastic în registrul de jos al scenei: căsătoria creștină, călugăria ortodoxă și mucenicia martirică.

„SABIA PEDEPSEȘTE PE UCIGAȘI ȘI CONFIRMĂ PE SFINȚI”

Aceste cuvinte cu totul originale și sentință a Părintelui Arsenie, care cuprind împreună o întreagă teologie, au fost înscrise de sfinția Sa pe sabia amenințătoare și însângerată din mâna dreaptă a ucigașului Cain, care pare a domni peste pământul răvășit și înroșit și încins în centura cuvintelor biblice:

„Fărădelegile atrag pustiirea pe pământ” (înțelepciunea lui Solomon 5,23). Tâlcuirea acestor cuvinte ne-o oferă tot Părintele prin cele scrise de sfinția Sa împrejurul scutului din mâna stângă a lui Cain: „Legea ispășirii: Cine ia pe altul rob, de robie are parte. Toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri” (Matei 26,52). Privitor la legea ispășirii, ale cărei rădăcini sfinția Sa le identifica în Exod 20,5-6, precum și în: Facere 9,6; Iov 14,1; Isaia 4,4; 33,1; Psalmul 136,8; Înțelepciunea lui Solomon 11,16; 12,23; 18,19; Înțelepciunea lui Isus Sirah 32,28; 49,7-8; Matei 26,52 și Apocalipsă 13,10, ca fiind urmări și întâmplări neplăcute și consecințe dureroase - pe care le numim îndeobște necazuri - pentru și din pricina păcatelor personale, părintești sau strămoșești, l-am auzit pe sfinția Sa rostind cândva la Prislop, desigur metaforic: „Aceasta este dogma mea!” Iar într-o însemnare a sfinției Sale citim: **„Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului”**, adică culegem azi ceea ce am sădit ieri și secerăm mâine ceea ce semănăm azi.

„Sabia pedepsește pe ucigași și confirmă pe sfinți”. Acest adevăr este ascuns în teaca lui Petru, în care Mântuitorul îi spune în Ghetsimani să-și bage sabia, „pentru că toți cei ce scot sabia, de sabie vor pieri”, cu ecouri și mai transparente în Apocalipsă: „Cine duce în robie de robie are parte; cine cu sabia va ucide trebuie să fie ucis cu sabie. Aici este răbdarea și credința sfinților” (Apocalipsă 13,10) confirmați de aceeași sabie. Punând la cale uciderea lui Urie Heteul pentru a-i lua nevasta, regele David nu știa ceea ce avea să-i descopere Dumnezeu prin proorocul Natan:

„Pe Urie Heteul tu l-ai lovit cu sabia, și pe femeia lui ți-ai luat-o de soție, iar pe el l-ai ucis cu sabia amoniților. **Deci nu se va depărta sabia de deasupra casei tale în veac**, pentru că tu M-ai nesocotit pe Mine și ai luat pe femeia lui Urie Heteul, ca să-ți fie nevastă” (II Regi 12,9-10). Pentru uciderea lui Abner, fiul lui Ner, mai marele oștirii lui Israel și a lui Amasa, fiul lui Ieter, mai marele oștirii lui Iuda, generalul Ioab avea să plătească cu propria-i viață, la începutul domniei lui Solomon (III Regi 2,5-6 și 28-34), iar pentru punerea la cale a uciderii nevinovatului Nabot Izreeliteanul, pentru via pe care o râvneau Ahab și Izabela, la cuvântul sfântului prooroc Ilie și aceștia vor plăti cu moarte pentru păcatul lor de moarte: „Atunci a fost cuvântul Domnului către Ilie Tesviteanul: «Scoală și ieși în întâmpinarea lui Ahab, regele lui Israel, care este în Samaria, că iată acum e la via lui Nabot, unde s-a dus ca să o ia în stăpânire, și spune-i: Așa grăiește Domnul: Ai ucis și vrei încă să intri în moștenire? Și să-i mai spui: Așa zice Domnul: **În locul unde au lins câinii sângele lui Nabot, acolo vor linge câinii și sângele tău!»**” (III Regi 21,17-19) - sentință înfricoșătoare, dar dreaptă, evidentă și astăzi prin faptul că, nu de puține ori, în aceleași spitale în care mamele își ucid copiii prin avort, ajung mai apoi în grele operații și boli și chiar sfârșesc acolo!

Ucigând cu sabia pe sfântul apostol Iacob, fratele sfântului Ioan Evanghelistul, regele Irod Agripa n-a ucis doar un om, ci și un martor al minunii de pe Tabor și, vrând să facă același lucru și cu sfântul Petru - mai înainte de vremea lui Nero - n-a mai apucat, pentru că „îndată îngerul Domnului l-a lovit, pentru că nu a dat slavă lui Dumnezeu. Și mâncându-l viermii a murit. Iar cuvântul lui Dumnezeu creștea și se înmulțea” (Faptele Apostolilor 12,1-4 și 20,24).

Dar așa cum îi pedepsește și îi va pedepsi pe ucigași, strălucind lumina dreptății divine, sabia îi confirmă și pe sfinți, în lumina iubirii divine, ca unii ce sunt aprinși și cuprinși de „sabia de foc a Duhului Sfânt” (cf. Efeseni 6,17). Așa a confirmat sabia sfințenia lui Abel, mucenicia sfântului Ștefan, răstignirea sfântului apostol Petru, decapitarea sfântului apostol Pavel și a sfântului

Ciprian al Cartaginei, mărturisirea sfinților Gheorghe purtătorul de biruință și Dimitrie izvorătorul de mir, pentru a nu aminti decât doar câțiva din nesfârșita mulțime a sufletelor sfinților de sub jertfelnic - și din sinaxar și calendar - „celor înjunghiați pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o. Și strigau cu glas mare și ziceau: Până când, Stăpâne sfinte și adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sângele nostru, față de cei ce locuiesc pe pământ? Și fiecareia dintre ei i s-a dat câte un veșmânt alb și li s-a spus ca să stea în tihnă, încă puțină vreme, **până când vor împlini numărul și cei împreună-sclujitori cu ei și frații lor, cei ce aveau să fie omorâți ca și ei.**” (Apocalipsă 6,9-11).

„NU VA PUTEA OMUL AVEA PACE PE PĂMÂNT CÂTĂ VREME-I ÎN RĂZBOI CU DUMNEZEU”

Aceste cuvinte ale Părintelui Arsenie le-am găsit pe o bucată mică de hârtie îndoită și așezată în Biblia sfinției Sale de la Sâmbăta și Prislop, la sfârșit, după ultima filă. Pe față sunt scrise cinci locuri biblice: Levitic 26, 3: „De veți umbla după legile Mele și de veți păzi poruncile Mele...” 6: „Voi trimite pace pe pământ și nimeni nu vă va tulbura...” 14: „Iar de nu Mă veți asculta...” 31: „Voi pustii locașurile voastre cele sfinte...” 33: „Sabia vă va mânca pe voi și va fi pământul vostru pustiu”; I Tes. 5,3: „Când vor zice pace și liniște! atunci fără de veste dă peste ei pieirea”; Lc. 21,35: „Ca un laț, căci veni-va peste toți cei ce locuiesc peste fața a tot pământul”; Isaia 13, 9-13 cataclism cosmic. Dies irae. (Ziua mâniei n.n.) și II Cor. 5,20: „Așadar, pentru Hristos vă rugăm ca și cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi. Rugându-vă în locul lui Hristos: Împăcați-vă cu Dumnezeu!” Înăluntru hârtiei îndoite, sus, sunt scrise de mâna Părintelui aceste cuvinte, ca o primă variantă în reprezentarea și mesajul Patriarhului Iustin din pictura de la Drăgănescu: **„Nu va putea omul avea pace pe pământ câtă vreme-i în război cu Dumnezeu.”** Cea de a doua variantă, pe care ne-o aducem aminte din relatarea sfinției Sale era: **„Nu va putea omul avea pace pe pământ câtă vreme-i în conflict cu Dumnezeu.”** Datorită situației cunoscute din anii '80 ai veacului trecut, Părintele Arsenie a atenuat și a îndulcit în cele din urmă - la intervenția prudentă și îngrijorată a părintelui paroh Savian Bunescu de atunci - mesajul destul de categoric, care se află astăzi înscris pe pictură, în forma actuală: **„Nu va putea omul avea pace pe pământ de nu va avea pace cu Dumnezeu.”** Socotim însă de datoria noastră să facem cunoscută cea dintâi intenție a Părintelui, care are greutatea unui diagnostic fără greș al realității, izvorât din cea mai profundă teologie a istoriei, într-o vreme când se dărau biserici și se înălțau idoli, când pe toate căile și prin toate

mijloacele se promova ateismul împotriva credinței în Dumnezeu, iar vârfurile Bisericii erau supuse presiunii compromisurilor, Părintele Arsenie voia să spună răspicat adevărul că **„Nu va putea omul avea pace pe pământ câtă vreme-i în război cu Dumnezeu.”** Iar războiul se ducea încă din vremea scolasticii și a umanismului, a renașterii și a iluminismului și a revoluțiilor pe care le-au zămislit. Sau mai bine-zis, războiul împotriva lui Dumnezeu începuse prin neascultarea protopărinților în rai, prin fratricidul lui Cain, prin rățacirea de dinainte de potop și de dinaintea pedepsirii Sodomei și Gomorei, prin facerea vițelului de aur și prin înclinarea poporului ales spre idololatrie - împotriva căreia se ridică în mod deosebit sfântul prooroc Ilie prin jertfa de pe Carmel. Războiul împotriva lui Dumnezeu s-a dezlănțuit cu și mai multă putere în pustia Carantaniei, în Vinerea Patimilor prin Răstignirea Fiului lui Dumnezeu și curând după Cincizecime, prin prigonirea sfinților apostoli, uciderea sfântului arhidiacon Ștefan și persecutarea celor dintâi creștini. Războiul împotriva lui Dumnezeu, cauză și pricină, atât în trecut cât și astăzi a lipsei păcii pe pământ și a buneivoinii între oameni - cum ne îndemnaseră colindând îngerii de la Betleem - s-a continuat vreme de trei veacuri, prin persecuțiile romane, până la sfântul împărat Constantin cel Mare și maica sa Elena, „cei întocmai cu apostolii.”

Alternativa la războiul împotriva lui Dumnezeu, nu a fost și nu este altceva decât pacea lui Hristos, prin credința în El și prin orânduirea vieții, a comunității și a societății după dumnezeieștile Lui porunci evanghelice din constituția Predicii de pe munte. Căci doar El a putut zice: „Pacea Mea o las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze” (Ioan 14,27). Iar sfântul Pavel, care dintr-un războinic împotriva lui Hristos, a devenit prin convertire „apostolul neamurilor”, adaugă: „Și pacea lui Dumnezeu, care covârșește orice minte, să păzească inimile voastre și cugetele voastre, întru Hristos Iisus” (Filipeni 4,7). Pacea lui Hristos, în concepția filocalică și în cugetarea și învățătura Părintelui Arsenie, nu se poate dobândi și înstăpâni fără a duce și a învăța „războiul

nevăzut” prin rugăciune, atenție sau trezvie, smerenie și iubire, împotriva „duhurilor răutății, care sunt în văzduhuri” (Efeseni 6,12).

Drept concluzie a celor scrise mai sus, iată o imagine întâlnită recent în lecturile mele: Pe câmpul înflorit din primăvara lumii, o copilă rupe încet și rând pe rând petalele unei margarete, iar atunci când ultima petală zboară și cade în vânt, la orizont se ridică în mod neașteptat cumplita și înfricoșătoarea ciupercă nucleară...

Oare câte petale au mai rămas?!

„AȚI ÎNCEPUT SFÂRȘITUL LUMII...!”

Acestea sunt poate cele mai cutremurătoare cuvinte-testament, înscrise de Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie pe pereții sfintei biserici de la Drăgănescu, puse în gura îngerului ca un avertisment și ultimatum dat omului contemporan, care vrea până și lui Dumnezeu să-i dea replică prin telefon la chemarea cerească. La chemarea îngerului Domnului: „Sus totul este gata, veniți la nuntă...” omul de astăzi răspunde, în viziunea Părintelui Arsenie, prin cuvintele: „M-am însurat, mi-am rotunjit țarina, mi-am cumpărat cinci milioane de cai putere, caut locuință pe altă planetă, așa că... rogu-te să mă ierți - nu pot veni. Nu mai avem această preocupare.” La acestea, îngerul lui Dumnezeu are ultimul cuvânt - sentință: „Ce-ai câștigat dobândind lumea toată, dar ți-ai pierdut sufletul?! Cu știința ați dezlănțuit cataclismul științelor (stihiilor) asupra voastră. Așa vă trebuie! **Ați început sfârșitul lumii...**” (vezi „Capela Sixtină a Ortodoxiei românești” pg. 164).

Aceste cuvinte care răsună din trâmbița Părintelui Arsenie, nu contravin și nu contrazic nicidecum cuvintele Mântuitorului: „Nu este al vostru a ști anii sau vremurile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa” (Faptele Apostolilor 1,7), pentru că ele izvorăsc mai degrabă din îndemnul sfântului Ignatie Teoforul, episcopul Antiohiei, dat ca o poruncă sfântului Policarp, episcopul Smirnei, în epistola către acesta: „Citește vremurile!” Iar Părintele a citit, a înțeles și a descifrat, prin darul lui Dumnezeu, cele ce sunt și cele ce negreșit vor mai veni. „Ați început sfârșitul lumii!” poate însemna pentru creștini „începutul durerilor” (Matei 24,8). Întrebarea noastră este dacă ceea ce s-a început deja mai poate fi oprit, amânat sau întârziat. Noi credem că Da! - în aceeași măsură în care vom dovedi pocăința ninivitenilor în urma propovăduirii proorocului Iona: „Patruzeci de zile mai sunt, și Ninive va fi distrusă! Atunci ninivitenii au crezut în Dumnezeu, au ținut post și s-au îmbrăcat cu sac, de la cei mai mari și până la cei mai mici. Și a ajuns vestea până la regele Ninivei. Acesta s-a sculat de pe tronul său, și-a lepădat veșmântul lui cel scump, s-a acoperit cu sac și s-a

culcat în cenușă. Apoi, din porunca regelui și dregătorilor săi, s-au strigat și s-au zis acestea: «Oamenii și animalele, vitele mari și mici să nu mănânce nimic, să nu pască și nici să bea apă; iar oamenii să se îmbrace cu sac și către Dumnezeu să strige din toată puterea și fiecare să se întoarcă de pe calea lui cea rea și de la nedreptatea pe care o săvârșesc mâinile lui; poate că Dumnezeu Se va întoarce și Se va milostivi și va ține în loc iuțimea mâniei Lui ca să nu pierim!» Atunci Dumnezeu a văzut faptele lor cele de pocăință, că s-au întors din căile lor cele rele. Și i-a părut rău Domnului de prezicerile de rău pe care li le făcuse și nu le-a împlinit” (Iona 3,4-10).

Odată, cu prilejul unei venituri și șederi la Prislop, Părintele Arsenie ne spunea: „Noi creștinii trebuie să ne bucurăm că sunt pe lume semnele apropierei celei de A Doua Veniri a lui Hristos.” Iar aceste cuvinte spuse, dimpreună cu cele înscrise pe peretele din dreapta bisericii de la Drăgănescu, corespund, ca două oglinzi paralele, cu imaginile apocaliptice și scenele de cataclism din cele două colțuri de sus ale celebrei și unicei picturi „Învierea Domnului”, de pe peretele din stânga - imagini pe care le-am putea intitula **„orașe în flăcări la Drăgănescu”** - „sânge, foc și fumegare de fum. Soarele se va schimba în întuneric - întocmai cum a pictat și Părintele aici și luna în sânge, înainte de a veni ziua Domnului, cea mare și strălucită. **Și tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui.**” (Ioil 3,3-5; Faptele Apostolilor 2,19-21). Dar prin Părintele nostru Arsenie, ca și prin toți sfinții, Mântuitorul Iisus Hristos cel Răstignit ne cheamă cu dreapta-I desprinsă din cui - reprezentare unică în arta bisericească - zicându-ne „Veniți la Mine!” pentru că altfel vom fi **cărămizi în arhitectura vremurilor Apocalipsei** prin evenimentele ce se petrec sub ochii noștri.

„CONCORDANȚA VIITORULUI LA CLIPE ȘI LOCURI”

„Atunci, luând Samuel vasul cel cu untdelemn, a turnat pe capul lui Saul și l-a sărutat, zicând: «**Iată Domnul te unge pe tine** cărmuitor al moștenirii Sale; vei domni peste poporul Domnului și-l vei izbăvi din mâna vrăjmașilor celor dimprejurul lor. Iată care-ți va fi semnul că Domnul te-a uns rege peste moștenirea Sa: Când vei pleca acum de la mine, vei întâlni doi oameni aproape de mormântul Rahilei, în hotarele lui Veniamin, la Țeltah și aceia îți vor spune: **S-au găsit asinele** după care ai umblat și le-ai căutat și iată tatăl tău, uitând de asine, este neliniștit pentru voi, zicând: «Ce este cu fiul meu?»» Mergând apoi de acolo mai departe și **ajungând la dumbrava Tabor, te vor întâmpina acolo trei oameni, care merg la Dumnezeu în Betel**: unul duce trei iezi, altul duce trei pâini, iar al treilea duce un burdof cu vin. Aceia, după ce te vor saluta, îți vor da două pâini și tu le vei lua din mâinile lor.»» (I Regi 10,1-4).

Recitind aceste dumnezeiești cuvinte din Sfânta Scriptură, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie evidențiază esența acestora printr-o scurtă însemnare în creion la marginea versetelor de mai sus, pe un exemplar al Bibliei din 1968, astfel: **concordanța viitorului la clipe și locuri**. Aceasta este una dintre cele mai interesante, grăitoare și profunde însemnări de pe Biblia Părintelui, pe care le-am prezentat într-un alt capitol al acestei cărți, de aceea raza de lumină ce strălucește în ele, precum în stropii de rouă, ne inspiră și ne invită la încercarea de a le adânci, comenta și tâlcui, meditând asupra lor cu atenție. „Concordanța viitorului la clipe și locuri” este bolta curcubeului întins și deschis între clipele și locurile prezente ale vieții și tainele viitorului și chiar ale veșniciei, deoarece toate clipele și locurile din viața și existența omului, au rezonanță și concordanță în viitor. Clipele și locurile nasc și cresc viitorul. Cu ele ne întâlnim în viitor și în veșnicie. Clipele și locurile sunt temeliile, pietrele și cărămizile viitorului. Clipele și

locurile sunt urmele pașilor noștri în viitor, sunt semințele și sâmburii, mai buni sau mai puțin buni, ai viitorului personal și ai veșniciei colective. Clipele și locurile sunt legate de fapte, cuvinte și gânduri pe care acestea le exprimă și le definesc. Clipele și locurile poartă preaplinul prezenței și providenței lui Dumnezeu, de aceea ne vor fi străjeri sau martori la Judecata de Apoi.

Clipele și locurile, înțelese, descifrate și contemplate în perspectiva concordanței cu viitorul și cu veșnicia ne ajută și ne eliberează sufletul „zidit” între pereții trupului, mai înainte de **otpustul vieții** noastre. Prin clipe și locuri ne vorbește și ne cheamă Dumnezeu, fie direct, precum pe Avraam, Moise, Samuel, sfinții apostoli și sfântul apostol Pavel, fie indirect, cum l-a chemat Dumnezeu pe David prin Samuel, pe Elisei prin sfântul Ilie sau pe Timotei prin apostolul neamurilor. Clipele și locurile exprimă intersecția sau răscrucea dintre timp și spațiu. Clipele și locurile sunt cele două brațe ale crucii, pe care primim de bunăvoie răstignirea împreună cu Hristos, spre înviere și transfigurare.

Căutând asinele tatălui său, Saul primește de la Dumnezeu, prin Samuel, regatul, fără să caute și fără să se aștepte. Din nefericire, datorită neascultării lui față de Dumnezeu și față de proorocul Samuel, în viața lui Saul avea să apară mai târziu o gravă discordanță între planul divin al alegerii lui ca rege al lui Israel, prin **harul clipei și locului**, și libertatea voinței lui. Iar un alt exemplu de neconcordanță și lipsă de rezonanță la clipe și locuri, ni-l oferă în Sfânta Evanghelie tânărul bogat, care n-a înțeles nici pentru ce și nici cu Cine stă de vorbă. De aceea a plecat întristat în urma întâlnirii cu Iisus.

Ieșind la arat cu douăsprezece perechi de boi, Elisei primește alegerea de ucenic și urmaș al sfântului Ilie. Întrocându-se de la țarină, Simon Cireneanul își regăsește clipa împreună cu Hristos și locul sub crucea Lui. Mergând spre Emaus, sfinții ucenici Luca și Cleopa își desăvârșesc clipa la cină, prin arătarea lui Iisus Hristos cel înviat, și locul în Ierusalim, unde se întorc ca să vestească învierea. Sfântul apostol Pavel își convertește clipa și locul prin întoarcerea lui la Hristos pe drumul Damascului, iar sfântul apostol

și evanghelist Ioan își înțelege clipa exilului în locul ce se cheamă Patmos, prin primirea celei din urmă Apocalipse a Bibliei.

„Concordanța viitorului la clipe și locuri” - însemnată de Părintele pe Biblie - o consemnăm și noi în scriptura vieții, pomenind clipa și locul întâlnirii cu sfinția Sa și cu Hristos, prin sfinția Sa. Iată cum o smerită rază de soare din stropii de rouă ai unui cuvânt inspirat, se deschide luminându-ne întreg câmpul vieții, precum îngerul Domnului, câmpia păstorilor de la Betleem din Noaptea Nașterii...!

„ACELE LACRIMI SUNT BUNE CARE CURG DE LA SINE”

Fiind nevrednic preot slujitor la sfânta Mănăstire Prislop, am avut din darul lui Dumnezeu, împreună cu cinstita obște, de mai multe ori, bucuria unor adevărate „săptămâni luminate.” Acestea erau zilele sfinte, săptămânile binecuvântate și de câteva ori chiar lunile pline de har și mult așteptate când, cu discreția cuvenită și cu „disciplina arcana” autoimpusă și împreună stabilită, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie venea de la Sinaia, împreună cu prea cuvioasa maică Zamfira, de câteva ori pe an și rămânea atâta vreme cât era nevoie pentru supravegherea, îndrumarea și coordonarea lucrărilor multiple care se executau și se făceau atunci la Prislop, dar și pentru folosul nostru duhovnicesc și zidirea noastră lăuntrică în Hristos. Cel din urmă prilej binecuvântat de acest fel - fără a ști atunci că este ultimul - s-a petrecut aproximativ de la jumătatea lunii octombrie până după jumătatea lunii decembrie a anului 1988. Cu ocazia celei din urmă întâlniri și întruniri a Părintelui cu noi în chilia mare a casei celei vechi, după ce sfinția Sa ne-a vorbit despre mai multe lucruri și taine, cu iubire, înțelepciune și chiar cu dojană, ca de fiecare dată, luându-și rămas bun de la noi toți înspre după-amiaza zilei de 16 decembrie, sfinția Sa s-a retras în chilie, îngăduindu-mi să-l urmez. Am izbucnit dintr-o dată în plâns, în vreme ce obștea de maici și surori cântau la ușă colindul „O, ce veste minunată!” Plângea și Părintele, plângeam și eu, plângeau și maicile de dincolo de ușa chiliei.

Nu știam că era plânsul celei din urmă întâlniri, plâns care și astăzi și până voi închide ochii, mă liniștește, mă hrănește și-mi astâmpără dorul, după sfatul și îndemnul avvei Zosima către ucenicul și fiul său duhovnicesc Alioșa: „Găsește-ți fericirea în lacrimi.” Era prima dată când îl vedeam pe Părintele plângând. Dar avea să fie și ultima și singura dată, lucru pe care eu nu-l știam,

nu-l bănuiam și nu-l intuiam nicidecum. Dar Părintele Arsenie știa. Cu siguranță și cu certitudine.

Pentru mine erau lacrimi și plâns de umilință, de dragoste față de Dumnezeu și față de Părintele meu duhovnicesc. Dar erau lacrimi și de recunoștință. Se adunau acolo toate lacrimile vremurilor de la Drăgănescu, ale celor câtorva zile de la Sinaia și ale mai multor ani de la Prislop. Pentru sfinția Sa era plânsul despărțirii trupești de noi și speranța reîntâlnirii dincolo.

A doua zi, 17 decembrie 1988, de pomenirea sfântului prooroc Daniel și a celor trei tineri din cuptorul Babilonului, Părintele Arsenie pleca pentru ultima dată de la Prislop. Sfinția Sa știa, noi nu o știam. L-am însoțit din chilie unde l-am văzut făcându-și trei închinăciuni mari înaintea sfintei icoane de pe peretele de răsărit. Mi-a îngăduit să-i duc geanta până la mașină, trecând prin fața ușii sfintei biserici și închinându-se. Înainte de a ne despărți, i-am dăruit mănușile de lână - pe care le păstrez cu evlavie. Atunci mi-a spus cele din urmă cuvinte: „Tu rabzi frig pentru mine. Bine!” Peste aproape un an de zile Părintele Arsenie avea să se întoarcă pentru totdeauna în cimitirul de la Prislop, așteptând Învierea cea de Apoi. Plânsul zilelor de priveghere și al celei de prohodire din 4 decembrie 1989 avea să se unească cu lacrimile picurate cu un an în urmă, sporind, an de an, la răstimpurile de pomenire ale sfinției Sale și păstrând, precum stropii de rouă razele soarelui, ecoul cuvintelor: „Când nu voi mai fi, veți veni aici la mormântul meu și vă veți aduce aminte de toate cuvintele pe care vi le-am spus.”

Acel plâns avea să fie și să rămână pentru totdeauna semnul legăturii sufletești și duhovnicești celei mai profunde, prin lacrimile în care strălucea mila lui Dumnezeu, ca soarele picurii de rouă. (Părintele Arsenie, Cuvânt înainte la „Cărarea Împărăției”).

PENTRU „VÂRFUL CU DOR”

Așa scria Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie pe un petec de hârtie de calc găsit în Biblia sfinției Sale de la Sâmbăta și Prislop, dedesubtul unui desen în creion cu imaginea unei mari păsări albe în zbor - pentru mine, icoană a duhului sfinției Sale! Părintele Arsenie a atins, ca puțini pământenii, o culme a „dumnezeiescului dor”, de pe al cărui vârf contemplă acum și cerul și pământul. „Vârful cu dor” este Sinaiul și Horebul; „Vârful cu dor” este Taborul și Patmosul; „Vârful cu dor” este Betania, Emausul și Poarta Damascului. „Vârful cu dor” este răpirea sfântului apostol Pavel la al treilea cer și strălucirea luminii dumnezeiești pe fața sfinților Pamvo, Siluan și Sisoe (avva Pamvo 2), a sfântului Simeon Noul Teolog sau a sfântului Serafim de Sarov. „Vârful cu dor” este dorul omului după Dumnezeu și nostalgia paradisului pierdut, dar și dorul negrăit al lui Dumnezeu după om. Pentru om, „Vârful cu dor” este lumina lui Dumnezeu cea necreată și iubirea Lui cea nemăsurată. Pentru Dumnezeu însă, „vârful cu dor” este inima și sufletul omului și chipul Său din adâncul din noi. Aceste două „vârfuri cu dor” se întâlnesc în chenoza Fiului și elanul sufletului. „Dumnezeu S-a făcut Om, pentru ca omul să se poată face dumnezeu” spune sfântul Atanasie cel Mare în numele întregii Sfinte Tradiții, dogmatici și spiritualități ortodoxe. „Și a plecat cerurile și S-a coborât și negură era sub picioarele Lui. Și S-a suit pe heruvimi și a zburat; **zburat-a pe aripile vântului**” (Psalmul 17,11-12) - spre „Vârful cu dor”.

„Spuneau părinții pentru Avva Macarie cel mare, că s-a făcut, precum este scris, **dumnezeu pământesc**. Căci precum este Dumnezeu acoperind lumea, așa s-a făcut și Avva Macarie acoperind greșelile care le vedea, ca și cum nu le-ar fi văzut și care le auzea, ca și cum nu le-ar fi auzit.” (avva Macarie 31). „Vârful cu dor” este și dorul nostru după Dumnezeu și după omul ales al lui Dumnezeu, Părintele Arsenie, căruia îi cerem iertare pentru că n-am dat ascultare cuvântului avvei Pimen despre avva Sisoe: „Se spunea despre avva Pimen că de ședea bătrânii înaintea lui și

grăiau despre bătrâni și îl pomeneau pe avva Sisoe, zicea: lăsați cele despre avva Sisoe, că nu vin la măsură de povestire cele despre dânsul!” (avva Pimen 186). Cu adevărat, „nu vin la măsură de povestire cele despre” Părintele Arsenie, de aceea nici n-am îndrăznit a ne apropia de semnele sau minunile sfinției Sale, pe care le lăsăm ascunse și pecetluite în „apofatismul” sfinților, mulțumindu-ne doar cu firimiturile „catafaticului” din care ne-am străduit a aduna bucăți de anafură, spre folosul nostru, al credincioșilor și al urmașilor, pentru slava lui Dumnezeu și doxologia sfinților, pentru ale căror rugăciuni nădăjduim să ne întâlnim cu toții pe „Vârful cu dor” al împărăției de dincolo.

„CLIPA DESFĂȘURATĂ O VIAȚĂ ÎNTREAGĂ ÎNTRE OAMENI...”

„De câte ori nu v-am cântat Cântările Sionului și urechile voastre nu le-au prins.” (Părintele Arsenie)

În seara binecuvântată a zilei de joi, 21 februarie 2008, am descoperit într-un caiet cu însemnări ale Părintelui Arsenie, acest text de o pagină, între două linii, care confirmă cuvintele sfântului apostol Pavel: „Dacă trebuie să mă laud, nu-mi este de folos, **dar voi veni totuși la vedenii și la descoperiri de la Domnul**” (II Corinteni 12,1) și care adevărește ceea ce știam din auzite:

„Cu oamenii nu poți face nimic.

Oamenii vor ca tu să asculți de ei, ei să te conducă, ei să-ți spuie ce trebuie să faci sau să nu faci. Ba mai mult: să faci și pe Dumnezeu să asculte El de ei, nu ei de Dumnezeu.

Discreția de care-i rogi: «să nu știe stânga ce face dreapta», e cea mai călcată în picioare poruncă a Mântuitorului, și încă de cei mai «credincioși» ucenici.

O, sanctas simplicitas !

Nici sfinții n-au avut altă soluție decât fuga de oameni.

- Decât dacă te hotărăști să te lași «vorbit», «discutat», „strâmbat”, denunțat și chiar vândut, și încă de cei mai buni credincioși, ei fiind de cea mai naivă bună credință că «nu-ți fac nici un rău».

Cu alte cuvinte, între oameni trebuie să devii - în mic - la scară smerit omenească un mântuitor pe cruce.

*

Oare nu la așa ceva m-am legat când L-am văzut într-o gară, privind peste hărmălaia lumii, la tragedia ce avea să vie a doua zi:

al doilea război mondial, cu niște ochi de o frumusețe divină și cu o infinită durere și că ne vedea pe toți ?

Nu-I voi ușura întrucâtva imensa Lui cruce pe care o duce printre oameni până la sfârșitul lumii, luându-mi partea mea? Căci nu I ne putem asemana în nici unul din atributele Lui divine, decât în această cruce între oameni, pe care ei mereu ne-o pun în spate, până când vor veni și cei ce ne vor bate în piroane, «găsind» viața noastră o «infamie».

Această experiență mistică și mărturie a sfinției Sale, răzbate și din cunoscutele-i cuvinte: „A fi creștin însemnează mai mult decât apartenența ta doctrinară la creștinism. A crede în Iisus înseamnă mai mult decât semnifică vorbele. Iată ce însemnează: a te strămuta din tine în El; însemnează a-L face pe El inima ta; însemnează să ai un moment, **o clipă în viața ta în care te-ai întâlnit real cu Iisus, - clipă, pe care să nu-ți ajungă viața întreagă de-a-o desfășura între oameni.** De altfel acesta și e semnul că ești un convertit al lui Iisus: că te-ai dedicat Lui irevocabil. Toată vremea ta viitoare nu-i decât desfășurarea clipei aceleia, decizia, a cărei bogăție nu se mai termină.”

Prin aceasta, Părintele Arsenie este un Sadhou Sundar Singh al României... !

Clipa din ceasul întâlnirii sale cu Dumnezeu în lumina rugului aprins din Sinai, Moise și-a desfășurat-o o viață întreagă între oamenii timpului său și în sânul poporului ales, marcând toate veacurile până la Hristos. Clipa tainică a chemării sale cerești din Cortul Sfânt, proorocul Samuel avea să și-o desfășoare o viață întreagă în Israel până la ungerea lui David ca rege și prooroc urmaș al său. Clipa viziunii serafimilor din Templu avea să și-o desfășoare proorocul Isaia în întreaga sa viață și în cartea care-i poartă numele, până sub dinții fierăstrăului care i-au curmat vremelnicia. Clipa descoperirii carului de foc al heruvimilor de la râul Chebar, avea să fie desfășurată de proorocul Iezechiel în întreaga sa viață, până la viziunea câmpului plin cu oase omenești și descoperirea Noului Ierusalim de la sfârșitul cărții sale. Sfântul

apostol și evanghelist Ioan, ca și sfântul Petru și sfântul Iacob, avea să-și desfășoare între oameni în întreaga sa viață clipele petrecute pe Tabor și cele cu capul plecat pe pieptul Mântuitorului la Cina cea de Taină, ceasurile rămânerii statornice și iubitoare lângă crucea Mântuitorului, alergarea împreună cu Petru la mormântul Domnului în Dimineața Învierii precum și momentul suprem al reîntâlnirii cu Iisus Hristos în insula Patmos. Sfântul apostol Pavel, la rândul lui, avea să-și desfășoare între iudeii sinagogii și creștinii Bisericii din imperiu, în întreaga sa viață, curmată de sabia romană, clipa revelației dumnezeiești de pe drumul Damascului și a răpirii la la treilea cer. Doar tâlharul de pe cruce și sfântul arhidiacon și întâiul mucenic Ștefan n-au mai avut timp și vreme să-și desfășoare între oamenii clipa supremă a întâlnirii lor cu Hristos, tâlharul ca martor al Răstignirii, iar sfântul Ștefan ca martor al Șederii Mântuitorului de-a dreapta Tatălui, prin revelația din sinedriu (Faptele Apostolilor 7,55-56), cel dintâi sfârșind prin zdrobirea fluierilor picioarelor, iar cel de-al doilea sub o grămadă de pietre. De astfel de clipe supreme și sublime ale întâlnirii cu Mântuitorului Iisus Hristos, desfășurate între oameni, s-au mai învrednicit: femeia păcătoasă, Zaheu vameșul, Nicodim, femeia samarineancă, orbul din naștere, sfinții apostoli Petru și Andrei, Iacob și Ioan, Matei vameșul, Lazăr din Betania și surorile sale, sfinții ucenici Luca și Cleopa pe drumul spre Emaus, și atâția alți sfinți, mucenici, ierarhi, cuvioși și mărturisitori, până la sfântul Simeon Noul Teolog, sfântul Serafim de Sarov și Părintele nostru Arsenie.

Caietul de însemnări al Părintelui, fără dată, cuprinzând cea mai importantă mărturie și mărturisire din viața sfinției Sale, poartă pe copertă acest titlu:

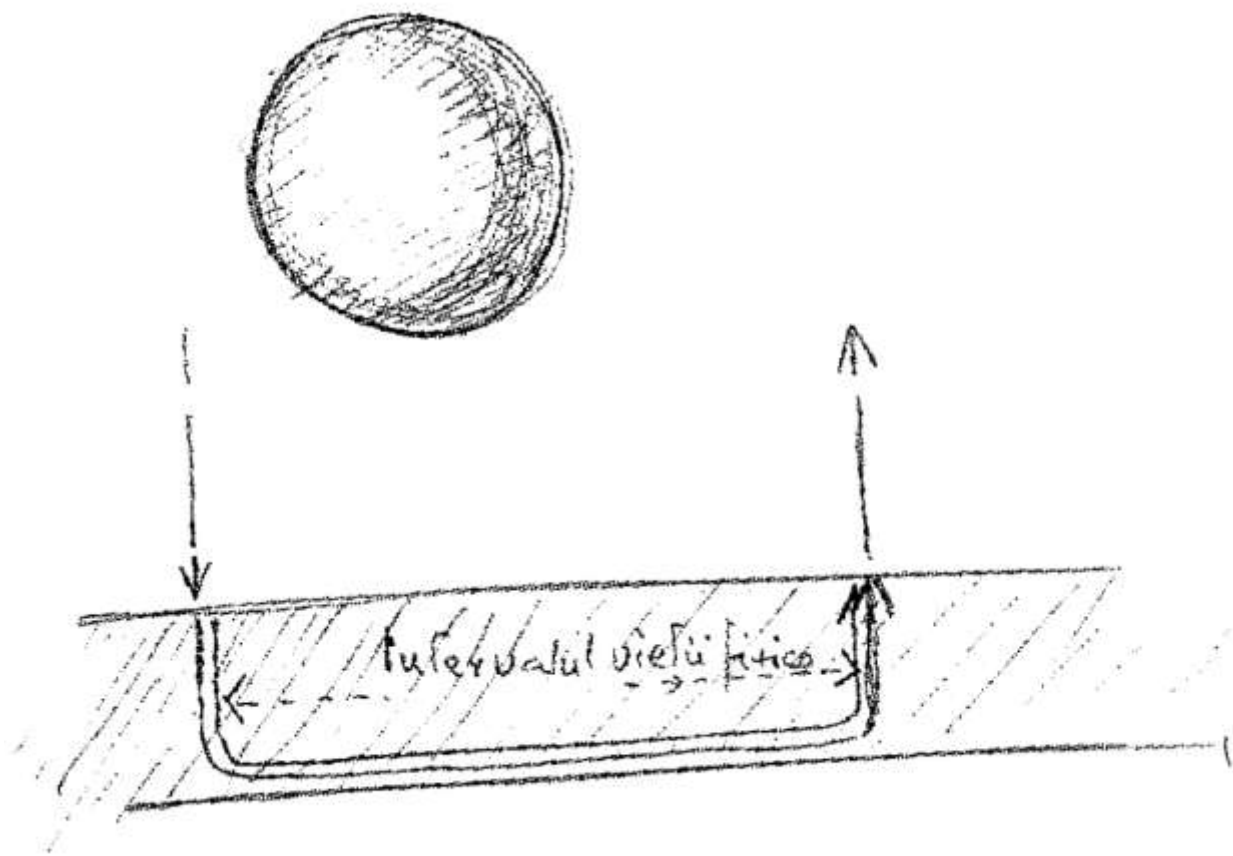
**„Spune-le să nu moară în neștiință:
de ce pătimesc atâtea rele câte pătimesc!”**

Înțelepciunea lui Solomon.

Tema leit-motiv a acestor note.

Ne întâlnim în prezent cu...
viitorul trecutului.

Aceeași experiență mistică de care s-a învrednicit Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, răzbate și din textul de mai jos, necunoscut până acum și găsit de asemenea între manuscrisele sfinției Sale, în seara zilei de 1 martie 2008. Pe șase pagini A4, Părintele a concentrat și a ilustrat cu patru desene, esența raportului dintre viață și moarte, suflet și trup, veșnicie și vremelnicie, existență și judecată, din perspectiva revelației creștine, spunând atât de frumos: „Pâinea și Adevărul sunt condițiile existenței omenești. Nu umblăm pe două cărări, ci trăim pe două nivele.”

Principiul spiritual al vieții, sufletul, intră, prin naștere, în lumea fizică, într-un corp, cu care duce împreună - sub legea sau categoria timpului, o durată determinată - durata vieții acesteia -.

În momentul nașterii sufletul pierde cunoștința de sine, în sensul că nu-și mai aduce aminte, nu mai știe despre anterioritatea sa nimic.

Fenomenul tare se aseamănă cu intrarea unei nave cosmice în păturile dense ale atmosferei terestre, când, potrivit unghiului calculat de intrare în vederea aterizării, capsula se învâluie în flăcări la mii de grade și **legătura radio cu pământul se întrerupe.**

Așa ceva se petrece și în perioada intrării sufletului, entitate spirituală, în pătura densă a biologiei, în lumea fizică. Poate că de aci vine „convingerea” că intrând în trup am intrat în temniță și întuneric și în lanțurile patimilor, care au acest specific că ne **leagă** de modul acestei vieți fizice, cu tendința de-a ne convinge că **aceastai** singura viață existentă.

Deci, prin natura lucrurilor, situația de fapt - total independentă de noi - ca oameni, suntem deodată și ființe ale lumii fizice, iar prin suflet și ființe ale lumii spirituale sau metafizice.

Ca să trăim în lumea fizică ne trebuie pâine.

Ca să trăim în latura spirituală ne trebuie o concepție de viață - ne trebuie Adevărul.

Pâinea și Adevărul sunt condițiile existenței omenești.

Nu umblăm pe două cărări, ci trăim pe două nivele.

Cei ce se mulțumesc cu „pâine și circ” („panem et circenses”) multă vreme, duc numai o viață fizică, se auto-limitează la obârșia biologică și treptat-treptat pierd cunoștința despre suflet. Rațiunea e „învăluită” și „cumpărată” de simțuri, viața biologică se instalează ca ultim rost al vieții și sufletul își pierde evidența și se întunecă până la aparența inexistenței.

E într-aceasta o auto-mutilare, o anulare, preludiul unui dezechilibru.

Toată această perspectivă lugubră **se evită** când apare în suflet, în conștiință, în aparatura noastră logică întrebarea sinceră: **oare așa stau lucrurile cu adevărat?** - necesitatea sufocantă a unei concepții de viață coerentă în ansamblul ei, în toate dimensiunile și nivelele ei posibile.

De aci urmează o perioadă de căutări, documentări, frământări, confruntări: drama cunoașterii care adesea se lovește de „plafonul” existenței fizice, de cele vreo 13 categorii

intelectuale ale filosofiei, care asigură „temnița” peste noi, întrucât noi, cu puterile naturale ale minții, nu-l putem străbate, nu putem „ieși” la libertatea spiritului, la o cunoștință desăvârșită a existenței.

În realitate, unul din rosturile duratei noastre în zona densă a vieții acesteia, este și acesta de-a ne zbate să ajungem la o cunoaștere, cât mai deplină posibil, despre noi înșine: **ca obârșie, ca destinație în lume, și ca finalitate.**

Documentație aflăm; nu ne putem plânge.

Ce se află mai rar între oameni e angajarea vieții înseși, în toate consecințele ei, într-o concepție de viață: **angajarea existenței în Adevăr. Adică să devii martor pe viață și pe moarte al Adevărului.**

Frumoasă, poate cea mai frumoasă interpretare a vieții **acesteia.**

Și nu cu gălăgie, nu cu înfruntarea nimănui.

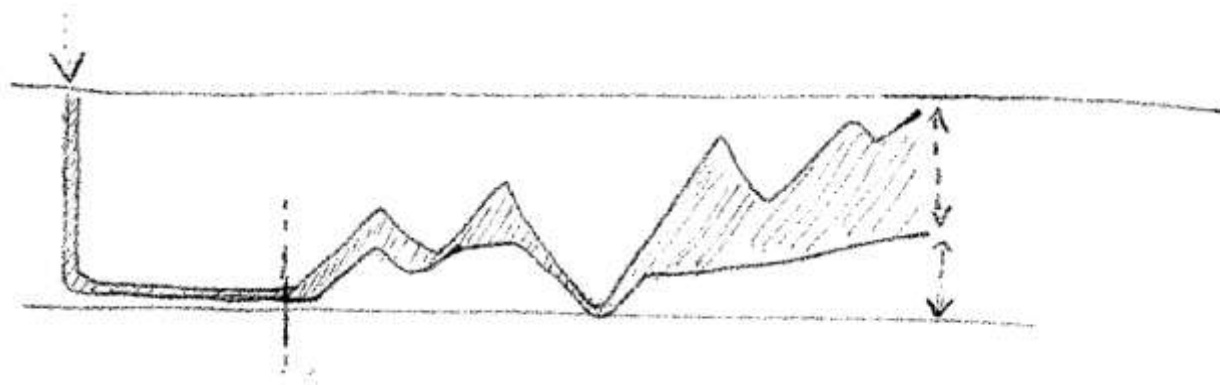
Cel ce suie pe-un munte nu stingherește cu nimic pe cei ce umblă pe vale.

E drept că suișurile au și prăpăstiile lor.

Nu-ți lărgești orizontul cunoașterii decât suind pe verticală.

Suișul pe verticală e un suiș moral: efortul de a te depăși pe tine ca omenesc, ca patimi, ca interese, ca egoism.

Dacă am reveni la reprezentarea schematică a acestor idei de până aci, am avea un grafic destul de curios:

Observăm că la un moment al duratei noastre apare o „discuție” între trup și suflet. Unul o ia în sus, altul își vede orizontal de ale lui. Unul mereu trage în jos de celălalt, chiar dacă întrucâtva urcă și el. Discrepanță; desolidaritate; criză.

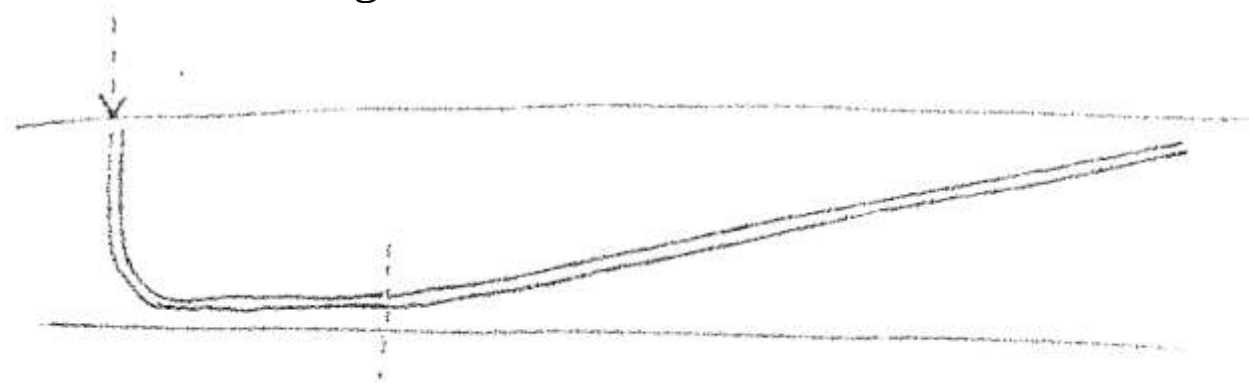
Toate aceste zigzaguri sunt în realitate eforturile sufletului de a-și ridica convivul la un orizont mai înalt de viață, dar nu prea reușește mulțumitor și se ivește, uneori, așa o desolidalizare, încât „discuția” seamănă a dezechilibru.

Situația se explică în faptul că între instincte și rațiune, între instincte și morală se ivește o tensiune, o competiție, în care cel mai adesea, factorul moral iese înfrânt.

Această înfrângere morală constituie păcatul.

Răfuiala, ca să nu se ajungă la un dezechilibru iremediabil, clinic, psihiatric, se poate preveni. O ființă, un om mai antrenat spiritual în această competiție poate efectiv ajuta pe acest om, împrumutându-l pur și simplu cu energie, care să-l reechilibreze pe o „linie de plutire”.

Frumos ar fi un grafic ca acesta:

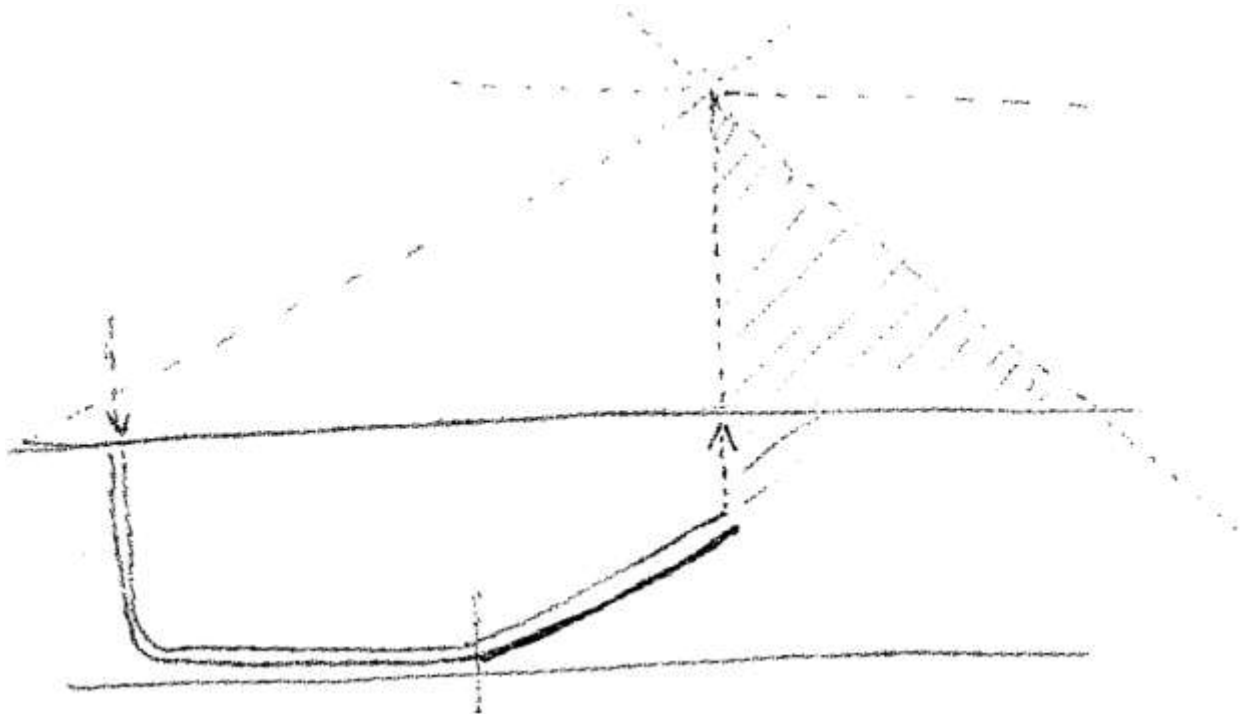

Adică de la momentul când apare necesitatea unei rânduieli a vieții, sufletul și trupul să urmeze o ascensiune solidară și fără dialog în contradictoriu.

Se înțelege că o linie ascendentă a duratei noastre se realizează cu forța credinței, de unde forța morală își are izvoarele.

În cazuri cu totul rare se întâmplă și lărgiri neobișnuite ale capacității noastre de cunoaștere; adevărate experiențe metafizice.

Grafic ar fi cam așa:

Schema ar vrea să spună că, în efortul existențial al cunoașterii Adevărului lucrurilor poate interveni fenomenul extazului. Avem acest fenomen semnalat de Plotin și de o mulțime de sfinți și mistici creștini, ca metodă de luare la cunoștință despre lumea metafizică. Nu e departe de noțiunea extazului nici iraționalismul lui Bergson cu **intuiția** ca metodă de cunoaștere a realității.

Ce se petrece de fapt:

Partea spirituală a ființei omenești e pur și simplu răpită în modul metafizic al existenței, eliberându-se inexplicabil de toate vămile cunoașterii (cele 13 categorii intelectuale ale rațiunii care frânează rațiunea de la orice zbor „de aici”), de însuși trupul în care petrece închisă în lume, și a cunoaște direct, imediat, față către față, Adevărul. Prin el cunoaște și obârșia sa și caracterul de „tranzit” al duratei sale pământești și relativitatea lumii fizice și rostul ei și al trecerii sale prin ea și o mulțime de alte întrebări pământești i se dezleagă desăvârșit.

Și-apoi revine iarăși la trup, pe care-l lăsase în neștire, inert dar viu, și-și continuă con-viețuirea, păstrând dintr-o lume „de dincolo” cunoștințe și impresiile sublimului.

Prin viața lor corectă ei sunt crezuți pe cuvânt și ei se silesc în consecință să transmită aceste adevărate revelații ale cunoașterii și contemporanilor lor, solicitați la tensiunile cunoașterii metafizice.

Adevărul e ființă supremă, ființă de dincolo de lume, dar străbătând și lumea fizică, ținându-o în echilibrul existenței. Avem și noi pământenii adevăruri matematice, concordante logice, convenții, cărora le zicem adevăruri, în sfârșit cultură și civilizație. Una absoarbe spiritul nostru, alta fizicul și bunăstarea lui în lume, prin capacitatea invențiilor și nesfârșita lor varietate. Cultura ar vrea să prindă, să reflecte ca o oglindă, o lume ideală, o lume care să corespundă naturii noastre spirituale. Cele mai expresive forme ale culturii sunt acelea ce izbutesc cel mai bine să evoce sau să apropie spiritul de nostalgia unui Rai pierdut, sau de o împărăție a spiritului spre care nizuiește religia să-i ridice pe oameni.

Astăzi numai religia mai afirmă existența sufletului, ca existență spirituală independentă de trup, cu toată conviețuirea lor laolaltă pe o durată limitată de timp.

„Aici” crește și sufletul, se conturează, se maturizează **„se îmbracă” în lumina unei cunoașteri**. Deci va ieși din lume, din trup în momentul morții - la o frumusețe sau la o urâtenie, după concepția de viață în „lumina” căreia a înțeles să-și interpreteze „viața”: **tranzitul** său prin lume, **intervalul** dintre intrarea și ieșirea lui din lumea fizică.

Deci viața nu e de disprețuit nicidecum, chiar cu scăderile și neajunsurile sale. Toate au un rost și totul e de folos, dar e bine să nu o declarăm scop în sine, sau că-i singura existență.

Paralel cu această viață în lume, noi mai purtăm în noi și o lume metafizică de unde și prin care avem eternitatea. Căci aceea nu e supusă piericiunii și relativității ca aceasta, în care ne facem **verificarea**.

§

RUGĂCIUNEA PĂRINTELUI ARSENIE

„Doamne, Ceta ce vii în taină între oameni, ai milă de noi:

Că umblăm împiedicându-ne prin întunec,
patimile ne-au pus tină pe ochiul minții,
uitarea s-a întărit în noi ca un zid, împietrind inimile noastre,
și toate împreună au făcut temnița în care Te ținem:
Bolnav, Flămând și fără haină.
Și așa risipim în deșertăciune zilele noastre,
umiliți și dosădiți până la pământ.

Doamne, Ceta ce vii în taină între oameni, ai milă de noi:

Pune foc temniței în care Te ținem,
aprinde dragostea Ta în inimile noastre,
arde spinii patimilor
și fa lumină sufletelor noastre.

Doamne, Ceta ce vii în taină între oameni, ai milă de noi:

Vino și Te sălășluiește întru noi împreună cu Tatăl și cu Duhul,
precum ai zis,
că Duhul Tău Cel Sfânt se roagă pentru noi cu suspine negrăite,
când graiul și mintea noastră rămân pe jos, neputincioase.

Doamne, Ceta ce vii în Taină între oameni, ai milă de noi:

Că nu ne dăm seama ce nedesăvârșiți suntem, cât ești de aproape
de sufletele noastre și cât Te depărtăm prin micimile noastre.
Ci luminează lumina Ta peste noi, ca să vedem lumea prin ochii
Tăi, să trăim în veac prin Viața Ta,
Lumina și Bucuria noastră,
Slavă Ție! AMIN.

CENUȘA DIN „CĂDELNIȚA DE AUR”

„Se spunea pentru avva Isaac, că cenușa cădelniței din vremea Liturghiei cu pâinea sa o mânca.” (avva Isaac, preotul chiliilor 6). Apoftegma avvei Isaac, preotul chiliilor - Chelia - din Patericul egiptean, este o lacrimă de smirnă pe un cărbune aprins din „cădelnița de aur” a îngerului sfânt din Apocalipsă (8,1-6). Patriarhul Avraam se socotea, după Teofania de la stejarul Mamvri, „pământ și cenușă” (Facere 18,27), iar regele necunoscut al Ninivei se pocăiește acoperindu-se cu sac și culcându-se în cenușă (Iona 3,6), în urma propovăduirii înfricoșătoare a proorocului izbăvit din pânțelele chitului și din adâncul mării. Cuviosul preot Isaac din Pateric însă împlinește nu numai la figurat, ci și la propriu, cuvintele inspirate ale psalmistului: „Că cenușă am mâncat, în loc de pâine, și băutura mea cu plângere am amestecat-o” (Psalmul 101,10). Avva Isaac se hrănea deopotrivă cu pâine și cu „cenușa cădelniței din vremea Liturghiei”, pentru că știa și simțea că aceasta păstrează la un loc dogoarea focului și mireasma tămâiei sfântului altar ortodox și patristic.

La fel și noi, să îndrăznim și să încercăm să ne hrănim duhovnicește din cenușa mistică a „cădelniței de aur” din mâna îngerului Domnului, arhanghel al Liturghiei cosmice, împrumutată și încredințată pentru clipa acestei cărți Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, „înger în trup” și „îngerul cu cădelnița de aur”, pentru noi și neamul nostru, amestecând-o cu pâinea lacrimilor pentru a ne împărtăși din Hristos - „Pâinea cea vie care s-a pogorât din cer” (Ioan 6,51).

Și pentru că **„am auzit un sfânt vorbind”** (Daniel 8,13) pe când trăia, de dincolo de mormânt, sfinția Sa ne așteaptă răspunsul la cuvântul patristic: **„Spuneți-mi ce vedeți la mine și eu vă voi spune ce văd la voi...”** (cf. Avva Sisoe 51).

„NE ÎNTÂLNIM ÎN PREZENT CU... VIITORUL TRECUTULUI”

Descoperite ca sâmbure al unui manuscris al Părintelui Arsenie intitulat „Note” la o posibilă alcătuire de Antropologie pastorală - publicate în volumul de față - cuvintele: „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului”, exprimă esența și substanța **tablelor Legii ispășirii**, redescoperite și pogorâte de sfinția Sa, din Sinaiul teologiei, în pustiul vieții și lumii contemporane, lumină, stâlp de foc și nor răcoritor credincioșilor-pelerini pe Cărarea Împărăției, înspre pământul făgăduinței lui Hristos. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” este o constatare și o concluzie clarvăzătoare, luminată de Duhul Sfânt, a Părintelui Arsenie, în ceea ce privește viața creștină actuală - la două milenii după Hristos - pe care nu ne-am sfiit a o asemana uneori cu „naufraziul din insula Malta” (cf. Faptele Apostolilor 27-28). „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” este diagnosticul precis și exact pus de Părintele miilor de credincioși, în mii de situații cu care s-a întâlnit și confruntat, la Sâmbăta, Prislop și Drăgănescu, ascultându-le cu răbdare necazurile, limpezindu-le ca un părinte sufletele și rezolvându-le iubitor problemele, prin darul lui Dumnezeu și harul lui Hristos. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” este și diagrama timpului pe care l-a trăit Părintele, a vremurilor pe care le trăim noi și a celor care vor veni peste cei de după noi.

„Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” ne invită la o deslușire, tâlcuire și desfășurare a firului de aur inspirat de Duhul și ascuns în aceste cuvinte, spre luminarea minții, spre înțelegerea contextului vieții și spre o mai limpede privire în ceața viitorului. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” înseamnă a surprinde faptul că **pe spița prezentului apasă obezile de noroi ale trecutului**. Altfel spus, prezentul nostru se află neîncetat sub presiunea **alunecării de teren a trecutului** provocată și declanșată de noi, prin faptele noastre. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul

trecutului” înseamnă adeseori – la nivel personal, familial, colectiv, social și chiar global - o adevărată avalanșă a trecutului, care se prăvălește strivind prezentul și provocând naufragii în viitorul imediat și mai îndepărtat. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului”, fie sub binecuvântare, fie sub blestem, fie sub Har, fie sub Judecată - cum spunea Părintele în același text al manuscrisului. Și ca să demonstrăm că focul patimilor atrage, aprinde și întreține focul pedepselor, este destul să ne amintim de nimicirea Sodomei și a Gomorei (Facere 19,1-29).

„Viitorul trecutului” s-a prăbușit rostogolindu-se ca o revărsare de ape, la propriu și la figurat, peste „prezentul” potopului de pe vremea lui Noe. „Viitorul trecutului” depărtării poporului de Dumnezeu, cu care s-au luptat profeții mari și mici, a dus în cele din urmă la „prezentul” robiei babiloniene și la „atârănarea harfelor în sălcii” (Psalmul 136,2) vreme de șaptezeci de ani. „Viitorul trecutului” neprimirii și răstignirii de către iudei a Celui care „întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1,11), a dus la „prezentul” cuceririi și dărâmării Ierusalimului de către romani, împlinindu-se profeția Mântuitorului. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” și în cele privitoare la sfârșitul lumii și la cele de dinaintea celei de A Doua Veniri a lui Hristos, sau a Parusiei-Prezenței Domnului, întrucât „viitorul trecutului” se deschide - cutremurător și senin - dincolo de pragul și ușa „prezentului”. „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului” sunt cuvinte care luminează cu lumina Duhului Sfânt intrarea lui Hristos cel înviat, înălțat la cer și Care șade de-a dreapta Tatălui „prin ușile cele încuiate” (Ioan 20,19) ale treimii timpului - trecut, prezent și viitor.

În adâncul și „prezentul” Mării Roșii, faraon și oastea lui s-au întâlnit cu „viitorul trecutului” împotrivirii planului lui Dumnezeu (Exod 14,23-30). În „prezentul” morții pe Munții Ghelboa (I Regi 31,1-13; II Regi 1,1-27) - blestemați de David ca să nu mai cadă peste ei „nici rouă, nici ploaie” (II Regi 1,21) - regele Saul s-a întâlnit cu „viitorul trecutului” neascultării lui față de Dumnezeu și de Samuel și al prigonirii lui David. Strâns de funia „prezentului”,

Iuda Iscarioteanul s-a întâlnit cu „viitorul trecutului” iubirii de argint, al trădării și vinderii Fiului lui Dumnezeu. De asemenea, regele Irod Agripa s-a întâlnit în „prezentul” morții, mâncat de viermi, cu „viitorul trecutului” tăierii capului sfântului apostol Iacob, al întemnițării sfântului apostol Petru și al neslăvirii numelui lui Dumnezeu, fapt pentru care a fost lovit de îngerul Domnului (Faptele Apostolilor 12,1-5 și 20-23).

Dar tot așa, în „prezentul” cuptorului aprins al Babilonului și al gropii celei cu lei, cei trei tineri și sfântul prooroc Daniel, s-au întâlnit cu „viitorul trecutului” neînchinării înaintea chipului de aur și al întreitei rugăciuni zilnice a „bărbatului doririlor”, având fereastra deschisă înspre Ierusalim. În „prezentul” pântecelui chitului și al adâncului mării, sfântul prooroc Iona s-a întâlnit cu „viitorul trecutului” apostoliei sale, ca și cu „viitorul” pocăinței ninivitenilor. În „prezentul” alipirii unei vipere de mâna sfântului apostol Pavel, lângă focul din insula Malta, apostolul neamurilor a rămas nevătămat pentru că s-a întâlnit cu „viitorul trecutului” convertirii de pe drumul Damascului și al propovăduirii Evangheliei lui Hristos în toată lumea romană (Faptele Apostolilor 28,3-5). La fel și sfântul apostol și evanghelist Ioan, s-a întâlnit în „prezentul” exilului din insula Patmos cu „viitorul trecutului” aplecării capului pe pieptul Mântuitorului la Cina cea de Taină, al rămânerii ca martor lângă Crucea Domnului și al alergării și ajungerii, cel dintâi, la mormânt, în Dimineața învierii. Pentru aceea s-a învrednicit de primirea revelației Apocalipsei.

În „prezentul” răstignirii sale împreună cu Hristos (Galateni 2,20), tâlharului celui de-a dreapta i s-a șters cu desăvârșire „viitorul trecutului” său, prin mărturisirea credinței și a pocăinței: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!” primită și pecetluită de Fiul Dumnezeului milei și al îndurărilor: „Astăzi vei fi cu Mine în rai” (Luca 23,42-43).

Cuvintele Părintelui Arsenie: „Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului”, confirmă cele spuse de sfinția Sa în Cărarea Împărăției, despre **„Legile care atârnă peste fărădelegi”** și adevăresc minunea trecerii neîncetate a lui Iisus Hristos cel înviat

prin „**ușile cele încuiate**” **ale timpului**, întru veșnică Arătare și fericită contemplare (Ioan 20,19 și 26).

„CÂND SE UMPLE MĂSURA, ATUNCI VINE MĂSURA...”

(Părintele Arsenie)

Aceste cuvinte inspirate sintetizează și exprimă concepția și viziunea teologică a Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, întemeiată pe Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, privitoare la cunoscuta lege a ispășirii. În acest sens, tot Sfinția Sa amintea și scria adeseori despre „Legile care atârnă peste fărădelegi”, adică legile, poruncile și hotărârile divine, care atârnă și, nu de puține ori, se pogoară peste fărădelegile noastre, ale oamenilor, greșeli, păcate și fărădelegi prin care de atâtea ori încalcăm dumnezeieștile legi cuprinse și ascunse în porunci, chemări, îndemnuri și sfaturi. „Când se umple măsura, atunci vine măsura”, însemnează depășirea de către noi, prin păcate, patimi și fărădelegi, a nevăzutelor și necunoscutelor hotare ale milei, îndurării, iertării și bunătății dumnezeiești și silirea, prin nepocăința noastră, a manifestării dreptății sau justiției divine, prin necunoscute și neașteptate măsuri dureroase și usturătoare, ce au ca rost și scop atât penalizarea răului săvârșit și înmulțit, pentru a-l stăvili și îngrădi, cât și îndreptarea noastră, deoarece păcatul ne îndepărtează de la calea lui Dumnezeu, iar măsurile divine, ca niște corecții, ne readuc din rătăcire la cale. Pentru aceasta, vom întări cuvintele Părintelui Arsenie cu câteva exemple, dovezi și argumente biblice, cum sunt cele despre potopul cu apă de pe vremea lui Noe (Facere 6-9), nimicirea Sodomei și Gomorei (Facere 19,1-29), pieirea lui Faraon și a Oastei sale în adâncul Mării Roșii (Exod 14, 21-31), sfârșitul cumplit al lui Abesalom, fiul răzvrătit al lui David (II Regi 18,6-18) și pedepsirea lui Ahab și a Izabelei (III Regi 22,34-38; IV Regi 9,30-37), ducerea poporului ales în robia babilonică și pedepsirea Ierusalimului prin Nabucodonosor (IV Regi 25,1-30; II Cronici 36,1-23), iar mai târziu prin romani (Matei 24, 1-51), pedepsirea lui Nabucodonosor

și sfârșitul lui Belșatar (Daniel 4,1-34; 5,1-30), lovirea de către înger a lui Irod Agripa și sfârșitul acestuia mâncat de viermi (Faptele Apostolilor 12,1-4 și 19-23), precum și canonirea Izabelei din Tiatira (Apocalipsă 2,20-23).

Atunci când oamenii de pe vremea lui Noe și-au umplut măsura nelegiuirilor și păcatelor lor, a venit de la Dumnezeu măsura potopului: „Văzând însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ și că toate cugetele și dorințele inimii lor sunt îndreptate la rău în toate zilele, I-a părut rău și S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ. Și a zis Domnul: «Pierde-voi de pe fața pământului pe omul pe care l-am făcut! De la om până la dobitoc și de la târătoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci îmi pare rău că le-am făcut». Noe însă a aflat har înaintea Domnului Dumnezeu. Iată viața lui Noe: **Noe era om drept și neprihănit între oamenii timpului său și mergea pe calea Domnului.** Și i s-au născut lui Noe trei fii: Sem, Ham și Iafet. Pământul însă se stricase înaintea feței lui Dumnezeu și se umpluse pământul de silnicii. Și a căutat Domnul Dumnezeu spre pământ și iată era stricat, căci tot trupul se abătuse de la calea Sa pe pământ. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Noe: «Sositi-ți înaintea feței Mele sfârșitul a tot omul, căci s-a umplut pământul de nedreptățile lor, și iată Eu îi voi pierde de pe pământ... **Și iată Eu voi aduce asupra pământului potop de apă** ca să pierd tot trupul de sub cer, în care este suflare de viață, și tot ce este pe pământ va pieri»” (Facere 6,5-13 și 17).

Despre umplerea măsurii nelegiuirilor omenești îi vorbește Dumnezeu și lui Avraam: „La asfințitul soarelui, a căzut peste Avram somn greu și iată l-a cuprins întuneric și frică mare. Atunci a zis Domnul către Avram: «Să știi bine că urmașii tăi vor pribegi în pământ străin, unde vor fi robiți și apăsați patru sute de ani; dar pe neamul acela, căruia ei vor fi robi, îl voi judeca Eu și după aceea ei vor ieși să vină aici, cu avere multă. Iar tu vei trece la părinții tăi în pace și vei fi îngropat la bătrâneți fericite. Ei însă se vor întoarce aici, în al patrulea veac de oameni, **căci nu s-a**

umplut încă măsura nelegiuirilor Amoreilor»” (Facere 15,12-16).

Peste Sodoma și Gomora a venit măsura dreptății divine a nimicirii acestor cetăți în urma umplerii măsurii destrăbălărilor lor: „Iar oamenii Sodomei erau răi și tare păcătoși înaintea Domnului” (Facere 13,13). „Zis-a deci Domnul: «Strigarea Sodomei și a Gomorei e mare și păcatul lor cumplit de greu. Pogorâ-Mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat așa cum s-a suit până la Mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să știu». De acolo doi din Oamenii aceia, plecând, S-au îndreptat spre Sodoma, în vreme ce Avraam stătea încă înaintea Domnului. Și apropiindu-se Avraam a zis: «Pierde-vei oare, pe cel drept ca și pe cel păcătos, încât să se întâmple celui drept ce se întâmplă celui nelegiuit?»” (Facere 18,20-23). „Când s-a ridicat soarele deasupra pământului a intrat Lot în Țoar. **Atunci Domnul a slobozit peste Sodoma și Gomora ploaie de pucioasă și foc din cer de la Domnul.** Și a stricat cetățile acestea, toate împrejurimile lor, pe toți locuitorii cetăților și toate plantele ținutului aceluia. Femeia lui Lot însă s-a uitat înapoi și s-a prefăcut în stâlp de sare. Iar Avraam s-a sculat dis-de-dimineată și s-a dus la locul unde stătuse înaintea Domnului. Și, căutând spre Sodoma și Gomora și spre toate împrejurimile lor, a văzut ridicându-se de la pământ fumegare, ca fumul dintr-un cuptor” (Facere 19,23-28).

Când Faraon și egiptenii săi și-au umplut măsura împotrivirii lor contra planului lui Dumnezeu de a pune capăt robiei egiptene, a venit măsura groaznicului sfârșit al acestora în adâncurile Mării Roșii: „Iar Moise și-a întins mâna sa asupra mării și a alungat Domnul marea toată noaptea cu vânt puternic de la răsărit și s-a făcut marea uscat, că s-au despărțit apele. Și au intrat fiii lui Israel prin mijlocul mării, mergând ca pe uscat, iar apele erau perete, la dreapta și la stânga lor. Iar Egiptenii urmărindu-i, au intrat după ei în mijlocul mării toți caii lui Faraon, carele și călăreții lui. Dar în straja dimineții a căutat Domnul din stâlpul cel de foc și din nor spre tabăra Egiptenilor și a umplut tabăra Egiptenilor de spaimă. Și a făcut să sară roțile de la carele lor, încât cu anevoie mergeau

carele. Atunci au zis Egiptenii: «Să fugim de la fața lui Israel, că Domnul se luptă pentru ei cu Egiptenii!» Iar Domnul a zis către Moise: «Întinde-ți mâna asupra mării, ca să se întoarcă apele asupra Egiptenilor, asupra carelor lor și asupra călăreților lor». Și și-a întins Moise mâna asupra mării și spre ziuă s-a întors apa la locul ei, iar Egiptenii fugeau împotriva apei. **Și așa a înecat Dumnezeu pe Egipteni în mijlocul mării.** Iar apele s-au tras la loc și au acoperit carele și călăreții întregii oștiri a lui Faraon, care intrase după Israeliți în mare, și nu a rămas nici unul dintre ei. Fiii lui Israel însă au trecut prin mare ca pe uscat și apa le-a fost perete la dreapta și la stânga lor. Așa a izbăvit Domnul în ziua aceea pe Israeliți din mâinile Egiptenilor; și au văzut fiii lui Israel pe Egipteni morți pe malurile mării. Văzut-a Israel mâna cea tare pe care a întins-o Domnul asupra Egiptenilor, și s-a temut poporul de Domnul și a crezut în Domnul și în Moise, sluga Lui” (Exod 14,21-31). Îngerul Domnului îl lovește pe regele Irod pentru uciderea sfântului apostol Iacob, pentru întemnițarea sfântului apostol Petru și pentru hulă împotriva lui Dumnezeu: „Și în vremea aceea, regele Irod (Agripa) a pus mâna pe unii din Biserică, ca să-i piardă. Și a ucis cu sabia pe Iacov, fratele lui Ioan. Și văzând că este pe placul iudeilor, a mai luat și pe Petru (și erau zilele Azimelor). Pe care și prinzându-l l-a băgat în temniță, dându-l la patru străji de câte patru ostași, ca să-l păzească, vrând să-l scoată la popor după Paști... Iar Irod cerându-l și negăsindu-l, după ce au fost cercetați paznicii, a poruncit să fie uciși. Și el, coborând din Iudeea la Cezareea, a rămas acolo. Și Irod era mânios pe locuitorii din Tir și din Sidon. Dar ei, înțelegându-se între ei, au venit la el și câștigând pe Vlast, care era cămărașul regelui, cereau pace, pentru că țara lor se hrănea din cea a regelui. Și într-o zi rânduită, Irod, îmbrăcându-se în veșminte regești și șezând la tribună, vorbea către ei; iar poporul striga: Acesta e glas dumnezeiesc, nu omenesc! **Și îndată îngerul Domnului l-a lovit, pentru că nu a dat slavă lui Dumnezeu. Și mâncându-l viermii, a murit.**” (Faptele Apostolilor 12,1-4; 19-23).

Umplerea măsurii prin păcatele personale, atrage boală pentru Izabela din Tiatira și moarte pentru fiii ei, ca măsură dumnezeiască: „Dar am împotriva ta faptul că lași pe femeia Izabela, care se zice pe sine proorociță, de învăță și amăgește pe robii Mei, ca să facă desfrânări și să mănânce cele jertfite idolilor. **Și i-am dat timp să se pocăiască și nu voiește să se pocăiască de desfrânarea ei. Iată, o arunc pe ea bolnavă la pat și pe cei ce se desfrânează cu ea, în mare strâmtorare, dacă nu se vor pocăi de faptele lor. Și pe fiii ei cu moarte îi voi ucide și vor cunoaște toate Bisericile că Eu sunt Cel care cercetez răunchii și inimile și voi da vouă, fiecăruia, după faptele voastre.**” (Apocalipsă 2,20-23).

Doar ninivitenii, deși și-au umplut măsura, au evitat măsura, prin pocăința lor deplină și unică, în urma propovăduirii sfântului prooroc Iona (Iona 1-4). Când se umple măsura ridicării oricărui turn Babel interior, atunci vine măsura pustiirii și dărâmării lui (cf. Facere 11,1-9), a tăierii copacului din visul lui Nabucodonosor (Daniel 4,20), a sfârșitului lui Abesalom cu părul încâlcit în crengile copacului (II Regi 18,6-18), a lui Ahab și a Izabelei, care au dus poporul lui Israel în idololatrie pe vremea sfântului Ilie (III Regi 22,34-38; IV Regi 9,30-37) și a lui Belșatar, fiul și urmașul lui Nabucodonosor (Daniel 5,30). Cuvintele Părintelui Arsenie „Când se umple măsura, atunci vine măsura”, explică și luminează ca o strălucire de fulger pe cerul existenței noastre pământești nenumăratele și chiar nesfârșitele întâmplări și evenimente neașteptate și dureroase, dramatice și tragice din viața oamenilor și istoria lumii, care nu pot fi înțelese și explicate decât în lumina providenței și judecății lui Dumnezeu, căci **tot binele se răsplătește și orice rău se pedepsește.**

PRILEJURILE - ÎNTRE GHETSIMANI ȘI EMAUS

Pornind de la ideea ascunsă într-un cuvânt duhovnicesc al Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, care spunea că niciodată prilejurile nu te lasă unde te-au găsit, fie te cresc și te ridică dacă le primești, fie te pogoară dacă le refuzi și le respingi, adăugăm tâlcuind următoarele: prilejul, denumire filocalică a ispitei și specific vieții călugărești de obște, presupune cel puțin două persoane: cel care, conștient sau inconștient, voluntar sau involuntar, dă prilejul și cel care, bucuros, primește, pătimește sau suferă prilejul, care-i iese întru întâmpinare.

Dreptul și datoria de a da prilejuri le au de la Dumnezeu, doar răspunzătorii peste oameni înaintea Lui, povățuitorii duhovnicești, starețul sau conducătorul de obște. În orice prilej sau încercare se întâlnește voia sau îngăduința lui Dumnezeu pe de o parte și lucrarea vrăjmașului pe de altă parte. Prilejul are un mijlocitor: cel prin care vine, și un destinatar, cel către care se îndreaptă. Prilejul este un examen, o probă sau un prag duhovnicesc, fie te crește dacă-i primești, fie te pogoară și te scade dacă-l pierzi.

Orice prilej este înaintemergător și deschizător de drum al unei cununi pogorâte din cer, precum peste sfinții mucenici din iezerul Sevastiei. Cununa prilejului are două văluri sau mahrame: mai întâi cununa de spini ca parte văzută și cununa slavei, ca parte nevăzută. Primind prilejul, ne încununăm, refuzând prilejul, pierdem cununa. Sfinții nu dau „prilejuri”, ci povețe cum să le primim întru răbdare. Cum am mai spus, povățuitorii au chiar datoria să ne dea prilejuri. A se vedea prilejul suferit de avva Moise Etiopianul chiar în ziua hirotonirii lui ca preot, când a fost scos și alungat din sfântul altar, îndată după hirotonie, tocmai de cei care-l chemaseră înăuntru (avva Moise 4). Un alt exemplu de primire cu bucurie a prilejului ni-l oferă sfântul Macarie Egipteanul, care se bucura ori de câte ori i se aducea aminte că

furase odată săpun în tinerețe, pentru a-l vinde, pe vremea când era cămilar (avva Macarie 30).

Însușirile, caracteristicile sau trăsăturile care definesc prilejul sunt: venirea întotdeauna pe neașteptate, fără de veste și prin surprindere; prilejul vine cu un scop și poartă un rost rânduit și îngăduit de Dumnezeu, pentru a ne descoperi gândurile inimii și a ne răscoli străfundul sufletului. Prilejul se cere primit cu cele două brațe deschise ale sufletului: iubirea și smerenia, iar față de cei prin care ne vine prilejul se cuvine să avem recunoștință, și lui Dumnezeu să-i aducem mulțumire.

Iată câteva exemple de prilejuri biblice: regele David rabdă cu mulțumire batjocurile și blestemele lui Șimei (II Regi 16,5-13), dar blestemul proorocului Elisei cheamă din pădure doi urși, careucid patruzeci și doi de copii dintre cei care-l batjocorisera (IV Regi 2,23- 24). Dreptul Iov este ispitit prin îngăduința lui Dumnezeu de către diavol și încercat în același timp prin prilejul muștrării celor trei prieteni ai săi, care veniseră „să-l mângâie” (Iov 2,11-13).

Orice prilej ascunde o intenție a lui Dumnezeu de a prăvăli de peste noi, în fiecare zi, „lespedea mormântului”, precum la învierea lui Lazăr (Ioan 11,39): nepăsarea, neatenția, neluarea aminte, lipsa de trezvie și mai ales împrăștierea sau risipirea minții și consecința directă a acesteia - împietrirea inimii. Creștinului în general și monahului în special i se cuvine ca, în orice prilej, să audă glasul tainic al Domnului din Sfânta Evanghelie: „Prietene, (stră)mută-te mai sus!” prin prilejurile care-ți vin.

Prilejul este ulciorul cu apă al avvei Ioan Colov turnat la rădăcina lemnului uscat din noi. Prilejul este condiția creșterii duhovnicești, a înverzirii, înfloririi și rodirii, precum toiagul lui Aaron. Arătând măsura iubirii noastre față de Dumnezeu și de aproapele, precum și hotărârea de lepădare de sine prin smerenie, prilejurile care vin, sunt bătaia Domnului Hristos la ușa inimii noastre (Apocalipsă 3,20); prilejurile primite sunt haina sufletului pe care noi l-o întindem pe cale la Duminica Floriilor, iar prilejurile dorite sunt asemenea loviturilor de ciocan pe îmbrăcămintea de aur a icoanei chipului lui Dumnezeu din noi.

Deși la vedere orice prilej poartă în adierea măslinilor din Ghetsimani amărăciunea paharului, în adâncurile de taină, orice prilej voit, rânduit și îngăduit de Dumnezeu, este o părtășie cu Hristos cel înviat pe drumul spre Emaus și o împărtășire cu El la Cina de la capătul drumului.

Între Ghetsimani și Emaus, prilejurile ne trec prin Cruce și Înviere.

„FĂRĂ VÂNT PAIUL DE GRÂU N-AR AVEA NICI O REZISTENȚĂ. DAR AȘA, E MAI REZISTENT CA UN PAI DE OTEL”.

Iată încă un cuvânt inspirat și luminat de Duhul Sfânt al Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie privitor la ispite, încercări și necazuri și la necesitatea lor, rânduită și îngăduită de Dumnezeu în viața noastră a creștinilor, pe calea mântuirii în Hristos. „Fără vânt paiul de grâu n-ar avea nici o rezistență. Dar așa, e mai rezistent ca un pai de oțel”. Pentru că vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit paiul de grâu al lui Iosif cel vândut în Egipt, încât a putut tâlcui visul lui faraon despre cele șapte spice pline și șapte spice goale. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit paiul de grâu al lui Moise în Egipt, Madian și Sinai rodind în țarina tablelor legii. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul de grâu al lui David copt în pâinile punerii înaintea. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul dreptului Iov rodind și înmiresmând pe grămada de gunoi a lumii. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul de grâu al sfântului prooroc Daniel care a îmblânzit firea leilor în groapa din Babilon. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul de grâu al sfinților apostoli Petru și Pavel și al sfântului arhidiacon Ștefan, rodind duhovnicește în Faptele Apostolilor. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul de grâu al sfântului apostol și evanghelist Ioan rodind în pustiu insulei Patmos revelația Apocalipsei. Vântul ispitelor și furtuna necazurilor au întărit spicul de grâu din viața sfântului Ioan Gurădeaur, a sfântului Maxim Mărturisitorul, a sfântului Simeon Noul Teolog și a tuturor sfinților. Spicele de grâu ale acestor sfinți și ale tuturor celorlalți, adunate în snopul de grâu încins cu crini din Cântarea Cântărilor, i-a făcut mai rezistenți și mai tari ca un pai de oțel, în lumea în care aveau să aibă necazuri (Ioan 16,33).

Vântul încercărilor și furtuna necazurilor din viața Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, au întărit spicul de grâu al

sfinției Sale făcându-l mai rezistent decât un pai de oțel, încât snopul de grâu îi stă și-i va sta de-a pururi în picioare înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor primind plecăciunea snopilor noștri, precum în visul lui Iosif: „Parcă legam snopii în țarină și snopul meu parcă s-a sculat și stătea drept, iar snopii voștri s-au strâns roată și s-au închinat snopului meu” (Facere 37,7). Așa se adună snopii noștri, precum cei ai fraților lui Iosif, împrejurul snopului nevăzut, dar real și viu și roditor în Duhul Sfânt (Galateni 5,22), de pe mormântul Părintelui Arsenie de la Prislop, praznic de praznic, an de an și veac de veac.

CĂLUGĂRUL RĂSTIGNIT

Tema călugărului răstignit este tot atât de veche precum monahismul ortodox. Continuând și actualizând Răstignirea Domnului prin martiriul mucenicilor, călugărul răstignit, ca icoană autentică a monahismului, străbate veacurile până la noi. Călugărul răstignit poartă crucea monahismului și poate chiar a creștinismului, prin asceză și nevoințe, ca răstignire de bunăvoie. Această temă care definește viața și exprimă personalitatea Părintelui Arsenie, i-a fost dragă și scumpă și nu a putut lipsi din concepția, convingerea și învățătura sfinției Sale, încât a exprimat-o plastic în mărturisirea de credință ortodoxă a picturii bisericii de la Drăgănescu. Călugărul răstignit din pictură este, împreună cu chipul sfântului Ioan Botezătorul de la intrarea din biserică, un aotoportret al Părintelui. Călugărul răstignit este reflexul lui Hristos Cel Răstignit din scena „Biserica și Lumea”, după pilda sfântului apostol Petru din același registru, răstignit cu capul în jos. Cele două făclii, ale dragostei și smereniei, ca virtuți esențiale și fundamentale îl țin pe călugăr răstignit de bunăvoie pe crucea înfiptă în temelia-Hristos (I Corinteni 3,11), iar spinii cununii sunt transfigurați în cuvintele: „Fericiti cei cu inima curată că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5,8). Aceasta este „Calea contemplației, a nevoințelor cu dreaptă socoteală, a smeritei rugăciuni și atenției, prin ascultarea de Dumnezeu și lepădarea de sine.” Călugărul răstignit Îl aduce pe Hristos în mijlocul nostru, împlinind cuvintele sfântului apostol Pavel: „Căci am judecat să nu știu între voi altceva, decât pe Iisus Hristos, și pe Acesta răstignit.” (I Corinteni 2,2). Apărat de sabia de foc a îngerului Domnului, călugărul răstignit, întemeiat pe smerenie și transfigurat prin iubire, „nu cade niciodată” de pe cruce (I Corinteni 13,8).

Călugărul răstignit este imaginea tuturor celor răstigniți cu capul în jos și trași pe roata istoriei. Pentru Hristos, Biserică, credință, adevăr și mântuirea neamului. Părintele Arsenie este călugărul răstignit al neamului și Bisericii noastre. Cercetat, anchetat, întemnițat, deportat la Canal, supravegheat, alungat din

mănăstire, marginalizat și oprit treizeci de ani de la slujirea Sfintei și dumnezeieștii Liturghii și de la propovăduirea Evangheliei lui Iisus Hristos, în vremuri de necredință, rătăcire, prigonire și compromisuri, sfinția Sa a primit și a acceptat toate aceste piroane și cununi de spini, pe care iată, acum, Dumnezeu le rânduiește și poporul le mărturisește întru transfigurare, înviere și... canonizare! Căci se făcuse mai înainte întuneric peste țărâna pământului românesc, „de la ceasul al șaselea (1959) până la ceasul al nouălea” (1989), când catapeteasma vremurilor contemporane nouă s-a sfâșiat în două de sus până jos și cutremur s-a făcut în istoria noastră recentă și pietre, care ascundeau tainice înțelesuri, s-au despicat și morminte din sufletele oamenilor s-au deschis și multe duhuri de sfinți adormiți au intrat în cetatea sfântă a Bisericii și neamului, arătându-le multora „Cărarea Împărăției” și calea mântuirii prin „Cuvinte vii” (cf. Matei 27,45 și 51-53). Pentru aceea se cade să fim Marii și Magdalene, Ioane și Salomii și ucenici iubiți, ascultând cuvintele de pe cruce ale călugărului răstignit din această carte. În ipostaza călugărului răstignit de-a dreapta Domnului, prin ispite, încercări și prilejuri, se cuvine să ne strămutăm și noi cu toții, ca să putem auzi cuvintele „Astăzi vei fi cu Mine în rai!” prin rugăciunea neîncetată: „Pomeniște-mă Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta (Luca 23,42-43).

Călugărul răstignit nu este altcineva decât „omul îmbrăcat în haină de in” și „îngerul cu cădelnița de aur”, în viața căruia s-au împlinit și întrupat cuvintele sfântului apostol Pavel: „M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește întru mine” (Galateni 2,20). De aceea se adună credincioșii lângă crucea și mormântul călugărului răstignit de la Prislop.

ÎNTÂLNIREA CELOR DOUĂ „CEASURI”

„Dar acesta este ceasul vostru și stăpânirea întunericului” (Luca 22,53); „Dar pentru aceasta am venit în ceasul acesta” (Ioan 12,27).

Întâlnirea celor două „ceasuri” este titlul unei predici gândite, dar nerostite și nescrise a Părintelui Arsenie, iar cuvintele evanghelice de mai sus sunt punctul de pornire și coordonatele acestei meditații, ce ar fi urmat să fie scrisă pe o coală de hârtie rămasă goală și aflată între manuscrisele sfinției Sale, din vremea slujirii la Prislop. Trebuie să fi fost vreo Săptămână a Patimilor anilor '50 sau după aceea, vreme în care Părintele a cugetat și a asociat aceste două cuvinte ale Mântuitorului, rostite la răstimp de câteva zile. Astfel, după învierea lui Lazăr și Intrarea în Ierusalim și după primirea elinilor „din cei ce se suiseră să se închine la sărbătoare” (Ioan 12,20), Mântuitorul Iisus Hristos - care la nunta din Cana Galileii spusese Sfintei Fecioare Maria că „Încă n-a venit ceasul Meu” (Ioan 2,4) - avea să rostească: „A venit ceasul ca să fie preaslăvit Fiul Omului... Acum sufletul Meu e tulburat, și ce voi zice? Părinte, izbăvește-Mă de ceasul acesta. Dar pentru aceasta am venit în ceasul acesta. Părinte, preamărește numele Tău! Atunci a venit glas din cer: Și L-am preaslăvit și iarăși Îl voi preaslăvi” (Ioan 12,23 și 27-28) - L-am preaslăvit la Iordan și pe Tabor și iarăși Îl voi preaslăvi prin înviere, înălțare, Cincizecime și Parusie. După Cina cea de Taină Mântuitorul Își începe Rugăciunea arhierască către Dumnezeu Tatăl, zicând: „Părinte, a venit ceasul! Preamărește pe Fiul Tău, ca și Fiul Tău să Te preamărească pe Tine” (Ioan 17,1), pentru ca puțin după aceea să rostească în grădina Ghetsimani cuvintele amare: „Ca la un tâlhar ați ieșit cu săbii și cu toiege. În toate zilele fiind cu voi în templu, n-ați întins mâinile asupra Mea. **Dar acesta este ceasul vostru și puterea întunericului.**” (Luca 22,52-53).

„Ceasul vostru” și „ceasul Meu” se întâlnesc în Săptămâna Patimilor, în Vinerea mare, în cele trei ceasuri ale întunericului de pe cruce și în clipa rostirii cuvântului: „Săvârșitu-s-a! Și plecându-

Și capul, Și-a dat duhul” (Ioan 19,30). „Ceasul Meu” este expresia luminii și a iubirii dumnezeiești, a creației lumii și a omului, a Revelației și a Răscumpărării, a Învierii și a Parusiei. „Ceasul vostru” este umbra căderii în păcat a strămoșilor și a izgonirii din rai, răutatea fraților lui Iosif și împotrivirea lui faraon, neascultarea lui Saul și răzvrătirea lui Abesalom, căderea poporului în idolatrie pe vremea lui Ieroboam și Ahab și uciderea pruncilor de către Irod. „Ceasul vostru” este întunecarea minții nazarinenilor și intenția lor de a-L arunca pe Mântuitorul în prăpastie (Luca 4,29-30) și luarea pietrelor în mână de către iudei și renunțarea la a-L lovi, „pentru că încă nu venise ceasul Lui” (Ioan 7,30; 8,20). „Ceasul vostru” este sfatul ținut de sinedriu împotriva lui Iisus și trădarea și vinderea Domnului de către Iuda. „Ceasul vostru” este prinderea și legarea Celui nelegat în grădina Ghetsimani, ducerea la Anna și Caiafa, la Pilat și Irod, judecata nedreaptă și osândirea la moarte pe cruce. „Ceasul vostru” sunt biciuirea, trestia și hlamida roșie, cununa de spini, batjocurile, scuipările și pălmuirile ostașilor, răstignirea pe cruce, hulele trecătorilor și ale celor de față, batjocura tâlharului de-a stânga, buretele, oțetul și fierea (Ioan 19,1-30).

„Ceasul Meu” este învierea cea de a treia zi, trecerea prin ușile încuiate, Arătările de după înviere, drumul și cina din Emaus, mărturisirea lui Toma, iertarea și primirea lui Petru, înălțarea la cer și Șederea de-a dreapta Tatălui. „Ceasul Meu” este Pogorârea Duhului Sfânt, întemeierea Bisericii, descoperirea de pe drumul Damascului, propovăduirea și răspândirea Evangheliei în toată lumea și revelația Apocalipsei. „Ceasul vostru” este uciderea cu pietre a sfântului Ștefan și tăierea capului sfântului apostol Iacob - precum al sfântului Ioan Botezătorul mai înainte și al sfântului apostol Pavel mai apoi. „Ceasul vostru” este prigonirea creștinilor și a tuturor celor care „vor să trăiască cucernic în Hristos Iisus” (II Timotei 3,12). „Ceasul vostru” sunt vremurile și zilele lui antihrist. „Ceasul Meu” este A Doua Venire a Domnului, pe norii cerului, învierea morților și Judecata de Apoi.

Atunci se vor despărți pentru totdeauna cele două „ceasuri” ce s-au întâlnit în Săptămâna Mare a Patimilor, a istoriei și a vieții.

„PÂINEA ȘI ADEVĂRUL SUNT CONDIȚIILE EXISTENȚEI OMENEȘTI”

(Părintele Arsenie)

„Pâinea noastră cea de toate zilele” și Adevărul cel de toată veșnicia sunt condițiile existenței omenești, în teologia Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie. Pâinea câștigată în sudoarea feței lui Adam (Facere 3,19) și Adevărul încercat în sudoarea picăturilor mari de sânge din Ghetsimani (Luca 22,44). Între material și spiritual, între pământ și cer, între trup și suflet pendulează efortul, strădania și nevoința umană de a depăși în lumina revelației creștine „goana după vânt” (Ecclesiast 1,14). Pâinea este darul pământului sub binecuvântarea cerului, iar Adevărul este întruparea Cuvântului spre Răstignire și înviere. Cel ce este deopotrivă Pâine și Adevăr - deoarece „harul și adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17) - a zis: „Eu sunt Pâinea Vieții” (Ioan 6,48) și „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14,6). Pâinea însemnează truda de păstor a lui Abel, Iacob, Moise și David; munca de agricultor a lui Booz, Elisei și Simon Cireneanul; osteneala facerii corturilor sfântului apostol Pavel și a lui Acvila și Priscila, ca și negustoria Lidiei din Filipi, „vânzătoare de porfiră din cetatea Tiatirelor” (Faptele Apostolilor 16,14). Adevărul însă însemnează revelația dumnezeiască a Vechiului și a Noului Testament, împlinită și desăvârșită „la plinirea vremii” (Galateni 4,4) în Iisus Hristos, întru Care „sunt ascunse toate comorile înțelepciunii și ale științei” (Coloseni 2,3) și întru Care „locuiește trupește toată plinătatea dumnezeirii” (Coloseni 2,9). Adevărul revelației dumnezeiești este temeiul, temelia și fundamentul concepției creștine despre lume și viață, împărtășit tuturor prin Biserică. După cum pâinea hrănește și întreține trupul, tot așa Adevărul hrănește și întreține sufletul. Pâinea este condiția vieții biologice și pământești, iar Adevărul este condiția vieții spirituale și veșnice. Dacă lipsește pâinea moare trupul, iar dacă lipsește

Adevărul suferă sufletul. Prin urmare: „Căutați **Pâinea vieții veșnice, nu tărâțele vieții vremelnice**”, ne îndeamnă Părintele Arsenie în această carte.

ÎN TRE OAMENII TIMPULUI SĂU...”

(Facere 6,9)

„Iată viața lui Noe: Noe era om drept și neprihănit **între oamenii timpului său** și mergea pe calea Domnului” (Facere 6,9). Aceste dumnezeiești și inspirate cuvinte ale Sfintei Scripturi îl definesc pe patriarhul din vremea potopului și îi zugrăvesc icoana unică a sfințeniei lui, ca prototip al lui Hristos, paradigmă a tuturor sfinților și pildă pentru oamenii din toate timpurile. Expresia „între oamenii timpului său” îl individualizează, îl ridică și îl învăluie în nimb de lumină pe dreptul ascultător de Dumnezeu și făcător al corăbiei din lemn de salcâm, care avea să fie icoană a Bisericii mântuitoare prin Hristos și Duhul Sfânt. Patriarhul Noe s-a remarcat și evidențiat „între oamenii timpului său”, fiind drept, neprihănit și mergând pe calea Domnului, de aceea a și fost ales de Dumnezeu ca al doilea părinte și strămoș al neamului omenesc, ce avea să se înmulțească pentru a doua oară, prin sine și prin fiii și urmașii săi, sub semnul ramurei de măslin și sub lumina curcubeului legământului dintre Dumnezeu și om, prin Noe. „Între oamenii timpului său” s-a remarcat, la vremea sa, fiecare sfânt, prooroc, apostol sau Părinte al Bisericii. Patriarhul Avraam s-a învrednicit de o chemare și alegere deosebită „între oamenii timpului său”. La fel patriarhul Iacob prin scara cerului de la Betel și fiul său Iosif prin Golgota din Egipt și tâlcuirea viselor lui Faraon. Altfel decât „oamenii timpului său” a fost marele Moise, prin rugul aprins, stâlpul de foc și primirea Legii pe muntele Sinai. „Între oamenii timpului său”, deosebit a fost Samuel, David și Solomon. Superior „oamenilor timpului său” a fost sfântul prooroc Ilie în Israel, iar mai apoi sfântul prooroc Daniel în Babilon. „Între oamenii timpului lor” au ieșit în evidență sfântul Ioan Botezătorul, sfinții apostoli Petru, Iacob și Ioan și sfântul apostol Pavel.

În viața și istoria Bisericii creștine s-au remarcat „între oamenii timpului lor” părinții apostolici: sfântul Ignatie Teoforul și sfântul Policarp al Smirnei; între apologeți: sfântul Iustin Martirul

și Filosoful, Tertulian și Origen; iar între sfinții mari dascăli ai lumii și ierarhi au strălucit: sfântul Atanasie cel Mare, sfântul Vasile cel Mare, sfântul Grigorie Teologul, sfântul Grigorie de Nyssa, sfântul Ioan Gurădeaur, fericitul Augustin, sfântul Grigorie Palama. Tot între teologi avem pe sfântul Maxim Mărturisitorul, sfântul Ioan Damaschin și sfântul Simeon Noul Teolog. Între cuvioși amintim pe sfinții Antonie cel Mare, Arsenie cel Mare, Macarie Egipteanul, Ioan Scărarul și Isaac Sirul, după cum între mucenici și martiri luminează: sfântul arhidiacon Ștefan, sfântul mare mucenic Gheorghe și sfântul Dimitrie izvorătorul de mir, ca și atâția alți sfinți din „norul de martori” (Evrei 12,1). „Între oamenii timpului său” a strălucit în Biserica rusă sfântul Serafim de Sarov, iar în spațiul ninivitean românesc, Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie. Cine poate îndrăzni astăzi să nu recunoască faptul și adevărul că Părintele Arsenie a fost cu totul altfel și mai presus decât „oamenii timpului său”, prin viață creștină, trăire în Hristos, dar de la Duhul Sfânt, prigonire și marginalizare, înțelepciune și tăcere, cunoștință și putere, propovăduire și slujire, povățuire și sfătuire, rugăciune și mijlocire?

Sfinții sunt mai presus decât „oamenii timpului lor”, pentru că ei trăiesc discret și tainic și coboară mărturisind în contemporaneitate, adevărul veșniciei lui Dumnezeu care străbate, străluminează și transfigurează timpul. Oamenii timpului lui Noe s-au scufundat și au pierit în apele potopului pe deasupra cărora patriarhul plutea în corabia vegheată de mâna lui Dumnezeu. Mulți dintre contemporanii sfinților trăiesc și se sfârșesc în ignoranță, necredință și necunoaștere, refuzând cu îndârjire, prin împietrire, mărturia și mărturisirea sfântului, care îi deranjează. Așa s-a întâmplat și cu fariseii, saducheii, cărturarii, arhiereii, bătrânii și mai marii poporului din vremea Mântuitorului Iisus Hristos. Oare nu se repetă istoria evanghelică cu contemporanii fiecărui sfânt?! „Și toți care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniți” (II Timotei 3,12).

„DUHUL SFÂNT ESTE DUHUL CREȘTINISMULUI”

(Părintele Arsenie)

Și aceste cuvinte, găsite între însemnările Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, grăiesc și spun foarte mult - dacă mai era necesar - despre marea putere de pătrundere teologică și luminare duhovnicească a sfinției Sale. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului - care a luminat fața lui Ștefan ca a unui înger”. Duhul Sfânt străbate istoria creștinismului ca un pârjol de foc, revărsat prin limbile Rusaliilor, până la contemplarea eshatologică a norului de slavă al Parusiei. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” însemnează că același Duh inspiră Evangheliile, Faptele Apostolilor, Epistolele și Apocalipsa. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” adeverește minunea prefacerii euharistice și recapitularea tuturor Sfintelor Liturghii creștine în aceeași unică Cină de Taină a creștinismului. „Duhul Sfânt - Duhul Creștinismului” prelungește și extinde Cina cea de Taină din Ierusalim în toată lumea și istoria Bisericii, până la Cina eshatologică din Emaus și Nunta Fiului de împărat din taina zilei a opta. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” prin teologia patristică și tâlcuirile sfinților Părinți. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” prin propovăduirea sfintei Evanghelii la toate neamurile și până la marginile pământului. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” prin jertfa mucenicilor și nevoința cuvioșilor, prin încununarea sfinților și statornicia creștinilor.

„Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” care învinge duhul antihristic al lumii și cele șapte duhuri ale patimilor care se luptă cu sufletul. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” prin candelile aprinse ale celor cinci fecioare înțelepte, prin limbile de foc ale Rusaliilor, prin harul sfintelor Taine, prin prefacerea euharistiei veșniciei în potirul timpului, prin strălucirea și lumina hainei de nuntă a Miresei Domnului Hristos și prin pogorârea

Noului Ierusalim din cer. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” ca râu al vieții celei veșnice care „udă toată grădina Edenului” Bisericii. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” prin împrăștierea și risipirea limbilor de foc ale Rusaliilor în toți cei botezați și îmbrăcați în Hristos, în mințile cele cugetătoare, în inimile cele iubitoare, în sufletele cele curate și în viețile călăuzite după Predica de pe Munte. Duhul Sfânt umple creația de ruguri aprinse, Biserica de icoane ale asemănării cu Hristos și cerul de sfinți. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” ca râu de foc ce se revarsă și iese - prin purcedere - din tronul Celui Vechi de Zile (Daniel 7,9-10).

Duhul Sfânt călăuzește, conduce și inspiră creștinismul pentru că este stâlpul de foc al Bisericii lui Hristos. Duhul Sfânt sculptează și dăluiește creștinismul după chipul și asemănarea Sa, „prin suspine negrăite”. Duhul Sfânt este dogoarea dragostei creștine, lumina învățaturii lui Hristos, tăria credinței ortodoxe, înălțimea cunoștinței de Dumnezeu întru adâncul smereniei. Cea dintâi lucrare a Duhului Sfânt a fost hirotonia sfinților apostoli în ziua Cincizecimii, darul vorbirii în limbi și întemeierea Bisericii. Cea din urmă lucrare a Duhului Sfânt va fi arătarea sfintei Cruci pe cer ca „semn al Fiului Omului”, și învierea „câmpului plin cu oase omenești” - precum în vedenia lui Iezechiel - al omenirii, pentru întâmpinarea Celui ce vine pe norii cerului spre despărțirea oilor de capre. „Duhul Sfânt este Duhul Creștinismului” pentru ca „Dumnezeu să fie totul în toți” (I Corinteni 15,28), într-un „cer nou și un pământ nou” (Apocalipsă 21,1).

„Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui” (Romani 8,9).

MORMÂNTUL SFÂNTULUI PROOROC ELISEI ȘI MORMÂNTUL PĂRINTELUI ARSENIE

„Apoi a murit Elisei și l-au îngropat, iar în anul următor au intrat în țară cete de Moabiți. Dar iată, odată, când îngropau un mort, s-a întâmplat ca cei ce-l îngropau să vadă una din aceste cete și, sperându-se, au aruncat mortul în mormântul lui Elisei. Căzând acela, s-a atins de oasele lui Elisei și a înviat și s-a sculat pe picioarele sale.” (IV Regi 13,20-21). În Sfânta și dumnezeiasca Scriptură, sfântul prooroc Elisei face parte, împreună cu Iosua și Timotei, din treimea smeriților ucenici ai marilor sfinți: Moise, sfântul Ilie și sfântul apostol Pavel. Ales, chemat și rânduit de Dumnezeu ca prooroc, ucenic și urmaș al sfântului Ilie, sfântul prooroc Elisei s-a pogorât în mormânt împodobit cu virtutea ascultării față de sfântul Ilie, a urmării neabătute și a fidelității statornice față de proorocul de foc și încununat de darul sfințeniei și al facerii de minuni: vindecarea de lepră a lui Neeman Sirianul, învierea fiului femeii din Șunem, descoperirea cetelor îngerești și a oștilor cerești de la Dotan, precum și învierea anonimului repausat, aruncat și abandonat în mormântul său. Mormântul sfântului prooroc Elisei este o icoană a mormântului învierii lui Hristos, de care atingându-ne prin credință, înviem sufletește și duhovnicește. Minunea învierii, săvârșită de sfântul Elisei după moarte, este unul din cele mai puternice argumente biblice și teologice pentru cinstirea sfintelor moaște, dogmă ce s-a stabilit și s-a hotărât la cel de-al șaptelea sinod ecumenic din anul 787 de la Niceea.

Ori de câte ori cetele nevăzuților moabiti năvălesc în țara sau în spațiul ecclesial al noului Israel, prin alergarea și atingerea de mormintele, moaștele și relicvele sfinților, noi înviem din moartea păcatului, ne revigorăm și ne reînnoim sufletește și duhovnicește, sculându-ne pe picioarele noastre. Această tainică și duhovnicească lucrare se întâmplă adeseori și cu cei ce vin și se apropie cu credință, evlavie și cu dragoste de mormântul Prea

Cuviosului Părintele nostru Arsenie de la sfânta mănăstire Prislop. De aceea, n-am putut găsi, în întreaga Sfântă și dumnezeiască Scriptură, o altă asemănare mai potrivită și un alt argument sau temei mai nimerit pentru evlavia credincioșilor față de Părintele Arsenie și cinstirea mormântului mereu împodobit cu flori și adeseori stropit cu lacrimi al Sfinției Sale, decât cele referitoare la mormântul sfântului prooroc Elisei și la minunea petrecută acolo. Toți pașii făcuți la mormintele sfinților, toate lumânările aprinse și florile aduse, toate rugăciunile înălțate și lacrimile picurate, nu vor rămâne nerăsplătite, aici și la învierea cea de Apoi. O dovadă sunt toate nădejtile înviate și fețele înseninate ale credincioșilor cinstitori de sfinți mijlocitori și prieteni ai lui Hristos (Ioan 15,14). În Ziua cea de Apoi sfinții vor învia purtând înaintea tronului Judecății, pomelnicul tuturor celor ce i-au cinstit, iubit, strigat și chemat în ajutor vreodată și le-au sărutat sfintele icoane, sfintele moaște din racle sau sfintele cruci de la morminte. La învierea cea de Apoi, cel mort și înviat prin atingerea de mormântul și osemintele sfântului Elisei, îl va avea în mod sigur sprijinitor pe sfânt, precum Lazăr din Betania pe Hristos. Așa va fi cu cinstitorii tuturor sfinților și cu închinătorii la crucea de la mormântul Părintelui Arsenie.

Dar învierea celui pus în grabă în mormântul sfântului prooroc Elisei, este și o prefigurare a învierii noastre prin mormântul lui Hristos cel înviat. Așa au înviat mai înainte de învierea cea de Apoi sfânta Maria Magdalena, sfinții apostoli Petru și Ioan, sfinții ucenici Luca și Cleopa, toți ceilalți sfinți apostoli, sfântul arhidiacon Ștefan, precum și sfântul apostol Pavel pe drumul Damascului. Taina minunii și puterea harică a mormântului lui Elisei constă în faptul că acolo odihnește singurul martor pământesc al răpirii sau înălțării sfântului prooroc Ilie la cer. Dacă răpirea lui Enoh la cer s-a petrecut fără de martori, iar înălțarea sfântului Ilie la cer a avut un singur martor, pe sfântul Elisei, înălțarea Domnului i-a avut ca martori pe Muntele Măslinilor pe sfinții apostoli și pe cei dintâi ucenici.

Mormântul sfinților este un rug aprins în care strălucește
nevăzut lumina învierii lui Hristos și în fața căruia se cuvine să ne
lepădăm încălțăminte din picioare, precum Moise...

„CÂT DE PREZENT E UNEORI... VIITORUL”

(Părintele Arsenie)

Aceste cuvinte ale Părintelui Arsenie, găsite într-un carnețel pe care Sfinția Sa îl intitulase „Expresii”, sunt o mărturie în plus, dovadă, expresie și evidență a darului duhovnicesc al înaintevererii cu duhul de care Părintele s-a învrednicit de la Dumnezeu, în timpul vieții, harismă de care ne-am dat seama atât de mulți și pe care a exprimat-o, a precizat-o și a concentrat-o inspirat în aceste cuvinte: „Cât de prezent e uneori... viitorul.” Părintele Arsenie Boca a fost cu adevărat „ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor” (Psalmul 1,3) - psalm pe care Sfinția Sa mi l-a cântat cândva, așa cum se cântă la începutul Vecerniei cu Litie, recomandându-mi-l ca model și principiu de viață, ca și cuvintele sfântului apostol Pavel de la Filipeni 3,7-11, într-un alt context. Tot Sfinția Sa a fost, după cuvintele aceluiasi psalmist, „ca un măslin roditor în casa lui Dumnezeu” (Psalmul 51,7), a Bisericii Ortodoxe și a neamului nostru. Cuvintele de foc, rugăciunile mijlocitoare, predicile înălțătoare, meditațiile adânci, pictura transfigurată, sfaturile competente, îndemnulurile clare, calde și precise și faptele Sfinției Sale, nu puține purtând taina și pecetea minunii, au fost și sunt roade ale Duhului Sfânt, date la vremea sa (cf. Galateni 5,22; Psalmul 1,3). Un astfel de rod duhovnicesc este și cuvântul de mai sus.

„Cât de prezent e uneori... viitorul” este un cuvânt al Părintelui Arsenie care și prin care ni se dezvăluie o parte din tainele profeției sau proorociei biblice și patristice. Viitorul este prezent prin Cel Atotprezent, prin Dumnezeu în Care și la Care nu este trecut, prezent și viitor, ci un veșnic „Acum”. Noi cunoaștem în parte trecutul și trăim prezentul, dar viitorul ne este cu desăvârșire necunoscut. Nu același lucru se întâmplă la Dumnezeu Cel Atotștiutor și Atotînțelept. De aceea nu este de mirare dacă El

descoperă din când în când, după a Sa bunăvoință și alegere, ce vrea, cât vrea și cui vrea din tainele viitorului. Părintele Arsenie a fost unul dintre cei aleși, inspirați și asistați de Duhul Sfânt. În vremea unei convorbiri tainice și a unei întâlniri de suflet în chilia Sfinției Sale de la Prislop, Părintele Arsenie îmi amintea și-mi accentua cuvintele profetului: „Dumnezeu nu face nimic fără să fi descoperit taina Sa proorocilor, slujitorii Lui!” (Amos 3,7). Astfel Dumnezeu îi descoperă lui Moise și lui David, cu multe veacuri înainte, venirea lui Mesia-Hristos. Bunăvestirea este prezentă în Isaia 7,14. Nașterea Domnului este prezentă în Mihea 5,1. Intrarea în Ierusalim este prezentă în cartea proorocului Zaharia 9,9. Răstignirea Domnului este prezentă în capitolul 53 al cărții sfântului prooroc Isaia. Învierea Domnului este prezentă în viziunea proorocului Avacum 3,4. Pogorârea Duhului Sfânt sau Rusaliile sunt prezente în cartea proorocului Ioel 3,1. Învierea cea de Apoi este prezentă în vedenia din capitolul 37 al proorociei lui Iezechiel. Parusia Domnului și Judecata de Apoi sunt prezente în capitolul 7 al cărții proorocului Daniel, ca și în capitolul 25 al Evangheliei de la Matei. Viitorul nimicirii cetății Ninive este prezent în viziunea și propovăduirea proorocului Iona și amânat cu aproximativ o sută de ani în urma pocăinței ninivitenilor. Dărâmarea Ierusalimului și sfârșitul lumii sunt prezente și prezentate în cuvintele profetice ale Mântuitorului Iisus Hristos din capitolul 24 al Evangheliei de la Matei. Viitorul Apocalipsei este prezent în revelația sfântului apostol și evanghelist Ioan din insula Patmos.

Viitorul foametei celei mari din toată lumea „care a și fost în zilele lui Claudiu”, este prezent în cuvintele proorocului Agav care „a arătat prin Duhul” cele ce aveau să fie (cf. Faptele Apostolilor 11,27- 30). Viitorul patimilor pentru Hristos și al pătimirilor sfântului apostol Pavel este prezent în gestul și cuvintele aceluiasi tainic prooroc Agav din veacul apostolic, care, coborând din Iudeea în Cezareea, în casa diaconului Filip, unde se afla de mai multe zile apostolul neamurilor, „venind el la noi, a luat brâul lui Pavel și, legându-și picioarele și mâinile, a zis: Acestea zice Duhul

Sfânt: Pe bărbatul al căruia este acest brâu, așa îl vor lega iudeii la Ierusalim și-l vor da în mâinile neamurilor. Și când am auzit acestea, îl rugam și noi, și localnicii să nu se suie la Ierusalim. Atunci a răspuns Pavel: Ce faceți de plângeți și-mi sfâșiați inima? Căci eu sunt gata nu numai să fiu legat, ci și să mor în Ierusalim pentru numele Domnului Iisus. Și neînduplecându-se el, ne-am liniștit, zicând: Facă-se voia Domnului.” (Faptele Apostolilor 21,10-14).

„Trecutul se ține de noi ca prezent și ne așteaptă ca viitor”
(Părintele Arsenie).

Multe din tainele viitorului nostru personal sau obștesc, Părintele Arsenie ni le-a văzut și despre unele ne-a înștiințat. Multe din necunoscutele viitorului lumii, al țării și al poporului nostru, Sfinția Sa le-a întrevăzut, despre unele ne-a vorbit iar pe altele le-a ascuns sub vălul picturii Bisericii de la Drăgănescu. „Cât de prezent e uneori... viitorul” pentru sfinți și cât de legată le este uneori limba în a-l dezvălui, Însuși Mântuitorul Iisus Hristos le spunea sfinților Săi ucenici și apostoli la Cina cea de Taină: „Și acum v-am spus acestea înainte de a se întâmpla, ca să credeți când se vor întâmpla” (Ioan 14,29); și: **„Încă multe am a vă spune, dar acum nu puteți să le purtați.** Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va călăuzi la tot adevărul; căci nu va vorbi de la Sine, ci câte va auzi va vorbi și cele viitoare vă va vesti” (Ioan 16,12-13). A se vedea și cap. 67 intitulat: „Cum se face întipărirea proorocilor” și cap. 68: „Iarăși despre întipăriri și despre felurite vederi”, din Cele 100 de capete ale lui Calist și Ignatie Xanthopol, Filocalia rom. vol. VIII, București - 1979, pg. 143-151.

SFINȚII ȘI VEACUL LOR

Legătura dintre sfinți și veacul lor este umbra legăturii dintre Hristos cel înviat și veșnicie. Sfinții răsar în veacul lor, după necunoscuta rânduială a Providenței, veac pe care îl transfigurează prin sfințenia vieții, chiar dacă adeseori veacul este cel care îi răstignește și-i pironeste pe cruce. Deși ascunși, necunoscuți și nebăgați în seamă în vremea sau în veacul lor, sfinții își pecetluiesc veacul și își însemnează pentru totdeauna veacurile de după ei. Adeseori, veacul în care trăiesc sfinții este Golgota lor, dar veacurile de după ei sunt învierea și slava lor. Veacul îi înmormântează, pogorându-i de pe cruce după ce i-a pironit, dar veacurile de după ei îi ridică într-o slavă, nemurire și „pomenire din neam în neam”.

Patriarhul Avraam și-a însemnat veacul lui - sau cele două veacuri, pentru că a trăit 175 de ani - dar și veacurile de după el, „până la David”, „strămutarea în Babilon” și „până la Hristos” (Matei 1,17). Moise și-a marcat veacul său în Egipt și Sinai și toate veacurile de după el, din istoria lui Israel. Sfântul prooroc Ilie și-a pecetluit veacul său, pogorând foc din cerul pe care l-a încuiat și l-a descuiat și fiind răpit în car de foc pentru a se întoarce a doua oară, împreună cu Enoh, ca să desfacă și să deslușească pecetea veacurilor mai înainte de A Doua Venire a Domnului. Toți sfinții prooroci, începând cu Samuel și David și până la sfântul Ioan Botezătorul, și-au „pietruit” fiecare veacul, în Ierusalim și în regatul lui Iuda, în Israel și Samaria, în Ninive și în Babilon, sau în pustiul Iordanului, „pregătind calea Domnului” (Marcu 1,3). Sfinții apostoli și evangheliști și-au însemnat veacul lor apostolic, după înălțarea Mântuitorului la cer și Pogorârea Duhului Sfânt, mergând în toată lumea și propovăduind Evanghelia la toată făptură (Marcu 16,15) învățând toate neamurile, „botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28,19) și fiind martori și martiri ai lui Iisus Hristos „în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria și până la marginea pământului” (Faptele Apostolilor 1,8), călăuzind și transfigurând în acest fel toate

veacurile de după ei din viața Bisericii, într-un tainic drum spre Emaus, până în vremea de apoi sau sfârșitul veacurilor. Sfântul apostol Pavel, ca și sfântul apostol Petru și sfântul apostol și evanghelist Ioan, a zugrăvit chipul lui Hristos pe pânza veacului său, prin sfintele lui călătorii misionare, prin epistolele lui inspirate de Duhul Sfânt și prin toată lucrarea săvârșită de Hristos prin el și prin propovăduirea sa apostolică. Sfinții Părinți ai Bisericii și-au însemnat fiecare veacul lor, precum sfinții prooroci în Vechiul Testament și sfinții apostoli în Noul Testament.

La urma urmei, Hristos cel înviat și înălțat la cer și Care șade de-a dreapta Tatălui, este Cel care însemnează, vorbește, pecetluiește și sfințește fiecare veac de după El și de sub El, prin sfinții Săi, cunoscuți și necunoscuți, mari și mici (Apocalipsă 20,12), teologi sau făcători de minuni, însemnați sau mai puțin însemnați, din punctul de vedere al veacului. Sfinții își străbat veacul lor cu sufletul înduhovnicit în trup, iar veacurile de după ei cu duhul îndumnezeit. De aceea se poate întâmpla ca veacurile de după sfinți, să simtă mai mult, mai puternic și mai intens dogoarea duhului sfinților decât veacul contemporan cu ei. Dacă în veacul lor sfinții merg „din putere în putere”, în veacurile de după ei, ei merg „din slavă în slavă”. Bând paharul lui Hristos până la capăt și botezându-se cu botezul cu care S-a botezat Hristos până la sfârșit (Matei 20,22-23; Marcu 10,38-39), sfinții fiecărui veac au stors - precum paharnicul lui faraon (Facere 40,11) - în paharul veacului spre cuminicare, strugurele cuvântului Evangheliei lui Hristos, pregătind și întinzând spre împărtășire și potirul veacurilor.

Sfinții își depășesc și își transcend veacul, pregătind și deschizând ușa veacurilor de după ei, atâtea câte vor mai fi, spre veșnicie. În această ceată intră și în această stare se află și Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie!

DARUL PROFETIC AL PĂRINTELUI ARSENIE

Oricine, ispitit fiind din necredință, ar încerca să mai pună la îndoială harul de la Dumnezeu și darul profetic al Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, cred că riscă să alunece în păcatul împotriva Duhului Sfânt, în legătură cu care ne atrage atenția Mântuitorul (Matei 12,32). Mii și mii de credincioși s-au convins în diferite împrejurări și ocazii din viață de harisma Părintelui Arsenie. Duhul, harul și darul profetic și înainte-văzător cu care Dumnezeu l-a înzestrat și învrednicit pe Părintele nostru, spre folosul duhovnicesc al tuturor, răzbate însă atât din scrierile sfinției Sale, „Cărarea Împărăției” și „Cuvinte vii”, cât și din iconografia Bisericii de la Drăgănescu (vezi cap. „Ați început sfârșitul lumii!”), asupra cărora nu revenim. Un cuvânt necunoscut până acum și găsit în însemnările sfinției Sale de început de la Sâmbăta, din ziua de 1 martie 1943, adeverește și întărește o dată în plus cele spuse de noi.

„În vremea prin care trecem și pentru vremea și mai grea ce se arată să vie peste toată lumea, a mai despărți pe oameni și a-i învrăjbi - și lucru de mirare în numele lui Dumnezeu - a-i mai învrăjbi zic, a-i sminti de la lucrarea mântuirii, a-i mai ține în întunec, e mai mult decât un păcat, mai mult ca o greșală, e o prostie, căci un păcat ți-l iartă Dumnezeu dacă te pocăiești de el; o greșală ți-o iartă, că n-ai știut. - Prostia însă nu știm dacă o iartă, căci aceea dovedește rea credință și stă împotriva adevărului.

De aceea la pacea trecută când s-a făcut unirea tuturor românilor (1 Decembrie 1918 n.n.) s-a făcut greșală că nu s-a făcut și unirea tuturor sufletelor încât ne rămâne nouă celor de azi să ștergem de pe haina sufletului nostru vicleșugul de la 1700.

Așa că pe față, întoarceți-vă acasă la confesiunea ortodoxă și așa tot neamul prinde putere pentru ziua care are să vie. N-așteptați s-o zică Domnii, ci ascultați ce zice Domnul.”

Acest cuvânt vizionar al Părintelui Arsenie, chemare de pe atunci și îndemn actual către frații greco-catolici, anticipa cu cinci ani și jumătate mai devreme ceea ce avea să se întâmple în toamna anului 1948 prin „revenirea” de voie, de nevoie de atunci.

Cuvântul Părintelui Arsenie: „N-așteptați s-o zică Domnii, ci ascultați ce zice Domnul” are greutatea, valoarea și puterea unui cuvânt profetic biblic. Părintele a văzut și a prevăzut de atunci ceea ce avea să vină peste țară și ceea ce va veni peste lume, după cum ne spunea și la Prislop cu câțiva ani mai înainte de a pleca la Domnul: „Rugați-vă să nu vină și peste voi ceea ce o să vină peste lumea întreagă!” Cuvântul „N-așteptați s-o zică Domnii, ci ascultați ce zice Domnul” pare a se termina pe marginea cascadei, căci prin nimeni altul nu zicea Domnul cele zise mai sus, decât prin Părintele Arsenie.

Trei sunt stadiile duhovnicești în viața aleșilor lui Dumnezeu și a sfinților lui Hristos prin Duhul Sfânt: A vorbi **cu** Dumnezeu, precum rugătorii și închinătorii; a vorbi **despre** Dumnezeu, precum predicatorii și mărturisitorii și a vorbi Dumnezeu **prin** tine, precum prin profeți, apostoli și sfinții Părinți. Toate aceste trei trepte spirituale și mistice le-a suit în mod desăvârșit Părintele Arsenie prin viața, rugăciunea, trăirea, slujirea, propovăduirea, lucrarea, misiunea și mijlocirea sfinției Sale.

„N-așteptați s-o zică Domnii, ci ascultați ce zice Domnul” înseamnă și: credeți, mărturișiți și întăriți și voi, ca să nu strige pietrele în locul vostru... (Luca 19,40).

„SEMNELE UNUI APOSTOL LE-AȚI AVUT PRINTRE VOI...”

(II Corinteni 12,12)

Așa scrie sfântul apostol Pavel înspre sfârșitul celei de a doua epistole către Corinteni. Așa mărturisim și noi despre Părintele Arsenie: profet vizionar, apostol mărturisitor și părinte slujitor al Bisericii lui Hristos, ajuns la „statura bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efeseni 4,13). „Dovezile mele de apostol s-au arătat la voi în toată răbdarea, prin semne, prin minuni și prin puteri” (II Corinteni 12,12). Răbdare, semne, minuni și puteri, iată cele patru dimensiuni teologice și spirituale care definesc peste veacuri și în timp pe un adevărat apostol al lui Hristos. „Căci mi se pare că Dumnezeu, pe noi, apostolii, ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe niște osândiți la moarte, fiindcă ne-am făcut priveriște lumii și îngerilor și oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos; voi însă, înțelepți întru Hristos. Noi suntem slabi; voi însă sunteți tari. Voi sunteți întru slavă, iar noi suntem întru necinste! Până în ceasul de acum flămânzim și însetăm; suntem goi și suntem palmuiți și pribegim. Și ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâți fiind, binecuvântăm. Prigoniți fiind, răbdăm. Huliți fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi. Nu ca să vă rușinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc ca pe niște copii ai mei iubiți. Căci de ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos. Deci vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos.” (I Corinteni 4,9-16).

Iată icoana sfinților apostoli zugrăvită pentru veșnicie de sfântul apostol Pavel pe catapeteasma Bisericii. „Căci în toate înfățișându-ne pe noi înșine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoie, în strâmtoări, în bătai, în temnițe, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăție, în

cunoștință, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în dragoste nefățarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptății cele de-a dreapta și cele de-a stânga, prin slavă și necinste, prin defăimare și laudă; ca niște amăgitori, deși iubitori de adevăr, ca niște necunoscuți, deși bine cunoscuți, ca fiind pe pragul morții, deși iată că trăim, ca niște pedepsiți, dar nu uciși, ca niște întristați, dar pururea bucurându-ne, ca niște săraci, dar pe mulți îmbogățind, ca unii care n-au nimic, dar toate le stăpânesc. O, corintenilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit.” (II Corinteni 6,4-11). O, românilor, gura noastră s-a deschis către voi, inima noastră s-a lărgit pentru voi, rugăciunea noastră s-a înălțat pentru voi, cuvântul nostru s-a aprins pentru voi, scrisul nostru rămâne pentru voi!

Vorbind despre sine însuși, sfântul apostol Pavel adaugă: „Sunt ei slujitori ai lui Hristos? Nebunește o spun: Eu sunt mai mult ca ei! În osteneli mai mult, în închisori mai mult, în bățai peste măsură, la moarte adeseori. De la iudei de cinci ori am luat patruzeci de lovituri de bici fără una. De trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte și o zi am petrecut în largul mării; în călătorii adeseori, în primejdii de râuri, în primejdii de la tâlhari, în primejdii de la neamul meu, în primejdii de la neamuri, în primejdii în cetăți, în primejdii în pustie, în primejdii pe mare, în primejdii între frații cei mincinoși; în osteneală și în trudă, în privegheri adeseori, în foame și în sete, în posturi de multe ori, în frig și în lipsă de haine. Pe lângă cele din afară, ceea ce mă împresoară în toate zilele este grija de toate Bisericele.” (II Corinteni 11,23-28).

După cum corintenii au avut semnele unui apostol între ei, tot așa și noi, cei ce l-am cunoscut sau nu l-am cunoscut pe Părintele Arsenie, am avut semnele unui profet, apostol și părinte între noi și printre noi, semne care au rămas și rămân ca niște urme sfinte pe care suntem datori să le păstrăm și să pășim mai departe pe ele prin Duhul Sfânt spre Hristos „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14,6). De aceea, îndreptățit fiind, sfântul apostol Pavel scrie galatenilor:

„De acum înainte, nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu port în trupul meu semnele Domnului Iisus” (Galateni 6,17), iar Părintele nostru Arsenie poartă de asemenea pentru totdeauna semnele și însemnele unui profet, apostol, părinte, mărturisitor și sfânt. De aceea, vom încheia cuvântul nostru despre personalitatea complexă și harismatică a Părintelui Arsenie - călăuză pe Cărarea Împărăției - și despre teologia mărturisitoare a sfinției Sale cu acest cuvânt-rază de lumină care-i aparține: **„Cât de prezent e uneori... viitorul”**, pentru că: „Prezentul e arătat cu degetul dinspre viitor. Voi semănați acum. Vă arăt ce veți culege, ce vor culege fiii și nepoții voștri și voi veți fi trași la răspundere... că vi s-a spus și n-ați ascultat...”.

„ÎNSĂȘI EXISTENȚA ESTE DOVADA ASISTENȚEI”

(Părintele Arsenie)

Auzindu-l pe Părintele nostru Arsenie rostind inspirat aceste cuvinte în Biserica din Drăgănescu, am încercat să înțeleg atunci și pentru totdeauna felul în care sfinția Sa a exprimat și a pronunțat în mod transfigurat argumentul cosmologic al existenței lui Dumnezeu. „Însăși existența este dovada Asistenței” vrea să spună că existența sau ființarea lumii ca și creație a lui Dumnezeu, a omului ca și chip al lui Dumnezeu și a noastră a tuturor ca obiect al providenței sau purtării Lui de grijă, este dovada de netăgăduit și argumentul de nezdruccinat al Asistenței lui Dumnezeu, adică a lucrării Lui creatoare, proniatoare, mântuitoare și simțitoare, prin Fiul Său Iisus Hristos în Duhul Sfânt. Existența noastră pământească, nemuritoare și eternă își are rădăcina și izvorul în Asistența binevoitoare, veghetoare și iubitoare a lui Dumnezeu. Faptul că existența nu este de la sine și prin sine, ci este reflexul și umbra Asistenței, dovedește o dată în plus Existența veșnică a lui Dumnezeu, prin lucrarea Asistenței Lui în timp, asupra existenței noastre. „Însăși existența este dovada Asistenței” înseamnă că fapăturile creației, purtătoare ale rațiunilor divine devenite rațiuni ale lucrurilor, sunt în legătură și depind existențial de Creatorul lor, care nu este și nici nu poate să fie și să rămână indiferent față de fapăturile și lucrările Sale. „Însăși existența este dovada Asistenței” se traduce prin cuvântul psalmistului: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Psalmul 18,1). „Însăși existența este dovada Asistenței” se întrupează, împlinindu-se prin cuvântul Mântuitorului: „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin.” (Matei 28,20). Asistența crează existența. Asistența proniază existența, purtându-i de grijă. Asistența călăuzește existența, o îndrumă și o ține de mână, pentru a nu se întoarce în neant. Asistența dăltuiește,

sculptează, modelează, șlefuieste și desăvârșește existența. A lumii și a omului.

Existența este corabia lui Noe, iar Asistența este mâna lui Dumnezeu care închide corabia. Existența este altarul patriarhului, iar Asistența este curcubeul de lumină al legământului. Existența este pribegia lui Moise în pământul Madianului, iar Asistența este revelația lui Dumnezeu din rugul aprins. Existența este tânărul Samuel care doarme în cortul sfânt, iar Asistența este glasul lui Dumnezeu care îl cheamă pe nume. Existența este David care paște oile tatălui său, iar Asistența este ungerea lui cu untdelemn de către Samuel, ca rege al lui Israel. Existența este Elisei aflat la arat cu douăsprezece perechi de boi, iar Asistența este alegerea lui ca ucenic și urmaș al sfântului Ilie prin aruncarea mantiei de către acesta. Existența este fuga lui Iona cu corabia la Tarsis, iar Asistența este aruncarea lui pe țărm din pânțelele chitului, la porunca lui Dumnezeu. Existența este truda de toată noaptea a pescarilor galilceni, iar Asistența este pescuirea minunată prin Cel ce-i cheamă: „Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni”. Existența este apostolul Petru care se afundă în valuri, iar Asistența este mâna întinsă a lui Iisus care-l ridică grabnic din ape. Existența este „pârâul Cedrilor”, iar Asistența este Muntele Măslinilor. Existența sunt Luca și Cleopa, iar Asistența este Hristos cel înviat care-i însoțește pe drumul spre Emaus. Existența sunt scrisorile lui Saul către sinagogile din Damasc, iar Asistența este inspirația epistolelor sfântului apostol Pavel. Existența este mormântul lui Lazăr, iar Asistența este învierea celui mort de patru zile. Existența este Ghetsimani și Golgota, iar Asistența este Schimbarea la Față și Învierea.

Dintotdeauna și pentru totdeauna, de la începutul timpului și pentru veșnicie, Asistența lui Dumnezeu este mereu îndreptată cu fața înspre existența noastră. Dacă Asistența și-ar întoarce fața dinspre existență, într-o clipită s-ar împlini cuvintele din psalmul Vecerniei: „Dar întocându-Ți Tu fața Ta, se vor tulbura; lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărană se vor întoarce” (Psalmul 103,30). Existența lumii și a fapturilor creației nu-și întoarce fața

dinspre Asistență. Doar omul, prin păcat și neascultare, și-a întors și își întoarce adeseori fața existenței dinspre Asistență. Dar, prin Hristos: „Trimite-vei Duhul Tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului” (Psalmul 103,31). Hristos este Cel care ține și menține corabia existenței dependentă prin ancora Duhului, de Asistență. Existența lumii, a creației și a cosmosului este vegheată și asigurată de Asistență prin rațiunile divine necreate sau prin gândurile veșnice ale lui Dumnezeu. Existența omului este salvată, sfințită și îndumnezeită de către Asistență prin întruparea Fiului lui Dumnezeu, prin Jertfa de pe cruce, prin învierea cea din morți și prin înălțarea la cer și Șederea de-a dreapta Tatălui. Astăzi, lucrarea Asistenței se săvârșește și se desăvârșește de către Hristos, Cel ce șade de-a dreapta Tatălui, prin Duhul Sfânt, trimis și pogorât prin Biserică în lume, până la cea de A Doua Venire a Domnului, când, prin învierea morților și Judecata de Apoi, existența va da seamă Asistenței. Până atunci, existența este datoare să urmeze Asistenței, urmând lui Hristos și Evangheliei Sale, pentru că Asistența este cea care poartă crucea existenței spre învierea cea veșnică. Atunci existența va sta de-a dreapta Asistenței!

Iată o mulțime de semințe într-un singur sâmbure rostit de Părintele Arsenie, de aceea exprimarea: „Însăși existența este dovada Asistenței” este, precum toate celelalte, un cuvânt-fulger, plin de lumină dumnezeiască, al Prea Cuvioșiei Sale, care ne luminează și ne strălucește în noaptea și în bezna existenței, precum raza stelei nașterii din nou, căci spune sfinția Sa în această carte, ca o concluzie la cele scrise de noi: **„Precum omul se menține în viața văzută prin sufletul său nevăzut, așa și lumea văzută toată, se menține în existență prin existența nevăzută a lui Dumnezeu.”**

„APOCALIPSUL E ACEST VÂRF VULCANIC AL ISTORIEI”

„...Ne gândim cu mare dragoste și la toată opera de mântuire a oamenilor, care se desăvârșește și în cele mai apocaliptice file ale istoriei marelui prezent. O lărgire de orizont e o mare bucurie, cum n-o ai decât de pe un vârf de munte. **Apocalipsul e acest vârf vulcanic al istoriei.**” Aceste cuvinte inspirate și profetice ale Prea Cuviosului Părintele nostru Arsenie sunt învăluite în giulgiurile unui manuscris inedit revelator al sfinției Sale, fără dată și loc, care poate fi citit în partea a doua a acestei cărți. „Apocalipsul e acest vârf vulcanic al istoriei” privește trecutul revelației dumnezeiești împlinită în Iisus Hristos, prezentul ce se clatină sub picioarele noastre și înaintea ochilor noștri și mai ales viitorul anilor și vremurilor pus de Tatăl întru a Sa stăpânire (Faptele Apostolilor 1,7). „Apocalipsul e acest vârf vulcanic al istoriei” poate fi definiția revelației eshatologice și metafora ei. Trăim în Apocalips, printre puhoaiile potopului, dar în sânul corăbiei mântuirii prin Biserica lui Hristos, vegheată de porumbelul Duhului Sfânt sub chip de limbi de foc. Vulcanul Apocalipsei pe care ne ducem existența la diferite altitudini și pe versanți diferiți a fost contemplat mai întâi de către patriarhul Avraam prin nimicirea Sodomei și a Gomorei, de către sfântul prooroc Daniel în cartea profeției sale, de sfântul apostol Petru la sfârșitul celei de a doua epistole sobornicești și mai ales de către sfântul apostol și evanghelist Ioan în Apocalipsa din insula Patmos. De o astfel de contemplație se va fi învrednicit și Părintele Arsenie, spre a noastră înștiințare, pentru că altfel nu ne-ar fi lăsat înscrise cuvintele: „Apocalipsul e acest vârf vulcanic al istoriei”. Cred că sfinția Sa a văzut și a întrevăzut izbucnirea vulcanului Apocalipsei, pentru că altfel n-ar fi scris la Drăgănescu: „Ați început sfârșitul lumii...!” și n-ar fi spus la Prislop: „Pleavă dragă fă-te grâu, că vine focul și te arde!” Și tot acolo a zis: „Nu înmulțiți, nu sporiți și nu îngreunați norul de păcat al omenirii!” de unde vin tunetele,

fulgerele și pietrele de grindină ale mâniei dreptății lui Dumnezeu, când Lot, rămas singur, fără ceilalți nouă drepti - cum s-a tocmit Avraam cu Dumnezeu - n-a mai putut scăpa Sodoma și Gomora de la pieire (Facere 18,32). „Apocalipsul e acest vârful vulcanic al istoriei”, istorie care a fost și este mai mult Golgotă decât Tabor, mai mult Ghetsimani decât Eden, mai mult Babilon decât Ierusalim, chiar după ce Fiul lui Dumnezeu „întru ale Sale a venit, dar ai Săi nu L-au primit” (Ioan 1,11).

Grămada de gunoi a păcatelor omului și a omenirii întregi pe care ședea Iov în Vechiul Testament, încăpută toată în paharul Mântuitorului Iisus Hristos din Ghetsimani, în Noul Testament, atrage măsura dreptății divine atunci când se umple măsura păcatelor noastre, după același cuvânt inspirat al Părintelui Arsenie. Săvârșite, adunate, uitate, repetate și neiertate, nepocăite și neispășite, păcatele omului și ale lumii nasc o presiune și o tensiune în creație și în persoana umană, fiind totodată combustibilul focului iadului după moarte și rădăcina tuturor necazurilor și durerilor noastre din această viață. Acumulate și îngrămădite peste măsură păcatele dau naștere la cutremur, fumegare și erupția vulcanului în Apocalips. „Pământul se cutremură de păcate” spune o stihire bisericească a Mineiului din ziua de 26 octombrie a fiecărui an, când, pe lângă sărbătoarea sfântului mare mucenic Dimitrie izvorătorul de mir, se face și „pomenirea groaznicului cutremur”. „Apocalipsul e acest vârful vulcanic al istoriei” când „pământul, cu tot ce este pe el, va arde” pentru a fi „un cer nou și un pământ nou” (II Petru 3,10-13), inaugurat prin norul de slavă al Parusiei și prin tronul Judecății de Apoi. Atunci se vor împlini cuvintele proorocului Ioel din gura sfântului apostol Petru de la Rusalii: „Și minuni voi face sus în cer și jos pe pământ semne: **sânge, foc și fumegare de fum**. Soarele se va schimba în întuneric și luna în sânge, înainte de a veni ziua Domnului, cea mare și strălucită. Și tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui” (Faptele Apostolilor 2,19-21). Cuvintele Părintelui Arsenie: „Apocalipsul e acest vârful vulcanic al istoriei” se pot „vedea” limpede și în cele din urmă trei medalioane de pe

fața de masă cerească a Nunții Fiului de împărat din pictura Bisericii de la Drăgănescu și din albumul acestei picturi, la pagina 202.

„ATOTPREZENȚA LUI DESPARTE ÎN NOI OILE DE CAPRE”

(Părintele Arsenie)

Atotprezența lui Dumnezeu și a lui Iisus Hristos Fiul Său prin Duhul Sfânt și conștientizarea acestei atotprezențe, care ne face contemporani cu El, a fost o temă predilectă în cuvintele, scrierile și învățătura Părintelui nostru Arsenie. Dar cuvântul inspirat de mai sus: „Atotprezența Lui desparte în noi oile de capre” este, după cuvintele sfântului apostol Pavel, ascuțit precum o sabie a Duhului Sfânt care „pătrunde până la despărțirea sufletului și a duhului” (Evrei 4,12; Efeseni 6,17), anticipând, strămutând și interiorizând Judecata de Apoi în noi, ca o permanență în conștiință. Oile și caprele care umplu lumea, istoria și viața Bisericii, ne umplu și sufletul și viața noastră personală, prin puterea, lumina și viziunea acestui cuvânt. Mai înainte de a ne decide veșnic și definitiv între oi sau capre și de a fi rânduiți de-a dreapta sau de-a stânga, se pare că trebuie să păstorim și să sporim oile din noi și să scăpăm și să stârpim caprele din noi. Oile și caprele din noi sunt mai întâi omul cel nou în Hristos și omul cel vechi în Adam, care coexistă până la biruința finală a celui dintâi, creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, în defavoarea celui adamic, caricaturizat, deformat și strâmbat după chipul și asemănarea vrăjmașului șarpe.

Oile și caprele din noi, despărțite de atotprezența lui Dumnezeu, sunt gândurile bune și gândurile rele, cuvintele bune și vorbele deșarte, faptele bune și cele mai puțin bune, virtuțile și păcatele, sau îmbogățirea în Dumnezeu și sărăcirea cea întru „deșertăciunea deșertăciunilor”. Oile din noi sunt grâul, iar caprele din noi sunt neghina. Oile din noi pasc și cresc în lumina Duhului Sfânt, iar caprele din noi poartă umbra morții și a întunericului celui mai dinafară. Astfel fiecare suntem de mai multe ori păstorul oilor și ciobanul caprelor, după cum în corabia lui Noe erau

deopotrivă adunate și îngrămădite animale curate și necurate. Fiecare suntem în miniatură o corabie a potopului, dar sub lumina curcubeului Noului Legământ în Hristos și sub întrariparea porumbelului Duhului Sfânt în chip de limbi de foc, care se roagă în noi cu suspine negrăite (Romani 8,26), păzind și grijind ramura de măslin a chipului într-o asemănare. Oile din noi sunt candelile aprinse din noi iar caprele sunt candelile cele stinse. Turme de oi și ciopor de capre străbat pe fiecare om în durata vieții lui pământești. Prin dobândirea Sfântului Duh dumnezeiesc, ca scop al vieții noastre, cum spune atât de frumos sfântul Serafim de Sarov și repetă atât de des și insistent Părintele Arsenie, rostul nostru ca și creștini este acela de a converti neîncetat caprele din noi în oi, prin purificarea firii de către har, prin învingerea trupului de către duh și prin biruirea lumii din noi de către Hristos, Cel ce a zis la sfârșitul cuvântării de la Cina cea de Taină: „dar îndrăzniți: Eu am biruit lumea” (Ioan 16,33). Această continuă lucrare a harului sfintelor Taine și efortare a noastră are darul de a împiedica repetarea și actualizarea visului lui faraon din cartea Facerii, când caprele cele slabe dar îngrășate de patimi, ar putea înghiți oile care nu ascultă glasul Păstorului (Ioan 10,33) iar neghina ar putea înghiți „cele șapte spice, frumoase și pline, de grâu” (Facere 41,7). Oile din noi ascultă glasul Lui și pasc mereu de-a dreapta Lui „la loc de pășune și la apa odihnei” (Psalmul 22,2). Caprele din noi se sălbătesc și ne sălbătesc, prăvălindu-ne pe râpele întunecate, de-a stânga dreptului Judecător. „Atotprezența Lui desparte în noi oile de capre”, iar Parusia Lui va face același lucru. Atunci ca și acum să ne fie ocrotitoare Maica Domnului, mijlocitoare ceata sfinților și rugător Părintele Arsenie.

„Plânsul este un ac de aur al sufletului scăpat de orice ținuire și alipire și înfipt de tristețea cuvioasă în lucrarea de cercetare a inimii” (Sfântul Ioan Scărarul, Scara raiului, VII,2).

Iată acul de aur găsit în carul cu fân!

„SĂ FIM ÎNȚELEȘI: NU INTRI DUPĂ MOARTE ÎN ÎMPĂRĂȚIA ÎN CARE NU AI TRĂIT ÎNCĂ DE PE PĂMÂNT”

Este o înștiințare, un avertisment și o chemare a lui Dumnezeu prin Părintele Arsenie: „Nu intri după moarte în împărăția în care nu ai trăit încă de pe pământ”. În pictura Bisericii de la Drăgănescu sfinția Sa a înscris același lucru: „Să nu credeți că veți intra «după moarte» în împărăția în care nu ați trăit de pe pământ!” pentru că, la Judecata de Apoi, Mântuitorul Hristos ne va zice: **„Nu găsesc la voi nici o asemănare cu Mine!”** (Albumul Bisericii de la Drăgănescu, pg. 174 și 193). Așa rămân pe dinafară bogatul nemilostiv și tâlharul de-a stânga, cel lipsit de haină de nuntă și fecioarele cu candelile stinse sau caprele de-a stânga. „Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrânați și fermecători și închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși este în iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua” (Apocalipsă 21,8), deoarece „afară (sunt) câinii și vrăjitorii și desfrânații și ucigașii și închinătorii de idoli și toți cei ce lucrează și iubesc minciuna!” (Apocalipsă 22,15).

„Împărăția lui Dumnezeu - care este înlăuntrul nostru (Luca 17,21) - nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (Romani 14,17), de aceea scrie sfântul apostol Pavel în epistolele sale:

a) „Nu știți oare că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Corinteni 6,9-10).

b) „Iar faptele trupului sunt cunoscute, și ele sunt: adulter, desfrânare, necurăție, destrăbălare, închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mâinii, gâlcevi, dezbinări, eresuri, pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora pe care vi le spun dinainte, precum dinainte v-am și spus că cei ce fac unele ca

acestea **nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu**” (Galateni 5,19-21).

c) „Căci aceasta s-o știți bine, că nici un desfrânat sau necurat sau lacom de avere, care este un închinător la idoli, nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu. Nimeni să nu vă amăgească cu cuvinte deșarte căci pentru acestea vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării” (Efeseni 5,5-6).

d) „Drept aceea, omorâți mădularele voastre cele pământești: desfrânarea, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este închinare la idoli, pentru care vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării” (Coloseni 3,5-6; I Petru 4,3-5).

Se dă „cu bogăție intrare în veșnica împărăție a Domnului nostru și Mântuitorului Iisus Hristos” (II Petru 1,11), tâlharului celui de-a dreapta, răstignit, pocăit și mântuit, săracului Lazăr și lui Lazăr prietenul Domnului, fecioarelor cu candelile aprinse, sfințelor femei mironosițe și sfinților ucenici Luca și Cleopa, sfântului arhidiacon Ștefan și tuturor sfinților, patriarhi, prooroci, apostoli, evangheliști, mari dascăli ai lumii și ierarhi, mucenici, cuvioși, mărturisitori și tuturor drept-credincioșilor creștini. Drept aceea mulțumim „cu bucurie Tatălui Celui ce ne-a învrednicit pe noi să luăm parte la **moștenirea sfinților, întru lumină**, (căci) El ne-a scos de sub puterea întunericului și **ne-a strămutat în împărăția Fiului iubirii Sale**, Întru Care avem răscumpărarea prin sângele Lui, adică iertarea păcatelor” (Coloseni 1,12-14). Prin Hristos împărăția lui Dumnezeu s-a apropiat de noi (Matei 4,17). Prin Hristos căutăm mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui (Matei 6,33). Prin Hristos moștenim împărăția Tatălui cea pregătită nouă de la întemeierea lumii (Matei 25,34). Iar prin Duhul Sfânt ne rugăm în rugăciunea Tatăl nostru: „**Vie împărăția Ta!**” (Matei 6,10; Luca 11,2).

„Și mi-a zis: Scrie: Fericiți cei chemați la cina nunții Mielului! Și mi-a zis: Acestea sunt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu” (Apocalipsa 19,9). „Și în cetate nu va intra nimic pângărit și nimeni care e dedat cu spurcăciunea și cu minciuna, ci numai cei scriși în Cartea vieții Mielului” (Apocalipsa 21,27). „Fericiți cei ce

spală veșmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate!” (Apocalipsa 22,13).

„TIMEO DEUM TRANSEUNTEM!”

(Fericitul Augustin)

„Mă tem ca nu cumva Dumnezeu să treacă și să nu sesizez!” mărturisea pătruns de un sfânt fior fericitul Augustin († 430), așa cum a sesizat femeia cananeeancă trecerea Mântuitorului Iisus Hristos prin părțile Tyrului și ale Sidonului, ieșind în calea Lui, sau orbul Bartimeu la intrarea în Ierihon și Zaheu vameșul în cetate, când mulțimea adeverea spunând că „Trece Iisus Nazarineanul!” (Luca 18,37). „Voi face să treacă pe dinaintea ta toată slava Mea”, îi spune Dumnezeu lui Moise pe muntele Sinai atunci când acesta a cerut zicând: „Arată-mi slava Ta!” (Exod 33,18-19). Patriarhul Avraam a conștientizat trecerea lui Dumnezeu prin Vechiul Testament cu prilejul Teofaniei de la stejarul Mamvri. David a sesizat trecerea lui Dumnezeu în istoria lui Israel prin zgomotul ca de pași de la **„dumbrava murelor”** și din vârful arborilor de la **„dumbrava duzilor”** (II Regi 5,23-24; I Cronici 14,14-15). Sfântul prooroc Ilie s-a încredințat de trecerea lui Dumnezeu în timp prin adierea blândă și liniștită a Duhului Sfânt din fața peșterii de la Horeb (III Regi 19,11-13). Sfinții apostoli Petru, Iacob și Ioan au fost copleșiți de prezența dumnezeiască și supraluminoasă a lui Hristos în Noul Testament prin Teofania de la Schimbarea la Față, iar sfinții ucenici Luca și Cleopa prin însoțirea de pe drumul spre Emaus și arătarea euharistică și eshatologică de la cina din Emaus. Sfântului apostol Pavel i s-a încrucișat pe drumul vieții călătoria spre Damasc cu arătarea într-o slavă a lui Hristos cel înviat de la poarta Damascului.

Iar eu mă tem și mă cutremur ca nu cumva Dumnezeu să fi trecut prin Ierihonul românesc și să ne fi vorbit prin viața, cuvintele și lucrările Părintelui Arsenie, și noi să nu fi sesizat îndeajuns! „Timeo Deum transeuntem!”

TEOLOGIA ȘI TEOLOGHISIREA PĂRINTELUI ARSENIE

Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie a teologhisit scripturistic și ne-a învățat să teologhisim sub lumina curcubeului lui Noe și de pe treptele scării cerului de la Betel.

Părintele Arsenie a teologhisit profetic și ne-a învățat să teologhisim din mijlocul rugului aprins și al stâlpului de foc al Duhului Sfânt din Sinai.

Părintele Arsenie a teologhisit apostolic și ne-a învățat să teologhisim „din sânul vijeliei” și „din mijlocul furtunii” (Iov 38,1; 40,6).

Părintele Arsenie a teologhisit evanghelic și ne-a învățat să teologhisim ortodox din gura peșterii de la Horeb.

Părintele Arsenie a teologhisit patristic și ne-a învățat să teologhisim din carul cel de foc al sfântului Ilie și din carul heruvimilor de la Chebar.

Părintele Arsenie a teologhisit după Pateric și ne-a învățat să teologhisim din mijlocul cuptorului celui aprins al Babilonului.

Părintele Arsenie a teologhisit filocalic și ne-a învățat să teologhisim din sânul norului supraluminos de pe Tabor și de pe Muntele Măslinilor.

Părintele Arsenie a teologhisit duhovnicește și ne-a învățat să teologhisim din „Poarta cea frumoasă” a templului cosmic și ecclesial al lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor 3,2 și 10).

Părintele Arsenie a teologhisit eshatologic și ne-a învățat să teologhisim îngenunchind smeriți pe pragul ușii revelației celei deschise în cer prin Hristos - „Ușa oilor” (Apocalipsă 4,1; Ioan 10,7).

Părintele Arsenie a teologhisit doxologic și ne-a învățat să teologhisim liturgic de la altar, amvon și scaun de spovedanie.

De la Părintele Arsenie am învățat să privim, să înțelegem și să contemplăm lumea deopotrivă din perspectiva celor doi poli: grămada de gunoi a lui Iov și carul cel de foc al sfântului Ilie.

Prin Părintele Arsenie ni s-a adeverit, confirmat și întărit definiția teologiei, din „Cuvântul de mulțumire” al sfântului Grigorie Taumaturgul, ca fiind **„paradisul desfătărilor spirituale”**.

*

„Mă voi întâlni cu flecare dintre voi. Toți ne vom întâlni de mai multe ori, peste hotarele mormântului.” (Părintele Arsenie, însemnare la sfârșitul unei schițe de predică „Despre pomenirea morților” de la sfânta Mănăstire Sâmbăta de Sus, din 23 ianuarie 1943).

„HIROTESIA” UNUI ÎNGER

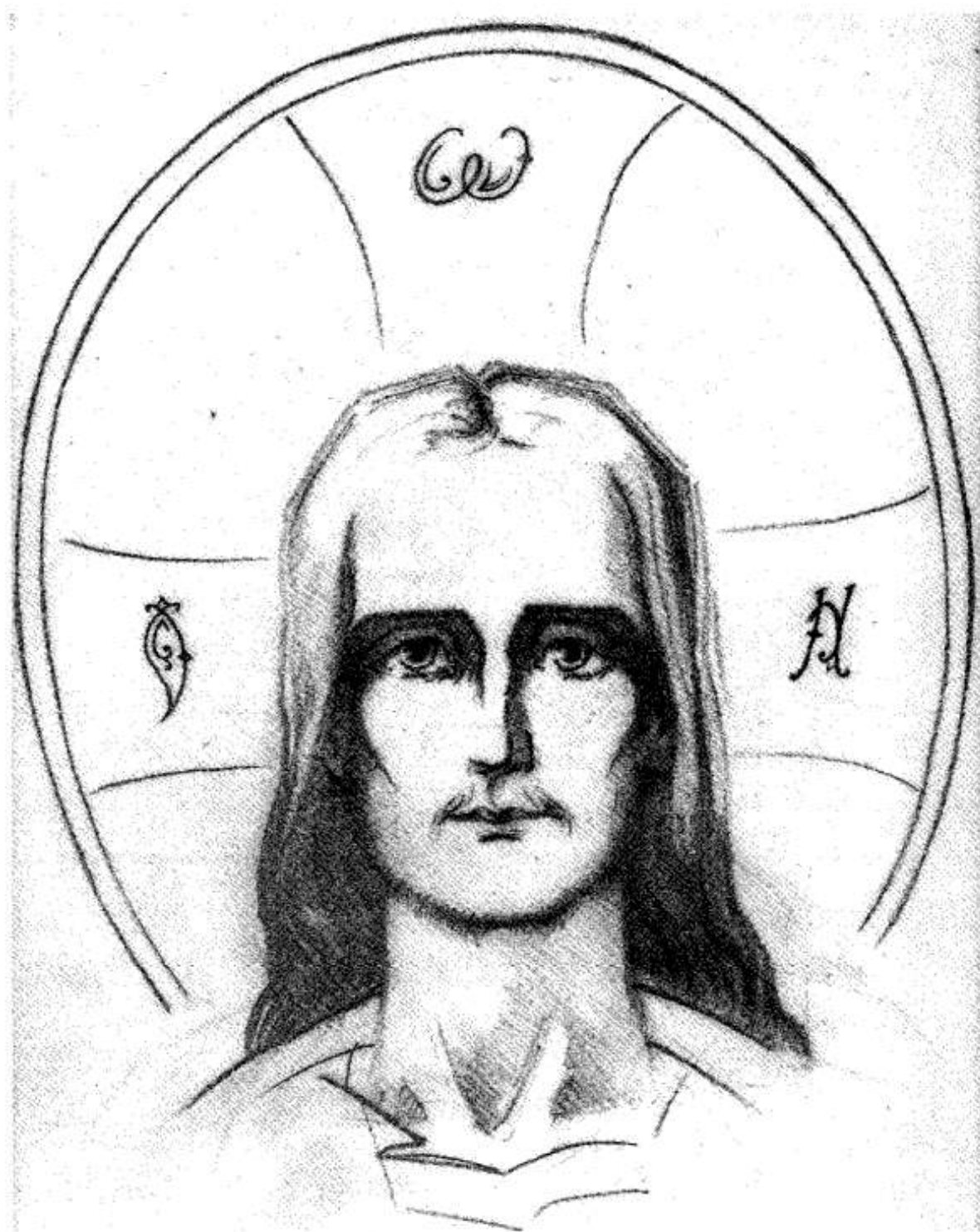
În ziua canonizării sfântului,
îngerul lui păzitor
avea să fie „hiroteșit”...
întru arhanghel.

Drept aceea:
rugare către sfântul apostol Pavel să-și continue
astăzi predica întreruptă în Atena...
și către Părintele Arsenie să-și continue slujirea
liturgică întreruptă la Prislop...

Hățăgel - 26 mai și Vârșeț - 9 iunie 2008

† **DANIIL**

MANUSCRISE INEDITE ALE PĂRINTELUI ARSENIE

„Să ne adunăm la lucrurile Părintelui.”
(Maica Zamfira)

*

Această carte nu este o carte despre viața Părintelui Arsenie. Această carte nu este o carte despre semne, minuni sau miracole. Această carte este mărturia noastră personală - a celui mai mic, mai neînsemnat și mai nevrednic dintre toți cei care l-au întâlnit sau cunoscut vreodată pe Părintele - despre personalitatea harismatică uriașă și multiplă a sfinției Sale, și despre învățătura și teologia Sa. De aceea, textele inedite din manuscrisele sfinției Sale ce urmează și care cuprind predici, meditații, cuvinte duhovnicești, fragmente, note, schițe, reflecții și însemnări ale Părintelui Arsenie, confirmă cu prisosință cele afirmate și susținute de noi. În săptămânile din februarie - martie 2008, când am cercetat întâia dată manuscrisele sfinției Sale, m-am convins pentru totdeauna că nimeni vreodată n-a mai scris pe pământ românesc cum a scris Părintele, precum nimeni n-a mai vorbit și cred că nu va mai vorbi precum sfinția Sa. De aceea am socotit să nu mai zăbovim în a pune în brațele și în sufletul poporului drept-credincios acest tezaur.

Aceste manuscrise inedite sunt pline de însemnări din anii de început de la Sâmbăta, din perioada de la Prislop, din vremea pregătirii documentației la București pentru pictura de la Drăgănescu și din cei din urmă ani de la Sinaia. De aceea, socotindu-le deosebit de importante din punct de vedere teologic și de mare folos duhovnicesc, obștesc și personal, ne-am luat îngăduința și responsabilitatea publicării lor, în această a doua parte a cărții noastre dedicată sfinției Sale: **Părintele Arsenie - „omul îmbrăcat în haină de in” și „îngerul cu cădelnița de aur”**. Textele inedite ale Părintelui Arsenie le prezentăm cititorilor într-o aproximativă ordine tematico-cronologică, care ar putea constitui temelia pentru structura unei alte lucrări, dedicată în detaliu și în profunzime teologiei sfinției Sale. Astfel avem: note și schițe de predici de la Mănăstirea Sâmbăta, predici, meditații, cuvântări și cuvinte duhovnicești de la Mănăstirea Prislop, fragmente, reflecții, cugetări, sfaturi și îndemnuri de la București și Drăgănescu și cele mai de pe urmă însemnări și cuvinte duhovnicești de la Sinaia. Textele inedite care urmează ne vorbesc,

pe de o parte, despre varietatea și diversitatea preocupărilor teologice, duhovnicești, pastorale, iconografice și neofilocalice ale Părintelui Arsenie, iar pe de altă parte, despre profunzimea și înălțimea, concizia și precizia, claritatea și limpezimea de cristal a gândirii, cugetării și concepției existențial-creștine a sfinției Sale, întemeiată întru totul pe Revelația dumnezeiască. Întâlnim aici predici inedite, cuvântări, meditații, fragmente, note, însemnări, cugetări și reflecții, sfaturi și îndemnuri, rostite inspirat și scrise cu grijă, în diferite ocazii și împrejurări și pline de adevărate „comori ascunse în nisip” (Deuteronom 33,19), precum sunt în mod deosebit însemnările sfinției Sale pentru o mult dorită alcătuire de antropologie ortodoxă, care însă n-a mai ajuns să fie finalizată și definitivată. De aceea am socotit de cuviință a le scoate de sub obroc și a le pune cu grijă și cu dragoste în sfeșnic, ca să lumineze mințile, sufletele și viața tuturor celor din casă (Matei 5,15).

Sinaia, 30 iunie 2008
Soborul Sfinților Apostoli

† Daniil

b

NOTE ȘI SCHIȚE DE PREDICI DE LA MĂNĂSTIREA SÂMBĂȚA

VIZIUNEA DIN GARĂ

Cu oamenii nu poți face nimic.

Oamenii vor ca tu să asculți de ei, ei să te conducă, ei să-ți spuie ce trebuie să faci sau să nu faci. Ba mai mult: să faci și pe Dumnezeu să asculte El de ei, nu ei de Dumnezeu.

Discreția de care-i rogi: „să nu știe stânga ce face dreapta”, e cea mai călcată în picioare poruncă a Mântuitorului, și încă de cei mai „credincioși” ucenici.

O, sanctas simplicitas !

Nici sfinții n-au avut altă soluție decât fuga de oameni.

- Decât dacă te hotărăști să te lași „vorbit”, „discutat”, „strâmbat”, „denunțat” și chiar „vândut”, și încă de cei mai buni credincioși, ei fiind de cea mai naivă bună credință că „nu-ți fac nici un rău”.

Cu alte cuvinte, între oameni trebuie să devii - în mic - la scară smerit omenească, un mântuitor pe cruce.

*

Oare nu la așa ceva m-am legat când L-am văzut într-o gară, privind peste hărmălaia lumii, la tragedia ce avea să vie a doua zi: al doilea război mondial, cu niște ochi de o frumusețe divină și cu o infinită durere și că ne vedea pe toți?

Nu-I voi ușura întrucâtva imensa Lui cruce pe care o duce printre oameni până la sfârșitul lumii, luându-mi partea mea? Căci nu I ne putem asemăna în nici unul din atributele Lui divine, decât în această cruce între oameni, pe care ei mereu ne-o pun în spate, până când vor veni și cei ce ne vor bate în piroane, „găsind” viața noastră o „infamie”.

1. Care-i slujba care trebuie ?

Vin oamenii aici:

1. pentru Cuvântul lui Dumnezeu
2. strâmtorați de necazuri
3. să învrăjbească oamenii.

Cei mai mulți sunt necăjiți și bolnavi. (Neemia 9).

Află aici că păcatele-s izvorul tuturor bățăilor de la Dumnezeu. Bate Dumnezeu păcatele să te lași de ele. Tu, nepricepând, zăbovești în ele, ba și la vrăjitoare te duci, să îți facă pe întors - că așa-i orbia neștiinței: te gândești la orice, numai la păcatele tale nu.

Dar tu nici nu știi că ai păcate și care anume. **Nu știi pentru care pricină are Dumnezeu vrajbă cu tine de-ți merge rău.**

Așa fiind, vii să dai slujbă: aici banii tăi nu se primesc: **aici ți se cere un lucru mai mare: ceea ce cere Dumnezeu de la tine: să-ți mărturisești asupra ta păcatele tale și de-acu încolo să nu le mai faci și nu va mai fi bătaia lui Dumnezeu peste tine, ci darul lui Dumnezeu.**

Pentru aceasta, însă trebuie:

1. Post
2. Rugăciune
3. vreme (grăbiții întârzie)

Adică: Biserică, școală, spital, căci relele ce au intrat în 30 de ani, nu ies în 3 zile sau 3 minute. Trebuie răbdarea de o vreme mai lungă.

Cine rabdă ajunge la o bună cunoștință de sine și de Dumnezeu. Abia de aci încolo e nădejde să schimbe Dumnezeu cele rele de pe tine și să-ți dea cele bune, nu numai aici, ci și în viața veșnică. (Ezechiel 18; Faptele Apostolilor 3).

Nu vrea Dumnezeu să rămâi în întuneric până în sfârșit, ci te mai trimite la școală. Așa și voi.

*

31.I.42.

2. Prietenul vameșilor și al păcătoșilor

- „În casa ta vreau să vin”
- „Doamne, jumătate din averea mea o dau săracilor...”
- „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia...” (Luca 19,1-10).

Vameșii vremii de-atunci și vameșii vremii noastre în aceleași ape necurate sunt, nu se satură nici de-ar înghiți lumea toată, pentru că **nu lumea aceasta este lumea noastră; de vreme ce noi de la Dumnezeu am venit în lume, nu vom avea odihnă sufletului nostru, până ce iarăși la Dumnezeu ne-om întoarce, izvorul vieții noastre. Dumnezeu este dorul și foamea noastră, nu lumea aceasta.**

Cred greșit cei ce cred că se vor sătura când vor stăpâni pământul = **sunt cei pe care i-a biruit „stăpânul lumii acesteia”** (Ioan 14,30) care a îndrăznit să ispitească și pe Mântuitorul cu sclipirile tuturor: (de plăcere, de avere, mărire, putere) împărățiilor pământului. E un soare mincinos ce sclipește o clipă și ia vederea la oameni. **Singură lumina lui Hristos, care luminează pe tot omul ce vine în lume** (Ioan 1,9), dovedește minciuna luminilor lăcomiei. **Atunci tânjești după lumina cea adevărată, dorești să o vezi, și să știi că și ea dorește să vie la tine.**

Dorul lui Dumnezeu, după cel mai mare păcătos, este mai mare decât dorul celui mai mare sfânt, după Dumnezeu.

Află că întreaga Sfântă Treime vrea să vie la tine și să locuiască la tine. (Ioan 14,23). Când vine Dumnezeu la tine, te lapezi de toate, de toate **până și de viața aceasta, de altfel numai în schimbul acesteia vei și primi pe cealaltă.**

Avem un singur suflet și două vieți; de care dintre aceste două vieți ne va fi lipită inima mai tare, de aceea vom avea parte. Milostivirea lui Dumnezeu însă caută pe toți cei ce s-au amăgit de sclipirea mincinoasă a lumii acesteia, să-i desfacă de marea minciună.

Poți cunoaște cine ți-i stăpânul: Hristos sau lumea?

Cei ce Îl primesc pe Hristos și împlinesc cuvintele Sale, le-a dat putere ca să fie fiii lui Dumnezeu. (Ioan 1,12) până la așa milostivire cheamă Dumnezeu vameșii și păcătoasele...

3. Din osândirea aproapelui

Îți vor veni peste cap o mulțime de primejdii și anume să vă spun numai două: vei cădea și tu în toate păcatele pe care le-ai osândit la alții - ca drept învățătură de la Dumnezeu, că erai dator să te milostivești, iar nu să osândești.

Drept aceea când vezi vreun păcat la fratele tău, fă lucrul lui Dumnezeu, roagă-te pentru el să-l ierte Dumnezeu și să te ierte și pe tine și adu-ți aminte: oare nu-l vei fi făcut și tu?

Dumnezeu îndeamnă la milostivire, diavolul la osândire.

„Puteți vedea care-i mai aproape de voi!”

A doua primejdie: în osândirea de-aproapelui alunecă:

1. Toți cei ce nu iartă
2. Toți iubitorii de sine
3. Toți cei ce se îndreptățesc pe sine înaintea lui

Dumnezeu. Aceștia nu se pot pocăi de păcatele lor și se îndrăcesc la minte și cad din Duhul lui Dumnezeu într-un duh potrivnic, despre care scrie că nu vor avea iertare în veacul veacului. „Dracii n-au iertare, iar cine dintre oameni nu iartă, va avea plată cu dâșii.”

Ce este postul? - ucigașul păcatelor.

Vremea postului:

- vremea pocăinței
- vremea mărturisirii păcatelor
- vremea iertării
- vremea însănătoșirii de boli
- vremea înfrânării poftelor.

De ce? Ca să fie peste noi ocrotirea lui Dumnezeu.

Căci necazurile-s multe și zilele sunt grele (Efeseni 5,16).

Luați pilda tuturor ostenitorilor sfinților Părinți a căror pomenire facem și darul care a fost cu dâșii va fi și cu noi cu toți, Amin. 1.VI.42

4.

1. Începutul mântuirii e Botezul.
2. Începutul lucrului de mântuire al lui Iisus a fost Botezul în Iordan de la Ioan.
3. Când S-a înălțat de pe pământ la cer, acest cuvânt I-a lăsat apostoli lor: „Mergând în toată lumea...” (Matei 28,19).
4. Botezul Mântuitorului și botezul nostru. El 2, noi 3. „Am un botez...” (Luca 12,50).
5.
 - a) Smerenia lui Ioan botezând pe Domnul. (Matei 3,14; Ioan 3,30).
 - b) și asprimea lui botezând pe farisei (Matei 3,7).
6. Mâna care s-a atins de Domnul
7. Cele trei botezuri...

Nașterea.

A.n. om nou - 1 Sim. St.

- V.c.m.

1. Botezul
2. Postul
- 3. Ispitirea**
4. Predica pocăinței

*

5. **Păcatele (C):**

Adică ce necazuri pățește omul care își risipește sămânța fără rost, biruit de momeala plăcerii.

Ăștia se numesc: **C.** (curvari) **Pc.** (preacurvari) sodomiți, desfrânați, onaniți și alte numiri mai au.

I. Sau mai pe nume:

1. Toți necununații.
2. Toți cei ce C. **Ci silesc Taina (!)**

3. Toți **Pc**.
4. Toți ce-s neamuri - și nu deslg. l.a. (la avere n.n.).
5. Toți cei cu 10 - 12 - 20 ani deosebire.
6. Toți cei cu **F**.
7. Toți cei ce leapădă copiii, Av. **R**.
8. Toți cei ce **c** cu mâna lor.
9. Toți cei ce **c** cu dobitoace.
10. Toți cei bețivi și necredincioși.
11. Toți cei ce nu păzesc Z. și P (zilele și posturile).
12. Toți cei ce-și spurcă privirea.

II. Vremile oprite (căs. leg.)

	1. Sărbători și posturi. (2 z.)
	2. Vremea sarcinei. 9 l(uni)+ 40 z.(ile)
Cancer, lepră:	3. Vremea „lunaria”
	4. Vremea de slăbiciune.
	5. vremea după Răzb.

III. De ce atâta opreliște?

Cum bate	a) - urmările: -
Dumnezeu (C)	1. debilitatea copiilor.
Scurtează viața	2. copiii vicioși, neasc. ind. Loviți de epilepsie, de boale grele - li se stinge neamul.
	Desfr. Stinge neamul... mor mici.
	b) Urmările în suflet:
„Duh de toropeală”	Scăderea chiar pierderea de tot a credinței și
Se răresc Păstorii	a temerii de Dumnezeu, dov. înjur.
„Îi voi da în mâinile copiilor lor”	= fiii neascultării, ai mâniei, ai desfrânării, în loc să fie copii din rugăciune.

Urmările (F):

1. Bolnăvirea fem.
2. Av.
3. sterilitatea
4. Moartea pe picioare
5. Traiul rău.

6.

I. Cum cheamă Dumnezeu pe oameni:

1. Prin glasul conștiinței.
2. Cu glas din afară - glasul preoților Bisericii.
3. Cu necazurile și toată strâmtorarea: beteșuguri, pagube.
4. Războaie, cutremure, foamete.
5. Anarhia sau secera morții peste toți oamenii de pe fața a tot pământul (Apocalipsă 14,14-20).
6. Chinurile din urmă de la Antihrist, care va chinui pe oameni prin draci
7. Timp nu va mai fi (Apocalipsă 10,6). Dumnezeu însuși îi va chema pe oameni în chip înfricoșat la Judecata din urmă. Vine Dumnezeu tot mai aproape de oameni. Ce-i de făcut? Pocăință.

II. La calea mântuirii. Adică la o desfacere a dragostei noastre de lumea aceasta - căci noi nu suntem din lumea aceasta - ci străini și călători pe-aici.

Ca de pildă omul ce-ar merge undeva într-o cale și pe cale ar vedea la dreapta și la stânga ba una, ba alta, și ar sta și-ar tot sta și-ar pierde vremea uitându-se ba la pietri, ba la lemne, ba la dealuri și la celelalte și l-ar prinde noaptea pe cale, când nu mai știe și nu mai poate merge.

Calea mântuirii e o cale a lui Dumnezeu spre El, și cu învățătură să nu pierdem vremea mergând sau să ne prindem inima în cele ce se arată pe lângă cale, că se poate întâmpla să pierdem calea cu totul, și trece și ziua. Și ce-am făcut ?

Mântuirea = fapta lui Dumnezeu prin care ne scoate din legăturile păcatului dacă vrem și ostenim și noi - căci Dumnezeu nu mântuiește cu sila.

În calea mântuirii întâlnim 3 feluri de piedici: 1) lumea; 2) trupul; 3) diavolul.

Biserica - locul de plecare al căii - dă învățătură cum se biruie piedicile:

- 1) Lumea o biruim prin: răbdare, iertare și rugăciune;
- 2) Trupul îl biruim prin: foame, osteneală și lepădarea de sine;
- 3) Pe diavol îl biruim prin: rugăciune, cruce și Numele lui

Iisus.

Calea mântuirii e o cale de pe pământ la cer. Din Biserica luptătoare în Biserica biruitoare, a sfinților.

*

Duminică, 10.I.43

7. Despre pocăință.

I. Tatăl, Cel ce a trimis pe Ioan Înaintemergătorul ca să boteze, a propovăduit prin gura aceluia către păcătoși, zicând: „Pocăiți-vă!” (Matei 3,2).

II. Fiul, când S-a arătat în lume, acest cuvânt a pus ca începătură și temelie a propovăduirii Sale: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția Cerurilor!” (Matei 4,17).

III. Duhul cel Sfânt, când s-a pogorât în chipul limbilor de foc, același cuvânt a grăit prin apostolul Petru: „Pocăiți-vă!” (Faptele Apostolilor 2,38).

„Dumnezeu, trecând cu vederea veacurile neștiinței, vestește acum pe oameni, ca toți, pretutindeni, să se pocăiască” (Faptele Apostolilor 17,30).

Pocăința = Botezul al doilea, singurul care se poate repeta.

Acestea zice Domnul către oameni. Iată ce zice Satana < > (sic). Omul ce alege - aceea va avea.

„De aceea, precum zice Duhul Sfânt: «Dacă veți auzi astăzi glasul Lui, nu vă învârtoșați inimile voastre..... Ci îndemnați-vă unii pe alții, în fiecare zi, până ce putem să zicem: astăzi! ca nimeni dintre voi să nu se învârtoșeze cu înșelăciunea păcatului.» (Evrei 3,7-8 și 13).

*

8. Războaiele diavolului cu sufletul

(Luca 22,31-32).

1) Treptele păcatului:

1. momeala
2. asupreală
3. lupta
4. învoială
5. fapta
6. a doua fire
7. robia desăvârșită asupra trupului și a minții
8. deznădejdea
9. omorârea de sine.

Biruie diavolul, fie:

1. partea poftitoare, „plăcerea”
2. partea iuțoasă (irascibilă n.n.) „aprinderea mâniei”
3. partea cugetătoare: mândrie și întunecare

aprinzându-le sau întunecându-le.

2) **Bătăile prin draci**, sunt cu știrea și îngăduirea lui Dumnezeu - căci omului multă vreme i-a plăcut lucrul lor. Și prin lucrul care i-a plăcut își ia canonul. Nu lasă Dumnezeu ispite peste putere și știe de toată osteneala. Exemplu: mândria duce la îndrăcirea minții.

Prin pocăință: cunoscând primejdia în care erai și lepădând lucrul diavolului din minte, el caută să intre iarăși, să te întoarcă la cele dintâi. Și are omul mare război în urma pocăinței - dar ostenind, ispășește vremea cealaltă.

Sita cu două margini: mândria și deznădejdea.

Răbdarea în ispite, îi biruie,
 Semnul Sfintei Cruci, îi arde,
 Postul și rugăciunea, îi alungă,
 Iar smerenia te scoate din sită.

**Și să mai fie cineva să-ți ajute ție în vremea osteneții tale.
Smerenia este: lucrarea Duhului Sfânt de cunoaștere a
păcatelor (fără deznădejde)**

- a te socoti cel mai de pe urmă (I Timotei 1,15)
- a te socoti o grămadă de păcate (Iov 2,8)
- vrednic de toată ocara și pedeapsa (II Regi 16,10)
- o mare dragoste de Dumnezeu cu deosebire când te
ceartă (Evrei 12,6).

*

12.I.43

9. Unde ți-i scris numele?

În Cartea Vieții sau în Cartea neagră ?

„Bucurați-vă nu pentru că fug dracii de voi, ci bucurați-vă că numele voastre se află scrise în Ceruri” (Luca 10,20).

Ca să știi dacă ai sau nu ai scris numele tău în Cartea Vieții veșnice (Filipeni 4,3; Apocalipsă 20,12 și 15), e destul să cauți în Cartea neagră, și dacă te vei afla pe-acolo - află că nu ești scris în două locuri - urmează să te ostenești după lege și să te ștergi din Cartea neagră și pe măsură ce se șterg semnele tale din Cartea neagră, pe aceeași măsură încep să se arate semnele numelui tău în Cartea Vieții. Și cu cât ostenești mai mult și ceri mai mult mila lui Dumnezeu, cu atât mai luminos se va scrie numele tău în Cartea Vieții.

Ștergeți numele voastre din Cartea neagră.

Iată cine-s scriși pe câteva foi din Cartea neagră:

(I Corinteni 6,9-10; Galateni 5,19-21).

Tâlcuiri.

„Ucenicul” adevărului, iar când vremea o va cere „mucenicul” adevărului.

În ce te află ceasul morții în aceea vei fi socotit.

Nu lăsa de „azi” pe „mâine”, căci e socotire vicleană și te prinzi într-însa.

Toate cele ale Cărții negre apropie pe diavol de suflet, și așa se face că intră „urâciunea pustiirii în locul cel sfânt” (Matei 24,15).

Și cu atare lucru în tine nu poți să fii scris în Cartea Vieții, după cum este scris „nimic necurat nu va intra în împărăția lui Dumnezeu” (Efeseni 5,5).

Osteniți și vă curățiți după calea rânduită vouă, calea Pocăinței, ca să se șteargă numele voastre din Cartea neagră și să se scrie în Cartea Vieții.

*

13.I.43

10. Calea pierzării sau unde duce neascultarea:

Pe calea mântuirii nu poți merge singur, ci dus de mână nevăzută a lui Dumnezeu, prin mână văzută a slujitorilor Săi: preoții Bisericii = ascultarea din dragoste = smerenie.

De îndată ce umbli de capul tău, te faci bucurie dracilor, orice ai face. „Cine vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească” - că altfel tu nu poți deschilini între cele ce-s: 1) de la Dumnezeu; 2) de la fire și 3) de la diavol. Că diavolul umblă să ți le bage în minte și să te facă să le crezi ca ale tale sau chiar ale lui Dumnezeu, ori ele erau ale lui și tu nu știai și nici pe cine știe nu te lasă să întrebi; că bagă bucurie necurată în tine și mândrie cum că tu ești mai deștept ca alții, și așa să nu întrebi pe cine știe și să prinzi tâlharul.

*

Iată cum l-a prins pe Saul, căci cu o neascultare de duhovnicul său Samuel, l-a atras desăvârșit în calea pierzării.

1) Porunca; 2) Saul a făcut altceva; 3) Samuel îi arată greșala; 4) Saul face pocăință mincinoasă; 5) Samuel e trimis pentru alt rege; 6) În Saul intră duh necurat; 7) Umblă să omoare, omoară preoți; 8) Vin necazurile, filistenii; 9) Merge la vrăjitoare; 10) Vorbește cu morții – cu diavolul; 11) Diavolul îi proorocește moartea; 12) Se și omoară, învățătura Scripturii (vezi Cartea I-a a Regilor).

*

Legea peste păcate este aceeași, după cum și Dumnezeu este: ieri, azi și în veci, Același (Evrei 13,8).

De la neascultare și nepocăința începe calea pierzării și sfârșește cu pierzarea veșnică.

Omorârea de sine este păcat împotriva Duhului Sfânt și n-are iertare pentru că după el nu mai este pocăință.

Iată cum se ajunge din greșală în greșală și din ce în ce tot mai mari, până la cuprinderea desăvârșită a sufletului de către diavol.

- Dumnezeu îl chemase...

*

14.I.43

11. Pocăința lui David.

(II Regi 12,1-14).

Este pildă de ascultare, când va fi „vremea mântuirii” (Isaia 49,8; II Corinteni 6,2) - că pe vremea lui David nu era mântuire.

I. Păcatul lui David (II Regi 11,15-27). Dumnezeu îi trimite un duhovnic. **Prooroc către prooroc.** (II Regi 12,1).

II. David se mărturisește vinovat și primește partea pocăinței: **Dezlegarea.** (II Regi 12,13).

III. Urmează partea **a doua a Pocăinței: ispășirea** (II Regi 12,14; 13; 15,30; 16, Naum 1,3).

1. Se vede strâmtorat să părăsească tronul, ca să nu facă război cu fiul său (II Regi 15,30), deci iarăși vărsare de sânge.

2. Își aude păcatul pe nume (II Regi 16,7).

3. Diavolul îl ispitește printr-unul din însoțitorii săi, să mai facă măcar o moarte (II Regi 16,9) și, având ocrotirea lui Dumnezeu, e smerit întru cunoștință.

4. **Dar ca unul ce-și mărturisește păcatul și ca unul ce cunoaște lucrarea diavolului cea peste păcate, înlătură ispita diavolului, răbdând în ispite (II Regi 16,10):**

5. Folosul acestei răbdări: umilința (II Regi 16,12).

6. Întoarcerea celor ce ți-au greșit (II Regi 19,19).

Umlința sau răbdarea răului este cea mai mare putere din lumea asta asupra răului. Cu umilința, care știi ce putere are, stingi desăvârșit toate flăcările răului.

Chip de umilință desăvârșită, ne-a dat Mântuitorul pe cruce: El, Slava lui Dumnezeu, trecând prin cea mai mare umilire cu putință pe pământ - **dar știind ce putere are** a biruit nu numai răutatea dracilor din oameni, ci însăși puterile iadului le-a rupt, și a scos oamenii din iad și de-atunci este mântuire pe pământ.

Mântuirea este roada umilinței desăvârșite a Fiului lui Dumnezeu, din care acum pot să mănânce oamenii, și să se mântuiască. (Pomul de odinioară și pomul de acum).

Să mănânce fără frică!

Învățăturile lui David către oameni: Psalmul 31,3-7; 33,4-7

1. „Păcatul meu, înaintea mea este pururea” (Psalmul 50,4).

2. „Mi s-a dat îmbolditor trupului, țepușa Satanei, ca să nu mă înalț (II Corinteni 12,7). **Umlința nu șade cu mândria la un loc.**

*

16.I.43

12. Păcatele osândirii

(toate vârstele) adică acelea care nu te lasă să ierți pe nimeni.

Ierți, te iartă Dumnezeu, nu ierți tu, nici Dumnezeu nu te iartă.
Păcatele osândirii sunt păcate ale minții:

1. iubirea de sine
2. slava deșartă
3. mândria sau semeția.

Cei ce pătimesc de la acestea, nu iartă nici când te rogi de iertare. Unii ca aceștia totdeauna se îndreptătesc pe sine; unii ca aceștia sunt și cei ce au începuturi de virtute, dar au rămas pe loc, zicând că față de alții, atâta le ajunge, și multă laudă primesc de la draci pentru virtuțile lor.

Păcatele minții (1,2,3) nu se tămăduiesc decât cu **armele cele de-a stânga**: certarea, înfruntarea, ocară și rușinarea înaintea oamenilor.

De ce așa? - Pentru că astea le sunt leacul împotriva: smerenia care este începătura pocăinței. Câtă vreme are cineva pe acestea trei (1,2,3) îi este cu neputință să facă pocăință adevărată. Peste iubirea de sine, peste slava deșartă și peste mândrie, **mântuirea** n-a venit niciodată, ci bătaie de la Dumnezeu.

Și iată **cum bate Dumnezeu păcatele osândirii**: iubirea de sine, slava deșartă și mândria:

„Ceartă pe înțelept și mai înțelept se face, ceartă pe nebun și ți-l faci vrăjmaș” (Pildele lui Solomon 9,8-9).

Are Dumnezeu două feluri de bătaie: una prin care te cheamă și una prin care te leapădă.

Mândrii și iubitorii de sine și toți osânditorii - când le dai leacul, sau când Dumnezeu le rânduie leacul, **armele dreptății cele de-a stânga**, dacă nu-s învechiți în rele, se vor tămădui, dacă-s învechiți în rele, și mai mult se vor sminti. Dacă-s învechiți în rele, smerirea-i îngrozește și neputându-se smeri, sar **în sminteală și prin sminteală intră Satana în minte**. Asta-i cearta sau bătaia lui Dumnezeu prin care te-a lepădat Dumnezeu, și așa te muncesc dracii încă din lumea aceasta.

Nu te pleci sfatului părintesc al slujitorilor lui Dumnezeu, va fi musai să te pleci chinurii prin draci: **ca totuși să vii la smerenie și la mântuire și tu cel ostenit și împovărat de durere și să te mântuiești și tu**.

Pilda celor zece leproși (Luca 17,11-19)

I. 1. Mulțumirea și nemulțumirea

2. Darul lui Dumnezeu și peste unii și peste alții, și peste vrednici și peste nevrednici - ca doară-doară bagă de seamă și aceștia, să își schimbe viața.

3. Mila lui Dumnezeu biruie preștiința - învățătură pentru noi ca și noi să avem milă „căci judecata va fi fără milă pentru cei ce n-au făcut milă” (Iacob 2,13).

4. Lepra (Numeri 5,1-2) pedeapsă pentru necredință.

Preoții trebuiau să priceapă și medicină.

5. Leproșii: „miluiește-ne pe noi...”

6. Iisus: I-a tămăduit numai cu cuvântul: „Duceți-vă...” (Luca 17,14).

Iisus a cinstit ceata preotească.

1:10

II. Pentru care păcate ceartă Dumnezeu cu lepră ?

1. Pe sora lui Moise **pentru invidie** (Numeri 12, 2).

2. Pe Neeman Sirianul **pentru păcat** (IV Regi 5, 1) și **pentru trufie**. Elisei, i-a tămăduit mai **întâi mândria**, că n-a ieșit să-l vadă, ci i-a trimis vorbă, să se spele de șapte ori în Iordan și se va curăți (II Regi 5, 10-14). S-a mâniat, dar s-a plecat **sfatului slugilor** sale totuși. **Primirea de sfat e semnul înțeleptirii, chiar de-l primești de la cei mai mici ca tine. Nu știi prin cine te sfătuiește Dumnezeu.**

Domnii, să se păzească de mândrie ca nu cumva să le stea Dumnezeu împotrivă că-i mai tare ca ei. Căci față de mândrie e nemilostiv - capătă bătaie peste mândrie ca să-și vadă neputința și apoi va fi milostiv și cu tine, ba chiar prieten.

3. Pe Ghiezi, sluga lui Elisei, **pentru lăcomie de daruri și pentru minciună** (II Regi 5, 22-24).

4. Pentru amestec din mândrie în treburile preotești. Ozia împăratul a luat pe sine cinstea preotească să slujească în Biserica

lui Dumnezeu ca preot și, la certarea arhiereului, i-a apărut lepră pe frunte, că n-a vrut să asculte (II Cronici 26, 16-23).

5. Pe nepoții lui Ioab, căci unchiul lor **omorâse**, și l-a certat până și în nepoții săi, pe aceștia lovindu-i cu lepră.

Mila lui Dumnezeu față de pedepsiții Săi: a venit să-i caute și să-i curățească.

1. Lepra noastră: păcatele.

2. Minunea tămăduirii noastre: ascultarea de Dumnezeu, arătarea leprei la preoții Bisericii - că printr-înșii caută Dumnezeu și astăzi pe pedepsiții Săi. Ascultați glasul Domnului și-l împliniți și veți vedea minunea: Astăzi ascultarea e minunea cea mai mare.

*

19.I.43

„Omul care ascultă de Dumnezeu și Dumnezeu ascultă de el.”

Pe calea mântuirii:

13. Viața sfântului Macarie Egipteanul.

(Pateric, avva Macarie 1-40)

- Copil dobândit din rugăciune. Fiu de preot. I se arătase Avraam în vis; un înger l-a tămăduit de-o boală, ca să creadă puterea lui Dumnezeu (din pricina nerodirii se opriseră de traiul însoțirii).

- Numit cu numele fericirii „Macarie”.

- Au vrut să-l însoare. Nunta, fuga în Pustia Nitriei. (Antonie și Pavel).

- I-a rânduit Dumnezeu povățuitor un bătrân.

- După mutarea părinților, a împărțit toate.

- Ispite: nerăbdarea, mutarea, pocnea și se cutremura casa.

Lupta.

- Învinuit de (C) - bătaie - nașterea.

- Fuga lui din smerenie - la Antonie, ucenic.

- Luptele cu diav: ... „una este cu care mă biruiești pe mine”. Care? „Smerenia ta și pentru ea nu-ți pot sta împotrivă.”

- La 40. Darul tămăduirii și al proorociei, (în. Ved.)

(Pc). „voi sunteți dobitoace, de vreme ce aveți ochii răi, iar ea precum este rămâne, femeie: Apă sfințită...

- Tămăduia de boli sufletești: mândria, rătăcirea credinței.

- Învia morții: 1. „Mare este răul căci și pe Dumnezeu Îl ispitim ca pentru un îndrăcit să se facă un semn așa de mare”.

Ba un P. ci pentru o eparhie înt.

(dialog la morminte).

Ep. - „Nu s-a suit gând de slavă omenească ?

- Inima, întru nevoință se află, temându-se să nu cadă.

2. cu zălogul. „Pentru văduvă a făcut Dumnezeu milă. Însă să știți aceasta că Dumnezeu voiește ca sufletul să fie fără de păcat, și atunci ce va cere va primi.”

3. Într-o pricină de omor.

4. Tivga. Chinurile celor ce nu cunosc pe Dumnezeu... „dar sub noi se chinuiesc cei ce au cunoscut pe Dumnezeu însă poruncile Lui nu le-au împlinit în și mai grozave chinuri se află”.

- Pe cale, ucenicul lui, a bătut un popă idolesc. Vorba bună ce putere are: „cuv. cel rău și pe cei buni îi face răi; iar cuvântul bun și pe cei răi îi face buni”.

Înv:

- „Spune-ne cuvânt.” „Am văzut călugări.” Dar „eu nu sunt.”

- Ocărăște și laudă morții - ce-ți vor răspunde ei, aceea răspunde și tu: **„Ocara ca lauda”**.

- Rug, sfântului Macarie pentru ucenicul său în ispită (C).

= Sfinții Antonie și Pahomie îi vestesc mutarea cu 9 zile înainte. (Era încredințat unui heruvim)

„Scoală-te și mergi cu noi... vezi soborul Apostolilor, Proorocilor, mulțimea mucenicilor, ceata arhierilor etc... Dă-mi sufletul tău care mi la încredințat Dumnezeu ca să-l păzesc în trup; iar acum despărțindu-te de legăturile trupesti, ca pe-o bogăție să-l iau cu cinste și **trecându-l prin puterile cele potrivnice** să-l aduc

înaintea dumnezeiescului Scaun al Stăpânului să se veselească cu toți sfinții cei din veac.”

= Vedenia unuia despre trecerea sfântului Macarie prin vămi: diavolul: „ - O, de ce slavă te-ai învrednicit Macarie!?

M: - Nu, căci încă mă tem - nu știu să fi făcut vreun bine.

d: - Ai scăpat de noi Macarie !

M: - Încă n-am scăpat de voi.

d: - (Intrând): - A scăpat de noi...

M: - Cu adevărat am scăpat de voi, cu puterea lui Hristos fiind îngrădit.” „**dincolo de uși!**”

*

19.I.43

14.

I. Despre copii

1 - Chemați pe lume de părinți cu frica lui Dumnezeu și cu ținerea **poruncilor**, sunt o binecuvântare și toată tragerea vor avea-o către Dumnezeu = copiii din rugăciune: Samuel, Sfântul Ioan Botezătorul, Maica Domnului Sfânta Născătoare de Dumnezeu (I Regi 1, 28).

2 - Aduși pe lume de părinți desfrânați sau trăind în fărădelegi, copiii lor le sunt blestem, că nu trag spre Dumnezeu, ci spre păcat - dacă peste tot mai sunt întregi la trup și suflet. (I Regi 2, 12-36; înțelepciunea lui Solomon 4,3; Psalmul 57).

3 - **Bătaia lui Dumnezeu peste aceștia, nu-i până în sfârșit**, ci până se vor cuminti și nu vor face faptele părinților lor. (Iezechiel 18, 23 și 32).

Cine au copii de aceștia?

1. Toți necununații.

2. Toți cei ce sunt rudenii laolaltă (dacă peste tot au copii și aceștia).

3. Băutorii, cei bântuiți de duhuri, bolnavii: epilepticii, sifiliticii.

4. Nepotrivii cu vârsta.

Aceștia sunt copiii vii.

II. Copiii morți:

5. Din nepotrivire de vârstă, cu o (?) de F(emeie) c-apoi se f(ac) și natura de ți-i mai dă, se răzbună.

6. Din L(epădare) ridicături, răceală, negrija.

7. Sar.

III. Avorturile

- moarte de om, cer cap de mamă

- păcat strigător la cer.

În ce-ai greșit în aceeași să te îndrepti. Ce-i de făcut?

Milostenia cu osteneală biruie înaintea judecății lui Dumnezeu, căci va fi cu milă celor ce-au făcut milă.

Cum strâmtorează Dumnezeu casa și avuția unora ca acestora și pe ei înșiși? Cu:

1. vrajbă, bătaie, omoruri.

2. Soții în primejdie de moarte în război.

3. Primejdii de moarte năpraznică, nespovediți, neîmpărtășiți.

4. Pustiirea avuției prin foc, prin duhuri rele.

5. Lepădarea de Dumnezeu.

Și păcatele strigătoare la cer capătă iertare, dacă strigi și tu până mai ai vreme.

*

20.I.43

15. Despre cele două duhuri

Alt copil din rugăciune (unul sfântul Macarie) altul sfântul Eftimie cel Mare povătuitor de suflete către Dumnezeu.

Azi, tânguirea poporului, că nu aud cuvântul lui Dumnezeu, că și păstorii, ca și ei, au poveri din naștere și dacă nu se îndreaptă purtarea oamenilor nu li se vor mai naște povătuitori, ci chinuitori. „Îi voi da în mâinile copiilor lor.”

Duhul temerii de Dumnezeu de la naștere începe, precum și duhul răzvrătirii tot de atunci începe. Sufletul Dumnezeu îl dă și e curat, însă forma în care lucră el în lume, atârnă de părinți. Unii

trag spre Dumnezeu, alții spre păcat. Unii se apropie de Dumnezeu, alții de Satana. **Asta din părinți atârnă.** Z P.Sar....? (zile, posturi n.n.)

Viețile sfinților toate se aseamănă. Cetele sfinților de aci se trag: cuvioșii, mucenicii, mărturisitorii și propovăduitorii.

În toți aceștia a lucrat Duhul Sfânt, aducându-i în bună cunoștință de sine și de Dumnezeu, sporind în ei smerenia, care e grea de înțeles, că-i dar mai presus de fire și de înțelegere: ploaia de aur care crește pe om de la chipul lui Dumnezeu la asemănare, care-i face **dumnezei după dar** și lucrători de fapte dumnezeiești. Aceștia pe măsură ce-i luminează Darul lui Dumnezeu pe aceeași măsură se văd mai păcătoși decât toți oamenii.

I. Prin **Darul lui Dumnezeu** ajungi la lumina nemincinoasă care îți **arată** toată nemernicia față de sfințenia lui Dumnezeu = **duhul smereniei**.

II. **Duhul Satanei**, sau al mândriei, încă are o lumină, însă o lumină mincinoasă care **ascunde** dinaintea ochilor tăi păcatele tale, și te umfli de părere **că tu ești sfânt**.

1. **Sfinții** (duhul supunerii) - faptele le sunt dovada, roadele - s-au numit pe sine păcătoși chiar când le strălucea fata ca soarele (avva Sisoe 14).

2. **Îndrăciții** (duhul îndărătniciei) - se numesc pe sine sfinți, și defaimă tot ce-i sfânt în Cer și pe pământ. „Nu voi crede...”

Desăvârșirea ? „O prăpastie de smerenie.” (Sfântul Isaac Sirul).

Lasă-te duhul din tine să te numești păcătos? - Și știi ce duh e în tine.

*

21.I.43

16. Despre spaimă și curaj

Sfântul Maxim Mărturisitorul. Mucenicia lui pentru credința adevărată. Dovedirea cu minune: graiul fără limbă; i-au tăiat și mâna; surghiunia; 3 lumini din mormânt; semnul Sfintei Cruci 3/2 degete.

Propovăduirea de Dumnezeu în lumea aceasta, întotdeauna a fost împreunată cu primejdii de moarte, de aceea pe Dumnezeu nu L-au putut propovădui decât cei ce s-au lepădat cu totul și de propria lor viață.

Luptarea cu cei trei vrăjmași ai mântuirii (3) sporește puterile sufletului și pe aceeași măsură coboară Dumnezeu darul și întărirea adevărului în inimă. Adevărul este o realitate vie și în cine sălășluiește adevărul, e din ce în ce mai viu.

Viața nerisipită în **patimi** o ocrotește Dumnezeu și oriunde ocrotește Dumnezeu nu este frică de moarte, ci dimpotrivă (Psalmul 35,9).

Cei ce-s streini și călători aici pe pământ (Evrei 11,13), n-au frică de moarte, ci ca pe-o dezlegare din cele de aici, așa o socotesc. Unii ca aceștia nu se înfricoșează de nimic din lumea aceasta - afară de păcat.

Viata curată e cheia mărturisirii neînfricate a lui Dumnezeu: rostul viețuirii noastre. **Aceștia, când va veni ziua de târg, nu-și vor pierde capul**, ci se împlinește cu ei cuvântul Scripturii: „Când vine prăpădul, inima lor prinde putere”. Cu totul întors, în ce privește spaima.

Iată cine pătimește de spaimă: cei ce au în ei lucrarea morții, pătimașii care-și irosesc rădăcinile vieții, vlaga vieții - vrăjiți de momeala plăcerilor.

Păcatul e lucrătorul morții, și cei ce se sperie și de umbra lor sunt cei încărcăți de săgețile morții. Scoateți-le afară și se vor tămădui ranele voastre și **spaima vor fugi de la voi**.

Cuvântul Scripturii: **„Inima înrăită e plină de spaimă...”** (Înțelepciunea lui Solomon 17, 10). Iar când vine prăpădul spaima **crește și mai mare**. „Fricoșii” (Apocalipsă 21, 8).

De la părinți pricină: Cu ce sămânță i-ai chemat în lume, ca să le știi sfârșitul.

- Părinți desfrânați, aduc copii cu aplecare spre păcat și păcatul: spaima morții, vedenii chinuitoare, că oriunde sunt clenciurile diavolului, nu întârzie să vie și să-și facă lucrul. Asta-i

neghina lui pe care trebuie să o alegem afară din sămănătura de oameni (Matei 13, 24-30).

*

22.I.43

17. Despre darul preoției

Preoția Mântuitorului = Jertfa de pe cruce și preoția noastră.

1. **Mântuitorul: Împărat, Arhiereu și Profet.**

2. Apostolii și urmașii lor preoții sunt slujitorii în lume ai **acelei Preoții: a Mântuitorului.** „Iată dau vouă cheile (cunoștinței) Împărăției Cerurilor... Cine vă primește pe voi, pe Mine...” (Matei 16,19; 10,40).

Iar după înviere: „Datu-Mi-S-a toată puterea...”

La înălțare i-a binecuvântat (Luca 24,51).

La Pogorârea Duhului Sfânt i-a botezat cu Duh Sfânt numai pe apostoli (Faptele Apostolilor 2,3).

3. De atunci până astăzi s-a nădit **un lanț neîntrerupt** al slujitorilor **acelei Preoții a Mântuitorului**, încât fiecare dintre noi, avem purtând pe cap mâna înaintașului nostru, iar acela a înaintașului său - șir neîntrerupt până la Mântuitorul, **Care este primul și singurul Preot Mântuitor al sufletelor noastre din Împărăția întunerecului și împreună lucrător cu noi, în toate zilele până la sfârșitul veacurilor** (Matei 28,20). Iar începătura mântuirii a fost Jertfa de pe cruce. **Deci Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu n-a tăgăduit crucea ci a adus jertfa (cea mai curată jertfă) și printr-înșa mântuirea. De aci începe arhieria mântuitoare, căci până aci jertfele vechi nu aveau puterea aceasta.** Așadar, cine tăgăduiește crucea, tăgăduiește și lucrarea de pe cruce și se află în afară de lucrarea ei. „Îi arde Taina Crucii”.

Aceștia-s „cu domnul fără cruce” care este diavolul, sau hristos mincinos și acuma-s mulți de aceștia printre oameni (sectari n.n.).

Treptele preoției, iată-le **de la început.** Sfântul Apostol Timotei: Diacon, Preot și Arhiereu și apoi el la rândul lui, primind

sfatul de la sfântul Apostol Pavel să fie cu grijă pe cine-și pune mâna ca să-l primească în preoție, în șirul neîntrerupt până în zilele noastre.

Prin urmare cine se află în afară de ascultarea de acest șir neîntrerupt al Preoției, se află în afara mântuirii - ascultând de diavol - domnul fără cruce.

1. Răspunderea Preoției.
2. Răspunderea ascultătorilor.

*

23.I.43

Despre pomenirea morților

Pe oameni îi sperie moartea numai pentru că nu-s gata de ea. Îi mai sperie și pe aceia ce peste măsură s-au lipit de firea pământească a vieții; iar când vine ceasul despărțirii se înfricoșează văzându-și încă pe patul morții rătăcirea în care le-a plăcut.

Atunci trebuie să vadă toți, că **nu în firea** aceasta avem cetatea stătătoare (Evrei 13,14), ci pe firea cea veșnică trebuie s-o câștigăm: **firea cea dumnezeiască, la care eram chemați.**

„Oricât s-ar părea de neînțeles, e un adevăr ce nu se poate tăgădui: **că venim în lumea aceasta, nu ca să venim într-însa, ci ca să ne scăpăm de ea.** După cum merg oamenii la război nu ca să rămâie în război, ci ca să scape de el. În nădejdea păcii, oamenii merg la război.”

„Așa și noi pentru împărăția Cerurilor, ne cercăm pe pământ, pentru viața veșnică ne luptăm în viața aceasta.”

„Adevărații credincioși n-au socotit viața aceasta altfel, decât ca un stagiul militar. Toți ostașii trebuie să-și facă vremea de cătănie și apoi să meargă acasă. Și precum ostașii **numără zilele** și se gândesc cu bucurie la întoarcerea acasă, la fel și creștinul luminat cugetă neîncetat la sfârșitul stădiei și la întoarcerea Acasă, la întoarcerea la Tatăl.” (Velimirovici).

Pe cei ce au tocmirea aceasta, moartea nu îi mai sperie - după cum pe unul din temniță, ziua ieșirii dintr-însa. Numai cât să nu iasă cu de la sine putere, că mai mare rău pățește.

Nu e cum li se pare la oameni „**că morții au murit**”. **Morții sunt mai vii ca noi.** Ori că sunt la bine, ori că sunt la rău - un loc la mijloc nu este, Mântuitorul ar fi spus-o. Cel mult viața aceasta, asta da - că de aici poți merge ori la bine, ori la rău.

În câte feluri pot muri oamenii?

1. Copii mici: uciși de părinții lor;
nebotezați;
botezați.
2. Oameni mari: în pocăință;
în necredință;
în păcate;
în ucidere de sine după suflet sau după trup;
în moarte năpraznică.

Mulți au avut însă vreme de pocăință alții n-au mai avut, exemplu în război.

3. „Mutarea sfinților”

În obștea Bisericii nu este granița morții. Între Biserica luptătoare și Biserica biruitoare este o mare legătură și cine-i curat are parte de ea. „Comuniunea sfinților...”

Puterea rugăciunii pentru morți. (II Macabei 12).

1. Pomenirea morților
2. Liturghiile pentru morți.

Cercetarea sufletului și mărturia duhovnicului. **Mă voi întâlni cu fiecare din voi. Toți ne-om întâlni de mai multe ori, peste hotarele mormântului.**

*

25.I.43

18. Ce propovăduiesc oamenii ?

- unii: lumea aceasta;
- alții: pe ei înșiși;

- unii: pe diavolul și lucrările lui;
- iar alții propovăduiesc pe Dumnezeu, **singurii care vor și vedea fața lui Dumnezeu** (Matei 5,8).

Cei trei dintâi propovăduiesc tocmai lucrurile de care trebuie să ne izbăvim: cele trei piedici în calea mântuirii (lumea, trupul, diavolul). Aceștia sunt mulți, mulți de tot și sunt și cu nume de creștini.

Cei ce propovăduiesc pe Dumnezeu sunt puțini, **însă** propovăduirea lor neînfrică, a Împărăției lui Dumnezeu, i-a făcut vestiți din neam în neam până la marginile lumii, și când vrea Dumnezeu, prin cei puțini biruie pe cei mulți. **Pe cuvântătorii de Dumnezeu**, depărtarea de vremi, trupul sau mormântul nu-i desparte - căci ei trăiesc după Duhul lui Dumnezeu pentru care nu sunt granițe.

Între Biserica luptătoare sau propovăduitoare și între Biserica biruitoare din ceruri, sunt mai multe legături: Hristos Dumnezeu și sfinții și firul de rugăciuni ale noastre către Dumnezeu și sfinți: toți în același Duh.

Propovăduirea de Dumnezeu neînfrică vine de acolo că într-unii ca aceștia Dumnezeu și-a făcut sălaș (Ioan 3,34) și Dumnezeu este Cel ce Se propovăduiește pe Sine prin unealta Sa. Singur Dumnezeu preabunul are dreptul să Se propovăduiască pe Sine.

Orice altă propovăduire e în afară de Dumnezeu, dacă nu chiar potrivnică. „Tot cel ce nu e cu Mine, e împotriva Mea” (Matei 12,30).

Propovăduirea de Dumnezeu vine pe măsura lepădării de sine și de orice altă propovăduire, **ca să faci loc lui Dumnezeu, căci El este grăitorul neînfricat.**

De ce se răresc păstorii?

De ce slăbește propovăduirea lui Dumnezeu între oameni?

În ce-L privește pe Dumnezeu - trimițătorul sufletelor în lume - nu e El de vină, ci de la părinții de pe pământ pricină, iubitori de păcate fiind - îi încarcă cu poveri și-i bagă într-o temniță grea și nestrăvezie spre Dumnezeu de unde au venit și unde trebuie să se întoarcă, și încă nu singuri.

Iar după naștere, văzându-i că sunt răi - cum i-au făcut așa îi au - îi mai încarcă și mai mult dându-i la toți răii, crezând că așa-i îndreaptă. Unii ca aceștia greu vor putea propovădui pe Dumnezeu, ei vor propovădui din piedicile, păcatele în care s-au născut. Iar Dumnezeu ca plată, va da pe părinți în mâinile copiilor (înțelepciunea lui Solomon 11).

Urmările desfrânării: ce copii aduci pe lume:

- părinții necununați (înțelepciunea lui Solomon 4,6): debilitate congenitală fizică, psihică, boli;
- părinții bețivi: copii epileptici - îndrăciți, nebunie;
- părinți cu grad de rudenie: nervoși, criminali.

Necredincioși în Dumnezeu - propovăduitori ai diavolului.

*

26.I.43

19. Cum cheamă Dumnezeu pe oameni

1. Prin glasul tainic al conștiinței;
2. Prin glasul din afară al slugilor Sale - preoții;
3. Certându-i cu necazuri și toată strâmtorarea: betșuguri, pagube;
4. Cu bătaia războaielor, foametea.
5. Cu pustiirea anarhiei, sau viforul morții peste toți oameni de pe fața pământului când: **timp nu va mai fi** (Apocalipsă 10,6). Ci cei ce vor pomeni măcar numele lui Dumnezeu, se vor mântui și aceia (Ioil 3,5; Faptele Apostolilor 2,21).
6. Chinurile din urmă de la Antihrist, care va chinui pe oameni prin draci;
7. **A Doua Venire a Mântuitorului: Dumnezeu însuși ti va chema pe oameni și pe morții din morminte, în chip înfricoșat la Judecata din urmă. Atunci mulți ar vrea să moară însă nu mai pot, ci vor trebui să-și primească plata veșnică** (Matei 25,31-46).

Prin urmare, pe măsură ce cheamă Dumnezeu pe oameni și **oamenii nu se desfac de rele**, pe aceeași măsură vin pedepse tot mai mari peste biata lume. Cheamă Dumnezeu pe oameni la

Pocăință căci numai așa se vor cunoaște pe sine și pe Dumnezeu. **Caută Dumnezeu pe oameni să îi scrie în CARTEA VIEȚII VEȘNICE „Iar viața veșnică este aceasta: să Te cunoască pe Tine, Dumnezeule cel veșnic și pe Iisus Hristos pe Care l-ai trimis lumină în lume...”** (Ioan 17,3).

Iar slugile Sale, glasurile de dimineață ale fiecărei vremi, (la Același) cheamă pe oameni, la Hristos cel răstignit. Ca tot cel ce crede și face poruncile Lui, să nu piară ci să aibă viață de veci.

Căci: Nu este alt nume în Cer sau pe pământ în care să ne mântuim, decât piatra din marginea unghiului: Hristos Fiul lui Dumnezeu (Faptele Apostolilor 4,12). Prin El ne cheamă Dumnezeu iar acum ne-o strigă cu tunul (Faptele Apostolilor 3,19). Fericit cine ascultă și înțelege ce aude... glasul de dimineață...

Atunci va veni pe văzutele (Luca 17,20; 18,8; 21).

*

28.I.43

20. Calea mântuirii

Din apele diavolului cu care îneacă lumea, nu este scăpare, decât în corabia mântuirii: **Biserica lui Hristos și lucrarea ei între oameni.** Se zbat oamenii în apele amare ale diavolului, și totuși lucru de neînțeles: unii nu vor să întindă mâna să scape: **sucipă mâna ce li se întinde ca să-i scape.**

Cei ce primesc să intre în corabie - Biserica - și să primească veșmântul ei, vor fi chemați la nunta Fiului de Împărat și scriși în Cartea Vieții.

După cum cineva nu se poate izbăvi de valuri sau să iasă dintr-o mlaștină, numai prin puterile sale, așa nici din gloata de păcate nu vei putea să ieși tu singur, de nu-ți va da cineva o mână. E Mâna Sfântă a lui Hristos, cu care a scos pe Petru din valuri. De la tine atâta se cere, să vrei și tu ce vrea Dumnezeu.

Hristos, Fiul lui Dumnezeu, prin Biserica Sa, nu numai o mână îți întinde: Brațele părintești ți le întinde - măcar de-ai fi

păcătos ca un drac - căci de-i vrea și tu, mai alb decât zăpada te va face (Psalmul 50,8).

Mântuirea pentru tine, abia din Biserică începe. Intrarea în Biserică e începătura mântuirii. Calea mântuirii de-acum începe; din Biserica luptătoare și ține până ajungi în Biserica triumfătoare - cale în care înveți să desfaci dragostea ta de lumea asta - căci noi nu suntem din lumea asta, ci numai străini și călători pe-aici, spre cercarea cuminenței noastre încotro înclină cumpăna. **Noi suntem de obârșie divină. De la Dumnezeu am ieșit și iarăși la Dumnezeu cătăm să ne întoarcem** (Ioan 13,3).

Unii în vremea întoarcerii mai văd pe lângă cale, ori la dreapta, ori la stânga, ba o muiere, ba o avere, aur sau mărire și mai zăbovesc pe lângă cale și se poate să vie noaptea și le-a trecut vremea și nu mai află calea și așa i-a cuprins întunericul.

Cine și-a aflat rostul și își știe obârșia să nu mai caute nici la dreapta, nici la stânga.

Calea mântuirii, e de pe pământ la cer.

Prin urmare, ce e mântuirea? **Fapta milostivirii lui Dumnezeu, prin care ne scoate din apele diavolului dacă vrem și ostenim și noi.**

Fără să vrem și noi, cu sila nu ne mântuiește nimeni.

Numai pe calea mântuirii venim într-o bună cunoștință de noi înșine și de Dumnezeu, Tatăl nostru, la Care ostenim să ne întoarcem. Pe cale, avem lumina Hristos, Fiul Tatălui, prin Care s-a făcut tot ce s-a făcut: și mântuirea noastră.

Piedicile ce le întâlnim: 1) Lumea
 2) Trupul
 3) Diavolul.

Le biruim: 1) răbdarea, iertarea, rugăciunea
 2) foamea, osteneala, lepădarea de sine
 3) rugăciunea, crucea, smerenia.

„Temeiul mântuirii este aproapele.”

Diavolul dă sfatul învrăjbirii cu de-aproapele; diavolul silește pe oameni să i se **dea** lui unii pe alții.

Pe calea mântuirii nu poți merge singur: **Ascultarea.**

(Texte Matei 5,44; 7,21; Marcu 11,23-26).

*

29.I.43

21. De cine ascultă oamenii ?

- de sfaturile lumii: de sfaturile omului pătimăș să nu ascuți.
- de sfaturile firii vremelnice;
- de sfaturile diavolului cele viclene.
- **iar alții ascultă de cuvântul lui Dumnezeu.**

Și fiindcă oamenii nu se pot apropia de Dumnezeu câtă vreme sunt închiși în fire pătimășă, ca de la El să audă cuvintele vieții veșnice - a rânduit slugile Sale printre oameni zicând: „Cine vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă și pe Cel ce M-a trimis pe Mine; iar cine se leapădă de voi de Mine se leapădă și de Cel ce M-a trimis pe Mine” (Luca 10,16).

În calea mântuirii, nu poți merge singur, ci ajutat de mâna nevăzută a lui Hristos Fiul lui Dumnezeu - Fratele nostru cel mai mare, care poartă mâna văzută a slugilor Sale: Preoții Bisericii.

Mântuitorul îți întinde mâna prin preoții Săi. Unii o scuiă, alții o sărută. Cei ce o primesc, ascultă povețele ei și biruie piedicile în calea mântuirii. Aceștia sunt cei ce primesc pocăința cu toate ostenele ei. Aceștia sunt: cei ce biruie sfaturile lumii, biruie sfaturile firii vremelnice și alungă șuieratul de șarpe din inima lor.

Aceștia sunt ascultătorii lui Dumnezeu, frații de ascultare a lui Iisus - Care a fost ascultător de Dumnezeu până la moarte și încă moarte de cruce.

Ascultarea sperie pe oameni. De ce ?

- Nu vor să se lapede de sine și de viața aceasta: „Cine își va lipi inima de viața aceasta, va pierde pe cealaltă. Cine își va cruța sufletul său - nevrând să lupte lepădându-se de sine, până la moarte dacă trebuie pentru cuvântul Dumnezeului celui adevărat -

unul ca acela se va trezi scris pe lista fricoșilor și nu va avea parte de viața veșnică.”

Toate acestea, pentru puținătatea credinței în Dumnezeu - neștiindu-I puterea.

În cei puțini cu credința - că și-au irosit puterile în păcate - a întors diavolul ochelarii speriiind pe oameni: **că umilința e moartea, adevărat că umilința e o moarte însă diavolul nu spune că e chiar omorârea sa.**

De aceea vă spun, că ascultarea și umilința, sau iertarea răului, **în lumea aceasta, este puterea cea mai mare, cu aceasta a rupt Mântuitorul pustiind însăși țăriile iadului.**

Puterea aceasta ne-a dat-o și nouă slugilor Sale, și tuturor celor ce vor să-I fie ucenici și frați.

Astăzi, în vremea noastră însă, ascultarea, este minunea cea mai mare.

Texte: Pocăința lui David (II Regi 12,1-14).

*

30.I.43

„Mari dascăli ai lumii și ierarhi:

Sfinții Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gurădeaur”

Canoanele sfântului Vasile împotriva curviei.

Vremile dintâi, vremi de prigonire asupra creștinilor.

Întrebarea corintenilor despre căsătorie.

Răspunsul sfântului Pavel. 1 Corinteni 7.

Duhul decăzut în care au căzut creștinii **după încetarea prigonirilor, că dacă n-ar fi trimis Dumnezeu pe sfântul Ioan Gurădeaur, ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară.**

Tâlcuirea canoanelor sfântului Vasile.

Sămânța de om: - pervertirea ei
- convertirea ei.

Taina unei vremi de 7 ani.

I Corinteni 6,15-20

Sfinte Liturghii: - împărtășirea mistică
- împărtășirea sensibilă

2.II.43

23. Tu cine ești?

Unul este Domnul și dătătorul vieții și este unul care răcnind umblă să ia domnia și să fie el stăpân pe oameni.

I. Pe cine l-ai primit să-ți fie Domn? De aci se despart apele. **Aci e cumpăna apelor. Hristos Fiul lui Dumnezeu, îți este lumină sau sminteală? Pe Hristos Fiul lui Dumnezeu Îl primești să-ți fie învățător al vieții sau mai ai și pe alți învățători împotriva Lui.** „Cine nu este cu Mine este împotriva Mea” (Matei 12,30).

Ba și „spre semnul Lui se vor împotrivi” - Sfânta Cruce - și nu-i mirare, căci are puterea să ardă pe domnul fără cruce.

Băgați de seamă cum vă faceți semnul crucii și cunoașteți câtă împotrivire vă face... „necălu”... (sic).

„Iar prin sufletul tău va trece sabie, ca să se dea pe față cugetele multor inimi” (Luca 2,35).

Sabia cea mai grea pentru Maica Domnului a fost răstignirea pe Cruce a Fiului Său. Și tot răstignirea pe Cruce - sminteală „celor ce pier” (I Corinteni 1,18).

Taina Crucii, a dat pe față cugetele oamenilor și i-a despărțit desăvârșit.

Și-i și firesc să îi despartă, căci Sângele Mielului este numai pentru cei ce se mântuiesc: **curățire de păcate**, pentru cei ce se smintesc **pricină de judecată**.

Nouă ne este foarte ușor **să nu ne smintim** de Taina Crucii și de Sângele Mielului, care a sfântit-o, căci noi suntem **după** înviere, mai greu era pentru cei ce încă nu vedeau decât răstignirea. Și mulți s-au poticnit atunci.

Tovarăși cu acei de astăzi care nu văd în Hristos decât răstignirea și n-au ajuns la înviere - iar alții vor mereu răstignirea lui Dumnezeu - ca să aibă pace de El să-și facă de cap. Aceștia sunt scriși cu numele în Cartea Neagră. Aceștia nu sunt ai Mielului.

II. Unde ți-i scris numele ?

III. Cum ai ajuns acolo? „Mai tare le-a plăcut păcatul decât voia lui Dumnezeu” (Ioan 12,43).

IV. Apocalipsă 12;13: „lumea aceasta” și voile satanei.

V. Primește pe Domnul că nu este sminteală într-insul, ci în mulțimea fărădelegilor.

*

4.II.43

24. Păcatele mâniei

Precum sămânța de om este o putere de foarte mare preț pentru sănătate și întregimea minții și precum Satana umblă să tâlhărească pe oameni de ea cu momeala păcatelor, așa umblă să strice încă o putere care o are omul: **puterea mâniei**. Ne este dată de la Dumnezeu împotriva diavolului și a lucrărilor lui: păcatele noastre. Precum câinii ciobanilor, împotriva lupilor nu împotriva oilor.

Umblă diavolul ca să întoarcă săgeata aceasta de pe sine, pe oameni. **Așa mânia ajunge să fie păcat și pricină de despărțire de Dumnezeu.**

Avem porunca iubirii de oameni **chiar iubirea de vrăjmași - ca unii ce nu știu ce fac; temeiul mântuirii chiar, e aproapele**. Ori vrăjmașul mântuirii noastre se ascunde dincolo de om și-l înghesuie pe fratele tău cu vorbe rele, cu necredință, cu întărâtare, iar pe tine pe de altă parte îți întărâță câinele mâniei - să i-l dai lui.

Al cui lucru s-a făcut? Creștinul a uitat porunca lui Dumnezeu și s-a biruit de diavolul (Matei 5,21-22).

Așa câinele tău care trebuia să păzească oile - iar oile sunt virtuțile - s-a dat după obiceiul lupilor: așa izbutește diavolul să-ți **sălbătăcească și puterea mâniei - până când o întoarce la întărâtare desăvârșită și împotriva Stăpânului oilor: împotriva lui Dumnezeu: înjurătura... de Dumnezeu, de Paști, Biserică, Cruce și de toate cele sfinte.**

Știa diavolul că de unul ca acesta se depărtează Dumnezeu tot mai tare (Zaharia 11,9) și așa i se face el stăpân și Dumnezeu. El îi dă poruncile de-acu încolo. Ei sunt fiii diavolului.

Și care sunt poruncile diavolului? **drăcuiala, sudalma, înjurătura, blestemul, jurământul, păcatele, ura de oameni, ura de Dumnezeu - uciderea de oameni, uciderea de sine - și de-ar putea l-ar ucide și pe Dumnezeu: cu un cuvânt: vijelia pustiirii: iadul pe pământ.**

Așa dă șarpele cel mare război cu sfinții „și îi biruie” (creștini fiind și așa făcând) (Apocalipsă 13,7-8).

*

6.II.43

25. Sita cu două margini

„Simone, Simone, **iată v-a cerut satana să vă cearnă ca pe grâu** iar Eu m-am rugat să nu scadă credința ta, și tu întorcându-te odată, întărește pe frații tăi” (Luca 22,31-32).

„Toată lumea aceasta zace în cel rău” (I Ioan 5,19) „lumea” pentru care **nu** s-a rugat Mântuitorul (Ioan 17,9), ci numai pentru cei „aleși” din lume, **ca nu cumva să se piardă și ei cu lumea. În vremea noastră vedem - fiind Dumnezeu lumină - vedem: lupi îmbrăcați în piele de oaie, vedem: oile amestecate cu lupii și vedem: lumina amestecată cu întunericul: în vremea noastră trebuie să propovăduim din nou încreștinarea oamenilor.**

1. Apele diavolului umblă prin sângele oamenilor și-i otrăvește, (după cum spune cântarea bisericească: **„De sângele dracilor** mă izbăvește prin sângele cel curs prin milostivire din coasta Ta”, Canonul sfinților, Irmos, Peasna a șasea).

2. Gloata păcatelor le-a înțepenit sănătatea și mintea.
Iar 3. „Stăpânul lumii acesteia” (Ioan 14,30) le dă să mănânce pită amară de neghină.

4. Iar în ochii sufletului le azvârle cu pleavă **ca să nu vadă pe Dumnezeu** și pe ei înșiși, ci numai cele din lumea de aici, care - precum este scris - **nu va moșteni Împărăția lui Dumnezeu.**

Sita este lumea și trupul,

Sitarul Satana,

În sită, mulțimea păcatelor cu care tot îmbulzește Satana zidirea lui Dumnezeu, ca s-o slăbească în răbdare, s-o amețească, s-o întunece, să o biruie, și la urmă desăvârșit să o înghită.

Dacă nu te dezmeticești „astăzi” să pricepi unde erai și să ieși la lumina Hristos, „măine” poate că te înghite moartea și în ce te-a aflat moartea, în aceea vei fi pe vecii vecilor - căci vremea ta s-a sfârșit și tu n-ai băgat de seamă.

I. Toropeala păcatelor ți-a întunecat mintea, căci tu ai iubit mai mult „spurcăciunea cărnii” decât împărăția lui Dumnezeu.

II. Iată cum te trezești în sită: treptele păcatului.

III. Izbirea minții de cele două margini:

RM=H=deznădejdea. (După smerita noastră părere, e posibil ca RM să însemne „răutatea mândriei” sau „răul cel mai mare”, iar H poate fi „haosul” din mintea și sufletul omului fără Dumnezeu, care duce la deznădejde, n.n. † Daniil).

IV. 1. Răbdarea în ispite îi biruie: „Intru răbdarea ta...” (Luca 21,19).

2. Semnul Sfintei Cruci îi arde.

3. Postul și rugăciunea îi alungă.

4. Slugile lui Dumnezeu îi ajută

5. Iar smerenia te scoate din sită.

Iată pe cei ce îngenunchează înaintea altarului și se spovedesc. Psalmul 136,8; Fapte 4,11-12.

*

7.II.43

26. Cum cheamă Dumnezeu pe oameni la credință

În două feluri: - **căutând după tine**

- **fugând de tine.**

Nu noi trebuie lui Dumnezeu, ci nouă ne trebuie să-L căutăm, **căci fără Dumnezeu se face iad toată viața noastră.**

Iată cum cheamă Dumnezeu pe oameni. < > (sic)

Și la oameni li se pare că a fugit Dumnezeu de noi, când de fapt, noi suntem fugarii.

„În vremea prăpădului inima omului prinde putere.” Când sunt mai mari necazurile și când ni se pare că e mai departe Dumnezeu de zidirea Sa - atunci e tocmai întors: **cei ce cred, ajung la credința cea mai mare, și în aceea îi primește Dumnezeu.**

Ba și pe „văzutele” vine A Doua Venire a Mântuitorului. Atunci necredincioșii săracii: **toți necredincioșii din lume și din toate vremile** vor păți necazul cel mai mare văzându-și amăgirea vieții și **plata necredinței.**

Prin urmare nu fuge Dumnezeu de frica oamenilor, ci fuge o vreme ca să-i sporească pe cei credincioși până la măsura credinței cu care credea Iisus, în Dumnezeu-Tatăl.

Unește bruma ta de credință cu credința cu care credea Iisus în Dumnezeu-Tatăl; „puternic întăriți”, un duh cu Domnul, și va sălăslui în inimile noastre. Iată ce e Sfânta Împărtășire: sporirea credinței până la „starea bărbatului desăvârșit”. (Galateni 3,26; Efeseni 3,16-17; 4,13; Coloseni 2,3).

*

27. Dumineca fiului risipitor

Într-o pildă pe scurt: fapta de căpetenie a celui mai mic dintre fiii lui Dumnezeu: întregul neam omenesc.

Înainte de a fi lumea văzută a făcut Dumnezeu lumea nevăzută: pe Îngeri. Aceștia sunt subînțeleși în Feciorul cel mai mare. După ce a făcut lumea Îngerilor, a făcut Dumnezeu din nimic lumea văzută și pe om. Iar pilda fiului risipitor, e toată istoria vieții omenești pe scurt. Și cât e de pe scurt, totuși ieșirea din orânduială și desfrânarea îi sunt toată istoria necazurilor, în pământ străin, unde a ajuns slugă la domn viclean (Diavolul, stăpânul lumii acesteia) care l-a pus să-i pască porcii patimilor.

Într-un târziu, rupt de foame - fără pâinea vieții oamenii mor pe picioare „Știu că ai nume, că trăiești, dar ești ca un mort” (Apocalipsa 3,1) - și-a dat seama că era mai bine Acasă la Tatăl său. Și așa a pus gând să se întoarcă de unde putea să nu se ducă.

Ajuns sărac, pustiit de vlagă, pune gând să se întoarcă. Tatăl, îl vede **de departe** și-l primește, brațele părintești i le întinde, îl sărută și mare bucurie se face în ceruri...

*

28. Schimbarea la Față

Dar voi, cine-Mi ziceți că sunt?

- Unul ca mulți alții?

- sau **Unul ca nimeni altul!**

După 6 zile Schimbarea la Față. Mărturisirea Treimii. „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, pe Acesta să-L ascultați” (Luca 9,35).

Strălucire mai puternică decât soarele că „au căzut”...

- Le-a arătat dumnezeirea Sa, ca să nu deznădăjduiască într-Însul, când Îl vor vedea batjocorit și răstignit, ci să priceapă că de bunăvoie a venit spre acestea.

- Moise și Ilie - vorbeau cu Iisus. După vorbe i-au cunoscut apostolii.

- Du-te mărturisește și tu în iad, să mărturisești și tu - precum (dreptul) Simeon⁴⁰ și Ioan³⁰ (Botezătorul) - că vin să izbăvesc pe toți cei ce vor crede, așa precum M-ai văzut.

- Tu, Ilie, așteaptă unde ești, înălțarea Mea de pe pământ.

„Comoara, în vase de lut.” (II Corinteni 4,7).

*

1.III.43

29. (Chemarea greco-catolicilor la Ortodoxie n.n.)

În vremea prin care trecem și pentru vremea și mai grea ce se arată să vie peste toată lumea, a mai despărți pe oameni și a-i învrăjbi - și lucru de mirare în numele lui Dumnezeu - a-i mai învrăjbi zic, a-i sminti de la lucrarea mântuirii, a-i mai ține în întunec, **e mai mult decât un păcat, mai mult ca o greșală, e o prostie, căci un păcat ți-l iartă Dumnezeu dacă te pocăiești de el; o greșală ți-o iartă, că n-ai știut. Prostia însă nu știm dacă o iartă, căci aceea dovedește rea credință și stă împotriva adevărului.**

De aceea la pacea trecută când s-a făcut unirea tuturor românilor s-a făcut greșală că nu s-a făcut și unirea tuturor sufletelor încât ne rămâne nouă celor de azi să ștergem de pe haina sufletului nostru vicleșugul de la 1700.

Așa că pe față, întoarceți-vă acasă la confesiunea ortodoxă și așa tot neamul prinde putere pentru ziua care are să vie. N-așteptați s-o zică Domnii, ci ascultați ce zice Domnul.

*

Cărarea

Părintelui Ieronim (Fără îngăduire de multiplicare sau tipărire, ci numai pentru folosul tău personal).

Celelalte, când le voi transcrie. Dacă Părintele tău ți le va cere (căci cu știrea c. Sale trebuie să le ai) dă-le bucuros și spre folosul obștii, sau tot așa de bucuros și să fie arse, - că de nu mă rugai tu, același lucru le făceam.

Atâta prețuiește din cele scrise, cât trăiești; sau câtă viață poți să dai literei; iar asta după câtă putere de suferință ai. Adică după câtă convingere ai către unealta lui Dumnezeu a suferinței, atâta îți va fi și folosul din cele scrise de la alții, că pe alt fir nu ne întâlnim mai bine ca pe acesta.

Nu-ți pierde energia dorind nimic, ci singură mila lui Dumnezeu, că după aceea umblau și cei de demult. Iar noi cei de azi, având multe dorințe, nu mai avem liniștea lor, și ne trebuie...

Nu te fărâma de dor să ne întâlnim; ci poartă-te ca cei de demult cu dorul de-a ne întâlni pe veci Acasă...

Cu părintească iubire, Arsenie.

*

Bixadul Oltului
9.XI.1949

Miercuri XXV
Luca 12,48-59

IISUS, MOTIVUL REVOLUȚIEI ULTIME

Se întrevește că se vor lichida toate motivele de război între oameni: motive economice, naționale, rasiale etc.

Va mai rămâne unul: motivul lui Dumnezeu.

Iisus a azvârlit pe pământ focul acestei revoluții: pârjolul dragostei de Dumnezeu, care aprinde împotriva-I văpaia urii de Dumnezeu. Iisus a venit să arunce sabie între virtute și păcat.

Iată oamenii îvrăjbindu-se de moarte pe motivul lui Dumnezeu.

Nu va fi casă fără gâlceavă din cauza lui Iisus.

Ultimul ideal, capabil de unificarea oamenilor, va dovedi oamenii incapabili de el.

Cu cât oamenii își vor pogorî destinul lor din cer, pe pământ, cu atât mai mult se va cutremura pământul sub ei: fiindcă totuși nu este pace decât de la Dumnezeu. Un destin răsturnat, antrenează în răsturnare, antrenează în revoluție totul în jurul lui.

Așa se face că cei ai lui Dumnezeu, „cunoscând spiritul vremii”, cunoscând înclinarea ei spre Făcătorul său, **au pacea lui Dumnezeu**; pe când ceilalți, ignorând sensul existenței, iubind fața exterioară a lumii, se găsesc în afară de sens, munciți lăuntric de pârâșul conștiinței, care și fără credința lor, îi va aduce la judecata lui Dumnezeu.

Iar Judecătorul va da dreptate pârâșului „conștiință” fiindcă aceștia nu s-au împăcat cu ea, pe când mergeau alături, stadia vieții acesteia.

Iisus destăinuie și aceasta, că li s-a **prevăzut** o temniță care să samene cu ei, cu existența lor negativă. Acolo nu există Dumnezeu, decât ca un coșmar, ca o lipsă, ca un chin absolut.

Iată dreptatea care atârână peste ucigașii dreptății.

*

În legătură cu cuvântul lui Iisus despre: „unde ai comoara acolo ai și inima”, adică dragostea, sau acolo e și Dumnezeul tău -

după sfântul Pavel - că „oamenii au mintea fie la Dumnezeu, fie la oameni, fie la patimi.” (Pateric, avva Ilie 5).

Ar fi grăitor să vă observați pe voi înșivă unde petreceți vremea, de pe unde vă sunt gândurile, unde și care vi-i comoara, în realitate?

Patimile bat sufletul în cuie către trup și viața aceasta; lipesc sufletul de deșertăciuni și-i fac incapabil de zborul către Dumnezeu.

Oamenii-s expresia simțurilor și-s aceiași de la Duminica Floriilor până la Vinerea Patimilor din curtea lui Pilat.

Iar când Dumnezeu este comoara ta, El cuprinde cea mai mare parte din zilele tale, cu El gândești, după El umbli, curând te scoate din toate celelalte; pentru că: oricât de curios vi s-ar părea, dar așa este: am venit în viața aceasta ca să învățăm să ne desprindem de ea. Aceasta pentru că numai de aci încolo, încă de pe-acum, începe Viața cea adevărată.

Vedeți trebuie să mai și gândiți unde vrem s-ajungem.

*

O mărturie nu înseamnă numai înșirarea greșelilor făcute - o confruntare cu trecutul - ci mai înseamnă și o confruntare cu viitorul, o tâlcuire a sortii.

Din datele trecute se desprind concluzii, se întrevăd înclinații, se ivesc energii, hotărâri. Nu se poate ca, de la o stare de vorbă sinceră cu Dumnezeu (printr-un interpret, slujitor al Său), să nu ieși mai luminat, mai clarificat cu viața și cu rosturile.

Datele:

1. A rămâne în situația sufletească a trecutului, cu neclaritatea sa, cu incertitudinile, cu riscurile sale, înseamnă a rămâne într-o greșeală și apoi a o plăti sigur în viață.

2. A nu lua o hotărâre energică de ieșire, e totuna cu a ajunge să n-o mai poți lua, să mergi irezistibil spre alunecare.

Garanții morale - deocamdată - nu prezintă niciunul din „prietenii”. Nici nu vor putea prezenta. Singurul care poate asigura caracterul unui tânăr e numai un preot la care un tânăr vine să

primească Sfintele Taine. Factorul credință, e singurul care mai poate da bună mărturie despre cineva. Figuranții pe la biserică n-au nici o valoare sigură. Mulți - vrând să câștige simpatia unei fete - fac pe credincioșii până la cununie; pe urmă se lasă păgubași de credință, adică de frânele ei morale. Decepția e cu atât mai mare.

*

* *

LA CHILIA DIN PRISLOP „ÎNTR- SCRIPTURILE PĂRINȚILOR”

La sfârșitul inventarului făcut după încredințarea sfintei Mănăstiri Prislop Părintelui nostru Arsenie în 25 noiembrie 1948, inventar încheiat la 15 ianuarie 1949, sfinția Sa consemna următoarele:

„1949. La 15 ianuarie s-a sârșit operația inventarierii sistematice a tuturor bunurilor Mănăstirii Prislop. Înaintatu-s-au, cu om, la Arhiepiscopia din Sibiu, unde funcționează Comisiunea centralizatoare a inventarierii. Un formular ne va reveni, spre mărturie urmașilor.

De-acum, inventariere nevăzută; - **veniți Părinților și mă învățați frica de păcat și dragostea de Dumnezeu...**”

*

Întâmpinându-l la 16 iulie 1949 pe vrednicul de pomenire Episcop Andrei Magieru al Aradului și Hunedoarei, cu prilejul celei dintâi vizite făcute la Prislop, Părintele Arsenie cuvânta:

Prea Sfințite Stăpâne,

Vă primește, cu dragoste, cea mai veche Mănăstire din Ardeal: ctitoria lui Nicodim cel Sfințit și a Domniței Zamfira.

Noi Vă primim cu dragostea pe care-o știți; iar cât dinspre noi, știm pe cine primim: pe Acela căruia împreună-I slujim. Știm și dragostea cu care ne-ați primit Prea Sfinția Voastră.

Făgăduim - puțini câți suntem - să Vă fim o minte și o inimă de ajutor prin părțile acestea, mai nou mărite, ale Eparhiei.

Simplificăm cuvintele la dragostea aceasta și îndatorințele ei pastorale peste care Vă rugăm, cu smerenie, a aduce binecuvântare arhierească și a mijloci Har de la Dumnezeu.

Prislop

16.VII.1949

Iar despre cele dintâi stări, impresii și gânduri, după transferarea sfinției Sale la Prislop, aflăm de la sfârșitul unei

scrisori din 14 decembrie 1948, adresată părinților și fraților rămași la Sâmbăta:

Pustietatea cea dinafară a locului, constrângerea lui de-a **mă aduna la chilie între scripturile Părinților**, mă umple de recunoștință către ocârmuirea cea de deasupra, care m-a scăpat puțin de îngrămădeala și jefuirea de la Sâmbăta.

Nu m-aș mai duce de-acî, nici printre oameni n-aș mai ieși; dar nici pe ei nu i-aș lăsa să mă mai îngrămădească. Nu poți fi și cu Dumnezeu și cu oamenii, (avva Arsenie 13 n.n.)

Fiți mângăiați că de mult folos mă bucură Dumnezeu aici.

Prislop

Arsenie

14.XII.1948.

*

Gadarenii și sufletul

Citind cu băgare de seamă Evanghelia, vedem că nimic n-a făcut Iisus la întâmplare.

Astfel S-a suit în corabie cu scopul anumit de a dezlega un suflet din muncile „legheonului” de demoni, care se chinuia în laturile Gadarenilor. Pe mare s-a stârnit fără veste o furtună suspectă. Iisus a certat pe cine avea de certat din spatele vântului și valurilor apei și s-a făcut liniște mare. De cea parte a mării Îl întâmpină pe Iisus altă furtună, într-un suflet în care dracii stârniseră viforul celei mai de pe urmă pustiiri și decăderi. Făcuseră dintr-un om o fiară, care rupea lanțurile și un criminal care pustiise acea latură a Gadarei.

Iată un om dezorganizat; pe cea mai de pe urmă treaptă a decăderii. Omul în care nu mai străluceau însușirile omeniei; diavolii îi dăduseră în locul însușirilor lui de om fioroasa libertate de a fi drac între oameni.

Ei bine, omul acesta era totuși un suflet. Iisus propovăduise în diferite rânduri că „sufletul e mai de preț decât lumea toată” și că „ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” - Enunțări abstracte, care nu prea decid pe oameni să-și aibă grijă de suflet.

De aceea, cu prilejul îndrăcitului din Gadara, Iisus o ia pe altă cale:

Arată cu minune prețul unui suflet.

A pus în cumpănă un suflet, al celui mai decăzut dintre oameni, cu prețul, deocamdată al unei turme de 2000 de porci, nu încă cu „toată lumea”. Și a dat pierzării turma de porci a gadarenilor, pentru mântuirea unui suflet.

Cumpăna aceasta, între prețul unui suflet în ochii lui Dumnezeu și prețul turmei de porci în ochii gadarenilor, a ieșit cu scandal. - Și poate că tocmai scandalul ce a urmat pune mai bine în cumpănă valoarea sufletului, întrucât gadarenii au trebuit „să simtă” prețul sufletului, pe care îl pierduseră ei în porci. Răi de pagubă cum erau „Tot orașul ieși în întâmpinarea lui Iisus și, văzându-L, Îl rugară să se ducă din hotarele lor” (Matei 8,34; Luca 8,37). Cu alte cuvinte, pentru „paguba” ce le-a făcut-o L-au dat pe Dumnezeu afară din hotarele lor. Ei s-au declarat pentru porci nu pentru suflet.

Iisus S-a conformat: „intrând în corabie S-a înapoiat.”

Atâta avea de făcut: Gadarenilor le-a lăsat un misionar.

„Și un fost îndrăcit nu e un misionar de rând”. (Gr.C.).

Prislop

4.III.1950

*

Prislop

24.III. 1950

„Doi sau trei împreună...” (Matei 18,20) e un fapt mai presus de fire; Dar sau Har al Duhului Sfânt. Aceasta este dragostea ca virtute, în care sporind, ne mântuim. Starea împreună din oricare alte considerente n-are valoare religioasă. Condiție a dezvoltării vieții duhovnicești este deci conviețuirea în obște. Sporirea darului Duhului Sfânt în suflet se face prin sporirea smereniei. Aceasta e imposibilă, inexistentă în condiția singurătății sau a conducerii de sine. Ne smeresc și scăderile noastre când ni le recunoaștem, dar mai mult ne smeresc frații din obște, cu care ne

rotunjim colțurile cele din patimi și pe care avem poruncă dumnezeiască să-i iertăm din inimă. Această rotunjire a colțurilor cu iertare din inimă e cea mai adevărată lepădare de sine. Când ești întru totul rotund de către frați, nimeni și nimic nu te mai poate arunca în întristare sau deznădejde.

Măsura scăderii patimilor o arată măsura lepădării de sine. Toate prilejurile, mărunțișurile de toate zilele, capătă valoare religioasă când ai grijă să te porți în ele cu duhul smereniei.

Deci conviețuirea în obște prilejuiește adevărata smerenie și dragoste, condiții neapărat necesare creșterii sufletului în modul mai presus de fire al Vieții.

*

„Unde sunt doi sau trei adunați în numele meu acolo sunt și Eu împreună cu ei” (Matei 18,20). „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului” (Matei 28,20).

Prezența lui Dumnezeu în noi e harică, ca atare am primit-o în dar la Botez. Această prezență crește, apoi se face conștientă și se manifestă în viața noastră și pe măsura nevoinței, pe măsura atârnării noastre întru totul de purtarea Lui de grijă. „Aruncați toată grija voastră asupra Lui și El va purta grijă de voi” (I Petru 5,7).

*

Depănarea rugăciunii lui Iisus e și har și nevoie; este și lucrarea Duhului Sfânt și este și strădania omului.

Ca să ajungem cu adevărat la stările sufletești corespunzătoare, la experiența fericirii, trebuie să fim atenți ca nevoia noastră să urmărească în continuu uscarea patimilor (în tina uscată porcii nu se mai tăvălesc) și sporirea smereniei. (Smerenia e starea normală a minții, mândria e starea de nebunie sau începutul nebuliei.)

*

O atare înțelegere a vieții, o atare întrebuintare a zilelor noastre în temnița acestui trup, cu ținta de-a-l face templu al

Duhului Sfânt, e ceea ce iubește Dumnezeu la oameni. Pentru o atare înțelegere și rost al vieții apără Dumnezeu pe copiii Săi de toată reaua întâmplare care i-ar împiedica de la creșterea vieții după Dumnezeu.

Providența are și înțelesul acesta restrâns al purtării de grijă a lui Dumnezeu de rostul duhovnicesc al omului în cursul trecerii sale prin lume.

SFÂNTUL GHEORGHE ȘI PROBLEMA PĂCII

Schiță

Dioclețian, la începutul domniei sale, nu considera Creștinismul un pericol de stat; dar îl considera Galerius, un general sângheros al său. Acesta l-a determinat pe împărat să dea edict după edict, să aprindă cea mai sângheroasă prigoană împotriva creștinilor.

Creștinii, oamenii păcii, oamenii care-și împlineau obligațiile față de stat, oamenii care se rugau pentru Cezar, erau arătați dușmanii imperiului roman.

Adunările creștinilor interzise (I Edict din 2 februarie 303), Bisericile distruse; cărțile sfinte arse. Creștinii supuși la degradare civilă.

Persecuție progresivă și sistematică.

Printre marii mucenici ai persecuției este Sfântul Gheorghe precum și Sfântul mucenic Dimitrie.

Sfântul Mucenic Gheorghe e considerat „dărâmătorul de idoli”.

Idolul este nu numai o statuie antică, ci și o ființă, un lucru, o idee, un rang, o părere la care ții mai mult ca la Dumnezeu.

Dioclețian decretase pe Jupiter drept zeul suprem și se numi și pe sine cu același nume. Deci el pretindea supușilor săi să i se închine lui.

Creștinii refuză închinarea la idoli și închinarea la om. Iată deci că imperiul e în primejdie cu creștinii. Pacea imperiului cere sânge. Sângele oamenilor păcii.

Aceasta e manevra satanei, care vrea să biruie pe Dumnezeu. El știe că libertatea omului are însușirea de-a se împotrivi până și lui Dumnezeu. Deci dacă Satana va câștiga pe oameni să se închine la orice altceva afară de Dumnezeu, la orice idoli poftesc, el e mulțumit cu această biruință asupra lui Dumnezeu.

Dioclețian cerea supușilor să-l recunoască de zeu - idol al imperiului.

Astăzi de asemenea sunt idoli. Unul e capitalismul, închinarea la bani. Pentru apărarea acestui idol modern, marii bogătași nu pregetă să arunce săracii lumii într-un nou război.

Avrea războiul e o cădere din creștinism: e a vrea să-ți asiguri viața ta peste mormântul altuia.

Dumnezeu vrea pacea, oamenii vor pacea și totuși războaiele nu se mai termină.

Cine-și râde de oameni?

- Satana. El creează oamenilor idoli, și oamenii se măcelăresc apărându-și idolii.

Unii proclamă valoare supremă sărăcimea, împinsă cu ură împotriva bogaților, bogații își apără bogăția, declarând-o pe aceasta valoare supremă.

Doi idoli în conflict.

Pacea e a lui Dumnezeu. El e „Domn al păcii” (Isaia 9,5).

Cântarea îngerilor zice: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace” (Luca 2,14).

Deci pacea e în funcție de slava pe care o dau oamenii lui Dumnezeu.

Când oamenii i-o refuză, pacea nu se mai află printre ei. „Se ia pacea de pe pământ.”

De aceea Sfântul Mucenic Gheorghe, ar avea astăzi mari idoli de dărâmat: **idolii care nu dau oamenilor pace.**

Prislop

23.IV.1950

*

PENTRU PACE

(posibilă meditație sau conferință preotească la protopopiatul Hațeg n.n.)

Zilele acestea, între 9-12 septembrie a.c. are loc „Congresul Comitetelor de luptă pentru pace, din R.P.R.” Acest Congres e o dezvoltare a Apelului de la Stockholm, apel pentru pace, lansat în lumea întreagă, pentru interzicerea armei atomice.

Cu acest prilej, din punct de vedere creștin, putem adăuga următoarele:

1. Că Biserica răsăriteană totdeauna s-a rugat, în Liturghiile ei, „pentru pacea a toată lumea”. Însăși Liturghia se săvârșește pentru pacea lumii, pentru pacea Bisericii, iar pentru Stăpânirile constituite, oricare ar fi ele, preoții se roagă: „Dă-le Doamne pașnică domnie, ca și noi, întru liniștea lor, viață lină și fără de ceartă să viețuim”. (Rugăciunea după Axion).

2. A considerat războiul o crimă, și, ca atare, unul din marile păcate ale societății omenești.

Simplă dorința războiului e o cădere din creștinism, căci, cel ce se nădăjduiește în război, se nădăjduiește pe rezultatele morții - o nădejde a vieții în moarte - o deznădejde - o absurditate - un păcat.

Cum mai poate rămâne cineva creștin când crede că-și poate cruța viața, dorind altuia moartea?

Cei ce doresc războiul sunt deja niște învinși ai morții.

Războaiele n-au rezolvat niciodată problema suferinței omenești, dimpotrivă: totdeauna au mărit-o.

Războaiele sunt zvârcolirile de moarte ale păcatului, de tot felul, între oameni.

Scriptura spune că moartea este plata păcatului.

Răul prin sine însuși se distruge.

Ieșiți deci din credința deșartă în războaie!

Cei ce cred în războaie, cred în știința lor, care a ajuns la nebunia cea mai de pe urmă, care acum e în stare să aducă adevărate catastrofe pe capul societății omenești. Aceasta e arma

atomică. Niște mici bombe, care explodează catastrofal. Materia din ele nu se mulțumește să-și mărească fulgerător volumul, ci, deodată cu aceasta, aduc materia din ele la starea focului din soare. Zdruncinarea echilibrului materiei și transformarea ei fulgerătoare în fenomene atomice, cum a fost aceasta la obârșia lumii, e o îndrăzneală a științei de-o nebunie fără seamăn. Și e nebunie fiindcă ucide oamenii și, poate că, până la urmă, pune și chibrit la lumea asta.

N-aș vorbi lucrurile acestea, de aci, dacă n-am avea în Scriptură atragerea profetică aminte despre această ispravă modernă a științei.

Scriptura prevede pur și simplu arderea lumii:

„Ziua Domnului va veni ca un fur. Atunci cerurile pieri-vor cu vuiet mare; stihiiile (elementele chimice din știință), arzând se vor desface, și pământul și lucrurile de pe el de istov (fulgerător) vor arde!” (II Petru 3,10-12).

Preocuparea aceasta a științei, de a provoca materia lumii la o explozie atomică, își are semnificația ei religioasă.

Oamenii de pace din lumea întreagă vor să întâmpine o catastrofa a pământului.

Asta-i situația. Deci, cei ce sapă, cu știința lor criminală, groapă oamenilor, nu vor cădea și ei într-însa?

Noi trebuie să refuzăm această conștiință de gropari.

Conștiința noastră de creștini o refuză.

În conștiința noastră de creștini nu vrem să săpăm mormântul nimănui! Noi suntem pe punctul de vedere al lui Dumnezeu, care nu vrea moartea păcătosului, ci îndreptarea lui.

Noi creștinii, propunem lumii întregi „pacea lui Hristos!” - Pacea care covârșește toată mintea, Pacea împăratului Păcii - Hristos.

Iar fiindcă „Lumea” nu vrea să fie pe pacea lui Hristos, ci pe „pacea ei” - de aceea are războaie.

Războaiele au zbuciumat totdeauna viața omenească.

Unul din rosturile pentru care a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume a fost și acesta, să pacifice oamenii. Chiar cântarea

îngerilor la Nașterea lui Iisus, avea cuvintele: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace!” (Luca 2,14).

Din aceste cuvinte e limpede: că pacea pe pământ e în funcție de (în legătură cu) mărirea care I se dă sau I se refuză lui Dumnezeu.

Dumnezeu a dat multe lucruri oamenilor, dar trei lucruri nu le-a dat în întregime. Acestea sunt: Viața, Adevărul și Pacea.

Toată istoria oamenilor pe pământ dovedește că singuri, cu de la ei putere, nu-și pot asigura nici Viața - de vreme ce e mereu pândită de moarte - nu-și pot asigura nici adevărul, și tot așa nu-și pot asigura nici pacea.

Dar le au oarecând, când oamenii sunt pe pace cu Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu este și Adevărul și Viața și Pacea.

Iată cuvinte de temelie pentru pace.

Pe altă temelie decât Hristos, nu rămâne nimic statornic în lume.

*

Rugămu-ne Ție împărate al Păcii, sălășluiește-Te în conștiința societății omenești, că nu vedem altă întemeiere a împărăției Păcii, decât pe Tine!

*

DATORIA

Datoriile către Stăpânire sunt datorii indirecte către Dumnezeu.

Iisus a venit la primul recensământ, pe vremea lui August; - anume ca să fie numărat printre oameni.

Împrejurarea de astăzi, ne determină să lămurim puțin cuvântul lui Iisus, pe care l-a spus unor agenți ai fiscului, care L-au întrebat: dacă „se cade a da dajdie Cezarului sau ba?” (Luca 20,22; Matei 22,17; Marcu 12,14). Și Iisus, arătându-le căci chipul și inscripția de pe ban sunt ale proprietarului banilor, a enunțat, pentru toate timpurile și pentru toți oamenii, principiul: „Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu!” (Luca 20,25; Matei 22,21; Marcu 12,17).

De atunci credincioșii ascultă de Stăpânire și se roagă pentru ea, dintr-un motiv în plus față de necredincioși: creștinii își împlinesc datoriile cetățenești, din ascultarea de Dumnezeu.

*

Evangelhia de astăzi, a tămăduirii unui orb, ne dă prilejul să precizăm cele două domenii: ale Cezarului și ale lui Dumnezeu.

Orbul din Evangelhia de astăzi, striga în gura mare după Iisus „Fiul lui David” - fiul unui împărat - „să văd”.

Iisus s-a milostivit de suferința lui și i-a redat vederea. Orbul l-a crezut mai departe „fiul împăratului David”.

De aceea el n-a văzut din lume mai mult decât numai domeniul unui împărat - lumea sensibilă.

Pe scurt toate cele văzute: banii, avuțiile, grâul, uneltele, hainele, lemnele, sunt date Stăpânirii și oamenii sunt datori a se folosi de ele potrivit dispozițiilor Stăpânirii mai înalte.

Deci un orb care deschide ochii vede mai întâi domeniul Cezarului.

Iisus a mai vindecat un orb, pomenit în altă Evangelhie. Și acela a văzut prima dată numai domeniul Cezarului.

Dar acesta a fost mai profund impresionat de tămăduirea orbiei sale - de altfel și era un orb din naștere - și știa și el că orbia lui e fără vindecare.

Acesta a recunoscut în Iisus pe cineva care-i mai mult decât „fiul lui David”. Și nu și-a tăcut convingerea; ba a provocat și proces cu martori și și-a constrâns judecătorii, sau să recunoască în Iisus ce recunoaște el sau să termine ancheta cu amenințare și scandal.

Pentru mărturisirea lui cu curaj a fost învrednicit să **vadă** și cele ce sunt ale lui Dumnezeu.

Sunt numai trei prilejuri, în care Iisus, înainte de slăvita Sa înviere, S-a descoperit pe Sine, cu propria Sa mărturisire, că El e Fiul lui Dumnezeu - și nu numai prooroc sau împărat, cum Îl credeau oamenii.

S-a descoperit ca Dumnezeu, samarinencii la fântâna lui Iacov, orbului acestuia, care s-a expus ca martor al „Omului care l-a tămăduit” - și pe Care L-a aflat în templu, pe când Îl dădeau afară cărturarii și fariseii din Ierusalim. Și S-a descoperit ucenicilor înainte de patimi.

Deci împărăția lui Dumnezeu e descoperirea pe care i-a arătat-o Iisus unui orb tămăduit, **în plus** de lumea cea văzută.

Ce i-a arătat ?

Că această putere cu care i-a făcut ochi, de unde nu erau deloc, e putere dumnezeiască. Că toată lumea aceasta văzută e susținută în existență de Dumnezeul nevăzut, care poate face ce vrea în ea și înaintea acestei puteri a lui Dumnezeu nu există imposibil.

Precum omul se menține în viața văzută prin sufletul său nevăzut, așa și lumea văzută toată, se menține în existență prin existența nevăzută a lui Dumnezeu.

Împărăția sufletului, domeniul moral, domeniul rațiunilor de existență a lumii în general, domeniul înțeleșurilor, domeniul conștiinței, acestea sunt „cele ale lui Dumnezeu”. Faptul de-a exista, faptul de-a fi mai bun, faptul de-a avea o conștiință a datoriei, o conștiință a adevărului - astea sunt domeniul lui Dumnezeu, căruia, **pentru aceste** motive ne **închinăm**.

De Cezar ascultăm, lui Dumnezeu ne închinăm.

Ori de câte ori cezarii au cerut mai mult decât cele ce le-a dat Dumnezeu să aibă, cerând **și** închinarea - tot de atâtea ori s-au arătat mucenicii - câștiga Dumnezeu.

*

PĂSTORII ȘI OILE

Chemarea Apostolilor tare mult seamănă cu trimiterea lor. Astfel, la chemarea lui Iisus aceștia au lăsat toate: peștii, corabia, casa, nevasta (- Simon era însurat -) părinții și toată grija vieții. Cum s-a putut aceasta?

Nu este decât o singură explicație: au avut o străluminare de suflet prin care au cunoscut în Iisus pe Dumnezeu.

- Și Dumnezeu e mai presus de pești, părinți, nevastă și viață.

În oamenii aceștia era de mai înainte întrebarea după Dumnezeu. Când s-au întâlnit cu Iisus, s-au întâlnit cu răspunsul. Și cum răspunsul la întrebarea lor - la așteptarea de milenii a unui neam era nu o vorbă, ci o ființă - Iisus - nu-i mai putea reține nimic de-a-I urma acestei ființe desăvârșite - după care de fapt tânjește tot omul din străfundurile ființei și de la obârșiile timpului, până la sfârșitul lui.

Deci pe această tânjire profundă după adevăr, pe întrebarea după Dumnezeu s-a întemeiat ucenicia lor.

Evangelhia spune că primul lucru pe care l-a făcut Iisus după chemarea celor dintâi ucenici a fost **învățarea Împărăției lui Dumnezeu**. (Matei 4,23).

Trimiterea Apostolilor în lume a fost ca și chemarea: fără traistă, fără pungă și toiag: „Mergând, **învățați** toate neamurile... să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20).

Aceasta-i apostolia: urmarea lui Iisus și învățarea Împărăției lui Dumnezeu - cu un cuvânt învățarea și trăirea Adevărului.

De acum ușor ne dăm seama că apostolia e trimiterea mieilor în mijlocul lupilor. Iar o vorbă de-a noastră zice că în lumea aceasta adevărul umblă cu capul spart.

Să trecem la situația concretă:

Dreptul de a învăța, a propovădui și a boteza, precum și puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor, l-a dat Iisus numai celor 12 Apostoli - daruri din care a căzut Iuda și a fost înlocuit cu Matia și pe urmă cu Apostolul Pavel.

Prin aceasta se stabilește limpede că oamenii, deși toți sunt frați și fiii aceluiasi Tată, totuși, în privința învățării împărăției lui Dumnezeu, în privința spălării oamenilor de păcate, oamenii sunt împărțiți în două: în păstori și oi, în păstori și turmă. Unii cu răspunderea și alții cu ascultarea.

Și păstorii Bisericii sunt datori cu ascultarea unii de alții, în sfintele soboare, și toți păstorii - urmașii legiuți ai Apostolilor - datori cu ascultarea de Păstorul cel Mare, Iisus.

Aceasta e rânduiala instituită (pusă) de Dumnezeu.

Oamenii însă, sunt oile cele mai greu de păstorit. Nu-s toate oi, mai sunt și berbeci și țapi. În veacul acesta oile sunt amestecate cu caprele și multe oi se transformă în capre.

Nimic mai împărțit pe lume decât păreriile oamenilor asupra adevărului. Oare e vina adevărului?

Dumnezeu a știut această infirmitate a omului în fața aflării adevărului curat, de aceea a dat Bisericii și slujitorilor ei legiuți - lor singuri - grija învățării lui curate.

Nu tuturor li-e dată tâlcuirea Scripturii, ci numai ierarhiei Bisericii. Nu tuturor, nu oricui, i-e dată aducerea sfintei Jertfe - iar taina dezlegării de păcate nu e dată nici îngerilor, ci numai preoților și arhierilor.

„Scriptura nu se tâlcuiește cum îl taie capul pe fiecare” - striga sfântul Petru (II Petru 1,20; 3,16). Adevărul nu se înfățișează cum i se nălucește oricărei minți întâmplătoare. Creștinismul nu este ceea ce poate strâmba fiecare neputincios din el.

Este un duh vrăjmaș care încurcă mințile oamenilor și-i răscoală pe unii împotriva neputințelor de oameni ale păstorilor, dându-le impresia că nu-s obligați să asculte de ei, fiindcă „au păcate”. Iisus n-a avut nici un păcat, și cu toate acestea: ce puțini L-au ascultat!?

Este un cerc vicios în care se încurcă sufletul multor, prea multor oameni: cercul rătăcirilor. Aceștia, din anumite „motive” n-ascultă de preoții Bisericii. Drept aceea neascultând învățătura dreptei credințe și vieții în Dumnezeu, își strică mintea cu păreriile lor. Așa se cufundă în păcate, din neascultare. Omul se întuneacă

dinspre adevăr și ia rățacirea de bună. Unii se trezesc că au trăit în rățacire. Vrajmașul, de care prin amăgire au ascultat, nevrând să-i piardă din gheară, le pune înainte neputințele omenești ale slujitorilor legali ai Bisericii, acoperindu-le darurile și Harul. Și așa îi duce de minte să-și facă singuri „pocăința” care trece peste Taina pocăinței, administrată valid exclusiv prin preoți și arhierei, indiferent de neajunsurile lor de oameni.

Așa s-au născut și se nasc toate ereziile și sectele.

Neascultarea de Biserică e cădere din Creștinism, după însuși cuvântul Mântuitorului: „de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș” (Matei 18,17).

- Se plâng credincioșii că nu prea aud cuvânt puternic, cuvânt ziditor de suflete. Un sfânt părinte dă răspunsul: „Că din mulțimea neascultării s-a împuținat cuvântul între oameni!” (Pateric, avva Filic).

Așa se nasc smintelele (că este o înclinare a minții spre smintele) de care e vinovat deopotrivă și cel ce se smintește, pentru că nu și-a curățit ochiul, ci și l-a aburit cu tot felul de păcate, pe care și le prelungește pe fața propriilor lui păstori. Așa se răzlețește oaia de păstor, și răzlețită, abia dacă e una din 99 care scapă nemâncată de lupi.

Toată zdroaba Păstorilor Bisericii deci, e această învățare uniformă a împărăției Adevărului, care lor li-e dată în grijă. Toată zdroaba Bisericii învățătoare e această unificare a credincioșilor cu viața lui Iisus - Păstorul turmei.

E lupta Bisericii împotriva rățacirilor minții de la Adevăr, e lupta împotriva decăderii vieții în vicii, e lupta ridicării credincioșilor din droaia superstițiilor la înțelegerea luminată și largă a Creștinismului.

Creștinismul e o concepție de viață, stilul de viață al lui Iisus, concepție pe care n-a zdruncinat-o nimic din cele ce s-au petrecut împotriva creștinismului vreme de 2000 de ani.

Toate celelalte înțelegeri ale lumii și vieții s-au învechit și s-au stins. Singur creștinismul e mereu nou, mereu divin. O dovedește aceasta focul ce i s-a deschis împotriva în toate veacurile - și a

rămas neputincios. Drept aceea, știind ce comoară de mântuire avem în Biserică, stați uniți: turmă și păstori, chiar dacă uneori păstorii trebuie să-și mai și certe oile.

„Că unui slujitor al Domnului i se cade să fie bun față de toți, destoinic să dea învățătură, răbdător la necazuri, meșter să dojenească cu blândețe pe cei ce stau împotriva, ca doar le-o da Dumnezeu pocăința spre cunoașterea Adevărului, și aduși fiind de el din nou la viață, să facă voia lui Dumnezeu și să se trezească din cursele vicleanului” (II Timotei 2,24-26).

Fraților, ieșiți din smintele, ieșiți din superstiții (credințe deșarte)!

Creștinismul e luminos și în lumina vieții lui Iisus - așa cum ÎI propovăduiește Biserica; prin preoții ei, urmașii Apostolilor, aveți răspunsul fără greșală în toate împrejurările posibile ale vieții.

Fraților, ascultați de Biserică, fiindcă cei ce ascultă de preoții ei - așa cum sunt - de Dumnezeu ascultă !

Acesta-i tâlcul ucenicilor care au lăsat corabia cu pești, ca să ajungă lucrători în Corabia Bisericii, Corabia mântuirii oamenilor.

11.VI.1950

Duminica a II-a după Rusalii

*

Prislop

29.VI.1950

Sfântul Apostol Petru.

Sfântul Apostol Petru e pus de Biserica romano-catolică, nu numai primul Episcop al ei în Roma, ci și „temelia” Bisericii lui Hristos.

După ei, Biserica se întemeiază pe Petru, pe un om.

Pe omul care tremura de frică în fața unei servitoare, pe omul care s-a lepădat cu jurământ, că nu-L cunoaște pe Hristos.

Căderile acestea i-au fost o smerire a firii sale prea pripite.

Din reintegrarea sa în apostolie, romano-catolicii au scos prerogativele de drept divin ale supremației papale asupra întregii Biserici a lui Hristos.

- Poate că nu e numai o întâmplare, faptul că romano-catolicii și-au legat atât de mult soarta de Apostolul Petru.

De la a declara că Petru este temelia Bisericii și până la infailibilitatea Papei nu e nici un pas; dar până la declararea Papei ca temelie a Bisericii, iarăși nu e decât prea puțin. E curentă expresia: „Biserica este unde e Papa!” Toate acestea sunt deducții și dezvoltări logice, dar dintr-un principiu greșit: că Petru e temelia Bisericii. Temelia Bisericii e divinitatea întemeietorului.

Poate că nu e fără legătură să le amintim confrăților episodul de la arestarea Mântuitorului, când Petru a vrut să-L apere pe Iisus cu sabia, tăind urechea unui slujitor al stăpânirii.

Iisus i-a atras aminte: „Petre, bagă sabia în teacă, fiindcă tot cel ce scoate sabia, de sabie va pieri!” (Matei 26,52).

Și Biserica romană a cam pus adeseori mâna pe sabie. La scadența istoriei i se aduc toate înaintea. Cezarul își pretinde sabia luată.

De data asta, poate că sabia Papei va fi frântă. Altă cale de unificare a Bisericii nu rămâne.

*

Tinerii din Efes. 4 August 1950. Au murit (în urmă) cu 372 de ani. Au înviat (la viața aceasta). Dovadă a învierii (**se scornise** un eres **că nu este** înviere). Dar învierea cea de apoi e strămutarea omului în celălalt mod - duhovnicesc - al existenței. Acela e modul mai presus de simțuri și cunoaștere.

„Nimeni nu va putea vedea Fața Mea și să nu moară” (Exod 33,20). Simțurile nu rezistă „vederii” lui Dumnezeu - abia omul duhovnicesc - prin Duhul.

*

Astăzi prăznuim, cu post, Tăierea capului sfântului Ioan Botezătorul. Și în felul sfârșitului său a fost Înaintemergătorul Domnului, căci înainte de Iuda, care a vândut pe Iisus, a fost Irodiada, care a cerut capul sfântului Ioan. Irodiada a născut pe

Iuda și pe ucenicii lui. Cu prilejul acestui praznic de tristețe, vom alege cuvintele lui **Ioan despre Iisus și Iisus despre Ioan**.

Vremile marilor profeții trecuseră. Toate amănuntele despre Mesia și Împărăția mesianică erau spuse. Peste Isaia, evanghelistul Vechiului Testament, prea puțin au mai avut de spus profeții.

Mai lipsea împlinirea lor. Și lipsea omul, cu aureolă de prooroc, care să confirme poporului, cu autoritate, împlinirea Scripturilor sfinte.

Acesta trebuia să fie contemporan cu Mesia, Înaintemergător al Lui, și, spre deosebire de toți ceilalți oameni, proorocit și el.

Maleahi, ultimul dintre proorocii mici, îl descrie ca venind în persoana lui Ilie înainte de venirea zilei Domnului, cea mare și înfricoșată (Maleahi 3,23).

Pe Ioan Botezătorul îl anunță, de asemenea și îngerul Gavriil preotului Zaharia, tatăl său, ca venind în duhul și puterea lui Ilie (Luca 1,17).

Deci în Israel Ilie era așteptat ca Înaintemergător al Domnului. S-a născut Ioan.

De data asta, poate că sabia Papei va fi frântă. Altă cale de unificare a Bisericii nu rămâne.

*

Tinerii din Efes. 4 August 1950. Au murit (în urmă) cu **372** de ani. Au înviat (la viața aceasta). Dovadă a învierii (**se scornise** un eres **că nu este** înviere). Dar învierea cea de apoi e strămutarea omului în celălalt mod - duhovnicesc - al existenței. Acela e modul mai presus de simțuri și cunoaștere.

„Nimeni nu va putea vedea Fața Mea și să nu moară” (Exod 33,20). Simțurile nu rezistă „vederii” lui Dumnezeu - abia omul duhovnicesc - prin Duhul.

*

Astăzi prăznuim, cu post, Tăierea capului sfântului Ioan Botezătorul. Și în felul sfârșitului său a fost Înaintemergătorul Domnului, căci înainte de Iuda, care a vândut pe Iisus, a fost

Irodiada, care a cerut capul sfântului Ioan. Irodiada a născut pe Iuda și pe ucenicii lui. Cu prilejul acestui praznic de tristețe, vom alege cuvintele lui

Ioan despre Iisus și Iisus despre Ioan.

Vremile marilor profeții trecuseră. Toate amănuntele despre Mesia și Împărăția mesianică erau spuse. Peste Isaia, evanghelistul Vechiului Testament, prea puțin au mai avut de spus profeții.

Mai lipsea împlinirea lor. Și lipsea omul, cu aureolă de prooroc, care să confirme poporului, cu autoritate, împlinirea Scripturilor sfinte.

Acesta trebuia să fie contemporan cu Mesia, Înaintemergător al Lui, și, spre deosebire de toți ceilalți oameni, proorocit și el.

Maleahi, ultimul dintre proorocii mici, îl descrie ca venind în persoana lui Ilie înainte de venirea zilei Domnului, cea mare și înfricoșată (Maleahi 3,23).

Pe Ioan Botezătorul îl anunță, de asemenea și îngerul Gavriil preotului Zaharia, tatăl său, ca venind în duhul și puterea lui Ilie (Luca 1,17).

Deci în Israel Ilie era așteptat ca Înaintemergător al Domnului. S-a născut Ioan.

Ucenicilor rămași le dezvăluie calitatea lui Iisus de Mântuitor cu caracter universal, și peste toate timpurile, și că succesul activității sale izvorăște direct de la Dumnezeu, și lui îi face bucurie mare. (Ioan 3,27- 36).

*

Ioan n-a fost primit de mai marii Templului. Năpârcile lui Israel l-au declarat înderăcit, după cum îi demască mai târziu însuși Iisus. N-au rămas însă fără plată, căci „fariseii și cărturarii Legii, care nu s-au botezat de la el, au lepădat de la sufletul lor «sfatul lui Dumnezeu»” (Luca 7,30-33).

Ei așteptau pe Ilie, fără să bage de seamă că profeția despre Ilie privea „A Doua Venire” din „Slavă” a lui Mesia, care va fi la sfârșitul istoriei. Ei așteptau A Doua Venire, refuzând prima.

Acestora și Iisus le-a spus cele mai apăsătoare cuvinte cu putință: „fiii diavolului” (Ioan 8,44), în care „nu încap adevărul”, nici „sfatul lui Dumnezeu”.

Irod era autoritate vizată de Ioan pentru fărădelegea cu Irodiada, cumnată-sa.

Și cum, obișnuit, autoritatea nu admite să i se dea lecții, nici chiar de la Dumnezeu, Irod a arestat pe Ioan, plănuiind să-l omoare, dar se temea de popor, care-l ținea de prooroc.

Închisoarea a frământat neobișnuit sufletul lui Ioan.

Poate se aștepta ca „prieten al Mirelui” (Ioan 3,29), să fie cruțat de această încercare. Faima lui Iisus creștea. Din închisoare Ioan îi trimite lui Iisus o delegație din doi ucenici, cu întrebarea: „Tu ești Acela ce va să vie sau pe altul să așteptăm?” (Luca 7,19).

Întrebarea lui Ioan ajunge la Iisus, care o primește cu divină blândete. Iisus tocmai „vindeca pe mulți de boli și de răni și de duhuri necurate și multor orbi le dăruia vederea” (Luca 7,21). Deci Iisus îi răspunde lui Ioan că „orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc, surzii aud, morții învie și săracilor li se binevestește. Și fericit este acela care nu se va sminti întru Mine!” (Luca 7,22-23).

Gestul lui Ioan e cel puțin enigmatic.

Îndoială nu e; - căci doar el a mărturisit și a arătat pe Mesia.

Nedumerirea ucenicilor săi despre Iisus putea să o împrăștie printr-o nouă confirmare. Ar mai rămâne de văzut cum a privit Iisus întrebarea aceasta.

Iisus îi răspunde cu proorocia Isaiei (Isaia 29,18; 35,5; 61,1) și din Psalmi (145,8), pe care tocmai le împlinea cu lucrul în momentul sosirii delegației.

Faptul că Iisus - în continuarea răspunsului - ferește pe cei ce nu se smintesc în ce privește credința într-Însul, ar fi o confirmare a îndoielii lui Ioan. Dar dacă ar fi totuși o îndoială a lui Ioan, atunci Iisus nu l-ar fi lăudat pe Ioan, cum n-a mai lăudat om dintre oameni. Chiar Iisus, vorbind poporului, după plecarea delegației, îl mărturisește pe Ioan, drept cel mai mare om născut din femeie (Luca 7,28). Ioan, în confirmarea lui Iisus nu e nicidecum o trestie bătută de vânt - trestia gânditoare a lui Pascal -

bătută de orice vânt de învățătură, cum se va exprima mai pe urmă Pavel.

E limpede prin urmare că Ioan n-a avut vreo îndoială în misiunea sa de mărturisitor al lui Iisus. Lui Ioan nu i s-au închis ochii Duhului, ca să cadă din vrednicia proorociei, pe faptul că petrecea în închisoare.

Totuși Ioan avea o nedumerire sinceră.

El era prin misiune Înger al Domnului, trimis înaintea Feței Sale. Ca atare știa că mai are de mers înaintea Domnului și pe celălalt tărâm al existenței. Știa că va fi ucis de jurământul fără cap al lui Irod și că va coborî prin moarte în împărăția morții.

Privitor la această împărăție a morții pune Ioan întrebarea, care acum se lămurește așa: „Tu ești Acela care va să vie și în iad, sau acolo pe altul să așteptăm?”

Cunoștința aceasta a pogorârii lui Dumnezeu la iad, sfatul acesta al lui Dumnezeu, era ținut în taina cea din veci ascunsă și nu se revelase nici unui prooroc, nici lui Ioan.

Aceasta dorea să o știe Ioan.

Iisus reconfirmă misiunea lui de înger și Înaintemergător, fără însă să-i trimită și cuvântul acesta.

*

Ioan a fost supus morții, în împrejurările știute, ca unul ce moștenise păcatul strămoșesc, dar în iad n-a ajuns ca un rob al acestuia, ci ca un înger al Domnului.

Ioan a fost Înaintemergător al Domnului și în iad. Puterile iadului nu l-au putut împiedica să vestească dreptilor Vechiului Testament izbăvirea. Biserica creștină confirmă poziția aceasta a lui Ioan, afirmând iconografic dubla sa misiune, îndoita lui trimitere: una pe pământ și alta în iad, când îl zugrăvește susținându-și capul tăiat pe tîpsie, și cu aripi de înger la spate. Acestea vor să reprezinte libertatea sa de „propovăduire și celor din închisoare”.

Închisoarea sa în beciurile lui Irod tetrarhul preînchipuia pogorârea sa în hăurile iadului, de a cărei libertate de spirit iadul s-a temut și nu l-a putut atinge.

*

Taina ce se păstra în adâncurile providenței divine, privitoare la mântuirea omului, chiar dacă o parte dintre oameni era pe pământ, iar altă parte petrecea într-o existență de conștiințe chinuite pe tărâmul nevăzut al existenței - era o taină pe care Dumnezeu o ținea ascunsă atât de îngeri și profeți cât mai ales de îngerii căzuți.

Dacă îngerii căzuți ar fi știut taina lui Dumnezeu pe care o lucra în mijlocul pământului, n-ar fi avut îndrăzneala să se atingă cu pândirea de „călcâiul” (Geneza 3,15) lui Iisus. Dar întruparea lui Dumnezeu-Fiul într-un om adevărat i-a derutat pe draci și au îndrăznit să înghită om ca să se izbăvească de dumnezeirea Sa, care le-a spart încuietorile cele veșnice în care țineau de mii de ani pământești pe cei legați.

Acesta-i fondul întrebării lui Ioan, care, potrivit providenței divine, nu putea să primească revelația acestei iconomii, ce trebuia să rămână încă taină.

*

Acum, după ce taina iconomiei mântuirii noastre e deplin deslușită, când învățătura mântuirii e dogmatic încheiată, să împlinim și noi predica lui Ioan, iar prin evidența dumnezeirii lui Iisus, nu mai e iad să ne-nspăimânte.

- Dar numai dacă Hristos va prinde chip în noi.

Prislop

21.VIII.1950

*

COPIII LUI DUMNEZEU ȘI COPIII PĂCATELOR

Evangelistul Luca își scrie Evanghelia sa „cercetând cu de-amănuntul toate de la început” (Luca 1,3).

Astfel, privitor la sfântul Ioan Botezătorul, reiese din Evanghelia sa, că acesta e un copil dobândit după multă rugăciune la Dumnezeu.

Rugăciunea lor pentru a avea copii a fost răsplătită de Dumnezeu cu un copil ales să fie Înaintemergătorul și Botezătorul Ioan. Deci le-a dat un dar mai mare decât au cerut.

„Acesta îți va fi bucurie și veselie și mulți se vor bucura de nașterea lui, căci va fi mare înaintea Domnului. Vin și băutură bețivă nu va bea, ci se va umple de Duh Sfânt încă din pântecul maicii sale; pe mulți din fiii lui Israil îi va întoarce la Domnul Dumnezeul lor. Acesta va întoarce inimile părinților spre fiii lor și pe cei neascultători la înțelepciunea dreptilor” (Luca 1,14-17).

E drept că tată-său, Zaharia proorocul, a avut să plătească cu capul viața copilului său, căci pe el l-au ucis soldații lui Irod între templu și altar, pentru că n-a spus unde e ascuns pruncul său Ioan.

Iar dacă nu era prigoană asupra copilului, el nu petrecea în pustie, să se călească într-o viață aspră și astfel să înfrunte cu asprime viața stricată a veacului său.

Rămâne statornicit pentru totdeauna că Ioan a fost unul dintre copiii lui Dumnezeu.

Deci:

- 1) un copil dobândit după multă rugăciune,
- 2) plin de Duhul Sfânt încă din pântecul maicii sale,
- 3) ocrotit de Dumnezeu peste toată prigoana lui Irod.
- 4) Înzestrat cu o viață de model - cu o mare autoritate morală asupra poporului. Iar mai departe scrie:
- 5) Acesta va întoarce inimile părinților spre fiii lor, adică va avea o misiune a lui Dumnezeu între oameni.

*

Ce credeți, voi, care veniți plângând cu copiii în brațe, n-ați putea avea copii mai buni ?

- Că n-a fost numai Ioan Botezătorul copil al lui Dumnezeu, ci au fost toți sfinții calendarului.

- N-ați putea împlini și voi condițiile de-a avea copii mai ai lui Dumnezeu?

- De pe unde am venit (de la Sâmbăta la Prislop n.n.) vă aduc mărturia celor ce m-au ascultat și vă spun că se poate. Și pe-acolo tot așa au început să-mi vină pe cap, cu copii trântiți de pământ și nenorociți în tot felul.

- În fața durerii nu știam ce să mai fac. Nu puteam nimic, nu știam nimic. Dar atunci de ce-mi trimite Dumnezeu pe cap atâta nenorocire adusă în brațe ?

Am citit Cartea lui Dumnezeu - Scriptura - de la capăt, și am găsit un loc (Exod 20,5) în care spune: „Sunt un Dumnezeu râvnitor, care pedepsesc vina părinților în copiii lor până la al treilea și al patrulea neam”.

Așa am dat de rădăcinile nenorocirilor, care trebuiau smulse.

*

HAINA DE NUNTĂ

Împărățiile pământului au uniformele lor.

Împărăția lui Dumnezeu are haina de nuntă.

Ce este această haină? - Că fără ea nu se poate intra în împărăție?

E haina Botezului, a nașterii noastre din nou, din apă și din Duh. E firea lui Hristos, care ni se face haină, și firea noastră convertită cu care îmbrăcăm și noi, la rândul nostru, pe Hristos.

E haina Duhului Sfânt - potrivit cuvintelor de la Botez: „Pecetea Darului Duhului Sfânt”.

E haina de slavă în care a strălucit Iisus pe muntele Schimbării la Față, înaintea ucenicilor. E haina în care au strălucit, din vremi în vremi și unii din Sfinți, haina luminii divine.

Deci, la intrarea în Împărăția lui Dumnezeu se caută: **câtă asemănare** avem cu Iisus? Așadar nu e deloc indiferent ce părere avem despre Iisus în care ne-am îmbrăcat la Botez.

Cei ce nu trăiesc viața aceasta potrivit nașterii lor a doua, cea din Duhul Sfânt - se trezesc fără haina împărăției lui Dumnezeu, și sunt dați afară.

*

Să stăruim puțin asupra câștigării acestei asemănări cu Iisus, care trebuie să crească în noi, asemănare la care trebuie să fim atenți toată viața, clipă de clipă.

Se întâmplă omului că atenția lui, dragostea lui, să fie câștigată mai mult de altceva decât de Iisus.

Într-o pildă a împărăției lui Dumnezeu se arată că omul înclină mai mult spre perechile lui de boi, mai mult spre țarinile și nevasta lui, decât spre Dumnezeu. De aceea Dumnezeu le mai clatină pe acestea, din când în când. Scriptura îl demască pe om că: „toată zdroaba lui e pentru trup”.

- Poate că chiar de aceea și trupul e așa de hodorogit, ca să se mai desfacă dragostea omului de el.

*

Căutând să pricepem care a fost chipul lui Iisus în lume, vedem că a fost numai iubire înflăcărată, de Dumnezeu și oameni, cum n-a mai fost alta pe lume. Și mai băgăm de seamă că, pentru acest fel de a fi om între oameni, a avut de întâmpinat cea mai înverșunată împotrivire cu putință pe pământ, dusă până la răstignirea Lui pe cruce. „Lumea” Îl ura de moarte, din adâncul măruntaielor sale.

Într-o vedenie, Iisus, ca mare Preot, a fost arătat Zahariei Proorocul, tocmai în situația aceasta, că „satana stătea de-a dreapta Lui ca să I se împotrivească” (Zaharia 3,1).

Aci asemănarea cu Iisus trece prin mari încercări.

Aci se vede dacă avem sau nu asemănarea cu El.

Aci e lupta noastră pentru haina luminii divine, cu căpetenia răutății, care caută să ne îmbrace cu lucirile lui de păcură.

*

Și, fiindcă ucenicii de peste veacuri ai lui Iisus nu prea aleargă spre Împărăție, Dumnezeu rânduiește și puțină silă din afară. Dumnezeu își expropriează supușii de toate cele deșarte ale lor de aici, iconomisindu-le cele adevărate ale împărăției Sale, în schimbul lor.

Fiecăruia dintre cei ce vor să se mântuiască îi rânduiește Providența divină un împotrivitor, care să-l răstignească pe crucea tuturor suferințelor - că altfel nu se explică de ce a zis Iisus că „vrăjmașii tăi vor fi cei dintr-o casă cu tine... veți fi vânduți de copiii voștri și dați spre moarte...” (Matei 10,36 și 10,21).

Lângă fiecare Iisus al Creștinismului se află și un Iuda.

Așa e voia lui Dumnezeu să fie.

Așa se câștigă asemănarea.

Așa se câștigă haina de nuntă.

Iată valoarea de providență a locului de la Daniil (12,10) care, vorbind de cele de la sfârșitul istoriei, spune că atunci „Mulți vor fi curățiți, albiți și lămurii”.

Iată valoarea de mântuire a suferinței - care, față de veșnicia Împărăției, n-are decât lungimea de-o clipă - dar clipă de clipă cu atenția la Iisus și haina Sa de slavă.

Ziua de nuntă e ziua biruinței definitive asupra răului, când cetatea sa, lumea, va fi arsă.

Pentru ziua aceasta - zi fără de sfârșit - ne trebuie Haina lui Iisus, în care a umblat El în lume.

3.IX.1950

*

„VINA” LUI IISUS

„Iisus a vorbit către toți: dacă vrea cineva să vie după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa în fiecare zi și să-mi urmeze mie” (Luca 9,23).

Evangelhia de la ziua Crucii ne-a adus înaintea ochilor Răstignirea lui Iisus. Din toată această catastrofală decădere omenească, descrisă cu de-amănuntul, alegem numai un crâmpei.

După ce Pilat și-a terminat cercetările asupra lui Iisus - amenințat de larva din curte - a scris și „vina” Lui pe cruce: „Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor” - evreiește, grecește și latinește - ca să știe toată lumea vina lui Iisus.

- Și poate că „vina” pe care i-o va aduce toată „lumea” până la sfârșitul lumii.

De atunci Iisus e singurul Împărat pe pământ care nu se mai pogoară de pe cruce, dar și singurul Împărat care nu vorbește oamenilor de pe tron, ci de pe cruce.

*

Când Pilat a scris vina de „împărat” a lui Iisus, fără să vrea a spus adevărul - fiindcă Iisus spre aceasta S-a născut. Decât că împărăția lui Iisus nu e din lumea aceasta, deșartă, și mereu cutremurată de nestatornicia omenească.

Împărăția lui Iisus e împărăția lui Dumnezeu, împărăția sufletelor, Împărăția conștiinței, Împărăția Adevărului.

Dar Pilat nu era omul la înălțimea adevărului, când a scris ce a scris. El a vrut numai să-și bată joc de iudeii care l-au silit să răstignească un Nevinovat.

Stăpânirea romană, prin Pilat, voia să-L scape pe Iisus de ura iudeilor, dar conducerea lui Israel amenința pe Pilat că nu e prieten Cezarului, dacă nu răstignește pe Iisus, care S-a făcut pe Sine Împărat!

- Adică, după părerea lui Israel, e strict interzis de a exista deodată Iisus și Cezarul. Și o spuneau tocmai ei, care erau cei mai înverșunați vrăjmași ai Cezarului, încât nici pajura romană n-au admis-o pe zidurile Sinedriului din Ierusalim, și Pilat a trebuit s-o ia de acolo, ca să nu iasă lucrurile cu vărsare de sânge.

De frica Împărăției lui Iisus, care nu avea nici de-o iotă loc în inima lor, iudeii au fost în stare de cea mai mare falsitate sufletească cu putință: să-și prefacă într-o clipă ura lor de moarte față de Cezarul, în cea mai „sinceră” iubire și supușenie.

- De fapt era fățărnicie fără pereche.

De aceea și Pilat, care îi cunoștea, și-a spălat mâinile de sângele lui Iisus peste destinul neamului acestuia, precum înșiși au cerut.

*

Și de ce voiau iudeii să scape de Iisus, chiar și cu prețul unui destin blestemat?

- Fiindcă poporul se lua după Iisus și ieșea din exploatarea în care-l ținea Templul și Sinedriul din Ierusalim.

Pentru iudeii aceștia religia ajunsese o afacere, un izvor de venit, o exploatare a păcatelor și-a necazurilor. Conducătorii tâlhăreau poporul în numele Legii!

Dumnezeu avea deci drept să se supere și să pună capăt acestei religii decăzute. De aceea Iisus i-a muștrat ca nimeni altul din profeți, pentru că au făcut din Templul lui Dumnezeu, o peșteră de tâlhari.

De aceea și iudeii L-au răstignit pe Iisus între doi tâlhari.

Aceasta e vina lui Iisus: că venea între oameni ca Împărat al adevărului, împotriva împărăției minciunii și exploatării, pe care o iubea Israel.

Nemaivăzuta iubire de oameni a lui Iisus, pentru iudei era o pretenție asupra omului, și avea să o plătească cu crucea.

A plătit-o.

Dar iubirea de oameni n-a încetat nici de pe cruce: ba dimpotrivă: de aci strălucește cu mai mare putere peste toți oamenii, chemând pe toți răstigniții vieții la Sine.

Iisus e împăratul, singurul în felul Lui, care nu de pe tron, ci de pe cruce, așteaptă pe oameni să vie la El.

Și care sunt ai Lui vin la El.

Primul care a venit la Iisus cel răstignit a fost tâlharul.

Aceasta e de-o mare mângâiere între oameni, pentru că nimeni nu mai are dreptul să descurajeze.

Cu aceasta ne-am apropiat de situația voastră de pelerini la Ziua Crucii. Fiecare cu necazurile, păcatele și beteșugurile voastre. Fiecare cu vina voastră.

Deosebirea, marea deosebire, între noi și Iisus, e că Iisus n-avea vină, pe când noi toți avem vină. Și iarăși: cea mai mare deosebire: Cel nevinovat, Iisus a primit crucea; n-a ocolit-o, nu S-a apărat de ea, n-a strigat nevinovăția Sa, n-a amenințat stăpânirea omenească ce-L răstigneau, ci S-a purtat blând ca Mielul lui Dumnezeu, cu cei ce-L răstigneau și-L huleau după ce L-au răstignit.

Noi, dimpotrivă, căutăm pe toate cărările cum să scăpăm de cruce, cum să ne strigăm nevinovăția, cum să ne ascundem păcatele, și strigăm în gura mare ce cruce grea avem de dus în căsătorie, în serviciu, în obligații, în meserie, în viață. Ne numim creștini, dar ducem crucea târâiș, și-am fi buni bucuroși să scăpăm de ea.

Noi facem de rușine Crucea lui Hristos, dar și Crucea lui Hristos ne face de rușine pe noi. Căci, să fim drești cu noi și cu Dumnezeu: nouă încă nu ne-a îndesat nimeni cununa de spini pe cap, încă nu ne-a bătut nimeni piroane în mâini și picioare și încă nu și-a bătut nimeni joc de noi, cum și-au bătut de Hristos.

Dar chiar acestea toate de le-am pătimi trebuie să le răbdăm pentru mântuirea noastră, așa cum le-a răbdat Hristos, tot pentru a noastră mântuire.

Nu este altă cale de mântuire, de ispășire a păcatelor, decât calea Crucii. Dacă ar fi fost, Dumnezeu ne-ar fi arătat-o pe aceea.

Prin Cruce, prin suferința unei răstigniri în viață, se intră în Împărăția lui Dumnezeu. Și se intră cu atât mai sigur, cu cât răbdăm o răstignire nedreaptă.

Deci cel care vrea să se mântuiască n-are pe nimeni de osândit pentru crucea care-o duce. Cine s-a hotărât cu toată puterea sufletului său să vie la Iisus: răstignirea-l așteaptă, dar acesta iubește din tot sufletul pe cei ce-l răstignesc. În necazuri se vede iubirea de Dumnezeu și de oameni. În cuptorul suferinței de tot felul se curățește sufletul omenesc pentru împărăția lui Dumnezeu.

Și suferința smerește trufia omului și-L face pe Dumnezeu prieten.

Așa să vă tâlcuiți crucea pe care o aveți fiecare de dus.

În cruce Dumnezeu a ascuns o taină: taina mântuirii fiecăruia. Vai de cine n-are o cruce de dus: acela n-are prin ce se mântui.

Și interesează mântuirea: primirea noastră în împărăția lui Dumnezeu, și nu ceea ce-i interesează atât pe oameni, cum să scape trupul de cruce.

Ia uitați-vă la voi, strâmbi, șchiopi, bolnavi, necăjiți în tot felul: aflați că neajunsurile voastre au un preț înaintea lui Dumnezeu, dacă le duceți de acum înainte cu înțelesul de cruce.

Sfântul Apostol Pavel ne spune - întărind nădejdea oamenilor - că deși trupul nostru din afară se prăpădește pe zi ce trece în tot felul de necazuri, Dumnezeu ne lucrează o locuință veșnică, nefăcută de mână, în care ne va primi și o vom primi în schimb.

Căci după Răstignire așteptăm o înviere!

Nu se termină totul cu mormântul!

Ăsta-i motivul pentru care încurajăm la răbdare și mulțumiri în necazuri, pe orice răstignit al vieții.

Chiar dacă noi nu ne pricepem așa de bine să deslușim taina suferinței omenești, totuși asigurăm, luând garanție pe Cel răstignit, că multe sunt rosturile și binecuvântate roadele ei ultime.

*

De încheiere atragem aminte că greutatea crucii atârână la noi, de greutatea păcatelor făcute.

Păziți-vă de păcate și nu veți avea atâta suferință de dus.

Că mai la urma urmelor, umblarea după păcate atrage nu numai răstignirea noastră, ci și răstignirea nedreaptă a lui Iisus.

Și avem, mai presus de orice, interesul ca viața lui Iisus, Duhul lui Iisus, purtarea lui Iisus, să se arate în viața noastră, că altfel nu semănăm cu El.

De aceea Iisus ni s-a dat model ca să năzuim a semăna cu El.

De aceea ni s-a dat tuturor crucea, ca în aceasta să ne asemănăm cu Iisus.

Pentru Înviere, nu e un lucru mare!

14.IX.1950

*

Hălmagiu, 17.IX.1950

I. Lepădarea de sine

„Crucea noastră cea de fiecare zi”. Noi nu suntem ai noștri - suntem prin Botez, ai lui Hristos, ai lui Dumnezeu. Deci precum se îngrijește un tată de buna creștere a copiilor săi, așa se îngrijește Dumnezeu de desăvârșirea noastră.

Cei ce nu primesc îndreptarea, pe care ne-o aduce Dumnezeu **în fiecare zi**, prin câte o cruce de purtat, rămân ca școlarii care nu mai vreau să învețe.

II. Prețul sufletului. Valoarea omului e mai mare ca viața lui.

Cine vrea să-și pună sufletul în valoarea pe care i-a dat-o Dumnezeu, prin multe încercări are de trecut.

Gadarenii și sufletul...

III. Mărturisirea lui Dumnezeu.

1) prin viață; 2) prin cuvânt; 3) prin ascultare; 4) prin smerenie; 5) printre orice împotriviri întâmplătoare.

Poziții nesocotite față de martiri.

Creștinul nu acuză, ci afirmă existența lui Dumnezeu.

*

Nu știm totul despre suferință

Sunt două feluri de suferințe:

- 1) „Necazurile pentru Evanghelie” și
- 2) suferințele pentru păcate, greșeli, vinovății, și altele asemenea. Și sunt suferințe care scot pe câte unii din rândul oamenilor.

Sfinții au avut parte de primele, de necazurile pentru virtute, ceilalți de necazurile pentru păcate.

Aceștia de-ai doilea caută pe Dumnezeu ca să scape de ele, să scape de cruce. Dar Dumnezeu are un rost cu suferințele, pe care nu El le trimite oamenilor, ci oamenii se bagă în bătaia lor, pentru că ies din poruncile lui Dumnezeu și legile firii.

Suferințele readuc pe om iarăși la calea lui Dumnezeu.

O scăpare definitivă de suferințe în viața aceasta nu este și nici n-ar fi bună.

Oamenii care nu le-ar avea, iarăși s-ar întoarce la ele.

Oamenii sunt un fel de copii: sunt cuminți numai de frică. - Și mai au mult, până să fie cuminți de drag...

Iisus întâi ierta pe suferinzi de păcatele lor și apoi îi tămăduia și de bolile lor.

Nouă, preoților, ne-a dat numai prima jumătate a darului acela de-a ierta păcatele oamenilor. Se crede că aceasta e de trebuința cea mai mare; nu aceea după care de fapt umblă oamenii: de-a se tămădui de boli. Oamenii, numai ducând un canon în viață, se poartă mai după voia lui Dumnezeu, spre deosebire de cei ce se sparg de tari și de grași, pe care nu-i interesează Dumnezeu. Totuși darul pe care l-a dat Dumnezeu preoților, intervine preventiv în suferința veșnică, peste care ar da oamenii, fără preoți.

Deci suferința are rostul curățirii trecutului, are rostul prevenirii viitorului; iar dacă ai puterea de-a mulțumi de ea, ți se face cu adevărat o bucurie.

*

PILDA SEMĂNĂTORULUI

Pilda Semănătorului, tâlcuită chiar de Iisus, arată patru feluri de oameni, dintre care numai un singur fel de oameni aduc rod al cuvântului lui Dumnezeu „întru răbdare”.

Primii care nu rodesc sunt cei ce nu-L înțeleg pe Iisus, căci El e Sămânța, Cuvântul lui Dumnezeu, El e în continuu neînțeles. La toți aceștia vine diavolul și le fură din inimă și din memorie ceea ce n-au înțeles. Așa vine uitarea, după oricâtă auzire: uitarea de Dumnezeu, „ca

nu cumva crezând să se mântuiască”. Uitarea? Amnezie?

Neînțelegere? Sunt socotite de unii Părinți păcate și vinovății.

În alții, cei de-al doilea, Sămânța nu rodește pentru că sunt prea superficiali și la vreme de cercare se leapădă. Le e mai dragă viața aceasta pieritoare fără probleme. „La Dumnezeu se închină, dar nici cu dracu nu vor să se pună rău...” zice un proverb românesc.

Cel de-al treilea fel de neroditori sunt oamenii robiți de bogății, împunși de spinii grijilor și legați de plăcerile vieții, care toate stau în contradicție cu Iisus Hristos; iar aceștia apelează pentru cele de acum și de aici.

Cei ce aduc roadă însutită însă nu seamănă cu nici unii din aceștia. Ei și-au curățat inima de toate cele rele care izvorau din inima omului vechi, cu care duc un război nevăzut, războiul lui Dumnezeu cu Satana, de pe terenul inimii și minții omenești.

Războiul smeritei rugăciuni și atenții.

*

1.III. 1957

1. „... Unde-am ajuns de unde am fost...”

2. De 3 luni M. n-ai venit odată pe-aici.

- N-ai venit fiindcă singură ai vrut să scapi de gânduri.

- Da.

Mândria dă o plăcere minții dar o întunecă. Dovadă că mintea găsește mai bună starea dinainte - când te lăudau oamenii pentru

nevoințele pe care ți le cunoșteau - și altă dovadă că mândria întunecă mintea e faptul că-ți crezi minții: că **și singură** te poți descotorosi de gândurile rele. Pe cum că acestea nu-s adevărate o dovedește faptul că tulburarea crește; a învăța nu poți, deși odată puteai, iar voința e înfrântă de prima coajă de pâine.

- Nu te teme: așa se începe calea cea bună: cunoscându-ți și recunoscându-ți neputințele și mândria. De aceea ia calea, îmbiată de toți sfinții Părinți: a-ți spune toate la timp și nu le mai lăsa vreme, că se întăresc și se înmulțesc și mai multă bătaie de cap îți dau.

Când vii și-ți spui **îndată** relele tale, ai ascultare, și pentru ascultare capeți smerenie. Când nu vii îndată, îți crezi minții și ai mândrie. Iar mândria aduce toată tulburarea. De aceea cu smerenia arde pe draci și le fa deșartă lupta lor cu sufletul. Ia de ajutor și rugăciunea lui Iisus, rugăciunea minții: **„Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătoasa”**, fiindcă Iisus îi bate pe draci de la suflet și prin puterea Sa dumnezeiască, dar și prin smerenia ta.

Deci pricepe de la început că: pentru a merge cu spor și nu cu pagubă în calea aceasta, ai trebuință de om și de Dumnezeu. Pe unul îl găsești în duhovnic și pe Dumnezeu pretutindeni, dar Îl chemi să-ți ajute prin rugăciunea neîncetată. Aceștia doi se luptă pentru tine, dacă ții și tu la ajutorul lor și ți-l ceri la timp și fără timp.

Rugăciunea smereniei străbate cerurile și primește răspuns; rugăciunea mândriei primește numai osândă. Una-i a lepădării de sine, cealaltă a iubirii de sine.

„Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre.” (Matei 11,29). Deci smerenia e odihna sufletului.

Adaos:

Zici că de-atâta vreme n-ai venit să-ți spui gândurile care te tulbură pentru că ți-a fost tot rușine. „Rușinea” aceasta e tot o mândrie; tot o meșteșugire a celui „mândru”, ca să nu piardă el

sămănăturile lui din mintea celui pe care-l luptă. Drept aceea de această „rușine” mincinoasă să nu mai ascuți.

Dacă e vorba de o rușine adevărată, numai una poate să fie: rușinea în fața lui Dumnezeu, de-a fi ascultat de diavol. El însă e așa de hoț că nu-ți spune că **el** e cel ce amăgește ci-ți bagă în cap că **tu, de la tine**, faci ce faci. Și de fapt **tu** faci ale lui.

Diavolul vrea din toată puterea să nu crezi în existența lui. El atunci te lucră mai „bine” când mintea ta nu-l simte. De aceea are el mare interes să-ți afume mintea cu mândria, și inima, cu iubirea de sine.

Sfinții, cei cu inima curată - dacă e cu rost dumnezeiesc - ajung așa de ascuțiți cu vederea încât îl văd. De ei nu-și mai poate ascunde prezența. Abia atunci fuge de om. Totuși nici pe ei nu-i lasă fără război: fie că ridică cu ei războaie prin oameni, fie că îi părăsește o vreme îndelungată, ca să le strecoare în suflet ispita sfințeniei sau a desăvârșirii. De aceea, fiindcă meșteșugirile sale sunt așa de rafinate, Dumnezeu ascunde de sfinți starea lor reală de sfințenie încât aceștia, extrem de rar sunt conștienți de sfințenia lor. Ca să nu cadă în ispita sfințeniei sau a desăvârșirii - cea mai subțire formă a mândriei - Dumnezeu se ascunde de sfinți, încât aceștia îndură **cele** mai grele chinuri sufletești experiind „părăsirea” lor de Dumnezeu. Trec, cu alte cuvinte, prin „părăsirea” prin care a trecut și Iisus pe cruce.

De aceea se urmărește și lepădarea de sine. Cu asta îi slăbești și lui puterea. Altfel nu ajungi să trăiești pe Hristos.

*

- Temeiul sau Temelia noastră harică o știți: Piatra Hristos.

- Ca să ne devie conștientă sau luminoasă această structură duhovnicească a noastră trebuie să fim atenți la lupta împotriva tuturor patimilor, care nu slăbesc, decât prin comportarea smerită în toate prilejurile de peste zi, ale vieții de toate zilele, în condițiile vieții de obște.

- Ca un rezumat, ca o primă roadă a acestei nevoințe e sporirea dragostei și unirii după duh între frați.

Să fiți cu dragoste către această îndemnare: purtați-vă de-așa fel între voi ca să odihniți pe Dumnezeu între voi. Pentru această grijă ce-o aveți voi de odihnirea Lui, are și El grijă de voi, păzindu-vă de toată asupreală dinăuntru și dinafară și vă va ține nedespărțite.

*

„- Cum să dobândesc smerenia?”

„- E vorba, cred, de smerenia cea adevărată, pentru că mai este și una prefăcută, mincinoasă, nesinceră. De aceea trebuie cercetată și **dorința** de smerenie, cam de ce natură este?

Deci, în cazul că urmărim o smerenie adevărată, singura atrăgătoare de Har, aceasta se dobândește așa:

Primești cu bucurie, de la oricine, toate îndreptările, toate observațiile, ocările și nedreptățile și orice fel de răstignire morală a persoanei tale, zicându-ți în minte: iată prilejul smereniei!

Îl pierd? - Am pierdut smerenia!

Deci, cu înfrânarea firii, cu neconținută lepădare de sine, în toate împrejurările, fie ele cele mai nedrepte, de la oricine, câștigăm de la Dumnezeu pace sufletească și dar peste dar (Ioan 1,16).

*

Profeții mesianice

De ce a ales Dumnezeu poporul acesta, ca din el să se nască Mântuitorul?

Dumnezeu a ales pe toți cei ce păstrau credința în El.

Credința în Dumnezeu e o moștenire deodată cu omul.

Dar, pe măsură ce se înmulțeau, se înmulțeau și fărădelegile; iar fărădelegile le întunecau din suflet această moștenire paradisiacă. Oamenii „deveneau numai trup”. Aceasta este cauza potopului și a oricărui potop. Dar Dumnezeu păstra pe oricine,

care păstra și el credința în Dumnezeu. Așa a supraviețuit Noe. Dar urmașii lui iarăși s-au întunecat încât numai Avraam ținea credința în Dumnezeu.

Dintr-un om Dumnezeu a făcut un neam și neamul acesta trebuia să nască un Om, Omul care este chipul și slava lui Dumnezeu.

Dumnezeu nu se putea lăsa înfrânt.

Dumnezeu își dase Cuvântul că va izbăvi omul de robia diavolului.

Nu putea rămâne mincinos.

Cuvântul, cu care a făcut cerul și pământul, nu putea acum să fie neputincios.

Cuvântul acesta s-a făcut Om.

Om care reface firea omului.

*

Strâmbarea ideii mesianice

În sufletul poporului ales, în decursul veacurilor, în decursul așteptării mesianice, s-au întâmplat mai multe lucruri. Astfel: văzându-se ca stat mereu sub jug străin, încă de la obârșie, de la robia egipteană începând, continuând cu robia babiloniană, trecând pe rând sub stăpânirea mezo-perșilor, sub stăpânirea lui Alexandru Macedon, apoi sub stăpânirea regilor străini, iar mai pe urmă sub gheara pajurei romane, visul lor de aur era câștigarea independenței politice, vis, care le-a vrăjit mintea, cu care au tâlcuit Scriptura strâmb. [„E de-ajuns ca să primești o singură idee greșită, ca principiu, ca apoi, să nu existe absurditate posibilă, la care să nu ajungi, în chipul cel mai logic cu putință.” (Bergson).

De aceea, în călugărie, se pune atâta preț pe „spunerea gândurilor”, care nu e de fapt decât controlul și curățirea lor de patimi. Patimile „colorează” adevărul; virtuțile îl luminează. Patimile strâmbă mersul rectiliniu al rațiunii. Iar patimile, toate, încovoae sufletul dinspre Dumnezeu spre sine.]

Bărbații lor, care mai puteau înțelege tâlcul scrierilor sfinte, facându-se interpreții acestei dorințe arzătoare a poporului iudeu,

se întemeiau pe următoarele date: 1) pe făgăduințele făcute de Dumnezeu Patriarhilor: Avraam, Isaac și Iacov; 2) pe cuvintele Profeților și 3) pe împlinirea profețiilor cu privire la ieșirea din robia egipteană și din robia babiloniană.

Profeții de asemenea vorbeau despre o împărăție a lui Mesia. Alți prooroci, vorbind de două venituri ale lui Mesia, ei alegeau pe cea „în slavă și putere mare” și o înțelegeau politic. Iar, întrucât împărăția lui Mesia era descrisă de profeți ca o împărăție veșnică, asta însemna, după înțelegerea lor, că Mesia va fi un mare viteaz și cuceritor, care, nu numai că le va asigura independența politică, ci va supune sub stăpânirea lor toate împărățiile pământului.

Timpul venirii lui Mesia se apropia. Pajura romană își împlântase de vreo două ori ghearele în inima templului din Ierusalim, inima poporului ales. De aceea așteptarea mesianică ajunsese la o culme generală în tot poporul.

De aceea când Iisus a venit, sub chip smerit, „om al durerilor”, n-a fost recunoscut și s-au lepădat de El, răstignindu-L pe cruce.

*

De atunci ei nu mai sunt popor ales, ci un neam care și-a sfărâmat destinul. De aceea sunt pedepsiți să fie împrăștiați în toată lumea. De atunci Dumnezeu nu le mai vorbește, ci-i lasă să se chinuiască până astăzi de ideea stăpânirii politice a lumii întregi.

Iisus a respins ispita diavolului, care-I îmbia toate împărățiile pământului și toată strălucirea lor. Ei însă, un neam întreg, au primit ispita, și pentru a doua oară pierd vederea de Dumnezeu. Nu mai văd robia în care sunt cu firea, până la sfârșitul lumii. De aceea ei nu mai au altă misiune în lume decât să se lupte cu Dumnezeu, aluzie la lupta lui Iacov cu Dumnezeu (Facere 35,10), până la sfârșitul zilelor, când, Mântuitorul va veni a doua oară, întru slavă, și va întemeia împărăția lui Dumnezeu, care înseamnă sfârșitul tuturor împărățiilor pământului.

- Cuvânt -

Să ai conștiință curată față de Dumnezeu și de părintele tău duhovnicesc și față de ascultarea care o faci, ca să nu te învinuiască conștiința în Ziua Judecării. Numai așa poți dobândi inimă curată. Iar Sfântul Simeon Noul Teolog scrie mai pe larg: „Să ai încredere în părintele tău duhovnicesc și să-l primești ca pe Hristos”.

V-am spus eu de atâtea ori și la spovedit că așa să te exprimi ca lui Hristos, că nu mie-mi spui, ci Celui care este în fața mea, pe care voi nu-l vedeți: atâta încredere trebuie să ai și atât de ascultător trebuie să fii, încât nici un pahar de apă să nu bei până ce-i va înștiința Dumnezeu părintelui tău și-ți va zice să bei, chiar fără vreme fiind. Acestea vi le-am citit ca să vă arăt ce rost are un părinte duhovnicesc, pentru ca să nu scadă rostul păstorului în fața oilor.

Chiar când sunt în haine de lucru, să nu vă uitați la îmbrăcăminte, căci ori în haine de lucru, ori în Biserică tot eu sunt și puteți vorbi ca și când aș fi în haine de Biserică. Pentru că înlăuntrul meu una și aceeași haină o am și nu știți voi cum arde sufletul meu pentru mântuirea voastră oriunde mă veți afla. Și vreau să-mi fac datoria de păstor din toată puterea.

*

* *

NOTE

(1984-1988)

„NU ÎNVĂȚ PE NIMENI, DOAR POVESTESC”

(După Montaigne)

Însemnările acestea, fără sistem și continuitate ci ca la întâmplare, ar vrea să fie doar idei de folos pentru schițarea unei antropologii pastorale, ca ajutor și orientare în haosul necazurilor omenești.

O orientare și în haos e totuși posibilă. Căci necazurile oamenilor au obârșie, urmări și rosturi. Ce sameni crește, rodește, culegi - vrei nu vrei - mănânci de-ți vine rău, nu mai știi unde să alergi să scapi - scăpare nu-i - așa învață omul minte, care învață. Căci înțeleptul învață din pățania altuia, prostul nici dintr-a lui. Și cum nimeni nu vrea să moară prost, e bine să se angajeze la niște corecturi ale vieții.

Acesta-i unul din rostul însemnărilor: îndrumarea preventivă, cunoștința cât mai clară a necazurilor și a felului logic - matematic chiar - al urmărilor, cu care nu se poate discuta, cu care nu se mai poate face decât un singur lucru: de a le primi ca bune, așa cum vin și să zici cu toată convingerea (convertită de explicația exactă) că: „ce avem așa ne trebuie!” Altfel nu li se poate potoli focul în care ne ard.

Sf. Simeon Noul Teolog zice că: „Tot creștinul e dator să cunoască pe Dumnezeu, să se cunoască pe sine și pe diavolul. Pe diavol pentru că el e dușmanul nostru din umbră și se folosește de necunoștința noastră de noi înșine și de instinctele noastre, pentru a ne devia în tot felul de la rostul nostru pe pământ.”

Teologia se studiază dar nu angajează; a devenit știință. Antropologia o cunoșteau părinții Deșertului, precum și destulă demonologie. Astăzi mulți preoți nu mai cred în existența personală a diavolului - îngerul căzut prin mândrie - care încurcă în fel și chip viața omului, ba încâlcește și istoria - tot din umbră. Ei zic că diavolul, ca persoană, nu-i decât o reminiscență a trecutului când se personificau marea (Neptun), râurile, Iordanul, războiul (Marte), hadesul, șeolul, etc. Ba un profesor de filosofie, preot, mi-a spus sub formă de dojană: „ești om de cultură; astea-s idei ale unui trecut mitologic, rămase ca o explicație mitică în popor.” - Bine; atunci vă rog să-mi spuneți ce „idei mitice” au intrat în turma de porci, de s-a aruncat toată în mare.

Potrivit îndatoririi sf. Simeon Noul Teolog las Teologiei ale Teologiei, iar Antropologiei îi schițăm un sumar conținut oferit de o oarecare documentație de teren.

La o atare îndatorire am mai apăsât și un cuvânt al Scripturii prin Solomon; spune-le: „Să nu moară în neștiință de ce pătimesc atâtea rele” (înțelepciunea lui Solomon 18,19).

A trebuit o lărgire și adâncire a cunoștințelor exacte, ba chiar o sinteză de orizonturi diferite, o vreme de însușire a lor și iarăși o vreme de aplicare și verificare. Ori, „Ars longa, vita brevis... finitur”.

Preocuparea la un orizont lărgit, a stârnit și bucurie și invidie. Căci îți iartă oamenii orice, dar nu-ți iartă să le-o iei un pas înainte. Asta-i tot secretul: orizont larg de cunoștințe exacte despre om, într-o sinteză armonioasă. Între știință și credință nu e conflict, ci numai între credință și superficialitate. Pregătirea unilaterală, oricât de avansată, nu poate face față la trebuințele iarăși unilaterale ale celorlalți. De pe poziții „dogmatice” nu se poate ajunge decât la un dialog între surzi. Prejudecățile sunt piedici de netrecut, cum se va vedea în alte capitole.

O știință „după ureche” nu e decât superficialitate, prejudecată și eroare de logică.

*

PRIMELE PATIMI

1. FUMATUL,

2. BEȚIA,

3. DESFRÂUL, sau patimile sinuciderii.

„Un cm^3 de fum conține 5 miliarde de particule infinitezimale, care intră în aproximativ 100.000 de combinații chimice. Dintre acestea doar ceva peste 1000 au fost izolate. Știința e departe de a ști totul; dar din puținul care se știe, nu există nici măcar un singur element care să disculpe fumatul. Se poate spune că a fuma înseamnă a alege între cele 3 grave îmbolnăviri:

1. **Bolile cardiovasculare** (mortalitate 60%). Nicotină este un alcaloid foarte toxic și un vaso-constrictor, facilitând infarctul; multiplică agregarea plachetelor sangvine, favorizând ateroscleroza precocă. Oxidul de carbon reduce cantitatea de hemoglobină pe care o blochează, și, prin aceasta reduce cedarea oxigenului către țesuturi. Inima e în suferință.

2. **Bolile canceroase** (cele 481 de substanțe cancerigene cunoscute astăzi sunt toate prezente în fumul de țigară, ceea ce mărește de 40 de ori riscul cancerului pulmonar; dar nu numai plămânii sunt afectați, ci există și riscul cancerului de laringe, esofag, stomac, pancreas, rinichi). În 1982 s-a găsit în fumul de țigară și o puternică concentrație de poloniu 210 și plumb 210 - compuși radioactivi.

3. **Afecțiuni respiratorii** (emfizem, bronșită cronică, pneumonie). Fumul de țigară conține peste 10 elemente chimice care blochează acțiunea cililor respiratori ai bronhiilor. Rezistența organismului la infecții este substanțial slăbită. S-a demonstrat experimental că această scădere a imunității - și care deschide poarta infecțiilor - se datorează mai mult chiar decât gudroanelor, oxidului de carbon și oxidului de azot. Aceasta face ca artificiile marilor industrii de țigări - prin crearea acelor țigări „ușoare”, „foarte ușoare”, cu dublu și triplu filtru, cu scăderea procentajului de gudroane, etc. - să fie complet iluzorii. Concluzia cercetărilor medicale: „nu există nici o țigară nepericuloasă!” Slăbirea

barierelor imunitare ale organismului sunt observabile în patologia umană. Se constată, de pildă, că „vaccinarea împotriva gripei este adesea, la fumători, ineficace!”

Urmările acestea sunt publicate nu numai în presa de specialitate, dar și în ziare, ca să știe toți. Dar ce te faci când s-a instalat **dependența** în fumători, fumătoare și chiar copii?

4. Gravidele fumătoare, cu dependență de fumat, au șansa de a naște monștri sau infirmi, sau incapacitate de-a duce sarcina. Oxidul de carbon se lipește de 200 de ori mai tare de celula de hemoglobină, decât molecula de oxigen ionizat în respirația pe nas; - neionizat nu e aderent cât să înlocuiască bioxidul de carbon care vine din organism la nivelul plămânilor pentru eliminare.

Monoxidul de carbon din fumul de țigară formează cu celula de hemoglobină o otravă foarte puternică numită carboxihemoglobină, care circulă prin întreg organismul, pătrunzând și în lichidul amniotic, pe care-l face mediu toxic, precum atacă și structura foarte fină a diverselor organe ale embrionului în dezvoltare. Așa apare un copil nenorocit din naștere, de la fumat plecare. Același rezultat se întâmplă cu băuturile, medicamentele și drogurile, luate în vremea sarcinii.

„Cancerul pulmonar e pe punctul de a deveni mai periculos pentru femei decât cancerul sânului” - precizează Centrul național american de control al îmbolnăvirilor, și, aceasta ca o consecință directă a fumatului. Specialiștii Centrului, cu sediul în Atlanta (Georgia), menționează că „femeile renunță mai greu la fumat decât bărbații, numărul fumătoarelor fiind în creștere. Pe ansamblul Statelor Unite, rata mortalității de cancer pulmonar la femei a sporit cu 127% între 1968 și 1980. În aceeași perioadă, mortalitatea feminină cauzată de cancerul sânului a crescut și ea, dar cu numai 8,5%.” „Epidemia cancerului pulmonar este dramatică deoarece ea poate fi evitată”, a precizat purtătorul de cuvânt al Centrului relevând că „circa 85% din cazurile de cancer pulmonar sunt atribuite fumatului.” (R.L. 30.X.1984).

Organismul omenesc are o comportare contradictorie față de fumat. Plămânii fac dependență, stomacul îl refuză până la moarte.

Dependența e mai ușor de înțeles. Refuzul e o acțiune de eliminare a nicotinei și a celorlalți compuși cancerigeni, prin spălarea stomacului cu sucurile lui gastrice și acide - că altele nu are. Dar această folosire deviată a surselor stomacului, atrage după sine o scădere a asimilării alimentației și o ulcerare a pereților stomacului. Organismul slăbește în greutate și rezistență și încep bolile tubului digestiv. Starea contradictorie în care voința nu mai poate face rânduială, e exact starea de anarhie funcțională, care devine în grabă anarhie celulară. **Deci cancerul începe în cap, în conducerea sistemelor. Starea patologică e sentința fizică a acestei anarhii mintale** (subl. n.n.). În stare de anarhie suntem de mai multe ori în viață, dar sistemul nostru imunologic face de multe ori rânduială, fără știrea noastră.

BETIA

O altă patimă, rădăcină a morții prin cancer e patima beției. Toți știu să-și scuze această patimă; ba jurându-se că au văzut mai mulți bătrâni bețivi decât medici bătrâni; ba ca să uite multe necazuri, printre care și acela că beau mult (C.); ba că ei țin măsura în toate, până ce ajung fără măsură și nu se mai pot ține nici pe picioare; ba că o ceașcă de cafea poate anihila efectele alcoolului, etc. Dimpotrivă cofeina favorizează pătrunderea alcoolului din circulația sangvină în celulele nervoase, în timp ce ficatul are posibilitatea să metabolizeze, într-o medie foarte restrânsă, doar un gram pe oră. Confirmarea intoxicației etilice favorizează evoluția spre hepatită cronică sau ciroză hepatică. Riscul de a face ciroză apare la un consum zilnic de alcool echivalent a 80-160 ml alcool pur (după unele studii chiar de 40 ml pentru bărbați și 20 ml pentru femei), timp îndelungat. După un consum zilnic, timp de 12 ani, 25% dintre bărbați devin cirofici.

Factorul determinant în producerea leziunilor organice la instalarea acestor tulburări neuropsihice îl constituie deficitul de vitamină B₁, produs de consumul cronic și abuziv de alcool. În ultimii ani, studii competente implică alcoolul și în producerea

hipertensiunii arteriale și a cardiopatiei ischemice, ultima prin favorizarea aterosclerozei.

E grăitoare alarma lui Shakespeare din Othello; „O, Dumnezeu, să pună oamenii un dușman în gura lor, ca să le fure mintea! Să ne transformăm cu bucurie, chef, plăcere și aplauze, în animale!”

I

Avem în custodie: sistemul nervos central, neuro-vegetativ și coronarian. Sistemul nervos central numără până la 15 miliarde de neuroni. Ca acest număr imens de celule nervoase să vieze și să lucreze în bune condiții, are nevoie în permanență, toată viața, de: oxigen, glicogen, hormoni, somn și o concepție de viață.

Toate celulele organismului se regenerează afară de celula nervoasă. Mai mult, numărul lor scade cu creșterea anilor, și, uneori scade vertiginos. Vorbim întâi de **creier**, pentru că el e **dicționarul de translație între gând și materie** (subl. n.n.). **Nu el e materia care gândește. Sufletul e cel care gândește.** Nu complicăm de acum chiar cu discuții despre ce sunt în sine fiecare. Deocamdată căutăm să „citim” corect condițiile firești ale acestui dicționar, la nivelul lui natural de existență. Sufletul și gândirea sunt alte nivele de existență. Că sunt sudate pentru o vreme (spirit și materie) e o treabă a creației lui Dumnezeu.

II

- Oxigen, glicogen, hai și somn, dar și o concepție de viață? Nu e suficient instinctul „dăinuirii în viață” cum îl au toate celelalte vietăți?

- Nu, pentru că omul se poate răzvrăti împotriva vieții și să și-o răpună, cum uneori mai fac pițigoii și unele cetacee. Dintr-un alt unghi de vedere toți oamenii au concepție de viață, fiecare „cât îi poate capu”; chiar este o trebuință profundă în fiecare ins să-și aibă conștient o „justificare” a vieții, să aibă o concepție cu care să-și „justifice” sieși modul său de viață. Dar... Quod capita tot sensu, câte capete atâtea păreri. Toți cred că au dreptate, să fie cum sunt,

să facă ce fac, ș.a.m.d. Nevoia „explicării” pentru sine a omului e o nevoie ontologică; dar și explicarea „explicărilor” aduce lumină. Ca să simplificăm discuția ar fi bine să știm care-i cea mai bună concepție de viață, dacă neuronilor noștri le trebuie neapărat o „concepție de viață”, ca să nu denatureze translația.

În tot cazul nu sunt în concurs concepțiile de viață ale filosofilor, că nu găsești doi în toată istoria filosofiei să fie de acord, pentru că rațiunea omenească, naturală, are un mare cusur: e capabilă, cu aceeași stringență logică, să dovedească și teza și antiteza uneia și aceleiași probleme; umblă cu două fețe. Deci nu putem da nici unei filozofii, singure, creditul responsabilității vieții, deși de alegere răspundem. Sistemele rămân bune de știut, dar în patrimoniul culturii și ca atare.

Noi avem revelația în Iisus Hristos, ca cea mai bună concepție de viață, cu modelul ei, care a realizat-o în întregime, până în ultima fibră a ființei.

III

Încă nu văd legătura...

- Ai s-o vezi îndată.

În creier funcționează două glande endocrine: epifiza și hipofiza. Aceste două glande produc hormoni pe care-i trimit pe calea sângelui la toate celelalte glande endocrine de pe verticală, cu dispoziții precise de lucru.

O caracteristică a lor e faptul că emit hormoni într-o strânsă interdependență, și, de acordul lor, ascultă toată coloana. Una din ele, hipofiza, e sensibilă la concepția pe care o alege omul ca normativă de viață; și în funcție de această concepție, trimite, prin hormoni emisari, vecinei sale din creier, impulsul să producă hormonii ei specifici care dirijează în continuare toată coloana endocrină, în conformitate cu această concepție.

Într-un fel lucrează toată coloana când te afli în turma lui Hristos, și cu totul într-altfel dacă te găsești cu concepția, în turma lui Epicur.

- Dar natura nu e o constantă ?

- Energiile naturii se pretează la convertiri - nu e chiar oarbă - dacă e cineva, care să vadă și să îndrăznească. Un torent sălbatec de ape poate fi zăgăzuit, cum avem și noi zăgăzuită Dunărea pe două locuri, și apele pot fi puse la o treabă mai presus de firea lor și puterea naturii oarbe transformată în lumină. De asemenea și puterea haotică a aburului a fost convertită în energie circulară și în final în forță mecanică ordonată și chiar în lumină.

IV

- Sunt diguri care se rup...

- Sunt, adevărat, naturi care se dezechilibrează. Se întreba și Alexis Carrel, care să fie misterul că aceeași disciplină a stăpânirii de sine, pe unii îi potențează până se spiritualizează, pe alții îi cufundă în noaptea nebuniei. „Drepte sunt căile Domnului și cei dreپti merg pe ele; ceilalți, pe aceleași căi, se poticesc și cad” (Osea 14,10).

- E cumva un destin sau o „cenzură” aci?

- Mai târziu se va potrivi răspunsul. Deocamdată reținem că posibilitățile spirituale ale unui botezat în Hristos sunt incomparabil mai mari ca ale unui nebotezat asupra sălbătăciunilor sale glandulare. Ca lămurire asupra acestui punct de vedere trebuie să ținem seama că, pe parcursul vieții, mulți uită botezul și trec în turma lui Epicur - azi se cheamă pragmatism și sunt prinși cu momeala plăcerii ca scop al vieții, al vieții „aici” și „acum”. Câte pățesc vom vedea cu răgazul.

Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului; și de multe ori cu un trecut ancestral, de multe generații.

V

- Deocamdată lămurirea e cam puțină și unilaterală...

- Din aproape în aproape ajungem și la lămurirea suficientă. Genetica are cuvântul. Trebuie să ne coborâm în infinitul mic biologic ca (să) prindem - poate - chiar „misterul” ființei omenești, în ciuda infinitei sale variabilități constituționale.

- E drept, mărturisesc mulți vrednici de crezut, că nu sunt doi oameni identici de la Adam încoace și tocmai asta-i imposibilitatea de a-i înțelege.

- Nu numai asta, dar variabilitatea este pur și simplu infinită. Posibilitățile aranjării genelor (primele subunități ale unui cromozom) în cromozomi întrec numărul atomilor în univers.

- Atunci Antropologia ar fi cea mai imposibilă încercare.

- Și tocmai asta vrem să facem: imposibilul, posibil. O rânduială este. Creațiunea nu e haos. Convergența elementelor se intensifică. Dar, la rând... întâi e nevoie de o metodă de lucru, adică de o supraprivire a materialului care se adună din toate părțile și din diverse moduri de experiență și existență.

- Știința și Revelația... Nu sunt în conflict ?

- Numai dacă ești de rea credință, sau dacă adopți convingerea că rațiunea ta naturală e ultimul criteriu al adevărului, sau, dacă crezi (greșit) că materia e singurul mod de existență. Dar, iar o luăm pe filosofie și ne angajam la genetică.

- Adică tot știință...

- Și încă veche. Mult mai veche decât mazărea lui Mendel. Nucleul geneticii a fost revelat lui Moise, când i s-au dat scrise poruncile pe Muntele Sinai: „Pedepsesc vina părinților în copii, până la al treilea și al patrulea neam, pentru cei ce calcă poruncile mele și Mă milostivesc până la al miilea neam pentru cei ce Mă ascultă”; (Exod 20,5-6; 34,7; Deuteronom 5,9-10; Ieremia 32,18) - Comentar la porunca a șaptea. Știința descoperă acum și înțelege cu aparataj modern ceea ce e pus de la creație în om și în toată firea vie. De altfel atotștiința lui Dumnezeu știa și genetică... Și de la început omul a fost pus să facă și știință, dându-i-se să numească toate făpturile creației. A fost o ocupație vastă, cât creația, cât n-a isprăvit nici acum cu numirea și analiza ei. **Inventarul creației e neisprăvit** și înainte mult mai este. Omul însă a început să se laude întru sine cu treaba asta și uită pe Cel ce i-a dat instinctul citirii creației, nevoia științei.

- Și se complace „în conflict”...

- Conflictul e el însuși o deviere a omului de la destinul său în creație; și, atunci și știința lui e deviată de la rostul cu care i-o dase Dumnezeu. Dacă până aci „știința fără conștiință era pierzania sufletului”, acum e și mai rău, că-i pierzania și a trupului, cu planeta pământ cu tot.

VI

Dar să revenim la genetică.

Ce sunt cromozomii, genele, alelele și conexiunile lor întreolaltă, catenele, e azi treabă de cultură generală. Ceea ce nu se știe, pentru că nu se lasă prins în experiment, dar nu că nu există, e faptul legăturii biologiei noastre personale cu Dumnezeu.

- Ce implicație poate fi între contingent și Transcendent ?

- Numai aceasta că Transcendentul străbate, asistă, susține contingentul; îl vede în toate unitățile de măsură ca spațiu și timp, ca durată sau structură, ca destinație sau alienare, ca libertate sau robie... și încă mai înainte de a fi vreuna din acestea. N-am atins aci decât foarte puține note operaționale ale Transcendentului cu privire la contingența noastră. Să luăm în analiză doar două note, care lămuresc linia noastră ereditară cu care deschiseserăm problema: Harul și Judecata. E clar că aceste note ale Transcendentului nu pot fi în nici un fel panteism. De asemenea, în lămurirea problemei, pomenim și din partea contingenței noastre, nota libertății, cu care suntem înzestrați ontologic.

Ca urmare tot ce gândim, vorbim și facem se petrece în atotprezența lui Dumnezeu, Care le înseamnă în contul nostru, în două locuri: în Cartea Sa - Cartea Vieții - și cartea noastră, codul genetic (subl. n.).

- Cum ?

- **În codul genetic, arhiva vieții noastre, în care sunt și resturi de arhivă de la înaintașii noștri de milenii chiar**, avem scrise și înscriindu-se în flux continuu tot ce gândim, vorbim și facem, ca pachete de energie virtuală, informația genetică, în genele cromozomilor noștri - factorii eredității noastre spre viitor.

Clipele acestea, cu valențe în eternitatea noastră, au multe direcții în antropologia creștină. De felul cum le trăim suntem în continuu fie sub Har fie sub Judecată. E deci foarte important să știm în ce concepție de viață ne înscriem (idealism, epicureism - pragmatism, materialism, spiritualism), ca să știm ce se consemnează și la ce să ne așteptăm chiar și numai într-un viitor apropiat.

Aci, cu toată silința de a simplifica terminologia și a lămuri transcrierea datelor în arhiva eredității - informația totală și în flux continuu în codul genetic - mai trebuie, ca elemente de lucru, încă puține cunoștințe de biologie genetică.

Când greșim - avem libertatea și prostia de a greși - de la destinația noastră spirituală, cea gândită pe seama noastră la creație de Dumnezeu, faptul se înscrie ca Defecțiune, ca defectivitate, într-una din genele unuia din cromozomii care au de condus o zonă, un organ al făpturii noastre fizice. Informația codificată trece la arhivă, activul nostru genetic, și așteaptă prilejul transcrierii de la virtualitate la actualitate. **Această genă cu înscriere negativă (a greșelii) se numește genă recesivă; informația se numește recesivitate și va traduce, va dirija o infirmitate, o deviere, o urâtire, o infirmare, o moarte, în linie ereditară spre viitor.**

Speța umană are 46 de cromozomi în nucleul fiecărei celule a organismului. Când vine vremea și e vorba de formarea unui embrion se petrece o înjumătățire a catenelor celor doi progenitori, patern și matern, și fiecare jumătate se va uni cu cromozomul, catena și locusul omolog al celuilalt partener. Dacă prin această unire „se întâmplă” să se unească o genă recesivă cu alela, omoloaga sa, tot recesivă a celuilalt partener, **atunci apare infirmitatea respectivă din virtualitate în actualitate.**

- Cum: „se întâmplă”? e hazard, domnia întâmplării ?

- Știința nu știe ce e aci, ci mărturisește că ar fi hazard, că ar fi legea evoluției care lucrează și cu involuția, prin care scoate din circuitul mare al vieții, exemplarele slab înzestrate. În realitate situația în mers e extrem de complicată și totuși **nu e hazard, ci o superioară Decizie a legilor care atârnă peste fărădelegi, a**

Legiuitorului, care cunoaște și conduce creația. O genă recesivă e transcrierea în codul genetic a unei informații, a unei greșeli sub vederea lui Dumnezeu „care e de 10.000 de ori mai puternică decât a soarelui și privește la toate căile oamenilor și vede toate părțile cele ascunse” (înțelepciunea lui Isus Sirah 23,27).

Comportamentul, purtarea omului, se consemnează și se înscrie ca informație în codul genetic. Transcrierea e în flux continuu: a binelui sub Har și a răului sub Judecată sau recesivitate. Deci regenerare și degenerare, sunt cele două sensuri ale unei transcrieri a informației. Tot ce contravine destinației sau menirii omului e deviere către degenerare, infirmitate, monstruozitate, ieșire din circuitul vieții și chiar moarte.

La constituirea unui embrion Transcendentă e de fată. Ea alege din milioanele de spermatozoizi exemplarul care pedepsește urmașul unor greșeli ale progenitorilor în prezență. Sau cazul invers: binecuvintează cu înzestrările Harului (Harul e o energie necreată) alegând exemplarul favorabil unei misiuni viitoare, care transmite această informație genetică.

- Ar trebui exemplificată această micro-biologie.
- Adevărat, s-ar înțelege mai ușor. Din studiul patimilor să luăm spre exemplificare beția. Sunt cunoscute ravagiile acestei patimi în creier, că scoate din rost pentru totdeauna milioane de neuroni. Această situație a inventarului rămas se transcrie, la zi, în biografia lui genetică, ca o imensă recesivitate. Urmașul său, din prima generație, moștenește aceste lipsuri de inventar înscrise în catena sa. Dar datorită catenei sănătoase a partenerei, nu devin defecțiuni actuale, dar rămân o încărcătură cu maximă probabilitate de actualizare în generația următoare. În felul acesta se înțelege cu exactitate expresia nucleului genetic, spus de Dumnezeu lui Moise, comentând porunca a șaptea. La fel cu toate celelalte uzuri organice, transmisibile, ca slăbire a patrimoniului ereditar. Căci patimile - viciile - nu urcă ci coboară - prăbușesc chiar - ființa omenească. Ce prăbușire mai tragică, decât să vezi epileptic, nepotul unui bunic bețiv? Trag deci urmașii de această patimă blestemată - chiar dacă ei nu mai sunt bețivi - până se

stinge - prin sterilitate, sau ne-mai-angajare în căsătorie - acest cod genetic nenorocit, 3-4 generații de degenerați. **A cincea generație nu mai există.**

Ce te faci când vezi, cu pricepere, că partahalele geografice distruse din creier se transmit, exteriorizându-se, în regiuni întregi calamitate de alcoolism și sifilis? Căci și boala aceasta, extrem de perfidă prin rezistență și acțiunea sa îndelungată, e o urmare a judecății lui Dumnezeu asupra patimii desfrâului combinată cu patima beției. **Două nebunii perfide, ținându-se de mână, contra amărâtului de om** - chiar dacă pe unul din acești năpăstuiți nepoți, îl chema genialul Mihail Eminescu.

Antropologia pastorală trebuie deschisă printr-un atac mult mai frontal al problemelor ei, decât simpla sudură între câteva ramuri ale științei despre om și câteva locuri ale Revelației, cum schițarăm până aci.

Observăm că nu ne mai putem înțelege cu contemporanii din cauza „conflictului între știință și credință” - deși ele nu sunt în conflict, ci cel mult o ne-știință și o ne-credință, puse în conflict de o rea-credință. Se întâmplă ceva cu contemporanii ceea ce s-a întâmplat demult de tot, de la obârșia omului, o boală care a devenit „strămoșească”, de o foarte dură ereditate: **uită de Dumnezeu ca pământul**. Omul nu mai știe nimic despre suflet; nu-l mai găsește în nici o psihologie. Wirkow zicea că a făcut mii de disecții și vivisecții și n-a găsit sufletul. Cum să-l găsească cu bisturiul? Altul, era potcovar, asigura că n-a găsit pe Dumnezeu în potcovăria lui - dar l-a citit în potcoava unui cal. Alții, ca și un profesor de filosofie a religiei, nu mai găsea întemeiată azi, existența lui Satan și a dracilor lui. Astea ar fi idei antropomorfe rămase în memoria omenirii din vremuri mitologice, când stihiile se personificau și țineau loc de științe naturale. Iar omul nu are în sine nici o divinitate, ci mizerie, fiind doar evoluția unei zoologii paleontologice: fiul maimuței. Așa că a pus omul piciorul pe lună, dar pe celălalt încă nu-l putem scoate din peșteră. De asemenea nemurirea e doar un deziderat fără nici o realitate; cel mult în memoria urmașilor. Responsabilitatea nu e decât o măsură socială,

care să țină în frâu anarhia oamenilor, care, altfel, ar fi într-un permanent și universal conflict. Învierea din morți, o încăpățănare mitică în capul omenirii.

*

Notă: Aici se încheie manuscrisul, rămas neterminat al Părintelui Arsenie - găsit în seara zilei de 22 februarie 2008 - unul dintre cele din urmă texte scrise de sfinția Sa, cu siguranță între 1984-1988, de o profunzime, claritate, limpezime, precizie și concizie, demnă de sinteza, rezumatul și concluzia celor cinci decenii (1939-1989) de „antropologie pastorală și documentație pe teren” - pe terenul sufletului omenesc din spațiul ortodox românesc. De aceea, am socotit de cuviință să alăturăm la textul de mai sus un alt text al sfinției Sale, scris pe zece pagini de carton, cu un conținut complementar, intitulat „Câteva cunoștințe, pe scurt, cu privire la conviețuirea în căsătorie.”

Sinaia, 24 februarie 2008

† Daniil

„CÂTEVA CUNOȘTINȚE, PE SCURT, CU PRIVIRE LA CONVIEȚUIREA ÎN CĂSĂTORIE”

Cunoștințele acestea urmăresc ideea de **responsabilitate** a căsătoriților față de Legea divină, înscrisă în fire, sub formă de instinct. Și mai urmăresc urmărirea ideii de păcat, idee care a început să fie neclară în mintea multora.

Începem cu aceasta: Păcatul este o conspirație a minții omului cu diavolul, împotriva Legii lui Dumnezeu.

Cu această definire, de lucru, înțelegem dintr-o dată cum că numai Iisus a fost fără de păcat. Adică singur El a refuzat orice idee diabolică din mintea și viața și faptele Sale.

Voi, ca tineri începători ai vieții, sunteți poate, ispitiți de ideea că: tineri fiind, de ce să începeți cu copiii din primul an; să ne mai distrăm puțin și avem vreme și de copii.

Cu acest gând, dacă-i luați de bun, vă deschideți calea către păcat și către tot felul de neazuri, care vin matematic. Ca să n-o luați rău de la început - că n-aveți cum sfârși bine - e recomandabil s-o luați bine de la început și să vă precizați poziția sufletească față de roadele binecuvântate de Biserică ale Cununii, copiii. Ei sunt și roadele dragostei.

Evitarea roadelor nu e dragoste ci crimă. Căutarea plăcerii numai, cu **evitarea** rostului firesc al instinctului, e **viciu** și **păcat**. Și se pedepsește de Legea care vede toate ale omului.

Deci dacă nu sunteți bine lămuriți de la început către bine, foarte ușor vă treziți în **greșeli de conviețuire**, de unde vin apoi un cârd întreg de neazuri și nenorociri de care nu vă poate scăpa nimeni.

Cu divorț nu scapi de greșelile făcute. Acestea te urmăresc în alte căsătorii sau în orice altă direcție ai lua-o.

Nu te scapă nici rugăciunile.

Spovedania doar te pune în temă cu vinovățiile tale față de „hotarele Legii” de la Cununie pe care le-ai călcat și-ți dă iertarea

lui Dumnezeu pentru neștiință, dacă aceasta a fost, sau pentru neputință dacă aceasta este, și-ți dă puterea și răbdarea **ispășirii**, **dacă te îndrepti** ca și conviețuire.

Dumnezeu iartă (dacă-I ceri aceasta prin spovedanie), dar nepedepsit, neispășit nimic nu lasă. Așa scrie în Carte (Naum 1,3).

Iată acum o descriere sumară a greșelilor de conviețuire, și, legat de ele, urmările lor inevitabile care te așteaptă în față și ți se așează în brațe. Iar dacă așa stau lucrurile, și practica pe teren așa confirmă, atunci măsura **preventivă** e cea mai bună. E **singura minune posibilă**, și, **la îndemâna tuturor**.

În conviețuirea căsătorească nu-i bun **nici abuzul**, **nici refuzul**.

Abuzul atinge pe soț, refuzul atinge pe soață și pe soț. Cum aceasta? Așa-i făcut omul de (către) Dumnezeu: bărbat și femeie: un singur trup. Cu cunoștințele contemporane de biologie, de endocrinologie și de neurologie putem înțelege clar acest lucru.

Sistemul nostru nervos, ca să servească solicitările vieții în bune condițiuni, are nevoie de o bună și corectă funcționare a glandelor noastre endocrine. Glandele acestea sunt înșirate în număr de 7-8 (depinde cum sunt numărate) pe toată verticala staturii noastre. Două sunt în cap - responsabile cu comenzile și cu modul de funcționare al tuturor celorlalte. Acestea din cap sunt sensibile, adică lucrează în consonanță cu concepția ta de viață, în care te integrezi trup și suflet.

Pentru o clarificare pe scurt a rosturilor acestor două glande din cap, ca să funcționeze într-un mod sau să funcționeze într-un alt mod, e destul să dau de exemplificare două concepții de viață diametral opuse: **într-un fel** vor lucra aceste glande de comandă asupra tuturor celorlalte glande din subordine când te integrezi în turma lui Epicur și altfel vor conduce iconomia ta endocrină, când te integrezi în turma lui Hristos.

Sărim peste celelalte glande de pe verticala omenească și ne oprim puțin la cele sexuale. Aci-i aci. Aci au fost lăsați oamenii fără nici o cunoștință exactă. Ba li s-au spus multe minciuni și fiecare a fost lăsat în banii lui, cu greșelile și ereziile sale.

S-o luăm, fugitiv, cu puțină biochimie endocrină. Sexele - bărbat și femeie - se caută la maturizare unul pe altul, trecând peste orice bariere ale oricui. Totuși e bună, și foarte bună chiar, și puțină minte și cât de cât cunoștință pozitivă a faptului acestuia, a continuității vieții. Constituțional, natura bărbătească are o glandă în plus față de femeie: prostata. Aceasta spune foarte importante lucruri în economia vieții și în interpretarea corectă a foarte multor necazuri ivite în familie.

Tot pentru clarificare trebuie spus și numele produselor de biosinteză ale glandelor: **hormonii**. Aceștia sunt substanțe de biosinteză, produse de glande, și vărsate în circuitul mediului intern al sângelui, cu ajutorul căruia circulă prin tot organismul, cu activitatea și activarea sistemului nervos, deci a tuturor organelor, în scopul de a menține organismul întreg în bune condiții de viață, internă și externă.

Iată din tainele prostatei:

Aceasta sintetizează săruri ale acidului glutamic. Acestea sunt substanțe absolut necesare sistemului nervos atât al bărbatului, cât și sistemului nervos al femeii. Dar nu le prepară decât bărbatul.

Aici e explicația fundamental-biologică în temeiul căreia femeia e atârănătoare de bărbat. Fără substanțele lui endocrine ea regresează nervos, mintal etc. Aci începe să se înțeleagă de ce au urmări nefaste și abuzul și refuzul.

Dacă aceste substanțe, extrem de valoroase pentru economia vieții în bune condiții ale sistemului nervos, sunt risipite pe plăcere - de care nu te mai saturezi - atunci încep să apară urmările. Abuzul păgubește pe bărbat de necesarul de substanțe glutamice sistemului său nervos (15 miliarde de neuroni) și încep fenomene de carență nervoasă, care pot ajunge până la slăbirea totală a funcțiilor mintale. S-au văzut atare cazuri de tâmpire a minții și a pierderii totale a memoriei fără să fie și alte boli în organism. Respectivul era suprasolicitat, iar el s-a predat. Urmările sociale se înțeleg.

Refuzul păgubește pe femeie. Unul din refuzurile obișnuite este acela „întemeiat” pe stăvilirea numărului de copii. Modalitatea

aceasta e viciul „onaniei cu femeie”. Păgubesc amândoi - pagubă biologică care se resimte în sănătatea amândurora.

Mințirea, trișarea, ferirea, unul și același viciu, duce în mod normal la o nervozitate și la o nemulțumire unul de altul, pe care natura, în nevinovăția ei caută să o remedieze. - Și cum o remediază? - căutând fiecare din părți alt partener, care să nu falsifice conviețuirea. În fond e o rezolvare greșită, vinovată față de unitatea de dragoste a Tainei Căsătoriei.

Deci, dacă o femeie greșește cu altcineva, de vină e trișarea lor, „ferirea” soțului care o împinge la gestul căutării pe altcineva, care să fie corect cu natura. În majoritatea cazurilor de „necredință” a femeii e de vină soțul, că nu și-a umplut casa de copii.

Deci cine fuge de copii, fuge de răspundere. Și unde fuge? - În iresponsabilitate?! Când însă îți iei răspunderea de-a rodi copii, Stăpânul vieții îți va ajuta să ai și ce le da de mâncare și-ți va asigura și cinstea căsniciei.

Deci nici abuzul, nici refuzul, ci o dreaptă socoteală și o conviețuire corectă.

Mai mult chiar. O altă constrângere de care trebuie ținut seama e foliculina. Hormon feminin toxic și cancerigen. Toxic la nivelul creierului, dând continui dureri de cap și foarte intense. Cancerigen la nivelul sânilor sau uterului (fibroame uterine). De creșterea acestui hormon nu este scăpare decât de la 3-4 sarcini în sus. Iar sarcinile (să fie) în mod normal, cum apar ele în mod natural.

Această ordine normală și naturală a sarcinilor e singura cale care asigură sănătatea copiilor. Salturile peste sarcini, lepădările de copii, indiferent cu ce metode și motive, ating sănătatea copiilor următori - dacă mai vin. Dar chiar dacă nu mai vin alții, Legea divină pedepsește și retroactiv pe cei făcuți cronologic.

Așadar în înseși constituția endocrină a femeii e pusă obligativitatea nașterii de mai mulți copii. E chiar condiția de mântuire a femeii, după cum i-a descoperit Dumnezeu sfântului Pavel aceasta (I Timotei 2,15).

În cazul viciului, sau al greșelilor de conviețuire, apariția cancerului care ucide soția se răstoarnă iarăși în răspunderea soțului. Soțul care nu vrea copii nu trebuie luat: e un criminal camuflat al soției sale. Nu e din turma lui Hristos.

Abia de la 3-4 copii în sus, făcuți în ordinea normală în care apar, se neutralizează acțiunea toxică și cancerigenă a foliculinei.

Terenul confirmă aceasta. Sunt mame cu 10-12 copii făcuți, care trăiesc și ajung la vârsta de 80 de ani sănătoase, în destulă putere, fără să le doară capul sau să fi fost bolnave. Femeile mai pătimesc și de crizele climacterium-ului (menopauza) de pe la 50-52 de ani. Când viața lor de până aci a fost corectă și conformă cu natura, tulburările acestea trec aproape neobservate. Echilibrul endocrin e asigurat de normalitatea conviețuirii și a roadelor făcute până aci.

În cazul viciilor de conviețuire, perioada aceasta e adevărată criză de nebunie. Nu mai pomenesc de **reflexul** normalității sau anormalității de conviețuire **în sfera psihicului**, care formează capitol aparte, cu o matematică mult mai complicată și cu pedepse mult mai greu de evitat.

De asemenea nu pomenesc aci, decât în treacăt, reflexul **purtării** în genere, în codul genetic - deci în fondul ereditar al urmașilor.

Totuși nu mă pot abține de a pomeni unul, care produce extrem de multe și grele dificultăți de educație a copiilor. Când soțul nu dă pace sarcinii (zice el că nu poate, sau nu vrea sau se declară stăpân autonom pe legile naturii), atunci copiii vin pe lume cu predispoziții precoc de sexualitate. Aceasta îi face îndărătnici și foarte greu educabili. Cu disciplina sunt certați (unii, genetic prezintă cromozomul criminalității, și, chipurile, circumstanța atenuantă în justiție). Fug de la școală și încep aventurile.

Deci tot în răspunderea soțului se soldează și aceste necazuri.

Explicația biologică: au crescut în mediul uterin, hrăniți de un sânge prea îmbibat cu testosteron, hormon sexual masculin.

Tot în treacăt pomenesc de acțiunea toxică a alcoolului. Dacă 6 gr. de alcool la litrul de sânge e capabil să sudeze o mulțime de

spermatozoizi, câte doi, cap la cap, fără să le tulbure viața, atunci ce vom zice de bețivii notorii ?

Iată ce se întâmplă: acești monștri minusculi au două cozi, deci o capacitate dublă de mișcare. Ajunși ca atare în organismul femeii, caută febril ovula, până și în trompe și acolo o fecundează. Oul format, dar ne-la-locul lui, crește altfel normal, dar trebuie extirpat cu trompă cu tot. Așa se instalează **sterilitatea**, condiția suficientă de dezechilibru, până la faze clinice. Iată ce pustiu de bine poate face băutura. Femeia, în cazul acesta, să prefere orice agresiune, numai sterilizarea și dezechilibrul **Nu** !

Toxicitatea tutunului duce în cazuri de exces, sigur, (dar nimeni nu știe gradul de vitalitate și carență organică pe care o are sau ba) la atrofierea funcțională a gonadelor, prin monoxidul de carbon foarte toxic din sânge.

Alcoolismul, bețivitatea bunicilor, apare în nepoți ca tulburări și insuficiențe nervoase până la nivel de epilepsie.

Beția e mare pacoste care se înscrie genetic în patrimoniul ereditar și duce treptat, dar sigur, la degenerarea omului din neam în neam, duce la degenerarea neamului.

Răspunderile cresc considerabil.

*

CONFLICTUL ÎNTRE GENERAȚII SAU CUM SE ÎNMULȚEȘTE UCIDEREA

„Și va da frate pe frate la moarte și
tată pe fiu și copiii se vor răzvrăti
împotriva părinților și îi vor omorî.”
(Marcu 13,12; Matei 10,21)

Familia intră în criza desființării.

Unii urmăresc instaurarea „amorului liber”, fără îndatoriri,
fără răspundere; iar alții nu mai au curajul răspunderii, văzând
demolarea din interior a acestei instituții.

Imoralitatea, anarhia și haosul; urmează pieirea.

I

Să analizăm - genetic
- antropologic problema.

Vrem să stabilim - geneza
- obârșia și răspunderile acestei

nemaipomenite răzvrătirii între părinți și copii, care urcă până la
crimă.

Genetica a adus în discuție, pentru explicarea
comportamentului agresiv al tinerilor și ca o circumstanță
atenuantă în fața justiției, frecvența unei anomalii cromozomice,
anume prezența cromozomului Y suplimentar, supranumit
„cromozomul crimei”.

După oarecare vreme de acordare a circumstanței atenuante,
Justiția totuși a revenit, reabilitând responsabilitatea criminalilor,
indiferent de anomaliile cromozomului lor de sex și criminalitate.
Ba lucrurile au mers și mai departe: la o Universitate americană,
cu 200 de voturi contra 30, s-au oprit cercetările de laborator, cu
privire la aberațiile cromozomiale de tip XXY și XYY, deși
începute de psihiatrul Stanley Walter încă din 1968, asupra
copiilor din Boston.

Aci se opresc relatările.

Și totuși ce e cu aceste aberații ?

Structura normală a cromozomului de sex este, pentru masculin XY, iar pentru feminin XX. De unde aberațiile XXY, XXX, XYY, XXXX, etc? Iată de unde.

Se știe că 6 gr. de alcool la litrul de sânge al unui bărbat, sudează câte 2 spermatozoizi cap la cap, într-un număr imens de perechi.

Aci apare prima fază a anomaliei.

Aceste perechi nu-și pierd deloc capacitatea de fecundare, ba capătă și un avantaj de mișcare întrucât cele două cozi ale unui cap monstru realizează distanțe duble și o insistență peste limitele naturii feminine: intră pe trompe și, dacă întâmpină un ovul pe drum spre locul lui normal, îl blochează acolo și începe proliferarea unui embrion.

Crescând nelalocul lui produce o durere de moarte și trebuie extirpat la foarfecă. Aceasta e sarcina extrauterină al cărei capăt e sterilizarea și toate consecințele sterilizării: treptele dereglării endocrine și în final chiar nebunia.

Dacă însă acești mici monștri - urmare a unei simple beții - găsesc ovulul la locul lui normal, iar ei fiind o pereche „sudată” la un ovul, apare aberația:

$2(XY) + XX = XXX; XYY; XXXX...$ Deci **numai** aberații cromozomice, responsabile ale comportamentului agresiv; agresivitate fie masculină, fie feminină.

Dacă însă fondul genetic e defectiv și la alte capitole apar, în primul rând defecțiuni ale sistemului nervos, până la nivel de epilepsie.

Ăștia sunt fiii și nepoții bețivilor, fie criminali, fie nebuni.

Responsabilitatea e clară.

Vinovatul e identificat.

Pedeapsa e cu moartea.

*

Responsabilitatea cuprinde o - arie

- sferă în care intră foarte mulți

complici.

Primul e cel ce s-a îmbătat, fie și numai o singură dată, atunci. Legea a stabilit totuși responsabilitatea „iresponsabililor”.

Pedeapsa atinge urmașii fie pentru comportament, fie prin instalarea bolilor degenerative.

Perspectiva degenerării e imensă. Ar fi catastrofală dacă n-ar instala, printre altele, și sterilitatea urmașilor.

(„Nemo causetur ignorare Legem!”)

E nepermisă neștiința legilor. Toți trebuie să știe legea.

În primul rând preoții; pentru că „cei căzuți între tâlhari” sunt fără de număr și au fost încredințați Bisericii. Răspunderea slujitorilor Bisericii e imensă.

Iar medicina cea mai bună e cea preventivă, nu cea curativă. Primul spital a fost întemeiat de Biserica din Capadocia prin sfântul Vasile cel Mare.

Degenerarea nu numai că e ireversibilă, dar crește în progresie geometrică pe când sănătatea sau „calitățile” scad.

*

Deci nu se poate avea nădejde de „mai bine” fără capacitatea de stăpânire de sine și răspundere în familie și neam.

II

Dar cum dă la moarte tată pe fiu ?

Până aci a fost schițată doar latura agresivității unei structuri genetice anormale, datorate beției sau drogurilor.

Beția, pe nume bețivii, mai antrenează și alte urmări în progenitura lor. Fie în prima generație, dar sigur în a doua generație, nepoții, se nasc cu predispoziție spre tot felul de boli ale sistemului nervos. Unele apar foarte devreme, altele mai târziu; dar toate până la nivel clinic, culminând cu epilepsia și schizofrenia.

A avea așa urmași însemnează că ai ucis toți urmașii tăi. Cum vei scăpa de răspundere ?

Dar „părinții” își mai „ucid copiii în pânțece”.

Sau și mai simplu: „se feresc de a-i zămisli”.

Deci „părinți” ucigași.

Pentru asta e ridicată nunta la cinstea de Taină ?

*

S-a observat la bețivi o degradare biologică și o deteriorare a sănătății, care isprăvește cu ciroza hepatică; dar și o degradare socială. Prietenii lor încep să fie declassații.

Alcoolul, pe care nu-l mai poate „arde” ficatul, fiind peste volumul lui de lucrări, pătrunde liber în circuit și arde un număr enorm de neuroni. Acestea sunt „sechele” din creier, cauza crizelor comițiale. Dacă ținem seama că maturizarea creierului nostru se împlinește până la 15 ani, iar de aci începe naufragiul, întrucât până la 25 de ani pierdem 10.000 de neuroni în fiecare zi, iar la 40 de ani mai mult de 100.000 pe zi, în mod normal, fără toxice, ne dăm seama ce cataclisme se petrec în iconomia biologică a unui bețiv sau drogat.

Ignoranța, iresponsabilitatea sunt circumstanțe atenuante ?

Urmările spun că nu.

*

Fiind sistemul nervos în discuție, în speță neuronii, aducem aminte că aceste celule nu se regenerează, nu se replică. Le avem la numărul și durata prevăzută genetic; dar, pe foarte multe, le pierdem pe drum.

Se „hrănesc” ca toate celelalte celule, cu: oxigen, glicogen și hormoni. Se regenerează, după oboseală, cu: somn și ... concepția de viață. Cultura.

Se întrevăd aci cauzele care provoacă pierderile, uzura și degenerarea.

Tot aci se leagă și necesitatea Endocrinologiei.

Cei ce ajung din vreme să știe cum pot evita decrepitudinea, senilitatea, nu se avântă fără frâu în vârtejul uzurii „vieții”.

Concepția de viață - și cea mai bună e Revelația, că are orizontul cel mai larg, până dincolo de zare, și echilibrul perfect

(deplin) între orice fel de împrejurări, - e totuși un efort, dar care **antrenează noi circuite în creier**, noi sinapse, care suplinesc pe cele pe care ni le fură vârsta pe drum. Cu alte cuvinte **efortul culturii** („Viața veșnică este **cunoașterea** lui Dumnezeu...”)
transcende fondul genetic. Sau altfel spus: la genii și la sfinți patrimoniul genetic a fost depășit sub efectul culturii, ceea ce a antrenat crearea de noi sinapse în creier.

III

Ce nu spune Genetica despre codul genetic ?

Fiindcă nu „vede” în mișcare, în simultaneitate și în prezență.

Acestea folosesc aci pentru adâncirea cunoașterii „mecanismelor” ultime care configurează un om. Cum se multiplică celulele organismului - afară de ale sistemului nervos -, cu ajutorul ARN-ului care face „fotocopiile” ADN-ului, ale transcriptazei, ale memoriei imunologice, etc., se găsesc ușor în cărțile de specialitate.

Dar, pe lângă datele de laborator mai trebuie și intuiție care să le „citească” nu numai biologic, ci și ontologic.

Asupra fluxului continuu de date, care se transcriu în infinitul mic al codului genetic, adăugăm:

1. Că formele timpului: trecut, prezent și viitor, există simultan într-o continuitate, într-o contabilitate „la zi”, care le cuprinde și le exprimă în mișcare.

2. Că toată „durata” noastră în care ne mișcăm cu tot inventarul nostru biologic are un suport metafizic: sufletul și un Asistent transcendent: Dumnezeu.

3. Că Acești doi factori nu pot fi „prinși” niciodată de experiență la nivelul laboratoarelor, dar nici nu pot fi contestați. Iar fără ei nu putem avea nicidecum o explicare integrală a omului.

*

Faptele se petrec așa: toată înfățișarea noastră fizică, toate faptele, vorbele și gândurile, - deci de la expresia cea mai materială până la cea mai mică undă de energie a unui gând - se

transcriu, în flux continuu, în constituenții fondului genetic, în sămânța de om, ca energii virtuale, sau ca recesiuni - defecțiuni -, care, în cursul devenirii au să ajungă (devină) actuale, fie ca un plus de viață, fie ca un minus de existență.

Paradox: trecutul se ține de noi ca prezent și ne așteaptă ca viitor; prezentul poate frâna trecutul și modifica viitorul; viitorul poate fi anticipat în prezent și poate frâna, chiar stinge trecutul.

Analiza paradoxurilor cu cazuri concrete.

Există o lege, în toate religiile superioare, a urmăririi faptelor. Să o spunem pe a noastră: „Nimeni să nu se amăgească: cu măsura cu care va măsura la alții, i se va măsura și lui” (Matei 7,2). „Tot cel ce scoate sabia - la alții -, de sabie va pieri” (Matei 26,52). „Ce seamănă omul aceea va culege”.

Există deci o dreptate, o etică, un echilibru care se restabilește peste capetele oamenilor. Aceasta nu poate fi prinsă în experiența de laborator.

Da, cazul concret.

O familie oarecare se hotărăște să aibă numai doi copii, mai mulți nu. Au la îndemână mai multe mijloace: medicale, chimice, mecanice sau „practice”. S-au hotărât adică să calce o lege a vieții. Zic ei că de ei depinde ce să facă, nu de lege. Au desființat ei Legea vieții? Nu. Au interpretat-o arbitrar, călcându-o. Au și o grămadă de „argumente” care „le dă dreptate”. Adică libertății omenești i se mai prezintă în minte și o altă lege, decât cea înscrisă în fire, de Autorul firii.

Această vină nu rămâne neînscrisă, și încă în mai multe locuri deodată. Un loc e „locusul” pe spiralele acidului dezoxiribonucleic, ADN, din codul genetic; al doilea în „câmpul” conștiinței; al treilea în contabilitatea transcendentă a unei „cărți” a Vieții sau alta a Morții. Vina aceasta generează urmări pe planul fizic dar și pe planul metafizic al sufletului, care a citit arbitrar sau anarhic Legea.

Dar, ce zice Legea ?

E scris în Legea lui Moise; primul nucleu al Geneticii: „Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sunt un Dumnezeu râvnitor, care

pedeplesc pe copii pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, **până la al treilea și al patrulea neam”** (Exod 20,5).

Cei ce se ocupă cu beția înscriu în fondul genetic carențe ale sistemului nervos până la epilepsie; cei ce se ocupă cu limitarea numărului de copii - cu crima adică - înscriu alte carențe, care apar fie în copiii pe care-i fac, fie în urmașii acestora. S-a observat că unde sunt „planificați” copii puțini, numai bine nu sunt teferi sau, mai ales, sunt o calamitate pe părinți. Greșeala e că părinții au evitat legea și au primit fărădelegea.

Cel ce asistă din transcendent toată existența pe care a creat-o, de la atom până la Univers, - altfel acestea nu s-ar menține în existență - nefiind supus, ca noi, categoriilor timpului, știe de mai înainte ce vom face în temeiul libertății noastre și pedepsește planificarea noastră în sănătatea sau comportarea viitoare a copiilor, trei sau patru generații. A cincea generație nu mai apare, fie prin neangajare, fie prin instalarea sterilității.

Deci unde greșești, acolo vei fi pedepsit. În ce greșești în aceea vei fi pedepsit (cf. înțelepciunea lui Solomon 11,16).

Această sămânță minusculă de om, vizibilă, ca mecanisme, la microscopul electronic, rezumă omul, îl menține constant „la zi” dar îi și prescrie viitorul. Dacă „în Dumnezeu trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28), a vedea biologia ontologic și religios, nu putem produce nimănui nici o supărare. Dimpotrivă: dacă Dumnezeu a putut comprima în prima și cea mai simplă celulă de viață toate formele ulterioare de dezvoltare, e cu atât mai minunat și mai neajuns. Noi, doar „cetim” o parte din opera Sa și suntem departe de a fi pus **nume** - omenеști - la toate făpturile Sale (Facere 2,20), la toate mecanismele infinitului mic sau mare.

S-au semnalat mulți copii atinși în sistemul nervos la nivelul nervului optic, orbi din naștere. Ce ispășesc aceștia? Căci e o lege a ispășirii. Părinții n-au vrut să vadă nici o lege, nici un Legiutor. Au tăgăduit-o pe „temeiul” inerenței la materie și a părutei inexistențe a Legiutorului. Această poziție negativă s-a însemnat și, nerevenindu-și, acum o poartă în brațe ca pe o tragedie a vieții.

Sistemul nervos secționat, nu se sudează; unde lipsește, nimic nu-l poate suplini deplin. Filamentele de platină conduc biocurenții dar nu transmit informația, nu interpretează senzația, transmit impulsuri dar pierd semnificațiile.

Orbie din naștere, adică unde în scobiturile piramidale ale craniului nu e nimic ca ochi, sau piese ale sale, și nici vreo transmisie la creier, nimeni n-a putut tămădui decât numai Cel ce le-a făcut de la început. A-I sta împotriva, nu se poate fără urmări.

Când călătorești cu mai mulți, de se întâmplă cunoscuți, nu le mai tace gura câte fleacuri spun. Cui i-ar veni a crede că toate fleacurile se înregistrează și că se adună pe unul sau pe altul din talerele unei cumpene, cam fără să se poată pierde vreodată? Și câți oameni sunt și câte nu vorbesc și nimic nu se pierde, ci totul se înregistrează.

Biata scară omenească, multe figuri ne mai face...

Ne-am născut într-o temniță: între vreo 13 categorii ale rațiunii, din care nu putem ieși decât sub titlul de postulate. - Ca și când un postulat de ăsta a creat Universul sau a pus în om Conștiința.

Și totuși, de mila omului sau pentru valoarea lui, de care el nu e conștient, Dumnezeu S-a comprimat, S-a pogorât și la această biată scară omenească, făcându-Se până și om, Iisus Hristos, dar prin fapte dovedindu-Și dumnezeirea.

Dacă El ar fi fost ascultat întocmai, cu oamenii s-ar fi petrecut o regenerare, ca o a doua creație a lumii. Creierul omenesc ar fi ajuns să lucreze și cu funcțiile lui centrale, nu numai cu ale cortexului. Dacă El ar fi fost ascultat întocmai, și celelalte funcții ale „genelor” din spiralele cromozomilor s-ar fi actualizat, conferind trupului omenesc însușiri care, și numai spuse astăzi, ar ului rațiunea. Dacă n-am avea modele realizate, și înțelese, n-am strica vorba.

Dacă natura noastră ar fi puternic întărită de supranatură - de Har - și nu ne-am clăti spre amăgire, am vedea mult mai clar că suntem de neamul Lui (Faptele Apostolilor 17,28) și am depăși scara zoologică și poate că și toate categoriile lui Kant.

Rând pe rând, generație de generație s-ar fi eliminat din activul genetic poate că toate genele recesive cu prilejul înjumătățirii celor două semințe de om, la formarea embrionului. „... Mă milostivesc până la al miilea neam spre cei ce păzesc poruncile Mele” (Exod 20,6).

Instinctele sunt legi divine înscrise în fire (Prof. Paulescu).

Degradarea lor aparține omului și unui sfetnic din umbră. Peste viciu nu coboară Harul, ci pedeapsa. Una din pedepse e sterilitatea... schizofrenia...

Cine-i de vină ?

Deci „concepția de viață”, și cea mai bună, Revelația, e condiția de viață a neuronului.

Sistemul nervos se menține în bune condiții de viață și de echilibru numai pe fond religios.

*

REPERE

I. Lipsește o Antropologie pastorală în Teologie. (S-ar fi putut constitui un nucleu al ei și prin centralizarea atâtor și atâtor experiențe ale preoților cu oamenii, dacă mai marii i-ar fi văzut necesitatea și cineva ar fi fost îndrumat să le vadă într-o sistematizare.)

II. În lipsa unei cunoașteri amănunțite a omului - las că aceasta este o treabă și foarte grea, dacă nu chiar imposibilă, ținând seamă de diversificarea disciplinelor care-l studiază pe om, dar pe plan exclusiv natural, laic - sentimentul și conștiința răspunderii preotului dau de greutate imense. Terenul cere preotului cunoștințe la nivel contemporan. Oamenii - vârstele - nu se lasă convinși de ascultarea predaniei; ei se închid într-o autonomie și suficiență a științei, față de domeniul credinței, față de nivelul Revelației, al cunoștinței.

III. Autonomia omului - rebeliunea lui față de Dumnezeu și sufletul său, considerate ca „inexistente” - nu e libertate, ci păcat.

IV. Viața, purtarea oamenilor cu corpurile lor, e urmarea matematică a autonomiei instinctelor lor primare „justificată” de o concepție de viață în care s-au integrat.

Tot omul are o concepție a lui de viață. O concepție care-l „justifică”, îl „echilibrează” pe „valuri”, pe „stâncă” sau pe un „vulcan”. „Justificarea” aceasta crede el că-l scutește de riscuri și de răspunderi. - Politica struțului...

V. Câteva concepții de viață, sau chiar câteva concepții ale omului despre om, din care se vede ce elemente ale lui l-au determinat să se integreze într-o concepție sau alta.

Ce mare e turma lui Epicur.

VI. Câteva date de endocrinologie, din care se vede că organismul își echilibrează funcțiunile și, indirect destinul său, după concepția în care se integrează.

Corpul e sensibil la concepție, sau structura lui cere concepția respectivă ?

VII. Ce fenomen, ce **mod** de viață, ce **mecanism** bio-psihic determină splendoarea sau mizeria omului? Faptele, gândurile, sentimentele, voința, viciile sau virtuțile se înscriu, se stochează și determină ereditar - genetic - virtualitatea și actualitatea omului.

VIII. Legile înscrise în fire și fărădelegile înscrise în codul genetic.

IX. Biografia înscrisă pe chipul omului, acromegalia formelor: nas, buze, urechi... uzura, suprasolicitarea și decrepitudinea.

X. Reflexul sexualității în psihic. Psihiatrie, psihanaliză.

XI. Complexul de putere (sindromul de putere), reflexul patimilor în spirit.

XII. Care sunt factorii fundamentali care sunt în măsură să explice omul! Factori fizici și metafizici ?

XIII. „Explicări” și explicarea omului.

XIV. Antropologia paulină. Om vechi - om nou; om duhovnicesc.

XV. Unde se poate interveni? Efortul moral (care se înscrie): în seria nașterilor - a mutațiilor; calculul probabilităților la înjumătățirea cromozomilor.

XVI. Se poate aplica suspendarea sentinței? Cine o poate face definitiv și când ?

XVII. De ce nu poate ști nimeni sfârșitul? Nici începutul nici sfârșitul nu sunt în puterea științei omenești - deși semnele celui din urmă sunt „stocate” pe pământ. Hotărârea însă nu e pe pământ.

XVIII. „Biruința asupra morții”. Învierea cea de obște. - Argumentul decisiv al existenței lui Dumnezeu.

XIX. Judecata de pe urmă.

XX. Nunta Fiului de împărat.

*

Dacă Vauvenarque scăpăra o maximă în două rânduri precum că „orice adevăr trecut printr-o minte sucită dă o eroare”; dacă Bergson observă că „e destul să primească cineva o idee greșită ca principiu, ca pe urmă să nu existe absurditate posibilă, la care să nu ajungă în modul cel mai logic cu putință”; dacă Iisus văzându-i

pe iudei: „că adevărul nu încapă în voi, de aceea vreți să mă omorâți” (Ioan 8,37); dacă în toată istoria filosofiei n-au fost doi filosofi să se înțeleagă; dacă în istoria Bisericii creștine au fost nenumărate pustiirile ereziilor necesitând formularea dogmatică - paradoxurile ar putea continua - de unde atâta denaturare, atâta răstălmăcire, atâta criză, atâta caricatură a Adevărului în mintea omului ?

Apa ia orice formă i se dă într-un sistem de vase comunicante. Nu cumva ceva analog se petrece și între structuri și adevăr ?

Ar trebui meditat asupra „structuralismului” omenesc; baza lui genetică.

Complexele psihice (sindromul de putere) viciile și reflexele lor în psihic, în voință, în rațiune - trebuie o mai clară definire a păcatului - forță a răului, derutantă, alienantă, creatoare de haos și neființă...

Care sunt aceste „suceli” ale minții? - structurile genetice, favorabile unora sau altora dintre prejudecățile - de substrat - ale „voinței” (afectivității) oamenilor în genere, sau specificul lor istoric și etnic. Exemplu: Evreii, pentru păcatele lor au îndurat exiluri cumplite. Când a venit Mesia așteptau un Împărat **pământesc**. N-a corespuns, ca atare L-au răstignit. Dar ei tot ceva pământesc - anticristic - așteaptă. Și li se va da: „o vreme, două vremi și o jumătate de vreme” = 3 ani și jumătate (Daniel 7,25).

Nevoia interioară de sistem, de unitate (de monism) (probabil de echilibru, de asigurare a unui echilibru - pierdut) dă totuși „quod capita tot sensu”.

Iar dacă „similis simile qandet” atunci „structurile” sunt efectul concepțiilor și concepțiile sunt efectul structurilor. Suntem prinși într-un cerc vicios.

Ce poate fi în definitiv faptul că suntem, încotro o dai, prinși în aceeași capcană ?

Nu cumva e ciurul rotund în care jucăm „autonom” cunoașterea, dar de fapt ne cerne Satana, ca pe grâu? (Luca 22,31).

Atentie!

„Caprele sunt eu, iar oile le știe Dumnezeu” (Pateric cap. X,11).

Încotro **e activă și efectivă o tensiune și cu a cui ajutor ?** - e clar. (Am citit azi 3 pagini și jumătate - cu răbdare - ale unuia ce absolvise 2 facultăți - dar își distrusese facultatea sa de a gândi. Nici o propoziție n-avea înțeles.)

Nu e bine să citești așa ceva !

Lipsa de logică e „contagioasă”.

*

„Plata păcatelor”

„Deschide-le ochii!”

Antropologie pastorală - scrisoare către un duhovnic.

Cucernice Părinte,

(început de scrisoare dogmatică despre preoție n.n.)

La grea treabă m-a pus rugămintea cucerniciei Tale.

Mai bine-zis: grea misiune e Preoția. Fugeau de ea și sfinții; fiindcă misiune însemnează trimitere de la Dumnezeu către omenire, dar și de la oameni către Dumnezeu. E cam ceea ce e conștiința: un ochi comun, al lui Dumnezeu către om și al omului către Dumnezeu, sau: vedem cum ne vede Dumnezeu. Suntem așadar și slujitorii lui Dumnezeu către oameni laolaltă și slujitorii oamenilor către Dumnezeu. Cu alte cuvinte primim ghionturi din două părți: și de la Dumnezeu și de la oameni.

Această situație o formulează sfântul Ioan Gurădeaur foarte frumos în Tratatul despre Preoție: „Mai multe sunt furtunile care zburciumă sufletul preotului decât talazurile care bântuie marea”.

În concret: greutățile de care dăm sunt de multe feluri. Prima și cea mai mare e mulțimea neștiinței noastre despre oameni. Nu facem ucenicie la preoți de parohie. Plecăm din teologie pe teren: de-a dreptul în **răspundere** pentru sufletul oamenilor. Ba, înainte de preoție mai legi și o preoteasă de misiunea ta. Și nimic mai greu pe lume decât pastorația nevestei.

La examen greu m-ai pus cu rugămintea cucerniciei Tale. Dar, asta-i misiunea preoției: misiunea pe teren a conștiinței. Grea treabă.

Nici nu începem bine vorba și iată apar cuvinte care cer precizarea sensului lor profund, care, cu trecerea vremii, și-au tocit înțelesul, dacă nu și l-au chiar pierdut.

„Misiunea preoților” nu e nicidecum numai licența în Teologie și actele chiriarhiei prin care ești trimis în bună rânduială. Deși obiectiv și asta e.

Subiectiv, trebuie să știi, trebuie să fii conștient de ceva mai mult: că ești trimis de Dumnezeu pe pământ către oameni și ai anumite lucruri de spus. Trebuie să ajungi conștient că sufletul tău a fost de mai înainte înzestrat de Dumnezeu (de mai înainte de venirea lui în trup pământesc) - cum știa sfântul Pavel despre sine, după convertire - cu o mare dragoste de cauza Domnului Hristos cu oamenii. Iar pe pământ, ajuns la vârsta conștiinței, înveți aci toate cunoștințele disponibile la contemporanii tăi, cu privire la cei doi termeni ai Religiei: Dumnezeu și omul. Căci aceasta e „religia”: legătura ontologică între Dumnezeu și om.

Trebuie deci să fii **și** om de cultură, și cât mai vastă, **și** om de credință, care ții în ființa ta evidența divină într-o neîntreruptă continuitate de conștiință. - Asta, ca să poți vorbi cu contemporanii tăi, cu oricare s-ar întâmpla, la cele mai bune nivele, **și** alte orizonturi ale existenței, pre limba și la pretențiile lor.

- Și conștiința? Aci precizarea e mai grea, mai intimă și mai surprinzătoare. Conștiința (o) au toți, dar conștienți de conștiință sunt mai puțini. Oameni sunt toți, dar **om**, din când în când câte unul. Ba aproape că numai unul: Fiul Omului. Și o să vezi de ce, dar asta mai târziu, când se vor clarifica și alți termeni de lucru.

Con-știință, con-viețuire, com-plot, contrar, confuzie, contondent, co-lateral; co-tropire, con-venție, con-vingere, continuitate, etc. În toți acești termeni e vorba de două persoane cel puțin, care se află, în prezent sau în viitor, într-o relație strânsă, de o anumită calitate oarecare.

Conștiință: o știință, aceeași, pe care o au doi înși deodată, despre ceva. Iar cei doi înși sunt Dumnezeu și omul. Conștiința: ochi comun, al lui Dumnezeu către om și al omului către Dumnezeu; sau: vedem cum ne vede Dumnezeu în toate. Acesta-i organul de cunoaștere și de calificare morală și religioasă a faptelor, a cuvintelor și a gândurilor noastre. E un for de judecată care ne arată sau ne spune oricând: acordul sau dezacordul nostru intim cu Dumnezeu și cu oamenii, sau și cu noi înșine. Când însă se întâmplă un dezacord atunci la mijloc e și o a treia putere care amăgește, strâmbă, deviază mersul rectiliniu al minții către Dumnezeu și apare dezechilibrul și păcatul.

Peste mersul deviat al conștiinței nu mai lucrează Harul lui Dumnezeu, comuniunea cu El, contingența cu Transcendența, ci pierderea tuturor acestora; cum s-ar spune teologic: „mânia” lui Dumnezeu.

Dar atunci ce este „păcatul” ?

Pentru o lămurire mai adâncă e bine să știm, să ne reamintim unele situații speciale ale omului în creație. Să ai răbdare, cucernice părinte, la acest canon al precizării termenilor de lucru, pentru că și alții au ajuns la aceeași concluzie în congrese internaționale: precizarea conținutului terminologiei de lucru, altfel nu se poate ajunge la nici o concluzie clară și la nici o soluție operațională pe teren.

Religia, creștinismul, problemele conștiinței nu sunt nicidecum filosofie, abstracțiuni sau vreme pierdută. Ba mai repede că pierdem toată vremea vieții noastre dacă nu vedem timpul, viața, problemele, prin interpretarea Revelației, care propriu-zis nu e „interpretare”, ci curat descoperire.

- Și păcatul ?

Păcatul e o descoperire a diavolului - singura lui descoperire, originalitate și fatalitate - ca destin deviat și închis.

Însăși existența acestui înger căzut în răzvrătire e un fapt de Revelație. Să fim înțeleși: e vorba de ceata îngerilor căzuți din ascultarea lui Dumnezeu și nu de dualismul persan, a două principii co-eterne a binelui și răului. E vorba de o ceată de îngeri,

din ordinea creației, care au „inovat” neascultarea, răzvrătirea, „concurența” cu Dumnezeu, au „gândit” chiar „răsturnarea” lui Dumnezeu.

Cu acest gând nebun au căzut pe pământ.

Și „Vai ție, pământului și mării, că Satana a venit la voi, având mânie mare” (Apocalipsă 12,12). Deci de atunci, încă dinaintea creației omului, „lumea întreagă zace în cel rău” (I Ioan 5,19), facându-se „stăpân” (Ioan 14,30), „prinț” și „dumnezeu” (II Corinteni 4,4) - dar toate acestea în fantezia lui de nebun.

În această ambianță a creat Dumnezeu pe om pe pământ. Și nimic mai plicticos decât să auzi mereu - în seria explicațiilor omului - povestea de la Adam. Și totuși nu putem avea o explicație suficientă a omului, decât ținând strâns în confruntare toți factorii de obârșie și de finalitate ai omului, după cum vom vedea mai departe.

Iar **păcatul este o con-spirație, un com-plot între om și diavol împotriva lui Dumnezeu.** Ființă spirituală e Satana, ființă spirituală e sufletul omului - de asemenea „Duh este Dumnezeu” (Ioan 4,24). Sau: duh este sufletul omului, duh este diavolul sau Satana, duhuri sunt slugile lui.

Deci activitatea lui, a duhului viclean se îndreaptă asupra minții omului, vrând să o întoarcă de la Dumnezeu.

Dumnezeu știa dinainte cum vor decurge lucrurile, totuși a dat omului o poruncă pe care să o asculte. Dacă creștea omul în ascultare - că-i dăduse ceva să asculte întocmai - creștea de la chip la asemănare, desăvârșindu-se ca fiu și făptură a lui Dumnezeu.

Știa până și măsura stârpirii omului de pe pământ prin potop, totuși i-a făgăduit un Izbăvitor.

Acest Izbăvitor, Iisus Hristos, e Singurul care n-a conspirat cu Satana împotriva lui Dumnezeu. A încercat el să-I „devieze” mesianitatea spre lume, spre strălucirile împărăției pământești, dacă-i va recunoaște Iisus pe diavol „stăpân”, dar nu i-a mers. Așa că Iisus e Singurul care n-a putut fi dovedit de păcat; Singurul care l-a înfrânt și Singurul care-l biruie pe Satana în sfinți, până la sfârșit, la Ziua socotelilor.

Deci nu putem avea o explicare a omului fără să-i știm factorii conștiinței.

Adam nu e numai o zidire a lui Dumnezeu în ziua a VI-a a creației, chiar dacă aceasta e era cuaternară și chiar dacă azi suntem oameni ca urmare a unei lungi evoluții (cum spun unii n.n.). Nici nu-i mirare ca neamul oamenilor să nu fi decăzut în sălbăticie și să se adăpostească în peșteri, după o cădere dintr-o altă condiție în care nu s-au menținut. Așa le-a trebuit. Așa ne trebuie !

Lungirăm vorba dar nu degeaba.

Sfântul Simeon Noul Teolog ne spune: „Tot creștinul trebuie să cunoască pe Dumnezeu, pe sine și pe demoni... pe demoni, pentru că aceștia sunt dușmanii noștri care luptă nevăzut împotriva noastră, acoperit, prin chiar noi înșine”.

Și mai este o chestiune de care nu se ține seama la valoarea care trebuie: finalitatea omului.

Astăzi, pe oricine ai întreba, prin sondaj, vede moartea ca pe un fapt normal și definitiv. E o suferință, e o vamă a vieții datorită morții, fie pe calea naturală, fie pe calea calamităților sau a cataclismelor. Totuși sentința lui Dumnezeu pentru păcat; dar o sentință temporară. Eternă e Viața, care se poate dobândi, mai ales trecând prin moarte, pentru cauza Vieții veșnice.

O viață „în Hristos” nu mai are moartea fizică pedeapsă, ci eliberare din moarte. A duce viața îmbunătățită în Hristos în lumea aceasta cu modalitățile ei, a muri, e a te muta din moarte la Viață, cântă Pogribaniile. În această viață în Hristos, e cuprinsă și credința că, la sfârșitul istoriei, vom învia din morți și cu trupurile. Atunci dobândim toți - redobândim - calitatea nemuririi, cum am fost gândiți inițial de Dumnezeu.

Se va întâmpla însă o deosebire: cei ce nu vor pricepe nicicum, sau nu vor vrea nicidecum să opteze în viața **aceasta** pentru eternitatea lor cu Hristos, vor rămâne nemuritori cu Satana al lor, de care au ascultat întru totul, când erau în lumea aceasta supusă stricăciunii.

Firește nu e ușor să trăiești un mod de viață, al lui Iisus Hristos, decât pregătindu-te sufletește să sfârșești tot ca El, pe cruce. Oamenii, vorbesc de creștinii botezați, nu pot concepe viața fără plăcerea păcatelor. Ba se asigură unii pe alții că dacă mai astupă gura preoților cu propriile lor păcate, viața în lumea aceasta e destul de plăcută. Și-au ajuns să spună - care mai spun - cu totul mecanic și fără înțeles: „Aștept învierea morților...”

*

O CÂT MAI DEPLINĂ SĂNĂTATE

Le-o trebuie la toți, dar mai ales slujitorilor Bisericii de toate treptele și tagmele, Căci mulți suni bolnavi de nervi.

Ei și-au simțit infirmitatea și nu s-au aventurat în „vitejii”; ba mulți sunt chiar smeriți și fac bună impresie - deși învață cam greu.

În mod inconștient caută o viață liniștită, asigurată, protejată. Biserica îi primește pe toți.

Totuși cumsecădenia lor e și infirmitate latentă care, la solicitările vieții nu întârzie să se manifeste ca atare.

Luarea crucii personale și urmarea lui Hristos, e cea mai complexă solicitare a vieții. Integrarea în creștinism nu e deloc treabă de hârtie de botez sau de figurant la Biserică. E capacitatea de suferință pentru cauza lui Dumnezeu cu oamenii și cu oamenii din cauza lui Dumnezeu.

Slujitorii capătă ghionturi din amândouă părțile. Ei așa se mântuiesc.

E clar că ei trebuie să aibă o sănătate a „lemnului verde” (Luca 23,31); cel găunos și putregăit nu are nici o rezistență și nu-i de nici o treabă decât ca scorbură de cucuvăi. Ce sunt genele recesive din codul genetic? Activul negativ al unui trecut de mai multe generații sau și numai al respectivului ins, însemnat în factorii genetici, care **structurează, după o rezultantă**, modul de a fi al cuiva sau întregul lui comportament.

Deci e trebuință și de capacitatea de înfrânare cu dreaptă socoteală. Multe soții își suprasolicită soții, pentru că ei le „feresc”; deci „mințindu-le”, se instalează cercul viciului și uzura, care duc la destrămare socială și dezechilibru endocrin. „Pățește și preotul ca și poporul” (Isaia 24,2), „Via tânjește” (Isaia 24,7). Așa vine blestemul.

*

Ne ducem viața văzută pe pământ - planeta aceasta cu istoria ei știută - dar totodată ne ducem viața nevăzută a sufletului, într-un mediu spiritual contradictoriu: „În El (în Dumnezeu) trăim, ne

mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28), dar „toată lumea zace în cel rău” (I Ioan 5,19).

Nu e panteism, nu e dualism; dar e mediul cel mai bun în care se cearcă, se verifică libertatea noastră - că avem acest specific cu care suntem înzestrați de la creație; de a fi și propria noastră creație. Fii ai libertății, spre deosebire de tot restul lumii zoologice, care se conduce foarte bine de instincte, deși inteligent, dar în mod inconștient și fără libertate.

Când și omul - în anumite sectoare și perioade ale vieții sale - se conduce de instincte numai, nu depășește zoologia.

Deci omul poate cădea în animalitate, dar animalele nu devin niciodată oameni.

Ni s-au dat normative de viață la nivelul specificului nostru de oameni. Avem libertatea de-a ține sau nu seama de ele. Aci se inserează în viața noastră ispita și căderea sau păcatul, iar ca urmare răspunderea și plata.

De aci vine nostalgia paradisului și mirajul neantului. Cu nostalgia ne întoarcem, cu mirajul deviem în haos - deși trăim.

*

TERMINOLOGIE

Revelație înseamnă descoperire, aflare neașteptată. Cuvântul grec are și alte rezonanțe: apocalipsă, cataclism, înclăștare decisivă între bine și rău.

În definitiv, considerând tot creștinismul ca revelație a împărăției lui Dumnezeu, această împărăție e o „catastrofa” pentru toate instituțiile omenești, întrucât acestea nu mai sunt în împărăția lui Dumnezeu. Poate că și de aceea oamenii, legându-se total de instituțiile lor, familie, cultură, civilizație, știință, etc., ca să nu le piardă pe acestea, leapădă creștinismul, leapădă împărăția ce are totuși să vie peste toate acestea. Oamenii însă nu se pot „asigura” împotriva venirii acestui apocalips al împărăției lui Dumnezeu peste ei, pentru că sunt muritori. Acesta este unul din rosturile morții și ale sfârșitului lumii: izbăvirea definitivă din infirmitate și întunecare a creației.

Este revelație **naturală**; descoperire prin intermediul minții omenești a existenței lui Dumnezeu. E mai mult o **presimțire** decât o evidență. Capacitatea filosofiei e tare limitată în privința **argumentării** existenței lui Dumnezeu. Ea Îl postulează, Îl presupune ca pe un postulat logic necesar, singurul capabil să explice ontologic lumea.

S-a și zis despre „ateismul” conceptului chiar când există bunăvoință pentru dovedirea rațională a lui Dumnezeu ca necesar existent pentru explicația lumii, că nu se ajunge la un Dumnezeu viu, ci abstract, cu care nu poți avea o legătură.

Nu te poți ruga dumnezeului filosofiei. De aceea avem - ni s-a dat - revelația **supranaturală**. Adică Dumnezeu însuși a venit la noi oamenii, făcându-Se om, a vorbit cu noi și ne-a spus „aici” cele „de acolo”. Printre acestea sunt: **marea descoperire că și noi suntem fiii lui Dumnezeu, în devenire**, și că avem Cui ne ruga, că nu suntem părăsiți în lume, copleșiți de necazuri, că El ne asistă pe toți „**în toate zilele până la sfârșitul veacului**” (Matei 28,20) - deci nu trăim în abstracțiuni filosofice, sau în consolări fantastice imaginare.

Cel ce ne-a revelat lucrurile a venit întotdeauna cu ajutorul Lui real, la toți care au avut vreodată un necaz cu semenii, pe tema afirmării existenței vii a lui Dumnezeu în lume, în suflet, în special a afirmării lui Hristos **ca Dumnezeu**.

Au fost răscolitoare în toată lumea mărturiile din viața lui Sundar Singh despre prezența unui **Dumnezeu viu** în primejdiile din care l-a scăpat de foarte multe ori.

A fost o mărturisire impresionantă care a mai luminat frunțile încrețite de filosofie și limitate de lumea aceasta, a veacului nostru care-L pune pe Iisus Hristos la arhivă.

Pentru existența vie a lui Dumnezeu, cultura și civilizația - chiar modernă - nu sunt un obroc suficient!...

*

I. Precizări de noțiuni.

Totul are sens numai de la recunoașterea existenței sufletului, ca ființă separată de trup. Trupul este doar un însoțitor al său, un tovarăș al lui în lumea aceasta a materiei. Prin urmare omul ar fi o ființă complexă, rezultat al unei suduri - temporare - a cel puțin două planuri fundamental deosebite: materia și spiritul.

Spiritul, sufletul nu este nicidecum un rezultat al materiei, sau materie la un alt nivel. Alt nivel al materiei e doar energia, energia oarbă și nicidecum energia conștiință după cum ni se prezintă sufletul. Materia închide în sine o energie, pe care, în anumite condiții, o poate elibera prin dezagregare, prin fisiune. Când trupul omenesc eliberează sufletul, mai bine-zis sufletul părăsește trupul, fenomenul se cheamă moarte. Trupul fără suflet se descompune. Sufletul fără trup își continuă existența. El poate relua un trup părăsit temporar - cum s-a constatat în multe accidente sau împrejurări.

Deci ducem o existență pe două planuri: văzut și nevăzut. Ca urmare vom avea și o cunoaștere pe mai multe planuri.

Psihologia ar avea cunoașterea sufletului deși cărțile de psihologie de acum nu au suflet. Acesta-i punctul de vedere materialist. Noi însă avem conștiința existenței nu numai a

sufletului ci și a lui Dumnezeu. Trupul este o existență temporară spre deosebire de suflet, care are o existență în afară de categoria timpului. Precum că e așa, avem dovada că omul, pus în împrejurări excepționale cum de pildă ar fi primejdia de înec, are într-o clipită filmul întregii sale vieți, care în realitate durase atâția ani. Deci pentru suflet timpul nu mai are valoarea de durată pe care o are în sudura cu trupul. Timpul psihologic are alte durate, decât timpul fiziologic sau timpul matematic.

*

„**Con-știință**”. De știință e capabil sufletul nu trupul. „Con-știință” = a alerga împreună cu cineva pentru a lua doar unul, obiectivul alergării.

„**Con-știință**”, o știință a doi inși deodată, asupra unuia și același lucru. Aceștia doi sunt Dumnezeu și sufletul. Conștiința deci e un ochi comun, o vedere unică a lui Dumnezeu și a sufletului asupra unei fapte oarecare. De aci calificarea morală, de bine și rău, pe care o dă conștiința. Poți asculta sau nu de conștiință, dar nu poți scăpa de acușările ei când o nesocotești. Iată deci un fapt care dovedește încă un grad, încă un nivel superior de realitate cu care suntem în tangență sau în con-tangență.

II. Integrare, echilibru.

Credința e un risc al rațiunii. Riscul e al cunoașterii care saltă de pe planul rațiunii naturale în planul Revelației. Revelație înseamnă descoperire, descoperire la întrebări limită ale rațiunii, dar la care nu e în stare să dea și răspunsurile. Metafizica e o dovadă că rațiunea prin forțele sale naturale nu poate rezolva nimic definitiv și cu valabilitate universală probleme ca adevărul, absolutul, eternitatea, infinitul, etc.

Ex-tazul, e al doilea salt, dar de data aceasta nu al rațiunii de pe un plan pe altul, ci al sufletului în întregime din planul naturii în chiar planul evidenței divine.

Iată nivelele principale ale existenței.

A accepta această situație complexă a existenței noastre, deși ea e simplă, să o numim **integrare**. Această integrare e însăși nevoia noastră de echilibru, de asigurare împotriva dezorientării, a haosului.

Deci numai cunoscând și recunoscându-ne simultan existenți pe mai multe nivele de existență, ne putem asigura echilibrul ontologic al flintei.

Putem trăi fără pâine, dar nu putem trăi fără o concepție despre lume și viață. Concepția ne asigură echilibrul în existență. Cu alte cuvinte constatăm foamea de echilibru, foamea de integrare în cea mai adevărată concepție de viață. Iar cea mai adevărată concepție de viață e creștinismul, care, fiind revelație din partea lui Dumnezeu către om, asigură desăvârșit ajungerea noastră la rostul sau finalitatea la care am fost gândiți de Dumnezeu să ajungem.

Echilibrul și dezechilibrul în endocrinologie.

Hipofiza și epifiza. Concepția în care te-ai integrat conduce organic funcțiunile hipofizei. Valoarea acestei concepții.

III.

El personal, întrupat în persoană omenească a venit la noi să ne spună toate despre soarta noastră. Respectă **libertatea** cu care ne-a înzestrat, ba chiar dorește ca, credința noastră în El să fie un **act al libertății** noastre nu al vreunui interes pământesc sau chiar medical.

În Iisus Hristos avem Revelația desăvârșită cu privire la om, lume și viață.

El e om și Dumnezeu deodată. Noi putem fi deodată doar oameni credincioși în Dumnezeu, cel mult purtători de Dumnezeu - spre deosebire de Yoga.

*

Nevoia de-a avea o explicație coerentă (logică, critică) a lumii e nevoia noastră de echilibru în lume. Nevoia de-a avea o

explicație integrală a omului în lume e nevoia de-a te realiza ca destin, ca rost, ca noimă, de-a te realiza ca persoană, ca subiect al existenței.

Dacă în fizică echilibrul unui corp e asigurat numai dacă verticala dusă din centrul lui de greutate cade în interiorul suprafeței de sprijin, atunci, prin analogie, concepția ta de viață, orizontul tău intelectual e chiar suprafața ta de sprijin. În plus trebuie să fii conștient de un centru al tău, de-o cunoaștere de sine, de-o devenire la care trebuie să ajungi, să ajungi cu alte cuvinte la o centrare a ta, ca de aci să fie posibil un echilibru. Iar în plus de asemănarea din fizică, aci avem o cunoștință directă cu legea gravitației, deci cu „Legiuitorul”, cu normatorul existenței în genere, cu legile puse de El în ordinea naturii. „Dar - cum a spus Coandă tinerilor, într-o discuție televizată - tinerii ar fi bine să știe că în univers mai sunt legi mai puternice decât gravitatea și care scapă experimentului, dar care țin în echilibru armonia universală.” Există deci o verticală a locului cu o extindere mult mai amplă: prin toate nivelele noastre de existență, altfel nu suntem asigurați de echilibru numai pe un plan, pe un nivel, cel fizic de exemplu, ignorând pe celelalte.

*

Între Adevăr și amăgiri (maya) nu poți deosebi decât ispășind urmările multor amăgiri. Până să ajungi la evidența Adevărului ca ființă de sine, ca persoană vie, căruia Îi greșim adeseori, trebuie să trecem o vreme „mulțumiți” cu adevăruri concrete (fie și abstracte), cu adevărurile relative ale științelor, ale „Lumii”, cu adevăruri convenționale, dacă nu de-a dreptul cu minciuni luate drept adevăruri (univers oribil).

Trebuie să creștem spre Adevăr, mai clar: trebuie să creștem în Adevăr. Acesta-i un alt nivel al cunoașterii lucrurilor din lume. Sunt mai multe nivele de realitate, de existență, deci de cunoaștere și de integrare.

Integrarea într-un nivel superior de cunoaștere (ceea ce înseamnă nivel superior de existență) te face liber de nivelele

inferioare; acestea nu te mai pot constrânge. Cu adevărat și etern numai Adevărul ne va face liberi (Ioan 8,32).

Când condiționezi mântuirea de datele dinafară ale existenței e ca și cum ai atârna-o de condițiile omului vechi; - deschizi larg poarta deznădejdiei.

Mântuirea e un fapt interior al întâlnirii noastre, în conștiință cu Hristos - Singurul care poate să ne izbăvească din robia (sau condițiile) patimilor, și, ca urmare, să ne dea, dinăuntru, o mare liniște printre toate cele dinafară, dintre care ultima e moartea. (Zici că te temi și de moarte).

Încă n-ai o concepție limpede, o cunoaștere clară a datelor fundamentale ale conviețuirii noastre în Hristos ?

Tu vezi situația cantitativ, la nivelul faptelor dinafară, administrativ, fărâmițat; așa, sigur că te mănâncă grijile, pentru că în cele dinafară niciodată nu-i nădejde, liniște, pace și celelalte, care se găsesc - potrivit Revelației - numai în Duhul Sfânt. (Adică într-o viețuire în care treci prin toate nimicurile din fiecare zi, nu după firea omului vechi, cu nervi, îndoială, porunceală, îngustimi, ci așa cum ar fi grăit Hristos, așa cum ai avea pe Duhul Sfânt.) Realmente în Hristos suntem botezați și îmbrăcați duhovnicește și pecetluiți de șapte ori cu pecetea Sfântului Duh, încât nu e o părere, ci o realitate interioară de care - cu regret - nu ne folosim.

Aci deci ar fi îndrumarea centrală pe care, de altfel, de mult ți-am recomandat-o. Fără o trăire interioară a credinței te afli descoperită. Tu ai o viață a credinței, dar oarecum din împlinirea pravilei; - faza începătorilor, care fac zece ani în clasa I-a.

Prea multă bătaie de cap cu vârstele care s-au osificat în ale lor, iarăși să nu-ți faci iluzie, ci resemnează-te în repartizarea cu dreptate a lipsurilor, că asta e ceea ce merităm.

„... Căutați mai întâi dreptatea și pacea lui Dumnezeu (starea în care au trăit dreptii și pacea din Duhul Sfânt) și toate celelalte, de care știe Tatăl vostru că aveți nevoie, vi le va da vouă” (cf. Matei 6,32-33).

Asta-i ordinea lucrurilor.

*

I. Omul n-a prea fost văzut între factorii lui specifici.

(însemnare a Părintelui Arsenie de după 1986 n.n.).

E creat de Dumnezeu ca o sinteză între lumea văzută și nevăzută: între animal și înger. **Era nemuritor.**

II. Printre multele lăcașuri ale lui Dumnezeu în univers, unul e și planeta noastră, pământul. Aci însă e și un caz special: pe pământ au căzut îngerii răzvrățiți din locașurile lor. Deci conviețuim cu niște rebeli nevăzuți, care mult încurcă lucrurile și sub amăgirile (devierile) lor multe „necazuri” a avut Dumnezeu cu omul, cât la un moment dat I-a părut rău că l-a făcut pe om (Facere 6,6).

III. Totuși nu l-a părăsit în rătăcirile lui și pentru noi oamenii, Fiul lui Dumnezeu, Logosul creației, S-a făcut om și ne-a dat Revelația, cunoașterea desăvârșită a lui Dumnezeu și modelul propriei Sale vieți.

- L-a făcut conștient de spiritualitatea și veșnicia sa, dar și responsabil de modul său de viață și comportare.

IV. Omul trebuia să persiste în ascultare de Dumnezeu. Așa creștea de la chip la asemănare. Dar a fost „deviat” de ispititor spre haos și neant, spre negație și revoltă. Așa a apărut păcatul și plata lui: moartea.

Deci o definiție mai apropiată a păcatului: este o conspirație între om și diavol împotriva legii (poruncii) lui Dumnezeu înscrisă în firea lui văzută și nevăzută. De aci a urmat că de cine ascuți al aceluia fiu te faci.

Și Satana încearcă pe toți pământenii. Și mesianitatea lui Iisus a încercat să o „devieze” spre „lume”. Căci „toată lumea zace în cel rău” (I Ioan 5,19)

Deci singur Iisus n-a ascultat întru nimic de „stăpânitorul” veacului acestuia, de aceea e singurul fără de păcat.

Chiar și după Jertfa de răscumpărare a Mântuitorului, Satana are îngăduire să-i ispitească pe toți oamenii - chiar creștini, și mai ales și să-i cearnă ca pe grâu.

Dar așa e voia lui Dumnezeu ca să fie amestecați cei ce iubesc lumea cu cei ce iubesc pe Dumnezeu, până la sfârșitul veacului.

Așa se „coc” unii pe alții laolaltă grâul și neghina.

V. În așa mediu ostil ne putem totuși câștiga mântuirea. Cel ce l-a biruit pe diavol în pustie, l-a biruit și între oameni și ne-a învățat și pe noi să-l biruim, ca mântuirea să fie nu numai dar, ci și osteneală.

Biruința definitivă asupra răzvrătitului va fi la seceriș, când, pentru fiii împărăției va fi biruită și moartea, prin învierea cea de obște.

VI. Cum însă oamenii pierd cunoștința și credința, nu mai știu ce este nici mântuirea. Nu știu, nu mai știu nici ce este conștiința.

VII. Știu însă multă știință pământească (Daniil) care le ia ochii și le încovoiaie toate puterile spre cele pământești.

VIII. Ce este conștiința ?

Ce este mântuirea ?

Care este destinul omului ?

Faptul că există anomalii și caricaturizări ale sufletului omenesc, până și tăgăduirea existenței sufletului (cărțile de psihologie nu-i confirmă existența independentă de corp, e și el în cazul cel mai bun un postulat), nu dovedește decât că o dezordine s-a instalat între funcțiile și legile echilibrului existenței omenești.

Dezordinea nu-i argument împotriva ordinii, oricât ar fi de mare volumul și întinderea dezordinei. Dovedește că autonomia duce matematic la haos și la moarte, în proporție geometrică cu întinderea ei.

*

„SPUNE-LE SĂ NU MOARĂ ÎN NEȘTIINȚĂ: DE CE PĂTIMESC ATÂTEA RELE CÂTE PĂTIMESC!”

(înțelepciunea lui Solomon 18,19)

Tema leit-motiv
a acestor note.

Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului

I

Avem în custodie sistemul nervos central, neuro-vegetativ și coronarian. În total până la 15 miliarde de neuroni. Ca acest număr imens de celule nervoase să vieze și să lucreze în bune condiții au nevoie, în permanență, toată viața, de: oxigen, glicogen, hormoni, somn și o concepție de viață. Adică răspunderea pentru sănătatea ideilor, a metabolismului și a unei pompe vitale vieții.

Toate celulele organismului se regenerează afară de celula nervoasă. Mai mult, numărul lor scade cu creșterea anilor și uneori scade vertiginos.

Vorbim întâi de creier pentru că el e dicționarul de translație între gând și materie, Nu el e materia care gândește. Sufletul e cel care gândește. Nu complicăm de acum chiar cu discuții despre ce sunt în sine fiecare. Deocamdată căutăm să „citim” corect condițiile firești ale acestui dicționar, la nivelul lui natural de existență. Sufletul și gândirea sunt alte nivele de existență. Că sunt sudate pentru o vreme e o treabă a creației lui Dumnezeu (e vorba de spirit și materie).

II

- Oxigen, glicogen, hormoni, hai și somn, dar și o „concepție de viață”? Nu e suficient instinctul „dăinuirii” în viață, cum îl au toate celelalte vietăți ?

- Nu, pentru că omul se poate răzvrăti împotriva vieții și să și-o răpună, cum uneori mai fac pițigoii și unele cetacee.

Dintr-un alt unghi de vedere toți oamenii au o concepție de viață, fiecare cât îi poate capu' - chiar este o trebuință profundă în fiecare ins să-și aibă o „justificare” a vieții, să aibă o concepție (cu care să-și „justifice” sieși modul său de viață). Filosofii compun sisteme, ceilalți sunt și ei filosofi fără să știe. Dar „Quod capita tot sensu”, câte capete atâtea păreri. Toți cred că „au dreptate” să fie cum sunt, să facă ce fac ș.a.m.d. Nevoia „explicării” omului pentru sine e o nevoie ontologică; dar și explicarea „explicărilor” aduce lumină.

Ca să tăiem pe scurt discuția, ar fi bine să știm care-i cea mai bună concepție de viață, dacă neapărat neuronii noștri ca să nu denatureze translația, au nevoie și de o concepție de viață ?

În tot cazul nu sunt în concurs atât concepțiile de viață ale filosofilor - că nu găsești doi, în toată istoria filosofiei, să fie de acord - pentru că rațiunea omenească naturală are un mare cusur: e capabilă, cu aceeași stringență logică, să dovedească și teza și antiteza uneia și aceleiași probleme. Deci nu putem da nici unei filosofii creditul responsabilității vieții. Sistemele rămân bune în patrimoniul culturii, dar ca atare.

Noi avem Revelația în Iisus Hristos, ca cea mai bună concepție de viață, cu modelul ei, care a realizat-o în întregime, până în ultima fibră a flintei.

III

- Încă nu văd legătura...

- Ai s-o vezi îndată.

În creier funcționează două glande endocrine: epifiza și hipofiza. Produc hormoni pe care-i trimit pe calea sângelui pe la toate celelalte glande de pe verticală, cu dispoziții precise de lucru.

O caracteristică a lor e faptul că emit hormoni într-o strânsă interdependență, și de acordul lor, ascultă toată coloana.

Una din ele e sensibilă la concepția pe care o alege omul ca normă de viață. Și în funcție de această concepție, trimite, prin

hormoni emisari, vecinei sale, impulsul să producă hormonii ei specifici care dirijează, în continuu, toată coloana, în conformitate cu această concepție.

Într-un fel lucrează toată coloana dacă te afli în turma lui Hristos, și cu totul într-altfel dacă te găsești, cu concepția, în turma lui Epicur.

- Dar natura nu e constantă ?

- Energiile naturii se pretează la convertiri, dacă e cineva care să îndrăznească. Un șuvoi sălbatec de ape, poate fi zăgăzuit și pus la o treabă mai presus de firea iui și transformat în lumină...

IV

- Sunt diguri care se rup...

- Sunt, adevărat, naturi care se dezechilibrează.

Se întreba și Alexis Carrel care să fie misterul că aceeași disciplină pe unii îi potențează până la spiritualizare, pe alții îi cufundă în noaptea nebuniei... „...Drepte sunt căile Domnului și cei drepti merg pe ele, ceilalți, pe aceleași căi, se poticesc și cad...” (Osea 14,10).

- E cumva un destin sau o „cenzură” aci ?

- Mai târziu se va potrivi răspunsul. Deocamdată reținem că posibilitățile spirituale ale unui botezat în Hristos sunt incomparabil mai mari ca ale unui nebotezat, asupra slăbiciunilor sale glandulare. Ca lămurire asupra acestui punct de vedere trebuie să ținem seama, că pe parcursul vieții mulți lasă botezul și trec în turma lui Epicur, prinși cu momeala plăcerii, ca scop al vieții. Câte pătesc vom vedea cu răgazul.

Convertirile — tipuri de firi realizate. Mai întâi extremele: omul lui Dumnezeu (realizează Predica de pe Munte) și omul dracului.

*

Ne întâlnim în prezent cu... viitorul trecutului.

Și de multe ori cu un trecut ancestral - de multe generații.

V

- Deocamdată lămurirea e cam puțină și unilaterală...
- Din aproape în aproape ajungem și la lămurirea suficientă. Genetica are cuvântul.

Trebuie să ne cufundăm în infinitul mic biologic ca să prindem - poate - chiar „misterul” ființei omenești în ciuda infinitei sale variabilități constituționale.

- E drept, nu sunt doi oameni identici de la Adam încoace și tocmai asta-i imposibilitatea de a-i înțelege.

- Nu numai asta, dar variabilitatea e pur și simplu infinită. Posibilitățile aranjării genelor în cromozomi întrec numărul atomilor din univers.

- Atunci o Antropologie ar fi cea mai imposibilă încercare.

- Și tocmai asta vrem: să facem imposibilul posibil. O rânduială este. Creațiunea nu e Haos.

Convergența elementelor se intensifică. Dar la rând...

Întâi e nevoie de o metodă de lucru, adică de o supraprivire a materialului care se adună din toate părțile și din diverse moduri de existență.

- Știință și Revelație... Nu sunt în conflict ?

- Numai dacă ești de rea credință; sau dacă adopți convingerea că rațiunea ta naturală e ultimul criteriu al adevărului, sau dacă crezi (greșit) că materia e singurul mod de existență. Dar, iar o luăm pe filosofie, și, ne angajasem la genetică.

- Adică tot știință.

- Și încă veche. Mult mai veche decât mazărea lui Mendel. Nucleul geneticii a fost revelat lui Moise, când i s-au dat scrise poruncile în Muntele Sinai: „Pedepsesc vina părinților în copii, până la al III-lea și al IV-lea neam, pentru cei ce calcă poruncile Mele și Mă milostivesc până la al miilea neam pentru cei ce Mă ascultă.” Explicări la porunca a VII-a. (Exod 20,5-6; 34,7; Deuteronom 5,9-10; Ieremia 32,18).

Știința descoperă acum că înțelege cu aparataj modern, ceea ce este pus **de la creație** în om și în toată firea vie. Deci atotștiința de la creație știa și genetică... De altfel, de la început omul a fost pus

să facă știință, dându-i-se să **numească** toate fapăturile creației. N-a isprăvit nici acum cu numirea și cu analiza lor, dar lăudându-se întru sine cu treaba asta, uită pe Cel ce i-a dat instinctul citirii creației, nevoia științei.

- Și se complace „în conflict”.

Știința e în „conflict” cu ceea ce nu știe ea încă. Nu totul e experiment. Știința e „în conflict” cu ceea ce nu știe ea și vede că-i lipsește.

*

Savantul japonez Maljuzawa a ajuns la concluzia că omul trebuie să gândească tot timpul cât mai activ, cât mai intens, pentru a întârzia cât mai mult îmbătrânirea creierului. Savantul a examinat creierul mai multor subiecți (utilizând un sistem nou de „radioscopie” cu ultrasunete), ceea ce i-a confirmat ipoteza. Explicația fenomenului ar consta în faptul că, **gândind intens, vasele sangvine din creier se dilată**, efortul cerebral provoacă un aflux suplimentar de sânge și astfel întregul creier este mai bine irigat (și oxigenat).

De adaus ca și confirmare, la teza lui Origen contra lui Celsus, despre „inferioritatea” și superioritatea omului față de animale.

*

Începând de la vârsta de 30 de ani orice om pierde zilnic, în mod normal, între 30.000 - 40.000 de neuroni cerebrali care pier ireversibil, astfel că și creierul, încet - încet își reduce volumul. De la 60 de ani se pierde zilnic din inventar câte 100.000 de neuroni în mod normal; iar dacă se întâmplă și beția de ajutor, mor partahale geografice din creier.

*

PORUNCA: „CREȘTEȚI ȘI VĂ ÎNMULȚIȚI”

(Facere 1,28)

Trebuiau să crească spiritual și apoi să se înmulțească. Ori ei ce-au făcut ?

Neascultând porunca de-a nu mânca din toți pomii - că numai prin nevoința ascultării de o poruncă creștem spiritual - au mâncat din pomul cunoașterii binelui și răului - s-au cunoscut unul pe altul că-s goi, și, primul rezultat, un criminal (Cain).

Era ca și porunca înmulțirii, dar nimeni nu știe clar cum ar fi fost aceea în virtutea ascultării desăvârșite de-a se feri de „cunoaștere”.

Poate că instinctul înmulțirii, sădit ca lege, urca și el la alte valori și nivele, care n-ar fi afectat nemurirea.

O analiză de biologie nu strică: glandele endocrine din specific constrâng, oarecum, partenerii erotizând prin hormoni scoarța cerebrală spre împlinirea legii înmulțirii.

Când însă omul nu-și pune nici o frână, nici o răspundere în cale - nici o creștere spirituală - atunci urmează numai o lege a firii sale fizice - la nivelul dobitoacelor. („Omul în cinste - de fiu al lui Dumnezeu - fiind, alăturatu-s-a dobitoacelor și s-a asemănat lor” Psalmul 48,21). Când însă dă dovadă de capacitatea înfrânării, a răspunderii, a stăpânirii de sine, erotizarea scoarței cerebrale ridică omul de la instinctul orb la iubirea conștientă, de la animal la om.

Roadele acestei iubiri - chiar în condițiile pierderii nemuririi - nu mai sunt criminalii.

*

Cum ar fi arătat oamenii în starea de ascultători de Dumnezeu, o arată Enoh și Ilie, răpiți cu trupul de pe pământ. Maria Egipteanca, care după pocăință mergea pe apă, își cunoștea data morții cu un an înainte.

Legea gravitației a biruit-o și sfântul Serafim mergând prin aer, răpit de rugăciune. Semn că puterea Duhului, care se purta pe

deasupra apelor la creație, cu care mergea și Iisus pe valurile înfuriate de furtună și care S-a făcut nevăzut cu trupul din ochii celor ce voiau să-L omoare înainte de vreme, aduce și trupul fizic în stări care nouă ne sunt necunoscute, dar pe care le gândim laolaltă cu nostalgia Paradisului. Le vom dobândi însă, după învierea cea de obște, când se va face rânduiala definitivă cu omul și cu toți factorii care-l prezintă așa cum e, în modul de acum al existenței.

*

„CÂND SE VOR DESFRÂNA NU SE VOR ÎNMULȚI”

(Osea 4,10)

- E prima măsură împotriva acestei patimi. „Dumnezeu e mult milostiv și îndelung răbdător dar nepedepsit nimic nu lasă.” (Naum 1,3).

Atotprezența lui Dumnezeu e activă la toate nivelele creației sub primele două moduri: 1) ca judecată și 2) ca Har (sau dar).

Deci cum se mișcă libertatea și stăpânirea de sine a omului îi revine fie osândă, fie dar.

Noi, toți suntem asistați de Cel Atotprezent și notați într-un flux continuu în mai multe locuri. Un loc e „Cartea Vieții”; altul e codul nostru genetic, factorul nostru ereditar. „Pedepsesc vina părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam” (Exod 20,5). Al cincilea neam nu mai e pomenit fiindcă neamul aceluia pedepsit s-a stins.

Situația pe teren se petrece în chipul următor: Taina nunții e dată omului de Dumnezeu de la creație, dar prima pereche s-a grăbit la sfatul și ispita unui „șarpe”. Prima pereche trebuia întâi **să crească și sufletește** până la capacitatea de a-și putea stăpâni instinctul, dar, grăbindu-se, instinctul a ajuns **el** să conducă mintea și să scoată omul de sub ascultarea lui Dumnezeu, care ar fi întărit libertatea și conducerea conștiință a acestui instinct cu rostul exact al lui, după destinul care i-l dase Dumnezeu.

Această grabă și neascultare a primei perechi e **păcatul strămoșesc**, și aceasta s-a înscris în factorul ereditar al omului. Această deviere a fost și cauza potopului. Dar potopul totuși n-a fost leacul păcatului strămoșesc. Atunci a zis Dumnezeu „că-i pare rău că a făcut pe om” (Facere 6,6).

Putea să le șteargă cu totul urma de pe pământ dar, avea o făgăduință primilor păcătoși, când i-a scos din starea de rai în lumea aceasta de necazuri, că le va trimite **un Mântuitor** care să-i

izbăvească de sub tirania celui care i-a rob it păcatului. Le-a trimis pe Iisus Hristos. Dar îi izbăvește numai dacă-L iubesc pe El mai mult decât lumea și mai mult decât se iubesc pe sine și viața asta în condițiile patimilor cu care s-au obișnuit și li se pare viață normală și naturală.

E o greutate: instinctul se prezintă mai devreme decât mintea. Și numaidecât mai vine o greutate: patimile cer **ele** libertate și întâietate.

Așa se explică știri ce ne vin de necrezut. Într-o școală mixtă, undeva, se înregistrează 12 fete sub 14 ani însărcinate. Au fost eliminate din școală. Cum de se poate așa ceva ?

Instinctul, când se declanșează, are o substanță endocrină care **erotizează** scoarța cerebrală în așa măsură, încât funcția gândirii e învăluită total și respectivul (-a) nu mai vede decât împlinirea patimei. Nu mai ascultă de nimeni, nici de Dumnezeu, decum de părinți, ba mai mult se leapădă și de credință (deși până aci erau cuminți, ascultători și credincioși), acum răbufnesc în comportări de necrezut de ostilitate și răutate. Își bat părinții, băiatul își scuipă mama în obraz... Se întâmplă și cazul contrar: părintele își ucide fata, că școlăriță fiind, se pretează la regim de bordel public. Se întâmplă și sinucideri. Fuga de-acasă e figura cea mai moderată. Înăltarea cu „îngerii” căzuți se numește „prietenie” - „prieten” și „prietenă”. Metoda aceasta amână căsătoria la calendele grecești. Sarcinile provenite sunt lepădate sau ucise cu diferite otrăvuri, care dăunează toată viața sănătății, chiar după o pocăință și corectare a vieții. Așa se instalează sterilitatea și așa provin copii infirmi, monștri, surdo-muți, orbi și alți declasați în fel și chip.

- De unde provine pacostea precocității sexuale ?

- De la abuzul la care se pretează căsniciile „creștinilor cu numele”. Că nici o viețuitoare din cele cunoscute de noi nu face acest abuz peste sarcină. Și impresia acestui abuz (întrucât e inutil) simțit de mamă, se imprimă ca latență, ca predispoziție, ca grabă la aceleași senzații, la care a fost supusă mama în vremea sarcinei cu respectivii precoci. Și se mai însemnează ca vină și înclinație

accentuată și în genele cromozomilor xx și xy ai embrionului și fătului respectiv.

Iar când ajunge la oarecare maturizare și declanșare, latența trece violent la actualizare, chiar săvârșind viol și crimă.

Necazul e ispășire și plată. Toate legile tuturor oamenilor au stabilit o „socializare” chiar o „încreștinare” a acestei forțe oarbe a naturii omenești. Iar abaterile și graba violentă au fost aspru pedepsite de toate legile tuturor neamurilor.

Urmări:

1. Lepădarea Domnului Hristos.
2. Dărâmarea definitivă a Templului din Ierusalim.
3. Împrăștierea poporului în toată lumea.

Urmarea pentru celelalte neamuri:

1. Războaiele, până la cel din urmă între supraputeri, război capabil să pustiască definitiv pământul de oameni.

2. Scăderea credinței până la ateism, fenomen numit de Biblie „nebunie”.

3. Venirea zilei Judecății din urmă prin foc. Așa cum scrie locul din cartea Isaiei proorocul: „Duhul Domnului peste Mine ca să vestesc anul de milostivire a Domnului, robilor dezlegare etc. (Isaia 61,1-3; Luca 4,18-19), oprind citirea la „ziua urgiei”, care va fi la A Doua Venire, prin aprinderea și disocierea elementelor chimice, „de istov”, cum scrie sfântul apostol Petru de trei ori (II Petru 3,10-12).

Fenomenul necredinței începe cu frecvența desfrânării „creștinilor cu numele” (cum scrie sfântul Pavel). Că de la creștinii slabi încep toate relele istoriei omului.

Dar până atunci **fiecare** trage niște urmări **personale**, ale acelei neascultări străvechi.

Chiar credința li se strâmbă, frâna către păcate slăbește; iar păcatele făcute atrag automat ispășirile (necazurile specifice fiecărei căderi și decăderi).

Mai mult: li se strâmbă înțelesul noțiunii despre bine și rău, în sensul că binele ar fi plăcerea, iar răul ar fi durerea și necazul.

Când această strâmbare se instalează în minte, biata minte deschide poarta tuturor păcatelor, care se prezintă cu făgăduință și ambalajul mincinos al binelui sau al naturalului.

De aci urmează o îngustare a minții numai către avantaje de acestea mincinoase ale vieții trecătoare **de acum** și **de aici**. Cei ce nu s-ar lăsa în această îngustare se trezesc rătăcind cu mintea în doctrine orientaliste, care nu au nici responsabilitatea, nici Judecata din urmă, nici o viață veșnică, ci o dispariție într-un neant numit Nirvana. E o fugă „inteligentă” de răspundere și de pedeapsă veșnică. Chiar bunătatea lui Dumnezeu e adusă „argument” împotriva eternității iadului. Origen a fost unul care a gândit așa, dar a fost pedepsit de Biserică și de Sinoadele ecumenice pentru ideea „apocatastazei tuturor (și a dracilor)”.

Alții „găsesc” alte soluții, că nici suflet n-ar fi. Sunt atâtea filosofii și psihologii fără suflet și fără Dumnezeu. Iar oamenilor li s-a imprimat **genetic** panta declinului mintal și al robiei la diferite patimi, până la măsura de a nu mai înțelege ce e păcatul și ce este mântuirea.

În continuare ajung la cea mai primejdioasă „liniște” a nepăsării și a nu-i mai interesa problema sufletului și a mântuirii.

Și e primejdioasă temnița în care te simți „bine” (Iorga).

*

* *

IISUS HRISTOS - „UNUL CA NIMENI ALTUL!”

ÎN VEDEREA MÂNTUIRII

În vederea **MÂNTUIRII** - zice Sfântul Simeon Noul Teolog - că omul trebuie să cunoască: pe Dumnezeu, pe sine însuși și pe diavol. Pe diavol pentru că e vrăjmașul său nevăzut care luptă împotriva omului cu ajutorul neștiinței însăși a omului.

Dacă „viața veșnică aceasta este: să Te cunoască pe Tine, Tată, și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis” (Ioan 17,3), cunoașterea lui Dumnezeu e condiția de mântuire. Cunoașterea lui Iisus Hristos, a doua față a lui Dumnezeu, precum și a tot ce ne-a spus, e condiția de mântuire.

Dar ne-a spus și despre noi, că suntem și noi fiii lui Dumnezeu, de aceea rugându-ne lui Dumnezeu Îl numim Tatăl nostru. Iar noi ne zicem că suntem fiii lui Dumnezeu - zicem, și imediat uităm acest lucru ca și cum cineva ni-l șterge imediat din minte.

Dar tot Iisus a mai zis despre unii că: „dacă ați fi fiii lui Avraam ați face faptele lui Avraam, ori voi, vreți să Mă omorâți: voi sunteți fiii diavolului” (Ioan 8,39-40).

Între cele două extreme: „fiii lui Dumnezeu” și „fiii diavolului” se impune o cunoaștere și a omului și a diavolului.

Omul este făptură lui Dumnezeu făcut să fie chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Chipul îl are prin natură, în facultățile sufletești, iar asemănarea prin devenire exprimată o dobândește, prin silință susținută a purificării de patimi și prin Harul Sfântului Duh.

Deci și cunoașterea Duhului Sfânt „care pe cele neputincioase le întărește și pe cele cu lipsă le împlinește” - cum se spune la Hirotonie - este de asemenea condiție de mântuire.

Iar cum unii pot ajunge să fie numiți de Iisus „fiii diavolului” e bine să cunoaștem și această situație spirituală anormală a omului, ca să știm cum să ne ferim de ea.

„Satana” înseamnă „cel potrivnic” „cel care se împotrivește”.

Satanael a fost și el făptură lui Dumnezeu, făptură spirituală, treaptă îngerească, dar care s-a răzvrătit împotriva lui Dumnezeu „a căzut pe pământ”, întunecându-se el și toată ceata sa. De atunci „toată lumea zace în cel rău” I Ioan 5,19). „Vai ție pământule, că Satana a coborât la tine” (Apocalipsă 12,12).

Situație paradoxală în creație: Dumnezeu are un dușman, care vrea să facă și pe om dușmanul lui Dumnezeu. Această defecțiune apărută în creație încă nu e soluționată definitiv.

Așa pendulăm noi pământenii între Cel bun și între cel rău, făcându-ne, prin ascultare, sau neascultare, sau fiii lui Dumnezeu, sau fiii diavolului, fiii unui inger nebun.

El e duh, minte, putere; mândru, nebun, tiran; întunecat, viclean și păcătos; dușman biruit de Domnul Hristos; surpat din lumină în focul adâncului; liber să cearnă pe pământ pe toți creștinii ca pe grâu și să-i pârască zi și noapte înaintea lui Dumnezeu (Apocalipsă 12,10), dar legat să nu le poată face nici un rău fără îngăduirea dumnezeiască.

Deci duh fiind nu are nici o formă spațială, cum îl încornorează pictorii și nici o materie nu-i opune rezistență.

Nu e în sine de o realitate sensibilă, dar e o realitate de alt ordin, un alt mod de existență.

Isprăvile lui, cu colaborarea omului însă, foarte adesea, apar în tot demonicul lor și pe cel mai concret plan sensibil.

Vrea, astfel, să-l facă și pe om părtaș cu sine la nebunia lui, uzurparea lui Dumnezeu.

Acest nebun însă știe totuși două lucruri: că va fi osândit și că Dumnezeu iubește pe om și crede că dacă va atrage pe toți oamenii de partea lui, ar putea fi iertat și el.

Acțiunea și prezența acestui duh rău în persoana omenească se cunoaște, se vede chiar, când se întunecă la chip, când arată, fără

vorbe, o împotrivire la îndreptare. Mai clar: împotrivire la cuvântul lui Dumnezeu, exprimat de slujitorii Lui.

Căci definiția păcatului aceasta este: o conspirație între om și Satana împotriva poruncii lui Dumnezeu; starea de răzvrătit a omului contra lui Dumnezeu.

Deci când ești îndreptat, certat pentru greșeli, **te închizi sufletește într-un sfat străin care-ți dă dreptate „ție”**, nu Celui ce te îndreaptă prin sluga Sa. Așa începe lupta din mintea „prinsă” de cel viclean și liniștea și pacea se duc, și începe să se ducă și sănătatea fizică.

Cea mai generală poruncă a lui Dumnezeu este porunca iubirii. Împotriva ei e atâta încălcare a răutății, întrecere, molimă, război în tot momentul, aprins de cel rău în sufletul omenesc întunecat, care merge prin viața de toate zilele, cu ochii minții legați, acoperiți, orbiți chiar, de tina vieții de-acum, în trup.

O înfricoșătoare îngustare de perspectivă (numai) la „aici” și „acum”; dispare sufletul și nemurirea sa, ca o fantomă; iar Dumnezeu devine o stafie a „conștiinței”. Acesta-i primul efect al păcatului: înlăturarea (răsturnarea) lui Dumnezeu din atenția ta și întronarea iubirii de sine, a egoismului, în locul Lui, în sufletul tău.

Sub focul îndreptării, pacea ta sufletească se duce; nu că îndreptarea ar strica ea pacea ta, ci ți-o strică potrivnicul păcii, care a prins mintea și inima ta și le ține în criză, pe poziție răzvrătită.

Câtă vreme te ții „pe poziție” toate soluțiile satanice îți zboară prin minte; cea mai năstrușnică e sinuciderea. Asta-i biruința Satanei cea mai mare asupra omului, păcatul care nu mai are pocăință, și Biserica e oprită de a se ruga pentru sinucigași.

Cu totul altfel se întâmplă omului care-și însușește îndreptarea, își recunoaște greșeala, vina. Iar cel ce pricepe și mai bine lucrurile, când mulțumește lui Dumnezeu pentru îndreptarea trimisă, sau cearta îngăduită, vede îndată coborând pacea în sufletul lui, ieșirea din criză, izbăvirea de Satana, și tot omul se luminează.

*

MICI ÎNCEPUTURI

În privința credinței normal ar fi așa, ca toți să crească de la auzire la trăire, de la credință la evidentă, de la duhul omului la Duhul lui Dumnezeu.

La începutul creștinismului, când setea după altceva mai bun decât mizeria vieții omenești era maximă, credincioșii primeau prin mâinile apostolilor pe Duhul Sfânt și îndată arătau însușiri sufletești corespunzătoare. După predica apostolilor și după primirea Duhului Sfânt creștinii trăiau o așa bucurie și lepădare de sine, încât își vindeau tot ce aveau și aduceau la picioarele apostolilor întemeind o viață de obște „și nimeni nu socotea ceva că e al său” (Faptele Apostolilor 4,32). Prin urmare Duhul Sfânt îi creștea „duhovnicește” spre stări sufletești de jertfa. Aceste stări le dădeau o liniște încât jertfa, de orice fel, era o bucurie și semn de alegere - dovadă sfârșitul sfântului Ștefan.

După perioada apostolică creștinii au trebuit să învețe mai cu de-amănuntul creștinismul, pe calea catehezelor, vreme mai îndelungată, neîngăduindu-li-se, de pildă, să asiste la Liturghie decât până la locul categoriei lor, după timpul și silința ce-o dovediseră. De acum Duhul Sfânt nu se mai da de obște, ci prin Sfintele Taine. Ba pentru greșeli sau înfrângeri morale erau amânați cu anii de la Sfintele Taine, iar pe cei ce de frică se lepădau de credință, Biserica primară îi scotea din comunitatea credincioșilor și au fost sute de ani discuție dacă să-i mai primească sau ba, în comunitatea Bisericii. Duhul Sfânt mai strălucea doar câteva capete luminate de ierarhi și câteva fețe de mucenici.

Creștinii începură să „organizeze” învățătura lui Iisus, cum își organizau filosofii ideile, sau obștea să o rânduiască după asemănarea cu orânduirea cea lumească a stăpânitorilor veacului acestuia. Ierarhii încep să impresioneze credincioșii cu arătarea cea dinafară a podoabelor conferite (donate) de împărați, cum e de pildă îmbrăcămintea arhierească numită „sacos”, iar pe cap coroana acoperită, pe care le purtau la început împărații.

Duhul Sfânt se retrăgea, dispărea oarecum din viața creștinilor - care ajunsese o viață dinafară. Duhul, focul - căci Dumnezeu e numit și „foc mistuitor” (Evrei 12,29), a devenit o realitate interioară așa de ascunsă, încât marea mulțime a creștinilor nici nu se mai întâlnesc cu El, nu mai au nici o trăire a prezenței Lui, deși există în fiecare din noi.

Explicația.

Omul e așa de încărcat de scăderi, de egoism, de moșteniri rele, de mulțumire de sine, de orientarea înspre în afară a vieții, încât face imposibilă aprinderea Duhului Sfânt în noi. Căci dacă s-ar aprinde totuși într-un astfel de teren necurat, ar trebui sau să murim din pricina contrastului sau, Duhul Sfânt să potențeze la maximum scăderile pe care le găsește - ceea ce, nici într-un caz, nici într-altul, nu e voia lui Dumnezeu și de aceea noi vegetăm, tânjim, ne veștejim, ne întunecăm, sau putrezim în păcatele noastre.

Fără lepădarea de sine, fără curățirea de tot putregaiul firii, fără **consolidarea minții în starea smereniei - singura stare normală a minții** - nimeni nu va putea vedea pe Dumnezeu prin Duhul Sfânt. Pe scurt, fără o curățire stăruitoare a omului dinspre patimi, nu putem avea nici cea mai mică trăire sau experiență duhovnicească. Dacă totuși uneori - din mila lui Dumnezeu - ajungem și la trăirea luminoasă și dătătoare de viață (expresia le era: „dătătoare de sănătate”) a câte unui cuvânt de folos, aceasta se datorește nu atât faptului că noi am fi ajuns la o curățire de patimi propriu-zis, ci că aceasta s-a făcut din mila sau darul lui Dumnezeu, pentru ostenele altuia de-a ajuta să ieși din întunec sau din chinul cu absurditățile, la o convingere prin proprie trăire, pe cum că, cu adevărat mai este un mod de viață cu totul al celeilalte împărății, decât al lumii acesteia.

Mai dă Dumnezeu aceste începuturi de trăire și ca să încurajeze începătorii ăștia, cu păr alb pe cap, pe calea nevoițelor lepădării egoismului într-o și mai sporită măsură.

O altă rațiune a acestor trăiri luminoase a unor cuvinte duhovnicești - ca dar al Duhului Sfânt, ce se împărtășește minții,

simțirii și conștiinței - este că, prin evidența acestei preasfinte Prezențe, omul primește o putere duhovnicească de a trece prin încercări din ce în ce mai mari, care îl curățesc din ce în ce mai mult.

O experiență mistică, o trăire luminată de Duh nu are rostul de-a ne lipi sufletul de nimic din veacul acesta, ci dimpotrivă căpătăm o dezlipire de toate mărginirile lui și un dor nestins după viața cea adevărată a veacului viitor. Chiar dacă treburile vieții dinafară se mai țin de noi - le facem cu multă ușurință (nu ușurătate), aproape fără nici o osteneală și fără nici o împătımire.

I

Prin natura lucrurilor suntem deodată: și ființe ale lumii fizice și ființe ale lumii metafizice. Ca atare putem trăi o vreme fără pâine, dar nu putem trăi fără o concepție de viață.

Dacă ne limităm obârșia și destinul nostru numai la lumea fizică, atunci rămânem cu o seamă de probleme neînțelese și nerezolvate: trăim între adevăruri principale și secundar - cele fundamentale, Adevărul în sine, ne rămân inaccesibile.

În câmpul rațiunii însă apar întrebări care-i depășesc și posibilitatea și competența. Răul, de pildă, a pus pe două coloane mai multe perechi de teze și antiteze, demonstrate cu aceeași stringență logică fiecare. Dar, faptul că aceeași rațiune poate demonstra logic: și pozitiv și negativ unul și același lucru a dus la contestația competenței rațiunii în rezolvarea problemelor de limită ale existenței. Existența problemelor limită face loc unui alt organ al cunoașterii, bazat pe revelație, cunoașterea prin credință. („Credem” „pe cuvânt” și pe cei ce au văzut existența piramidelor în locul nostru, și pe cei ce „văd” structura atomului și credem pe cuvânt și pe Omul care S-a pogorât din cer și ne-a spus în ce constă aceasta.)

Faptul că omul presimte probleme și adevăruri ce-l depășesc, îl îndreptățesc „să creadă și în existența lui Dumnezeu”. Această credință vagă, aproape de complezență, mai filosofică, nu-l

angajează real în a-și corecta cumva modul de viață, sau să-și pună vreo ordine în cunoștințe.

Momentul decisiv al omului nu e însă cel „metafizic”, care nu-i angajează viața, ci e momentul religios, când omul în cauză se recunoaște atârător de Autorul Universului și se recunoaște răspunzător de concepția sa de viață.

Nu avem liniște și echilibru până nu ne decidem, în timp, ce facem cu eternitatea noastră? Ce facem cu Hristos? Căci El ne-a descoperit (revelat) nouă toate (Ioan 4,25). El ne-a descoperit adevărul fundamental al eternității și întoarcerii noastre la Dumnezeu, ca Tată al omului.

În ordinea religioasă (adică a atârării noastre de Ființa supremă) Adevărul e neasemănat mai mult decât în ordinea fizică a existenței. Aci pe pământ, adevărul e concordantă, evidență; pe când în ordinea religioasă, Adevărul devine Ființă activă, capabil să ridice sufletul la alt nivel al existenței. Așa înțelegem pe Iisus când a spus că El e Adevărul, Calea și Viața - și acestea veșnice.

Omul care-și **angajează viața** în concepția religioasă nu mai e singur în nimic, sau fără apărare, sau fără viziune dincolo de zarea lucrurilor. El prinde în viața sa vremelnică elemente veșnice, începe să samene cu Iisus.

Dacă și în realitate lucrurile ar sta tot așa de clar, n-ar fi atâta discuție între oameni în privința lui Iisus. Concepția creștină de viață nu se transmite nici ereditar și nu se dobândește cu ușurință nici numai din lectură. În concepția creștină vie, nu se poate intra sau rămâne fără să fii în stare de un risc: al lepădării de sine și - uneori, în istorie - al lepădării chiar de viață - dacă împrejurările o cer.

Nu în afară, în noi chiar, în fiecare, Iisus are mulți potrivnici care-I închid ușa, Îi întorc spatele, sting lampa rațiunii, sau o afumă cu patimile, sau Îi ridică piedici „practice” în cale.

- De ce e refuzat creștinismul de fire în genere ?

- E refuzat nu din vreun motiv întemeiat, ci printr-o viclenie inoculată naturii omenești, care ne alipește de plăcere ca de un „bine” și ne depărtează de durere (sau jertfa) ca de un „rău”.

Creștinismul practic, prin natura lui, stăvilește dărpănarea firii omenești prin patimi, care produc o plăcere imediată, dar care, cu timpul devastând, întunecă totul și pervertesc înțelesurile cuvintelor de bine și rău, punându-le unul în locul altuia.

În fața tinereții e preferată plăcerea, nicidecum frânarea ei. Cine, așadar, va scăpa de toate capcanele ei ?

- Abia dacă o mai stăvilesc puțin cei ce practică credința după rânduielile stabilite de Biserică.

- Deci trebuie să aparții la o biserică.

- Concepția de viață trebuie să ți-o formulezi la un nivel de gândire și vocabular analog cu cel al profesiei - căci mulți se rușinează de pauperitatea în care se găsesc sub raport religios, și, chiar când au bunăvoința, constată că terminologia fuge în vremea copilăriei.

Ca în toate domeniile, așa și în domeniul credinței avem un aspect practic și unul abstract. Se pot întâmpla greșeli și într-unul și într-altul. Dar se pot corecta și greșelile.

Deci, din acest motiv „de control”, pentru deprinderea dreaptă a credinței și a traducerii ei în viața concretă, trebuie să-ți alegi un duhovnic. Numele lui vine de la Duh, Duhul Sfânt; om care interpretează viața sa prin alt Duh, decât al cărnii, al vremelniciei. Acel alt mod de interpretare al vieții, după Duhul lui Dumnezeu, nu se poate deprinde din simpla lectură sau auzirea slujbei din biserică, ci prin ucenicie sinceră la un duhovnic, cu larg orizont interior.

Funcția lui e neasemănat de mare pentru sufletul nostru. Duhovnicii sunt înzestrați cu puterea iertării și tămăduirii decăderilor noastre, a înfrângerilor noastre morale. Ei pot liniști sufletul și-l pot scoate din crize.

Cum însă calea plăcerii „aleasă” ca principiu de viață, e cale a decăderii, și, cum toți duhovnicii, într-un cuvânt, caută să scoată sufletul omenesc din această robie, aflăm motivul nemărturisit pentru care tinerii nu prea mai dau pe la duhovnici.

În concepția justă de viață, firește că trebuie să fim lămurii și cu funcțiile vitale ale instinctelor. Instinctul e o lege a naturii fizice

care urmărește protecția speciei, perpetuarea ei, selecția ei, etc. Pe aceste rosturi ale naturii, a căror împlinire e însoțită de plăcere, se întâmplă că omul, la o sugestie vicleană a rațiunii, desface rostul de plăcere și urmărește numai plăcerea, evitând rostul. Capacitatea aceasta a omului de a tăia instinctul în două: plăcerea de scop, îi aduce însă vicierea naturii sale, degradarea ei, animalizarea, cu urmări fatale atât pentru natura fizică cât și pentru spiritul său, care „s-a învoit” cu această denaturare sau fraudă a naturii. Acesta e unul din înțelesurile noțiunii de „păcat”.

Înfrângerile repetate devin cu timpul a doua natură, deci o forță care „silește” natura la degradare și la finalul ei, moartea.

Sunt forțe favorabile omului și sunt forțe potrivnice omului, care se confruntă la toate nivelele, și în afară, și pe terenul naturii omenești. Ar fi incompletă o convingere religioasă care ar ignora existența acestei forțe negative numite diavol și păcat. Păcatele sunt înfrângerile morale ale omului și biruințele sugestiei demonice asupra rațiunii și voinței omenești. Deci tot omul trebuie să „simtă” obârșia gândurilor ce-i vin în minte: de unde vin, ale cui sunt? - deci ce valoare au, pricepând unde duc.

„Păcătuind” mereu ajungem până la pierderea definitivă a libertății spiritului. Instinctele devin patimi, patimile a doua natură, vârsta nu mai cuminește nimica.

Împotriva eredității creștine s-au dus lupte perfide, urgii istorice, veacuri de-a rândul. Deși creștinismul a fost reprezentat numai din când în când de sfinți, apărat de orânduirea bisericească pe cât s-a putut, numărul credincioșilor variabil și fără prea mare putere, el totuși a dăinuit, dăinuiește și va dăinui prin alte elemente: prin obârșia sa divină, prin concluzia finală a creației, prin mărturia conștiinței, a eternității sufletului nostru și prin asistența nevăzută a lui Iisus, **Contemporan Viu**, cu toți credincioșii Săi din toate timpurile, până la sfârșitul timpului.

Dacă creștinismul n-ar pune în mod personal, fiecăruia, problema socotelilor noastre cu eternitatea, darea de seamă la sfârșitul acestui mod de existență, asupra modului cum ne-am interpretat destinul nostru, atunci Iisus ar fi numai un filosof, care

n-ar angaja viața însăși a omului. De aceea mulți - ca să „scape” de El - Îl consideră doar ca pe un „mare inițiat”, de care mai au și alte religii; un mare om, dar numai om, cel mult inspirat de Dumnezeu. Poziția ortodoxă însă e cea din Crezul Bisericii și mărturia sfinților. Numai apariția unică pe pământ a lui Iisus a putut impresiona și determina tăierea în două a cronologiei timpului.

El singur a făcut dovada că este autor al vieții și stăpân al morții. De El singur ascultă și vântul și marea și peștii și pâinea (Marcu 4,41).

El e Dumnezeu viu și etern, contemporan cu toți credincioșii Săi, iubitor de oameni, dar și în măsură să-i cheme la răspundere, în stare să ie consfințească eternitatea pe cum și-au trăit vremelnicia.

Fără Judecata din urmă (atât a vieții particulare, la încetarea vieții pământești, cât și a vieții de obște, a tuturor oamenilor, datorită unui cataclism) creștinismul iarăși ar fi incomplet, n-ar angaja viața și i s-ar fi stins continuitatea. Judecata revelează structura noastră sufletească: responsabilitatea - libertatea spiritului - vinovăția pentru pierderea acestei libertăți, sau răsplata pentru realizarea acestei libertăți, de care suntem conștienți la nivelul conștiinței.

Deci Iisus e cu noi, în mod tainic, pe cum a zis: până la sfârșitul veacurilor, dar noi Îl așteptăm, pe cum iarăși a spus, să vie a doua oară, dar de data aceasta cu slavă și putere ca a unui Dumnezeu, cu care, la acea dată eshatologică nu se mai discută în contradictoriu.

II

Cazna ascetică are multe temeuri:

Unul dintre temeiurile ascezei e însăși constituția noastră omenească, deoarece trăim deodată și „în paralel” două vieți distincte: una fizică (biologică, fiziologică) și una metafizică și religioasă.

Viața fizică este supusă condițiilor mediului extern și ale mediului intern (mediul umoral, endocrin, etc.), este supusă apoi uzurii timpului și, în final, morții.

Viața spiritului, în schimb, este o viață eternă.

În concret noi suntem o sinteză între vremelnicie și eternitate, între materie și spirit - iar această sinteză se află într-o continuă tensiune, într-un continuu dialog.

Viața fizică, supusă simțurilor, le are pe acestea criteriu de echilibru, precum și prelungirile simțurilor: științele pozitive, empirice, civilizația în genere. Omul totuși nu e mulțumit numai cu cel mai bun confort cerut de simțuri și oferit de știință, de aceea întrevede și alte coordonate ale existenței, ale legăturii sale ontologice cu Cerul. Sunt deci două moduri de-a gândi existența: unul materialist, în perfectă armonie cu simțurile și datele imediate ale cunoștințelor, o rațiune practică, limitată la „aici”. Direcția materialistă a gândirii e veche, începe de la Democrit. Aceasta nu are un inventar prea amplu de probleme, iar cele ce trec dincolo de limitele empirice ale existenței văzute le declară inexistente, mitice, ficțiuni, etc.

În cursul istoriei gândirii însă s-a ajuns și la punerea în discuție a înseși rațiunii ca unealtă a cunoașterii exacte a realităților, întrucât se băgase de seamă, încă de Socrate, că sofistii puteau „dovedi” cu aceeași logică și teza și antiteza uneia și aceleiași probleme. În „Critica rațiunii pure” se pun pe două coloane tezele și antitezele rațiunii; de asemenea se inventariază și cele 13 categorii ale rațiunii peste care ea nu poate trece; deci se face dovada că e limitată, condiționată și osândită la relativitate. (Nu se poate gândi în afară de timp, spațiu, cauzabilitate, finalitate, etc.). Această infirmitate a rațiunii cu privire la cunoașterea și definirea adevărului și a altor probleme de limită, care totuși frământă profund sufletul omenesc dar îi depășesc cu evidență puterile naturale, face loc rațiunii divine sau Revelației. Rațiunea divină s-a întrupat într-un om adevărat dar unic, Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat. El ne-a **descoperit** obârșia noastră divină, eternitatea noastră, răspunderea pentru modul și comportarea în viața vremelnică, judecata universală și cele două împărății care consfințesc eonic deciziile noastre, prin care ne-am interpretat viața pe pământ.

Deci modul natural al rațiunii are acum și pe al doilea mod al gândirii existenței, modul supranatural al rațiunii divine.

Pentru „a vedea” existența în mod divin trebuie să ieșim din tensiunea trup-suflet, să aducem rațiunea noastră, cu smerenie, sub lumina divină a Harului.

Toată această treabă e subiectul asceticii, adică a convertirii practice a tuturor energiilor noastre oarbe, la ascultare de adevăr și eternitate.

III

Viața creștină se poate duce la două nivele. Unul al poruncilor și altul al sfaturilor evanghelice. Trăirea la nivelul poruncilor asigură mântuirea. Trăirea la nivelul sfaturilor, desăvârșirea.

Pentru ca să poți urma pe Iisus la nivelul sfaturilor evanghelice se cer, în permanență, de dimineața până seara: 1) lepădarea de sine, 2) rugăciunea și 3) postul.

În modul de viață strict ascetic aceste condiții se concretizează în: 1) votul sărăciei (de bună voie), 2) al fecioriei și 3) al ascultării necondiționate (de povățuitorii în drept).

Se cer acestea pentru o simplificare a vieții, ca să poți fi de vreo treabă cauzei lui Dumnezeu în lume. Dar tocmai pentru împlinirea acestui rost trebuie să avem ca neapărat necesară însușirea sufletească a smereniei. Cu aceste condiții, pricepute cât mai complet și limpede posibil, iar pe de altă parte, urmărite cu entuziasm în realizarea lor (fără slăbire, din cauza greutăților pe care le ridică firea veche, lumea și ispititorul), nevoitorul poate ajunge la măsuri dumnezeiești de chip și asemănare cu Iisus.

Toate aceste condiții, explicate și aplicate practic și cu de-amănuntul, sub controlul unuia care a trecut prin nevoințele acestea - deși în linii generale toți pricep despre ce este vorba - au ca scop de a da posibilitate fiecărui creștin de a-și verifica putințele și neputințele, de a-și căuta cea mai bună integrare a vieții sale în destinația sa superioară, pentru care a și venit în lumea aceasta.

Nu trebuie să ignorăm greutățile și barierele, în fața cărora trebuie să ne oprim, dacă e cazul - chiar fascinația frumuseții

trebuie ocolită sau „privită” cu prudență mai ales dacă apare prea devreme.

Iată, de pildă, câteva prudențe în privința aplicării postului, întrucât postul lipsește organismul de hrană „suficientă”, țesuturile își restructurează rezervele, își micșorează volumul și greutatea, scade tensiunea umorilor, în final: micșorează - stinge chiar - alipirea de materie, indirect ajută dezlipirea de lume, de trupul propriu, de trupul altora: ochii se curățesc de senzualitate, de asemenea și celelalte simțuri se purifică. Sufletul devine mai străveziu spre celălalt sens al vieții și trage și trupul la liniște.

Tensiunea între cele două moduri de viață, după trup (fără vreo stăvilire a patimilor) și după duh, se rezolvă pozitiv, dar și negativ.

Negativ;

Înfrânarea patimilor principale, în regim de post și abstenență, poate „duce” organismul la situații prin care energia cinetică a acestora se „travestește” în alte patimi, care, în prima aparență n-ar avea nici o legătură cu patimile capitale stăvilite conștient.

„Transferul” energiei oarbe a instinctelor - mai ales dacă acestea au dat de „gustul” patimilor, care le-au viciat rostul - poate duce la deranjuri mintale, întrucât „cenzura” minții poate fi „învăluită” de „obsesii”, echilibrul se clatină și astfel să ne trezim în domeniul psihiatriei.

Deci, cu privire la post și înfrânare trebuie observat pe concret care sunt posibilitățile reale, în timp mai îndelungat, pentru că factorii ereditari ai fiecărui ins sunt diferiți, și abia la urmă să ne angajăm total.

„Strămutarea” ordinii naturale a organismului și a minții care-l servește la acel nivel, este totuși un risc, un salt, în ordinea mai presus de fire a lucrurilor. Însăși credința e un risc al rațiunii.

Postul este rânduit și de Biserică, drept o perioadă de subțiere a minții, ca să poată înțelege adevărurile fundamentale ale creștinismului: Nașterea Rațiunii divine (Logosul) în om adevărat (cu postul Crăciunului înainte); Învierea din morți a Domnului, cheazășie a învierii tuturor oamenilor, biruința definitivă asupra

morții și păcatului - starea mai presus de fire a trupurilor înviate (cu postul Paștilor înainte).

Adevărurile fundamentale: că omul este fiul lui Dumnezeu, că viața noastră e capabilă de îndumnezeire deoarece toți creștinii avem pe Hristos contemporan cu noi, iar prin Botez suntem îmbrăcați lăuntric în Hristos, care El face toată desăvârșirea noastră dincolo de marginile puterilor noastre.

Deci, pentru trăirea creștinismului la nivelul sfaturilor, a sporirii de la chip la asemănare, trebuie smerenie și post și să nu umbli de capul tău.

*

CREDINȚA ESTE DAR AL DUHULUI SFÂNT

Prin El credem în Dumnezeu și suflet și-L numim pe Dumnezeu, Tată al nostru. Deci unde **nu-i** acest **dar** nu-i credință și nici afirmare a existenței independente (de trup și de moartea acestuia) a sufletului.

Și totuși necredința e un păcat.

Și o infirmitate.

Și că se iartă toate (de câte se cere iertare sub patrafir), dar cele împotriva Duhului Sfânt nu se iartă nici în veacul acesta, nici în cel viitor. Căci a recunoaște o vină și a cere iertare e tot o acțiune a Duhului Sfânt. Când însă stai împotriva Adevărului propovăduit, arătat și dovedit, stai împotriva Duhului Sfânt și, ca urmare, stai împotriva lui Dumnezeu. Pe poziția aceasta ești un răzvrătit, un fiu al diavolului, că ei vor, până la sfârșit să uzurpe pe Dumnezeu - măcar din sufletul oamenilor.

La această situație se ajunge așa că „Templul” Duhului Sfânt (I Corinteni 3,16), prin lipirea de plăcerea lumii văzute - ca singură existentă - intră total în stăpânirea „Prințului” lumii acesteia, care, în alienația lui, crede că lumea aceasta e a lui și că el e dumnezeul ei. Iar el, răzvrătitul, dă oricui i se închină lui, aceeași iluzie și alienație că ar fi stăpân absolut și „Dumnezeu” pe pământ. Sindromul de putere care generează tirania și crima. Acesta-i mecanismul psihic al oricărui anticrist. Anticriști sunt mulți, toți uniți împotriva lui Hristos, ca Dumnezeu, dar foarte geloși pe stăpânirea asupra lumii, de unde războaiele de exterminare a celuilalt concurent, când, la sfârșitul istoriei, va rămâne unul singur, în care se va întrupa diavolul cu toată puterea și răutatea lui, sub forma și titlul celui mai mare binefăcător al oamenilor și al fericirii lor pe pământ.

Acela grăbește A Doua Venire a lui Hristos, de data aceasta, cu putere și slavă dumnezeiască, punând capăt istoriei stăpânite de păcat.

Deci dacă trupul omenesc e numit „templu” al Duhului Sfânt (I Corinteni 6,19), această denumire se menține numai dacă omul

se străduiește și se îmbogățește în Duhul Sfânt; dacă însă, cedează ispitelor lumii și trupului nestrunit la rânduiala firii, atunci se face „peșteră de tâlhari” și sălaș al păcatului și morții. Căci nu stau laolaltă Duhul lui Dumnezeu și duhul diavolului.

Pe „terenul” inimii (al sentimentului) și minții (al rațiunii) se dau în continuu lupte de ocupație. Ochiul conștiinței, cel ce „vede” dinspre Dumnezeu într-o dinlăuntru ale omului pe cel viclean, și „vede” și din partea omului ajutorul lui Hristos împotriva celui rău, e chiar organul de cunoaștere al modului spiritual de existență, a binelui și răului nostru metafizic. Aci e „locul” smeritei rugăciuni și atenții și a continuei noastre alipiri de Hristos, de Duhul Sfânt, a îmbogățirii în Dumnezeu.

E o viață de mare finețe, spre deosebire de brutala viață a simțurilor. Cine petrece în cele din afară ca în singurul mod real al vieții, e clar că se întunecă dinspre funcția conștiinței spre celălalt mod de existență.

Toți sunt aduși în fața opțiunii.

Așa se verifică libertatea.

Așa se pierde libertatea.

Numai opțiunea pentru Adevăr (care-i numele, printre alte nume) a persoanei lui Hristos ne va face cu adevărat liberi. Dar aceasta numai în schimbul totalei lepădări de sine, care „sine” e a lumii văzute și care nu se vrea sacrificată cauzei lui Hristos. A birui „sinea” aceasta, frână a diavolului în noi, ca subiect de mântuire, e a birui „lumea” și a birui frica de moarte. Abia așa, în această restructurare sufletească devii cu adevărat liber. Liber de tine însuși. Acum ești al lui Hristos. Și nu surd și mut și orb.

*

Câteva din temeiurile pentru care trebuie să pricepem ca pe o rațiune divină existența grâului și neghinei până la seceriș, ca mediu de opțiune. Tot așa, să pricepem ca pe o rațiune divină cererea și aprobarea Satanei de-a ne cerne, pe toți, ca pe grâu.

Numai în așa „mediu” spiritual se consolidează, cresc fiii lui Dumnezeu, ca fii ai libertății și fii ai luminii (Efeseni 5,8).

Firește că bat vânturile și răscolesc talazurile, dar întemeiați pe piatra din capul unghiului, (piatră nebăgată în seamă de ziditorii lumii - ba chiar aruncată ca netrebnică) nu avem grijă, sau frică, sau îndoială că ne-ar înghiți valurile.

Asta când dobândim o evidentă interioară a asistentei Duhului Sfânt. Căci cuvintele rugăciunii: „Doamne, Cela ce ai trimis pe Duhul cel Sfânt în ceasul al treilea Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, **nu-l lua de la noi**, cei ce ne rugăm Ție” (Epicleza), devin o integrare și a noastră în limbile de foc ale Cincizecimii, ziua întemeierii și continuității peste veacuri a Bisericii creștine.

Sfântul Duh nu are vârstă, după cum nu are nici gravitate universală, deși aceasta e totuși o lege de echilibru a universului, care e o creație.

Toți suntem botezați în Duhul Sfânt, dar, trecerea lui din virtualitate în actualitate e lăsată și la opțiunea și nevoința noastră. Ni s-a dat și nouă o „cotă” de făcut în realizarea mântuirii noastre.

*

Despre „dobândirea Duhului Sfânt dumnezeiesc” (Sfântul Serafim) și lucrarea practică a îmbogățirii - actualizării - în Duhul Sfânt - capitol aparte.

*

LA „ÎMBOGĂȚIREA ÎN DUHUL SFÂNT”

(Luca 12,21)

Unde ești și în ce te afli într-un moment dat ? - în Har sau sub judecată ?

Că dacă „**Împărăția lui Dumnezeu nu e numai un eveniment viitor ci o realitate prezentă**”, atunci scenariul slăvitei A Doua Veniri și a Judecății de pe urmă, nu face decât să proiecteze în lumina lui Dumnezeu și în simultaneitatea eternității ceea ce se împlinește astăzi în taina și în durata istoriei. Căci **în tot momentul omul își exprimă apartenența sa și-și precizează destinația sa; în tot momentul se verifică autenticitatea credinței sale și se împlinește judecata sa; în jurul lui și în el se exercită antagonismul ireductibil al idolatriei pământului și al recunoașterii singurului Hristos** (ca sens al vieții).

Cuvântul profetic invită pe credincios să aprecieze gravitatea eternă a fiecărei clipe; ea, gravitatea, nu îngăduie nici distracția, nici ușurătatea, nici compromisurile, ci provoacă angajarea imediată și integrală.” Situând existența prezentă în perspectiva Parusiei, APOCALIPSA arată că Domnul Hristos este „Alfa și Omega, Începutul și Sfârșitul” (Apocalipsa 1,8; 21,6; 22,13).

1. „Iar porunca lui Dumnezeu aceasta este: sfințirea voastră și să vă feriți de desfrânare” (I Tesaloniceni 4,3).

2. „Fiți sfinți, precum și Eu sunt sfânt” (Levitic 11,44-45; 19,2; 20,7 și 26; Luca 6,36; Iacob 1,4; I Petru 1,16)

„Nu-i e dat oricui să știe la timp **că nimic din ce e dat omului, nici măcar rațiunea, nu e lucru bun dintr-odată**” (C. Noica).

Deci toate trebuie prelucrate, îndrumate, sporite.

Iar cum „Noi suntem ajutoare de muncă ale lui Dumnezeu, iar voi **ogorul** lui Dumnezeu, clădirea lui Dumnezeu” (I Corinteni 3,9), e limpede **că acest ogor, ca să rodească, trebuie lucrat, chiar întors pe dos**, de cum a venit el pe lume.

Și cum „ale omului nu și le cunoaște decât duhul omului, tot așa ale lui Dumnezeu nu le-a cunoscut nimeni decât Duhul lui Dumnezeu; iar **noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaștem cele dăruite nouă de Dumnezeu**” (I Corinteni 2,11-12).

Iar cum pe noi așa să ne socotiți: „Ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (I Corinteni 4,1), e iarăși limpede **că aceste taine dăruite nouă trebuie să le cunoaștem.**

Dar nu cunoscute ca o simplă lectură sau cultură, ci ca ceva care îți justifică viața de om, ți-o sporește și ți-o liniștește în fața necazurilor, a primejdiilor și a dezordinii lumii din afară.

Notă. Filocalia vol. III:

„... Fiecare dobândește după măsura credinței lui arătarea lucrării Duhului. Așa încât fiecare își este distribuitorul propriu al Harului.” (p. 240).

„Prin Providență Dumnezeu îndrumă în chip pozitiv pe om prin binefacerile pe care i le dă în fiecare clipă și prin meditația asupra lor, prin judecată îl abate de la orice rău, trimițându-i diferite certări. Aceste două moduri se alternează sau chiar se împletesc, ca într-o pedagogie părintească. În fiecare zi Dumnezeu ne dă bunurile Sale și aproape în fiecare zi ne și ceartă. El zilnic stă la judecată cu noi ca să ne scape de judecata neîndurată de la sfârșit.” (p. 242).

„... Ochii dumnezeiești ai credinței... Căci tot cel ce și-a scos acești ochi ai credinței din sine prin neîmplinirea poruncilor, va fi osândit cu siguranță nemaiavând pe Dumnezeu privind la el.” (p. 246).

„Ochii credinței, ca evidență a adevărilor credinței, dobândită prin fapte, deși sunt în noi, ajutându-ne să vedem, totuși nu sunt ai noștri, ci sunt darul lui Dumnezeu, sau lucrările Lui. Ca atare deși vedem și noi prin ei, sunt ochii prin care însuși Dumnezeu privește în noi și în jurul nostru. Iar noi vedem prin acești ochi ai lui Dumnezeu. În acest sens pe Dumnezeu îl cunoaște cel ce e cunoscut de Dumnezeu.” (Nota 1, p. 246).

Copilărie și sfințenie

După doctrina creștină sunt două lucruri îndeosebi care fac pe om capabil de sfințenie. Unul e **simplitatea spiritului**, iar al doilea e **puritatea inimii**.

Simplitatea spiritului se mai numește în termen obișnuit sărăcia cu duhul. Cei săraci cu duhul sunt binecuvântați de Mântuitorul cu fericirea de-a trăi în împărăția cerurilor. Cei curați cu inima sunt binecuvântați de El cu fericirea de-a vedea pe Dumnezeu. Esența celor nouă fericiri rostite în Predica de pe Munte se reduce în realitate la aceste două. Iar aceste două sunt, în fond una și aceeași, pentru că a fi în împărăția cerurilor și a vedea pe Dumnezeu însemnează unul și același lucru. Numai căile prin care se ajunge acolo sunt deosebite, întrucât odată e vorba de spirit și apoi e vorba de inimă.

Spiritul e cel care cunoaște.

Inima e cea care iubește.

Religia e cunoașterea și iubirea de Dumnezeu totdeodată. Cunoașterea lui Dumnezeu e condiționată de simplitatea spiritului sau de sărăcia lui. Ce însemnează această sărăcie sau această simplitate ?

Activitatea proprie spiritului nostru este aflarea adevărului. În munca nobilă pentru a-l afla, spiritul se încarcă cu nesfârșita varietate a cunoștințelor, cu imaginile, cu reprezentările și ideile tuturor lucrurilor ce cad în raza preocupărilor sale. Îngrămădirea acestor elemente intelectuale pricinuiește adesea rătăcirea spiritului, care poate să ia drept adevăr ceea ce nu este în realitate și să treacă nepăsător pe lângă adevărul pe care-l caută.

Cel mai trist și mai elocvent exemplu de rătăcire este acela al semidoctilor care, posedând o sumă oarecare de cunoștințe insuficiente, sunt siguri că posedă adevărul însuși.

Caracteristica semidoctului este că nu-și dă seama de limitele științei omenești și ia drept absolut ceea ce e fragmentar și

relativ. Pentru problema desăvârșirii omului, semidoctia e totdeauna o nenorocire.

*

SĂPTĂMÂNA PATIMILOR

I

Duminică: intrarea în Ierusalim. Entuziasmul poporului pentru Iisus, care înviase pe Lazăr. În iudei intră altcineva, care-i pune la cale să-L omoare și pe Iisus și pe Lazăr. Model de aservire a minții omenești în favoarea „dușmanului” lui Iisus. Ei erau „lipiți” de lumea aceasta, de „setea” după „putere” lumească.

De aceea - lăsând pentru moment la o parte toată dușmănia ce-o aveau față de Iisus - îl întreabă: cu ce **putere** faci ce faci ?

Lazăr era mort de patru zile, putea. Era moartea fizică. La spovedanie vin câte unii, după trecere de mulți ani 10, 20, 30 de ani. Ce miros vor fi având? Sfântul Simeon Noul Teolog are o descriere a lor. Dar puterea lui Dumnezeu și lacrimile omului învie omul și din moartea sufletească.

Abia acum vezi cum ai văzut. Conștiința este un ochi prin care te vezi cum vezi tu toate. **Dacă te-ai vedea cum te uiți și după ce te uiți ai afla multe despre tine.**

*

Seara, Denie. Iisus a flămânzit. Smochinul n-avea roade, ci numai frunze. L-a blestemat și s-a uscat îndată. Ce semnificație are smochinul? - o ființă care nu dă roade, un neam, poate o lume.

Iarăși: „cu **ce putere?**” „Puterea”... îi interesa pe puternici. Nu este putere decât acolo, sau n-o are decât acela căruia i-o dă Dumnezeu **să facă o lucrare** a Lui între oameni. **Deci integrarea totală** (până la moarte pe cruce) **în lucrarea lui Dumnezeu, conferă puterea de sus**, asupra morții, asupra smochinului, asupra firii în genere (peștii, marea, vântul). Credință cât un grăunte de muștar, integrare în lucrarea lui Dumnezeu cât poate să o cuprindă un grăunte de minte omenească. Puteri spectaculare fără rațiuni divine, sunt iluzionism.

Luni. Iudeii urau de moarte stăpânirea romană. Totuși ca să scape de Iisus, aveau ei un plan mai viclean ca toate: voiau să-L „prindă în cuvânt” precum că ar fi împotriva împăratului roman.

Acesta era banul dajdiei. Deci ca să-L omoare pe Iisus ei se fac cei mai credincioși apărători ai Cezarului.

Iisus este împărat, dar al Cerului și al Pământului, nu al vreunei împărății oarecare de pe pământ. Cine-i bun ascultător al împărăției lui Dumnezeu este, poate, cel mai bun cetățean și al pământului.

*

Vicleșugurile se țin lanț. Trebuie așadar adus în conflict cu Legea lui Moise.

*

„Privegheați și vă rugați”.

Rugăciunea lui Iisus din Ghetsimani, - cea mai presus de fire. Căci așa s-a concentrat în rugăciune, în fața morții pe care o prevedea, încât lacrimile și sudoarea feței s-au amestecat cu sânge. O supraomenească efortare, nu de groaza răstignirii, ci de greutatea de nebănuț a păcatelor omului de la căderea lui până la sfârșitul lui pe pământ. Răscumpărarea omului satanizat, n-o putea face decât un drept, care să sufere el toată pedeapsa păcatului omenesc, ca urmare a dreptății dumnezeiești care apăsă păcatul. În Ghetsimani este începutul răstignirii. Cel drept primește să fie strivit de greșeala, păcatul, satanizarea minții, simțirii și voinței fiului Său, omul, pe care El l-a zidit, spre asemănare cu Sine.

De aceea Tatăl, pentru iubirea de oameni, dă morții pe Fiul Său, în locul omului, ca preț de răscumpărare de sub robia Satanei. Iisus în Ghetsimani a primit să dea acest preț. Chiar spusese că pentru aceasta doar, a venit pe pământ.

Nu îi era ușor nici lui Dumnezeu să întoarcă omul din pierzarea în care se cufunda, din ce în ce mai mult.

Să vedem ce va face omul cu răscumpărarea obținută de Iisus cu prețul vieții Sale ?

*

Marti, (tâlcuire omiletică cu tema generală: „să însoțim pe Mântuitorul în săptămâna patimilor”).

„Umblați în lumină ca să fiți fiii luminii” (Ioan 12,35-36). Iuda își alege calea întunericului, a vânzării. El era iubitor de bani, fura din punga de obște - aceasta l-a prăpădit până la urmă, aceasta era toarta (cârligul) de care l-a prins Satana și l-a împins la o fărădelege și mai mare. **„Prin împărtășanie cu nevrednicie a intrat Satana în Iuda.”** Și de la Cină a plecat la vânzare.

Cum începi să fii fiu al luminii? - cunoscând bine calea lui Iisus, concepția despre Dumnezeu, despre om, despre suflet, pe care ne-a descoperit-o El. E o cale împotriva păcatelor, a patimilor, chiar dacă aceasta deranjează pe alții și-ți va aduce și ție încercări. Dar cei ce-L urmează pe Domnul nu bagă în seamă cât au să plătească, uneori cu sudori de sânge, alteori cu viața chiar, apartenența sau integrarea lor în creștinism. Fiii luminii, prin simpla lor existență ca atare, sunt o mustrare, un ghimpe în ochii fiilor întunericului, pe care aceștia nu-l pot suferi, de aceea toți cei ce-L iubesc pe Iisus Hristos, prizoniți vor fi în lumea aceasta (II Timotei 3,12).

A doua treaptă în calea luminii, e aplicarea pildei cu bobul de grâu, care dacă se cruță să nu moară ca „bob”, el singur rămâne și nu aduce roadă, iar la judecată va fi osândit.

Moartea pentru Hristos a umplut cerul de sfinți și pământul de creștini. A muri pentru Hristos e un har. (A umbla însă „neapărat” după mucenie e o ispită).

*

Scurtă lămurire cu privire la cuvintele lui Iisus pe cruce: „Dumnezeule, Dumnezeule, pentru ce M-ai părăsit?”

(Matei 27,46; Marcu 15,34)

De la greșala lui Adam, neamul omenesc, întreg, zăcea în blestemul morții și toți mergeau în iad. Totuși Dumnezeu a făgăduit un Răscumpărător. Acesta, la plinirea vremii, S-a născut, dar nu pe calea firii decăzute, ci S-a născut din Duhul Sfânt și din Fecioara Maria.

Iisus Hristos S-a făcut deci om, asemenea nouă, afară de păcat, adică de păcatul strămoșesc al nașterii pătimase, cât și afară

de păcat personal. Numai așa, cineva fără de păcat, putea să stea în fața lui Dumnezeu și să săvârșească răscumpărarea.

În ce constă răscumpărarea ?

Răscumpărarea constă în primirea unei pedepse a Unuia pentru toți. Dreptatea lui Dumnezeu este pedeapsa păcatului. Ca să izbăvească Dumnezeu pe oameni de osânda morții - a morții fizice și spirituale - Iisus, Fiul lui Dumnezeu, prin Care „toate s-au făcut ce s-au făcut” deci și omul, S-a făcut și om, luând asupra Sa și blestemul omului. Ca atare Iisus S-a identificat și cu tot păcatul neamului omenesc, de la începutul până la sfârșitul lui, și l-a ținut pe cruce.

Răscumpărarea neamului omenesc s-a săvârșit pe cruce: jertfa singurului Nevinovat pentru toți vinovații. Deci suferința Dreptului înaintea lui Dumnezeu - suferință până la moartea de cruce, putea să izbăvească pe oameni de moarte, ca urmare a neascultării. Ascultarea până la moarte - și încă moarte de cruce - a Dreptului, a scos neamul omenesc din blestemul morții, ca urmare a neascultării.

Suferința lui Iisus a fost totală: și fizică și spirituală.

Punctul culminant al suferinței lui Iisus pe cruce a fost acea **ascundere a lui Dumnezeu**, a Tatălui față de Fiul: părăsirea în brațele morții.

În cuvintele lui Iisus pe cruce: „Dumnezeule, Dumnezeule, căci M-ai părăsit”, **e numai strigătul omului**, sub copleșitoarea povară a întregului păcat omenesc, care numai de un Om Drept se putea anina.

Iisus putea să-Și tacă această suferință unică în proporții, dar Răscumpărarea neamului omenesc, atât a celui ce zăcea în „zăpodiile iadului”, cât și a celui până la sfârșitul lumii, mai constituia și o Taină a lui Dumnezeu, pe care o ținea ascunsă și de îngerii și de oameni și de îngerii căzuți.

Astfel, strigătul de părăsire al lui Iisus a fost o undiță a lui Dumnezeu pe care a întins-o iadului și morții. Dacă Iisus, - ca om, nu ca Dumnezeu - nu ar fi spus acest cuvânt, iadul nu ar fi îndrăznit asupra Sa. Dar auzind acest cuvânt de părăsire, iadul L-a

socotit și pe Iisus că ar fi și El numai om și ca atare moartea s-a apropiat să-L ia dintre cei vii. Cu toate acestea moartea nu se putea atinge de Drept, de aceea singur Iisus a murit de bunăvoie **când a vrut El**, pentru că asupra Lui moartea n-a avut nici o putere, ca asupra celorlalți oameni, de aceea nici nu L-a putut reține, și, odată intrat în împărăția morții, nu L-a putut opri să dezlege pe cei legați din veac.

Iadul a fost amăgit de Dumnezeu să înghită sufletul lui Iisus - socotindu-L om și să dea de puterea izbăvitoare din morți a tuturor dreptilor Vechiului Testament. Sfântul Ioan Gură de Aur zice că tot iadul a fost prădat și toate sufletele izbăvite din temnițele lui (În Cuvântul de învățătură din Noaptea Sfintelor Paști).

Momentul de Răscumpărare a neamului omenesc e și icoană pentru marea biruință de la sfârșit a lui Iisus asupra răului, „când Dumnezeu va fi totul în toate”* (I Corinteni 15,28).

Icoana e descrisă de o stihiră liturgică așa: „în mormânt cu trupul, în iad cu sufletul **ca un Dumnezeu**, în Rai cu tâlharul și pe Scaun ai fost Hristoase, Împreună cu Tatăl și cu Duhul... toate umplându-le, Cela ce ești de necuprins”.

Aceasta era taina: moartea a fost amăgită să înghită Viața care i-a sfârșit puterea. De aceea la Paști, Ziua învierii, prăznuim „a morții omorâre”,

*

Cu toate acestea vedem că mai este moarte și după biruința lui Iisus asupra morții. E adevărat, dar **moartea lui Iisus a schimbat sensul morții**. Pentru creștinii trăitori de Hristos moartea fizică nu mai este o pedeapsă, ci dimpotrivă o biruință asupra morții. Noi putem să nu ne mai temem de moarte, pentru că Iisus a transformat-o **în eliberare** de starea de păcat.

După opera de Răscumpărare săvârșită de Iisus pe cruce, moartea fizică nu mai e ajungere în iad, ci trecere de la moarte la Viață. Viața pământească, palidă și plină de suferințe, e ca o viață de moarte față de adevărata Viață la care mergem după ce părăsim straiile rupte ale acesteia de aici.

Ideea dogmatică a refacerii trupurilor la învierea cea de obște, când definitiv va fi înghițită moartea de viață, nu o pomenim aci decât în treacăt.

II

„Dumnezeul meu, Dumnezeul meu, pentru ce M-ai părăsit?”
(Matei 27,46; Marcu 15,34)

În nevoința noastră de trăire a creștinismului de la chip la asemănare, repetăm și noi viața lui Iisus în principalele ei momente.

E adevărat că nu ne putem asemena nici în înțelepciune, nici în putere, nici în multe alte însușiri ale lui Iisus. **Asemănarea noastră ni-e dată să înceapă cu crucea.**

Cu asta începem urmarea lui Hristos: cu lepădarea de sine și luarea în fiecare zi a crucii noastre personale.

Asemănarea noastră cu Dumnezeu va fi prin urmare proporțională cu **capacitatea noastră de jertfă** asupra egoismului și asupra întregului nostru mod pământesc de viață.

Restul de asemănare îl împlinește Harul Duhului Sfânt, prin care primim, rând pe rând, dar peste dar.

*

Repetăm pe scurt că fazele principale ale vieții duhovnicești cuprind o parte **ascetică** și o parte **mistică**. Ascetica se subîmparte în **activă** și **pasivă**. Partea activă a asceticii privește nevoințele de purificare a făpturii noastre fizice și sufletești până la capătul puterilor noastre spirituale. Se înțelege că această purificare e posibilă numai dacă e condusă cu bună știință și dreaptă socoteală de un povătuitor care cunoaște calea.

De la capătul puterilor noastre sufletești încă mai trebuie purificare. Noi nu mai putem și nu ne pricepem. De aci înainte ne ia însuși Duhul Sfânt în lucrarea purificării, iar noi pătimim pasiv această purificare, la care consimțim total și desăvârșit.

Aci e faza când „Duhul Sfânt, **cu suspine negrăite** se roagă lui Dumnezeu pentru noi” (Romani 8,26).

Simțim aceste suspine, simțim imensa noastră depărtare spirituală de desăvârșirea lui Dumnezeu. Iar faza culminantă a purificării pasive o trăim ca pe o părăsire în care ne-ar fi lepădat Dumnezeu. Această stare spirituală, grea, plină de întuneric și iad, este de fapt o **experiență a morții**, ca ultima probă a lepădării totale de sine.

Deși suntem credincioși, dar Cel în care credem se ascunde de noi și trăim disperarea părăsirii lui Dumnezeu. Trecem prin aceleași clipe prin care a trecut Iisus pe cruce.

„Împreună cu Hristos ne răstignim, ca împreună cu Hristos să și înviem.”

E necesară această desăvârșită purificare, pentru că Dumnezeu este foc arzător asupra păcatului și nu pot sta lângăolaltă focul și cel sortit focului. Fără cea mai deplină purificare, firea s-ar clăti și ar pieri de la Fața lui Dumnezeu.

Dacă Iisus Hristos, nevinovat, a trecut prin această imensă suferință, înainte de a intra întru Slava Sa, cu atât mai vârtos noi, vinovații, ni se cade să trecem prin cruce și moarte, ca să înviem cu Hristos, din moartea acestei vieți.

Așa vine învierea sufletului, încă din stadiul acesta al vieții și abia de la această curățire înainte, ajungem lăcaș al întregii Sfinte Treimi și al Împărăției Cerurilor înlăuntrul nostru. Atunci nu mai viem noi, ci Dumnezeu viază în noi și viața noastră devine toată îndumnezeită și până și trupul devine duhovnicesc având însușirile Duhului. Trupul e înghițit de Duh.

Sfântul Maxim scrie:

„Rămânând cel îndumnezeit întreg om după suflet și trup, din pricina naturii, devine întreg dumnezeu după suflet și trup, din pricina Harului”, - devine „dumnezeu după Har”, cum se exprimă Sfântul

Simeon Noul Teolog.

*

Deci dacă facem totul din partea noastră, care e așa de puțin, în privința Tainei Crucii, prin darul Crucii, Dumnezeu face totul pentru noi, ca și noi să fim fiii lui Dumnezeu.

*

Ajunge mare sufletul care nu-și dezmente obârșia.

*

Învierea

Ca să ne dăm seama cât de adânc a pătruns în oameni faptul învierii lui Iisus, e destul să pomenim o simplă întâmplare.

I. Iisus Fiul lui Dumnezeu a mai fost pe pământ între oameni:

- Când a venit la Avraam și l-a binecuvântat de urmași.

Avraam petrecându-L, s-a târguit chiar cu Dumnezeu pentru scăparea Sodomei.

- Când S-a luptat cu Iacov. (Era noapte și Iacov nu-L cunoștea că-I Dumnezeu).

II. (Velimirovici) Dacă ești om trebuie să te lupți cu Dumnezeu o dată în viață. Dar vai dacă vei învinge tu pe Dumnezeu. Vei rămâne singur pe câmpul de luptă și vei constata că nu tu ai învins, ci moartea.

III. Un alt Iacov însărcinat cu lichidarea afacerilor lui Dumnezeu pe pământ, ține, în fața unei foarte numeroase adunări, o strălucită cuvântare, de câteva ceasuri, „dovedind” - chipurile - că nu este Dumnezeu.

Și fiind încântat de cuvântarea sa și de „temeinicia” dovezilor, vru să mai dea o dovadă. Drept aceea dete îngăduire, ca acela care se va simți în stare să-l contrazică, are 5 minute liber să o facă în fata adunării.

Din mulțime se desprinsese un preot, umilit la chip, dar cunoscător de oameni și cu flacăra credinței în inimă.

- Ai grijă; n-ai decât 5 minute !

- E și prea mult, răspunse preotul.

Ajuns în fața mulțimii, se produse un freamăt.

Și, începu cea mai scurtă cuvântare, așa:

Fraților !

Hristos a înviat !

Și toată sala răspunse: **Adevărat a înviat !**

Ce-a urmat nu mai interesează.

Faptul dovedește însă esențialul: în străfundurile omului e o reacțiune existențială față de negație, față de moarte.

IV.

„Hristos a înviat” - înseamnă: într-adevăr Dumnezeu există !

„Hristos a înviat” - înseamnă: într-adevăr există lume cerească ca lume reală și fără de moarte !

„Hristos a înviat” - înseamnă: viața este mai tare ca moartea !

„Hristos a înviat” - înseamnă: toate nădejtile bune ale omenirii sunt îndreptățite !

„Hristos a înviat” - înseamnă: toate problemele vieții sunt pe deplin dezlegate !

Toate parabolele principale și grele sunt lămurite; cătușele întunericii și ale tristeții sunt sfărâmate, fiindcă: „Hristos a înviat!” (Velimirovici 248).

Iată ce înseamnă a fi ucenicul Idealului întrupat: peste toate tristețile veacului de-acum, a fi martor, cu prețul vieții, al învierii ființei omenești, la destinația ei de obârșie !

*

Învierea este biruința asupra morții. Cea mai mare tristețe a vieții întoarsă în cea mai mare bucurie.

Hristos a înviat, prin urmare nu se termină totul cu mormântul.

Areopagul înțelepciunii antice n-a vrut nici să audă despre înviere. E curios că și după douăzeci de veacuri rațiunea tot reacționară a rămas învierii. Filosofía n-a primit până acum decât puțin din patrimoniul Revelației. Astfel n-a primit până acum decât personalismul, libertatea. Dar persoana omenească încă nu e văzută decât în categoriile rațiunii și în cadrul naturii decăzute. Persoana încă nu are în filosofie perspectiva transcendenței, încă

nu e văzută în lumina învierii. Filosofía motivează rezerva sa cu faptul că atunci ar deveni religie, și ea ține la autonomia ei.

„... De-ai ști să vezi moartea în trecut; zic în trecut, adică fără prezent și viitor. Prezent și viitor n-are decât în necredincioși.

Moartea care necontenit te amenință să-ți ia trupul, nu-ți va părea mai de temut decât vântul, care te amenință să-ți ia pălăria. Precum capul continuă să existe și fără pălărie, așa vei cunoaște că sufletul poate să existe și fără trup.

... Nu poți deveni om mare până nu te socotești că ai murit, până nu te obișnuiești să socotești moartea ta ca ceva ce a fost, nu ca ceva ce urmează să fie.”

*

POGORÂREA SFÂNTULUI DUH

Prăznuim Pogorârea Sfântului Duh, ca pe-o amintire a unui fapt istoric... deși El e etern același, contemporan cu toată creația până la finalul ei.

N-a fost trimis în aceeași evidență și putere și pretutindeni.

Proorocii Vechiului Testament prin Duhul Sfânt au „văzut” venirea lui Hristos în trup. Dar numai prin Iisus Hristos ne-a venit cunoștința Duhului. Adică suntem și noi conștienți de acțiunea Lui în conștiința și mintea noastră și prin El vedem pe Hristos: Lumina lumii, și de la Duhul Sfânt avem puțința de-a avea Lumina vieții veșnice. Sau mai clar: putem vedea viața aceasta prin altă lumină, prin Lumina lui Hristos. El are cea mai exactă concepție despre lume și viață, întrucât El le-a făcut și prin energia Duhului Sfânt se țin în existență și în rost.

În capul în care este o rațiune luminată de Har nu este nici un conflict între știință și Dumnezeu; dimpotrivă, conflictul este în capul nostru, când nu știm lucrurile cum trebuie. În această privință suntem mereu în neștiință cu cât „avem” mai multă știință. O cufundare în infinitul mic biologic e tot așa de infinită ca și explorarea universului: Nu avem ce are Autorul lor: puțința de-a le crea din nimic.

Și totuși unii „pururea stau împotriva Duhului Sfânt” (Faptele Apostolilor 7,51), deși „în El trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28).

Energiile din natură sau energiile create de știință sunt oarbe, spectaculare și apocaliptice.

Duhul Sfânt însă e o energie conștientă de sine și potențează și conștiința și știința omului. Știe toate limbile pământului și tot graiul făpturii, știe întocmirea tuturor lucrurilor și căile stelelor. În univers sunt forțe mai puternice decât gravitația universală și mai străbătătoare decât razele cosmice. Totuși nu deranjează libertatea omului.

Libertatea de conștiință e un dar special al lui Dumnezeu dat omului, ca prin el să crească până la desăvârșire. Dar tot prin acest

dar te poți pune și împotriva lui Dumnezeu, dându-ți impresia că Dumnezeu nici n-ar fi, ci că „dumnezeu” ești tu. La acest punct de cumpănă libertatea se pierde și omul cade în haos, în „păcatul împotriva Duhului Sfânt”.

Răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu e retragerea Duhului Sfânt și cufundarea conștiinței în întunericul orgoliului luciferic.

Duhul Sfânt e și dătător de viață, întreține, sporește, potențează viața, ca oxigenul arderea. Cum s-ar fi situând cei ce „stau” împotriva Duhului Sfânt ?

- Sinucidere spirituală. Haos. Întunec. Iad. Dezintegrare.

*

Epilog.

Primul copil: poliomielită.

Al doilea: surd, mut și orb. (Exod 4,11).

Tatăl era ateu (Exod 20,5-7).

Poziția negativă față de Spirit are urmări concrete de neînălțat.

„Dumnezeu este bun, îndelung răbdător și mult milostiv (așteaptă întoarcerea) dar nepedepsit nimic nu lasă” (Exod 34,6-7).

Asta așa ca nimeni „să nu moară în neștiință: pentru ce pătimesc atâta rău” (înțelepciunea lui Solomon 18,19).

Te pedepsești singur prin consecințele concepției în care te integrezi. Totul antrenează o transcriere, o codificare genetică, și toți, toți dăm seama.

*

DUHUL RUSALIILOR

Știți ce s-a întâmplat cu oamenii ?

Să luăm pe Apostoli. S-au bucurat cu Iisus... Cu toate acestea, când au venit încercările s-au temut... erau fricoși.

Uite, ăsta-i omul.

A înviat Iisus și nu voiau să creadă, unii de bucurie, alții de teamă... Chiar praznicul Sfântului Duh...

Abia în ziua Pogorârii Duhului Sfânt au deschis inimile pentru totdeauna. De acum n-au mai stat cu ușile încuiate de teama nimănui.

Acum, fraților, controlați-vă: dacă vreți să cunoașteți dacă mai este Duhul Sfânt în voi, sau e duhul fricii, care nu-i al lui Dumnezeu. Prin urmare, controlați-vă: ce duh e în voi? Dacă vă e teamă să-L mărturisiți, atunci sunteți fricoșii din Apocalipsă. De aceea a trimis pe Duhul Sfânt, ca să se tămăduiască firea de frică.

Știți cui îi e frică? Celui care are conștiința încărcată.

Cum să ieșim din frică ?

Dragii mei, folosiți-vă de cuvântul lui Iisus: „Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele iertate vor fi, și cărora le veți ținea, ținute vor fi” (Ioan 20,22-23). Duhul Sfânt este Cel ce te curățește pe tine, atunci când ceri iertare. Că pe nimeni n-a refuzat Dumnezeu dacă s-a smerit.

Lucrul acesta se face în fața preotului.

Vino în fața lui și cere-ți iertare.

De la Iisus avem acest Duh Sfânt.

Dar nu putem ierta păcatele celor ce nu ne-o cer, celor ce nu vin. Nu putem ierta păcatele în absență, nu putem ierta păcatele prin poștă.

Când ți s-au iertat păcatele în chip legal, cum e rânduiala Bisericii, atunci ai ieșit din frică.

*

Acum altceva.

Băgați de seamă, că sunt două duhuri: Duhul lui Dumnezeu și duhul satanei, duhul mândriei, al părerii de sine, care te ridică împotriva lui Dumnezeu. Dacă omul nu bagă de seamă, se întâmplă ca și cu o grădină: se umple de mărarini, se umple de păcate. Și atunci bietul om începe să se îmbolnăvească la suflet, la minte, se apropie de doaga nebuniei. Asta-i binefacerea pe care ți-o dau păcatele - știți, sunt șerpi care sug vacile... Tot așa-i și păcatul: e un fel de dulceață, iar în el e venin și otravă. Toate păcatele au ceva îndemnător în ele, și pe urmă găsești că-i venin și otravă.

Măi, fraților, nu fiți ca vacile: omul are minte. Și dacă te tot duci după păcate, te întuneci la minte, slăbești dinspre Dumnezeu și la necaz vine satana și-ți aruncă ștreangul de gât, ca să te câștige tot el.

Biserica e oprită a se ruga pentru cei ce cu voia lor s-au dat satanei. Vedeți, omul în prostia lui zice „să fiu al ăluia” și satana se folosește de omul prost.

Nu vă lăsați încărcăți de păcate, că cu cât te lași mai mult, cu atât te trezești mai neputincios la necaz. Și atunci în loc să zici: „Doamne ajută” îți umblă prin cap gândul să te omori, să te pierzi, să nu te mai poată scăpa (scoate) nici Sfinții lui Dumnezeu.

*

Asta este prezența Sfântului Duh. Ori de câte ori ceri iertare, Duhul lui Dumnezeu se roagă pentru mântuirea omului, Duhul care sălășluiește în noi de la Botez. Această sălășluire a Sfântului Duh se înnoiește cu fiecare Sfântă împărtășanie. De aceea creștinii primelor veacuri se împărtășeau în fiecare zi. Și de aceea nu se temeau de prigoană. În ei nu era frică. Până și copiii erau mai curajoși decât mulți oameni mari de azi. E cunoscut cuvântul unui copil... (sic).

*

Altceva -

Dacă veți avea și răbdare în necazuri știți și că aveți Duhul Sfânt. Iar dacă veți avea și puterea de a mulțumi în necazuri, a strălucit Duhul Sfânt în voi.

Și să știți că nu-i cu neputință.

Întoarce-te, dragul meu, după Sfântul Duh. Ori de câte ori mulțumiți se ușurează... (sic).

Voi veniți și ne lăsați crucile, fără să știți că crucea noastră este mai mare. Dar, de ne veți asculta, darul Duhului îl veti vedea.

Este ajutor Duhul Sfânt. Primește-L. De câte ori zici „Doamne iartă-mă”, e Duhul Sfânt care sălășluiește în tine.

*

Dacă rabzi în necazuri sălășluiește Duhul Sfânt în tine. Dacă mulțumești în necazuri Duhul Sfânt strălucește în tine.

Voi, care mă ascultați, nu știți ce faceți. Dar când va veni vremea ca să știm ce suntem, atunci veți vedea... (sic)

Zic Sfinții că atunci când vom vedea... (sic) Avraam se va căi că nu s-a ostenit mai mult. De aceea Sfinții se osteneau de bunăvoie. Însă tot din dar, nu din ambiție, sfătuindu-se cu bătrânii (alții).

*

Ca să vă tămăduiți de frică, de frica de a mărturisi pe Dumnezeu, ca să vă tămăduiți de păcate, de unde vine frica și deznădejdea, înțelegeți-vă viața asta trecătoare ca o vreme în care îți speli haina trupului și a sufletului.

Fiindcă cu cât îți va fi mai curată haina, cu atât va străluci mai tare, atunci când vom fi chemați la nuntă.

*

SFÂNTA TREIME ÎN OM

Astăzi este praznicul Sfintei Treimi.

Vă dați seama de la început că e un lucru foarte greu de priceput pentru puterile voastre de înțelegere.

Dintru început a fost greu de priceput și de aceea s-au născut multe rătăcirii cu privire la înțelegerea Sfintei Treimi. Și asta din pricina că de mici suntem obișnuiți să înțelegem persoana în legătură cu numărul 1, 2, 3. Această greutate au încercat sfinții Părinți să o ajute cu următoarea asemănare. Uitați-vă la soare: e unul și totuși întreit: lumină, căldură și raze.

Învățătura despre Sfânta Treime e dogmă a Bisericii - învățătură fără tocmeală a Bisericii - că Dumnezeu e Unul în ființă și întreit în Persoane.

*

Acum: Tatăl, zice Iisus, că nimeni nu L-a văzut fără numai Fiul.

Pe Fiul L-am văzut: S-a făcut om, S-a făcut Persoană istorică.

Pe Duhul Sfânt iarăși L-am priceput, când S-a pogorât sub formă de limbi de foc, dând ucenicilor o limbă nouă.

Și odată m-am întrebat: **unde mai sunt limbile de Foc ?**

Sunt; când le aprinde Dumnezeu în inima omului.

*

Despre rătăcirile, care privesc înțelegerea Sfintei Treimi, sunt multe de spus.

Să luăm altă parte, mai la îndemâna și trebuința noastră. Și anume: ce ne-ar trebui nouă Sfânta Treime? Ce legătură are această dogmă cu sufletul tău ?

Ascultați: într-una din încheierile rugăciunilor, pe care le zice preotul, e cuvântul: „Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești.” Băgați de seamă: că Dumnezeu, Unul în ființă și întreit în Persoane, Se odihnește în sfinți.

Ce înseamnă asta? Că în păcătoși Se chinuiește.

„Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești”.

Ascultați, că nu vă grăim din cărți și peste puterile voastre de înțelegere. Uite, de aici, din ușile împărătești, numai noi preoții vă grăim. Și vă spunem că avem canonul să vă ascultăm necazurile. Iar când este unul mai curat zicem: bine că mai este unul mai neticăloșit în păcate. Și am simțit bucurie când a venit un creștin mai despovărat de păcate. Și atunci ne-am odihnit. Și așa s-a întărit simțirea asta, încât am căutat texte și am găsit.

*

Dragii mei, în primele veacuri toți creștinii se numeau sfinți, fiindcă se împărtășeau zilnic și se împărtășeau de viața de dincolo, fiindcă plecau și se trezeau arestați.

Întru aceștia Se odihnea Dumnezeu.

Despre asta vi s-ar putea ține o predică morală. Trageți-vă, însă, singuri socoteală din aceste cuvinte: „Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești”.

Băgați de seamă, care plată o vreți. Vreți plata Sfântului Duh, odihniți pe Dumnezeu în voi. Altă plată nu-i, decât a pedepsei și pe asta n-o vreți.

Asta ar fi prima jumătate din cuvântul despre înțelegerea Sfintei Treimi. Adică, despre Sfânta Treime, cu asemănarea sfinților Părinți: soarele, unul și întreit în lumină, căldură și raze. Și că Dumnezeu acesta în Treime locuiește în oameni.

Știți, sau ați auzit, că mulți Îl caută pe Dumnezeu în ceruri, și-ar vrea să meargă cu avionul la El, sau cu niște gloanțe, care ar trece prin nu știu ce straturi. Nu trebuie să-L înțelegeți ca stând undeva departe, în nu știu ce hău de lume.

Dumnezeu nu locuiește în depărtare, ci în inimile oamenilor.

Împărăția lui Dumnezeu nu este la cine știe câte milioane de ani lumină, ci este înlăuntrul nostru. E o împărăție a conștiinței împăcate, împăcate cu toată lumea, o împărăție a iubirii de Dumnezeu și oameni, în care se oglindește chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Prin urmare realizați în inimă această conștiință a împărăției lui Dumnezeu, această conștiință curată.

Am găsit la unul din sfinții Părinți, cuvântul că însuși Dumnezeu grăiește din conștiința limpede a sfinților, a slujitorilor Săi. Și zice sfântul, lărgind înțelesul, că „Dumnezeu strigă voia Sa din conștiința sfinților către confrății lor oamenii.”

*

Acum, aș vrea ca, de aci, să vă ridic puțin mintea la prețul pe care-l aveți voi, să vă ridic mintea la valoarea pe care-o aveți îngropată în țărână, în pământ, și pe care rogu-vă să v-o dezgropați, ca să faceți bucurie lui Dumnezeu, ca să fiți odihnă, nu muncitori, chinuitori.

Mereu am crezut în această valoare a omului, nu aceea pe care ne-o dăm cu ochii închiși, ci valoarea pe care i-a dat-o însuși Dumnezeu. Că omul, care știe asta, altfel se poartă, alte nădejdi are. Merge cu fruntea ridicată, nu tot cu fruntea plecată spre pământ...

*

Cuvântul acesta se întemeiază pe următoarele trei texte. Două ale lui Iisus:

- „Cel ce iubește, acela păzește poruncile, pe acela îl iubește Tatăl Meu și la el ne vom face locuință” (Ioan 14,23).

E limpede. Pe vremea veche se știa foarte bine lucrul acesta. Drept aceea, ca să vă silesc să mă credeți, vă tâlcuiesc două nume: Teofil și Teofor: iubitor de Dumnezeu și purtător de Dumnezeu.

Prin urmare iată la câtă cinste, la câtă valoare ne-a ridicat Iisus, descoperindu-ne dorința Tatălui și a Sa, de a locui în oameni.

Și în schimbul a ce? În schimbul iubirii de Iisus și a păzirii poruncilor Lui. Și poruncile Lui nu sunt grele. E iubirea de Dumnezeu și de oameni, de toți oamenii, și de cei ce te urăsc.

Și se poate.

Întâi a putut Iisus. Veți spune: era Dumnezeu. Bine. Întâiul mucenic? Era om. Ce-a zis când îl omorau cu pietre? „Iartă-le lor că nu știu ce fac” - se ruga de iertare, ca Iisus (Faptele Apostolilor 7,60; Luca 23,34).

*

Astea-s cele două porunci, ce trebuie să te silești. De ce iubirea e poruncă? Că orice poruncă e silință. La început, până te obișnuiești, și apoi, din fire, fără silă iubești și pe Dumnezeu și pe oameni. (Ex. cu profesor, lecții grele, stăruie în ele până-ți plac).

De aceea e poruncă, fiindcă nu-i chiar ușoară. Și atunci, până nu-i ușoară stăruie în ea. Atunci să știi că ești locuit de Duhul lui Dumnezeu, ești locuit de Fiul Care Se ascunde în poruncile Sale și ești locuit de Tatăl al Căruia chip și asemănare ești.

- Al doilea text al lui Iisus: „... „ (sic).

În primul cuvânt e vorba de Fiul și Tatăl; și vorbește și de Duhul Sfânt. Și ieri v-am tâlcuit cât de cât ca să cunoașteți când aveți Duhul Sfânt și când celălalt duh.

Iată cât de darnic e Dumnezeu, Unul în ființă și întreit în Persoane, cu oamenii.

- Al treilea cuvânt e al lui Pavel: „Voi ați primit Duhul înfierii, ca să nu mai fiți robi, ci liberi” (Galateni 4,6-7; Romani 8,15).

*

Pe aceste trei texte și pe cuvântul „că Sfânt ești Dumnezeul nostru și întru sfinți Te odihnești” s-au întemeiat povețele pe care vi le-am dat și vi le-aș da ca o stea în conștiința voastră, oglindă a Sfintei Treimi.

*

ZIUA TUTUROR SFINȚILOR

I Duminică după Rusalii

Astăzi pomenim pe toți sfinții: trecuți, prezenți și viitori până la sfârșitul lumii. Aceasta e o zi închinată și sfinților ce vor avea să vie până la sfârșitul veacurilor.

Ce sunt sfinții ?

Sunt oameni ca și noi. Decât că aceștia au pus iubirea de Dumnezeu mai presus decât iubirea de mamă, decât iubirea de tată, decât iubirea de fiu, decât iubirea de patrie, decât iubirea de pământ, decât iubirea de lumea asta.

Sfinții, prin urmare, sunt oameni care au ascultat întocmai de Iisus, iubindu-L pe El mai presus decât acestea.

Într-o zi am ascultat necazul unei mame: fata credincioasă până i-a murit soțul, când s-a răzvrătit și contra icoanelor. Adică Dumnezeu e bun numai cât îți merge bine în lumea asta. Dar când îți vine un necaz te întorci împotriva icoanelor, a Bisericii, a lui Dumnezeu. În cazul acesta, omul ăsta a iubit ceva din lumea asta mai mult ca pe Iisus. Și Iisus a zis limpede: „Cela ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; acela ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine.” (Matei 10,37).

Și mulți Îl urmează pe Iisus până pe muntele fericirii, dar foarte puțini până pe Golgota, până pe cruce. Până sub cruce n-a străbătut decât Iubirea: iubirea mamei Sale și a ucenicului iubirii, Ioan.

Acum știți ce-s sfinții: eroii iubirii divine.

Am avut o vreme în viața mea - și viața mea se aseamănă cu a tuturor oamenilor - în care-mi era rușine să pomenesc numele iubire. Pentru că nu știam de iubirea divină, ci numai ce știam că iubesc oamenii: părinții, soții, copiii, casa, avuția. Se întrec să iubească păcatele, mărirea deșartă, strălucirea, luxul. Și pentru asta îmi era oarecum rușine să pomenesc numele iubire.

Orice alt fel de iubire afară de iubirea divină - adică de Dumnezeu și din cauza lui Dumnezeu, iubirea de oameni - orice

iubire e păcat. Dacă iubești pe Dumnezeu și din cauza Lui pe oameni, atunci te sfințești. Dacă iubești păcatele, te păcătoșești, ajungi de te îndrăcești.

Puneți astea două: iubirea de Dumnezeu și iubirea de păcat, ca două capete de scară, pe care suie și coboară oamenii. Băgați de seamă: astea două capete vi se îmbie acum cu gândul de a vă sui de la iubirea de păcate la iubirea de Dumnezeu. Că mai mult va înflori viața ta, dacă vei fi un erou al iubirii divine și nu o victimă a iubirii păcătoase.

Toți aceștia care au strălucit sunt norul de martori de care pomenește sfântul Pavel. Acel nor de martori e adus de sfântul Pavel îndemnare: „Ca având împrejurul nostru atâta nor de martori, să lepădăm de pe noi toată povara și păcatul ce ne împresoară atât de lesne și cu răbdare să ducem lupta ce ne stă înaintea, având privirile ațintite la Iisus, Căpetenia și Împlinitorul credinței” (Evrei 12,1-2). Că n-ai a te lupta cu Evanghelia, ci cu păcatele tale, cu găurile din tine. Aceasta e lupta ce ne stă înaintea, având privirea la Iisus, Căpetenia și Împlinitorul credinței.

*

A doua jumătate a cuvântului ar lămuri cuvinte din Evanghelia de azi.

Că toți cei ce au făcut așa, li s-ar părea oamenilor că se leapădă de copii, de părinți, de viață. Li se pare că pe aceștia i-ai lepădat. Și zice Iisus: „Nu este nimeni care să-și fi lăsat casă, sau frați, sau surori, sau mamă, sau tată sau copii, sau țarină pentru Mine și pentru Evanghelie, care să nu ia însutit, acum în vremea aceasta, case și frați și surori și mame și copii și țarine, deși cu prigoniri, iar în veacul ce va să vie, viața veșnică.” (Marcu 10,29-30)

Așa sunt alte cuvinte în celelalte Evanghelii care tâlcuiesc cuvintele astea.

Cineva vine și-mi spune: Părinte, trebuie să părăsesc soțul sau soția, că vreau să urmez de-acum pe Domnul.

Dragă, tâlcuiești pripit cuvintele acestea. Cuvintele acestea se potrivesc pentru alții, nu pentru dumneata. Dumneata te-ai legat de forma asta de căsătorie: dator ești să te mântuiești în forma asta. Cuvântul se potrivește pentru cei ce-au lăsat acestea, înainte de a le lua. Nu după ce te-ai fript cu forma asta, scapi în cealaltă. E scăpare și în căsătoria ta, pe care poate ai ticăloșit-o. Însă rabdă aci până ți se șterg păcatele de pe conștiință, găurile conștiinței.

Așa se tâlcuiesc cuvintele acestea.

Și atunci vedeți că, cuvântul se împlinește întocmai. Prea multă lămurire nu-i bine, că înțelegeți voi.

*

Iată aci două lucruri pe care vreau să vi le spun azi: care este taina sfințeniei și pe care o puteți primi toți.

Măi fraților, voi, care vi se pare că n-aveți valoare, în fața lui Dumnezeu o aveți. Și cu cât iubiți pe Dumnezeu, cu atât suiți pe scara iubirii.

Să știți: avem vremuri foarte bune de mântuire. Și vai de cei care sunt prea legați de lucrurile acestea trecătoare. (N-ați auzit, când s-au schimbat banii, unii s-au aruncat pe fereastră etc.).

Acestea sunt ale Cezarului, și el și le cere; fără să vrea ajută mântuirea ta, te ajută să te sui pe scară.

Ia silește-te, că și iubirea e silință.

Această iubire divină se îmbie creștinului și cel ce o trăiește, cel ce se ține de acest cuvânt al lui Iisus, acesta n-are nimic de pierdut în lumea asta, ci totul de câștigat.

Să vă ajute Dumnezeu să suiți și voi în norul de martori de care pomenește sfântul Pavel.

*

DE SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL

În ziua Pogorârii Duhului Sfânt, Petru, care mai-nainte tremura din toate fibrele neputinței omenești, acum propovăduiește pe Iisus în Ierusalim, în public, cu un curaj extraordinar.

După cuvântul răscolitor de conștiințe al lui Petru se botează trei mii de inși. Aceasta e socotită ziua întemeierii Bisericii, prima societate creștină. Aceasta e și prima predică creștină. Și e interesantă pentru că cuprinde numai elementele fundamentale ale unui simbol de credință: Învierea Mântuitorului, Înălțarea la cer, trimiterea Sfântului Duh, afirmarea divinității lui Iisus, precum și concluzia practică - cu caracter de taină - a Botezului.

Iată o predică apostolică, în elemente și rezultate.

Suflarea Duhului Sfânt topi granițele de limbă dintre neamuri și diferența dintre clase. Proprietatea particulară se schimbă în proprietate colectivă benevolă. Primul comunism e creștin, întemeiat pe iubirea de oameni și pe faptul că toți oamenii sunt fiii aceluiasi Tată, Dumnezeu.

Iată primele rezultate ale propovăduirii Apostolului Petru, o activitate practică, organizatorică, transformatoare a bazelor de până aci a societății.

Declarația publică a lui Petru, în templul din Ierusalim, că Iisus e Sfânt și Drept și că El e autorul vieții, determină pe mai marii templului să-l tragă la răspundere pe el și pe Ioan.

În fața autorității iudaice negativiste Petru face apel la rațiunea situației: „Judecați și voi de este drept înaintea lui Dumnezeu: să ascultăm mai mult de voi decât de Dumnezeu? Noi nu putem să nu spunem ce am văzut și am auzit”. (Faptele Apostolilor 4,19-20).

Iată principiul apostolic al ierarhiei ascultărilor.

Nici o agresiune, nici o tensiune, nici o intimidare.

Apostolii erau ferm convinși de existența Duhului Sfânt, fapt care le da curajul propovăduirii pe față a lui Iisus, o propovăduire pozitivă a creștinismului. La împotrivirile întâmplătoare ei erau deplin liniștiți că biruința ultimă e a lui Dumnezeu propovăduit de ei - de aceea nu se prindeau în dialectică cu împotrivitorii.

Mai târziu sfântul apostol Pavel va da asigurarea că, în ce privește ierarhia ascultărilor, chiar și potrivnicii se supun lui Dumnezeu deși fără să creadă - deci obiectul predicii e propovăduirea simplă a lui Iisus, care singur transformă societatea din interiorul ei, încât nu e nevoie de o luptă exterioară cu ea, ceea ce ar angaja creștinismul într-o mulțime de conflicte inutile și păgubitoare.

Comunitatea creștea. Sinedriul iudaic ia măsuri: arestează apostolii. Un înger îi sloboade din închisoare. Aduși la răspundere, reafirmă aceeași rațiune simplă a lucrurilor, că ei ascultă mai mult de Dumnezeu decât de oameni. Gamaliel un rabin ponderat din Sinedriu, oprește tribunalul Templului de a judeca pripit la moarte. Apostolii au luat deci o bătaie cu joarde și au fost puși în libertate, cu interzicerea de-a mai propovădui pe Iisus.

Sfatul acesta anticreștin, firește, nu l-au putut asculta.

De aci, din primele întâlniri ale apostolilor cu societatea, s-a văzut că creștinismul repetă, în mare, viața lui Iisus.

Suferința pentru Iisus - sfântul Pavel va zice: „necazurile pentru Evanghelie” - începe să fie înțeleasă ca o binecuvântare.

Iată cum, din primele zile ale creștinismului, Duhul Sfânt odrăslește în propovăduitorii săi, pe care-i amenințau potrivnicii; dar pentru ei nu mai e o temere temeinică, din simplul motiv, că moartea a fost biruită de învierea lui Iisus - și învierea nu mai poate fi osândită de nimeni la moarte.

Așa a plecat creștinismul la câștigarea lumii: călit de încercări, printre potrivnici, sub amenințări, dar niciodată acestea nu l-au covârșit. Dumnezeu putea să le oprească, dar nu le-a oprit, pentru că aceasta ar fi stins creștinismul. Focul iubirii divine, al lepădării de viață de dragul adevărului, între potrivnici se aprinde și se menține. Acesta-i paradoxul: creștinismul se reînviorează în raport invers proporțional cu încercările de a-l stinge.

Tot din primele zile ale Bisericii s-a impus și caracterul creștinismului ca religie universală - ecumenică - și nu mai mult națională. El se exprimă în limba fiecărui neam aparte, deși natura sa e mai presus de toate neamurile. În noua religie deci sunt

chemate toate neamurile. Această lărgire a creștinismului peste granițele neamurilor i se descoperă lui Petru.

În felul acesta, creștinismul apare în istorie ca o nouă energie a păcii între popoare. Pacea e o idee specific creștină și se condiționează de obârșia ei divină.

Providența - alt element fundamental al creștinismului: conducerea nevăzută a celor văzute - s-a făcut strălucitor înțeleasă prin convertirea unui mare vrăjmaș al lui Iisus, cu numele Saul din Tars.

Cine se putea prinde mai bine cu păgânii și cu toată cultura elenică, decât unul ce însuși fusese vrăjmaș militant împotriva noii religii. Saul cunoștea creștinismul însă ca un potrivnic, ca un încredințat cu autoritatea de a-l nimici.

Dar socotelile lui Dumnezeu sunt mai presus decât socotelile omului. Vrăjmășia neamurilor trebuie biruită de un vrăjmaș de moarte al creștinilor, convertit în „Apostolul neamurilor”. Iar ca o ironie a situației - ca să nu zic a Providenței - această convertire a lumii greco-latine s-a făcut sub protecția Cezarului, pe care a invocat-o Pavel ca cetățean roman (Faptele Apostolilor 22-25), împotriva conaționalilor săi iudei, care s-au întărit cu jurământ și cu greva foamei ca să-l omoare pe Pavel (unii chiar sunt de părerea că Pavel a sfârșit asasinat de iudeii aceștia, în Roma).

În fața Areopagului Atenei, Providența n-a trimis un întâmplător, ci un om pregătit. Saul era cel mai bun elev al lui Gamaliel, cel mai învățat rabin al iudaismului, și totodată bine instruit în cultura elenică a timpului.

Convertirea lui Saul n-a fost o convertire din nimic, ci convertirea unui instruit de la o ideologie veche la o concepție nouă. Iar la Roma, Providența a trimis, în apostolul Pavel, un cetățean roman, care va avea să precizeze poziția creștinilor față de împrejurările ostile, create de conaționalii săi iudei.

Creștinismul, la obârșie, a fost protejat de Stăpânirea romană împotriva prigoanei iudaice. Acest fapt a determinat Stăpânirea să facă deosebirea între iudaism și creștinism. Mai pe urmă iudeii, care erau răspândiți în tot imperiul roman, au asmuțit Stăpânirea

împotriva creștinilor, scornindu-le vina că aceștia uneltesc împotriva Statului, că sunt împotriva Cezarului, reeditând pretutindeni amenințările din curtea lui Pilat. Cu aceste sforări, ale vicleșugului și urii, iudeii căutau să antreneze autoritatea romană în planurile lor anticreștine. Mincinoasa lor prietenie însă cu Cezarul le-a atras expulzarea din Roma la anul 50 sau 52.

În această atmosferă, deopotrivă ostilă, atât iudeilor cât și creștinilor - fiindcă se închinau Împăratului altei împărății și nu împăratului roman, Pavel, iudeu și creștin, cere să fie judecat chiar de Cezarul, potrivit dreptului roman și cetățeniei sale romane.

Astfel, în primăvara anului 61, după multe peripeții pe mare, sub escortă, ajunge la Roma. Aci e menținut sub stare de arest, în lanțuri - deși „adevărul nu știe de lanțuri” (II Timotei 2,9) - tot ca o providență. Căci dacă n-ar fi fost păzit de autoritatea romană, cei 40 de iudei, care-i juraseră moartea, l-ar fi omorât zădărniciindu-i misiunea. Arestul său de doi ani a fost ușor, mai mult un domiciliu forțat, căci avea voie să primească pe creștinii comunității din Roma și să scrie pastoralele sale în Orient.

În altă ordine de idei, petrecerea lui Pavel în Roma clatină serios ipoteza episcopatului de 25 de ani al lui Petru, la Roma. Existența lui Petru nu e pomenită în nici o epistolă paulină trimisă în Răsărit - ceea ce este absolut inadmisibil pentru un apostol ca Pavel, dacă Petru ar fi existat cu adevărat în Roma.

Faptul că Pavel scrie „din lanțuri” (Filipeni 1,13; Coloseni 4,18), că mai apoi avea să guste și a doua captivitate, sub Nero, e foarte grăitor pentru poziția clasică a creștinismului față de Cezar, ca reprezentant al autorității lumii acesteia.

Apostolul Pavel tâlcuiește autoritatea lumii acesteia ca provenind din autoritatea lui Dumnezeu, și cine se împotrivește Stăpânirii, lui Dumnezeu se împotrivește. Reacționarismul e un păcat, o atitudine fals religioasă. Din acest motiv creștinii trebuie să dea ascultare Cezarului, să se roage pentru el și să-i plătească dajdia. Supunerea față de Stăpânire e din rațiuni divine; din iubirea universală de oameni și nu din oportunism sau din frică.

Cu toate acestea țintele ultime ale creștinilor nu sunt absorbite total de forma trecătoare a vieții, ci trec dincolo de lumea aceasta.

Sfântul Pavel frânează și exagerarea accentului transcendent, care, uneori dezorganizează normalul social. Unii creștini, contemporani cu sfântul Pavel, din cauza nostalgiei după împărăția spirituală, nu voiau să mai lucreze și nu voiau să mai aibă copii.

Drept aceea apostolul ridică munca la rangul de imperativ, și nașterea copiilor la condiția de mântuire a femeii căsătorite. De asemenea a pus capăt pentru totdeauna la alarmismul Parusiei Domnului și a oricărei fantezii aprinsă spre apocaliptic, descalificându-le din cinstea unei „minți sănătoase!”

Între concepția romană despre lume și om și concepția creștină erau deosebiri ireductibile.

Totuși predica lui Pavel nu e agresivă.

Acesta e un normativ apostolic: neagresivitatea.

Un compromis de asemenea e imposibil: deosebirile rămân deosebiri - cu toate consecințele lor.

Totuși apostolul nu insistă asupra lor, ci asupra a cu totul altă lăture - centrală în toată misiunea sa apostolică - omul cel nou și făptura cea nouă.

Pavel, mai mult ca oricare dintre apostoli, cunoaște bine poziția omului vechi, o trăise din plin, de vreme ce a fost el însuși prigonitor al lui Iisus, organizator de persecuție a Bisericii și părtaș la uciderea lui Ștefan.

Teorii moderniste încearcă să interpreteze convertirea lui ca un simplu fapt natural, datorat insolației, sau a unui atac de epilepsie, sau cel mult remușcărilor de conștiință. Aceștia însă nu bagă de seamă că un simplu fapt natural, cel mult l-ar fi oprit de-a mai prigoni pe Hristos și Biserica și nicidecum nu l-ar fi putut transforma - dinamiza - în apostol al lui Hristos.

Această convertire, a prigonitorului Saul în apostolul Pavel, rămâne un fapt istoric, dar și supraistoric. E tocmai transformarea unui om vechi în omul cel nou, în făptura cea nouă - leit-motivul doctrinei pauline. Căci cine e Omul cel nou, făptura cea nouă? - E Iisus, Omul desăvârșit ce S-a pogorât din Cer, noul Adam, care,

spre deosebire de Adam cel vechi, a ascultat de Dumnezeu până la răstignire și moarte de cruce.

Pentru ascultarea Sa, Tatăl I-a dat darul să se îmbrace în toată firea omenească, prin Botez, și oamenii să se îmbrace în Hristos. Deci Iisus nu e pentru noi oamenii numai o persoană istorică, sau numai o ființă metafizică, ci o persoană real-spirituală contemporană și implicată în viața fiecăruia din noi. Această mlădiță divină, făptură cerească, în fiecare Adam aparte, așteaptă vârsta cunoașterii, vârsta deplinătății minții, când noi avem a ne decide liber despre modul cum avem să trăim: pentru Hristos, sau împotriva lui Hristos.

În cazul când libertatea noastră alege stilul de viață și comportare în lume al lui Iisus, Harul Duhului Sfânt desăvârșește viața noastră și Hristos trăiește în noi până la totala asemănare. În cazul când libertatea noastră ajunge roabă păcatelor, făptură cea nouă tânjește, nu se arată, și omul acela se desăvârșește în rele, rămânând exclusiv om al veacului acestuia, pieritor și fără mântuire.

Mântuirea e prin Hristos, care trebuie cunoscut istoric, dogmatic și mistic. Mântuirea e un Har al locuirii lui Dumnezeu în om, dar și rezultatul unui efort al libertății și cunoașterii omului. E o atenție de o viață la făptură cea nouă, pe care am dobândit-o înăuntru și care trebuie să o devenim (dovedim) în afară, ca o a doua natură, sau mai bine-zis, natura noastră originală refăcută.

Bună e Legea, dar când Darul prin Hristos a venit, Legea încetează. În Iisus sunt ascunse toate comorile cunoștinței și ale înțelepciunii; în Iisus e ascunsă desăvârșirea - aceasta nu e posibilă fără Iisus, cu atât mai vârtos împotriva lui Iisus. Viața noastră în Iisus, viața lui Iisus în viața noastră, garantează veșnicia noastră ascunsă, prin Iisus, în Dumnezeu (Coloseni 2,3; 3,3).

Biserica, văzută ca obiectivare socială a creștinismului, tipicul ei, are valoare numai în măsura în care conduce - prin Sfintele Taine și Taina Crucii ei - la corpul mistic al lui Hristos, la obștea de peste veacuri a tuturor fiilor lui Dumnezeu, al căror cap și temelie este Hristos. Obștea conștiințelor unificate dogmatic în

Hristos e în afara peripețiilor neesențiale, prin care trece uneori Biserica, văzută în latura ei socială. Poate tocmai ca să nu se ia neesențialul drept esențial.

Creștinismul nu are temelie omenească - vreun apostol - ci divinitatea întemeietorului, confirmată definitiv de slăvita Sa înviere. Pe Învierea lui Iisus, pe faptul că Iisus are o realitate vie, unică și în categoriile lumii acesteia, cât și în afara ei, se motivează toată zdroaba apostolică a lui Pavel și cei 40.000 de kilometri, pe care i-a făcut în condițiile de atunci, pentru Hristos, sensul și destinul vieții sale. Numai realitatea mai presus de evidență a lui Hristos, în viața sa, a putut să-i dea curajul să înfrunte, fără vreo agresiune măcar, bătaia câtă a mâncat-o, ostenele, grija Bisericilor, primejdiile pe uscat, pe mare și între frați mincinoși, și, tot aceeași viață a lui Iisus într-așa, l-a făcut să-și poarte cu demnitate lanțurile, și să nu vadă în ele o piedică a Adevărului.

Pentru toată această desăvârșire, la care a ajuns personal și spre care a câștigat neamurile, n-a destăinuit decât calea cea mai scurtă și mai presus de toate: sublimul dragostei, care nu cade niciodată. Se pare că prin Pavel, Iisus și-a completat porunca ce rezumă Scriptura, arătând, mai presus de inspirație omenească: desăvârșirea iubirii veșnice. Toate încetează afară de iubire. Iar cu numele iubirii Ioan definise pe Dumnezeu; Pavel L-a descris.

De pe atare culmi de realitate, concepție și trăire e limpede că toate celelalte date, ale vieții de toate zilele, rămân de o importanță secundară.

Iisus n-a propovăduit vreun sistem monetar; n-a adus vreo anumită formă de guvernământ a lumii; n-a condiționat mântuirea de modurile posibile de proprietate; n-a arătat pe necredincioși ca piedică de mântuire, pentru cine vrea să-l urmeze; drept aceea, Iisus nu poate fi implicat apărător sau potrivnic nici unora din acestea.

Creștinismul, înțeles în adâncimile sale, așa cum L-a adus Iisus și cum L-au înțeles apostolii Săi, e o concepție revoluționară de adânc al ființei omenești și nicidecum o doctrină reacționară, de exterior.

Făptura cea nouă - natura cea nouă - sădită în noi, veșnicul din om, nu face motive de vrajbă cu nici o stăpânire de pe lume, pe nici una dintre problemele posibile ale lumii acesteia. Soboarele ecumenice nu s-au ocupat decât de problema conștiinței exacte a mântuirii.

Nici o putere de pe lume nu te împiedică de la a trăi pe Iisus în viața ta de pământean - dacă ești destoinic să-L urmezi și ai dragostea, care desăvârșește toată mintea, ci, dimpotrivă: toate te ajută.

Aceasta-i lucrarea creștinismului în lume: adâncirea ființei omenești, de la periferia mereu cutremurată a vremelniciilor, la obârșia și destinația ei divină.

*

DEMONIZAȚII DIN GHERGHESA

Printre nenumăratele minuni, pe care le-a săvârșit Mântuitorul Hristos, în timpul cât a petrecut cu oamenii, este și aceea cu vindecarea îndrăciților din ținutul Gherghesenilor.

Este vorba de doi oameni al căror trecut nu-l cunoaștem și despre care sfânta Evanghelie de la Matei ne spune numai că, stăpâniți de această boală, locuiau prin morminte, că erau groaznici la înfățișare și atât de răi, încât nimeni nu se încumeta să treacă pe aproape de ei.

Vor fi plecat ei de bunăvoie dintre concetățenii lor, gherghesenii, sau aceștia, văzându-i stăpâniți de demoni, îi vor fi alungat ei, luând măsuri de apărare, ca și în cazul cu bolnavii de lepră. Nu putem ști. Ceea ce putem bănuși însă, este că răutatea lor împotriva oamenilor singuratici, trecători pe acolo, era cu atât mai mare, cu cât ea era sporită de setea de răzbunare împotriva comunității omenești în genere.

Dacă istorisirea evanghelică despre minunea vindecării acestor doi demonizați nu ne-ar înfățișa o seamă de fapte obiective, care să ne încredințeze că cei doi nefericiți erau cu adevărat stăpâniți de demoni, am fi înclinați să credem că ar fi vorba doar de doi simpli nebuni, ajunși în faza critică de furie. Căci medicina modernă nu cunoaște o asemenea boală. Pe de altă parte, dată fiind starea cu totul embrionară a medicinei antice, tulburările psihice, a căror consecință este starea de alienație mintală, nebunia, ușor s-ar fi putut confunda cu o stare de posesiune demonică. De aceea n-au lipsit oamenii care, pornind de la faptul că sugestia și hipnotismul sunt întrebuintate uneori cu rezultate pozitive în tratamentul stărilor de alienație mintală, au căutat să reducă minunea vindecării demonizaților, susținând că aceia au fost doar simpli alienați mintal și Domnul i-a vindecat prin sugestie.

Dar boala de care sufereau cei doi oameni, descriși de evanghelistul Matei, era mult mai gravă. Demonii puseseră stăpânire pe ei, torturându-i și pe ei și făcând printr-înșii mult rău și altora. Astfel, dacă toți evitau calea care ducea pe lângă

mormintele în care se adăposteau cei doi demonizați, Mântuitorul Hristos, însoțit de ucenicii Săi, pornește cu deplină cunoștință de cauză pe calea aceea.

Demonizații Îl zăresc din depărtare și nu numai că nu se încumetă să-I facă vreun rău, ci-L întâmpină strigându-I: „Ce este nouă și Ție Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici ca să ne chinuiești mai înainte de vreme?” (Matei 8,29).

Cuvintele acestea ne arată că nu cei doi demonizați grăiau aceste lucruri, ci demonii care erau intrați în ei. Cei doi nefericiți nu aveau de unde să cunoască pe Mântuitorul Iisus Hristos, deoarece ei, după cât se pare, trăiau de multă vreme în acele morminte, iar Mântuitorul era doar în trecere prin ținutul gherghesenilor. Și chiar dacă ar fi auzit despre Dânsul, mai înainte de a se fi îmbolnăvit, dacă L-ar fi cunoscut ca Prooroc și binefăcător al mulțimii suferinzilor și năpăstuiților, nu L-ar fi putut întâmpina acum cu aceste cuvinte. Mântuitorul n-a venit să amărase și să chinuiască pe nimeni dintre oameni. Dimpotrivă, El a venit și a adus oamenilor bucuria vieții, încrederea și nădejdea într-o viață mai bună. El a dăruit tuturor odată cu sănătatea sufletească și sănătatea trupească, odată cu încrederea într-o viață mai bună și puterea de a ajunge la ea și calea prin care să o ajungă. De aceea cuvintele celor doi nefericiți, nu sunt cuvintele lor, ci cuvintele demonilor care puseseră stăpânire pe ei și care le nimiciseră cu totul voința și puterea omenească de discernământ.

Evangelhia ne spune mai departe că, la o depărtare oarecare de locul unde s-au întâlnit cu Mântuitorul, se găsea o turmă mare de porci, și că „demonii L-au rugat (pe Mântuitorul), zicând: Dacă ne scoți din acești oameni, îngăduie-ne să ne ducem în turma aceea de porci”. Și Mântuitorul le-a dat voie. Demonii au intrat în turma de porci, iar porcii s-au repezit la vale și s-au aruncat în mare. Paznicii turmei, îngroziți de întâmplare, au fugit în cetate și au spus celor de acolo cele ce s-au petrecut; iar oamenii au ieșit cu toții în întâmpinarea lui Iisus și L-au rugat să plece din ținutul lor, îngroziți ei înșiși de cele întâmplate.

Sunt o seamă de lucruri în istorisirea evanghelică, pe care avem datoria să le înțelegem așa cum trebuie. De aceea vom stăruia asupra lor, căutând să înlăturăm greutatea din calea tuturor celor plini de dorul de-a asculta și înțelege cuvântul lui Dumnezeu.

Dacă am urmări cu atenție toate celelalte vindecări săvârșite Mântuitorul Hristos, cuprinse în Evanghelii, am observa că de fiecare dată, Mântuitorul întreba pe cel bolnav: „Vrei să te faci sănătos și numai la răspunsul afirmativ și credincios din partea acestuia Mântuitorul îl vindeca. Vindecarea trupească, întocmai ca și vindecarea sufletească, adică izbăvirea omului din robia păcatului și mântuirea lui, nu se săvârșește fără dorința și fără voia omului. Darurile și binecuvântările lui Dumnezeu se găsesc la îndemâna noastră a tuturor. E destul să credem în puterea Lui cea mare și să-I cerem cu credință cele de care avem nevoie și vom auzi îndată: „Fie ție, după credința ta”. Fără dorința noastră aprinsă de a ne împărtăși din darurile lui Dumnezeu, care ne stau la dispoziție în sfânta noastră Biserică, aceste daruri rămân ca o comoară ascunsă, iar noi nu ne alegem cu nici un câștig sufletească. Însăși participarea noastră la sfânta slujbă, dacă nu este făcută cu dorința vie de a deveni mai buni, mai bine plăcuți lui Dumnezeu, de a ne apropia mai mult de Domnul și de-a căuta să trăim ca niște fii adevărați ai Lui, este lipsită de sens. De aceea și sfântul Ioan Gurădeaur atrăgea atenția credincioșilor din vremea sa, zicându-le: „în zadar se aduce (în Biserică) jertfa zilnică, în zadar ne-am mai găsit înaintea altarului, dacă nu este nimeni care să se împărtășească”.

Observăm însă, că cei doi nefericiți demonizați, au primit vindecarea din partea Domnului fără ca ei să o fi dorit cu înflăcărare. Cum aceasta? Vindecă, oare, și mântuiește Domnul pe oameni și cu de-a sila? Nicidecum. Cei doi nefericiți, pe care demonii puseseră stăpânire, se găseau în neputință de a-și mai da seama de ei. Nu mai erau stăpâni pe voința lor, nu mai erau în stare să-și exprime nici o dorință proprie. Ei deveniseră prada duhurilor rele, care se serveau de ei întocmai ca de niște unelte, pentru a-i tortura și pe ei și pentru a uneli cu ei răul și printre ceilalți oameni.

Domnul nu vine în întâmpinarea lor, ci a demonilor care intraseră în ei. Cei doi nefericiți nu-L cunosc pe Domnul, dar demonii care erau în ei Îl recunosc și-L mărturisesc îndată ca Fiul al lui Dumnezeu. Mântuitorul Iisus venise în lume ca să scape pe oameni din robia păcatului și a diavolului. În persoana celor doi demonizați se oglindește întreaga omenire de până la venirea Mântuitorului Hristos, iar smulgerea lor din ghearele demonilor și alungarea acestora din ei este oglinda mântuirii întregului neam omenesc din robia păcatului și a diavolului, izbăvire ce avea să se săvârșească prin jertfa Mântuitorului pe cruce, jertfa ce avea să vie nu mult după această împrejurare.

Mărturisirea pe care o fac demonii la vederea Mântuitorului Iisus Hristos: „Ce este nouă și Ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu, ai venit aici ca să ne chinuiești mai înainte de vreme?” este interpretată de sfinții Părinți în sensul că demonii se așteptau la o pedeapsă din partea lui Dumnezeu, dar la sfârșitul lumii, iar nu acum „mai înainte de vreme”.

Pentru ce au cerut demonii să fie lăsați să intre în turma de porci și de ce a îngăduit Mântuitorul aceasta, El știind de mai înainte cele ce aveau să urmeze? Demonii au cerut aceasta cu intenția ca, alungați din cei doi nefericiți oameni, să mai poată face totuși încă un rău, încă o pagubă oamenilor; iar Mântuitorul le-a îngăduit aceasta, ca să facă pe toți să înțeleagă că, oriunde s-ar afla, și în orice împrejurări, demonii nu produc decât rău și pagubă oamenilor.

Istorisirea evanghelică ne spune mai departe că, auzind despre aceasta, cei din cetate au venit în întâmpinarea Domnului și L-au rugat să plece din ținutul lor. Faptele întâmplute fuseseră atât de uluitoare: vindecarea celor doi demonizați, apoi înecarea turmei de porci în mare, gherghesenii s-au îngrozit așa de tare încât s-au temut să nu mai abată asupra lor și alte nenorociri, socotind, probabil, pe Mântuitorul Iisus un mare vrăjitor. Ei nu cer de la El să-i despăgubească de porcii înecați în mare, dar pentru că nu mai auziseră până atunci de El, au găsit cu cale să se scape cât mai repede de El, rugându-L să plece din ținutul lor.

Iar Domnul pleacă de acolo, știind că lasă în cei doi vindecați, pe cei mai înflăcărați propovăduitori ai dumnezeirii Lui.

Minunea vindecării celor doi demonizați din ținutul gherghesenilor ne încredințează pe deplin de puterea dumnezeiască a Mântuitorului Iisus Hristos. Într-o împrejurare asemănătoare, când Mântuitorul vindecase pe un alt demonizat, fariseii neputând tăgădui puterea cea mare a Mântuitorului, dar în același timp nevrând să-L recunoască drept Fiu al lui Dumnezeu, aruncară vorba că „scoate demonii cu Belzebuth, domnul demonilor”. (Matei 12,24). Atunci, Mântuitorul rostise cuvintele menite să vădească, pe de o parte, răutatea fariseilor, iar pe de alta, să încredințeze pe toți, mai mult, de dumnezeirea Sa. „Toată împărăția ce se dezbină întru sine, se pustiește, și toată cetatea sau casa ce se dezbină întru sine, nu va sta. Și dacă Satana scoate pe Satana, s-a dezbinat întru sine; deci cum va sta împărăția lui? Și dacă Eu scot demonii prin Belzebuth domnul demonilor fiii voștri prin cine îi scot? De aceea ei vor fi judecătorii voștri. Iar dacă Eu scot demonii prin Duhul lui Dumnezeu, iată, a venit la voi împărăția lui Dumnezeu.” (Matei 12,25-28).

În adevăr, iubiți credincioși, împărăția lui Dumnezeu a fost adusă pe pământ de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care a învățat în același timp pe oameni, cum să se roage și cum să se poarte, pentru ca această împărăție să sporească și să cuprindă în ea toate marginile pământului. Ea este împărăția păcii, a dragostei și a frățietății între oameni; împărăția în care fiecare dă semenului său ceea ce este al lui și nu caută să-i fure nici munca, nici agonisita; împărăția în care dragostea de Dumnezeu se măsoară cu dragostea și jertfelnicia față de aproapele în suferință, și în care toți oamenii trăiesc în bună înțelegere, întocmai ca niște fii și moștenitori ai lui Dumnezeu.

Pentru înălțimea morală la care trebuie să se păstreze cel ce voiește cu tot dinadinsul să devină cetățean al împărăției lui Dumnezeu, împărăția aceasta se întinde numai cu greu în lume. Dar cel ce izbutește să devină cetățean al ei, atinge cea mai înaltă

treaptă a trăirii: trăirea în Dumnezeu, scopul și ținta ultimă a oricărui suflet credincios.

Cu toate că medicina modernă nu mai cunoaște boala demonizării, de care sufereau cei doi oropsiți, totuși demonii mai fac ravagii și astăzi, torturând cu aceeași putere pe anumiți oameni, și, prin ei, făcând un rău imens celorlalți. Ne-am obișnuit atât de mult cu demonizații veacului nostru, încât am și uitat să mai dăm bolii, de care suferă ei, adevărata ei denumire. Căci ce sunt tiranii, asupritorii oamenilor pașnici, vânzătorii de vieți omenești, nemilostivii, disprețuitorii dreptului la muncă, la pâine, la viață liberă și demnă, decât oameni chinuiți de legheoane de demoni? Căci e cu neputință să fie omenească și nu demonică patima profesioniștilor urii față de om, cu care unii caută să-și agonisească tot felul de avantaje, pe suferințele semenilor lor.

Demonizații din Gherghesa erau groaznici la înfățișare și atât de răi, încât nimeni nu cuteza să le stea înaintea. Numai Mântuitorul Iisus Hristos vine în întâmpinarea lor, alungă demonii din ei și-i vindecă, redându-i societății din care făcuseră și ei parte, ca elemente pe deplin sănătoase, capabili de muncă și de dragostea de care demonii îi goliseră.

Demonizații secolului nostru, asupritori ai fraților lor: oamenii, sunt tot atât de aprigi și cred că nimeni nu le poate sta în cale.

Învățătura creștină ne încredințează însă că „celor mândri Dumnezeu le stă împotrivă și celor smeriți le dă Har” (I Petru 5,5). Conlucrarea credincioșilor cu acest Har, alianța (sinergismul) cu Mântuitorul, (Cel) care a alungat pe demoni „mai înainte de vreme”, credința tare în purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru faptele Sale, trebuie să ne dea convingerea că, chiar „înainte de vreme”, Mântuitorul va face să strălucească în inimile tuturor lumina Adevărului Său, sălășluind între oameni pacea Sa, care covârșește toată mintea și care zidește mântuirea (Filipeni 4,7).

*

DEMONIZAȚII DIN GADARA

I.

Pentru ca să înțelegem mai bine cuvintele cu care L-au întâmpinat pe Iisus demonizații din Gadara: „Ce este nouă și Ție Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne muncești?” un scurt context dogmatic ne e de ajutor.

1. Îngerii căzuți spiritual în Cer au căzut și cosmic, ca fulgerul, aici, pe pământ, încă înainte de creația omului.

2. Că ei cunosc pe Iisus ca Fiul lui Dumnezeu.

3. Ei știu că-i așteaptă o judecată.

4. Și știu că aceasta va fi la sfârșitul lumii - sau mai clar, al istoriei.

5. Dar izgonirea lor din oameni - cum e cazul aci - lor li se pare „înainte de vreme”.

6. Aceasta e „Taina cea din veci ascunsă și de îngeri neștiută” (Efeseni 3,9) - iconomia mântuirii oamenilor de sub tirania diavolului și a îngerilor lui - rostul întrupării „aici” a Fiului lui Dumnezeu.

7. Că prezența lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, „îi chinuiește”. Sau: puși în prezența lui Dumnezeu, ei se simt judecați și chinuiți.

II

- Duhuri fiind sunt nevăzuți cu ochii trupești - de unde întrebarea dacă sunt sau nu sunt - dacă nu cumva ei sunt o stare patologică a omului și nu o realitate ontologică independentă de om.

- . Materia noastră vie, organismul viu, pentru firea lor subțire, nu formează nici o piedică, o străbat, o pot locui simultan cu sufletul și cu conștiința, care-i simte și care ne dă de știre.

- . Uneori pot substitui, mai bine-zis bloca, funcția logică și rațională a omului. Pot denatura natura omenească.

- De ce au această îngăduire de la Dumnezeu ?

III

1. Demonizații din Gadara nu sunt numai un simplu fapt istoric. Demonizarea mai are și alte aspecte, și alte nivele: biologic, psihologic și social.

2. După faptul de a fi și a lucra al diavolului, acest înger care a descoperit trufia și răzvrătirea, are și diferite numiri. Dintre toate numirile lui notăm doar câteva: Lucifer, diavol, satana și drac.

3. Lucifer e căpetenia cetei a II-a îngerești, după cele 9 cete areopagitice. El a gândit răzvrătirea. Ca potrivnic e numit Satana. Ca rău și chinuitor de oameni e numit diavol; ca slugă grabnică la toate relele e drac, înger căzut supus căpeteniei sale răzvrătite.

4. E dușman al lui Dumnezeu și al omului. A crezut el, că va putea răsturna pe Stăpânul lumii din scaunul slavei și să fie el „stăpân”. Un nebun, care crede nebunia lui.

5. Dar vrea să învețe și pe oameni aceeași nebunie, să-i lege la carul nebuniei lui.

6. El e legat de Dumnezeu în nebunia lui, și, până la o vreme, liber să-și facă lucrul fărădelegii - între anumite limite.

7. O altă caracteristică a lui e că ține să fie ascuns, ocult, să lucreze fărădelegea din umbră. Vrea să asigure pe oameni că el nu există. Din viclenie își tăgăduiește existența și se acoperă cu bolile sistemului nervos. Iar lumea modernă s-a „izbăvit” de mentalitatea magică numindu-i prezența: nevroză, psihoză, isterie, paranoie etc.

8. Tot ce numim noi fărădelege și păcat e o acțiune a prezenței diavolului asupra sufletului și deciziei noastre. S-ar putea defini păcatul.

și cam așa; o conspirație între om și diavol împotriva legii lui Dumnezeu.

9. Voința lui e să scoată pe om din ascultarea de Dumnezeu și să-i aducă în ascultarea sa. Prin ascultare te faci fiul celui de care asculți: asta înseamnă fiul lui Dumnezeu, sau, cazul contrar, fiul diavolului. Pe românește: „omul lui Dumnezeu” sau „omul dracului”.

10. Avem deci aspectul clinic al acțiunii demonice, fie pe fond nervos, fie pe fond psihic. Dar avem și aspectul genetic - degenerativ.

11. Omul are și o biografie genetică, o contabilitate, o evidență „la zi” a tuturor faptelor, cuvintelor și gândurilor sale. Toate se rezumă în „codul genetic” și se transmit urmașilor, ca virtualități posibile. Se înscriu deci și toate biruințele diavolului asupra sufletului, a omului în expresia lui totală.

12. Că nu toate se și transmit, aci e o altă taină a alegerii ce să se transmită și ce să fie scos din circuitul vieții, e o altă problemă, altă temă. Aci e activă o altă energie: pocăința, schimbarea de ascultare.

13. Prinde pe oameni cu aceeași undiță a aceluiași „pom al cunoașterii binelui și a răului”. Al plăcerii și al durerii. Prinde pe oameni cu plăcerea ca „bine”, și-i face să alerge după acest bine, biciuindu-i cu durerea ca „rău”. Îi prinde într-un cerc vicios.

14. Prinși în acest cerc vicios, ca să nu se trezească că-s prinși într-o minciună, le aduce o altă minciună și mai mare: că ascultarea de Dumnezeu e o aservire a libertății lor unui „tiran”. Dumnezeu e tiranie. El vrea să-i libereze de un tiran.

15. Mai mult: „tiranul” trebuie omorât. Așa s-a născut „teologia unui dumnezeu mort”, care nu e nicidecum identic cu Cel Răstignit.

16. Dar în câți creștini Dumnezeu e un tiran - care le-ar sta în calea dezlănțuirii patimilor - sau un mort, sau un mit.

17. Căci, sub influența, sub sugestia hipnotică a lui, câte minți nu-și deschid porțile celei mai mari minciuni și erezii: a tăgăduirii existenței lui Dumnezeu ?

18. Omul, în „libertatea” lui, în „eliberarea” lui, „poate” „lichida” pe Dumnezeu. De fapt se lichidează pe sine din fața lui Dumnezeu: înnebunește, se satanizează.

19. Procesul acesta, descris aci psihologic, poate deveni colectiv, peste viața individuală, așa putem avea - către sfârșitul lucrurilor - satanizarea istoriei.

20. - Cum? Cum se lasă Dumnezeu batjocorit, tăgăduit, omorât ?

- Respectând și ultimele consecințe ale libertății spiritului omenesc, cu care ne-a înzestrat.

20^a - Dumnezeu bate în retragere ?

- E o Teodicee.

Iisus Hristos „stă” răstignit până la sfârșitul istoriei, până la A Doua Venire.

Gadarenii Îl dau mereu afară din hotarele lumii acesteia.

„Lumea” (pentru care nu S-a rugat Iisus, ca fiind slava deșartă, pofta simțurilor și trufia vieții) stă acum cu atât mai strânsă pe lângă turma ei de porci și de vitei de aur.

„Noi îl ascultăm pe el” (prințul veacului acestuia), pe „Tine Te ardem pe rug.” „Dixi!”

20^b. Astăzi oamenii, înlănțuiți de patima de dominație și „dezlegați” de „tirania lui Dumnezeu”, se găsesc în fața rugului imens capabil să distrugă planeta. „Pământul și toate cele de pe el, de istov vor arde. Stihiile, arzând, se vor desface” (II Petru 3,10).

20^c. Știința, fizica atomică, ne pregătește acest rug.

Declanșarea războiului, acum, nu mai e o treabă de cavalerism, ci o treabă de aparate. Și dacă aparatele „tâlcuiesc” greșit o imagine de pe ecranul Radar, acestea declanșează, ele, cataclismul.

21. „Toată «lumea» zace în cel rău!” (I Ioan 5,19) Dar: „Știm că din Dumnezeu suntem și în El (Dumnezeu) trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28).

22. Între aceste tensiuni, între atari opțiuni se maturizează libertatea spiritului.

23. Cei ce luptă - cu sine, întâi - pentru ascultarea de Dumnezeu, El le ajută și-l biruie pe cel rău. Aceștia se mântuiesc; ceilalți se pierd și merg în vecii vecilor, cu cel de care au ascultat.

IV

1. Atotprezența lui Dumnezeu - de la micro-cosmos la macro-cosmos, de la înainte de a fi lumea până la sfârșitul ei - nu sunt numai propoziții dogmatice. Nu avem cuvinte în vocabularul omenesc care să exprime apropiat atotprezența lui Dumnezeu la toate nivelele existenței. Numai când Dumnezeu va fi totul în toți și în toate (I Corinteni 15,28):

îndumnezeirea prin Har a creației, atunci se va înțelege mai bine atotprezența lui Dumnezeu.

2. Nici atunci nu e panteism, nici pan-enteism. E scoasă definitiv posibilitatea răzvrătirii din creație.

3. Până atunci avem pe Dumnezeu asistând și menținând în existență și finalitate toți atomii și toate celulele existenței. Pe deasupra, îndrumând libertatea spiritului spre destinația sa, gândită de El la creație, dar

4. pe Dumnezeu Îl avem - până atunci - atotprezent și ca judecată. Și ca pe Cel ce ne poate da muncitorilor să ne chinuiască, pentru lipsa noastră de minte.

5. Deci „în El trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28) sub Har sau sub judecată.

6. Textul din Faptele Apostolilor (9,15-16), prin care Iisus explică lui Saul, scopul arătării Sale și a misiunii ce-i dă să împlinească între oameni.

*

ȘTIM CĂ DE LA DUMNEZEU SUNTEM ȘI LA DUMNEZEU NE ÎNTOARCEM

(cf. Ioan 13,3)

Știm că de la Dumnezeu suntem și la Dumnezeu ne întoarcem, dar înainte de întoarcere suntem trimiși pentru probă în lumea aceasta. De asemenea știm că lumea aceasta întreagă, zace în cel viclean, care-i îngăduie să verifice: libertatea noastră, credința și dragostea noastră. Aici se face dovada ai cui fii ne facem: ne confirmăm obârșia divină, ne facem fiii lui Dumnezeu și Îl chemăm „Tatăl nostru”; ne tăgăduim această obârșie, ne înghite lumea aceasta și vicleanul ne face fiii săi, fiii pierzării și la Dumnezeu nu ne mai întoarcem.

Iată situația omului în fața celor două căi. O cale largă, cât fața pământului întreg și altă cale îngustă, cât o punte de lemn peste o apă foarte mare, pe care mai nimeni nu trece.

Pentru această delimitare de căi a venit în lume Dumnezeu însuși, luând asupra-Și și firea omenească spre a se înțelege cu noi și a ne ajuta întoarcerea - căci aceasta este mântuirea. Înainte de venirea Dumnezeu-Omului pe pământ nu era mântuire. De aceea El ne este și învățătorul și ajutorul și Calea și Adevărul nostru.

„În nimeni altcineva nu este mântuire decât numai în Iisus Hristos, și Acesta răstignit” (Faptele Apostolilor 4,12; I Corinteni 2,2)

Iar El ne-a învățat:

„Cine vrea să fie ucenicul Meu să se lapede de sine, de tot ce are, ba încă și de viața sa; să-și ia crucea sa, în fiecare zi, și să-Mi urmeze Mie; căci cine va vrea să-și cruțe viața sa o va pierde, iar cine o va pierde pentru Mine și pentru Evanghelie o va câștiga” (Luca 9,23-24).

Iar cine își va câștiga viața în condițiile lepădării de sine, a luării crucii în fiecare zi, ba și a morții vieții acesteia pământești pentru cauza lui Hristos, în schimb viață veșnică va afla. „Iar viața

veșnică aceasta este: să te cunoască pe Tine, singurul adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis” (Ioan 17,3).

Ucenic e numai cineva care vrea să învețe o meserie sau o cale și nu se lasă până nu le învață. Unii se lasă de meserie, părându-li-se grea și nu mai umblă și după o „viață veșnică”, mulțumindu-se cu cea vremelnică și muritoare. Aceștia nu mai urmează Domnului Hristos, ci lumii acesteia și momelilor ei. Ei se mulțumesc cu un Iisus Hristos istoric și cu o hârtie de Botez. Mai departe nu riscă nimic, că-i suferință și risc al rațiunii. Nici aceștia nu se mai întorc Acasă, în Împărăția lui Dumnezeu.

Examenul de admitere la școala Domnului Hristos e această lepădare totală de sine și pe toată durata vieții pământești. Foarte puțini reușesc la acest examen. Dar ei „cred” că l-au luat.

*

* *

IISUS HRISTOS: „CALEA, ADEVĂRUL ȘI VIAȚA”

(Ioan 14,6)

„Pildă v-am dat vouă...” Fecioria, sărăcia și ascultarea (cele trei voturi călugărești). Nici una nu e ușoară, după cum le-a dus Iisus în viața și persoana pământească. Mai ales una e aproape de negăsit chiar la călugări: ascultarea până la moarte, cum o avea El. De asemenea e cu totul rarisimă smerenia lui Iisus: „Căutați la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți avea liniștea sufletelor voastre” (Matei 11,29).

Adevărul nu e o abstracțiune, ci e o persoană și anume persoana supremă: Dumnezeu. Satana e minciună și tatăl minciunilor, cu care amăgește oamenii care nu stau și nu trăiesc în Adevăr ci iau minciunile ca „adevăr”. De aci vine că „știința îngâmfa” (I Corinteni 8,1).

Deci câtă vreme știința omenească nu vrea să recunoască un Autor conștient al existenței și al legilor ei, rămâne închisă în neștiință și amăgire. „Știința lui Dumnezeu” (Romani 11,33) e altceva decât „împotrivirile științei (I Timotei 6,20) omenești, care abia descifrează ceva din cea a lui Dumnezeu. „Știința fără conștiință e pierzania sufletului”. „Știința înainte de orice e conștiință.”

Iar Viața, e altceva decât numesc oamenii viață; ei o numesc pe cea a trupurilor și a patimilor. Iar Iisus se referă la o altă viață, viața veșnică, Viața îndumnezeită - adevăratul sens care l-ar avea viața pământească a credincioșilor și prea puțini l-au arătat pe pământ.

Iar smerenia e dar al Duhului Sfânt, dat celor ce cu adevărat s-au lepădat de sine, de iubirea de sine, de primul pui al diavolului - cum zic Părinții. De altfel de aci se despart apele între creștinism și lume, dar nu numai lepădarea de sine, ci și de toată ordinea și dezordinea lumii.

Dar smeriți sunt numai și numai ascultătorii până la moarte. Ceilalți oricâte virtuți ar avea le pot pierde pe toate.

Dumnezeu Duhul Sfânt locuiește și lucrează în sufletul urmașului Domnului Hristos, toate darurile Sale, după puterea și chemarea fiecăruia, ca sens al vieții pe care o duce conștient pe pământ.

Dar nu locuiește într-un trup supus păcatului, deci stăpânit de Satana.

Duh cu duh se luptă ca să câștige omul, dar omul trebuie să fie conștient de acest război și ocupație.

*

CINE ESTE IISUS ?

- Spre deosebire de toate religiile pământului, Iisus e profețit cu mii de ani înainte - cu amănunte.

- A spus-o El însuși cine este, în trei împrejurări:

1. femeii samaritence, la fântâna lui Iacov (Ioan 4,26).

2. orbului din naștere, care L-a mărturisit prooroc în templul din Ierusalim (Ioan 9,37).

3. ucenicilor înainte de Sfintele Patimi (Ioan 13,19).

Oamenii, cu de la sine putere, n-au putut spune cine e Iisus. Ei și-au dat părerile lor omenești, care n-au putut urca mai mult decât până la profeți reînviați.

Atunci Iisus i-a întrebat pe ei, pe ucenicii care-L cunoșteau mai bine, din faptele și cuvintele Sale. Nici ei n-au putut răspunde cu de la ei pricepere. Atunci a răspuns Dumnezeu, prin Revelație. „Tu ești Hristos, Fiul lui Dumnezeu Celui viu!” (Matei 16,16).

Răspunsul care l-au cules ucenicii din popor, se poate lărgi până la zilele noastre. Și azi zic oamenii despre Iisus, că e ca unul din oamenii mari ai lumii, ca Moise, Rama-Krișna, Buda, Mahomed - unul din Marii Inițiați.

Atâta pot oamenii răspunde. Parcă e un plafon al minții omenești. Deci după oameni, Iisus e un om ca oricare altul.

Răspunsul era necesar, căci de la această poziție a omului față de Iisus atârna mântuirea sau pierzania sa. Anume: Iisus nu e un om ca oricare altul, ci **un Om ca nimeni altul** dintre oameni: un om dublat de Dumnezeu. El era om adevărat și Dumnezeu adevărat, deodată.

Pe această piatră de temelie se întemeiază tot creștinismul - și din cauza acestei temelii neobișnuite dăinuiește fără de sfârșit, împărăția veșnică.

Și ce e creștinismul ?

- A doua creație a omului.

Pe butucul sălbătic al firii omenești, a altoit Dumnezeu o mlădiță nobilă, un om de alt neam decât oamenii pământenii, un om ceresc.

Acesta ni s-a făcut nouă fire nobilă, și, ajutat de concursul libertății și voinței noastre, noi trebuie să dăm roade cerești: felul de a fi, faptele și cuvintele lui Iisus. Cu un cuvânt, prin îmbrăcarea noastră de la Botez și celelalte Sfinte Taine, în Hristos, prin această naștere a noastră din nou, **desăvârșirea** - după care tânjim din străfunduri de ființă - a devenit posibilă.

Dar cum zic: pe mărturisirea dumnezeirii lui Iisus.

Iată cum Nașterea lui Iisus în peșteră se repetă real în fiecare botezat. La sfârșitul istoriei se va întreba câtă asemănare am câștigat cu Iisus, nu cu Moise sau alții din Marii Inițiați.

Această asemănare, care se poate prinde încă din viața aceasta, e uniforma împărăției viitoare.

*

REVELAȚIA ȘI FERICIRILE APOCALIPSEI

În sufletul omenesc se cerne un străfund de tristețe, după un Paradis pierdut. Se ispitise omul să cunoască, înainte de vreme, binele și răul. Ca urmare se văzu pe sine gol și nu mai văzu pe Dumnezeu. Se trezi îmbrăcat în haine de piele, întemnițat în trup și aruncat din Rai în lumea aceasta.

În urma sa se închiseră ușile și o pază de foc rămase de strajă.

Afară, sufletu-i ajunsese pradă amăgirilor, gustă amarul plăcerilor, iluzia bucuriilor, întunecarea cunoașterii. O singură stea luase cu sine de pe cerul Raiului: steaua conștiinței. La lumina ei văzu că viața și-o făcu suferință, când nu și-o făcu de-a dreptul iad. La lumina ei văzu sfârșitul vieții: moartea, Sodoma și potopul, apa și focul plătiră cunoașterea dată de șarpe.

Dincolo de zare, înspre Dumnezeu: întunerec nepătruns.

Și a fost așa vreme-ndelungată, multe mii de ani de-a rândul. Zbuciumarea minții cu întrebări fără răspuns și străfulgerări de-o clipă din cealaltă lume maturizară omul să poată primi adevărul în locul umbrelor.

Acum, făpturi cerești și o stea călătoare, neobișnuită, vestiră pământului „Bucurie mare”: Dumnezeu dăruie oamenilor, în noaptea Crăciunului, Pacea, sub chipul gingaș al unui Prunc.

I

Veni smerit sub lege, Cel ce, în tunete, dete Legea în Sinai. Dumnezeu-Om veni să stea de vorbă cu oamenii, pe limba lor, și să răspundă la toate întrebările fundamentale ale sufletului omenesc. Căci setea cunoașterii și foamea de adevăr e mai mare în firea omenească, decât setea de apă și foamea de pâine.

Adevărul este condiția de echilibru a ființei omenești. Minciuna sau amăgirea e terenul care fuge de sub picioare, provoacă dezechilibru, căderea și decăderea, pervertirea spiritului.

Care-i adevărul despre lume și viață, care-i adevărul despre moarte, despre nemurire, care-i adevărul despre o altă lume, despre Dumnezeu chiar, despre om, văzut sub perspectiva zbuciumatei

sale istorii - toate acestea nu sunt decât neliniști și cutremure de pământ, sub slabele picioare ale minții omenești.

Dar, toate acestea se văd cum sunt, cu adevărat, numai când sunt privite de la Dumnezeu spre lume și om, iar nu când sunt privite de omul din lume spre lume și om. O justă și adevărată concepție despre lume și viață nu o are decât numai Dumnezeu, ca unul care a creat Universul văzut și nevăzut, al cărui rezumat - microcosmosul - e omul, după cele două naturi ale sale, văzute și nevăzute.

În Iisus Hristos, Dumnezeu-Omul, Adevărul se descoperă El însuși omului. Cuvântul, Rațiunea divină, care are attributele Absolutului, Cuvântul care zidi lumea și pe om, se întrupa în firea omenească: avu loc Revelația.

De acum adevărul lucrurilor are garanție divină. Adevărul nu mai e teorie a cunoștinței, nici reprezentare sau părere a minții, nici numai concordanță a lucrurilor cu intelectul, ci Ființă Supremă, Rațiune de existență și de finalitate a lumii și a omului sub modul eternității.

Dar Revelația în Iisus Hristos nu înseamnă numai Adevăr; Iisus Hristos veni între oameni Cale spre Dumnezeu și Viață spre viață veșnică, sădindu-se ca atare: altoi de om ceresc în adânc de om pământesc, să-l facă și pe acesta ceresc.

Calea regăsirii Paradisului pierdut, reabilitarea definitivă a firii omenești prin Iisus Hristos, are însă mai multe și importante popasuri.

Mai înainte de toate, semnificația Nașterii lui Iisus Hristos în peștera de la Betleem nu rămâne ca simplu fapt istoric, ci are o **continuitate, un continuu prezent**, ca fapt al nașterii Omului ceresc în fiecare botezat. De atunci încolo, **noi** suntem pentru Pruncul Iisus peștera din Betleem, deasupra căreia lucește steaua conștiinței.

Deci primul popas, și cel mai important, al întoarcerii firii omenești, de la lume spre împărăția lui Dumnezeu, este Taina Botezului. De altfel, însăși Biserica a rânduit o foarte semnificativă apropiere de timp - câteva zile doar - între Nașterea din Betleem și

Botezul în Iordan. Căci Botezul Domnului institui **pentru om** Taina Botezului, prima treaptă care face posibilă și pune începutul întoarcerii omului în Paradisul pierdut.

Aci în Iordan, Dumnezeu întrupat strică blestemul morții, călcă în picioare zapisul lui Satan asupra sufletului oamenilor, de la care vine toată muncirea și tot iadul în viața omenească.

Care este deci, mai amănunțit, semnificația acestei re-nașteri de sus ?

Sufletul se încredințează lui Hristos, Mirelui venit din cer, care aduce omului darul jertfei de răscumpărare. Iar sufletul, mireasa lui Hristos (sufletul, în grecește e feminin), aduce, la rândul său, legământul renunțării la Satana.

Textul Revelației spune: „De aceea a venit Hristos în trup ca să surpe lucrătura lui Satan” (I Ioan 3,8), în sufletele celor botezați. Deci deși intenții divine suntem, dar, născându-ne în trup, în planul existenței reale, ne naștem de fapt în câmpul durerii, în păcat. De aci nu avem nici o ieșire - ca din temniță - decât numai prin renașterea în Hristos, cea din apă și din Duh. De aci începe liberarea fiilor lui Dumnezeu, care cresc și se întăresc cu Duhul. De la Botez suntem și fiii lui Dumnezeu.

Strălucirea stelei conștiinței crește dacă e urmată toată calea ascetică, despre care nu facem aci decât pomenire în treacăt. Căci păstrarea activă a acestei curății în dar, e mult mai ușoară prin practica virtuții, decât prin lacrimile pocăinței.

Dar Botezul nu însemnează numai renaștere și îmbrăcare în Hristos, viață după Duh; mai înseamnă și acceptarea unui greu destin în lume: jertfă și moarte după om - omul cel vechi. Însemnează, tot în Botez, trăirea pe viu și a altor momente ale vieții lui Iisus.

„Mai am un botez, ca să fiu botezat, și câtă nerăbdare am, până ce sa va îndeplini.” (Luca 12,50).

Acesta era Cel de pe cruce: Jertfa de răscumpărare: moartea Dreptului înaintea lui Dumnezeu în locul morții păcătosului om, ca acesta să fie iertat. Iar, pe de altă parte, moartea Dreptului schimbă sensul morții ca pedeapsă a omului pentru păcat, făcând-o de acum,

numai moarte a trupului păcatului, eliberând sufletul spre viață. Botezul lui Hristos ca jertfă face și sufletul omenesc capabil de jertfa pentru Dumnezeu. Aceasta începe cu practica, de fiecare zi, a lepădării de sine și crește până la totala lepădare de viață, dacă împrejurarea o cere.

Biserica face această legătură între înțelegerile celor două Botezuri ale lui Iisus, când, după săvârșirea Botezului prin apă și prin Duh, dă noului botezat și prima Împărtășanie: Jertfa cea de-a pururi.

Sfântul Ioan Gurădeaur, într-o dimineață de Paști „ură de bine noilor botezați și-i îndemnă la luptă spirituală în a cărei arenă, de aci înainte, Hristos va fi cu ei, sau mai exact **în ei**. Pentru aceasta El le dă nu numai niște arme de luptă, ci o hrană, care este propriul Său Trup și Sânge”.

Și continuă sfântul Ioan Gurădeaur: „Precum în Egipt sângele preînchipuitor al Mielului alungă pe îngerul nimicitor, tot așa - și cu mult mai mult - Sângele lui Hristos, care înroșește limba neofiților, pune pe fugă pe vrăjmașul spiritual. Sângele și apa care au curs pe cruce din coasta Domnului, cea împunsă cu sulița, este apa Botezului și sângele Sfintelor Taine. De aci înainte Hristos ne hrănește cu propria Sa ființă (substanță), ca o mamă pe noul ei născut.”

De acum, dând toată atenția trezirii metodice a energiilor divine, sădite în suflet, la Botez, trăirea lui Hristos devine realitatea culminantă, la care poate ținti un om credincios pe pământ.

Cu trupul purificat de patimi, cu rațiunea poleită de Har, cu viață renăscută în făptura cea nouă, cea pogorâtă din Cer, înțelegerile lucrurilor iau o altă înfățișare și se umplu de un alt sens, metafizic. Aceasta se datorește ieșirii rațiunii din labirintul cunoașterii omenești, în lumina Rațiunii Divine a lucrurilor, cu care are de acum contingență (atingere) ca fiu al lui Dumnezeu, sau „dumnezeu după dar” (Sfântul Simeon Noul Teolog).

Prin Hristos ne țesem cu ființa Adevărului viu; steaua conștiinței răsfrânge lumina dumnezeiască și peste îmbrăcămintea

opacă a trupului, cum a făcut întâi cu fața lui Moise și cu foarte mulți încoace. Ne bucurăm, în sfârșit, de „libertatea fiilor lui Dumnezeu”, chiar dacă „lumea” pune împotriviri de moarte Arhidiaconului Ștefan, primului mucenic al evidentei divine.

Așa se ajunge, cu iubirea de Dumnezeu, până la lepădarea totală de sine; după cum, invers, cu iubirea de sine se ajunge până la lepădarea totală de Dumnezeu.

II

Întruparea istorică a lui Dumnezeu-Om pe pământ, ca a doua creație a omului și a lumii, a despărțit istoria în două. Până la nașterea lui Iisus e trecutul omului. De la nașterea lui Iisus Hristos sub vreme, până la A Doua Venire, avem prezentul. „Iată Eu cu voi sunt până la sfârșitul veacului” (Matei 18,20). „Eu sunt cu voi” e un continuu prezent cu fiecare credincios care vine în lume și El îl face liber de lume și-l curățește de păcat, până la măsurile desăvârșirii. Acest lung prezent dăinuiește ca eră a noastră, ca eon creștin, până la ultimul credincios posibil în lumea aceasta. Când însă oamenii se vor răscula desăvârșit împotriva lui Dumnezeu, conștient sau inconștient, și va fi așa în toată lumea, atunci vine sfârșitul prezentului. Atunci Împărăția lui Dumnezeu va veni și în afară întru putere și slavă mare. Atunci se va arăta și în afară, în fiecare, în ce împărăție a trăit înlăuntrul sufletului său - ceea ce Judecata de pe urmă va consfinți pentru vecii vecilor.

De la Judecata de pe urmă începe viitorul, care nu va avea sfârșit. Cu alte cuvinte „timp” nu va mai fi, nici îmbătrânire și moarte, nici zi și noapte, nici întristare și suspin (Apocalipsă 10,6; 7,17; 21 și 22). De toate acestea însă avem parte în prezent, chiar ca și credincioși, și, încă cu atât mai mult, cu cât cele de pe urmă se apropie.

Dar fiindcă nimeni nu știe „sfârșitul lumii”, fără numai Tatăl, Iisus mai descoperă credincioșilor încă 7 fericiri, prin ucenicul Său iubit, Ioan, răpit în Duh și făcut văzător, mai presus de timp, al celor de pe urmă ale omului, în apocalipticul sfârșit al istoriei.

Ca să deschidem mai bine înțelegerea cuvântului, reamintim că cele 9 fericiri de la Matei privesc oarecum o realizare a chipului și asemănării în condițiile unei istorii mai potolite a evenimentelor, a unei asceze și mistici mai cumpătate, ca pe timp de pace. Ca exemplificare e de-ajuns să pomenim că, de pildă, fericirea curățirii inimii de patimi e dată în seama nevoițelor de bună voie - cât firea omenească e în stare să ducă aceste nevoițe, iar ce mai lipsește, în privința curățirii, împlinește Harul, prin purificarea pasivă, sau îndurată.

Fundalul e cam același și în cele 7 fericiri ale Apocalipsului, doar că acestea reflectă intens istoria din afară, mai prezentă, asupra sfinților, întrucât semnele lui Antihrist se întetesc: „Vremea (de pe urmă) este aproape” (Apocalipsa 1,3).

De altfel viziunea apocaliptică a istoriei, de la Luca (21,6-28), **se încheie** cu o frumoasă îmbărbătare: „Iar când vor începe să fie acestea (rele ale istoriei) prindeți suflet și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră s-a apropiat”. Pe când Apocalipsul **se deschide** cu prima fericire.

Nu putem ca, de bucuria Nașterii lui Iisus Hristos printre oameni și în oameni, să nu ne gândim cu mare dragoste și la toată opera de mântuire a oamenilor, care se desăvârșește și în cele mai apocaliptice file ale istoriei marelui prezent. O lărgire de orizont e o mare bucurie, cum n-o ai decât de pe un vârf de munte.

Apocalipsul e acest vârf vulcanic al istoriei.

III

Apocalipsul, Descoperirea sau Revelația celor de pe urmă, nu poate fi înțeles bine decât dacă ar fi citit în stări sufletești identice cu cele în care a fost scris. De aceea Apocalipsul a pricinuit multe rezerve, cu privire la primirea cărții în canonul Noului Testament - mai ales că vremile de urgie ale primelor veacuri au provocat scrierea multor apocalipse, rămase apocrife. În favoarea Apocalipsului nostru a tras în cumpănă faptul că e singurul care a fost scris de evanghelistul Ioan, pe când era exilat în insula Patmos.

Rar se întâmplă muritori care să fie conștienți și activi pe două planuri deodată: și pe planul real al existenței, pe care „se scrie”, și pe planul transcendent, al Duhului, unde se desfășoară înseși evenimentele, ca previziune a atotștiinței lui Dumnezeu. Dar, dacă așa l-a iubit Dumnezeu pe Ioan, i-a făcut cu puțință o atare strămutare. Deci trebuie subînțeleasă o trăire intensă ca să se poată citi cele scrise jos, în literă care ucide Duhul, cele scrise sus, în Duh și jar, care sunt viață, sau reflectă realități mai presus de orice îngrădire sau mărginire.

Ca un slab ajutor pentru înțelegerea deosebirilor de situație, să ne folosim de câteva analogii. Să ne gândim, de pildă, la grozăvia unui război real, trăit din plin și între filmarea lui, la care asigti, cuminte, pe urmă, într-o sală de spectacole. Atât poate prinde litera pe pământ din ceea ce vede Duhul în starea de cer. O altă analogie spre un alt înțeles: să zicem că cineva învață, citind și auzind Teologie scrisă, câțiva ani de-a rândul, ca, într-o împrejurare sufletească neobișnuită: **într-o clipită, tot** cuprinsul Teologiei să-l vadă și să-l înțeleagă într-o plinătate de adevăr, de o uluitoare luminozitate, încât ani de zile mai pe urmă să i se pară că n-ar dovedi depănarea **în timp** a unei clipe unice. Oare n-au fost un preludiu pentru însușirile excepționale ale ucenicului iubit, cuvintele cu care încheie el Evanghelia, că: „dacă s-ar fi scris toate câte a spus și a făcut Domnul, mi se pare că nici în lumea aceasta n-ar fi încăput cărțile ce s-ar fi scris?” (Ioan 21,25). Numai trăirea evenimentelor la o mare intensitate sufletească poate da dimensiuni lucrurilor până la obârșia lor, în previziunea infinită a lui Dumnezeu, în planul Providenței. Ar fi deci cu neputință de închipuit ca un ucenic al iubirii, care termină o Evanghelie cu acele cuvinte metaforice, să nu mai aibă nimic de scris... Iată a scris, ridicat deasupra timpului, poate toată istoria viitoare a creștinismului.

A „citit” în stare de extaz cele „scrise” de Providență în Duh; sau: „a văzut” în duh aprins ceea ce literele, jos, au stins. Noi n-avem soarele în original, ci literele soarelui, care nu mai dau nici căldură nici lumină; avem substantivul, nu substanța sa. Cam atâta-

i deosebirea între scrisul omului și scrisul lui Dumnezeu. El însă poate ridica duhul omului să-l facă văzător al evenimentelor în original, cât că acestea sunt previziunile lui Dumnezeu „scrise” în planul Providenței, care încă nu s-au desfășurat și în planul istoric.

Originalul e „scris sus”, la o tensiune divină; „jos” se va petrece acțiunea, dar încă nu s-a petrecut, ci se desfășoară peste fiecare rând de oameni, după gradul de păcat, care se cere ispășit prin evenimente de o anumită înfricoșare. E o carte învăluită în taină, care nu-și deschide înțelesul decât numai **după** împlinirea proorociilor.

Apocalipsul e cea mai înfricoșată carte ce s-a scris vreodată pe pământ. Descrie un continuu de războaie în care se încleștează puteri infernale peste viața oamenilor. Monștri cu chip de om și oameni cu chip de fiară dezlănțuie stihiile, din care ies asupra lumii. Fiare apocaliptice la care se închină puternicii, îi fac să bea sânge de om, sângele sfinților. Cataclisme geologice, pârjolirea pământului, satanizarea istoriei, năvălirea iadului pe pământ, nu altceva - nici o măsură a urgiei lui Dumnezeu nu stăvilește „puhoaiile desfrâului” (I Petru 4,4) și stricăciunii omenești. Balaurul cel mare, sau Satana, îi ține așa de strâns legați pe oameni de spurcatele păcate, încât aceștia nu se pocăiesc nici în fața cataclismului. Dimpotrivă, hulirea lui Dumnezeu nu mai are margini, ci crește în mai mare măsura decum cresc calamitățile morții.

Ca atare arderea pământului de istov și a tuturor lucrurilor de pe el (II Petru 3,10) rămâne ultima soluție; iar iadul se impune cu necesitate ca singura modalitate de a restabili ordinea divină a lumii - temnița în care să fie închise pentru totdeauna: nebunia, răutatea și păcatul, dimpreună cu toți cei ce le-au iubit pe acestea.

Satana pune grele probleme lui Dumnezeu, în legătură cu omul.

De aci omul nu scapă teafăr decât spălându-și firea în sângele Mielului. Aceasta-i unica soluție insistent arătată de-a lungul Apocalipsului, ca izbăvire de puterile răului. Jertfa Mântuitorului are deci valoare dogmatică în sine, ca act de răscumpărare a

omului de sub blestemul morții; iar valoarea antropologică (pentru om), constă în faptul că are putere în cei ce se mântuiesc, să-i antreneze și pe ei în nevoințele lepădării de sine, până la moartea pentru Hristos.

Cuvintele lui Iisus: „dar am un botez, ca să fiu botezat, și câtă nerăbdare am până ce se va împlini” (Luca 12,50), capătă viață și putere și în cei chemați, aleși și credincioși ai Săi. În mod concret: se naște și se botează în noi Iisus Hristos, Omul cel ceresc, Făptura cea nouă. Această putere de sus e capabilă să ne ducă și pe noi, făpturi de jos, până la măsurile lepădării totale de sine: jertfa. De aceea și analizăm mai stăruitor acum sensul celui de al doilea Botez al lui Iisus, Botezul sângelui, pentru că, în împrejurările descrise în Apocalips, numai cei ce-și spală veșmintele lor în sângele Mielului (Apocalipsă 7,14; 22,14) se fericesc și trec în rândul sufletelor, ce se așteaptă unele pe altele sub jertfelnicul lui Dumnezeu, și care numai prin jertfa vieții pentru Iisus se izbăvesc din strâmtoarea cea mare a istoriei. Deci numai această singură moarte pentru Hristos ne strămută la Viață.

În zilele noastre avem toată îndemnarea să ne gândim și în modul acesta la izbăvirea sufletelor noastre, pentru că acum lumea întreagă e înfricoșată de amenințarea declanșării cataclismului atomic. Cu acesta își vor plăti oamenii înșiși, „științific”, hulirea lui Dumnezeu.

În aceste împrejurări specific apocaliptice, practica lepădării de afurisita judecare a aproapelui și a blestematei iubiri de sine, ca singurul mod de mântuire, este tocmai elementul specific al călugăriei, numit și mucenicia cea de bună voie, cea din ascultarea necondiționată.

Nimeni nu vrea să facă pe alții mucenici pentru Hristos, ci le caută alte pricini. Și iarăși nimeni nu-i pe calea cea bună când se ia de capul lui după ispita muceniciei; dar, **a te lepăda de sine cu desăvârșire, întru ascultare, pentru darul lui Hristos, e mucenicia cea mai bună.** Această condiție de mântuire o realizează corect viețuirea de obște în ascultarea necondiționată.

IV

FERICIRILE APOCALIPSULUI

„Fericit cel ce citește și cei ce ascultă
cuvintele acestei proorociri și păzesc
lucrurile scrise în ea. Căci vremea este
aproape.” (Apocalipsă 1,3).

Cuvântul „a citi” are, în originalul grecesc un înțeles dinamic: a chema de jos, în sus, la înțelegere. E și explicabil, întrucât cuprinsul cărții e avalanșa unei trăiri a evenimentelor în original, pe viu; dar, scriindu-se jos, cele trăite sus, au ajuns pe seama literei care ucide. Deci citirea plină de înțelegere duce la învierea spiritualității, înmormântată în sicriul literelor. Trebuie deci aci o citire în duh și înțelegere, cum creștea Iisus: în duh și adevăr, ca la 12 ani să poată astupa gura bătrânilor în templul din Ierusalim, când citea și tâlcuia locuri mesianice, spre uimirea tuturor. Dacă am putea citi cum citea Iisus, care se transpunea întru ale Sale și învia înțelesul mesianității Sale și în mintea bătrânilor.

Când citești ceva și înțelegi din plin - de obicei ceva duhovnicesc - parcă te trezești din somn, sau învii din morți. Iar dacă acestei învieri a spiritului - prin înțelegere - i se mai alătură și consonanța deplină a sufletului care „ascultă”, adică, dăruindu-se pe sine total cuvântului duhovnicesc, se alătură și voința, care „păstrează”, „ține” cele primite, adică îngrijește repetând îngrijirea, atunci „temelia odată pusă” (I Corinteni 3,11) - Hristos - duce pe cel ce practică această dezvoltare duhovnicească până la dobândirea desăvârșitului dar: al nemuririi, în „Ierusalimul ceresc” (Galateni 4,26; Apocalipsă 21,2).

„Cuvinte ale proorocirii”,

Sunt înțelepciunile Revelației în Hristos, care, toate, ținând viitorul, sunt apocaliptice, sunt proorocie.

„Căci vremea este aproape”.

Ceea ce a aruncat o umbră de neîncredere asupra Apocalipsei a fost și tâlcuirea literală a „timpului” întâlnit în proorocie. Cu această greșeală se discreditează oricine care crede că poate da

date și ani pentru cutare sau cutare împlinire din Apocalips. În textul grecesc nu e cuvântul „Kronos”, vreme, timp, ani - termenul interpretării istorice sau literale, ci alt cuvânt „Kairos” care are înțelesul unui mod duhovnicesc al timpului: clipă a hotărârii, încărcată cu greu destin.

Sunt în viața omului „clipe” de acestea pline cu o întreagă istorie viitoare.

Cu Iisus Hristos împărăția Cerurilor a coborât „aproape de noi”. Când sufletul credinciosului ajunge conștient de această apropiere, când își dă seama că **este chiar în această Împărăție**, atunci s-a apropiat clipa marilor hotărâri: clipa când, în toată libertatea și în toate puterile sufletului, ne însușim destinul mântuirii, care, știm sigur, că trece prin jertfa.

Fericită clipă a unui fericit destin - rost ultim - finalitate cerească a unei vieți pământești.

*

1. „Fericit este cel ce citește și cei ce ascultă cuvintele proorociei și păstrează cele scrise în cartea aceasta! Căci vremea este aproape” (Apocalipsă 1,3).

2. „Și am auzit un glas din cer zicând: Scribe: Fericți cei morți, cei ce de acum mor întru Domnul!” (Apocalipsă 14,13).

3. „Fericit este cel ce priveghează și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol și să se vadă rușinea lui” (Apocalipsă 16,15).

4. „Și mi-a zis: Scribe: Fericți cei chemați la cina nunții Mielului!” (Apocalipsă 19,9).

5. „Fericit și sfânt este cel ce are parte de învierea cea dintâi” (Apocalipsa 20,6).

6. „Fericit cel ce păzește cuvintele proorociei acestei cărți” (Apocalipsa 22,7).

7. „Fericți cei ce spală veșmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate” (Apocalipsă 22,14).

*

„DUHUL ESTE CEL CE DĂ VIAȚĂ...”

(Ioan 6,63)

„Duhul este cel ce dă viață (veșnică), trupul nu folosește la nimic” (Ioan 6,63). Dar totuși în trup trebuie biruită moartea, prin Cel ce a înviat din morți.

Sufletul nu se dezvoltă în toată splendoarea obârșiei sale decât în continua luptă cu un neputincios (trupul) și cu un răzvrătit. Cu biruința sufletului, neputinciosul va dobândi învierea, iar răzvrătitul osânda.

Răzvrătitul și meșterul în contrafaceri „bruiază” și recepția Duhului Sfânt - dându-l pe al său „ca atare”; dar numai unde „vasele noastre comunicante” mențin, conștient sau inconștient, strâmbături (ca iubirea foarte secretă de sine - temelie și unghi de centru imperceptibile de la distanță și, cu vremea, capabile de deviații totale).

De aceea nu suntem noi „vase de bună treabă” ale Sfântului Duh, care făcea din pescari Apostoli, căci noi nu ne cunoaștem cât suntem de mânați și de complăcuți în mediocritatea „savantă” a vieții acesteia.

Practic: nu riscăm viața aceasta pentru cealaltă. Nu dăm cioara din mână pentru porumbelul de pe gard, de frică să nu rămânem fără cioară.

Credința **este** un risc al rațiunii, dar ea, credința, e primul Har al Duhului. Și cine este în Har nu se mai necăjește cu neputințele nesfârșite ale rațiunii, care-l leagă de gardul lumii fizice - ca singura lume existentă. - Deci am putea da cioara din mână pe Porumbelul de pe gardul dintre lumi.

Duhul e același, ieri, azi, în veci, ca și gravitatea, care nici ea nu are formele timpului.

Noi suntem de vină că stăm o viață în mediocritatea cunoașterii de sine și zăbovim cu integrarea într-un alt mod de existență **a acestei** vieți chiar.

Nu ne cunoaștem și nu ne ostenim să ne aflăm latențele, virtualitățile și nostalgiile noastre paradisiace. Așteptăm să fim aruncați în împrejurări excepționale, să vedem apărând puteri și însușiri care așteptau în latență, dar pe care nimeni n-ar fi crezut că le are.

Când nu mai ai nimic de pierdut, ai totul de câștigat.

Duhul Sfânt însă nu sălășluiește în trupul supus păcatului. (Definiția păcatului explică mai bine acest lucru).

Duhul omului primește (cu voia sau cu neștiința) și duhul rău, cu care se face una și devine fiul celui rău.

Deci nivelele de existență se întrepătrund, se cuprind sau se exclud. Pe terenul inimii și minții se petrec o mulțime de „lucruri”, care exprimă prin cele dinafară cele dinăuntru.

Căci pe Dumnezeu nu-L putem cunoaște decât prin Duhul lui Dumnezeu, care-L recunoaște ca Tată al nostru.

Fiii lui Dumnezeu și fiii diavolului - atârnă de libertatea și de rezistența noastră.

Că de ce e îngăduit și diavolului să intre în om ?

- Fiindcă darul libertății îi permite omului să-l opteze și pe el, nu numai pe Dumnezeu. Există chiar și un cult al lui Satan.

Am pierdut sufletul, l-am exilat pe fundul mării intereselor, afacerilor, patimilor, banului și tuturor idealurilor pământești. Cade pradă oricărui atentat al lumii din afară și tocmai oamenii cei mai înzestrați sufletește sunt cei ce se prăbușesc mai adânc sub povara, efectul rezonanței cu care puterea lor spirituală amplifică și înăsprește toate emoțiile, deziluziile și tulburările obișnuite. Iată de ce, oriunde s-a dărâmat un templu, trebuie să se întemeieze un spital de boli nervoase.

Sufletul nu e una cu natura sau sensibilitatea corpului și a lumii în care se dizolvă el prea adesea, ci e cu totul altceva și reprezintă o cu totul altă lume.

Nici măcar „armonie” între omul senzual și cel spiritual nu există și nici n-a existat vreodată. Un echilibru nu-l poate da între ei decât respectarea ierarhiei, supunerea senzualului în fața

spiritualului, prin acea putere a lui Hristos în suflet, care dezarmează orice obsesie a preocupărilor senzuale, trezind până și carnea la o astfel de viață, încât și aceasta își integrează trebuințele sale în ansamblul intereselor spiritului.

APROAPELE

1. Domnul Hristos a rezumat Legea și Proorocii în aceste două porunci: în iubirea de Dumnezeu și în iubirea de oameni, zicând: „Iubește pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău; iar a doua poruncă asemenea acesteia este: să iubești pe aproapele tău, ca pe tine însuși” (Marcu 12,30-31).

Și cine e „aproapele”, de asemenea a lămurit: e tot omul și mai ales cel căzut între tâlhari, ba poate cu cât e mai căzut între tâlhari. Iar tâlhari sunt mai ales dracii „tâlharii cei de gând”, cum îi numesc Părinții.

2. La Judecata de pe urmă, cea „înfricoșată”, la care se hotărăște soarta pentru veșnicie a fiecărui om, iarăși suntem aduși de față cu „aproapele”. Cum ne-am purtat cu fiecare om care ne-a fost, în fel și chip „aproapele” nostru, în decursul vieții pământești.

Adică cum ne-am purtat cu oamenii? - după porunca iubirii de oameni sau după iubirea de sine. Iubirea de sine e altă lege, care nu poate împlini nici iubirea de Dumnezeu, nici iubirea de oameni; aceea e egoismul și „egoismul” e osândit la petrecerea cu diavoli în vecii vecilor.

3. Sfinții Părinți au un cuvânt: „Ai văzut pe fratele tău? - Ai văzut pe Dumnezeu tău!” (Sfinții Părinți sunt împlinitori ai poruncii lui Dumnezeu și de la Dumnezeu vorbesc ce vorbesc.)

Când trăim zilele noastre pământești conduși de porunca iubirii de Dumnezeu, altfel vedem pe aproapele; îl vedem cu ochiul lui Dumnezeu: nu-l judecăm, nu-l osândim, nu-l blestemăm, nu-l urâm, nu-l despărțim de noi, îl răbdăm, îl așteptăm - mai ales îl înțelegem. Ca să ne putem purta cu el așa, trebuie să știm **în mod reflex, adică dintru adânc și mai înainte de orice luare prin surprindere:** că el (oricine ar fi el), e - și el - fiu al lui Dumnezeu, și că noi toți suntem frați, fiii Aceluiași Părinte.

Ca adânc hotărâți pentru iubirea de Dumnezeu și de oameni drept linie de conducere a noastră în viață să mai știm și faptul că și aproapele are Botezul, deci are pe Domnul Hristos în tainicul

inimii și minții sale. Deci e și fratele un purtător de Hristos - cât că știe și el, sau nu știe acest lucru, dar știi tu. De asemenea știi, și despre tine însuși, că și tu ești un purtător de Dumnezeu. Deci altfel te vei purta și vei vorbi, înaintea lui Dumnezeu, cu aproapele tău.

4. Dar cel mai aproape al nostru e însuși Domnul Hristos, pe Care-L avem în noi ca o altă natură - cerească - în care ne-a născut a doua oară - Sfântul Botez - prin care ne-a înfiat și ne-a făcut și moștenitori ai împărăției lui Dumnezeu. Căci: Sfântul Botez este desăvârșit. Cât îi suntem de datori? Datori cu viața, cu iubirea, cu moartea chiar, pentru El și pentru dumnezeiasca Lui iubire de oameni dusă până la Jertfa de pe cruce; dar nu desăvârșește pe cel ce nu împlinește poruncile - și apoi că petrece cu noi, ajutându-ne, în toate zilele, până la sfârșitul lumii.

5. Avem însă pe unul - nefârtatele - ba chiar mai mulți, uneori legheoane, care ne pun (piedici) la probă dragostea și libertatea de orientare a vieții: trăim adică după lume și trup, sau ținem să trăim modul vieții veșnice încă de pe pământ și vrem să ne conducem zilele vieții după altă lege: **a iubirii de sine**, rădăcină a iubirii de slavă în lumea aceasta, a măririi, a stăpânirii peste aproapele, ba chiar și a dușmăniei asupra lui. Iar „aproapele” e acul de cumpănă care ne arată, la fiecare prilej, spre care împărăție înclinăm și al cărui chip, asemănare, întipărim. Acest luptător împotriva are două ispite cu care vrea să ne biruie și să ne scoată din calea lui Dumnezeu: ispitele prin plăcere și amenințările prin durere. Cu acestea vrea să ne lege de împărăția lui, întărind iubirea de sine, care e o iubire trupească de sine și de lume, dar care amândouă, cu lume cu tot, „zac în cel viclean” (I Ioan 5,19), împărăție care are multe împărății... Deci în fiecare zi suntem într-un război nevăzut, prin surprindere!... Și amănuntele, mărunțișurile, sunt cele ce ne iau prin surprindere. Dar mărunțișurile, care ne iau prin surprindere, au niște urmări foarte mari: dovedesc apartenența noastră la una din cele două împărății. Așadar, ori de câte ori ieșim din mărunțișurile zilei, ascultând de **iubirea de sine**, am ascultat de nefârtatele; și ori de câte ori le-am rezolvat prin **lepădarea de**

sine, am ascultat de Cel ce ne-a cerut lepădarea de sine, condiție care face loc în noi, **iubirii de Dumnezeu și de oameni**. Și - important - de cine am ascultat - luați prin surprindere cu neînsemnătatea aparentă a mărunțișurilor - ai aceuia fiu ne facem cu acel prilej. Deci de foarte mare folos ne este să fim înarmați cu o foarte mare ATENȚIE: **după care lege** gândim, vorbim și lucrăm, în conviețuirea cu oamenii și cu întâmplările. Nu putem prevedea felurimea „aproapelui”, nici a împrejurărilor; dar legile de comportare ale noastre, nu sunt decât două și le-am putea avea **în reflexul minții și al inimii** noastre, oricât **de** fulgerătoare ar fi surprinderile amănuntelor. Iar conștiința atotprezenței Domnului Hristos, din rugăciunea neîncetată, nu poate fi luată de iuțea nici unei surprinderi, niciodată.

6. După ce „nefărtatele” și-a asigurat **iubirea de sine în ascultătorii săi**, de aci decurg toate patimile răutății în modul cel mai logic cu putință. Practic sporirea răutăților tot prin mijlocirea „aproapelui” se întărește. Iată ce se petrece în nevăzutul oamenilor, în spatele, în ascunsul vederii lor. Iubirea de sine e un paravan în dosul căruia operează viclenii: gândurile, vorbele și faptele fratelui contra fratelui, aprinzându-i pe amândoi în contradictoriu până la vrăjmășie și bătaie la sânge, pentru te miri ce nimicuri. Ei nu-l văd, nici nu-l simt cum îi hipnotizează din umbră, ei crezându-se foarte treji și având fiecare „perfectă dreptate”.

Iată scoasă din luptă legea lui Dumnezeu a iubirii de Dumnezeu și de oameni; cu prilejul unui nimica toată s-a ajuns chiar la uciderea aproapelui, căci ura așa e calificată: ucidere de om. Privirea pătimasă a ochilor, cădere în curvie și așa mai departe, după Predica de pe munte.

Iată cum Satana biruie pe Dumnezeu în războiul nevăzut, ivit prin surprindere pe terenu¹ minții și inimii omenești, cu prilejul unui fleac de nimica - dacă nici unul din doi nu-și aduce aminte (- „uitarea”, „uriașul vicleanului”) că o luptă pe viață și pe moarte sunt toate zilele vieții noastre pe pământ. Căci toate biruințele iubirii de sine sunt moarte și împărăție a morții; și toți iubitorii de sine sunt niște morți care „cred” că-s vii.

7. Războiul nu e suprimat pentru că numai așa avem prilejul să creștem de la chip la asemănare, biruind pe vicleanul cu ascultarea de Domnul nostru Iisus Hristos, precum ne-a învățat în Predica de pe munte (Matei cap. 5, 6 și 7) și cum ne-a înzestrat prin Botez.

A mai rămas de lămurit însă care-i „Aproapele” acela: sărac, bolnav, străin, goi, în temniță; pe care „nu l-am văzut” ca atare, ca să-L ajutăm?...

De cumva principiul nostru de viață - linia după care ne conducem - e **iubirea de sine**, bineînțeles că un așa aproape nu întâlnim, ne este străin. Lovit cu înjurături, deși pomenit cu numele, nu ne doare mare lucru, e atacat de tâlhari și trecem pe alături. Cauza dreaptă a unui semen de-al nostru, dacă e călcată în picioare și-i scos el vinovat, dreptatea e băgată în temniță și noi am tăcut, ba mai și zicem: „că dacă rânduielile-s răsturnate ce mai poate să facă dreptul?” „aproapele” e în temnița din noi și noi nu-l cercetăm ș.a.m.d.

Iubirea de sine nu ne lasă să ne expunem sau să ieșim din compromisuri pentru cauza lui Hristos în lume, îl vindem stăpânirii și-l dăm legat morții, ca să trăim noi viața cea moartă a înșelăciunii veacului acesta. Iată o rugăciune se adresează: „Cela ce întru sfinți Te odihnești” - că în netrebnici cumplit Te chinuiești, în agonie petrecând până la sfârșitul veacului acestuia, dar vom da seama...

8. Iată de ce Domnul nostru Iisus Hristos, ca să strice meșteșugirile diavolului asupra omului, a cerut ucenicilor săi și tuturor ucenicilor de peste veacuri: **lepădarea de sine** și luarea crucii - porunca morții - precum El însuși a luat-o, dându-ne pildă de urmat. Căci moarte ne este lepădarea de sine, tăierea voii, ascultarea necondiționată, luarea crucii în flecare zi: ocară, foamea, lipsurile, boala, înstrăinarea, nedreptatea, neapărarea, neputința, prigoana, primejdia între frați mincinoși, ba chiar vânzarea și temnița. Prin acestea se dovedește viața cea după Dumnezeu și a morții omorâre.

*

ASCULTAREA ȘI TĂIEREA VOII

...Și de ce „ascultarea” e recunoscută de toți și de toate cărțile drept cea mai grea făgăduință, și cea mai grea de împlinit ?

- E cea mai grea pentru că e una din cele trei condiții ale desăvârșirii, prima condiție de urmare a Domnului Hristos.

„Cine vrea să vie după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa, în fiecare zi, și să-Mi urmeze Mie.” „Iar cine nu se leapădă de sine și de tot ce are, ba încă și de viața sa, nu poate să fie ucenicul Meu.” (Luca 9,23; 14,26-27 și 33).

Condiția aceasta a unei noi vieți, adusă de Domnul Hristos pe pământ, nu e înțeleasă bine de noi pământenii și ca urmare nici realizată în toată adâncimea, frumusețea și valoarea ei.

Noi suntem, prin naștere și alt om, omul cel vechi, omul lipit prin cleiul simțurilor de fața trecătoare a lumii acesteia - ceea ce a dus la toate patimile și lanțurile care ne strâng și ne îngustează orizontul minții la „acum și aici” - ca și cum modul acesta de viață ar fi toată dimensiunea noastră: „- să ne fie nouă «bine» pe pământ”... „munte” de prostie, bun de aruncat în mare.

Omul nostru vechi refuză din capul locului această dezlipire, refuză condiția urmăririi lui Hristos. Noi, în prostia noastră, refuzăm omul cel nou, cel coborât din cer în persoana ceresc-pământească a lui Iisus Hristos. Mântuirea noastră e imposibilă fără o naștere din nou, care e Taina Sfântului Botez. Toți avem Sfântul Botez, dar nu știm mai nimic despre el, nu ne-a devenit conștient și putere cu care să ne biruim vechitura noastră și lumea din noi. Noi avem numai hârtia de Botez; (dar viața așteaptă) convertirea noastră, însă nu mai vine, fiindcă noi nu ne putem lepăda de „noi”, în condițiile lumii acesteia. Nu putem, cu puteri proprii, să „tăiem” de la noi egoismul, părerea de sine, dorința de slavă și tot desfrâul deșertăciunilor.

„Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5) - în această privință.

Avem mintea înlănțuită de logica de fier a lumii acesteia din care nu ne putem scoate. Dar ceea ce la om e cu neputință, e cu

putință la Dumnezeu. El, Cel în care ne-am îmbrăcat la Botez, ne convertește la o nouă minte - „înnoirea minții” (Romani 12,2) - și darurile Botezului încep să se dezvolte cu putere. El, Hristos, Cel de după înviere, Căruia I S-a dat toată puterea în cer și pe pământ și I se pleacă și tot genunchiul și al celor de desubt, El e „sabia” care taie toate mlădițele sălbatice ale omului nostru vechi, ca toată seva vieții noastre să crească înspre omul nostru cel ceresc, de la chip spre asemănare. Darurile Sfântului Duh se aprind și cuprind ființa noastră. Acesta este focul adus din cer, de care zicea Iisus înainte de jertfa Sa, că „foc am venit să azvârl pe pământ, și cât aș vrea ca acum să fie aprins în lume” (Luca 12,49). Dar după Înviere l-a azvârlit în lume în ziua Pogorârii Sfântului Duh, ziua întemeierii Bisericii și a instituirii Sfintelor ei Taine, printre care Botezul.

Deci sabia și focul.

Făptura cea nouă cu înnoirea minții, care nu se mai teme de lume, de logica cruțării și menajării de sine, de nici o sabie pământească - nu se mai teme de moarte.

„Sabia” a „tăiat” mlădițele sălbatice, „focul” a tămăduit firea de frică - nemurirea a devenit mai evidentă ca moartea. Moartea pentru cauza lui Hristos a devenit fericirea intrării în împărăția cerurilor. Și nu este fericire mai evidentă ca martiriul.

În slujba Botezului avem nucleul acestei evidențe, în cele trei scufundări și ridicări din apă, a morții Domnului Hristos, a celor trei zile în mormânt și a învierii Sale. Dar acest nucleu trebuie să crească, să se dezvolte, să devie conștient și nebiruită putere în creștin și în lume.

A nu te mai teme de „cei ce ucid trupul și mai mult nu pot să facă nimic”(Luca 12,4), nu mai e o problemă.

Suntem deci antrenați într-o nouă cunoaștere a condiției umane.

E „știința mântuirii...” (Luca 1,77), știința îndumnezeirii omului.

Dar până acolo e o **cale** „și Eu sunt Calea...” care trebuie cunoscută și mers cu bună grijă și dreaptă socoteală pe ea, din

aproape în aproape, în fiecare zi, cu fiecare amănunt în aparență neînsemnat, dar făcându-ne deprinderea celei de a doua natură, din lepădarea de sinea noastră cea veche și mărginită în toate chipurile.

Iată la ce valoare se ridică mărunțișurile noastre de toate zilele, în care mai marele mănăstirii ne „taie voia”, care, lăsată în firea ei, a omului vechi, numai vrajbă face, îndărătnicii, cârteală, dezbinări și pierderea căii către mântuire.

Îți trebuie o minte nouă, mai presus de firea lucrurilor din lumea aceasta, ca să poți „intra prin poarta cea strâmtă, căci mulți vor căuta să intre și nu vor izbuti”(Luca 13,24).

Nu trebuie să te împotrivești sau să cârtești împotriva **tăierii** lăstarilor tăi sălbatici, căci altfel omul tău cel nou, cel după chipul lui Hristos, nu prinde realitate și putere în tine, asupra răului.

Răspunzători noștri urmăresc această creștere a noastră, a omului celui nou, cel pogorât din cer și dat nouă în dar și la putința priceperii noastre, către cealaltă fire, veșnică, a noastră.

Și vine puterea vicleană să-ți zică în minte că mai marele n-are dreptate când îți spune să răsădești varza cu frunza în pământ și cu rădăcina în sus. Dar puterea lui Dumnezeu a făcut ca ascultarea ucenicului să vadă darul neașteptat al ascultării: că ascultând de stareț, de Dumnezeu ascuți. Știința ta pune hotare omenești puterii lui Dumnezeu și așa crește o mlădiță sălbatică a firii tale vechi, pe care Dumnezeu o taie, prin „tăierea voii”.

Lepădarea de sine e egală cu tăierea voii.

Cu aceasta se taie dintr-o obște ascultarea potrivnică, orice zăzanie, orice cârtire, nemulțumire, ceartă și nemernicie. Prostia, unde este, se vede prostie și ascultarea de cel viclean, lepădarea ascultării de Domnul nostru Iisus Hristos și alunecarea din Cale; toate acestea ne dovedesc creștini netrebnici și călugări de uniformă.

*

Sfântul apostol Iacov face o analiză modernă a acestor rele:

„De unde vin războaiele și de unde certurile dintre voi? Nu oare de aci: din poftele voastre care se luptă în mădularele voastre? Pofțiți și nu aveți, ucideți și pizmuiți și nu puteți să dobândiți; vă sfădiți și vă războiți. Și nu aveți, pentru că nu cereți. Cereți și nu primiți, pentru că cereți rău, cu gând să risipiți pe plăcerile voastre...” (Iacov 4,1-3).

Ce e „modern” în această analiză? Mai întâi teologic. Omul modern, din punct de vedere structuralist, e om vechi, foarte vechi. În el mintea, rațiunea, e total supusă simțurilor în loc să fie invers. Poftele lui iraționale încovoae mintea în serviciul lor și al justificării lor. De aci conflictul între generații și conflictele sociale. Asta-i structura omului căzut în păcat. Mintea nu mai vede mai departe, nu mai vede prin lucruri, ci numai lucrurile și interesele - pragmatismul.

Iar antropologic, analiza corespunde rebeliunii instinctelor refulate, ca de pildă într-o mănăstire, unde sunt încercuite cele trei instincte fundamentale ale omului vechi. Aceasta se datorește și faptului că Omul cel nou e aproape necunoscut. Disciplina a devenit exterioară și ca fără fond și „justificare”. Dar instinctele n-au murit, ci se asociază și măresc presiunea - și pot rupe zăgazul rânduiei. Acestea pot face calea „anacronică” și degradarea nu mai are margini.

Instinctele refulate răbufnesc în alte energii negative în care se compensează și-s - chipurile - aprobate de rațiune: slavă deșartă, autoritate, mărire și laudă de la oameni. Rareori se convertesc în valori de cultură. Avem acum un exemplu negativ al științei, care s-a întors împotriva omului la nivel de apocalips.

Noi nu suntem ucigașii trupului, ci ucigașii patimilor. (Pateric, avva Pimen 183).

Răscruce de drumuri:

Pe calea IUBIRII DE SINE ajungi până la lepădarea de Dumnezeu;

Pe calea IUBIRII DE DUMNEZEU ajungi până la lepădarea de sine. (după fericitul Augustin n.n.)

*

ÎN TRE DOUĂ CONVINGERI

Oamenii pot trăi, uneori fără pâine, dar nu pot trăi fără convingeri; sau: nu pot trăi multă vreme fără o convingere. Niciodată, de când se știe ceva despre om, oamenii n-au liniște până n-au ajuns la o convingere - una sau alta - despre lume și viață, despre om și Dumnezeu.

Trebuința aceasta a sufletului e sădită în firea sa deodată cu obârșiile sale. De aceea primele convingeri ale oamenilor au fost cele descoperite în religiile străvechi. **Cineva** le-a dezlegat toate întrebările mai de seamă ale sufletului; așa că ideea de Dumnezeu e una din cele mai străvechi cunoștințe ale omului pe pământ: e contemporană cu primul suflet omenesc.

Cu vremea însă, oamenii nu s-au mai mulțumit numai cu răspunsurile, de-a gata, ale religiilor - nu s-au mai mulțumit cu credința - de aceea au căutat cu mintea **lor** alte răspunsuri. Așa s-a născut știința omenească și credința în ea.

Religia dă răspunsuri pe care omul nu le poate controla ci numai crede, pe câtă vreme cunoștințele omenești, toate se pot controla. Cunoștințele omenești dau o siguranță imediată, pot fi cuprinse de minte - ceea ce nu se poate spune despre adevărurile religiei.

Dar, oamenii nu au toți liniște, nici atunci când li se contrazic convingerile. Acesta e cazul și între creștini și comuniști.

1

Ce este Creștinismul ?

Creștinismul este religia întemeiată de Iisus Hristos, în care Dumnezeu S-a descoperit deplin oamenilor, i-a învățat tot ce avea de învățat și i-a întărit cu puteri noi de viață. De aceea s-a spus despre Creștinism că este a doua creație a lumii. Abia în Creștinism avem forma desăvârșită a religiei, fiindcă acesta nu e întemeiat de vreun profet, ci de însuși Dumnezeu, întrupat într-un Om adevărat: pentru noi oamenii S-a făcut Om.

Pentru creștini nu mai are nici un rost discuția despre existența lui Dumnezeu, de vreme ce avem existența istorică a lui Iisus Hristos, ale Căruia învățături și fapte mărturisesc singure dumnezeirea Sa.

Învierea lui Iisus Hristos din morți e dovada definitivă a divinității Sale. În fața învierii pălesc toate puterile minții omenesci, care i-ar sta împotrivă; dar a luminat cu față de îngeri, pe aceia care au mărturisit-o ca pe cel mai sigur adevăr dintre adevăruri.

Adevărul existenței lui Dumnezeu - pentru creștini - **e de așa natură că cuprinde întreaga noastră ființă, și, de altfel, numai cu întreaga ființă se și poate dovedi:** - puțin cu mintea, ceva cu inima, întrucâtva cu voința, mai mult cu viața și cu faptele și într-un tot la proba vieții cu moartea. De aceea numai singură religia creștină are mucenici, acești oameni minunați, care au pus viața lor argument pentru Dumnezeu. Răbdarea mai presus de fire a chinurilor, ținuta lor sufletească luminoasă, a și fost, pentru foarte mulți păgâni ce-i chinuiau înfricoșat, dovada hotărâtoare care-i făcea și pe ei mărturisitori și mucenici ai lui Hristos-Dumnezeu.

Genul acesta nou de dovedire a existenței lui Dumnezeu, a început sub brațele Crucii cu sutașul roman, cel care a împuns coasta Domnului. Al doilea e martiriul Sfântului Ștefan, primul mucenic, care arunca pe Saul, cel ce-i păzea hainele, în cele mai de pe urmă frământări cu divinitatea lui Iisus.

Pe scurt: noi mărturisim, afirmăm, punem mărturie toată ființa noastră pentru un **Dumnezeu cunoscut**, verificat de 2000 de ani și din ale Căruia cuvinte, niciunul nu s-a dovedit mincinos, chiar dacă nevrednicia creștinilor a fost, uneori, mare, de-a lungul veacurilor.

2

Dar religia nu înseamnă numai legătura omului cu Dumnezeu, ci și o nouă legătură a oamenilor întreolaltă. Religia are și un aspect social. Iată descris acest aspect social al Creștinismului

primar, în Faptele Apostolilor: „O singură inimă și un singur suflet era în mulțimea celor ce credeau și nici unul nu zicea că din averea sa e ceva al său, ci totul le era de obște. Și nimeni nu era între ei lipsit, fiindcă toți câți stăpâneau țărini sau case, le vindeau și aduceau prețul celor vândute și-l puneau la picioarele apostolilor. Și se împărțea fiecăruia, după cum avea fiecare trebuință” (Faptele Apostolilor 4,32-35).

Iată prima societate comunistă, ale cărei urme se mai păstrează până în zilele noastre, doar prin mănăstiri. Aceasta a fost faza revoluționară a Creștinismului. Bogații s-au cutremurat, puternicii s-au îngrozit, sclavii au aflat că și ei sunt oameni, femeia e ridicată la cinste egală cu bărbatul, în Hristos nu mai e nici iudeu, nici elin, nici sclav nici stăpân, ci toți sunt una. De aceea toate urgiile s-au dezlănțuit asupra Creștinismului.

Dacă pe plan spiritual Creștinismul însemnează o renaștere a omului, pe plan social a însemnat o revoluție fără precedent în istorie: revoluție fără vărsare de sânge și care se întindea cu atât mai tare, cu cât sângele creștinilor era mai tare vărsat de potrivnicii lui Hristos.

3

Ce este comunismul ?

Comunismul e o doctrină politică revoluționară. Are și el rădăcini destul de vechi în istoria omului. A fost gândit de Platon și încercat de Spartacus. Ivirea comunismului e legată de nedreptățile și inegalitățile dintre oameni, de exploatarea muncii, de tirania bogaților și a stăpânitorilor, cu un cuvânt e stârnit de toate păcatele care aduc nefericirea între oameni, dintre care cel mai greu păcat e războiul.

Răsturnarea violentă a acestor stări rele de lucruri trebuie făcută prin mobilizarea tuturor asupriților și lipsiților din lumea întreagă. Dreptatea și pacea definitivă între oameni nu poate veni decât în ceasul când, proletarii din toate țările sunt de așa fel uniți și organizați, încât la o comandă dată se ridică toți în vifor de revoluție și răstoarnă cu forța, cu vărsare de sânge, orice stăpânire

asupritoare a oamenilor și putrezită de păcate. Revoluția răstoarnă și șterge pomenirea tuturor, stăpânirile învechite de pretutindeni și instaurează dictatura proletariatului, una și aceeași în lumea întreagă. Atunci se pune capăt pentru totdeauna războaielor, se instaurează o dictatură a păcii și o nouă eră începe în istoria omenirii.

Societate comunistă însemnează: traiul în comun al oamenilor, proprietatea comună a mijloacelor de trai și a uneltelor, stingerea deosebirilor de clase sociale, a deosebirilor de neamuri, de rase omenești sau de credințe religioase. Când ținta aceasta va fi aleasă peste toată lumea, fericirea oamenilor este asigurată: **fiecare om primește din bunurile pământești după trebuință**. Aceasta-i **faza comunistă** a societății, faza victoriei finale.

Până atunci însă, comunismul nu se poate consolida ca atare, ci trece prin **faza socialistă**, adică o fază de oarecari restricții în privința repartizării bunurilor de consumație, fază **în care fiecare primește bunuri numai în proporție cu munca pe care o face**.

Astăzi avem faza socialistă peste a cincea parte a pământului. Dar nu se poate trece la faza comunistă consolidată, câtă vreme în afara țărilor socialiste sunt alte forme de guvernământ. Toate trebuie să cadă și atunci cade și războiul, care cheltuiește imens din bunurile sociale, și, de atunci încolo vor rămâne libere să stingă definitiv mizeria dintre oameni.

Deci toată strădania comuniștilor e concentrată la îmbunătățirea vieții acesteia pământești, la care se reduce totul și în afară de care, nu mai există nimic.

Religia e un lucru învechit, o superstiție, de care omul trebuie să scape, ajutat de luminile științei materialiste. Știința nu întâlnește nicăieri pe Dumnezeu, Dumnezeu nu există. Omului trebuie să-i treacă de obârșia lui divină și să priceapă că nu-i decât urmașul maimuței și să nu-și mai bată capul cu visuri mai presus de lumea aceasta - singura reală - că după moarte nu mai există nimic. Ba din contră, trebuie să priceapă că Dumnezeu e o scorneală a bogaților cu care au speriat săracii, ca să le exploateze

munca, iar cu religia și Biserica le-au amețit mintea și le-au tocit simțul de revoltă.

Iată o convingere cu martirii ei.

4

E limpede că între Creștinism și comunism e o profundă neliniște. Iisus Hristos e pus spre căderea și ridicarea multora, nu numai în Israel, ci în lumea întreagă. Au trecut 2000 de ani de când numele Lui s-a vestit la toate neamurile, începând „cu îndrăzneală” din Ierusalim.

Dacă primii creștini au realizat în mic societatea comunistă desființând proprietatea particulară și dând fiecăruia după trebuință, și dacă toți creștinii au trăit întreolaltă egalitatea de fiii aceluiași Tată, fără vreo deosebire de neam, de clasă socială - această societate a răsărit de la sine, nesilit, în numele iubirii, care a ars gardurile dinafară dintre oameni și egoismul dinăuntru.

Dacă astăzi Dumnezeu e tăgăduit de comuniști, vina o poartă creștinii a căror viață nu prea dovedește existența lui Dumnezeu. Din înmulțirea fărădelegilor dragostea multora s-a răcit și fărădelegile stârnesc mânia mulțimilor, care e, la urma urmelor, mânia lui Dumnezeu.

Mânia comunistă pe toate așezămintele sociale învechite (și Biserica a devenit uneori și pe-alocurea, așezământ social), poate deschide focul curățitor și asupra Bisericii lui Hristos, asupra creștinilor. Necredința comunistă nu e numai o atitudine negativă față de Dumnezeu, ci și o puternică energie agresivă. Dacă comuniștii în faza socialistă nu au nici un interes să lichideze cu creștinismul, și în general cu religiile, o fac din punct de vedere tactic, ca să nu-și mărească împotrivirile în lagărul advers pe care-l au de cucerit.

Situația actuală a religiilor (cărora le cam slăbește prestigiul pentru mulțimea lor și a fărâmițării lor în confesiuni și secte) în lagărul țărilor de democrație populară, precum și în U.R.S.S., patria socialismului, este următoarea: toate sunt mobilizate în

apărarea păcii și a construirii socialismului - fapt care nu contravine nici unei religii.

Alt. 124 din Constituția Statului Sovietic spune: „În scopul de-a asigura cetățenilor libertatea de conștiință, Biserica în U.R.S.S. este despărțită de Stat și Școala de Biserică. Libertatea de manifestare a cultelor religioase și libertatea de propagandă anti-religioasă este recunoscută tuturor cetățenilor”. De fapt asta și este libertatea religioasă, când tot așa de liberă e și poziția contrară ei.

Art. 27 (84) din Constituția R.P.R. sună: „Libertatea conștiinței și libertatea religioasă sunt garantate de Stat. Cultele religioase sunt libere să se organizeze și pot funcționa liber, dacă ritualul și practica lor nu sunt contrare Constituției, securității publice și bunelor moravuri. Biserica Ortodoxă Română este autocefală și unitară în organizarea ei”.

Întrucât oamenii sunt deodată și cetățeni ai Statului, iar cu sufletul și fii ai Bisericii, fiii Împărăției ce va să vie, ca atare, între Stat și Biserică pot fi una sau alta din aceste trei situații:

1. Biserica poate avea un regim de libertate;
2. Biserica poate fi socotită instituție socială tolerată (îngăduită);
3. Biserica poate fi persecutată.

Biserica poate totuși dăinui, după împrejurări, sub oricare din aceste regimuri. Dacă Biserica e liberă, credincioșii ei trebuie, ca cetățeni, să dea ascultare stăpânirii. Dacă Biserica e tolerată, ea nu trebuie să scoată nimic din învățătura sa și din așezămintele ei de temelie. Dacă Biserica e persecutată, credincioșii ei n-au dreptul să se revolte împotriva stăpânirii.

În toate aceste cazuri, autoritatea Bisericii e numai spirituală. Capii Bisericii n-au nici o putere în treburile publice. Ca atare cărmuirea spirituală nu trebuie să recurgă niciodată la constrângere, la vicleșuguri sau la violență, nici împotriva particularilor, nici împotriva stăpânirilor.

Îndreptarul apostolic în această privință, adică a ținutei sufletești a creștinului față de o stăpânire - fie ea și vrăjmașă Creștinismului - e dată de sfântul Pavel, fraților din Roma, de pe

vremea stăpânirii lui Nero: „Orice suflet să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire fără numai de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de Dumnezeu sunt rânduite. Pentru aceea, cine se împotrivește stăpânirii, rânduielii lui Dumnezeu se împotrivește; iar cei ce se împotrivesc rânduielii lui Dumnezeu, singuri își atrag osânda. Dregătorii nu sunt de temut pentru cei ce fac fapte bune, ci pentru cei ce fac rele. Voiești să nu-ți fie frică de stăpânire? Fă binele și vei avea laudă de la ea! ... Trebuie să vă supuneți (stăpânirii) nu numai de frica pedepsei, ci din îndemnul conștiinței. Că pentru aceasta și dașdie plătiți; că slujitori sunt ai lui Dumnezeu, spre aceasta îndeletnicindu-se.” (Romani 13,1-5).

Și până unde merge ascultarea de stăpânire? Merge întru toate lucrurile care le cere, afară de lepădarea credinței. Când stăpânirea ar cere ceva contrar vreunui cuvânt al lui Dumnezeu, avem îndreptar sfatul sfântul Apostol Petru: „că trebuie să ascultăm mai mult de Dumnezeu decât de oameni” (Fapte 4,19; 5,29).

Autoritatea de Stat e de obârșie divină, iar creștinul nu are căderea de-a o discuta sau iscodi. Faptul că stăpânirea există, îl obligă în conștiință să o asculte. O stăpânire tirană tot de Dumnezeu e adusă la conducere; iar creștinul o vede ca pedeapsă dumnezeiască pentru păcatele poporului, sau ale conducătorilor peste care vine. Unul din învățătorii Bisericii are cuvântul acesta: **„Cel ce dete Imperiul creștinului Constantin, Același îl dete și lui Iulian Apostatul”** (Fericitul Augustin, *De Civitate Dei* 5,21).

Deci stăpânirea comunistă e de Dumnezeu adusă să stăpânească lumea; iar noi o ascultăm și suntem corecți cu ea, în conștiință, tocmai din cauza credinței noastre în Dumnezeu.

5

Cele două convingeri însă sunt în cea mai ascuțită contradicere. În faza socialistă contradicerea e în repaos; dar e imposibil ca secerea odată aruncată pe pământ (Apocalipsă 14,16) să nu secere țarina aceasta, adică lumea.

Această lucrare de sfârșit de veac poate să aibe loc a doua zi după instaurarea dictaturii comuniste în lumea întreagă. Nu se

poate ca o revoluție socială de așa proporții să nu aibă de făcut și cel mai aspru examen creștinilor.

Noi însă „știm cui credem” (II Timotei 1,12) și până la examen ne folosim, ca de-un răgaz, de libertatea religioasă, garantată de Constituția Țării, care, prin chiar aceasta, închide orice discuție între creștini și comuniști, pe tema credinței.

Ne respectăm convingerile.

De ajutor e bine de știut și comportamentul creștinilor din veacurile primare față de stăpânirile vremilor lor.

Creștinii, în decursul istoriei, n-au atacat niciodată stăpânirea în nici un fel, pe nici o temă. Creștinii au mărturisit numai că-s creștini și că Iisus Hristos este Dumnezeu.

Toate nedreptățile și fărâdelegile, ba și catastrofele naturii au fost aruncate în capul lor și pe toate pricinile se auzea: „Creștinii la lei!” - creștinii n-au încetat de-a se ruga pentru stăpânire, de-a ierta pe cei ce-i omorau în tot felul și de-a se ruga pentru ei.

N-au provocat și nu s-au expus niciodată muceniei, fiindcă totdeauna au privit mucenicia ca pe un dar deosebit de la Dumnezeu, care, El își alege prin cine să Se afirme pe Sine lumii. Până și copiii prețuiau mucenicia. De aceea nicăieri, nici un blestem, nici o revoltă. Au fost și creștini mai slabi de înger care s-au lepădat de Hristos, de groaza chinurilor sau de slăbiciunea credinței. Pe aceștia cu greu i-a mai primit Biserica între fiii săi.

Examenenele venite din vreme în vreme asupra creștinilor regenera Creștinismul. Creștinismul nu e numai o învățătură sau numai o religie - legătură cu Dumnezeu de departe -, ci este o trăire nemijlocită a lui Dumnezeu, a lui Iisus Hristos, o trăire a Duhului Sfânt. Când creștinul e pus la probele muceniei, îndată simte că nu e singur, și, adeseori, în loc de dureri, are bucuria negrăită a sfintei prezențe a lui Dumnezeu.

Ce-i mai trebuie atunci creștinului trup, ranguri, viața aceasta, ce-l mai poate despărți de dragostea lui Hristos? (Romani 8,35). Moartea nu-l desparte, ci-l unește Vieții celei veșnice a lui Dumnezeu. Încercările se prefac în binecuvântare, ucigașii îi sunt

binefăcători. Asemănarea cu Iisus țâșnește din străfunduri de ființă.

Necredincioșii nu-L pot stinge din conștiința oamenilor, fiindcă Dumnezeu e de-așa natură că, tocmai atunci când cineva ar vrea să-L stingă, mai tare se aprinde în sufletele oamenilor. Mucenicii sunt argumentele existenței lui Dumnezeu. Iată unul din sensurile vieții.

6

Religia creștină mereu e pusă într-o cumpănă de umilire cu impresionante realizări omenești, cu dezvoltarea fără precedent a științelor, ca una ce și-a trăit traiul și groparii o așteaptă. E drept că religia nu e ceva cu care să te slăvești în deșert. Noi creștinii suntem numai în faza vieții lui Iisus până la răstignire. Cealaltă fază a vieții lui Iisus, a învierii, a strămutării și a noastre întru slava veacului viitor, singurul progres în materie de religie, nu mai atârână de noi.

Dacă, potrivit convingerii noastre, comunismul e de Dumnezeu adus stăpân asupra unei bune părți a lumii, ca o revoltă îndreptățită a Lazărilor împotriva bogaților nemilostivi, ca o demascare a creștinilor mincinoși, ca o desăvârșită albire a sfinților, atunci ei (comuniștii) sunt slugile lui Dumnezeu, trimise în lume să silească pe toți câți îi găsesc în vremea lor, să intre la nunta Fiului de Împărat.

Doctrina comunistă vede și desfășurarea istoriei dialectic. Interesant e, că după faza comunistă a istoriei, ei nu mai prevăd nici o antiteză.

Ce ne-ar împiedica să credem că după toată opera lor, câtă o au de făcut în lume, nu vine „prin foc” (I Corinteni 3,13) împărăția lui Dumnezeu ?

*

CÂTEVA RĂSPUNSURI

Cuvintele aş vrea să fie grele de scris, nu greu de înţeles.

Vă mulţumesc de întrebări. Multe mi-au prilejuit şi mie. Am socotit să le ţes într-un răspuns colectiv. Regret că cine mi-a pus întrebările cele mai dramatice lipseşte de aci.

*

Problema esenţială, pe care v-o spun de la început, e întrebarea ultimă: „Ce să fac să mă mântuiesc?” Mi s-a pus întrebarea, ce să fac ca să pot pune începutul bun ?

Nu găsesc ceva mai decisiv, mai hotărâtor, decât răscolirea din profunzimi a sufletului, cu întrebarea: „Ce să fac să mă mântuiesc?”

Provoc călugăria noastră să ne trezească din somn.

*

M-am pomenit credincios de copil. Când am intrat în preoţie, am aflat, lucru de speriat, teologi şi călugări care se îndoiesc de existenţa lui Dumnezeu. Am înţeles apoi că îndoiala până la o limită, într-un atît într-un cât e căutarea sinceră a unui răspuns, nu e un păcat, ci o discuţie, dar dacă îndoiala trece la negarea lui Dumnezeu, e cădere, decădere, şi mântuirea ta s-a închis.

Una din pricinile pentru care Dumnezeu e pus la îndoială, e existenţa suferinţei, existenţa răului, deşi suferinţa nu se poate asimila răului în întregime (ex. bătaia din copilărie, pedagogia vârstei copilăreşti, nu mai e socotită un rău, când trece din copilărie). E drept sunt şi suferinţe greu de înţeles. De ce unul se naşte în palat şi altul în cort? Aceştia se vor lua la bătaie, altă suferinţă.

Unul din sfinţii Părinţi, meditănd asupra suferinţei, zice că aceasta aşa vine asupra noastră, din economia providenţei, ca şi corectură a greşelilor libertăţii noastre.

1. Pedepsă pentru păcatele făcute; 2. măsură preventivă pentru greşelile viitoare, pe care fără frâna suferinţei, Dumnezeu

știe că le vom face și astfel le oprește și 3. de încercarea credinței, ca la Iov.

Aceasta e o explicare a credinței. Rațiunea însă, chiar când crede ceva, în fața suferinței, se provoacă să discute rațiunile lui Dumnezeu în fața datelor suferinței. Rațiunea înclină să transforme suferința în argument contra existenței lui Dumnezeu. De fapt intenția nemărturisită a rațiunii e de a scăpa de Dumnezeu cu orice argument ce s-ar întâmpla la îndemână. În această manevră a rațiunii, se surprinde ispita originală, pe care Satana a îmbiat-o omului: tu n-ai putea să fii Dumnezeu ?

Dumerirea noastră în fața suferinței are trei vârste: prima e în viața aceasta, în care puțin ni se deslușește din pedagogia ei; a doua e după ce scăpăm de vâlul trupului, când vom înțelege mai bine însăși viața pământească și a treia e după învierea cea de obște, când le vom înțelege toate.

*

Existenta lui Dumnezeu.

Un om de știință, necredincios, intră odată în casa unui astronom la care văzu un foarte frumos glob al cerului și, uimit, îl întreabă:

- Cine l-a făcut ?

- Nimeni !

- Cum, nimeni ?

- Da, nimeni! S-a făcut singur: din întâmplare. (Tocmai) când era gata să se supere că-i luat în bătaie de joc, astronomul îi mai zise:

- Vezi, dumneata nu poți concepe un singur glob de hârtie să se facă singur, dar admiți că universul întreg e rezultatul întâmplării. Constați legile universului și zici că acestea sunt legile întâmplării, ca să scapi de legiuitor. Află că existența universului e argumentul existenței lui Dumnezeu. Universul fără Dumnezeu, nu are explicație.

Iată, prietene, o constrângere rațională a rațiunii.

*

Între rațiune și credință.

Lumea e atârânătoare, logic, de Autorul ei. Lumea lucrurilor atârână de Dumnezeu fără să știe. Noi știm. Aceasta e deducția noastră de oameni. Cu aceasta ne deosebim de vite.

Sunt însă oameni care nu vor să atârne de Dumnezeu. Sunt de așa fel structurați, încât nu încap în ei ideea de Dumnezeu, n-au fereastră spre soare. Unul din ateii vremurilor noastre (Felix Le Dantec) ne dă o foarte sinceră lămurire: „Sunt ateu, precum sunt breton. Recunosc, aceasta e o mare infirmitate, așa precum n-ai avea o mână sau nasul, etc. Oricât am căutat, n-am găsit în mine ideea de Dumnezeu.”

Construcțiile acestea nu au antena divinității, dar din faptul că nu găsesc în ei nici o aderență cu ideea divinității, nu înseamnă să facă din eul opac, criteriu al adevărului, trăgând concluzia greșită că Dumnezeu nu există.

Că de ce sunt unele construcții sufletești astfel întocmite, e iarăși o taină dezbătută puțin și de sfântul Pavel (Romani 8), precum și de unii gânditori ai vremurilor noastre. Dar de Dumnezeu atârnam toți, și cei ce nu vor să știe, precum atârână întreaga existență și explicația.

*

Poziția noastră în creație e unică. Noi încă suntem în lucru. De aci vine că simțim neajunsurile noastre, necunoscutele și tensiunile noastre spre desăvârșire.

Suntem totodată și fapțurile lui Dumnezeu, dar și realizarea noastră.

Altă poziție unică; omul e rezultatul creației. Suntem, adică, în același timp, fapțuri văzute și fapțuri nevăzute. În această tocmire a noastră stă toată tragedia și sublimul nostru. De aci se deschide tot războiul nostru nevăzut. Suntem fapțuri spirituale, țesute într-o fapțură materială trupească. Sufletul, această suflare directă a gurii lui Dumnezeu, înclină când spre Dumnezeu, Tatăl său, când spre trup, locuința sa vremelnică, lumea.

Fiindcă suntem rezultatul creației și fiindcă suntem și realizarea noastră, de aci vine că adesea strigă din noi, constatarea tragică, că: „n-am făcut nimic!” de fapt e constatarea că n-am dat interpretarea pe care i-a dat-o Dumnezeu, n-am dat vieții sensul și destinul ei.

Războiul nostru duhovnicesc stă în tehnica de a desprinde înclinările noastre, dinspre trup și lume, spre Dumnezeu, spre destinul său, spre care e destinată de altfel întreaga făptură.

*

Noi nu suntem numai lucruri sau biologie ca să mergem în virtutea legilor necesității. Noi mai suntem, pe lângă aceasta, și ființe spirituale și ca atare, mergem în virtutea legilor libertății. Ca atare, căutăm adevărul și ca atare, căutăm pe Dumnezeu.

Pentru orientarea noastră în lumea văzută, ni s-au dat instinctul și rațiunea. Pentru orientarea noastră în lumea spirituală, ni s-a dat credința și un model: Iisus.

La porțile sufletului omenesc, Dumnezeu Își încetează stăpânirea, fiindcă îi vrea iubirea. Aci în suflet, El vrea să fie primit din inițiativa noastră. Prin urmare, la împlinirea destinului nostru în creație, suntem așteptați să ajungem liberi de lume și conștienți de rudenia noastră cu El.

Noi trebuie să realizăm această icoană divină, stilul de a fi al lui Iisus.

Fără acest fel de a fi, care atârnă de toate deciziile noastre de fiecare zi, te constăți un om fără sens, un om fără **frână** în fața haosului, care caută să te soarbă în tragedia neființei - una din definițiile răului.

Propriul tău destin așteaptă de la tine decizia acestei transpuneri a ta în chipul lui Dumnezeu, transpunerea în felul de a fi al lui Iisus în lume.

Vreau să vă antrenez în declanșarea mecanismului religios al sufletului. Fără această trăire de profunzime (provocare dramatică a adâncurilor noastre - acel „dintru adâncuri am strigat către Tine,

Doamne!” - Psalmul 129,1) ne putem trezi foarte ușor eliminați la periferia existenței, scoși afară din religie.

Nu treceți cu nepăsare peste Iisus !

Mai bine declarați-vă împotriva lui Iisus, că mulți vă veți lămuri. Iisus a rezumat în viața Sa pământească, toată istoria omului. Până în sfârșit și noi vom fi ca Iisus - cei ce năzuim să prindem în viața noastră, viața lui Iisus.

Cu aceasta am adâncit sensul religiei. Obișnuit ne mulțumim cu sensul gramatical: legătura sufletului cu Dumnezeu.

Acesta e sensul religiei: Omul acesta, Iisus, trebuie copiat, furat, mâncat în Sfânta Împărtășanie, ca El să se răsfrângă în întreaga noastră făptură și atunci trăiești în rudenia ta cu Dumnezeu, ceea ce e mai mult decât o explicare gramaticală a religiei.

Aceasta mi-am ales să caut și să deapăn între oameni:

declanșarea mecanismului religios al sufletului.

Suntem conformați pentru Dumnezeu, însă trebuie și o decizie din străfunduri pentru conformare. Iată motive de început și nu-l poți pune, decât trecând printr-o frământare dramatică și sinceră a religiei tale.

Sufletul își cunoaște pe Tatăl său și i se alipește. Iar fiind închis într-un trup, care aparține lumii acesteia, sufletul se alipește și de lumea din afară, crezând că într-aceasta își poate găsi liniștea sa. Dar nu și-o găsește, de aceea toată nevointa vieții călugărești are această rațiune de a fi, să nu lase sufletul să se alipească mai tare lumii văzute, decât lui Dumnezeu.

Acesta e „războiul nevăzut” și rațiunea de a fi.

*

Cenzura fanteziei.

Cum să ne închipuim pe Dumnezeu? Rugăciunea curată nu pune chip pe minte. Singurul chip al lui Dumnezeu e Iisus. Icoanele sunt cinstite, dar cei ce prind rugăciunea minții nu se mai roagă prin icoane, ci prin duh: „Duh este Dumnezeu și adevărații

închinători în Duh și în adevăr, se cade să I se închine” (Ioan 4,24).

Expresia „Cel vechi de zile” (Daniel 7,9) pune un tipar pe minte, îți prezintă un moș bătrân cu atribute divine. Antropomorfismele, analogiile cu omul, au fost întotdeauna îndreptățite critical. O ironie antică spune că dacă boii ar ști sculptura, zeii ar avea coarne. Sfinții Părinți ai deșertului multe războaie au dus cu fantezia. Sfântul Maxim Mărturisitorul a găsit că definițiile lui Dumnezeu, de la Iisus, nu angajează fantezia, nu pun un tipar pe minte.

„Duh este Dumnezeu, iubire și adevăr”, ca atare nu-L putem „vedea”, nu oferă imaginației cinematografiei noastre nimic. De aceea avem impresia că credința noastră în Dumnezeu e un risc, sau, cum spune Pascal, un pariu al rațiunii.

De fapt credința e o asceză a rațiunii. Dar e și o anulare a fanteziei. Fiindcă Dumnezeu e de altă natură decât existența creată și cunoașterea lui Dumnezeu ne cere și pe noi în întregime, într-un alt mod de a fi. Pascal a avut o asemenea revelație. Biletul lui cusut în aripa paltonului era un strigăt în extaz: „Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isaac, Dumnezeul lui Iacov, nu Dumnezeul filosofilor”. Absolutul lui Hegel, Unicul lui Plotin, etc. Pascal a câștigat pariul existenței lui Dumnezeu.

Cunoașterea lui Dumnezeu - cine vrea să o aibă - și nu poți fi liniștit până nu o ai, antrenează în ea ființa noastră întreagă cu toate rădăcinile ei în existență. Suntem irezistibil mânați spre această cunoaștere meta-fizică a lui Dumnezeu. Suntem sortiți de pintenii destinului spre această cunoaștere, dar suntem totodată și frânați de neajunsurile noastre de oameni.

Iată tragicul și smerenia cunoașterii noastre.

*

Din cele de până aci, rămâne de reținut că, întreaga noastră ființă trebuie sfințită pentru a ne putea apropia de Dumnezeu. O cunoaștere numai teoretică a lui Dumnezeu, care nu angajează într-

Însa toată ființa și viața noastră, o atare cunoaștere, și încă mai lămurită, au și dracii, dar aceasta nu sfințește pe nimeni.

Trebuie să pricepem că Dumnezeu face parte din destinul omului și neliniștit e sufletul nostru până nu se odihnește în Dumnezeu (Fericitul Augustin).

De aceea, când lipsește din noi preocuparea dramatică de mântuire, ființa noastră e în pierzanie, care încă amăgește cu o „odihnă”.

Călugăria noastră, o recunoaștem, fără preocuparea ei de fond, rămâne chestiune de uniformă și trebuie să fie stil de viață. Călugăria de uniformă e mereu în pericol și îngrijorare de a fi mereu, în perspectivă, desființată. Multe ați renunțat la catedre și ați intrat lucrătoare. E o renunțare. Mai trebuie o interiorizare. Piatra noastră de temelie e Iisus, singura garanție împotriva valurilor de ispite; faceți din uniformă expresia convingerii interioare.

Câtă vreme vă tulbură nimicurile e semn că pierdeți esențialul.

Întrebați-vă dramatic pe voi înșivă, cu toată sinceritatea conștiinței, ce destin dați veșniciei voastre ?

Iisus, e un răspuns: dar care trebuie trăit. Aceasta e marea noastră răspundere în fața lui Iisus.

*

ARGUMENTELE LUI DUMNEZEU

În cele mai săracăcioase condiții S-a născut împăratul păcii, Iisus Hristos. De 20 de secole se prăznuiește această naștere. Nici unui alt împărat nu i se prăznuiește data nașterii, mai mult decât în decursul vieții sale. Simplă cumpăna acestui fapt dovedește că, Cel ce S-a născut acum 2000 de ani, e mai mult decât un împărat și om.

În vremea vieții Sale pământești nu I S-a prăznuit nașterea decât o singură dată: la naștere. Iarăși ceva deosebit decât în viața mai-marilor pământului. Au venit: păstorii - oameni simpli - vestiți de îngerii, și o delegație simbolică, din stăpânitorii, înțelepții și astronomii răsăritului. Aceștia Îi trec lui Iisus - prin darurile lor, prin semnificația darurilor lor, aceștia Îi trec Noului Născut, atribuțiile lor de regi, înțelepți și preoți.

Deci, de la această semnificativă delegație începând, Noul Născut a și fost luat la ochi.

- Mai întâi de Irod, apoi de preoții lui Israel și pe urmă de „înțelepții” veacului acestuia.

Omul cel mai pașnic de pe lume, pacea întruchipată, Omul care a refuzat să fie împărat (Ioan 6,15), Și-a stârnit împotrivă aproape pe toți împărații pământului. Iisus, iubirea întrupată, Și-a stârnit împotrivă vulcani de ură. Iisus, înțelepciunea neajunsă, a ajuns mutilat la nesfârșit de prostia omenească.

Toți s-au izbit de Iisus.

Toți și-au adus comorile structurii lor și I le-au adus, sau I le-au zvârlit în față: coroane de spini, cuptoare aprinse, grătare înroșite, sulilele răutății, piroanele și unghiile de fler înfipite cu ură epileptică în trupul sfinților de-a lungul istoriei, sunt tot atâtea mărturii ulterioare, mărturii istorice, că Iisus e o permanență istorică, un contemporan al tuturor oamenilor.

Iisus e Cineva de care nu poți să nu te izbești: El e argumentul suprem al existenței lui Dumnezeu. În El evidența divină e fapt de simplitate absolută.

GÂNDURI CĂLUGĂREȘTI DE CRĂCIUN

- Citire din „Viața lui Iisus” a lui G. Papini. Cap. I

- Deci nu e fără semnificație că Iisus S-a născut într-un grajd. Față de sfințenia Lui, lumea e un grajd, în care oamenii au ajuns cu firea ca vitele. Iisus, chiar de la Nașterea Sa, ne descoperă trista situație sufletească a omului.

Peste această situație tristă, Cerurile se deschid, firea îngerului vestește un nou fel de pace pe pământ, înțelepții pământului, călăuziți de o stea, își depun la picioarele Pruncului semnele veacului lor, care, cu ei, apune. De acum începe era creștină.

De acum înainte Iisus se luptă să scoată firea omenească din starea de grajd, din asemănarea ei cu vitele, și să întemeieze în inima omului, împărăția lui Dumnezeu.

Dar Iisus nu e într-un tot numai om ca noi, toți oamenii. Fiind singurul fără de păcat El străbate tot veacul Său, ca un biruitor al vieții veșnice asupra acestei vieți moarte, pe care o duc oamenii, în asemănarea lor cu vitele.

Lăsând cuvintele, să luăm faptele concrete:

Iisus se naște nu numai istoric, ci și tainic, în fiecare suflet, la Botez. Prin Botez intrăm în Creștinism și Hristos se naște în noi, ca o mlădiță nobilă, de om ceresc, pe butucul firii noastre pământești.

Mai departe lucrurile se întâmplă în perfectă asemănare cu pomii altoiți. Se poate întâmpla ca altoiul să se prindă, dar butucul nu-i dă toată puterea lui, ca altoiul să nu crească și să înnobileze tot pomul, ci dă lăstari sălbateci, care, sug ei toată puterea și pomul se sălbățește și trebuie tăiat.

Cu omul, lucrurile stau așa:

Mlădița cerească, altoită pe firea noastră, așteaptă, uneori ani, până creștem la vârsta minții și suntem în stare să decidem asupra soartei noastre. Atunci hotărâm ce facem din viața noastră: pentru cine o trăim? Vrem ca viața noastră să samene cu viața lui Iisus, vrem ca Iisus să prindă putere în viața noastră, sau că lucrul acesta

ar fi prea greu pentru noi și-L ținem pe Iisus în grajdul firii noastre, legat ca pe un tâlhar!?

Iisus ne cheamă tainic, prin conștiință, prin minte, prin Biserică, prin slujitorii ei, să-I urmăm viața.

Iisus vrea să-I iubim pe El. Noi însă ne iubim mai tare pe noi, decât pe El; ne doare mai tare de noi, decât ne doare de El.

Dacă din această luptă între noi și Dumnezeu câștigă Iisus inima noastră, am câștigat viața veșnică. De cumva biruim noi pe Iisus, asupra vieții noastre a biruit diavolul.

Firea noastră nu poate fi scoasă din dobitocie decât de Iisus. La cât prețuim noi pe Iisus? De aci începând se deosebesc oamenii întreolaltă, încât unii Îl vând din inima lor, ca Iuda, alții își pun toată viața pentru El și pentru cuvintele Lui, ajungând pe culmi de sfințenie.

Sunt două moduri de-a ne pune viața - lucrul cel mai de preț pe care-l avem - pentru Hristos. Unul e chipul mucenicilor, al mărturisitorilor și altul e chipul cuvioșilor. Deosebirea e că unii au murit o dată pentru Hristos, lepădându-se de viață; iar ceilalți au trăit pentru Hristos, lepădându-se de sine, toată viața: mucenicii și călugării.

Viața cea după Dumnezeu, pe care o aduce Iisus în inimă, și nu numai în inimă ci în toată firea noastră, asta e ceea ce s-ar chema sfințenia.

Călugăria ar fi o trăire mai îndeaproape a Creștinismului, o modelare a vieții după Iisus, o sfințire a firii. Călugăria e o viață de nevoință în toate zilele, în care se împletește ajutorul lui Dumnezeu cu silința omenească.

Că sfințenia nu se arată adeseori, ci chiar foarte arareori, e din cauză că mereu suntem repetenți la alfabet și prunci cu priceperea. Adevărat că este și un potrivnic al sfințeniei și multă împiedicare face, dar și un copil îl bate, dacă e botezat și are inima curată.

Iar treaba de altfel e lupta noastră cu patimile.

Dacă aceasta ține prea multă vreme, viața în Hristos nu se arată și numai singur Dumnezeu știe ce se va alege cu noi.

Primul atac asupra patimilor trebuie să-l dăm asupra mândriei, căpetenia tuturor celorlalte. Izbăvirea de mândrie nu se realizează decât prin zilnica lepădare de sine, dusă până la moartea totală a iubirii de sine. Practic aceasta se realizează trăind într-o ascultare desăvârșită de o conducere și de un părinte duhovnicesc. O ascultare din inimă, o ascultare din dragostea de această virtute. Ascultarea e moartea iubirii de sine - moarte, în fiecare zi, a omului vechi. Aceasta taie, în fiecare zi, toate mlădițele sălbatice ale voii noastre, ca să dea puterea toată voii lui Dumnezeu.

Pentru curățirea inimii de patimi, pentru dobândirea lui Iisus în inimă, nici un preț nu e prea mare. Am putea vinde toate, dobitoacele noastre, țarinile, ba și toată viața noastră trăită pământește, o putem da la tăiere.

Abia atunci toată seva firii noastre, toată inima noastră e a lui Dumnezeu și El se exprimă printr-însa, fără să-i mai punem noi vreo piedică.

De altfel această trăire, total îndrăgostită de Iisus, e singura soluție pozitivă de a birui atât firea cea veche cât și pe Satana. Căci învoindu-ne, hotărându-ne să ni se taie zilnic toate voile noastre, întocmai ca niște crengi sălbatice de la un altoi, tăiem cu aceasta singurul reazem pe care-și încovrigă Satana meșteșugirile lui. De dragul lui Hristos, noi nu mai suntem ai noștri. Abia atunci potrivnicul nu mai are nimic în noi.

Dar semnul este acesta: **Cu cât se apropie Dumnezeu de om, cu atât omul se vede pe sine mai păcătos.** Dumnezeu dă grajdului nostru foc, schimbându-l în lumină.

Deci dacă împăratul Cerurilor S-a smerit pe Sine și a primit să se nască într-un grajd, e că a dat oricărui grajd omenesc puțința să-L primească pe Dumnezeu, dacă acesta își cunoaște și își recunoaște toată mizeria și nedumnezeirea sa.

Smerenia e începutul și sfârșitul nevoinței; de aceea este ea dulama lui Dumnezeu și desăvârșirea sfinților. N-o câștigă decât îndrăgostiții de ascultare, căci așa a fost toată viața lui Iisus, de la început până la sfârșit.

RAȚIONAMENT: NATURA ȘI HARUL

Ereditatea nu poate fi învinsă decât de o putere mai presus de natură, de Natura divină a Harului. Fără acțiunea acestei puteri divine, natura omenească, prinsă în structura instinctelor, de la sine nu se poate depăși înspre valori ale spiritului, ci cel mai adesea se destramă în nevroze și boli.

Pe de altă parte, Harul nu vine, în mod lucrător, decât dacă-i aducem un cât de mic teren curățit de patimi. Porumbelul Sfântului Duh zboară în preajma noastră, dar dacă nu-i întindem nici măcar o rămurea...

Harul vine, dar numai atras de hotărâri mari:

Hotărârea de-a deprinde smerenie e una din cele mai eroice hotărâri. Celor smeriți le dă Dumnezeu dar, pe când celor mândri le stă împotrivă (I Petru 5,5).

De aci vine că unii sporesc din măsură în măsură, iar alții își învăluie mintea cu întunec și confuzie în fața Adevărului. Și Adevărul nu încapă în inima lor.

Dacă trupul se comportă ușor la asceză și dacă mintea suportă cu înțelegere asceza spiritului, care este practica smereniei, de aci, numaidecât rezultă două mari câștiguri pentru nevoitori: o sănătate fizică neobișnuită și o minte luminată de Har, care strălucește de dumnezeiești înțelegeri. Și mintea, luminată de Har, altfel se luptă cu gândurile celui rău și mai aprins de ardere, ca una în care se țese natura omenească cu natura dumnezeiască cea după dar.

Vedem bine că natura noastră cea pieritoare se darapănă cu trecerea anilor vieții și **pierdem, rând pe rând, penele frumuseții** și slăbește memoria și slăbește mintea...

Dar memoria Duhului Sfânt și frumusețea Domnului Hristos sunt din ce în ce mai puternice în cei ce L-au ales pe Dumnezeu ca înțeles și rost al vieții.

Așa se explică de ce creștinii, purtători de Duh și trăitori ai lui Hristos, adesea gustă aroma împărăției ce va să vie; trăiesc momente în viață de o negrăită bucurie și de un nespus cuprins sufletesc, încât pentru ei, cele de dincolo au evidență absolută.

Pentru acești fericiți „plini de Duhul Sfânt”, cum era Ștefan, până și cuvintele cele mai de pe urmă erau aceleași ca ale Mântuitorului pe Cruce și sigur câștigătoare de suflete. Modul de comportare al lui Ștefan l-a câștigat pe Pavel pentru Hristos...

Noi învățăm de la toți.

Noi nu suntem uniți decât în una și aceeași nevoie de-a ține toți calea Duhului în amănuntele vieții și de-a avea pe Hristos drept rost al vieții. Suntem uniți când avem o năzuință comună, când gândim la fel și avem aceeași dragoste, a lui Hristos.

*

Rațiunea

Rațiunea nu poate cunoaște pe Dumnezeu prin puterile proprii oricâte piscuri de întrebări i-ar pune. Dumnezeuul rațiunii e un Dumnezeu abstract, un postulat, deci nu putem ieși pe această cale din ateismul conceptului. Absolutul metafizic nu e Dumnezeu personal care transformă haosul în cosmos, re-creează pe om și-l aduce iarăși în starea paradisiacă din care a căzut.

Mulți rămân bucuroși la un surogat de religie, al unei **religii în limitele rațiunii**, pentru că **aceasta nu angajează viața omului în nici un risc**; ba, dimpotrivă, ajung să creadă că religia e un gen mitic de cunoaștere, moștenit din pruncia omului pe pământ - cu alte cuvinte **omul** e creatorul lui Dumnezeu sau, și mai „precis”, Dumnezeu devine conștient de sine din **om**, deci **omul** e Dumnezeu.

Aci duce, la acest gen de deducții, **orgoliul luciferic al rațiunii autonome**. Dar duce și la însăși desființarea rațiunii, întrucât aceeași rațiune poate dovedi, cu aceeași stringență logică, și teza și antiteza.

Când competiția dintre rațiune și instinctele declanșate se soldează cu schilodirea rațiunii, care pierde **oarecum criteriul** responsabilității, - i se întunecă zarea metafizică, în folosul datelor imediate ale simțurilor, care, **ele**, confiscă tot omul și-l reduc, până la urmă, la **un număr**.

Sofismul și vicierea instinctelor au compromis rațiunea ca unealtă capabilă de cunoașterea lui Dumnezeu.

Când compromiterea rațiunii și decăderea omului în animalitate au ajuns la paroxism, a venit vremea Revelației.

Abia Revelația reabilitează rațiunea, luminând-o prin har, și sfințește natura, purificând-o, prin virtute. În atare împrejurare credința nu mai e un risc al rațiunii, ci o certitudine pentru care bucurosi riscăm viața.

Sigur împărăția lui Dumnezeu e un risc și o catastrofa pentru toate împărățiile lumii, pentru toate instituțiile ei.

*

Câteva repere:

Destinația noastră în planul, în gândirea lui Dumnezeu: nemuritori, capabili de urcare de la chip la asemănare (îngeri în trup), - cu o singură condiție: **ascultarea de Dumnezeu.** „Eu am zis: dumnezei sunteți iar (acum) voi ca niște oameni muriți” (Psalmul 81,6-7).

Scoaterea sau ieșirea omului din ascultare de Dumnezeu constituie păcatul.

Păcatul este deci o înfrângere morală, posibil, în temeiul libertății cu care am fost înzestrați. El echivalează cu pierderea nemuririi, cu slăbirea chipului și cu robia libertății. Urcarea spre asemănare a devenit imposibilă până ce creștinismul, a doua creație a omului și lumii, n-a făcut asemănarea iarăși posibilă.

În concret, păcatul este orice decădere din spirit în simțuri; orice sacrificare a naturii noastre nemuritoare în „folosul” amăgitor al naturii pieritoare, în „folosul” egoismului - în care știm cine se ascunde. Păcatul este răul în ordinea morală; eroarea în ordinea cunoașterii și urâtul în ordinea estetică. O întoarcere spre haos.

De la această răsturnare a ordinii divine, eterne a lucrurilor, decurg toate necazurile peste viața omenească, și tot haosul în istorie: dezacordul dintre om și Dumnezeu.

*

Avem obligația morală de a ne cunoaște: ca destin în lume, ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu, iar ca ființe spirituale, (ca) fii ai lui Dumnezeu, și a crește ca atare.

*

Trebuie să știm că suntem și ființe spirituale, fiii lui Dumnezeu chiar; că de El suntem trimiși în lume, înzestrați cu talente - talanți - pentru împlinirea unui destin între oameni; că prin împlinirea acestui destin suntem argumente vii ale existenței lui Dumnezeu.

*

Știm multe - ca Faust - dar ne realizăm numai în măsura în care ne angajăm viața în ceea ce știm.

... „Știm cui credem...” (II Timotei 1,12).

Mereu ne amânăm angajarea pe viață și pe moarte în slujba cauzei lui Hristos în lume. Ne angajăm descumpănit, parțial, temporar, fragmentar - mereu rezervându-ne ceva și pentru noi - pentru egoismul nostru, care se hrănește cu plăcerea pătimașă a iubirii (narcisiste) de sine.

În realitate nu împlinim corect și definitiv, condiția numărul 1 a urmării lui Hristos: lepădarea de egoism.

Trăim într-o continuă muștrare de conștiință că destinul nostru e frânat, îngreunat de balastul păcatului.

Creștinismul, ca a doua creație a lumii, are deci o dimensiune cosmică și o dimensiune antropologică.

Textul Revelației spune - cu prilejul convertirii lui Saul - **„de aceea a venit Hristos în trup, ca să surpe lucrătura lui Satan”** (I Ioan 3,8).

Începutul acestei surpări îl săvârșește Mântuitorul Hristos în sufletul omenesc, în mintea sa, cerându-i pocăința, meta-noia, strămutarea, transfigurarea modului de a privi lumea dinafară (prin simțuri) și pe sine însuși. Schimbarea minții de la modul lumii la modul lui Dumnezeu de-a gândi și vedea totul.

S-o luăm întâi pe-a noastră:

Deci, deși **intenții divine suntem**, dar, născându-ne în trup, în planul existenței reale, ne naștem de fapt în câmpul durerii, în păcat, care, la obârșie, fărădelegea ni s-a făcut lege.

De aci nu avem nici o ieșire, ca niște născuți în temniță, decât numai prin re-nașterea în Hristos, cea din apă și din Duh, prin Botez. Acesta-i începutul legii Duhului, de aci începe liberarea fiilor lui Dumnezeu, care și ei cresc și se întăresc cu Duhul. De la Botez suntem și fiii lui Dumnezeu.

Mai mult: antropologia paulină ne asigură că însuși Hristos, după ființă, ni se sădește în străfundul firii noastre, ca altoi al omului ceresc, dornic să prindă toată seva vieții noastre vechi și să o convertească în omul cel nou, cel după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

De la Botez, Satana - ființa care întoarce totul în haos și neființă - e izgonit din inimă, din centrul vieții, din nucleul ei spiritual, în zone mai periferice ale vieții, în simțuri. În locul vechi al lui se sălășluiește Hristos, iar unde este El, întreagă Sfânta Treime e potențial prezentă.

De acum ne luptăm între două legi. Cu una suntem legați genetic, în toată amploarea acesteia, iar în legea lui Hristos, a convertirii, a transfigurării naturii, suntem legați prin conștiință, prin sentimentul răspunderii de darul ce ni s-a dat.

Ținem partea naturii oarbe, cu extraordinara ei matematică biologică, sau o subordonăm pe aceasta, global, lucrării Duhului Sfânt în care suntem re-născuți ?

De aci rezultă că ori de câte ori facem concesii celui slab din noi, avem și trăim **sentimentul de vină. Conștiința**, ochiul comun al lui Dumnezeu și al omului, ne califică moral înfrângerea, ne mustră și ne strigă lăuntric decăderea din spirit în animalitate; și asupra noastră (păcatele) au atras necazurile și chiar moartea.

Acum știm Cine-i cel flămând și gol și în temniță, Căruia nu i-am dat viața noastră hrană, firea noastră îmbrăcăminte potrivită după sfințenia Lui și libertatea de fii ai lui Dumnezeu, cu care să-L scoatem din temnița străină a păcatului.

Drept aceea, când, în sfârșit, ajungem la justa interpretare a vieții și a destinului nostru, când recunoaștem profund vinovăția înfrângerilor noastre omenești, neascultările noastre de Dumnezeu, necredințele noastre, complicațiile cu vicleanul duh al veacului acestuia, **mila Lui Dumnezeu încă ne mai întinde o mână:** să ne inventariem înfrângerile, să ni le apreciem singuri în cât mai reala lor măsură, să ne judecăm singuri, de bună voie, și să recunoaștem că, pentru ele, suntem vrednici de toate ispășirile, ba și vinovați morții.

Dacă, **pe baza păcatelor noastre**, reușim în sfârșit să fim odată pentru totdeauna **smeriți**, celor smeriți le dă Dumnezeu harul iertării, pentru toate înfrângerile pentru care cerem iertare.

În continuare, se presupune, ca de la sine înțeles, **consolidarea** întregului om, considerat ca trup și suflet, rațiune, sentiment și voință, simțuri, **în deplina ascultare de Dumnezeu**, cu toate caznele ce le-am avea de la firea năvălită pe rele.

Ce se întâmplă cu inventarul păcatelor în cazul spovedaniei: vina și pedeapsa se șterg, prin Jertfa Mântuitorului cea în locul nostru, pedeapsa morții spirituale ștergându-se, în schimbul acestei smerenii de a te spovedi adevărat lui Dumnezeu, care, dogmatic, este de față, și El ne iartă, modificând cu atotputernicia Sa urmărirea noastră după fapte.

Se poate ca cineva să ajungă singur la cunoașterea vinovăției sale, dar nu face și ultimul pas: nu caută un duhovnic, nu se mărturisește după taină; acela nu și-a schimbat soarta sufletului său cu nimic, fiind reținut de mândrie, de temnița egoismului său. Acesta face zadarnică Jertfa Mântuitorului pentru el. Așa cum a sfârșit Tolstoi personal, sau personagii de ale lui Dostoievski din „Posedații”, și câți oameni, de cultură altfel, dar străini Duhului lui Hristos.

Că pentru două pricini mai principale e refuzat Domnul Iisus: pentru că cere de la trup frânarea patimilor, iar de la spirit, smerenia.

Sfântul Antonie cel Mare spune că fără o smerenie extremă nimeni nu va putea intra în împărăția lui Dumnezeu.

II Macabei VI

14. Că nu ca și într-alte neamuri cu îndelungă răbdare așteaptă Domnul, până ce vor ajunge la plinirea păcatelor, și apoi să-i muncească; ci asupra noastră așa a socotit că e bine, ca nu la sfârșitul păcatelor ajungând noi, să aducă pedeapsă asupra noastră.

15. Pentru aceea niciodată nu depărtează mila de la noi, ci certându-ne cu nevoi, nu părăsește pe poporul Său.

16. Însă acestea să fie zise, pentru ca să ne aducem aminte.

*

TRUPUL ȘI CRUCEA

Oamenii se conduc după trup, după instincte, nu după rațiune și aproape deloc nu se lasă conduși de Dumnezeu. Nu vor să fie conduși de Dumnezeu. Aceasta li se pare cea mai mare suferință, cea mai cumplită tiranie. Aceștia sunt „cei trupești”. Toți aceștia fug de cruce ca de ceasul morții.

Doi inși fug de cruce: omul și diavolul; omul lumii acesteia și fiii diavolului.

Crucea e simbolul unei concepții de viață: capacitatea de jertfa pentru cauza lui Dumnezeu în lume, între oameni, cu tine însuși - că dacă vrei să fii fiul lui Dumnezeu, trebuie să te lepezi de tine, să-ți iei crucea și să urmezi lui Hristos. Adică să-ți integrezi concepția jertfei egoismului, a subiectivismului, a existenței pentru sine. - Că numai așa poți ierta pe toți cei ce-ți greșesc ție, pentru că tu nu mai exiști, nu te lezezi, nu te mai aperi. - Are Cine - dacă mai trebuie.

Așa doar, de pe cruce, poți ierta, binecuvânta, face bine - cum cere una din fericiri.

Ce paradox între cruce și fericire...**acabei VI**

12. Rog dar pe cei ce vor citi această carte, să nu se îngrozească din cauza acestor suferințe, ci să socotească muncile acestea că nu spre pieire, ci spre învățătură au fost neamului nostru.

13. Că dacă Domnul nu lasă multă vreme pe cei ce lucrează fărădelege, ci degrabă îi aruncă în munci, semn de mare facere de bine este.

Ceialți, cu un aparataj cât mai bun posibil, sunt capabili să „prindă” principiile - legile divine ale universului și ale atomului.

Aceștia se integrează în Adevăr. Aceștia au ceva de spus oamenilor de la Dumnezeu. **Și oamenii nu știu cu câtă încăpățânare i-a înzestrat Dumnezeu pe aceia cărora le-a dat să spuie ceva oamenilor.**

*

„Pe calea vieții nu vei întâlni niciodată rațiunea ei de-a fi” - că nu se explică prin sine. „Rațiunea suficientă” o are într-ALTCINEVA.

*

LA DEFINIȚIA PĂCATULUI

Rădăcina necazurilor e aceeași cu rădăcina răutăților:

păcatul - înfrângerea morală a omului, când el conspiră cu diavolul contra Legii lui Dumnezeu. Atunci se transformă omul - fiul lui Dumnezeu - în fiul diavolului, prin ascultarea de acesta. El îi imprimă spiritului, minții și inimii, pecetea firii sale: autonomia, răzvrătirea și autoîndumnezeirea.

Cu pecetea acestor caracteristici iese din împărăția Harului sub focul mâniei lui Dumnezeu, ajungând fiul pieirii.

Necazurile, târcoalele morții, sunt numai primele unelte ale lui Dumnezeu, ca să-l trezească și să-i deschidă ochii să vadă că așa merge în întuneric, în împărăția morții.

Dacă omul stă prea mult în ascultarea celui viclean, pierde credința, i se întunecă mintea, **nu mai ascultă de nimeni**, face din necazuri „motiv” de necredință, a cărei final e fie sinuciderea, fie nebunia.

Când oamenii o apucă pe acest „drum larg” al pieirii, când - cu timpul - relele devin deprinderi, „a doua natură”, să te ferească Dumnezeu să le stai în cale și să-i oprești. Te vor călca în picioare, te vor disprețui, din retrograd nu te vor scoate, din anacronic nu vei ieși decât suflându-te din cale sau răstignindu-te pe cruce.

În „lumea aceasta” nu poți crede în Dumnezeu nepedepsit.

Și, pentru credinciosul luminat de Har, soarta aceasta e firească: viața lui Iisus se arată și în ucenic. Acela e ucenic, care are iubirea de Dumnezeu și de oameni până la cruce: Nu urăște oamenii de pe nici o cruce pe care-l răstignesc ei. Aceasta este iubirea care nu cade niciodată. Aceasta e porunca supremă, Testamentul lui Iisus Hristos: cauza lui Dumnezeu pe pământ, pentru care ucenicii Săi nu-și cruță viața. Așa se biruie diavolul.

*

„Rațiunea” vicleanului aceasta este: să uzeze organismul și să-l facă inapt de evoluția lui spre capacitatea maximă de interceptare a legilor divine asupra lumii și vieții și, ca urmare, să nu aibă habar

de o ordine spirituală a existenței, ca și cum aceasta n-ar fi, ci simpla orânduire a materiei „de la sine”.

- Ruginesc antenele !

Cu precocitățile sexuale, când nu-i nici o pricepere în cap, ci ascundere și neascultare, acțiunea dătătoare de viață a Duhului Sfânt se stinge [ca activitate - Aveți grijă: „Duhul să nu-l stingeți” (I Tesaloniceni 5,19). - Așa pătesc toți cei ce nu se îmbogățesc în Duhul Sfânt (Luca 12,21)] și în corp se instalează, dinspre simțuri spre interior, duhul spurcăciunii. Așa începe tâlhăria uzurii biologice. Struțul nu mai poate zbura și-și ascunde capul în nisip, față de orice primejdie sau întuneric al celor din afară. Diavolul nu e original în nimic, afară de păcat. El, odată instalat, prinde, rând pe rând, toate nivelele noastre de existență, până la nivelul conștiinței, din care scoate o caricatură și o deviere până la stadii clinice. Căci așa e el: meșter în a devia, a deruta, a îmbolnăvi, a întuneca, ceea ce există creat de Dumnezeu.

Odată autonomia omului obținută, l-a scos din religie. În continuare are el grijă de a-i confecționa reazemul în sine prin integrări în concepții mai modeste, mai raționale, mai științifice și să lase „Cerul” popilor și rândunelelor.

Ba dacă-i are pe unul nemulțumit cu această reducere de perspectivă, te trimite la balamuc să „vezi” exemplare dezorganizate, maniace, fanatice, în tot felul dezechilibrate, chiar pe teme de credință în Dumnezeu. Ba are și înșelați în așa măsură, încât respectivii se cred reîntrupări ale sfinților de demult, printre care mai mulți Ilie deodată, mai mulți „hristoși mincinoși”, ba am găsit și Persoanele Sfintei Treimi reduse la caricatura unor deviați mintal (Ion Mocodeanu, Aurel Ionescu etc.) care încurcă mințile pe unde umblă. - Totul ca să facă „dovada” că, credința e o alienație.

Iată ce înseamnă cuvântul că „toată lumea zace în cel rău” (I Ioan 5,19).

Autonomia lui l-a făcut pe om un mare mutilat, dar cu iluzia că-i un supraom.

*

SCUTURAȚI TOROPEALA

Scuturați toropeala și osteneala trupească și ascultați.

Plec de la situația care-o aduceți voi: tot felul de necazuri după urma păcatelor. Și toți vor să scape de suferințe: asta-i situația voastră.

Acum vă întreb: care a fost situația Maicii Domnului, care a fost viața Ei ?

Ea n-a avut nici o vinovăție decât aceea strămoșească: c-a fost născută în lumea aceasta pe calea știută. De îndată ce a fost aleasă de Dumnezeu să fie Maica Domnului, au început pentru Ea suferințele.

Dreptul Iosif era garantul Ei, pentru că legea nu admitea să nască cineva fără căsătorie legală. Ca să o ferească să fie omorâtă cu pietre, i-a dat un soț. Atunci a fost prima suferință: a fost în primejdia de a fi omorâtă cu pietre înaintea casei lui Iosif; dar a rânduit Dumnezeu să fie înțeleasă.

A doua suferință: tocmai când să nască, a găsit toate ușile încuiate, și a născut pe Fiul său într-o iesle de dobitoace. Oricare din mame s-ar jena de copilul său dacă ar ști că s-a născut pe câmp, sau în alte condiții neomenești.

N-a fost bine născut, c-a trebuit să fugă cu copilul său: o mamă fugară și n-avea decât 15,16 ani.

A stat o vreme anumită pe acolo. S-a întors acasă cu frica în sân, să nu fie omorât ca cei 14.000 de prunci.

Necazul cel mai mare l-a avut când a fost răstignit Fiul Ei. Ea a îndurat a doua răstignire pentru noi oamenii. Suferința lui Iisus pe cruce a fost îngreunată de prezența Sfintei Sale Maici sub brațele crucii.

Mai mult: Maica Domnului a văzut toată soarta tristă, adică înțelegerea greșită pe care o aveau cărturarii și fariseii cu creștinii. Trebuie că a văzut uciderea lui Ștefan.

Iată o femeie dintre noi oamenii, o ființă cum nu mai e alta, mai presus de sfintele cete cerești, supusă la suferințe, necazuri, deși neavând vinovăție.

Atunci vă întreb: ce motiv aduceți să vă plângeți de necazuri după urma păcatelor - lucru sigur ?

Iată Maica Domnului a avut de suferit. A avut și bune: a avut parte de înviere, a avut parte de înălțarea Fiului său și de Pogorârea Duhului Sfânt. Dar, cu toate acestea, a avut parte ca noi, de suferințe. Și dacă Ea n-a fost scutită, ce motiv avem noi să fim scutiți, când bine știm că suferim după urma vinovaților.

*

Asta ar fi una din părțile cuvântării. Ascultați alta.

Dacă ați băgat de seamă, Evanghelia vorbește despre Mântuitorul și cele două surori Maria și Marta. Maica Domnului n-are o Evanghelie. Vă puteți da seama ce neasemănată smerenie: că pe pământ Dumnezeu nu vrea laudă, nici smerenia Ei nu o laudă, nu o dă în vileag; rămânând ca toată slava adevărată s-o primească dincolo.

Maica Domnului a fost supusă la această smerenie de a nu avea o Evanghelie cu adormirea Ei. Iată o smerenie de neasemănat. Totuși, toată predania Sfinților Părinți o socotește ca a doua în pomenire, după Iisus. Părți din cântări, părți din ecteniile Liturghiei, cuprind pe Maica Domnului.

Ioan Evanghelistul, care era la picioarele crucii, a primit-o de la Iisus să-i fie mamă. L-a înfiat Iisus pe Ioan, Sfintei Sale Mame. Cu cuvântul ăsta, știți ce-a făcut Dumnezeu? A rânduit pe Maica Domnului, să fie maică a întregii creștinătăți.

*

ORBIA FĂRĂ LEAC

Doi orbi strigau după Iisus să-i miluiască și pe ei. Iisus, după scurtă vorbă cu ei, le-a dat vederea ochilor, și poruncă aspră să tacă, să nu afle nimeni.

Dar cum puteau să tacă oamenii aceștia ieșirea lor din întuneric? De aceea L-au vestit pe Iisus în tot ținutul acela. Și Iisus era suspect pe acolo.

După aceea au adus la Iisus un mut îndrăcit. Acesta vedea, dar viața lui era o noapte și mai grozavă, brăzdată de trăsnetele iadului și muncit de năluci îngrozitoare.

Iisus a tămăduit și tragedia aceasta. Dar, tragedia cea mai mare abia de acum începe: orbii căpătau vedere, - fariseilor li se întunecau ochii de mânie. Dracii ieșeau din decăzuții vieții, - și fariseii intrau în draci.

E momentul celei mai feroase pervertiri a minții omenești, când fariseii Îl declară pe Iisus „îndrăcit” și că toate minunile Lui de iubire sunt făcute în complot cu Satana.

Îndrăciții farisei se simțeau obligați să termine cu „înșelătorul Acesta”, ca fiind o unealtă a diavolului.

Desprindem de aci o mare constatare psihologică: **vezi în afară, în alții, ceea ce ai tu înăuntru.** Precum ești tu, fără să știi, așa-i vezi pe alții, zicând că-i știi.

Poate că de aci vine că cele mai împărțite păreri pe pământ sunt cele asupra Adevărului, părerile asupra lui Dumnezeu, care pot merge până la totala negare a Lui.

Și e cu putință această împărțire a minților, pentru că în sufletul omului pot încăpea: fie împărăția lui Dumnezeu, fie împărăția Satanei.

Trăiești într-una din împărățiile acestea începând de aici.

*

Dumnezeu știa câte are să tragă cu oamenii în privința stabilirii adevărului, de aceea îi prevenea prin Isaia proorocul: „Vai

celor ce zic răului bine și binelui rău. Vai celor ce numesc lumina întuneric și întunericul lumină” (Isaia 5,20).

E greu să nu vezi soarele, dar e mai greu să nu vezi adevărul. Orbia în fata adevărului e orbia fără leac.

Pe aceasta n-a putut-o nici Iisus tămădui.

Grele sunt păcatele trupului, dar mai grele ale minții.

Și pe multe căi amăgește vrăjmașul pe oameni să-i adune în împărăția sa, ca pe-o turmă de proști: pe unii cu bogăția cea deșartă, lipindu-le inima de ea, pe moarte și viață; pe alții cu destrăbălările trupului; pe unii cu slava deșartă a lumii acesteia; iar pe alții cu mizeria lumii acesteia. Pe unii umflându-i de trufie, pe alții intimidându-i, și iarăși altora stricându-le mintea, ca să nu mai recunoască adevărul și să se mântuiască.

Sfântul Antonie cel Mare, cugetând la meșteșugirile vicleanului, a văzut tot pământul acoperit de curse diavolești, și suspinând a zis: Doamne, cine se va putea izbăvi dintr-atâtea curse? Și a auzit cuvânt: „Numai smerenia!” (Pateric, avva Antonie 9).

Pe toate le poate contraface Satana, numai smerit nu poate fi. Știe multe, și mult mai adânc ca oamenii, dar toată știința lui nu plătește nimic, fiindcă n-are smerenie. Pe aceasta a pierdut-o și aceasta îl pierde.

Ești înclinat spre bogăție - îți dă bogăție și când o pierzi, te sinucizi. Ești înclinat spre poftă - cu ele te dărmă. Ești înclinat spre învățătură - el e profesor. Ești credincios? el e „înger luminat” și „hristos mincinos”. Ești necredincios? și el; - deși se cutremură de judecata care-l așteaptă.

Oriunde te-ai mișca, el te așteaptă și face pe călăuza, chiar în credința în Dumnezeu și cruce. De aceea au strigat sfinții Părinți în toate vremile că omul nu se va putea mântui din cursele lui, decât învăluit în „dulama lui Dumnezeu” - care este smerenia.

Deci cine dobândește smerenia - curăția inimii - acela vede adevărul - și Dumnezeu e adevărul.

Smerenia tămăduiește ochii minții, ca să distingă adevărul de înșelăciuni. Și mulți au trebuință de această tămăduire a ochilor.

Și e simplă: ascultă întocmai de Biserică.

Ascultarea fără târguială de slujitorii ei încercați, are darul acesta să te învăluie în dulama aceasta a lui Dumnezeu a smereniei, căci Iisus a fost cel mai mare ascultător de Dumnezeu, și, precum pe Iisus L-a trimis Tatăl în lume, așa și Iisus și-a trimis Apostolii și urmașii lor legali - ierarhia Bisericii, că toți cei ce-i ascultă pe ei, pe Dumnezeu L-ascultă.

Aceasta-i calea lui Dumnezeu de dobândire a smereniei, care zădărnicește meșteșugirile vrăjmașului.

El însuși a mers primul pe ea și pe aceasta, a ascultării de ierarhia pe care a instituit-o El, știm sigur că de Dumnezeu ascultăm.

Celelalte căi, a vedeniilor, a spiritismului, nu sunt căile Bisericii și nu duc bine. Numai ascultarea deplină de slujitorii legali ai Bisericii, singurii în drept de a învăța „cunoștința mântuirii” (Luca 1,77) pe oameni și singurii în dar de a lega și dezlega păcatele oamenilor, - asigură smerenia.

După căi lăturalnice și îndoielnice de învățătură, umblă numai oamenii cărora nu le place smerenia. Pentru acești oameni, care țin să rămână orbi, scrie sfântul Pavel următoarele: (vezi II Tesaloniceni 2,3-12).

Cheia osândeii e dată tocmai în ultimele cuvinte ale Apostolului: Dumnezeu le trimite amăgiri puternice, celor ce **îndrăgesc** căi lăturalnice, aparențe de adevăr.

Poți iubi pe Dumnezeu, cât te ține gura, dar dacă nu iubești și **smerenia** în care a venit Dumnezeu, **ascultător** până la moarte de cruce, n-ai făcut nimic.

E plin iadul de credincioși de aceștia, care cred și nu ascultă. Căci nimic necurat nu intră în împărăția lui Dumnezeu și mai ales încăpățânarea. (Efeseni 5,5).

*

Sfinții s-au ferit să „vadă” altceva decât neputințele lor.
Sfântul Pavel zice limpede că „nu în vedeniile sale se lăuda, ci
întru crucea Domnului” (Galateni 6,14).

Biserica de totdeauna a refuzat să „vadă” prin acest ochi inutil
- deschis spre împărăția amăgirii.

Acest ochi să se închidă !

Și să vi se deschidă ochiul smerit al conștiinței curate, și ferit
de orice alarmă vizionară !

Aceasta e tămăduirea de ochi după care ați venit!

Bucurați-vă și mulțumiți Dumnezeuului Adevărului pentru ea !

*

POMELNICUL NECAZURILOR LUI PAVEL

(II Corinteni 6,4-10; 11,22-28)

Din acest pomelnic vreau să scot următorul normativ apostolic: poziția creștinului față de necazuri.

Sfântul apostol și le consideră o laudă.

Acestea sunt „**necazurile pentru Evanghelie**”.

Credința de totdeauna a Bisericii vechi în fața tuturor felurilor de încercări, a fost că acestea sunt **o binecuvântare**. De aci s-a dezvoltat și poziția față de martiriu. **Acesta e un har special**, care se dă numai cui și cui, din vreme în vreme.

Astăzi aceste poziții față de suferință s-au cam pierdut. Astăzi creștinilor li se pare că suferința - crucea fiecăruia, cea de toate zilele - ar fi un lucru de care ar vrea, pe toate căile, să scape cât mai repede.

Ca să ne dăm seama de slăbiciunea creștinilor și de pierderea cunoștinței despre harul suferinței, e destul să ne punem întrebarea următoare:

Despre Pavel știm bine că a fost apostolul lui Hristos, apostolul neamurilor, chemat special, trimis special, așadar de ce l-a lăsat Iisus în droaia de necazuri pe care le înșiră în pomelnicul pomenit ?

Necazurile au un rost, pe care azi oamenii l-au pierdut. Îl spune, mai ușor, mai greu de observat, și Pavel, când vorbește despre o suferință a sa personală, o boală, pentru care de trei ori s-a rugat lui Dumnezeu să o ia de la el. (II Corinteni 12,7-10).

- s-a răspuns: **Darurile Mele în neputințe se desăvârșesc**.

Trebuie să avem neputințe, trebuie să avem necazuri pentru că altfel cădem. Cădem ușor, pentru ca să nu cădem mai greu.

Suferim puțin, ca să nu suferim grozav. Asta-i rațiunea pentru care, cei ce merg pe urmele lui Iisus au tot felul de suferințe și Iisus nu-i izbăvește de ele, fiindcă fără ele se pierd de El și se pierd pe sine.

De aceea poate că **le-a spus Pavel** pe ale sale. Nici unul din necazurile pe care le înșiră nu sunt dinaintea convertirii lui la

creștinism. Atuncea le folosea el creștinilor - și poate că acestea sunt o răzbunare pentru acelea ale mucenicilor... Ca să-și dea seama că este o putere nevăzută cu care se luptă ei în deșert. Cu chinurile nu-i putea omorî, încât îi reducea la a-i omorî în chip simplu, tăindu-le capul. Mucenicia e un dar și-l dă Dumnezeu nu cui aleargă după el, ci cui vrea și cui știe, din timp în timp. Cei care aleargă după mucenie, au în ei ispita muceniei și ăștia cad. Nu e treaba ta, e treaba lui Dumnezeu. Nu umbli după daruri peste puterea ta. Sfinții mucenici și mărturisitori nu aveau obrăznicia de a se face mucenici efectiv.

A răbda în credința ta și pentru credința ta, îți dă Dumnezeu curajul, ca lui Iov. Fie în palate... etc., nimeni nu se poate plânga că n-are cine-i proba, cine-i căli sau forma.

Ăștia sunt creștinii care-și duc crucea...

Purtăm neputințe ca să nu ne suim la părerea că suntem puternici. Cu necazurile de tot felul, ne dezleagă Dumnezeu de noi înșine, de părerea de sine. Și asta n-are leac cum n-are căderea dracilor. De aceea dăm de tot felul de neputințe, care sunt mult mai ușoare decât căderea în părerea de sine.

Ca să încurajeze pe creștinii de peste toate vremurile în necazurile lor și să și le asemene cu ale sale.

Mai mult fiecare avem necazurile noastre pentru păcatele noastre, pentru Evanghelie și pentru... Nu duceți cruce....

Deși n-o duceți cu drag, cel puțin duceți-o la umăr, duceți-o din ordin moral.

M-aș bucura mult să puneți astăzi la inimă fără să mai zăboviți, după pilda sfinților apostoli Petru și Pavel.

Ăștia au fost oameni care nu s-au plâns de stăpânire fiindcă stăpânirea, oricât ni s-ar părea, e pusă cu rosturi de la Dumnezeu spre desăvârșire.

Sfântul Pavel închis la Roma doi ani, pentru Evanghelia adevărului, n-a știut de lanțuri. El și-a purtat lanțurile cu seninătate și mărturisea că ținta după care alerga, e cununa biruinței.

Calea acestei alergări trebuie să știi a o urma fără silă și piedică, celelalte dacă le înțelegi bine, te ajută.

*

* *

IUBITORUL DE OAMENI ȘI JUDECĂTORUL LOR

„Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și în stare să judece simțirile și cugetările inimii” (Evrei 4,12).

Atotprezența Sa, și mai ales în prilejurile noastre pierdute, demască toată pseudo-ființa noastră.

Cel ce toate le desăvârșește câte năzuiesc în om spre înălțime, Cel ce vede tot ce este animalitate, Cel ce judecă omenirea, Cel ce judecă viața, Acela este măsura tuturor măsurilor; El este aceasta în virtutea desăvârșirii Sale; - și atunci nici un suflet nu mai poate face altfel decât să se judece și pe sine, după măsura Lui, și să-și simtă - într-o prăpastie de pocăință - demascată toată falsitatea ființei sale.

Când răsare soarele apar din întuneric și toate gunoaiile și - dacă sunt - și florile câmpului.

Când răsare Soarele dreptății, și Cea mai mare iubire, din mormânt, și intră în viața noastră, orgoliul nostru apare în toate înfățișările lui. Când apare adevărata libertate, trecuta sclavie - tirania - se dezvelește în noi și în alții, oricât ar fi ea de travestită în libertate. Când Se întrupează Cel Sfânt - și-I pretutindenea de față - mai ales după Învierea din mormânt și după Botezul nostru al fiecăruia, abia atunci, ni se deschid ochii asupra puterii străine pe care o are viața întunecată, asupra inimii omenești.

Atotprezența Lui desparte în noi oile de capre. Cu care suntem în mod definitiv, cu partea aceea vom fi socotiți. Timpul pe care-l mai avem ni-i dat ca posibilitate de-a ne răzgândi.

Unii se răzvrătesc împotriva lui Hristos, pentru că se simt judecați.

Lumina lui Hristos - Lumina lumii (Ioan 8,12) - pătrunde până în cel mai vechi trecut al omului, îi nimicește toate planurile, îi

smulge toate măștile amăgirii de sine, Îl așează pe Dumnezeu clar înaintea omului și pe om clar înaintea lui Dumnezeu.

Hristos împărățește neconținut peste sufletul trezit la Adevăr, îi strigă pe nume energiile bune, îl încurajează să se deschidă cu totul adevărilor superioare și să-și găsească în desfășurarea lor, cea mai înaltă fericire; - dar, în același timp, se dezvelesc și toate puterile distrugătoare în cea mai adâncă esență și acțiune a lor: instinctele și emoțiile care păreau nevinovate și care știau să-și ascundă adevăratul lor „stăpân” din umbră, acum, de lumina învierii, sunt îndrumate spre lumea căreia-i aparțin; - Lumea de sus e despărțită de lumea de jos, a celor de desubt, a dedesubturilor - după cum se cuvine.

*

Într-adevăr **Hristos-Iubitorul e inseparabil de Hristos-Judecătorul**, căci numai adevărul care ne judecă, ne iubește cu adevărat și vrea cu adevărat mântuirea noastră.

Iubirea fără judecată este iubire fără adevăr și nu ne poate mântui; numai iubirea care ne aruncă în prăpastia pocăinței, numai ea e în stare să ne izbăvească de spasmele străfunde ale trufiei noastre și de superficialitățile multe ale unei vieți mincinoase și să ne ridice din întunericul lăuntric la lumina cea neînșelătoare.

*

Căuta cineva „rădăcina durerilor” oamenilor și voi s-o smulgă... Nu știa că oamenii nu i-ar fi dat voie... pentru că oamenii nu umblă după o concepție de viață a **fericirilor**, ci după una a **plăcerilor**. Aceste două sunt diametral opuse și fundamental potrivnice. Aci nu are cuvânt decisiv decât spiritul și libertatea omului. Și a cărui om? - a omului cu orizont larg, capabil să se integreze în concepția de viață a Revelației, adică a înseși concepției lui Dumnezeu, Care a gândit, a creat și menține creația.

Concepția lui Dumnezeu - Logosul creației - e Lege de viață, lege de echilibru și lege de dezvoltare (desăvârșire), spre deosebire

de toate celelalte care generează dezechilibru, boală și moarte și, mai ales, nu văd alte nivele de existență.

Organismul omenesc e înzestrat cu reglaj endocrin capabil să răspundă și la concepția în care a fost gândit de Creator, precum, temporar, și la alte concepții de viață. Dar... cu urmările lor matematice, de neînălțurat.

Ce se petrece că-i atâta haos și neclaritate și de aci atâta suferință și răzvrătire? - Oamenii confundă fericirea cu plăcerea. Nu vor să facă deosebirea de natură, care este între ele. Una tine de simțuri, alta de spirit. Între spirit și trup e vrajbă, iar turma lui Epicur e imensă. Și imensă e și suferința.

Nu este ieșire decât printr-o „înnoire a minții” (Romani 12,2) într-altă concepție, a lui Dumnezeu. Într-o **strămutare** a ființei în vederile (Legile) lui Dumnezeu. Cam acesta e înțelesul cuvântului **meta-noia** - pocăința.

*

Haosul de azi izvorăște din abaterea de la ordinea eternă a lucrurilor, din sfărâmarea acordului dintre om și Dumnezeu.

*

ÎNSEMĂNĂRI DIN RĂZBOIUL NEVĂZUT

Sfântul Diadoh al Foticeii:

Înainte de Botez, Harul dumnezeiesc îndeamnă pe om din afară, dar Satana este încuibat în adâncul sufletului și al inimii. După ce însă omul este botezat, demonul iese afară din inimă, și Harul intră în inimă. Dar chiar după Botez i se permite a sta în adâncul trupului (în fața inimii) pentru încercarea libertății morale. De acolo afumă mintea cu aburul pasiunilor cărnii.

Sfântul Grigorie al Tesalonicului:

Vrăjmașii se ascund și se află împrejurul inimii după lucrare, nu după ființă. **„Se retrag în simțuri”**. De aci luptă să câștige iarăși inima.

Cele patru reguli ale războiului și victoriei:

1. În tine să n-ai nici o încredere; („Blestemat e omul care se încrede în om...” „face din plăcere brațele lui” «Ieremia 17,5». Trebuie să te cunoști bine ca să ajungi aci, aceasta să nu ducă însă la disperare sau la dezertare).

În tine toată deznădejdea, din cauza nimicniciei omenești, dar în Dumnezeu ca atotputernic și Tată, toată nădejdea. Căci Dumnezeu este atotputernic, este bun și iubitor de om. A venit în lume să-l caute până la jertfa, iară după jertfă S-a făgăduit să fie cu noi, până la sfârșitul veacului acestuia.

Semn că neîncrederea în sine e adevărată și nu mincinoasă sau prefăcută, este dacă o ai pe aceasta în locul întâi al simțirii cu mintea, înainte de a avea considerația atotputerniciei lui Dumnezeu; iar aceste două considerații să premeargă oricăror fapte ale tale.

Al doilea semn este că la înfrângeri cad în întristare.

Necazul îi descoperă.

Timiditatea „socotită” virtute este cea mai tainică aroganță, încercările, căderile descoperindu-i, se miră și se îngrozesc.

Nu se întâmplă așa cu cel smerit: Când acesta cade în vreo greutate simte frică și amărăciune, dar nu-i tulburat sau mirat (îngrozit).

1. se pare normal să-i vină acestea din cauza propriei sale neștiințe și slăbiciuni. „Fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5).

2. Toată încrederea să o ai în Dumnezeu;

3. Să te lupți și să te aștepti la lupte;

4. Rugăciunea neîncetată.

(5) **învățarea (instrucția) războiului nevăzut**, împotriva neștiinței.

Socotința că suntem ceva se numește presumție. E o patimă născută din iubirea de sine și devine izvorul, începutul și cauza celorlalte pasiuni, dar atât de subtilă și tainică este această mândrie, încât cei ce-o au, n-o simt. E un rău pe-atât mai mare, pe cât e de tainic și subțire. Aceste patimi închid prima ușă a minții (a cunoașterii de sine) prin care Harul lui Dumnezeu voiește a intra; nu-l lasă să intre și Harul se retrage. Căci cum va veni Harul să lumineze pe cineva care se crede ceva mai mare, că-i înțelept, că n-are nevoie de ajutor. Domnul să vindece aceste boli și patimi luciferice.

După sfântul Maxim Mărturisitorul, virtutea ar fi unirea neputinței omenești cunoscute, cu puterea dumnezeiască.

Dacă-ți știi neputința și neștiința e cea mai bună poziție de luptă.

Urmărește-ți numai o singură zi gândurile și viața ta sufletească și-ți dai seama ce slab ești.

Această poziție bună se dobândește și crește dacă toate câte le facem, le facem cu gând și dragoste că le facem pentru Dumnezeu - deși smerite și neînsemnate.

Ne trebuie minte luminată de cunoștința Duhului. Adică exerciții de atenție și reflexie, ca să ajungem la o cunoaștere clară între bine și rău, - nu după simțuri sau concepția lumii, ci după dreapta judecată și adevărul Duhului Sfânt.

Atunci nu mai alergăm după ce aleargă lumea.

Această concepție pe dos ne transformă necazurile și ocările lumii în bucurii, pagubele în câștiguri, moartea în biruința învierii, etc.

A ierta dușmanii, din convingere, este dovada mărinimiei de suflet, a asemănării cu Dumnezeu.

Acum (în această duhovnicească mentalitate) a te supune este mai de preț decât a porunci, a asculta decât a comanda.

Cunoștința smerită de sine însuși e mai de preț decât orice știință; a te birui pe tine e mai mult decât ai birui lumea.

A învia sufletul tău, mai mult decât a învia morții.

Superficialitatea e mare piedică a minții. De aceea mintea trebuie și ea profund curățită de patimi, - ca să vadă Adevărul, sau cât e de ascuns răul, sau cât e de asuprit binele de rău și adevărul de minciună.

Pasiunile (voința oarbă) întunecă mintea. Prin iubire sau ură (nepurificate) adevărul riscă să rămână necunoscut.

Mintea nu trebuie obosită cu curiozitatea fără de socoteală. Nu trebuie încărcată cu știri nefolositoare sau fără valoare pentru suflet.

Adună cunoștințe duhovnicești și cerești.

Nimic nu-i mai de preț în lume decât cunoașterea Celui Răstignit - Persoana Sa preaslăvită, care, văzut sau nevăzut, ne însoțește în lume, în lupte, în oameni, în fire.

Celelalte informații sau întrebări sunt mândrie și egoism. Cunoștințele, ca scop în sine, sunt praf în ochii minții. Noutățile nu se termină niciodată și vremea se duce. Toate cele trecătoare sunt o experiență amară.

Ridicați-vă fruntea din țărână la Dumnezeu, la cunoștința cu care cunoaște El lumea.

Singurul mijloc prin care putem scăpa de amăgire este curăția inimii. Curățirea inimii constă în nimicirea omului vechi din noi și descoperirea omului nou.

- Unelte smerite în mâna lui Dumnezeu către scopurile Sale, peste îngustimile și neputințele noastre.

Să vrei și tu ce vrea Dumnezeu.

Voința noastră rațională e în conflict cu voința noastră irațională (în care lucrează cel viclean). Sunt în competiție și război.

Dar voința lui Dumnezeu - care așteaptă decizia liberă a omului ?

Cine te va face liber? - „Adevărul”. „Eu sunt Ușa” (Ioan 10,9).

Cine nu recunoaște absoluta necesitate a războiului nevăzut cu sine însuși, cu egoismul său, nu va scăpa niciodată de el și de toți puii săi.

Vrăjmașii noștri își pun mare nădejde în vârsta slăbirii noastre și în ceasul morții, de aceea trebuie să ne deprindem la lupta continuă, cu toate puterile care le avem.

Noi luptăm pentru cauza lui Hristos, sub comanda Sa. **Dacă El amână biruința noastră până la ultima zi a vieții noastre,** aceasta va fi de cel mai mare folos. Deci nu depunem armele în nici un caz.

Ordinea războiului:

1. Intră în inima ta și cercetează-o cu de-amănuntul. Vezi ce gânduri găsești, ce dispoziții și porniri o stăpânesc. Ce pasiuni, ce patimi o terorizează. Deschizi lupta cu patima cea mai apropiată și mai puternică.

2. Obişnuiește-te a te aștepta la necazuri, ocări, potrivnicii, rele - ca să nu te sperii nici la cele mai înfricoșate întâmplări.

Acestea zdrobesc mândria.

Crucea, răstignirea, e dar de la Dumnezeu. Primit ca atare, are efectul mântuitor al sufletului și ucigaș al vicleanului.

Nu crede vicleanului niciodată nimic. Pentru el n-avem decât crucea. În trup fiind, zi: „încă n-am scăpat!” (precum sfântul Macarie).

Dar nu ne putem libera de brutalitatea lui, fiindcă pătimim de supărările mândriei, care-și au rădăcina și obârșia în blestemata și deșarta părere de sine.

Astfel (cunoscând lucrurile) vom scoate din otravă amară miere, din răni sănătate și din mândrie smerenie.

Cât de folositor e acest lucru: a se vedea cineva pe sine mai rău și mai prejos decât toți oamenii, o spun și sfinții Părinți. Dumnezeuiescul Gurădeaur zice: „Nimic nu e mai iubit de Dumnezeu decât a te socoti mai prejos”. Iar Varsanufie zice:

„Dacă într-adevăr vrei să te mântuiești, ascultă un lucru. Ridică-ți picioarele de la pământ, înalță-ți mintea la cer și fii acolo cu gândul ziua și noaptea. Defaimă-te cât poți, silindu-te a te vedea mai prejos decât orice om. Aceasta e adevărata nevoie. Nu-i altă osteneală mai aleasă pentru cel ce voiește să se mântuiască în Hristos, Cel ce-i dă putere.” Iar sfântul Grigorie Sinaitul adaugă că se cade a ne considera mai răi decât toate făpturile și mai ticăloși chiar decât dracii. El zice: „Două smerenii sunt, după cum spun Părinții: a se socoti cineva dedesubtul tuturor și (a doua) a atribui izbânzile sale lui Dumnezeu. Prima este început, a doua sfârșit”, (cap. 115).

Deci conștient de trei lucruri: sunt mai păcătos decât toți cei ce nu știu nimic despre acest lucru; sunt mai păcătos întrucât sunt în afară de firea cea dată de Dumnezeu și mai ticălos decât dracii, întrucât le cam fac ascultare, dacă nu chiar robie - eu, cel pentru care S-a răstignit Hristos ca să ne izbăvească de robia celui rău.

Cu evidența darurilor nu scapi de starea de vinovăție personală, pentru că darurile sunt ale lui Dumnezeu și ele, cu atât mai mult, ne îndatorează. Iar ele fiind de la Dumnezeu, Duhul Sfânt, n-au număr, sunt nemărginite ca mărime, fără început și fără sfârșit - însușiri sufletești ale unui suflet smerit - lucruri firești ale lui Dumnezeu.

Socotește că te-ai împărtășit cu o picătură de apă dintr-un ocean nesfârșit.

„... Fericiți cei săraci (smeriți) cu duhul...” (Matei 5,3).

„... pedeapsă și muncă numită cruce...”

„Șarpele fu osândit să mănânce țărâna patimilor.” (cf. Facere3’14).

Grija de sănătatea trupului, grija de sănătatea sufletului, doi dușmani. Dacă această grijă este egală, rezultatul poate fi slăbirea lor egală. Trebuie văzuți în ierarhie, nu în egalitate.

Vrăjmașul veghează spre paguba ta, veghează și tu spre surparea lui. (Cunoaște adică, în tot momentul, ce duh te stăpânește și alege-l pe care „dă viață”). Practic: vorbește cu dragoste de fratele care a căzut sau îi sunt cunoscute păcatele și

altora, zicând că-s îngăduință de la Dumnezeu ca să-i fie câștigul mai mare ca paguba. **Deci în ruptul capului nu osândi.**

Cu **rugăciunea** vei pune sabia în mâna lui Dumnezeu, să bată **El** pe cel ce se războiește cu tine. Ca să se facă aceasta, trebuie să fii conștient întotdeauna că viețuiești în slujba lui Dumnezeu, în tot ce faci.

Ca să sporești această dorință, adu-ți aminte mulțimea bunătăților Lui ce ni le-a dat, cât ne caută, cu ce preț ne-a răscumpărat.

Gândește-te apoi la folosul acestei slujiri: că ne face stăpâni peste trup, mai presus de diavoli și fiii lui Dumnezeu.

2. Tot motive care să încâlzească rugăciunea ta: credința vie că Dumnezeu îți va da tot ce-ți trebuie pentru mântuirea ta - învățătură la priceperea ta, necazuri la lenea ta, unelte la împotmolelile tale.

3. El însuși ne-a învățat să cerem daruri de preț: pe Însuși Duhul Sfânt. Și „Toate câte veți cere în rugăciune, crezând, veți lua” (Luca 11,13; Matei 21,22).

4. Totul e să voiești ce vrea El: **Pâinea Vieții veșnice, nu târâtele vieții vremelnice**; cunoașterea Împărăției și pe Împăratul ei în sufletul tău - ceea ce îl îndumnezeiește și pe el și trece ca fulgerul prin „locurile” groaznice, când se desparte de trup.

Oamenii în nepriceperea lor, cer de la Dumnezeu aranjamente pământești, treburi trupești, afurisanii peste alții care-i păgubesc sau le stau în cale.

Rugăciunea fără orizont creștin, fără „metanoia”.

„Nu știu ce cer.” (Marcu 10,38).

După rugăciune silește-te să devii încăpător, darului pe care-l ceri. Silește-te a-ți birui, a-ți strâmtora egoismul - „cercul vostru strâmt” - și fa loc dumnezeiesc fratelui tău în inima ta cea dumnezeiască (nu egoistă, pătimașă, pornită pe plăceri păcătoase).

Cele 4 condiții ale rugăciunii, fixate de sfântul Vasile cel Mare:

1. Slava lui Dumnezeu (Preamărirea).

2. Mulțumirea pentru darurile vieții și cunoștinței de Dumnezeu și pentru alte multe daruri.

3. Mărturisirea că ești un păcătos și un călcător de porunci.

4. Cererea aceea ce e de trebuință mântuirii tale, a viețuirii după rosturile date ție de Dumnezeu la intrarea în lumea aceasta și pentru ajutorul în luptele sufletești pentru cauza lui Hristos în lume, etc. Precum și pentru biruința asupra neputințelor tale speciale.

Căci „**Când grăiești tu Eu sunt de față**” (Isaia 58,9)

5. Socotește că și sfinții toți, în frunte cu Maica Domnului, se roagă pentru desăvârșirea noastră.

Ce nu primești, rugându-te, nu-ți folosește sau încă nu poți păstra, deși știi că sunt bune.

Cerem lucruri mari, dar n-am făcut pe cele mici. Cerem vârfuri și n-avem consolidată baza. De aceea e bine să ne cam dăm seama cum stăm și de ce nu primim o sporire vizibilă. Dumnezeu știe de ce ne întârzie, dar tare de multe ori știm și noi și nu mișcăm „muntele” egoismului nostru în mare.

Mare lucru și plăcut lui Dumnezeu este să stai în orice împrejurare: tare și voios, supus smerit, oricărei Providențe dumnezeiești. Căile Providenței depășesc înțelegerea noastră imediată, **dar, după trecere de vreme vedem că așa a fost mai bine cu viața noastră cum a rânduit Nevăzuta Rânduială**, fată de cum ni s-ar fi părut minții noastre mai bine.

Fapte ca acestea ne leagă de Dumnezeu cu o dragoste de fii, încredințați de părinteasca Lui bunătate și asistență nevăzută, asupra vieții noastre în lume.

Nu suntem singuri și știm cui credem (Matei 28,20; II Timotei 1,12).

E mai plăcută lui Dumnezeu și e mai auzită strigarea minții și a inimii decât strigarea gurii. De aceea când Moise Îl ruga pe Dumnezeu cu mintea și cu inima pentru iudei, îi zice: „Ce strigi la Mine?” (Exod 14,15).

Mila (de la miluiește-mă) e nume sobornicesc al tuturor darurilor dumnezeiești. Deci la rugăciunea minții și a inimii primim ceea ce ne este de folos.

Omul nu poate păzi prima poruncă: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău și din toată virtutea ta, cum ne poruncește Domnul, decât prin mijlocirea rugăciunii mintale.

Gândește-te că:

„Iisus are o arzătoare dorință ca să vrei și tu să suferi chinul ce-l înduri tu, și că se roagă Părintelui Său să-ți dea Har să-ți duci cu răbdare crucea și necazul ce te muncește pe tine și pe tot omul.”

Iată o urmare a lui Iisus, de dragul suferinței Lui pentru tine.

*

AVVA ISHIRION

I

„Adunatu-s-au odată sobor de părinți în pustia Sketică, întrebându-se unii pe alții despre lucrarea lor. Și răspunzând unul din ei, mare cu viața și cu numele, **avva Ishirion**, a zis: Noi poruncile lui Dumnezeu le-am făcut. Și-au zis frații: Dar cei de după noi ce vor face? Bătrânul a zis: Vor să vie la jumătatea lucrului nostru. Dar cei de după dânșii? Și, proorocind bătrânul, a zis: Cei ai neamului și rândului aceuia nu vor avea nicidecum lucrul părinților. Dar atunci cum se vor mântui? Le vor veni lor ispite. Și cei ce se vor afla lămurii în vremurile acelea, mai mari și decât noi și decât părinții noștri se vor afla.” (Pateric, avva Ishirion).

II

Și care este lucrul călugărilor ?

Curăția minții; curăția inimii; rugăciunea neîncetată; conștiința prezenței, atotprezenței Sfintei Treimi în sufletul curățit de patimi (neștiință, uitare, negrijă); dobândirea darurilor: a smereniei, a dragostei dumnezeiești, a Luminii taborice, deci cunoștința și dobândirea îndumnezeirii.

*

Simplă această înșirare a nevoițelor e descurajantă.

Dar posibilitățile lui Dumnezeu - ca să ne mântuiască - întrec mărimea neputințelor noastre, oricât de multe și mari ar fi ele. Decât că: să ni le cunoaștem și recunoaștem ca vinovății și lipsuri.

*

Deci ce sunt bolile, operațiile, spitalele, accidentele, (mutilările), reaua întâmplare, prigonirile, primejdiile, ispitele de multe feluri, degradările, izgonirile, nedreptățile, temnițele... ?

- Mijloace de mântuire și de învățătură îngăduite de Dumnezeu să împlinească lipsurile din lucrarea noastră călugărească în nevoința de bunăvoie.

Deci cu cât ni se întâmplă necazuri mai grele și ni se dă și timp în ele, cu atât să avem convingerea că Dumnezeu e cu noi și ne poartă de grijă pentru mântuire.

*

Ca atare, nu avem nicidecum dreptate să dăm vina pe nimeni, de ce ni se întâmplă ce ni se întâmplă. Dimpotrivă, **știind rostul necazurilor**, putem chiar să ne rugăm pentru cei ce ne blastămă, putem face bine celor ce ne fac nouă „rău”, - căci în realitate ei ne fac bine.

Totul e să știm și să credem aceasta, că din mâna lui Dumnezeu ne vine bătaia și nu întrece măsura de trebuință: Tatăl nostru fiind drept și iubitor de oameni, fiii Săi.

Luând lucrurile cum trebuie, în puțină vreme poți câștiga ani îndelungați. De pildă, nemaiînvinovățind pe nimeni de relele ce ți le-a pricinuit, pe neobservate constați iubirea de Dumnezeu și de oameni că-ți luminează și încălzește sufletul și suferința îți devine numaidecât ușoară sau chiar plăcută, dacă nu chiar dispare.

Au fost pelerini ruși care ajunseseră ca nici pe draci să nu mai dea vreo vină. Că în realitate nici ei nu chinuiesc pe nimeni fără învoirea și măsura de la Dumnezeu.

Suferințe au toți oamenii, că le merită. Călugării însă le cunosc rostul de la Dumnezeu și nu defaimă pe nimeni.

*

DESPRE PORUNCA IUBIRII ÎN CĂLUGĂRIE

Cineva Îl întrebase odată pe Iisus, care-i cea mai mare poruncă din lege? Iisus i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din tot sufletul tău, din toată inima ta și din tot cugetul tău și pe aproapele tău ca pe tine însuși. În aceste două porunci atârnă toată Legea și Proorocii. Iar respectivul, vrând să se îndrepteze, a auzit - în continuare - parabola omului căzut între tâlhari (Luca 10,25-37).

Despre iubirea de oameni auzim citindu-se în multe feluri; că aproapele nostru poate fi oricine; că poate să ne fie prieten sau vrăjmaș; că poate să fie un străin sau o rudenie, bogat sau sărac, credincios sau necredincios și oricine altcineva, oricum ar fi el.

Mai citim că suntem opriți de a judeca - moral - pe oricine, și, de-a-l vorbi ca atare; că ori de câte ori vădăm greșeala cuiva și Dumnezeu va vădi greșeala noastră și vom fi pedepsiți. Deci trebuie să iertăm tuturor toate **„pentru înviere”** (Laudele Paștilor), - pentru izbăvirea noastră de sub stăpânirea morții.

Cum ne încadrăm noi, cei dintr-o obște, în aplicarea acestei porunci, care rezumă Scriptura ?

Dacă am iubi pe Dumnezeu - cum zice - din tot sufletul, din toată inima și din tot cugetul, din toată ființa noastră, adică am lua foc, foc din focul Duhului Sfânt, care s-ar răsfrânge și asupra oricărui aproape posibil, n-am avea probleme. Am realiza împlinirea acestei porunci pentru care ne-am retras puțin din „lume”, tocmai ca să împlinim mai bine poruncile la nivelul sfaturilor evanghelice.

Dar ca să putem împlini ceva din aceste porunci **trebuie să cunoaștem bine calea practică, presărată cu tot felul de piedici și capcane** care duc alătura de cale, ba ne putem trezi și rătăciți cu totul de la ținta pe care am ales-o.

Ne trebuie **o călăuză** și ne trebuie **capacitatea de a învăța calea**. Căci avem de trecut multe vămi cu cumpliți și foarte vicleni vameși. Iar cea mai mare viclenie a lor e să-i facă pe oameni să

creadă că ei nici nu există și oamenii să-și vadă liniștiți de treburile lor; iar ei, din ascuns, de lucrările lor.

*

Mai înainte de orice, trebuie să știm Cine a venit la noi și de ce ?

- A venit Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat, ca să ne izbăvească de sub stăpânirea și lucrăturile Satanei; care, prin patimi, robise toată lumea și o ducea la moarte. A venit ca Om Nou, dându-ni-Se **model de copiat** în viața noastră, a fiecăruia; dându-ni-Se **singurul Învățător** în privința cunoștinței de Dumnezeu și al rostului nostru ultim. Ni S-a dăruit nouă mlădiță dumnezeiască, făcându-ne prin Botez, pe toți, **și fii ai lui Dumnezeu**, dar îndatorându-ne la grija și ostenelele **creșterii Lui** în viața noastră pământească, ba dându-ne și ajutorul Lui, ori de câte ori i-L cerem cu credință. Prin El, de la Botez, avem sădită în noi Viața veșnică a împărăției lui Dumnezeu; iar moartea, deși a rămas în continuare printre noi, dar învierea Sa i-a schimbat rostul de pedeapsă, pe care-l avea până aci, în moarte numai a omului nostru vechi - omul păcatului - ca o ultimă purificare a trupului păcatului, înainte de învierea cea de obște.

Cine a mai rămas fricos de moarte ?

Numai omul păcatelor, care-și simte osânda, pentru că în loc să iubească pe Dumnezeu-Omul Iisus Hristos, și să asculte de El - cum de atâtea ori **„a auzit”**, el mai mult a iubit lumea, trupul și pe mincinosul viclean, cu toate deșertăciunile lor. În **„fricoșii”** aceștia, comoara de la Botez, ascunsă în țarina lor, **ascunsă a rămas**, căci ei n-au vândut nimic din **„ale lor”** ca să cumpere și să dezgroape Comoara cu darurile Sfântului Duh, conferite lor prin Taina Sfântului Mir. În continuare **„fricoșii”** aceștia, botezați în numele Sfintei Treimi, țin pe Hristos în temniță, bolnav, flămând, însetat, necercetat, străin, neștiut, înjurat și lepădat...

„Fricoșii” aceștia, scrie Apocalipsa 21,8, că **nu** se mântuiesc.

Deci **aceștia „nu sunt ai lui Hristos”**, cum scrie Sfântul Pavel: „Iar dacă n-are cineva Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui” (Romani 8,9).

Pentru că Satana nu-și cedează ușor prada. Cu el avem de bătit un război nevăzut. Cine nu știe să se lupte, e pierdut. Toți trebuie să cunoaștem bine războiul nevăzut și vicleșugurile înșelătorului.

Lupta lui cea mai mare și neîncetată e să ne scoată din ascultarea de Domnul nostru Iisus Hristos, Care, pentru izbăvirea noastră de sub stăpânirea lui, ne pune prima condiție: **lepădarea de sine, - sinele patimilor**, al ușurătății și superficialității noastre, cu care ne complăcem în „lume” și în negrija de suflet. Un „eu” de suprafață, de simțuri, în care-i retras vicleanul de la Botez și de unde atacă **adevăratul nostru eu**, subiectul nostru de mântuire, pentru care a venit Domnul Hristos pe pământ și pe care noi, greu și târziu îl cunoaștem, după grele și îndelungate răfuieli de conștiință. Cu iubirea de sine ne lipește de patimi, iar patimile sunt piroanele cu care ne ținutuește de „lume” și ne ține sub stăpânirea sa.

De aceea o obște nu e obște, fără lepădarea totală de sine, de orice fel de egoism părtinitor și milostiv către sinea sa, de orice gând ascuns și milostiv spre sine, care-i lucrătura vicleanului.

De aceea votul ascultării e cel mai greu dintre toate, pentru că oricând, și în orice, ești îmbiat de vicleanul la neascultare sau ascundere. Ca el să ne poată apăsa la ieșirea sufletului, cu faptele ascultării **și de el**. Aci intră și orice ascundere o faci a vreunei greșeli a fratelui - aproapele din obște - cu „gând” că-i „iubire de aproapele”, ascunzându-l în greșeala lui. Te-ai făcut tovarăș cu vicleanul, acoperindu-i pe amândoi și încă în numele „iubirii de oameni, a aproapelui”.

În obște, toți ne-am predat în răspunderea călăuzelor noastre duhovnicești și gospodărești, cu ascultare totală și lepădarea totală de sine, ca a Domnului Hristos. Altfel nu ne izbăvim de lucrăturile cele ascunse și de multe feluri ale vicleanului vrăjmaș. Chiar această izbăvire e și ținta ultimă și imediată a ascultării depline

față de povățuitorii noștri, cât și a izbăvirii de sinele nostru care, cruțat, mereu alunecă pe calea pierzării, prin viclenia și zavistia Satanei. Această alunecare, uneori observată, alteori tănuuită - din puținătate de minte - este și cauza pentru care nu sporim în calea aleasă, ci îndepărtăm și ne stingem și duhul și dragostea, încât, în loc să ajungem „temple ale Duhului Sfânt” și locașuri ale Domnului Hristos, într-un mod evident dar smerit, am ajuns: candelc stinse...

Când povățuitorii fac totul pentru lămurirea și ajutorul obștii, dar când câte unii își mai ascund câte o cruțare de sine și-și mai tănuiesc oarece gânduri sau planuri - sau situații - uneori vreme îndelungată, - atunci peste câte unii din aceia vine fără de veste câte-o pacoste, care descoperă totul; căci în împărăția lui Dumnezeu, chiar în cea dinlăuntrul nostru, mică și fără slavă, nu încapc nimic necurat și nedat la iveală dintre cele ascunse ale vicleanului. El ne învață să fățarnicim și smerenia. O vorbă prin Sfântul Munte zice că „și în inima smeritului șade dracul grecește”. El, vicleanul, și smerit se preface, numai să fie lăsat în pace. Dar Dumnezeu îl vede: și, pentru iubirea lui de oameni, printr-o întâmplare, chiar pacoste, îl scoate la iveală - cum că încă nu ne-am lepădat cu totul și cu adevărat de toate lucrăturile lui, cum de atâtea ori am făgăduit.

Pacostea poate fi aspră de tot, chiar primejdie de moarte.

Iar cei de pe aproape, care au știut și au tăcut, tovarăși cu el s-au făcut și vinovați de întâmplare s-au arătat - buni de același canon.

Așa ni se întâmplă că ani de-a rândul pierdem vremea, iar în ceasul morții „blestemăm” pe răspunzătorii noștri, că și bătaie trebuiau să ne dea ca să nu pierdem vremea, că iată acum ne-am pierdut pe noi înșine și vreme nu mai avem.

Așa se întâmplă când nu ascuți de vorbă bună. Vii la o cale și nu o înveți - pierzi vremea; făgăduiești ascultare și nu o faci - pierzi vremea; zici că te lapezi de tine însuți, dar sari cuc și „faci criză” de cumva ți se taie voia; - îți furi vremea; de dreaptă socoteală nici vorbă; pentru învățarea deosebirii gândurilor, nici

cel mai slab interes - vremea fuge; „Războiul nevăzut”, nevăzut s-a făcut...

*

SOARTA SUFLETULUI DUPĂ MOARTE

Trihotomie.

După ce spiritul s-a despărțit de trup el este încă legat de suflet. Și după cum în timpul vieții fizice prin trup a fost legat de lumea fizică, tot așa acum, îl leagă sufletul de lumea sufletească. Prin suflet a fost scufundat și împletit în lumea fizică.

S = corpul dorințelor.

- Spiritul e eliberat în clipa când sufletul a predat descompunerii tot ce nu poate vieții decât în trup.
- Dorințele nesatisfăcute rămân legate de suflet.
- Perioada dezlegării de înclinări e cu atât mai lungă, cu cât a fost mai tare legat de ea, așa încât la moartea fizică încă trăiau în suflet multe pofte și dorinți.

Exemplu: plăcerea pe care o simte un mândăcios: plăcerea nu e ceva truesc, ci sufletesc. Plăcerea trăiește în suflet și tot în suflet trăiește și pofta de-a avea această plăcere. Însă pentru a satisface această poftă, e nevoie de organul fizic corespunzător. După moarte, sufletul n-a pierdut numaidacă această poftă, însă el nu mai are organul fizic, care e mijlocul de satisfacere a poftei. Atunci se întâmplă ca și cum omul s-ar afla într-o regiune unde nu poate găsi nici o picătură de apă și ar suferi de-o sete arzătoare. Astfel sufletul suferă și arde de lipsa plăcerii, pentru că și-a lepădat organul fizic prin care putea să și-o împlinească. Această stare de lipsă arzătoare ține atâta vreme până ce sufletul învață să nu mai poftască lucruri care pot fi împlinite numai prin trup. Și perioada pe care sufletul o petrece în această stare se poate numi locul poftelor, cu toate că, firește, nu avem de-a face cu un „loc”.

*

Prin această imposibilitate de satisfacere, pofta este excitată în cel mai înalt grad. În același timp, această imposibilitate trebuie să stingă pofta, încetul cu încetul. Poftele arzătoare se consumă treptat; și sufletul a aflat că în stingerea acestor pofte stă singurul mijloc de a evita suferința, care trebuie să vie din ele. În timpul

vieții fizice aceste pofte sunt satisfăcute mereu. Prin aceasta suferința poftei arzătoare este acoperită de un fel de iluzie. După moarte, în „focul purificator”, această suferință apare cu totul dezvăluită. Sufletele trec prin viețuirile lipsei corespunzătoare a acestor pofte. De aceea sufletele se găsesc într-o stare întunecată. Bineînțeles că numai oamenii ale căror pofte au fost îndreptate în viața fizică spre cele mai grosolane lucruri, sunt supuși acestei stări. Naturile care nu au decât puține pofte, trec prin această regiune fără să o observe, pentru că ele nu au nici un fel de înrudire cu ea. Trebuie să notăm că sufletele stau sub influența văpăii poftelor, cu atât mai mult cu cât prin viața lor fizică ele s-au înrudit mai mult cu această văpaie; deci cu atât vor avea mai mult nevoie să se purifice prin ea. O asemenea purificare nu trebuie să fie înțeleasă ca o suferință, în sensul în care în viața fizică, un lucru asemănător este simțit numai ca suferință. Căci după moarte sufletul dorește purificarea sa, pentru că numai prin ea se poate stinge imperfecțiunea care există în el.

*

O MAMĂ CU COLIVĂ PENTRU FIUL SĂU

Trebuia să aibă patru copii. A făcut doar trei. Cel de al treilea s-a lepădat de credință, și-a părăsit nevasta și o fetiță și a încăput în capcana unei desfrânate. A făcut leucemie. Dându-și seama că se duce, a cerut ajutorul mamei. Ea i-a mai vorbit o dată despre credință, spovedanie, împărtășanie. Le-a primit.

Singura mulțumire a mamei, că, ispășindu-și fărădelegile (cu traiul rău unde s-a prins, cu jefuirea tuturor lucrurilor lui, inclusiv pijamaua de pe el, în spital) cu sentința de moarte a leucemiei, și-a câștigat totuși sufletul.

*

Moarte pentru moarte. Femeia fusese preavizată să nu lapede sarcina, dar, slabă și mai ales silită de maică-sa și soțu-său, a făcut fărădelegea. Acum plătește și soțu-său cu o paralizie care-l ține aplecat la pământ. Maică-sa prezintă tulburări de conștiință.

Retroactivitatea legii ispășirii. Fapta care pune în primejdie viața celor făcuți în ordinea lor naturală.

Faptele omului se înscriu în mai multe „locuri”. De acolo generează - ca rezultante - efectele matematice, de neînlăturat: în soarta ta personală, în a urmașilor tăi, în mediul social prezent și viitor, precum și în mediul cosmic.

Greșelile, când sunt recunoscute ca atare, unde trebuie și cum trebuie, se pot îndrepta și urmările se pot opri. Dar oprirea urmărilor o face numai Stăpânirea Supremă a lucrurilor și a devenirii.

*

Cu privire la greșelile de conviețuire: Oamenii nu prevăd nici măcar viitorul apropiat, decum un viitor mai îndepărtat. Nu-i interesează decât un imediat desprins de orice viitor previzibil, de care devin perfect responsabili și supuși unor sentințe fără apel - de multe, de foarte multe ori, sentința de moarte.

Greșelile de comportament, de drept comun, de ordin social, mai au un drept de apel, o amnistie, dar greșelile cu patrimoniul - conținutul - vieții sunt ultimative. Pe acestea noi oamenii nu le putem ierta, căci noi degeaba ni le iertăm, căci sentința nu se suspendă. În aparență noi ni le chiar iertăm de vreme ce consimțim - ca părți - să le facem, dar, fiindcă aceste legi nu sunt puse de noi în fire, ci de Dumnezeu, numai El poate opri sentința de moarte, numai El poate, de pildă, schimba un diagnostic de cancer.

Totuși nu minunea e regula lui Dumnezeu, ci rânduiala. Asculți rânduiala firii, cu privire la numărul normal al copiilor, faci 80 de ani fără să te doară capul. Faci 1-2 copii, acțiunea toxică și cancerigenă a foliculinei te execută la 30-40-50 de ani.

*

M și I (**Scrisoare** n.n.)

Ați rămas cam pe neașteptate, singure.

Nici una nu-i adevărat. Tot omul, în sinea lui, se așteaptă să dea lumii acesteia în primire, ceea ce a luat de la ea. Faptul „neașteptat” e doar fuga instinctivă de la această problemă a existenței, pe care, de obicei o ignorăm, „n-o credem așa de apropiată”, „n-o putem primi”, o alungăm și din gând.

Cu toate acestea toți știm de această sentință.

Ceea ce ne vine greu e faptul că rămân multe lucruri nefăcute, ar fi prins bine ca să-ți vezi copiii aranjați, că o duc bine, că se poartă cum trebuie - și această mulțumire, te mai dezleagă pentru marele drum.

Ce bine că viața aceasta mai are o a doua zi.

Aceasta este viața sufletului destrupat, o viață mult mai plină și liberă de o grămadă de îngrădiri. Dacă am vedea-o, nu i-am plânge pe ei, ci pe noi. Sufletul, încă de la plecare, înțelege tot ce se petrece, asistă la slujbă, conduce coșciugul, apare în vis, fiind de aceeași subtilitate cu sufletul nostru - că în starea de vis nu suntem așa de legați nici noi de trup și putem avea fel și fel de întâlniri. Doar că e mare încâlceală în tâlcuirea exactă a lor.

Foarte mare bucurie îi faci unui „mutat de la noi”, când mai știi ceva din cele ce se petrec și stai de față cu toată seriozitatea și înțelegerea - și dacă e cazul, cum a fost nenea Vasile - și cu o tainică bucurie, pentru că a fost credincios, s-a dus ca un credincios, și, prin răbdarea suferințelor fizice ale bolii, a curățit petele pe care le cam pune trupul, pe haina diafană a sufletului.

Urmează „drumul” de 40 de zile pământene - cât a făcut Iisus pe pământ după înviere - când puterile spirituale, care-l însoțesc și l-au avut în grijă toată viața pământească, îl prezintă la judecata particulară ca să i se stabilească modul de existență, gradul de luminozitate, gradul de tensiune către Dumnezeu - cât nu l-ar fi avut după cât trebuie pe pământ, ca să-l împlinească totuși acum, slobozit de trup, conștient de toate valorile spirituale și de greșelile săvârșite în calea întoarcerii sale către Dumnezeu - singura suferință - pe care o mai micșorează Rugăciunile Bisericii, cu deosebire în acest interval, dar și până cât va mai fi pomenit de către cineva din urmași.

Scăderile unui om când se mută, mai rămân și urmașilor, să se lupte și ei cu ele. Dacă le sting, le scot din fire, pentru biruința lor, se luminează și haina sufletului ce s-a mutat din trup. **Când se luptă** cineva cu „scăderile sale” și, **cu ajutorul lui Dumnezeu le biruie, se bucură și se luminează un șir nesfârșit de înaintași ai noștri. Aceste biruințe sunt** cele mai puternice rugăciuni, **pentru toți cei mutați de la noi.**

*

PRIVITOR LA VORBĂ ȘI TĂCERE

Cuvântul a ajuns vorbă: vorba, vorbe... vorbele, slăbiciune; slăbiciunea, patimă...

Cine vorbește mult ajunge de nu mai are nici o autoritate în cuvântul lui. Pe vorbele lui nu mai dă nimeni nimic.

Om de cuvânt e numai acela care vorbește puțin și împlinește cu fapta ceea ce zice. Un atare om are autoritate. Autoritatea vine de la cuvântul autor. Deci cum poate avea autoritate un om ale cărui fapte sunt în raport invers proporțional cu cuvântul său ?

*

Altă lăture: Iisus e numit de Sfântul Ioan Teologul „Cuvântul” lui Dumnezeu, prin care a făcut lumea. Deci aci avem un „Cuvânt” puternic, capabil să facă tot ce voiește, din nimic.

Cuvintele noastre sunt foarte departe de această putere. Cuvintele noastre nu pot crea universul, ci doar mici cocioabe și fapte foarte neînsemnate. Sunt însă o mulțime de oameni care nu pot face niciodată nimic cu vorbele lor. Alții fac numai lucruri negative cu vorbele lor, numai strică ce au făcut alții.

Cuvântul are o taină:

Ia din energia sufletului și se formulează, ia o direcție, încotro e trimis și caută să se realizeze în faptă. Cuvântul odată spus, pe baza acestei energii, împrumutate din sufletul celui ce l-a spus, nu se mărginește numai la fapta împlinită, ci trăiește, în baza obârșiei sale spirituale, până la Judecata din urmă, când vine alături de omul care l-a spus și i se face apărător sau acuzator. E ușor de înțeles că **biblioteci întregi de cuvinte ale noastre au să aștepte la judecată.**

Deci cu cât vorbim mai mult și mai multe, cu atât ne păgubim de energia sufletească și ne scade curajul, entuziasmul - necesare pentru fapte mai alese decât bibliotecile de vorbe.

Așadar nu-ți risipi sufletul cu vorbele, chiar bune să fie. Aceasta e o constatare străveche; dovadă școlile antice în care, pentru a intra, se cerea proba tăcerii 3 ani. Așa cineva dovedește că

are stăpânire de sine și e om de nădejde în lupte sufletești mai grele. **Tăcerea a ridicat sufletul la valori mai mari decât l-au putut ridica vorbele.**

*

La un cuvânt „aruncat” de farisei lui Iisus, că „fericiți vor fi cei ce vor cina în împărăția lui Dumnezeu” - Iisus le răspunde cu pilda celor chemați la Cină și din motive „diferite s-au scuzat că nu pot veni”. – De fapt toți erau nesinceri - căci care om cumpără moșie fără s-o vadă, sau boi fără să-i încerce sau se însoară fără să vadă cu cine se însoară.

Iisus a venit să arate precis scopul vieții acesteia. Toți vor să fie fericiți deținând moșii, alții trăind în plăceri.

- Plăcerea nu-i fericire.

Fericirea e de natură spirituală, de natura sfințeniei - adică o viețuire în armonie cu semenii și cu Dumnezeu. Aceștia vin la chemarea Domnului, la Cină - la Sfânta împărtășire cu Trupul și Sângele Domnului, se împărtășesc cu toată învățătura Sa, care aduce Duh Sfânt în suflet, luminează lumea noastră de la Botez și trăim adevărata fericire.

Cei prinși de plăceri nu-s capabili de fericire. Aceasta mereu fuge de ei, pentru că n-o caută unde este ci, unde nu este.

*

Cel ce șade în simțuri trage mintea către cele din care s-a născut trupul. Când găsește mintea sau sufletul moleșit de plăcere le biruie fără împotrivire și omul întreg devine numai trup. Dacă instinctele întâmpină o împotrivire, acestea se impun și, dacă găsesc mintea slabă, o întunecă uneori până la nebunie și omul se îndrăcește.

Când e o minte slabă sau tare ?

Despre minte spun Părinții că se întărește când cugetă cele ale Duhului și „scapără” de înțelesuri dumnezeiești. Mintea, stăruind în cunoștință și smerenie, se îmbracă în lumina dumnezeiască și se face ca focul, arzând toate gândurile deșertăciunii. Iar slabă este

mintea care umblă dezbrăcată de haina luminii, fără cunoștință, fără interes pentru izbăvirea din temniță, fără ascultare de Dumnezeu.

*

O altă notă a smereniei e și răbdarea. Rabzi toată lepădarea de sine ca să te izbăvești. Acesta-i postul care scoate dracii. Pe aceasta vei cunoaște că în dosădiri, umiliri și în toată reaua pătimire constă viața după Dumnezeu.

*

Ori te nevoiești de bunăvoie cu deprinderea smereniei, ca să-i fie milă lui Dumnezeu de tine și să-ți ușureze războiul patimilor, ori te împotrivești smereniei și ești lăsat să te chinuiască patimile până la nebunie sau măcar până la păcat.

*

E de trebuință ca omul să știe câtă minte are. Dar, cel ce se miră de mintea sa este pierdut.

- Să n-ai de-a face decât cu cei de la care poți învăța ceva.

A ști de cine să asculți e cea mai înaltă știință. Nu trebuie să crezi pe oricine, pentru că oricine îți poate spune orice.

*

TREPT. SCARĂ

I Contemporani cu Iisus

Concursul imaginației.

Ne închipuim amestecați printre noroadele care urmau pe Iisus în Galileea. Tovarăși cu Iisus. Prezența Lui, omenitatea Lui, ca a nici unui om, altul. Iisus-Omul, Fiul Omului, meditație mai ușor de făcut. Întrupându-Se, a făcut pogorământ neputinței omului de a-L gândi pe Dumnezeu, dar a adus și omenitatea la contribuție pentru ridicarea omului.

II Divina prezență

Cu adevărat contemporani cu Iisus-Omul nu putem fi, propriu-zis, dar poate fi Iisus cu noi, ca Dumnezeu.

Această treaptă se sprijină pe adevărul dogmatic al atotprezenței lui Dumnezeu. Suntem înconjurați de marele Dumnezeu, ca un pește de ocean. „În el trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28).

III Împărăția dinăuntru - Împărăția conștiinței

Această treaptă a meditației se întemeiază pe adevărul revelat, că sufletul nostru așa este de mare, cât nu-l poate umple, sau sătura, sau liniști, decât numai Împărăția lui Dumnezeu. Împărăția lui Dumnezeu este semănată în el și neliniștit va fi până o va găsi, o va cunoaște, o va iubi și se va hotărî pentru ea. Simțul conștiinței, într-o viață de om, poate cuprinde, cu adevărat, însușirile împărăției lui Dumnezeu. Sfinții sunt martori de aceasta; în ei se răsfrâng văzut, către lumea de dincoace, razele luminii neapuse a lui Dumnezeu.

Pentru **aceasta iubim** pe Dumnezeu... nădăjduim, ne bucurăm...

Și convertim **voința** noastră pentru Dumnezeu. Dumnezeu să facă din **voința** noastră, voința **Sa**. Să vrem și noi ce vrea Dumnezeu.

DIN ÎNVĂȚĂTURILE DATE UNEI PERSOANE

Nimic nu chinuie omul mai tare, decât ideile greșite. Dumneata trebuie să te împaci cu situația sănătății mai puțin. A dori, la disperare o sănătate deplină poate duce până la sinucidere. A dori să lucrezi mai mult, a fi nemulțumită că nu poți să urci scările, că nu poți aduce apă, spăla sau alte lucrări, duce la stări sufletești în care blestemi părinții, lumea și poți învinui și pe Dumnezeu.

Ideile greșite amenință să-ți dărâme și ultimul suport sufletesc: credința.

Dumneata să fii recunoscătoare purtării de grijă a lui Dumnezeu, că ai cu cine te ajuta, cine să te îngrijească și celelalte. A cere o minune e prea mult. Credința nu implică numaidecât o tămăduire organică. Credința numai atât ne dă: „liniște sufletească” în orice împrejurare ne-am găsi.

Viața cere și răbdare. Răbdarea e o virtute și o credință. Pe deasupra, liniștea sufletească o mai asigură și convingerea că suferințele pe care le avem de dus, inevitabil sunt cu un rost, pe care neînțelegându-l limpede, nu-l aprobăm cu ușurință.

Bine ar fi să fim atât de creștini încât să răbdăm cu bucurie orice răstignire pe cruce, fie că toată viața pământească a noastră, nu-i decât o agonie pe cruce.

Suferința - mai ales cea inevitabilă - poate fi întoarsă în favorul nostru, când o acceptăm.

Cu asta se face dintr-o dată ușoară. Dacă suntem așa de slabi în fața suferinței, aceasta dovedește cât de slabi creștini suntem.

Creștinismul nu înlătură suferința, ci schimbă punctul de vedere asupra ei.

Suferința e singura condiție de purificare a sufletului.

De aceea Iisus n-a înlăturat toate suferințele întâlnite, ci a corectat, prin pilda proprie, modul de a le primi.

Iisus n-a fugit de suferință, cum fugim noi...

Deci nu putem cere să-Și schimbe învățătura, fiindcă noi suntem prea slabi.

Printre ideile greșite, sunt bănuielile, prejudecățile, care distrug.

(Din caietul maicii Timoteia de la Prislop).

*

LAUDA ȘI OCARA ȘI SMERENIA

I

- Unii ne laudă alții ne ocărăsc.

- **Cei ce ne ocărăsc sunt mai aproape de adevăr decât cei ce ne laudă.** (Noi bine știm cum stăm cu cei trei uriași: neștiința, uitarea și negrija)...

Laudele mai degrabă ne pot primejdui cu „căderea la laudă”. Căci acestea, chiar de-ar fi și adevărate, învie în noi iubirea de sine și slava deșartă.

Pe câți nevoitori ai pustiei n-a surpat vicleanul, lăudându-i pentru nevoințele lor, iar ei au căzut la laudă, pentru că au călătorit fără întrebare și sfat.

II

Ba și pentru smerenie i-a lăudat pe unii. Iar aceia nepricepând vicleșugul, că erau „cu prostime”, s-au bucurat și au primit lauda. Așa s-au așezat viclenii „grecește” în inima „smeritului” și le-au făcut smerenia mincinoasă și i-au sălbătăcit față de ascultare și sfat.

- Și care-i atunci smerenia cea adevărată ?

- Numai una este: cea din ascultare, dusă până la desăvârșita lepădare de sine, de tot ce ai și de tot ce ești. În aceasta S-a îmbrăcat Domnul Hristos toată vremea, dar cu deosebire în Săptămâna Patimilor, de aceea sfântul Isaac Sirul a numit smerenia **„Dulama lui Dumnezeu”**. Aceasta a confirmat adevărul și posibilitatea Predicii de pe Munte - Domnul Hristos făcându-Se „ascultător până la moarte, și încă moarte de cruce” (Filipeni 2,8).

Deci ascultare și de porunca morții, când împrejurarea o cere. De aceea nu e smerenie prin mănăstiri, că nu e ascultare, și, fără aceasta, nu e darul și dulama lui Dumnezeu printre noi.

*

„De-ar fi cu putință până și **picăturile de apă** câte le bea călugărul și pașii câți îi face în chilie trebuie să le vestească, cu îndrăzneală, părintelui său.” (Pateric, avva Antonie 40).

Cuvântul acesta dovedește prețul foarte mare al mărturisirii neîncetate, părintelui duhovnicesc, a tuturor gândurilor, a tuturor faptelor, cu un cuvânt, a întregii vieți sufletești a călugărului.

Aceasta dovedește că, fără o călăuză, e cu neputință viața cea după Dumnezeu; că atârnarea noastră strânsă, sinceră, de conducerea pe care o avem, dovedește, nici mai mult, nici mai puțin, decât atârnarea noastră de Dumnezeu. Un poet al zilelor noastre a spus lucrul acesta în cuvintele artei:

„Sunt candelă aprinsă sub bolțile divine,
În haos spânzur, dar atârni de Tine.”

Deci căderea sau decăderea începe de la ruperea sau încetarea atârnării, cu alte cuvinte de la micile sau marile noastre ascunderi de Dumnezeu.

Și oare de ce zice sfântul că trebuie să le vestim toate „cu îndrăzneală”? De ce atâta percheziție a minții? De ce atâta denunțare a vieții intime? Pentru simplul motiv că avem pe cineva străin împletit în fire, care ne învață, încă din rai, să ne ascundem de Dumnezeu. **Această frână vicleană** trebuie înfrântă **cu îndrăzneală**. Pe acela trebuie să-l vădăm mereu înaintea lui Dumnezeu, până va fugi de la noi; - că altfel ne vădește el înaintea lui Dumnezeu.

Și ce s-ar întâmpla dacă nu l-am vădi cu îndrăzneală? S-ar întâmpla numai atâta, că prinde el putere în firea noastră, că mintea noastră cu timpul ar merge după el, nu după Dumnezeu, că toate ostenele noastre după Dumnezeu s-ar afuma de mândrie, de slavă deșartă și de părere de sine. S-ar întâmpla că de la ascunderea gândurilor, - pe motiv, „ca să nu mai tot supăr cu aceleași și iarăși aceleași”, pe motiv „că-s nimicuri”, firele subțiri ale păianjenului se fac funii și trag pe călugăr de minte (Pateric, XXV,67) până la săvârșirea fărădelegii; cu alte cuvinte îl fură, îi întunecă rostul, îi întunecă zarea.

Iată o rușine care trebuie mereu arsă, fiindcă ne-o învață un nerușinat; un întunec de minte, care fierbe mereu aruncat în lumina dumnezeiască a smereniei. Aceasta e noima îndrumării sfântului.

Prilejurile vin pe neașteptate - astea le pierzi.

Dar dacă ar veni pe așteptate - astea le câștigi.

Deci de-am avea o permanență a lepădării de sine, de-am trăi condiția aceasta a jertfei de sine, așa cum trăiește inima, neîncetat, atunci prilejurile care vin, toate ar fi așteptate și câștigate.

Zici că le pierzi pentru că n-ai fost liniștit(ă).

- Și nu ești liniștită pentru că le pierzi. Deci ne mișcăm într-un cerc vicios. Aceasta dovedește că trăim la voia întâmplării și întâmplările-s mai tari ca noi. Pot fi și mai tari, dar de-om trăi neînsemnatele noastre zile și ceasuri, măcar cât-de-cât, în prezența lui Dumnezeu (pe care altfel îl pomenim), întâmplările ni se fac nouă câștiguri cu atât mai mari, cu cât sunt mai tari.

Superioritatea sufletească față de o mojie, - că nu-i răspunzi la fel, - nu ai așa ceva în sufletul tău; așteptarea continuă la ocară, la blestem - convins(ă) de rosturile lor, de-a spori dragostea de Dumnezeu, de-a ne-o dovedi nouă înșine cum stăm cu ea, - face ca atunci când vin, ca pe neașteptate, să ne găsească, din contră: că le-am așteptat; atunci fără minciună binecuvântăm pe cel ce ne blastă și zicem bine celui ce ne zice rău.

Este o sfortare de atenție și de convingere, ca să nu te poată surprinde prilejul.

Dacă într-adevăr ni-i drag de Dumnezeu, să știi că ajutorul Lui e mai repede în apărarea noastră, precum e mai repede un fulger față de atacul unei fiare.

Cei ce zic rugăciunea lui Iisus cu multă dragoste văd încontinuu cum fulgeră puterea Lui îndrăznelile vrăjmașului către minte, către inimă și simțuri.

*

* *

UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC ?

Însemnări pe marginea unei predici de Rusalii.

Rusalii - 17 iunie 1962

Întrucât cu vreo 10 ani în urmă mi-am pus aceeași întrebare, la Oradea, însemnând ceva răspunsuri, sunt sigur că, nici atunci, nici acum, n-am găsit răspunsul.

Față de realitățile supreme, noi am pierdut și comportamentul și răspunsul, de aceea mă tem că m-oi găsi printre cei ce n-au răspuns, - tocmai fiindcă multe sunt lucrurile pe care le știu.

Ziua Cincizecimii - Ziua întemeierii Bisericii - Ziua Sfintei Treimi. Ziua „focului” spiritual care a strămutat 12 oameni din fricoși în curajoși, din neștiutori în învățați și înțelepți, din neputincioși în făcători de semne și minuni.

De ce în aceste zile de pe urmă Duhul Sfânt nu mai face la fel ?

Nici în veacul al IV-lea, veacul Sfântului Ioan Gurădeaur, Duhul Sfânt nu mai făcea semnele din Ziua Cincizecimii. Iată răspunsul lui:

„Se știe că pentru pruncia neamului omenesc și pentru noutatea creștinismului Duhul Sfânt a lucrat la început mai tare, mai vădit, mai darnic. Când se sădește un pom de obicei se pune și un par de sprijin lângă el, ba se mai leagă iarna și cu o îmbrăcămintă de trestie, ca să nu-l roadă iepurii. Acum creștinismul e un pom mare, puternic, din roadele căruia se îndulcesc toate neamurile, de aceea nu-i mai trebuie parul de sprijin sau legătura de trestie, adică semne și minuni.”

Adevărat că „puterile”, „semnele”, „minunile”, și celelalte „7 daruri ale Duhului Sfânt”, să fie neesențiale ?

Credința cuiva e mai de preț când e fără semne și minuni: „Că mă văzuși Tomo, crezuși; fericiți cei ce **n-au văzut** și au crezut!” (Ioan 20,29).

Cu un cuvânt simțurile, care percep minunile, nu sunt cel mai de laudă sprijin al credinței, sau, în orice caz, nu sunt decât sprijinul prunciei în credință. Iar cum firea omenească nu iese cu

ușurință din stadiul prunciei, de aceea se depreciază credința și se leagă de copilărie sau de bătrânețe, când aceasta iarăși dă în mintea copiilor.

Și peste tot Duhul Sfânt nu vrea să constrângă libertatea oamenilor (deși nu există libertate unde domnesc patimile în fire, întrucât oamenii zic „libertate” la însușirea de-a se putea și împotrivi lui Dumnezeu). Deci Duhul Sfânt nu silește neghina să se facă grâu, cel mult să se coacă grâul.

Toți sunt de acord că acest dar al facerii de minuni - deși dar al Duhului Sfânt - nu este necesar credinței. „Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, au doar nu în numele Tău am sos demoni, am tămăduit boli, am înviat morți? - Duceți-vă de la Mine, lucrători ai nedreptății și ai fărădelegii, căci nu vă știu pe voi!” (Matei 7,22-23). Duhul Sfânt și-a drămuit darurile pentru o cu totul altă pricină a neputinței omenești: pentru că omul nepurificat întâi de patimi, printr-o îndelungată nevoie a lepădării totale de sine, oricând poate cădea în cea mai subțire, deci cea mai primejdioasă slavă deșartă, sau părere de sine că el face și drege semne și minuni. Adevărat că pentru desăvârșita lepădare de sine e necesară trecerea prin moartea fizică și spirituală. Adică să fii omorât desăvârșit ca persoană fizică și omorât și spiritual, adică lepădat de Dumnezeu în iad.

Dacă poți trece probele acestea fără să înnebunești, adică **atârnarea de Dumnezeu să nu se rupă**, atunci te-ai izbăvit de „eu” (egoism, suportul patimilor) și vei vedea **învierea din morți**, căci viața aceasta moarte este și temniță a lui Dumnezeu, o mare iluzie și o tristă realitate, fată de ce realitate este învierea.

Până ce Dumnezeu nu „umple” toată ființa noastră, definitiv, până ce nu ne îndumnezeim irezistibil, în condițiile vieții acesteia pătimase, nu ne putem apăra și nu putem fi apărați de căderi luciferice. Sfinții au fost ținuti în infirmități și neputințe deși străluceau de lumină dumnezeiască, ca totuși posibilitatea sfințeniei să fie arătată și în lumea aceasta.

Deci așa de stricați am ajuns, atât de subtil e spinul morții în spiritul nostru, încât realmente facem imposibilă lucrarea Duhului Sfânt „cu putere” în viața zilelor noastre.

Deși „În El trăim, ne mișcăm și suntem” (Fapte 17,28) totuși, în zilele de pe urmă, alții vor trebui să vie, de pe celălalt tărâm al existenței, să reafirme credința vie în Dumnezeu, și să o dovedească cu propria lor înviere din moartea la care vor fi supuși și din care îi va învia Dumnezeu, ca un preludiu al învierii celei de obște, cu care se va sfârși veacul de acum.

Duhul Sfânt fiind „foc” aprinde, așa-zicând, tot „cuprinsul” ființei, deci și impuritățile, astfel aceia de care s-a lepădat Iisus pe cum că nu-i cunoaște, **știa**u că au făcut semne în numele Lui. Duhul **a lucrat** cu putere într-înșii, dar a aprins și slava lor deșartă, ceea ce le-a fost spre pierzare.

Dacă s-au restrâns darurile Duhului Sfânt, dacă înșiși credincioșii găsesc că puterile nu mai au rost în sprijinul credinței, e semn că ne-am depărtat de Dumnezeu și nu mai avem „știința mântuirii” (Romani 10,1 și Luca 1,77), ci un „duh de toropeală” (Romani 11,8).

Sfinții n-au fost **conștienți** de sfințenie, ci de păcătoșenie. **Când Cel Sfânt se apropie de tine te vezi păcătos**; când cel mincinos se apropie de tine „te vezi” sfânt. Așa se deosebesc credincioșii de înșelați.

*

Jocul cu focul.

Oamenii mari au un „foc” - focul descoperit de ei sau prins din stihiiile naturii. Focul și roata sunt cele mai mari descoperiri ale omului. Pe ele se întemeiază civilizația: puterea focului transformată în mișcare circulară.

Dacă până mai ieri citeam povestea lui Prometeu, care, pentru folosul oamenilor, a furat focul din cer și a fost pedepsit de zei să-i mănânce vulturii ficatul, apoi astăzi oamenii cu adevărat au furat focul din cer, reușind să desprindă din echilibru energia fantastică ce stă la temelia lumii văzute.

Mâine 18 iunie se petrece una din cele mai temerare experiențe cu focul, furat din vistieriile de taină ale firii.

Platon scrie că pricina pentru care s-a scufundat continentul Atlantida a fost că **„oamenii au întrebuințat rău puterile ce li s-au dat”**.

De unde putem ști că experiența de mâine nu ar putea declanșa o reacție în lanț în straturile superioare ale atmosferei și să se întâmple, **când nimeni nu se așteaptă**, împlinirea celor scrise:

„Atunci cerurile pieri-vor cu vuiet mare, stihiile (elementele chimice) arzând se vor desface și pământul și lucrurile de pe el vor arde de istov”. O explozie atomică nu putea fi descrisă mai clar, decât cum a făcut-o, inspirat de Duhul Sfânt, Sfântul Apostol Petru (II Petru 3,10). Și când ?

„Ziua Domnului vine așa, ca un fur, în puterea nopții (-noaptea e vremea necredinței). Atunci când vor zice: pace și liniște! atunci fără de veste dă peste ei pieirea...” (I Tesaloniceni 5,2-3).

Toți vorbesc de pace, toți o propun sau o impun.

Facem conferințe de pace dar facem și experiențe atomice. Viclenia minții omenești are și ea un capăt.

Nu poți avea pe pământ pace câtă vreme ești în război cu Dumnezeu, „Domnul Păcii și Părintele veacului ce va să vie” (Isaia 9,5).

Dar dacă mâine e ultima zi și știința, cu chibritul ei, pune capăt dihoniei omenești ?

*

Însemnări pe marginea unei predici de Rusalii.

*

* *

SCHIMBAREA LA FATĂ

6.VIII.1976

Schimbarea la față:

Fapt ceresc;
cuprins spiritual;
rost mai presus de lume;
arătarea destinului omului.

*

S-a schimbat la față nu pentru Sine, ci pentru ucenicii Săi, pentru urmașii lor, pentru noi oamenii, ca să ne încredințeze că mai este o viață, mai presus de aceasta: veșnică, „întru slavă” (Luca 9,31), la care suntem toți chemați.

Aceasta este „chemarea” și „alegerea” noastră.

Ne menținem în chemarea acestui destin de lumină, sau, de mulțimea grijilor vieții acesteia, uităm destinul nostru și ne cufundăm în întunericul celor deșarte ?

Spre aceeași încredințare a fost și glasul părintesc: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, pe Acesta să-L ascultați” (Luca 9,35).

*

Dacă, „viața veșnică aceasta este: să Te cunoască pe Tine, Tată și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis” (Ioan 17,3), atunci cunoașterea lui Dumnezeu, ca lumină, ca iubire, ca atotputernicie, ca atotprezență, ne poate deveni continuitate de conștiință. Transcendența străbate imanența, fără panteism, fără determinism, anulare a libertății - dimpotrivă, strămutarea în Adevăr, ne face cu adevărat liberi.

*

„Conceptul de Dumnezeu al teologiei ortodoxe ca «transcendență» care coboară, transcendență permanent prezentă în imanență, nu (numai) prin ființa ei, ci prin neîntrerupta ei activitate pronietoare și desăvârșitoare, adică ca transcendență, îi

oferă lui Dimitrie Cantemir putința unei depline rezolvări a problemei cunoașterii.” (din pr. Horhoianu).

Transcendența e permanent prezentă în imanență, nu (numai) prin ființă, ci prin Har. Când nu e prin Har, e prin judecată.

*

Transcendența e permanent prezentă în imanență, fie ca Har, fie ca judecată.

S-a schimbat la față nu pentru Sine, ci pentru noi: să ne încredințeze că El e „Mesia, Fiul lui Dumnezeu celui viu”, că va trece prin moarte, vrând acest lucru, ca să omoare moartea și să prădeze iadul; să ne încredințeze - prin Moise și Ilie - că și noi vom fi schimbați la față „întru slavă”. Că El va face aceasta: că El e Mântuitorul.

Lucrarea aceasta a mântuirii oamenilor, are alte dimensiuni decât scurta noastră viață pământească. Noi suntem prea prinși de crisalida noastră de carne - poate că unde Împărăția lui Dumnezeu din noi, viața veșnică nu au relief interior în măsură egală, sau că peste tot nu sunt măsură, cum ne-am deprins noi a înțelege.

Că și noi trebuie să trecem prin moarte și... trebuie să ne așteptăm cu toții.

Că El e stăpân al Vieții și al morții și ne va scoate și pe noi din moarte, căpătând însușirile învierii și recăpătând nemurirea.

Trăim cauza Lui - misiunea noastră -; murim pentru El în lumea aceasta - chemarea noastră -; viază El întru noi - destinul nostru -.

Când acestea nu mai sunt întrebări ci certitudini interioare, cu El biruim și frica crisalidei și stăpâniile întunerecului care aveau putere prin plăcere și prin frică - „chemați, aleși și credincioși.” (Apocalipsă 17,14).

*

Trupul înviat al Domnului ține de un plan transcendent planului nostru de trăire. Dar pentru cei ale căror simțuri sunt înălțate prin energia Duhului Sfânt, datorită credinței, această

transcendență nu e sesizabilă numai prin simțuri, ca o realitate exterioară, ci e intrată în comunicare cu ființa lor. Căci are fluiditatea spiritualității și iradierea iubirii maxime. Acest trup e transcendent numai în sensul că e o realitate din planul Duhului și ni se cere o ridicare la starea de înduhovnicire, care-i ținta noastră, pentru ca astfel, nu numai să știm de El prin credință, ci să ne și unim cu El în chip simțit. Aceasta e împărtășirea de El în lumina viitoare neînserată de care vorbește Liturghia ortodoxă.

Acesta e nu numai Botezul în Duhul Sfânt și foc, ci comuniunea în foc și în lumină a tuturor cu Hristos în împărăția cerului, unde dreptii vor străluci ca soarele în Lumina Feței Lui (Matei 13,43).

Lumina neînserată care iradiază din Trupul lui Hristos nu e o lumină impersonală, ci lumina Persoanei supreme, deci și căldura dragostei supreme a lui Dumnezeu adus aproape creștinilor credincioși și comunicată lor, întrucât această Persoană S-a făcut și rămâne în veci și Om: „Închinăciune de seara aducem Ție, luminii neînserate, care la sfârșitul veacurilor, ca într-o oglindă prin trup ai strălucit lumii și până la iad Te-ai pogorât și întunericul de acolo l-ai stricat și lumina învierii neamurilor ai arătat, Dătătorule de lumină, Doamne, slavă Ție.” (Miercuri seara în Săptămâna Luminată).

*

* *

„TOȚI SUNTEȚI FIII LUI DUMNEZEU PRIN CREDINȚA ÎN IISUS HRISTOS”

[Către monahi(i), 1986]

I

Galateni 3,26: „Toți **sunteți** fiii lui Dumnezeu prin credința în Iisus Hristos.” (în obârșie, în **tranzit** și în **final**).

I Corinteni 3,16: „**Nu știți** oare că voi sunteți templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu sălășluiește întru voi?” Voi însă,

3,3-4: „**Sunteți tot trupești**, câtă vreme este între voi pizmă, ceartă și dezbinări..., **oameni de rând, oameni slabi.**”

Și:

II Corinteni 13,5: „Voi singuri **nu vă cunoașteți bine** că Hristos Iisus este întru voi? Afară numai dacă nu sunteți **creștini netrebnici.**”

Căci:

Galateni 5,15: „Dacă vă mușcați unul pe altul și vă mâncați întreolaltă,

4,19: „**GREU prinde Hristos CHIP în voi.**”

Ioan 15,5: Și: „**Fără Mine nu puteți face nimic!**” (și ajungeți la nimica).

Deci:

II Timotei 2,14: „**Jură-i înaintea lui Dumnezeu să nu se certe!**”

II

Matei 22,36-40: „Învățătorule, care este marea poruncă din Lege? El îi răspunse: să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și cea dintâi poruncă, iar a doua, la fel cu aceasta: să iubești

pe aproapele tău, ca pe tine însuși. **În aceste două porunci atârână toată Legea și Proorocii.**”

Matei 10,34-39: „Să nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ. N-am venit să aduc pace ci **sabie.**”

Iubirea de Domnul Hristos exclude orice altă iubire, chiar și de propria viață; ba dimpotrivă, cine-și pierde viața sa pentru Hristos, în veacul acesta, o va avea câștigată pe cea veșnică.

Iar iubirea aproapelui e desăvârșit lărgită, față de Legea veche.

Dar: Marea deosebire este între sabia Duhului Sfânt și săgețile duhului rău...

- Cu care, ale cui unelte v-ați războit până acum ?

Matei 5,44-45 și 48: „Căci Eu vă zic vouă: **iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatăcă și vă prigonesc.** Ca să fiți fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele și peste cei răi și peste cei buni și trimite ploaie și peste cei drekți și peste cei nedreți.” **„Deci voi fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârșit este.”**

III

Calea noastră, a călugăriei, este calea urmării Domnului nostru Iisus Hristos, care **face cu putință și porunca desăvârșirii.**

Sărăcia și fecioria nu sunt chiar așa de grele; dar, **lepădarea de sine** dă foarte mult de lucru. Cu împlinirea acestei condiții avem un adevărat război nevăzut: cu noi, cu lumea și cu diavolul.

I Ioan 3,8-10: Dar „pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să sfărâme lucrările diavolului.” Căci acela a învățat pe om dintru început ne-ascultarea și călcarea poruncii lui Dumnezeu, și-i învață și până astăzi pe oameni și pe care-l ascultă, îi face fiii lui.

Noi însă, prin Botez **„suntem născuți** (a doua oară) **din Dumnezeu.**” Și „pe aceasta cunoaștem care sunt fiii lui Dumnezeu și care fiii diavolului”, **ce fac, fiecare,** cu porunca iubirii de Dumnezeu și a iubirii de oameni.

Deci de aceea S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu și S-a făcut om, ca să ne arate **posibilitatea** ascultării de Dumnezeu și a împlinirii poruncilor Lui, ca om adevărat, asemenea nouă, afară de păcat.

Creștinismul e a doua creație a omului; iar călugăria o cale a realizării lui.

Luca 9,23 și 14,33: „Cine vrea să vie după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa, în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie.” „Iar cine nu se leapădă de sine și de tot ce are, ba încă și de viața sa, nu poate să fie ucenicul Meu.”

Aci stă viața ascetică a ucenicului și toată greutatea: a lepădării de sine, a ascultării și a tăierii voii proprii - pentru că nu sunt înțelese și-s tare aspre. De ajutor să ne reamintim cuvintele Mântuitorului „N-am venit să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine” (Ioan 6,38); iar cu ascultarea, a fost „ascultător până la moarte, și moarte de cruce” (Filipeni 2,8). Căci „pentru aceasta am venit” (Ioan 12,27). Cu aceasta a surpat stăpânirea morții, ca efect al neascultării omului. - Că moartea mai dăinuiește și după învierea Mântuitorului, dăinuiește cu alt rost, cu alt sens: ca moarte a păcatului fiecăruia, a omului vechi, nu a omului nou. **Moartea e eliberare, nu mai e osândă. E „mutare din moarte la viață”** - cum zic Pogribaniile.

Condiția aceasta **a unei noi vieți**, adusă de Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe pământ, între oameni, nu e înțeleasă bine și ușor de noi pământenii, și, ca urmare, nici realizată în toată adâncimea, frumusețea și valoarea ei.

Noi, prin nașterea trupească, suntem omul cel vechi, omul lipit prin cleiul simțurilor de fața materială și trecătoare a lumii acesteia - fapt care duce la toate patimile și lanțurile care ne strâng și ne îngustează orizontul minții la „acum” și „aici” - ca și cum modul acesta de viață ar fi toată dimensiunea noastră: să ne fie nouă „bine” aici pe pământ. ... „Munte” de prostie omenească, bun de aruncat în mare - de-ar avea cineva un grăunte de muștar credință.

Omul acesta vechi din noi „nu suportă să se învinovățească pe sine” că: el, **de bunăvoia sa, se strivește de greutatea „muntelui”** sub care geme de prostia patimilor. Aceasta este **voia**

care trebuie tăiată. Filocalia vol. IX, p. 485 și 492 „Căci nimic nu folosește pe oameni așa de mult, ca tăierea acestei voi a lor”; iar „voia e propriu-zis, mișcarea unei patimi spre satisfacerea ei”.

Deci de aceea e grea lepădarea de sine, ascultarea și tăierea voii - care în perioada ascetică sunt unul și același lucru, că sunt împotriva patimilor. Așadar nu pentru pricina **desăvârșirii** e grea calea, ci pentru **cleiul patimilor și al plăcerii** mincinoase cu care suntem legați la gard, de aceea sunt neînțelese și refuzate adică: ascultarea, lepădarea de sine și tăierea voii. Și nu mai scăpăm de aceste „nesuferite” unelte ale vieții de fiecare zi, pentru că ele ne sunt **„crucea de fiecare zi”**, căci și noi ținem omul nostru cel nou, pe Iisus Hristos, flămând, bolnav, în temniță și pe cruce. De aceea, cum zice Iorga, e primejdioasă temnița în care te simți „bine”; iar temnița Lui suntem „noi”.

Omul nostru vechi, dușmanul lui Dumnezeu, e cel care refuză dezlipirea de patimi, **pentru că pune plăcerea simțurilor mai presus de omul cel ceresc**, în persoana ceresc-pământească a lui Iisus Hristos, pricină pentru care se sălbăticește și împotriva oamenilor. În condiția tiraniei simțurilor, mântuirea ar fi imposibilă, fără nașterea din nou din apă și din Duh.

Toți avem Sfântul Botez, dar nu știm mai nimic despre el; nu ne-a devenit conștient și putere cu care să ne biruim vechitura noastră și lumea din noi. Noi avem numai hârtia de Botez. Darul Botezului, Omul cel ceresc, Iisus Hristos, așteaptă vârsta priceperii și convertirea noastră. Noi însă, cu puteri proprii, nu putem să „tăiem” din noi egoismul, părerea de sine, dorința de slavă și tot desfrâul deșertăciunilor. În privința acestor vlăstari sălbateci, avem prevenirea Mântuitorului: **„Fără Mine nu puteți face nimic!”** (Ioan 15,5). Dar, „ceea ce la om e cu neputință, e cu putință la Dumnezeu.” **El**, Cel care ne-a îmbrăcat la Botez, **ne convertește la o nouă minte - „înnoirea minții”** (Romani 12,2), și darurile Botezului încep să se dezvolte pe măsura izbăvirii noastre de patimi, cea după nevoință și după credință.

El e „sabia” care „taie” toate mlădițele sălbatece ale omului nostru vechi, ca: toată seva vieții noastre să **crească** înspre omul

nostru Cel ceresc, e creșterea noastră **de la „chip” la „asemănare”**.

Cel ce nu-și cunoaște și obârșia sa divină e un **mort**. Cel ce nu muncește în viața aceasta decât pentru traiul lui pământesc și nimic pentru veșnicia lui, e un **mort**. Iar călugării care se mulțumesc că au „ieșit” din lume și au îmbrăcat niște haine călugărești, să afle că **nu haina face pe călugăr, călugăr**.

*

„Foc am venit să azvârl pe pământ și cât aș vrea ca acum să fie aprins în lume” (Luca 12,49).

Dar după înviere l-a pogorât, în vifor și cutremur de pământ, în Duminica Pogorârii Duhului Sfânt, ziua întemeierii Bisericii și a instituirii sfintelor ei Taine, printre care, primul, Botezul.

Duhul Sfânt („dumnezeiesc” - cum precizează sfântul Serafim de Sarov), a treia Persoană a Sfintei Treimi, e puterea dătătoare de viață în toată creația, puterea care a tămăduit firea omenească a ucenicilor de **frică**. Nemurirea a devenit mai evidentă ca moartea. Moartea pentru cauza lui Hristos a devenit fericirea intrării în împărăția Cerurilor. Și nu este fericire mai evidentă ca martiriul. Aceasta e puterea dată nouă creștinilor, care nu poate fi combătută, și, deci, biruie lumea. A nu te mai teme (**Luca 12,4**) „de cei ce ucid trupul și mai mult nu pot face nimic” - nu mai e o problemă. (Este și „ispita” „muceniei”, dar aceasta e deviere de la ortodoxie și de la dreapta socoteală a minții).

Prin Duhul Sfânt suntem antrenați într-o nouă ontologie și cunoaștere a condiției umane (Luca **1,77**): **„știința mântuirii”, înnoirea minții** (Romani **12,2**), **știința îndumnezeirii omului**.

Dar, până acolo e o cale - și „Eu sunt Calea...” (Ioan 14,6), cale care trebuie cunoscută și mers pe ea cu grijă și dreaptă socoteală, din aproape în aproape, în fiecare zi, cu fiecare amănunt, în aparență neînsemnat, dar amănuntele având urmări în eternitatea noastră. **T.(E.B.** (Apoc. p. 21) „Căci în tot momentul omul își exprimă apartenența sa și-și precizează destinația sa. În tot momentul se verifică autenticitatea credinței sale și se împlinește

judecata sa. În jurul lui și în el se exercită antagonismul ireductibil al idolatriei pământului și al recunoașterii singurului Domn Iisus Hristos (ca sens al vieții n.n.). Cuvântul profetic (al sfântului evanghelist Ioan) invită pe credincios să aprecieze gravitatea eternă a fiecărei clipe. Gravitatea aceasta nu îngăduie nici distracția, nici ușurătatea, nici compromisurile, ci provoacă angajarea imediată și integrală, a existenței noastre în perspectiva celei de A Doua Veniri a Domnului nostru Iisus Hristos. Deci, Împărăția lui Dumnezeu nu e numai un eveniment viitor, ci și o realitate prezentă, și încă de cea mai stringentă prezență”, a oricărei clipe.

Deci războiul nevăzut trebuie bine cunoscut că-i de mare trebuință. Temeiul lui e că patimile pot fi stinse și faptele dinafară pot fi îmbunătățite **numai după ce omul s-a deprins să-și urmărească ATENT orice gând.** Psalm 49,24: „Celui ce ia seama la calea sa, aceluiia îi voi arăta mântuirea Mea”.

- **Și cum îi arată ?**

- 1. Că nu trebuie să te împotrivești sau să cârtești când ți se „taie” lăstarii tăi sălbatici - voile tale - care sunt de obicei „draci”;

- 2. În vederea dobândirii cât mai evidente a chipului lui Hristos în noi, avem rânduite: lepădarea de sine, ascultarea și tăierea vocii, care, toate sunt unul și același lucru, una și aceeași nevointă, una și aceeași „Cruce, în fiecare zi”.

Și fiindcă unul din defectele cele mai mari ale omului este acela că nu-și poate da seama de defectele sale, și-i ținut de puterea vicleană în **ciuma părerii că el știe cum să trăiască**, Dumnezeu a rânduit o ierarhie între oameni și fiecare are pe cineva mai mare ca el, în dar șiânduială, față de care-i dator să fie supus.

Așadar, **pentru a trăi în liniște** trebuie să fii una din două: **sau pe de-a-ntregul liber** (de patimi), sau **pe de-a-ntregul supus**. Dar nu orice libertate e libertate, ci numai aceea pe care o dă Adevărul, după cuvântul Mântuitorului: „**Adevărul vă va face liberi**” (Ioan 8,32); și nici „adevărul iluzie”, care e sectar, ci Acela care e persoană divină și consonanță a Bisericii sobornicești.

„Numai acolo unde frații trăiesc în unire **Dumnezeu trimite daruri nesfârșite**” (Psalmul 132,3); iar această unire, pe care o apără toți laolaltă, e ridicată la valoarea de semn al recunoașterii, că aceia sunt ucenicii și prietenii Mântuitorului.

Și **cu cât** cineva se apropie mai mult de Dumnezeu, prin ascultarea poruncilor, **cu atât își vede mai mult defectele sale și nu se mai ocupă de defectele altora.**

Atunci ceea ce **ești, vorbește mai tare decât ceea ce spui.**

*

„CINE CAUTĂ ADEVĂRUL NU MAI NUMĂRĂ PĂRERILE”

Cine vrea un stil de viață trebuie să se cunoască bine pe sine și să se ajute și de cunoașterea altora, că de obicei noi ne părtinim în cunoaștere și slăbiciunile ni le putem vedea calități.

Cel mai bun ajutor e acela care te ajută să-ți iei singur hotărârea și răspunderea, nu acela care-ți dă el hotărârea. De ce? Pentru că în orice direcție te-ai hotărî, pe parcurs dai de neprevăzute greutăți, piedici, adversități, cumpene, ispite, răutăți, etc.; și ai pe cine da vina, că te-a „ajutat” prost.

Ajutorul bun e acela care te pune în cea mai bună cunoștință de cauză și în cea mai bună cunoștință de sine, ca, în aceste condiții să poți lua hotărârea singur. Hotărârea bună e deci aceea care o poți susține ca bună între orice împrejurări și vârste. Hotărârea bună de urmat e deci aceea care corespunde puterii tale reale de-a o urma fără cumpene, fără compromisuri și cu aceeași bucurie toată viața. Că dificultăți apar sigur cu cât alegerea e mai curajoasă și mai aleasă. Iar dacă puterile reale nu sunt corespunzătoare, se poate întâmpla să nu fii ajutat, și, ca atare, să te cunoști mai bine cu întârziere, că te-ai luat după o iluzie de sine și nu după o dreaptă socoteală cu posibilitățile tale la nivelul acela. Că vezi: omul e schimbăcios de la o zi la alta, de la o întâmplare la alta, uneori și de la o nimica toată.

Iar unele hotărâri pretind o linie permanent ascendentă; că așa ni-i nouă dat să creștem, nu numai biologic, ci și spiritual, printre întâmplările vieții și cronica vârstelor.

Iar înfrângerile pot fi și bune când ne descoperă neputințe și ne umilesc cutezanța și o luăm mai modest de la capăt - dar o luăm. Și pot fi și rele, când din vina noastră slăbim credința în puterea binelui și deschidem porțița descurajării, când: „o sfințenie tristă e o tristă sfințenie”.

*

Până aci scrisoarea a fost prea concentrată, deși destul de bine centrată pe ideea de a-ți ajuta să-ți iei singură hotărârea ta. Să degajăm puțin terenul.

Spui, mai pe la început, că tare îți plac copiii. E chiar semnul normalității tale - a celei mai bune normalități. Sfântul Pavel, Apostolul, spune clar „femeia se mântuiește prin naștere de fii și prin stăruința în dreapta credință” (I Timotei 2,15). Deci acesta e primul răspuns al Revelației: răspuns după puterile normale ale firii femeiești, potrivit cu care e construită întru totul, de la creație.

Mântuitorul a luat copii în brațe și i-a dat ca model de credință și curăție sufletească celor mari, care zic că vor să intre în împărăția lui Dumnezeu. Tradiția spune că Ignatie Teoforul ar fi fost unul din acei copii.

Creștinii au fost prizonieri, închiși, judecați și omorâți în tot chipul, de la început, vreme de 300 de ani. Nu mai erau siguri că seara se întorc acasă. De aceea, încă în veacul apostolic, voiau să se abțină de la căsătorie. Sfântul Pavel nu le-a aprobat ideea. „Nimeni să nu se abțină de la datoria căsătorească decât pentru vremea de rugăciune și post – ca să nu piară neamul creștinesc” (I Corinteni 7,5). El, Pavel, spune aceasta, care zisese, mai undeva, că ar vrea - cât ar fi după el - ca toți să fie ca el; adică neangajați în căsătorie, ca așa să fie mai liberi în slujba lui Dumnezeu și mărturisirea mucenicească. Deci nu i s-a aprobat să propovăduiască schimbarea legii firii. Această lege a firii, prezentă în instinct, mai poate fi recunoscută și dintr-un alt unghi de vedere: al refuzului ei, sau al devierilor ei, prin efectele ce le produce, mai bine-zis prin pedepsele cu care încarcă pe cei ce o nesocotesc sau o strâmbă.

Aci vine la rând întrebarea ta: „Oare am să pot?” - birui firea ?

Între minte și instinct este o continuă tensiune de subordonare reciprocă; un dezechilibru chiar. Și mare luptă trebuie pentru echilibrarea lor; și, de multe ori, dezechilibrul mai mare se face; ba și moartea poate pune capăt acestei gâlceve între minte și instincte.

De aceea e mai bine de-a lua hotărâri mai smerite cu privire la această gâlceavă.

*

Sunt porunci și sfaturi.

Mântuitorul însuși a rezumat Scriptura în porunca iubirii de Dumnezeu și a iubirii de oameni; cine împlinește aceasta se mântuiește. Un tânăr împlinise toate poruncile legii. - „Ce-mi mai lipsește?”, zise. - „Încă una îți lipsește: mergi, vinde tot ce ai și le împarte săracilor și vino și-Mi urmează Mie” (Matei 19,20-22; Luca 18,21-23; Marcu 10,21-22); - dar „a plecat întristat că era bogat foarte”. Așa au luat ființă „sfaturile evanghelice”: sărăcia, fecioria și ascultarea - cele trei făgăduințe călugărești - sfaturile desăvârșirii.

*

Să nu-mi ceri ce n-am. De obicei ieșirea din cumpenele lăuntrice, pe care le aduci și tu, aci nu sunt în condițiile de a te putea scoate în mod miraculos și ultimativ.

Cum adică ?

Numai o pildă a Sfântului Serafim de Sarov te poate lămuri cum. La el veneau mulți oameni cu tot felul de încurcături. Odată a venit și un general. Mândru, încrezut, cu gând să râdă mai mult, decât să asculte. Sfântul Serafim a început să-i spună câte isprăvi nedrepte a făcut ca să ajungă general, câte vicleșuguri în viață și câte păcate cu numele și cu numărul, încât (sufletește) generalul a asistat la o adevărată degradare a sa, vândindu-i-se toate relele sale.

Un ucenic al sfântului, care asistase la acest rechizitoriu, îl întrebă mai târziu pe sfânt: „Cum ai știut, părinte, toate ale generalului?”

- De la mine n-am știut nimic. Toate mi le-a spus Domnul Iisus, Care cunoaște toți oamenii și toate ale lor.

Aci însă nu-i cazul sfântului Serafim; căruia îi spune Domnul Iisus personal și mintal toată biografia trecută și viitoare a unei necăjite în cumpenele destinului. Deci e exclusă soluția verdictului: așa sau așa.

Ce pot să-ți spun, așa mai neașteptat, e că: dacă ai fi avut în destinul tău o misiune specială de la Dumnezeu între oameni, te-ai fi născut băiat.

Căci e tare grea misiunea de slujitor al lui Dumnezeu între oameni. De ce? Pentru că: pentru **„a face și a spune voia lui Dumnezeu oamenilor trebuie să-ți omori voia ta”**. Așa spun sfinții Părinți și așa se urmărește în călugărie. Iar unde nu se realizează dărmarea acestui zid: voia omului și iubirea de sine, între tine și Dumnezeu nu se realizează nici o călugărie și nici o misiune între oameni.

Firea ta femeiască nu poate rezista la o așa operație mortală a acestui eu, zid. Că scrie slujba călugăriei: „Că vei flămânzi și vei înseta și vei fi lipsită și dosădită și batjocorită și ocărâtă și prigonită și de multe întristări înconjurată, prin care se închipuiește viața cea după Dumnezeu. Și când aceste toate le vei pătimi, **bucură-te**, zice Domnul, că plata ta multă este în ceruri, întru Hristos Iisus Domnul nostru...”

Unde mai pui că patimile noastre pot fi stinse și faptele din afară îmbunătățite **numai după ce omul s-a deprins să-și urmărească ATENT orice gând**.

Iar Psaltirea spune:... „Celui ce ia seama la calea sa, **aceluia** îi voi arăta mântuirea mea” (Psalmul 49,24).

Deci nu te văd dobândind atare însușiri în Prislop.

Mai bine o cale normală în căsătorie unde să aduci **tu** un om (băiat), **om al lui Dumnezeu**, și să-ți compensezi această dorință a ta. Că multe mame au adus sfinți lui Dumnezeu.

Dar ai grijă de credința soțului, să nu-ți ceară să nu-i faci, ci să-i omori, cum e moda și păcatul căsătoriilor din vremea noastră.

*

Lepădarea de sine

„Cine vrea să vie după Mine, să se lapede de sine, să-și ia crucea sa, în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie” (Luca 9,23).

Prima condiție e lepădarea de sine.

A doua, luarea crucii în fiecare zi.

A treia, urmarea întocmai a Modelului, Iisus Hristos.

Acestea sunt condițiile pentru toți creștinii și sunt creștini pe măsura împlinirii acestor condiții, care sunt și porunci de îndată ce le-ai ales în mod liber.

Călugării au în plus: sărăcia, fecioria și ascultarea. Acestea sunt sfaturile evanghelice. Dintre acestea, condiția cea mai grea e ascultarea și găsirea de cine să asculți, ca de Dumnezeu. „Căci cei ce n-au cârmuire cad ca frunzele”, iar „mântuirea e într-un sfat mult”. (Filocalia vol. IX, p. 528; Pilde 11,14).

De ce ascultarea este cea mai grea ?

Pentru că ea e chiar lepădarea de sine, e luarea crucii necazurilor și greutăților care apar în fiecare zi și să și mulțumești pentru ele. În călugărie cea mai supărătoare treabă e **„tăierea vocii”**, care e același lucru cu lepădarea de sine, cu crucea ocărilor, care-ți omoară iubirea de sine în fiecare zi.

De ce e atât de atacată „voia” aceasta ?

Pentru că „voia”, zisă a noastră, e în realitate mișcarea unei patimi spre împlinirea ei. „Voia” aceasta nu vrea să urmeze Domnului Hristos, ci vrea păcatul, vrea „drepturile” trupului, vrea patimile, se vrea pe „sine”.

Și nu suntem pe deplin lămuriiți ca să fim pe deplin hotărâți. Am intrat într-o cale și nu o cunoaștem bine; iar necunoscând-o nici n-o învățăm, ba din ce în ce ni-e mai necunoscută.

„De nu se va naște cineva din nou nu va putea intra în împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3,5).

Întâi ne-am născut din părinții noștri pământești. A doua oară ne-am născut din „apă și din Duh” - Botezul - prin care ne-am făcut și fiii lui Dumnezeu. Dar tragem după noi și pe omul cel pământesc din părinții trupești, care se cheamă „omul cel vechi” sau „omul păcatului”.

Prin Botez ni s-a altoit Omul cel Nou - Iisus Hristos, mlădiță cerească, „făptura cea nouă” pe care suntem îndrumați să o îngrijim și să-i dăm toată seva vieții, ca **ea** să crească și să rodească fapte vrednice de pocăință - dovadă că urmăm pe Domnul Hristos și nu omului nostru vechi, sortit morții.

Aci-i temeiul tăierii tuturor mlădițelor sălbatice din firea noastră veche, care sunt patimi ale iubirii de sine. Asta e „voia”, astea sunt „voile” noastre care trebuie tăiate în fiecare zi, mlădițele sălbatice ale omului păcatului din noi.

Aci e temeiul lepădării de sine, sinea cea veche, sinea noastră cea superficială, sinea noastră cea iubitoare de „lume” și de poftele ei. Toată această treabă e un război și o atenție neîncetată și de fiecare zi asupra noastră. Întâi trebuie să fim **noi** cei mai atenți, fiind la mijloc propriul nostru suflet și soarta sa veșnică.

E atent asupra noastră Dumnezeu însuși, „Iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului” (Matei 28,20), căci asupra noastră mai pândește neîncetat și diavolul, care vrea să ascultăm de omul nostru vechi și pătimăș, ca să murim și trupește și sufletește.

Aci e temeiul **„smeritei rugăciuni și atenții”**. Domnul Hristos a venit în lume, „să strice lucrăturile diavolului cele contra noastră” (I Ioan 3,8), a fiecăruia din noi - **dar dacă-i cerem ajutorul**, că nu e departe de fiecare din noi, zi și noapte.

Ispititorul tare ne îmbie cu cruțarea de sine, cu apărarea acestei „sine” pătimășă, cu plăcerile patimilor și cu tot felul de slavă deșartă a vieții acesteia de acum și de aici - viață sortită morții.

Alta e Viața adusă de Domnul Hristos, pentru care trebuie să dovedim și noi, din partea noastră ca pământenii, cât mai lămurită înțelegere și alipire - alipirea dragostei de Domnul Hristos și de Dumnezeu, Tatăl nostru și de Dumnezeu Duhul Sfânt, care a tămăduit firea omenească de orice fel de frică, de la frica de urgia iudeilor, din ziua Pogorării Duhului Sfânt, încoace. Dragostea de Focul Duhului Sfânt; căci viață spirituală nu este decât cea în Duhul Sfânt, care face și strămutarea trupului acestuia - arzând patimile - în „Templu al Duhului Sfânt”. „Căci Duhul Sfânt e Căel pe cele neputincioase vindecă și pe cele cu lipsă le împlinește” - zice rugăciunea sfințirii celor 3 trepte, diaconia, preoția și episcopatul, precum și hirotiesirile în trepte duhovnicești.

Înțelepciunea lui Solomon 2,23-24: „Dumnezeu a zidit pe om spre nestricăciune și l-a făcut după chipul ființei Sale. Iar prin

gelozia diavolului moartea a intrat în lume și cei ce sunt de partea lui vor ajunge s-o cunoască.”

Isus Sirah 3,18 și 27; 9,18-19: „Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te smerește, și înaintea Domnului vei afla har”; „Ispitele nu sunt lecuire pentru cel trufaș, că buruiană rea s-a înrădăcinat în inima lui.”; „Să știi că prin mijlocul curselor treci și pe lanțuri umbli”; „După putința ta cearcă pe cei de aproape și cu cei înțelepți te sfătuiește”.

*

„Cine vrea să vie după Mine, și să fie ucenicul Meu, **să se lapede de sine**, de tot ce are și de tot ce este, ba până și de viața sa, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie. Căci cine va vrea să-și cruțe viața sa o va pierde; iar cine o va pierde pentru Mine și pentru Evanghelie o va câștiga.” (cf. Marcu 8,34-35)

Iar cine își va câștiga viața în condițiile lepădării de sine, a luării crucii în fiecare zi, ba și a **morții** vieții acesteia pământești **pentru** cauza lui Hristos, în schimb, viață veșnică va afla. „Iar viața veșnică aceasta este: să Te cunoască pe Tine, singurul, adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis” (Ioan 17,3).

Pe de altă parte: „În nimeni altcineva nu este mântuire decât în «Iisus Hristos, și Acesta răstignit»” (Faptele Apostolilor 4,12; I Corinteni 2,2).

Dar El ne cere **lepădarea de sine**, prima condiție a uceniciei și a urmării Lui. Deci de această lepădare de sine e făcută atârănătoare viața noastră veșnică - veșnicia noastră, țesută de libertatea cu care suntem înzestrați în vremelnicia noastră. De altfel pentru aceasta a și venit Dumnezeu la noi să ne aducă, prin modelul Său de om adevărat și Dumnezeu adevărat, Cale către izbăvirea noastră din vremelnicie - mântuirea. „Căci toată lumea zace în cel viclean” (I Ioan 5,19).

Greu de luat acest examen de admitere, care constă din lepădarea totală de sine și pe toată durata vremelnicii noastre

pământești; - decât că El ne este și învățătorul și ajutorul și Calea și Adevărul și Viața veșnică (Ioan 14,6).

Deci El e totul pentru mântuirea noastră, căci „În El trăim, ne mișcăm și suntem” (Fapte 17,28). De aceea iubirea de Dumnezeu e porunca primă și cea mai mare poruncă dată omului. **Acesteia i se împotrivește iubirea de sine.** Aci e cumpăna apelor, de aci se despart cele două căi ale omului - și nu se poate merge **deodată** pe două căi - de aci, din vremelnicia pământească, alegem **liber** în care mod de viață hotărâm veșnicia noastră. Căci și omul e făcut părtaș la mântuirea sa.

Așadar să urnim puțin mintea noastră - oricât de puțină este - din letargia în care se complace, din indiferența cu care s-a obișnuit, din neștiința - multă - de care-i învăluită, și să vedem ce alegem să se aleagă din noi; să mai vedem: știm cui credem (II Timotei 1,12) și de cine ne e drag cu adevărat ?

E destul să nu gândești la nici un rost mai înalt al vieții acesteia, și, chiar numai cu atâta, să ajungi fără nici un rost; e de ajuns să nu înveți și să ajungi un prost; e destul să te iubești pe tine - așa cum ești - și să ajungi să urăști pe Dumnezeu. Iar când toate aceste rele te încaieră - și-s numai câteva - ajungi robul lor bun de legat. Ai fost furat de minte și închis în neștiință, în uitare și în negrijă - uriașii tirani ai lumii acesteia, mari prieteni ai trupului și ai minții slabe, dar tare în slăbiciuni. Iată schițat portretul omului nostru vechi „zămislit în fărădelegi și născut în păcate” (Psalmul 50,6). Pe acesta nu-l interesează altă viață.

Deci „De nu se va naște cineva din nou, nu va putea intra în Împărăția lui Dumnezeu” (Ioan 3,3-7).

Iată de ce trebuie o convertire și un Botez și o altoire.

Convertirea e anemică, fără energie; Botezul îl reducem, ca pricepere, la hârtia de Botez și ne vedem mai departe de viața obișnuită de până acum, ca toată lumea. Botezul însă mai e și o altoire cu o mlădiță nobilă a Altui Om, din altă lume, Om nou pe pământ: Iisus Hristos.

Ca la orice altoire, se taie tulpina sălbatecă, se retează creșterea veche - se taie Satana prin întreita „lepădare de Satana și

de toate lucrările lui” - se mărturisește unirea cu Hristos și se confirmă Crezul creștinismului. Cu acestea se adaugă mlădița dumnezeiască, **ca un ochi**, în coaja tulpinii sălbătice; se leagă de butuc, ca să preia din el seva de creștere și să o înnobileze. Înnobilarea nu e singură. Prin ungerea cu sfântul Mir se dau daruri ale Duhului Sfânt, talanți, înzestrări, capacități de muncă și de zidire a Bisericii care l-a primit. Peste toate acestea, noul născut în creștinism primește pe Domnul Hristos în Sfintele Taine, ca Persoană Divină, a Doua Față a Sfintei Treimi, ca model de viață și ca ajutor în toate momentele vieții sale pământești, fie mărunte, fie încărcate de durere, fie de lupte cu vicleanul care-i cerne ca pe grâu pe toți oamenii, căci împotriva acestuia „fără Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5).

Acesta-i începutul vieții celei adevărate: nașterea din nou, înzestrarea cu o altă minte, deschisă și spre transcendența noastră - viața veșnică, ba chiar îndumnezeirea noastră prin Har. Cu această minte înnoită, altfel pricepem, altfel vorbim și altfel ne purtăm cu frații noștri - cu altă iubire de altă valoare: iubirea de oameni a lui Dumnezeu, exprimată prin noi, smerite unelte și **„iconomi ai Tainelor lui Dumnezeu”** (I Corinteni 4,1). Altă față, distanță, ia vremelnicia noastră trăită, dusă în nimbul transcedenței, precum spune și poetul:

”Sunt candelă aprinsă sub bolțile divine,
În haos spânzur, dar atâră de Tine”,
decât o viață simplă, vremelnică, umbrită de haos. Creația lui Dumnezeu e cosmos - podoabă. Haosul e creația luciferică în care vrea să prindă și să închidă omul.

Ne-am lepădat noi de Satana la Botez - prin delegați, nași - dar noi, mici fiind și nepricepând - uneori cu delegați cu tot - de mici suntem ispitiți la rele, prin simțuri. Căci în simțuri se retrage puterea vicleană, ca partea cea mai dinafară, și de-acolo se silește să intre în cele mai dinăuntru, unde acum e Hristos. Acestea se lipsesc de cele dinafară prin cleiul perfid al plăcerii. Repetăm această plăcere și se naște o patimă. Apare voința care ne zorea către împlinirea patimei din cauza plăcerii. Mai apare un cuvânt:

„eu”. Acesta devine subiectul patimei. Așa că de mici ne trezim **iubitori de sine** - sinele acesta e „eu”-l care „conduce” voința către plăcerile patimilor.

„Eu”-l acesta, „sinele”, **voința** aceasta atrasă de plăcere către patimi, sunt lăstarii sălbatici care odrăslesc **sub** tăietura altoirii de la Botez. Dacă treaba e lăsată de voia ei și grădinarul nu taie, din vreme, această voință și plăcere către rele, seva butucului nu mai ajută creșterea mlădiței nobile a omului ceresc, și cresc lăstarii sălbatici - patimile, pe suportul unui „eu” la fel de sălbatic, care nu-i bun decât de foc.

Asta-i iubirea de sine, care trebuie lepădată; asta-i voia care trebuie tăiată; asta-i ascultarea de purtătorii de grijă și răspundere față de darul mai presus de fire al unui Alt Om, al cărui locaș și fire ne-am făcut părtași; și „eu”-l Aceluia e cel ce se unește cu „eu”-l nostru, ridicându-l la valoarea unui „eu” subiect de mântuire, nu mai mult suport de patimi și răutăți.

Iată de ce e de neînchipuit creștin „mărturisitor” cu iubire de sine, (care e iubire trupească de sine, iubire de plăceri); e de neînțeles creștin „stins”, în care nu arde focul Duhului Sfânt și nu luminează pe chipul lui, chipul Domnului Hristos - nici o asemănare cu o cât de mică lumină mai presus de fire în diferite împrejurări ale vieții. Iată de ce iubirea de sine e iubire de trup, de patimi, robită plăcerii și dușmana lui Dumnezeu. Iată de ce **voia** acestui trup e mișcarea unor patimi spre împlinirea lor - puterea morții asupra trupului, putere robită de vicleanul prin momeala plăcerii, împotriva și a vieții vremelnice și a vieții noastre veșnice.

De aceea au zis Părinții că „Cine vrea să facă voia lui Dumnezeu, să o omoare pe a sa”. (Filocalia vol. IX, cap. XXVI, partea a II-a 2, pg. 348).

Și ce greu se hotărâsc călugării la tăierea voii, la lepădarea de sine și la ascultarea desăvârșită pe toată durata vieții pământești.

Deci: lepădarea de sine, tăierea voii și ascultarea sunt una și aceeași lucrare călugărească. Numai în condiția acestei nevoițe se realizează smerenia adevărată, căreia îi urmează darurile Duhului Sfânt.

Neîmplinindu-se această condiție, viața noastră se întoarce la caracteristicile omului vechi și ducem o viață moartă. Darurile se pierd, viața veșnică devine o poveste metafizică, Domnul Hristos un personaj istoric: lumina cunoștinței se stinge, întunericul necunoștinței se întărește, devenim numai trup, buni de potop și vrednici de foc. Totul de la această iubire de sine care nu vrea să se convertească la Dumnezeu.

Așa se ajunge că Duhul îl stingem, uleiul se gată și se sting candelarele noastre (Matei 25,8).

Este și un foc necurat care aprinde mulți amăgiți, cu materialul din Biblie - sectarii. Vicleanul se substituie, creează amăgiri puternice și pe cei slabi de minte îi duce și-i desface din dreapta credință și de la adevăratul Dumnezeu.

„Circumstanțele dezvoltării nu lucrează decât în limitele predispozițiilor ereditare, adică ale calităților imanente ale țesuturilor și ale conștiinței. Dar natura acestor predispoziții nu ne e niciodată cunoscută cu certitudine. Trebuie totuși să procedăm ca și cum ele ar fi favorabile. **Trebuie să dăm fiecărui individ o educație care să îngăduie dezvoltarea calităților lui virtuale, până în clipa când se dovedește că aceste calități nu există.**” (Dr. Alexis Carrel, „Omul ființă necunoscută, pg. 260).

*

NOI SUNTEM AJUTOARE DE MUNCĂ...

(Împreună-lucrători)

I Corinteni 4,1: „Așa să ne socotească pe noi fiecare: ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu.”

„Noi suntem ajutoare de muncă ale lui Dumnezeu; iar voi ogorul lui Dumnezeu” (I Corinteni 3,9).

„Noi suntem uneltele de lucru ale lui Dumnezeu - spre mântuirea voastră”, (sfântul Pavel: „Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească”. I Corinteni 3,6)

Dar niște unelte care cerem ce cere Domnul Hristos: lepădarea de sine (în călugărie: tăierea voii). De ce aceasta? Pentru că pe „sinea” aceasta se consumă, se lipește toată capacitatea noastră afectivă, dragostea, însușire cu care-i înzestrată firea, pentru alt scop mai înalt. - Anume care? - Prima poruncă a lui Dumnezeu spune: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot cugetul tău, din toată virtutea ta, din tot sufletul tău și pe aproapele tău, ca pe tine însuși” (Luca 10,27). Deci dragostea aceasta, cu rostul care i l-a gândit Dumnezeu, prinde toate însușirile noastre sufletești: minte, sentiment, voință și atenția.

Deci când tu te iubești numai pe tine singur, ești egoist și ca urmare în afara creștinismului, în afara urmării Domnului Hristos. - Și de ce mai e cerută această primă condiție a lepădării de sine? Pentru că însușirea iubirii e de a crește și cu ea crești și tu fie în bine, fie în rău. În bine crești în Dumnezeu; în rău crești în patimi, deci în diavol. Mai mult chiar: lăsându-te dus de o dragoste de viață în patimi, ți se întunecă sensul vieții și călătorești în gol, în întuneric. Situația progresează încât devierea ajunge maximă, cât te iubești pe tine până la ura și înstrăinarea totală de Dumnezeu, în contrast cu cei ce se leapădă de sine până la ura de ei înșiși și iubirea maximă de Dumnezeu, încât aceștia se leapădă de propria lor viață, în indiferent ce condiții mucenicești le-ar cere-o lumea aceasta.

Se mai cere această totală lepădare de sine și dintr-un alt motiv. Că dacă dragostea lor e lăsată să fie prinsă de patimi și-și pierde sensul, rostul, noima lor către Dumnezeu și Împărăția Sa, care-i și ea sădită în noi, ca un altoi ceresc, bietul om crește monstruos, ca un fiu al diavolului printre confrății săi, urându-i, vânzându-i spre moarte, căci Satana s-a înșurubat în toate însușirile lui sufletești, prin nebăgarea lui de seamă, care-i înstrăinarea și pierderea lui ca om.

Și-apoi creșterea ta e rezultatul ascultării tale. Începutul e neobservat, rezultatul e de neînlăturat! Ești, în final, fiul aceluia de care ascuți.

Iată de ce trebuie lepădarea de voia ta, de sinea ta, iată de ce trebuie convertirea ta, de la viața pătimasă la viața dumnezeiască.

Iată de ce trebuie în toate, în absolut toate prilejurile, **„îmbogățirea în Dumnezeu”** - și acest lucru e foarte posibil, dacă însușirile tale sufletești sunt toate sporite de Dumnezeu Duhul Sfânt. Avem chiar îndemnarea Domnului Hristos, dintr-o parabolă, foarte aspră, a bogatului și a săracului Lazăr. Bogatul egoist, și-a răătăcit sensul vieții și s-a îmbogățit doar în patimi, și a ajuns în văpaia iadului. **„Așa pățește tot cel ce nu se îmbogățește în Dumnezeu”** (Luca 12,21). Deci îmbogățirea, cu toate prilejurile posibile, ce ne vin în toate zilele, e unul din rosturile, dintre sensurile bune ale vieții, care sporesc ființa noastră duhovnicească, convertită, susținută cu atenție întărită, la nivele din ce în ce mai luminoase de dragoste și cunoștință de Dumnezeu.

O altă analogie a Mântuitorului: a lui Dumnezeu cu oamenii: **„Dacă voi, răi fiind, știți să dați lucruri bune fiilor voștri, cu atât mai vârtos Tatăl vostru Cel din ceruri, da-va vouă Duhul Sfânt celor ce-L cer!”** (Luca 11,13).

Dar unde e printre voi cel ce cere Darul Duhului Sfânt? - Deși sunteți pecetluiți de trei ori cu pecetea Darului Duhului Sfânt. Dar ce să ceri, ce nu cunoști și nu iubești? Și te miri că darurile primite la Botez nu se dezvoltă și nu prind în flacăra lui, sufletul și mintea ta.

Câtă vreme suntem în viața aceasta, **aceste** însușiri dumnezeiești trebuie să apară și să lucreze în noi și cu noi între oameni. Dar nu lucrează în egoiști, plini de sine și plini de patimi, deci plini nu de cunoștință dumnezeiască ci de necunoștință, întunec, beznă și prostie, care nu cere nici o efortare. Aci e bună vorba că „E primejdioasă temnița în care te simți «bine»” (Iorga). Mincinosul are grijă să te scutească de nemulțumiri în temnița vieții acesteia, știind că la capătul zilelor ajungi în temnița lui, ca unul ce n-ai avut nici o grijă, nici o preocupare, de împărăția lui Dumnezeu sădită în tine și pe care erai dator să o crești și să crești și tu cu ea.

Toți suntem chemați la Cină, dar aducem împotriva chemării diferite treburi de-ale noastre pământești; iar noi, mai nou, am ajuns și în cea mai tristă stare: **că nu mai avem această preocupare**, mulțumindu-ne cu cele ce avem acum și aici pe pământ. Dar iată că vin și situații de secetă și foamete și nu de ploaie și pâine, ci „secetă și foamete de auzirea Cuvântului lui Dumnezeu” (Amos 8,11). Noi nu ne mai venim întru sine, nu mai **venim în sensul** care ni l-a dăruit Dumnezeu la nașterea din nou, la îmbrăcarea omului ceresc Iisus Hristos, peste acesta pământesc care-i vrăjmaș al lui Dumnezeu, care nu mai vrea nici o convertire...

Deci țineți minte: „plata neascultării e pierderea minții”.

Cum poate ierta un învățător pe un copil care nu învață? Îl lasă repetent, ca să-i deschidă ochii că e prost și sfârșește și mai prost.

A zis unul din părinți: Ce rost are să te duci la o meserie și să n-o înveți ?

*

* *

FRAGMENTE, SFATURI, ÎNSEMNĂRI

Am fost la o sfințire.

Totul cu înțeles și cu temiei.

A fost și multă sclipire de „pietre prețioase”; - în realitate toate imitație, bune să impresioneze ochii mulțimii. Ele ar vrea să simbolizeze, în afară, strălucirea lăuntrică a luminii celei mai presus de fire. De aceea strălucirea simbolului, fără corespondent, mă întristează. M-au întristat în tinerețe și toate praznicele, toate bucuriile omenesti, pentru că sunt socotite pe din afară, pe când în realitatea lor, sunt de un adânc în care noi nu putem ușor pătrunde.

Toate diamantele lumii sunt gunoi față de valoarea unei clipe în lumina dumnezeiască.

*

Dar iată-ne „ciupeliți” de toată slava celor dinafară: casă, haină, liniște, rugăciuni, cântare, viață de obște; în locul acestora, umblăm prin ușile oamenilor, îmbrăcați ca lumea, tulburați ca lumea de grija vieții, în locul rugăciunilor auzim înjurăturile, în locul cântării, huirile.

Cu un cuvânt, lumea ne alungă că nu semănăm cu ea...

Iată asemănări cu viața Celui pe care L-a răstignit lumea.

Nouă nu ne dă strălucirea pe care a arătat-o, o clipă, ucenicilor Săi, pentru că, în nepriceperea noastră, noi ocolim crucea - jertfirea iubirii de sine - și nu primim darul în care - prin urmare - nu credem.

Deși pe calea Lui ne poartă pașii, noi mergem cu împotrivire, cârtim împotriva jertfei, amânăm să credem pe viață și pe moarte - și Lumina nu ne aprinde chipul până la asemănare, - de aceea rămânem ca și copiii, la văpăile bucățelelor de sticlă.

Trist.

Singura mare tristețe:

Tristețea de a nu fi sfânt.

Mergem, e drept, pe calea renunțării, dar dacă-i fără Lumină, e o tristă sfințenie.

„Mai multe sunt furtunile care zbugiumă sufletul preotului decât talazurile care bântuie marea.”

(Din Tratatul despre Preoție al sfântului Ioan Gurădeaur).

*

„Precum M-a trimis pe Mine Tatăl în lume și Eu vă trimit pe voi în lume, ca pe niște miei în mijlocul lupilor, către cei ce vor crede în Mine, după cuvântul și mărturia voastră, ca să le deschideți ochii și să se întoarcă de sub stăpânirea lui Satan la Dumnezeu, și prin credința în Mine să primească pocăința și parte cu cei ce s-au sfințit.”

*

Ca să poți să nu judeci pe nimeni roagă-te pentru ei, pe nume, după cuvintele din Predica de pe munte, că toți ne ajută să ne curățim de mândrie, de iubirea de sine și de părere; că toți spre ajutorul nostru, spre mântuire, sunt îngăduiți de Dumnezeu - de aceea e strâmtă calea mântuirii și puțini merg pe ea - că-s puțini cei ce-ajung la priceperea aceasta.

De asemenea ia în socoteală și ce spune Sfântul Pavel: „Rugați-vă pentru stăpânire, că de la Dumnezeu sunt rânduiți” (Romani 13,1; II Timotei 2,1-5); - tot ca să ai pace și dinspre ei. Și să vezi că de îndată ce faci așa, îți vine în suflet o liniște și o pace dinspre ei, orice ți-ar face.

Predica de pe munte a fost confirmată - întărită - de Autor în Săptămâna Patimilor. Aceeași comportare, aceeași pace - supraomenească - ne-o dă și nouă față de orice nedreptate ni s-ar putea face și nouă, dar cu aceeași condiție a iertării și rugăciunii pentru ceea ce ne poate face „lumea” și slugile ei.

Dar să mai știm un lucru, că nimic nu ni se întâmplă fără știrea și dozajul Providenței, după: puterile răbdării, după trebuința ispășirilor noastre și după darurile ce ni s-ar da sau ni se dau

atunci, chiar când e pusă la încercare credința și dragostea noastră de Dumnezeu, al Căruia slujitor ne-am consacrat.

Aci mai trebuie făcută și o mică socoteală cu noi înșine: care-i dragostea noastră cea mai mare? Pentru Cine și ce cauză trăim sau punem capul pe butuc - cu toată liniștea și fără inimă împărțită. „Grija” e necredință la cazuri de adică; Petru era pățit și ne-a sfătuit: „Aruncați pe Dumnezeu toată grija voastră” (I Petru 5,7). Căci lui Dumnezeu toate-s cu puțință (Luca 1,37).

*

Când am văzut n-am înțeles. Dar am înțeles după ce am văzut. Cred că acestea depind și de structura omului.

Dacă Dumnezeu respectă libertatea omului, sigur că respectă și întreaga sa structură.

Ceea ce înțelegem, e în funcție de ceea ce respectă Dumnezeu în noi.

*

De vreme ce există un extaz profan, înseamnă, încă odată, că există o predispoziție constituțională capabilă de el. Dacă respectivul e filosof, va avea un extaz de natură neoplatoniană; dacă dominația sufletului său e religioasă, nota extazului său va fi de natura dominației sale; dacă va fi structurat de știință, știința îl va duce la extaz.

*

Predispoziția, calitatea de a se uimi (din orice prilej).

*

Multă vreme am crezut că trebuie să mă ocup de problema raportului între rațiune și revelație, din considerente pastorale, dar timpul mi-a dovedit că aceasta era o necesitate a mea.

*

Faptul că simți „provocarea” oarecui, dovedește că, în realitate, **ai ajuns la o vârstă interioară, când îți recunoști apartenența ta la creștinism: devii conștient de creștinismul tău. De aci începe trebuința de-a-l cunoaște, de a citi Scriptura.**

Creștinismul se învață cel mai bine când constăți că-ți trebuie - nu când ți se predică urechilor.

*

„Dorința de a ști este una dintre cele mai violente pasiuni ale spiritului omenesc”. (Bossuet).

*

Cu vreo 15 ani în urmă (1927), un pastor american, Dr. Frank Buchman, își dă seama - pe când se afla la Oxford - că lumea modernă nu poate fi salvată decât printr-o „revoluție” creștină. (E semnificativ amănuntul că această „revoluție spirituală” începe în anul când două alte revoluții politice, naționaliste se desfășurau în Italia și Germania.) Același lucru și-l spun sfinții și reformatorii religioși creștini de aproape două mii de ani. Frank Buchman are însă o incontestabilă „originalitate” asupra tuturor reformatorilor care l-au precedat. El nu „reformează” nimic, nu discută nici o dogmă (în grup sunt catolici, ortodocși, protestanți), nu critică nici un aspect al Bisericilor istorice. Asemenea cuiva, din celebra parabolă, el nu mai are timp de discuții și de dogme. Îl interesează un singur lucru: să „schimbe” viața, să realizeze o nouă calitate de viață. Tehnica este simplă, asemenea tehnicilor creștinilor din primele secole: omul nu e **singur**, Dumnezeu are un „plan” pentru fiecare om, cât ar fi el de umil. Un „plan”, adică o semnificație a vieții lui, un lucru de realizat, o „operă” de creat. Omul poate afla „planul” pe care i l-a încredințat Dumnezeu, prin rugăciune: nu spunând lui Dumnezeu ce vrea el, nu cerând lui Dumnezeu anumite lucruri - ci **ascultând** ce-i spune **El**.

*

Bultman, teolog protestant contemporan, s-a ocupat de „demitizarea” Noului Testament, adică a „redus” pe Iisus la un simplu personaj istoric, din cuvintele căruia nu rezistă criticii, decât Predica de pe Munte.

Bălă a făcut teologia în București, dar și-a însușit „demitizarea” protestantă și a scris în sensul acesta.

Urmarea acestei „umanizări” totale - terfelire chiar - a lui Iisus, a fost căderea lui într-o dezordine mintală a cărei sfârșit a fost **sinuciderea**.

Acești doi sunt prinși într-un curent demonic, anticristic.

*

Prezentul nostru e viitorul unui trecut, al nostru sau al înaintașilor noștri.

Viitorul e rezultanta unui trecut și al unui prezent. Trăim sub categoria timpului și a altor câteva categorii. Dumnezeu, ca autor al creației, e și în lume și în afară de lume. Deci toate în toți, dar și în afară de toate. Le asistă pe toate, participă la mersul creației spre destinația ei finală, dar nu se confundă cu ea.

*

Se urmărește, cine urmărește, continuitatea de conștiință a atotprezenței lui Dumnezeu. Aceasta eliberează sufletul de orice idololatrie, antropolatrie, iluzie și neștiință.

Numai Dumnezeu poate păzi și consolida darul unic al libertății cu care a fost înzestrat și omul, nu numai îngerii.

Un dar care se poate și pierde.

Numai Adevărul vă va face pe voi liberi! (Ioan 8,32).

*

„Bine și rău” sunt calificări morale date acțiunilor sau chiar ființelor omenești.

Toate aceste devieri și cu urmările lor progresive, ca număr și intensitate, sunt **dovada existenței răului**, o pecingine pe creație. Răul nu este o creațiune a lui Dumnezeu, dar este o creațiune a

diavolului în conspirație cu omul. Răul înseamnă că acesta provine de la altcineva, care pervertește, deviază și strică. Atacul lui se concentrează în special asupra omului, din care vrea să facă o caricatură a creației, o ființă denaturată care să-și compromită Creatorul, să-L tăgăduiască chiar. Deci Satana există ca autor al răului, care și-a instaurat fărădelegea lui ca pe un normativ al vieții de aici; iar el e „domn” al acestei lumi deviate. Și cu ce a biruit-o? Cu proclamarea plăcerii ca scop al vieții. Toate patimile produc plăcere. Viața în patimi e o plăcere. Dar finalul nu mai e plăcere, ci durere și moarte. Omul e prins între tâlhari. Patimile i-au scos ochii, nu mai vede dincolo de lucruri, nici unde-i duc patimile, și până la ce depărtare și adâncime biologică. Iar dacă totuși vede, nu mai poate scăpa cu puterile care i-au mai rămas; **(o)** autonomie a rațiunii s-a instalat între lucrurile lumii simțurilor, ca ultimele date ale experienței. Simțurile lui controlează existența văzută și la asta se reduce adevărul: la știință. Știința definește omul - și-l lichidează cu planetă cu tot. „Dumnezeu nu mai are reședință (în conștiința lui), nu mai are rost în lume, nu mai are chip (Iisus e demitizat de Bultman și Bălă). Iar aceasta se datorează transformării conștiinței oamenilor sub influența progresului social și științific” (Berar, p. 93).

Dar ce e mai redutabil, e că toate acestea în bloc, **pe oameni nu-i mai interesează**. Mor în lume foarte mulți oameni. La 42 de ani accidente coronariene, nimeni nu învață nimic dintr-asta; pe ceilalți **nu-i interesează**. Știința în care cred toți, s-a întors împotriva omului în așa măsură, încât, ea singură, e în stare să declanșeze holocaustul nuclear al planetei, cu decizie autonomă și nimeni nu știe exact care-i cauza acestei situații limită. Frankenstein contra omenirii și a planetei. Iar Frankenstein e Satana - „Prințul veacului acestuia”. De atunci s-a șters înțelesul cuvântului „păcat”, ajungând ca fără substanță și obiect. Nimic nu mai e păcat. Iar cea mai mare dibăcie a Satanei e să-i facă pe oameni să creadă că el nu există. Și oamenii lui îl cred - o fantezie mitică, un coșmar psihiatric. Nu mai trebuie multe detonări atomice, experiențe și apa toată, apa oceanelor de pe pământ

devine dintr-o dată explozibilă. H arde și O întreține arderea. „Stihiile arzând, se vor desface!” (II Petru 3,10). Știința pune chibrit la lumea asta, drept mulțumire pentru că și oamenii au pus-o pe ea în locul lui Dumnezeu și i s-au închinat ei. Au mai făcut oamenii înlocuiri de astea; ultima în 1789, când au instituit cultul rațiunii, luând o actriță și aducând-o cu fast, au pus-o pe prestolul catedralei Notre Dame din Paris și de atunci, „zeița” rațiunii a devenit autonomia rațiunii.

*

- **Că viciile, în special beția și desfrâul, degenerează neamul**, dovezile sunt evidente. Spitalele de toate felurile nu se mai ajung. Boala a ajuns o sursă de venit.

- Chiar nimeni nu vede? Sănătatea e condiție de mântuire.

- Unde să ne inserăm în mecanismul genetic ca să frânăm decăderea și degenerarea ?

Sunt totuși câteva puncte de sprijin, nu chiar cum cere Arhimede, dar capabile să întoarcă - fie și în cazuri rarisime - povârnișul fatal al declinului.

Dacă toate se înscriu, și bune și rele, și la mai multe nivele, e clar că acestea dau o rezultată, pentru noi un calcul al probabilităților, la fiecare transmitere de cod.

Deci dacă pentru un ou zigot, se înjumătățește numărul de cromozomi al fiecăruia din cei doi parteneri ai oului, Cineva decide care coloană ereditară să fie scoasă din competiție și care să intre în circuitul vieții. Se știe cum stau genele în spiralele cromozomice. De asemenea se știe cum genele recesive plătesc, „în copii păcatele ascendenților până la treilea și al patrulea neam” (Exod 20,5). Dar **o pocăință**, o îndreptare, o integrare într-o mai corectă concepție de viață, **poate decide până și corectarea codului genetic**. Dătătorul Legii scoate defecțiunile din acțiune.

Așa devine posibilă **regenerarea**, dar numai în schimbul eforturilor morale susținute și urmărite din neam în neam.

A mai fost dată odată o temă a efortului moral și spiritual „din neam în neam”: posibilitatea apariției Maicii Domnului și acea

unică Partenogeneză a Mântuitorului. Cât n-au muncit trimișii lui Dumnezeu pentru condiția morală.

Și dacă a fost posibilă odată o îmbunătățire, mai poate fi.

Al doilea factor, care îndreptățește posibilitatea optimismului de-a putea stăvili degenerarea, este fenomenul **mutațiilor genetice**.

*

Schopenhauer are o vorbă rea: „E adevărat că Dumnezeu l-a făcut pe om, dar l-a dat pe mâna diavolului spre probă tehnologică”.

- Ca ce să-i probeze ?

- Ca ascultare de Dumnezeu, ca minte, ca voință, ca dragoste și ca libertate. Toate aceste însușiri ale omului de la creație, îi consolidau nemurirea și-i asigurau creșterea spirituală; iar aceasta se realiza și prin propria lui libertate - pus în fața unor probe.

Toată antropologia trebuie sistematizată cam așa:

Ordinea creației:

1. Creația lumii spirituale.
2. Creația lumii materiale, cosmosul.
3. Căderea îngerilor.
4. Creația omului.
5. Căderea omului.

Numai Revelația poate lămuri, explica cu adevărat tragedia omului în prezența „stăpânitorului veacului acestuia”. „Știm că de la Dumnezeu venim, dar că toată lumea zace în cel rău” (I Ioan 5,19).

Cu devierile și deturnările de sensuri, cum se ajunge la haos și moarte. Din liber - rob; din nemuritor - muritor; din bun - rău, criminal; din credincios, ateu.

*

Sectarii sunt supuși rătăcirii pentru că nu s-au pocăit **sub patrafir**, de păcatele lor. Iertarea păcatelor e dată numai preoților Bisericii. Ei nu se smeresc să vie în genunchi sub patrafir. Ei sunt

mândri și încrezuți în mintea lor; iar cel viclean îi duce de minte. Ei zic rău de cruce, de Biserică, de preoți, de Maica Domnului. Deci Domnul lor e fără cruce, fără maică, fără biserică (adunarea nu e biserică) e **hristos mincinos**, de care să vă feriți.

*

Nu vă puteți opune atunci, dar atunci puteți tăcea, și, în tăcere, să vă rugați Celui care poate toate.

*

Se mai poate întâmpla că sunteți **datori** să fiți necăjiți.

Știți, dar vă trebuie și deprinderea zilnică. Dacă ați iubi pe Iisus mai mult decât pe voi, **toate s-ar simplifica. Slab credincioșilor.**

*

Câți nepoți puteați avea? **N-ai dat sfat cu autoritate de responsabil.** Acum ești călcat în picioare și poți fi și bătut. Răbdă ceea ce ai, **că pe dreptate ai.** Cu răbdarea ispășești și treci. Când ai canon greu cu uneltele răului, e nădejde de mântuire, dacă zici de bine celui ce-ți zice rele și ierți, celui ce te omoară. Dacă ai dat sfat de moarte, ești dator... (numărul copiilor)

*

Despre necazuri, oricare ar fi, ziceți că „**așa ne trebuie**”. Ele vin pe dreptate, ca să ispășim greșelile noastre. Deci trebuie să avem răbdare cu crucea noastră, pentru că noi ne-am provocat-o. Aveți preoții voștri, spovediți-vă cu încredere toate, dar nu fugiți de canoanele necazurilor, uneori chiar de pedepse, prin oameni. Toate sunt bune. Așadar nu încape în **creștin** nici o invidie, nici o ură, nici o dușmănie... Bătrânețea e liniște dinspre **toate** patimile și bună învățătură pentru suflet - ca să fii dezlegat ușor de viața deșartă a lumii acesteia.

Puterea de a birui răul n-o are decât Dumnezeu și credinciosul și ascultătorul lui Iisus. El ajută această biruință ori de câte ori e **chemat în ajutor.**

Să fim înțeleși: **Nu intri după moarte în Împărăția în care nu ai trăit încă de pe pământ.**

*

Patimile sunt devierea capacității noastre de iubire, iar simțurile - deviate și ele - sunt piroanele care ne fixează de materia lumii acesteia și de plăcerile trupului. Ele, împreună, nasc lepra voluptății, care devine dumnezeul veacului acestuia (II Corinteni 4,4), și care, toate, duc la crimă și la sinucidere: Himalaia prostiei omenești. De așa înfundătură numai Dumnezeu te-ar putea scăpa.

Patimile cresc iubirea de sine, sindromul terorii, care, în final, generează crima sau și sinuciderea - Himalaia prostiei omenești și biruința definitivă a diavolului asupra bietului suflet.

Orgoliul generează tirania, care produce sindromul crimei.

*

1. Știai de el că-i băutor înainte de-a-l lua? - Da.
2. Greșit-ai cu el înainte de a-l lua? - Nu.
3. Copii lepădați? Câți? - 5-6.
4. De ce nu te-ai împotrivit? Trebuia să alegi atunci: mai bine mori decât să omori.

5. Mori acum, de mâna lui. Canon.

6. Ai curaj ? Credință că-ți ispășești uciderile ?

7. Ar trebui să nu mai plângi din ceasul acesta, dacă zici că ai curaj.

- Vorbești cu cineva dintre ai tăi să aibă grija copiilor, că tu nu mai ești sigură pe viață.

- Dar de aci pleci drept la un duhovnic și te spovedești - ca înainte de moarte - pentru că, iată, faptele tale, ale mele, mă îngrămădesc cu plata: moarte pentru moarte, ca să aibă Dumnezeu milă de sufletul meu.

- Cu el, în continuare, numai **mai multe ucideri** vei îngrămădi.

El te cheamă mereu, după ce te alungă mereu. Dar după împlinirea poftelor umblă să te căsăpească.

Toți te sfătuiesc să-l lași și să divorțezi. Adică să-ți cruți viața. Eu îți spun că mai bine să-ți **jertfești** viața aceasta, ca să-ți dobândești **Viata cealaltă**.

Tu acum ești mai slabă cu credința - că așa fac păcatele, o slăbesc, o sting, dar când te hotărăști, pe viață și pe moarte, să-ți mântuiești sufletul, credința vine, cu toată puterea ei, în ceasul acela.

*

Să zicem că pentru moment ar fi mai bună pentru tine soluția divorțului. Ce ar urma. El își aduce alta și altele. Se face de râs și de plâns. Poate că nu-l dă Administrația afară din preoție, pentru că ceilalți stăpâni încurajează și susțin preoții slabi. Urmarea e că se smintesc oamenii — parohienii — și cei ce-l susțin, asta și urmăresc: să scadă credința în popor. Deci tu, cruțându-ți viața prin divorț, cu asta adaugi la păcatele tale. **Pe când jertfindu-te**, situația se precipită - se grăbește și, pentru crimă, va fi pedepsit și scos din slujbă și sminteala cu scăderea credinței în popor va fi mai mică, sau nu va fi deloc și mulți oameni vor zice: Este Dumnezeu și nu rabdă fărădelegile nimănui.

Te-am ajutat la o soluție îndrăzneată, dar creștină, ca a primilor creștini.

Dacă însă te hotărăști pentru jertfirea vieții - în vederea mântuirii - treaba asta, de mare curaj creștin - să o faci cam așa, ca Domnul Hristos, când L-au răstignit iudeii: S-a rugat pentru ei **să fie iertați**, că nu știu ce fac.

Deci revino-ți sufletește la acest creștinism, cu care au mărturisit toți mucenicii, nescăpând nici o împotrivire sau vorbă rea față de cei ce-i ucideau.

„Dușmanii omului sunt cei din casă cu el, casnicii lui” (Matei 10,36) - a zis chiar Domnul Hristos acestea. Deci tu ai în casă cu

tine pe cei ce te pot mântui. Rabdă totul, chiar moartea din mâna sau cuțitul lor, **dar cu iubire, nu cu vrajbă**. Și te mântuiești.

*

Dumnezeu conduce pe om spre desăvârșire pe două căi: a Providenței, atrăgându-l prin mijloace pozitive, prin frumusețea binelui; și-l conduce pe calea judecății, când omul se lenevește sau se slăvește în deșert. Pe cât crește lenea sau scade osteneala de bunăvoie, pe atât crește judecata cu necazurile.

*

Pământul (istoria) e un vast câmp de bătălie, unde suntem mereu în luptă cu inamicul, și în care, mai devreme sau mai târziu, va trebui să pierim în acest câmp de bătăie.

Moartea nu este completa nimicire a vieții noastre, ci numai trecerea de hotarul acestei vieți „de aici”, în cea spirituală, veșnică, ușoară, îngerească și izbăvită de durere. „Să nu ne întristăm ca cei ce n-au nădejde...” (I Tesaloniceni 4,13).

*

După citirea din Scara (Filocalia IX, București 1980), pg. 240, al. 66-70 o scurtă lămurire a trei cuvinte.

Trupul, pentru năravul lui, că până la moarte trage la patima împreunării, e numit „șarpe”, „fiară”, „vrăjmaș milostiv și prieten viclean”, nu poate fi biruit și adus la nepătimire decât prin luptă sau război. (Deci războiul nevăzut trebuie cunoscut și purtat chiar când s-ar părea că nu-i război, ci „pace”). Această biruință e cu neputință firii, ci numai Duhului Sfânt. (Deci iată prețul **îmbogățirii** în Dumnezeu, căci Duhul Sfânt e a treia Față a dumnezeirii. S-a arătat în altă parte cum se poate câștiga zilnic acest negrăit dar.) Despre această biruință se afirmă că ridică firea mai presus de fire. Sigur că acest salt e mai presus de fire, deoarece e săvârșit de a treia Persoană dumnezeiască, care a întărit pe războinicul credincios acestei puteri. Rămâne totuși războiul de-a te menține în biruința în care te-a ajutat, te-a adus, Duhul Sfânt.

Dacă radiațiile medicale produc diferite stricăciuni în structura noastră celulară, printre care și sterilitatea - un fel de mutații mortale în structura noastră genetică - atunci e de la sine înțeles că razele, puterea Duhului Sfânt, puterea supremă dătătoare de viață, produce mutații dătătoare de **nou echilibru** genetic, care favorizează ne-pățimirea ca echilibru al firii. (Că pentru unii nevoia aceasta a firii îi duce până la crimă, până la nebunie și chiar sinucidere). Adică e un dezechilibru.

Acum înțelegem posibilitatea **convertirii** Mariei Egipteanca și, peste tot, mecanismul **convertirii**, plecând de la nivel de conștiință până la nivel genetic, a oricărei energii rebele a firii. Și convertirea aceasta înseamnă: readucerea energiilor firii la rostul cu care au fost create, rostul de dinainte de **cădere**, fapta, accidentul care a fost deviere, de-naturare, de-reglare, dezechilibru, ob-sesie, a-nomalie, fără-de-lege, para-noie, ne-bunie a unei energii de viață dătătoare. Căderea s-a înscris în codul genetic ca o biruință a diavolului și s-a transmis tuturor urmașilor, născuți pe calea acestui instinct deviat. Trebuia așteptată **și creșterea spiritului** ca acesta să nu se încovoie **el**, în ascultarea de trup.

Aplicare:

1. Aci n-ați priceput valoarea învățării **războiului nevăzut**.
2. N-ați văzut valoarea exercițiului practic și zilnic la îndemâna oricărui creștin, a „**îmbogățirii în Dumnezeu**” - adică în Duhul Sfânt, energia supremă și singura capabilă să schimbe în bine însăși structura slăbită sau decăzută a omului. Căci lui Dumnezeu nimic nu-i este cu neputință unde este și credință, chiar și numai cât cel mai mic bob de muștar.
3. Cale și trăire mai presus de fire nu poate exista fără aceste două.

*

Lucrătorii viei - cei zece talanți. Tot ce avem: viață, daruri - talente - toate sunt daruri - înzestrări cu care suntem hărăziți și trimiși în lumea aceasta, la lucru, pentru frații noștri, oamenii.

De aci începe responsabilitatea. Și din fața responsabilității nu-i ieșire decât în iresponsabilitate, în nebunie.

*

Privitor la „cruțarea de sine” - moleșeala - cocoloșeala - „gingășia”. În fiecare zi trăim cu curaj lepădarea de sine.

Împrejurări sunt destule care să ne îmbie aceasta.

Se știe că faptele de vitejie, din lume, tot acest spirit al lepădării de sine le-a săvârșit.

Cu atât mai vârtos în războiul nevăzut (cu slăbiciunile noastre), numai cu ajutorul lepădării de sine - condiție pe care a cerut-o Iisus - putem câștiga vreo biruință. De aci, începând, se explică pentru ce unii cresc duhovnicește, alții înțepenesc pe loc sau chiar îndărăptează.

Drept că lepădarea de sine e o cruce pe care o ducem în fiecare zi; dar, ca să dea roadele ei, trebuie dusă în brațe, adică cu înțelegere și cu dragoste.

*

Fiecare organism omenesc cuprinde peste 400 de mușchi, alcătuiți din 271.000.000 de fibre musculare, comandate de 600.000 neuroni motori, destinați anume în sistemul nervos uman să comande mișcările întregului trup. Deci ce grijă trebuie să avem de „hrana” necesară neuronilor.

Se explică în bună parte dărapănarea bătrâneții, că în loc să fie o fază senină a înțelepciunii, prea adesea arată o decrepitudine, o moarte pe picioare șontoroage și tremurând toată șandramaua.

Aci aduce abuzul „vieții”.

Sunt și **oboseli care nu trec**. Astea sunt rezultatul scăderii funcțiilor cerebrale, exprimate printr-o serie de fenomene ca: încetinirea transmiterii excitației în sistemul nervos; slăbirea atenției; dificultatea concentrării intelectuale; scăderea nivelului funcțional al organelor de simț; perturbarea funcției de coordonare a mișcărilor. Deci nevoia de pauze, după fiecare oră de muncă, cu

gimnastică, care să antreneze și alte funcții decât cele solicitate până aci. Apoi funcția vitală a oxigenului.

În muncă sedentară respirația e superficială și scăzută. Oxigenul ne „hrănește” mai mult decât hrana și decât apa. Deci respirații conștiente, ritmice și profunde schimbă situația.

Inima. Mușchiul primordial de o forță și energie colosală. Pompează în decurs de-o viață de om 300 milioane litri de sânge în corp. O inimă e cu atât mai sănătoasă cu cât împinge în vase un volum cât mai mare de sânge, hrănit cu oxigen, fără să-și accelereze bătăile.

	<u>În repaus</u>		<u>După efort</u>		<u>Revenire</u>
	Puls	Tensiune arterială	Puls	Tensiune arterială	
Nesportiv	75	13-8	190	18-12	20'
Sportiv antrenat	60	11-7	120	14-7	5'

Situația a doi inși de aceeași vârstă la 100 m în 15'.

Deci cei mai mulți bolnavi de hipertensiune se recrutează dintre oamenii cu viață sedentară. Ateroscleroză, infarct, angină pectorală, bolile cardiovasculare stau pe locul întâi pe tabloul cauzelor morții.

În esență două sunt formele fundamentale de oboseală: cea musculară și cea nervoasă.

Călire: desensibilizare la rece: o simplă baie rece la picioare seara, poate preveni guturaiurile și răcelile.

Că și numai o săptămână de inactivitate a unui mușchi diminuează cu circa 30% capacitatea sa de contractare.

La oamenii neantrenați mușchiul inimii trimite în vase, în timpul muncilor foarte grele, la o singură contracție 110-130 ml; la cei foarte bine antrenați, în aceleași condiții de lucru 150-200 ml.

La cei neantrenați capacitatea vitală a mușchiului plămânilor este mai puțin de 3l; la antrenați valoarea este de 4,5 până la 6,7 l. Și chiar mai mult.

E clar că ordinea universului nu-i opera unui „postulat”, după cum nu-i nici a hazardului și nici a „legilor” inerente materiei, fără legiuitor anterior materiei Universului.

*

Ceea ce nu-i cunoscut azi, dar e afirmat de rațiune sau chiar de credință, poate fi cunoscut mâine și recunoscut poimâine. Ultima rezistență se pare că e Dumnezeu și sufletul. De aceea El se va arăta singur, la urmă; dar tot sufletului mai întâi; iar la sfârșit, trupul va fi trecut prin purificarea focului evidenței.

*

Între conștiință și materie e diferență de natură: sunt două nivele de existență.

*

Tare se simt bine oamenii în crisalida lor de carne - și e periculoasă temnița în care te simți bine: nu vrei în ruptul capului să ieși din ea.

Iar noi preoții primim ghionturi din două părți: și din partea lui Dumnezeu către oameni și, și din partea oamenilor către Dumnezeu, care pot merge până la răstignire. Aceste două ghionturi sunt unul și același lucru și e condiția noastră de mântuire.

Oamenii, cei mai mulți, au nevoie de Dumnezeu pentru o mai bună aranjare a treburilor lor pământești. Pentru aceștia Dumnezeu e un bătrân bun și mai tare ca ei. Dar El să nu aibă pretenție. Sau să le spună că ei, oamenii, au ceva greșit în socotelile lor, că-și periclitează popularitatea. Să nu care cumva să-i scoată din turma lui Epicur, ci dimpotrivă, acolo să le ajute cu toată puterea.

Ce să facem. Le aducem aminte că nu sunt numai animalitate, ci și spiritualitate. Și nu fără rost suntem făpturi ce viețuim deodată pe două tărâmurii sau nivele de existență.

*

Învierea, biruința asupra morții, produce o bucurie care covârșește tot ce se poate numi suferință pe pământ.

E intrarea în odihna lui Dumnezeu; părtași ai biruinței Domnului Hristos, asupra celui mai mare rău: moartea, care este pedeapsa lui Dumnezeu asupra păcatului. Cu o condiție: „numai dacă vom păstra temeinic, până la urmă, începutul stării noastre cu El” (Evrei 3,14).

- Că există moarte și după învierea Domnului, există, dar nu mai are aceeași cuprindere, același rost și aceeași durată.

Învierea Domnului a schimbat sensul morții. De acum moartea nu mai e o sperietoare, ci o simplă lepădare de sine a trupului păcatului. Adică e o ultimă purificare a trupului acestuia material și o eliberare a sufletului.

Înainte, moartea era moarte pentru trup și temniță pentru suflet. Pogorârea Mântuitorului la iad a sfărâmat încuietorile cele veșnice și dreptii Vechiului Testament au înviat și ei și mulți s-au arătat în sfânta Cetate (Ierusalim). Printre ei a fost și dreptul Simeon - ca să-l cunoască cei ce L-au răstignit pe Hristos.

Mântuire înseamnă și aceasta, că de la biruința Mântuitorului asupra morții, sufletele botezate - îmbrăcate în Hristos, sunt izbăvite de puterea celui rău.

*

Mântuirea este și un fapt istoric, dar este și un fapt de credință continuu și personal al fiecărui creștin în parte. Era creștină prin aceasta se caracterizează, că toți oamenii au, prin Hristos, posibilitatea mântuirii. Această eră durează atât cât vor mai fi oameni pe pământ care să dorească acest lucru. Iar ultimii, care abia dacă vor mai ști ceva despre Domnul Hristos - dar nu-l vor fi dușmani - „se vor mântui și ei, dar așa ca prin foc” (I Corinteni 3,15). Căci pământul și cu toate cele de pe el va fi botezat și el cu foc.

*

Cea mai grea sentință e pedeapsa cu moartea. Faptul că toți suntem muritori, fără deosebire, nu e nici o mângâiere.

Totuși, de la moartea Domnului Hristos pe cruce, moartea noastră are alt înțeles, altă semnificație. De la Jertfa Mântuitorului este mântuire, adică prin Hristos avem și noi o biruință asupra morții. De când a venit la noi împărăția lui Dumnezeu, a slăbit împărăția morții, tirania ei. Deci dacă și noi, credincioșii, suntem fiii împărăției și totuși trebuie să trecem prin moarte, aceasta prinde numai trupul nostru, iar sufletul primește liberarea.

În fața morții toți intrăm în derută. Numai dacă am înțelege-o, sau mai bine-zis ne-am familiariza cu ea, deruta ar fi mai mică. Ea impune o tăcere, o reculegere din vacarmul cotidian.

Ca să poți avea o liniște, un echilibru în fața ei, trebuie să ai lămurită propria ta moarte.

Viața dăinuiește fără riscul vreunei morți violente, când se desfășoară pe parcursul timpului, conform legilor ei înscrise în fire.

Cum însă omul poate interveni în mod arbitrar și dăunător în starea sa de echilibru vital, riscurile apar imediat și se adună sau se multiplică. La femei apare ca activ în organism factorul cancerigen al foliculinei.

Deci e bine știută și ținută ordinea în care a fost gândită viața noastră de Dumnezeu, autorul ei.

Toți fug de moarte până și de o explicare a ei. Toți cred că dacă n-o pomenesc, o amână.

*

I. Omul nu este o creație terminată. Fiecare om nu este ceea ce e astăzi, ci și ceea ce poate deveni mâine - bun sau rău - deci o construcție neterminată. (Armean Vasghen).

II. Papa Paul al VI-lea, în enciclica „Populorum progressio” clarifică: „Umanismul exclusiv este un umanism inuman... Departe de a fi ultima normă a valorilor, omul nu se realizează pe sine însuși (prin autonomie, umanism n.n.) decât prin transcendență.”

Omul nu este ceea ce este și este ceea ce nu este. (J.P. Sartre).

Pătimașii - de orice fel - decad de la destinul omului - nu-i mai interesează. Se tâmpesc la cap. Celor mai înzestrați mintal le încovoae simțul metafizic spre „aici” și „acum”, încât cred - cred ei - că nu mai este nici un dincolo, nici o transcendență, nici o metafizică, nici o înfricoșată răspundere.

- Patimile nu urcă, ci coboară, prăbușesc chiar. Căpetenia lor, Satan, asta și urmărește cu ascultătorii lui.

- Bolile sunt și o urmare indirectă a anarhiei vieții (socotită autonomă). Deci surparea omului prin boli. **„Iar ciuma omului, e părerea că știe”** (Montaigne).

El exploatează și știința și neștiința; una spre slava deșartă și părerea de sine, alta spre tot felul de dărâmare.

Prostul cel mai prost e acela ce-și contaminează prostia cu filosofía. Căci deștept este cel ce învață de la alții, iar prost este cel ce învață el pe alții. Prost nu este acela ce nu știe multe lucruri, fie acelea cât de multe, ci acela care le știe toate pe dos. (Iorga).

„Prințul veacului acestuia” urmărește prin patimile minții, scoaterea omului de sub ascultarea de Dumnezeu, schimbarea legii iubirii în legea lui, a urii de Dumnezeu și de oameni, și a scoaterii lui de sub răspundere - **o turmă imensă de iresponsabili și nebuni într-o încăierare universală.**

„Dumnezeul zilelor noastre a rămas fără reședință, fără înfățișare, fără rost în lume, iar acest lucru se datorează transformării conștiinței oamenilor sub influența progresului social și științific.” (Petru Berar, Religia în lumea contemporană, Ed. Politică, 1983, pg. 93).

„Când s-a pus prima piatră a cetăților industriale modeme, Biserica n-a participat la ceremonie” (Scolag (sic) protestant olandez Hoekendijk, p. 101).

*

„Acum”, „aici”, pendulăm între un destin de slavă și un „destin” nenorocit. Făpturi de sinteză între înger și bestie; între spirit și animalitate.

Dar dorințele subterane ale acestei ființe răzlesc, prin artă de exemplu, la redarea unui străfund compromițător: ar vrea să fie silenți, centauri, sălbateci (hippy), chiar și diavoli. (Există o sectă chiar în U.S.A.).

Iar cultura contemporană a câte unora întărește în „autonomie” vrea să-i tundă omului orice aspirație metafizică din animalitate și să-i țină total și definitiv în scara zoologică.

(Transformările ideii de om)

De aceea „oamenii” se supără ori de câte ori cineva ar vrea să-i trezească din somnul dogmatic al naturii, sau să le deschidă ochii și la celelalte nivele de existență, sau să le destupe urechile și pentru glasul conștiinței. Aceștia le tulbură somnul, liniștea și ordinea (odihna, nepăsarea, tihna și comoditatea), și (de aceea) toți au fost în fel și chip omorâți.

„Oamenii” trebuie lăsați să doarmă !

*

Atotprezența lui Dumnezeu nu e numai o însușire a lui Dumnezeu, ce se găsește în dogmatică. El e atotprezent și în infinitul mare al cosmosului, cât și în infinitul mic al atomului; atât la nivel fizic, cât și spiritual.

Spațiul și timpul și tot ce se află în ele sunt condiționate în existență de Atotprezența lui Dumnezeu, nu în sens panteist, căci nu e nici o identitate între Creator și creatură.

Dumnezeu nu e prezent în creație cum e, de exemplu prezentă, legea gravitației universale. Gravitatea nu știe despre sine că există, deși are vârsta creației; numai spiritul știe despre sine că există.

Creația stă în existență și nu dispăre în neant, pentru că Garantul și Autorul ei e în prezența creației, prezență care o menține ontologic, Providența.

*

Necazurile vin pentru că **trebuie** să vină, fiindcă sunt chemate de noi, cu relele ce le-am făcut. Iar când vine plata, noi ne facem că nu știm de ce vin.

- Mai bine zi: „**Așa-mi trebuie!**”

*

Dacă-ți concentrezi mintea în direcția conștiinței constăți și alte nivele de existență. Așa-ți echilibrezi ființa între atâtea vânturi de idei și găsești calea liniștei. (con-știința).

*

Credința copiilor voștri atârnă de ceea ce v-au văzut pe voi făcând, acasă; de ceea ce i-ați învățat cu fapta. Apoi atârnă de propria lor purtare.

Între plăcere și credință e o mare depărtare, ca între cer și pământ. Dacă le place mai mult lumea asta cu amăgirile ei, plăcerile și ispitele ei, acestea îi prind și credința-i părăsește. Căci credința e dar al Duhului Sfânt și nu stă laolaltă, în același trup, cu duhul lumii, care e duhul desfrânării și al răzvrătirii.

*

Două moduri de-a exprima legea. Dacă o înțelegem devine pentru noi o forță, un povățuitor și un sprijin; și care, în caz contrar, ne spulberă ca pe-o nimica.

Sunt două feluri de legi: legile naturii și legile oamenilor.

Confundăm adesea aceste două planuri ale legii: pe cele făcute de oameni, cu legile sublime care reflectă în timp și în spațiu însăși natura lui Dumnezeu.

O lege omenească poate fi arbitrară, rezultând din voința unui om, ca autoritate recunoscută de o națiune. Cel ce-a stabilit-o, o poate modifica, poate preciza infracțiunile care le pedepsește legea, deși sancțiunea n-are legătură cu infracțiunea în sine. Știm că se poate călca (viola) o atare lege. Dacă vinovatul e descoperit, sancțiunea prevăzută îl atinge; dacă nu-i descoperit, vinovatul își vede de calea lui ca și când încălcarea n-ar fi avut loc.

Legile naturale însă nu au nimic din caracteristicile legii omenești.

Mai întâi, **o lege naturală nu poate fi călcată**. Ea e intangibilă, imuabilă. Omul o poate neglija, atunci legea îl lovește. Se poate ca omul să o ignoreze, cu asta nu-i suportă mai puțin consecințele dureroase, chiar dacă a făcut-o din ignoranță, legea nu se poate schimba. Efectul, care urmează infracțiunii legii, nu e o sancțiune arbitrară, ci o consecință inevitabilă.

*

„O antropologie hristologică”

Din transformările ideii de om:

- Și care e reperul, valoarea adevărată a omului ?
- Cea arătată în persoana lui Iisus Hristos. Cea dinainte de moartea pe cruce și apoi cea arătată după înviere, adică a unei vieți nemaisupuse morții. Deci o antropologie hristologică. Numai Hristos explică oamenii omul. El ridică pe oameni până la demnitatea de fii ai Împărăției lui Dumnezeu - dar numai dacă se silesc și ei, cu puterea care le revine lor.

*

Nimic mai plictisitor decât să auzi pe cineva - oricine - că începe cu „povestea lui Adam”. Și totuși nu putem avea o explicație a omului decât ținând seamă de factorii originari și de factorii finali ai omului.

Suntem într-o situație paradoxală: avem o explozie informațională despre om, dar văzut din bucăți, analitic; în domenii diferite, care, fiecare-l reclamă total în perimetrul său autonom și dogmatic. Iar discuția - în vederea unei sinteze a cunoștințelor - între dogmatici, e un dialog între surzi.

Pentru sinteză - condiția de echilibru în existență - ar fi nevoie de oameni care să poată ieși din logica matematică a cercurilor vicioase ale unor prejudecăți.

Adam (omul) a primit de la Dumnezeu darul și puterea de a da nume propriu tuturor ființelor. Creația lui Dumnezeu fiind infinită,

omul n-a terminat nici acum de numit ființele și structura lor. Decât că atunci o făcea într-un regim de ascultare (dependență, recunoașterea Autorului), ca după aceea s-o facă în regim de răzvrătire. Aceasta este „autonomia” științei. Dumnezeu nu mai este termen „operațional”. De aceea nu se va putea niciodată, „științific”, înlătura moartea. Altcineva va putea face aceasta, când va înceta știința, se va smeri și știința.

1. Motive ca să se smerească știința sunt destule și acum, sub ochii noștri: **obiectele zburătoare neidentificate**, care cam pun știința pământenilor într-o imensă inferioritate.

2. „Explozia informațională” face imposibilă aducerea „la zi” a datelor cercetărilor oricărei ramuri ale vreunei științe, oricât de cibernetic ar fi organizată aceasta.

3. Pierzându-se coordonarea în științe, se pierde echilibrul.

*

Că suntem creați ca existență pe mai multe nivele. Dar aceste nivele de existență nu sunt suprapuse ci incluse.

Realitatea noastră centrală, cu desăvârșire spirituală e chipul lui Dumnezeu în noi, faptul de fii ai lui Dumnezeu. Acesta este eul nostru adevărat, subiectul nostru, subiectul de mântuire. Cu acest „eu” vorbea Iisus. Celelalte „euri” sunt ale nivelelor biologice, subiective, halucinatorii etc. - care vor să înlătore adevărata noastră identitate din dreptul destinației omului. Celelalte „euri” vor ele să facă împărăția lor în om. „Împărăția lui Dumnezeu înlăuntrul vostru este...” (Luca 17,21) când „chipul” se nevoiește spre „asemănare”.

Acest suport original, nemuritor prin natură, își cere imperios și celelalte învelișuri ale sale, care i-au fost date prin voința de la creație, dar, temporar au fost prinse - prin păcat - de moarte.

De aceea Iisus - singurul nou Adam - fiind nebiruit de păcat - n-a putut fi ținut în moarte, ci a înviat în forma eternă a vieții, cum vom învia și noi.

Avem deci, încă din viața aceasta, arvuna vieții veșnice, prin Iisus Hristos, „chipul” lui Dumnezeu refăcut și în noi.

Din acel „loc” străfund al ființei știm voia lui Dumnezeu. Acolo e con-știința, știința con-comitentă, simultană a lui Dumnezeu și a fiului Său - omul - despre bine și rău, despre Adevăr și iluzie.

Până aci se adânciseră sfinții în ei înșiși, până la co-tangența cu Dumnezeu. De aci știau ei ce să zică și ce să facă. O confirmă sfântul Serafim de Sarov. Dumnezeu făcea prin ei mila Sa cu câte unii oameni. Ei nu vorbeau de la ei, iar ce se făcea, făcea Cel Atotputernic, care S-a făgăduit să fie cu noi până la sfârșitul veacului.

Acolo, în străfundul ființei, la nivelul con-științei, acolo e libertatea fiilor lui Dumnezeu (Singur El e liber de „sinea” noastră). Dar numai când trăiești viața în Adevăr ești „liber cu adevărat” (Ioan 8,36). Când te prind nivele vremelnice, ești în iluzie, rob al lumii, prins sub roțile necesității, ale determinismului, ale structuralismului, cu un cuvânt, fiu al veacului acestuia.

Nu că n-ar fi știut Dumnezeu ce trai rău o să avem noi oamenii cu diavolul, ci tocmai știind, ne-a adus în tensiune cu el, ca și cu un potrivnic, și am fost gândiți de Dumnezeu ca, în aceste condiții de prezențe contrarii, noi să creștem, să dobândim o rezistență față de neant și cu noi să-l judece Dumnezeu pe cel răzvrătit.

Fără vânt paiul de grâu n-ar avea nici o rezistență. Dar așa, e mai rezistent ca un pai de oțel.

Deci trebuie dată o lege și un potrivnic al legii, ca omul să realizeze creșterea și consolidarea de la chip la asemănare.

O cunoaștere cantitativă a rațiunii asupra universului ne-a dat știința. Țasta e **specificul grecilor antici**. O cunoaștere mult mai intimă, a sufletului, asupra naturii și a universului e intuiția, pe care o dă conștiința. Acesta e **aportul vechilor înțelepți evrei**.

Știința cunoaște cantitativ universul, conștiința cunoaște nemijlocit Autorul universului. Știința e organ de cunoaștere a

lumii fizice; conștiința organ de cunoaștere, prin revelație, a metafizicului.

*

Conceptiile omului despre om sunt o grămadă și care de care mai acătărea. Conceptiile științelor despre om ca domenii constituite sunt mai puține și acestea detestă „scientismul”, tocmai pentru că acesta sare gardul și prejudiciază știința.

Și care-i concepția adevărată despre om? Numai a Creatorului său. E o concepție fantastică? Nu. Dar așa ni se pare nouă pentru că noi judecăm toate **la scară omenească** și sub tirania **categoriilor** cunoașterii și nu la **modul divin**.

Autonomia rațiunii și rațiunea sub Har.

Într-un fel vede omul toate câte le vede când rațiunea sa e luminată de Har și altfel le vede, mai bine-zis nu le vede, când e sub mânia lui Dumnezeu.

*

Cel ce-a scornit „autonomia”, și cu ea l-a scos din Rai și din echilibru, nu se sfiește de a-l duce, din deviere în deviere a egoismului cu care l-a procopsit, până la crimă și până la sinucidere. Are și Satana o matematică a lui.

*

Când omul nu se realizează, nu „crește” cum a fost gândit de Dumnezeu, ci o ia pe alte căi, chiar ostile lui Dumnezeu - e „liber” - nu scapă însă de urmările matematicale ale opțiunii sale. Nietzsche, A. Comte și alții, care au „ucis” pe Dumnezeu sau L-au „expropriat” din lumea modernă, au sfârșit nebuni. Cultura lor să-i fi dus la aceste concluzii, geniul lor, sau geniul rău ?

Răzvrătitul și vicleanul se bucură și de proști și de geniali; face treabă și cu mulți și cu puțini - mutilându-i.

*

Trupul nostru nu e numai locuința fizică a sufletului și mecanismul instinctelor vieții fizice.

Trupul nostru mai este și templu al Duhului Sfânt (I Corinteni 6,19). Fără prezența și acțiunea Duhului dătător de viață trupul e mort, „nu plătește nimic!” De aci rezultă că noi suntem gândiți de Dumnezeu ca făpturi ce viețuim pe mai multe nivele de existență.

Avem prin urmare simțurile și rațiunea pentru cunoașterea lumii fizice, în care producem cultură și civilizație. Tot aparatajul modern nu e decât o iscusită prelungire a simțurilor și o automatizare a operațiilor.

Pentru celălalt mod de existență, avem credința, rugăciunea și Revelația, ca mijloace ale cunoașterii lui Dumnezeu și a sufletului.

Rațiunea naturală, simplă, abia deduce existența sufletului și a lui Dumnezeu ca „postulat”; dar luminată de Har, primește Revelația și se ridică la Adevăr, la certitudine.

*

Sufletul crește, se realizează, sau se pierde și se destramă, după cum biruie gălăgia trupului și a lumii sau se face una cu ele.

Are deci doi împotriviți: unul e propria lui locuință temporară - trupul și lumea exterioară, și altul e potrivnicul spiritual, sesizabil simțului interior al conștiinței.

Când omul își minte conștiința - devine mincinos - aceasta nu mai funcționează, ba se și destramă, omul se di-sociază, se dezechilibrează: moare dinspre Dumnezeu și suflet, deși lui i se pare că „trăiește” (Apocalipsă 3,1).

*

Omul nu poate fi cunoscut sau asamblat din bucăți chiar dacă am cunoaște infinit de multe sectoare și părți ale lui, dacă nu e văzut în ansamblul rațiunilor și al modurilor lui de existență.

El nu poate fi total cunoscut decât de Dumnezeu, care l-a făcut după chipul și asemănarea Sa și l-a pus să se realizeze într-un mediu fizic și metafizic de existență. Adică și în „categoriile” lui „aici” și în „libertatea fiilor lui Dumnezeu” de dincolo de cele de

aici, așa cum se manifestă umanitatea slăvită în Iisus Hristos de după înviere, ca mod etern de existență.

Împărăția lui Dumnezeu, fie ca germene în noi, fie ca slavă a lui Dumnezeu totul în toate (I Corinteni 15,28), e modul metafizic al existenței noastre în Hristos.

De aci rezultă o mai bună cunoaștere și a vieții și a morții și o garanție mărturisită de conștiință a învierii noastre din morți întru slavă.

*

Omul nu poate fi înțeles decât în contextul tuturor elementelor sale, al tuturor factorilor săi, al întregului mediu intern și extern, de la inframicrobiologia lui la încadrarea sa în marea operă a lui Dumnezeu, universul.

De asemenea nu poate fi ajutat decât ținând el însuși seamă de întreaga sa situație, ca sinteză a mai multor lumi într-însul și a ierarhiei lor. Pe unele le valorifică prin altele, ținându-le pe cruce, și urcând la capacitatea de-a recunoaște nu numai existența suferinței, ci și necesitatea și dreptul ei la existență în viața sa.

Existăm simultan: supuși categoriilor lumii fizice prin trup și existăm deodată și ca fii ai altei Împărății, a Duhului. Timpul și eternitatea sunt elementele noastre, nivelele noastre simultane de existență. Tot așa și cu determinismul și libertatea. Tot așa și cu natura și harul - rațiunea și Harul.

„Cine se mai necăjește cu neputințele rațiunii (naturale) când e iluminat de Har?” (N.I.)

*

Culmea paradoxului:

A. Abia când nu mai ai nimic de pierdut - pierzând totul - devii liber: ai biruit lumea. Acum poți fi unealtă a Puterii supreme.

B. Când nu mai ai nimic de pierdut, rămâne totul de câștigat. Nimic de pierdut, totul de câștigat - asta fac numai convertirile și cataclisme.

C. Niciodată mai mult de câștigat decât când ai pierdut totul... pentru o cauză mare.

*

Un efect al uzurii sănătății e că mintea decade de la înțelegerea bună de mai înainte. Cade și de la credință. Cine putea fi mai convins în existența și asistența lui Dumnezeu ca Solomon, care-I zidise Templul din Ierusalim și care, la sfințire, văzuse Slava lui Dumnezeu umplând Templul, și totuși mulțimea femeilor (III Regi 11,3) i-au întors inima spre alți dumnezei.

Decăderea a atras apoi istorie nenorocită asupra poporului. Alții sunt prietenii celui decăzut.

*

Alternativele care aduc structurile la viață, le vedem fie ca „probabile”, fie ca „posibile”, fie ca „preferabile”.

„Injumătățirea” numărului de cromozomi, la formarea oului, ține seamă de toate datele fondului genetic, precum și de toate legile ispășirii în copii, ale greșelilor înscrise în codul genetic al celor doi părinți, 4 bunici, 8 străbunici, după cum e scris: „Sunt Dumnezeu râvnitor, îndelung răbdător și mult milostiv, dar nepedepsit nimic nu las. Pedepsesc greșelile părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam, dar mă milostivesc până la al miilea neam pentru cei ce ascultă poruncile Mele” (Exod 34,6-7; Deuteronom 5,9-10).

Deci cel ce face „mutațiile genetice”, hotărăște ce să iasă afară din socoteala, din „activul” codurilor genetice și ce să rămână activ în viața viitoareii ființe, este Cel ce asistă toată creația de la atom până la univers și care le mișcă pe toate în armonie cu structurile genurilor și speciilor creației de la începutul până la sfârșitul creației.

„În El trăim, ne mișcăm și suntem” (Faptele Apostolilor 17,28).

*

Printre urmările endocrine ale beției bunicilor, pe lângă defecțiuni - insuficiențe mintale - în sistemul nervos, nepoții nu pot învăța, mai apare și sterilitatea naturală în nepoate. Alte nepoate - după gradul de bețivitate al unuia din cei 4 bunici - fac avorturi spontane. Deci pedeapsa părinților în copiii până la al doilea și al treilea neam. Că aci, la al treilea neam, li se sfârșește neamul.

*

Visele lui Brătescu-Voinești imprimate în străvechi înaintași, actualizate la Băile Herculane, (prin care) a intuit exact codul genetic de astăzi.

*

Că pasiunile conduc oamenii, nu rațiunea și cu atât mai puțin Revelația. Excepțiile sunt Geniile și Sfinții.

Că ochiul te minte și urechea te înșală e (semn) că memoria are scoarță scurtă și minciuna picioare lungi.

*

Wothan, Mamona și Priap sunt idolii moderni (vezi albumul picturii de la Drăgănescu, pg. 175). Mulțimea consideră patimile acestea esențiale, atât de esențiale, încât pentru ele merg până la crimă, și le preferă în locul mântuirii.

Prin nimic altceva ca prin acestea stăpânirea lui Satan nu-i mai puternică, dacă nu chiar sclavie definitivă, și omul nu se mai închină lui Dumnezeu, ci-l adoră pe Satan. Iar sub puterea lui, oamenii blestemă pe Dumnezeu.

*

Prima condiție de-a urma Domnului nostru Iisus Hristos e **lepădarea de sine**. Aceasta e cea mai grea condiție, pentru că omul, după devierea naturii sale originare, umblă toată viața aceasta după lauda de sine, după iubirea de sine, după dorința de importanță, după slavă de la oameni. Și caută să-și motiveze această iubire de sine și să constrângă pe oameni de-a-l slăvi, prin

tot felul de realizări, unele într-adevăr mărește ca piramidele, altele ca digurile mării sau ale râurilor - după puteri.

Alții se laudă cu realizări de cultură, chiar dacă li se recunoaște după moarte. Alții, neavând puteri și daruri, se laudă cu nimicuri, iar alții, nerealizând nici nimicuri, se laudă cu rușinea lor, cum îi demască sfântul Pavel (Romani 1,27 și 32).

Toți aceștia care caută slava de la oameni, nu caută slava de la Dumnezeu, care cere lepădarea celor dintâi. N-are valoare de mântuire decât cunoașterea și urmarea lui Dumnezeu. De la El vine slava cea adevărată a omului.

*

Câtă vreme nu cunoaștem și obârșia noastră divină suntem „morți”.

Botezul e taina nașterii din nou, din Dumnezeu; de aceea El e Tatăl nostru, iar noi, fiii lui Dumnezeu.

*

Viața noastră după omul vechi e numai o părere că ar fi viață. De altfel oamenii și numesc animalitatea noastră „viață” - „Asta-i zic ei viață”, patimile cele comune cu animalele - deși animalele nu-și deviază instinctele. De aceasta trebuie să ne lepădăm, ba chiar să o urâm, ca să câștigăm viața în Hristos.

Tot drumul anevoios al lămuririi de sine, tot războiul nevăzut ce-l bate Satana cu noi ca să iubim viața aceasta de acum și de aici, plină de toată deșertăciunea și primejdia, toată purificarea firii de patimile omului vechi, dușmanul lui Dumnezeu și prieten cu diavolul, e știința convertirii la Iisus Hristos, la comuniunea cu El. Căci El e pretutindeni și întotdeauna cu noi, până la sfârșitul lumii acesteia, precum a zis (Matei 28,20).

Credința aceasta devine pentru noi realitate, când conștiința și atenția noastră, face, vorbește și gândește toate **în prezența lui Dumnezeu**. Adevărul dogmatic e trăit ca o definitivă eliberare de grija vieții acesteia și ca o flacără ce ne luminează de dincolo spre încoace viața noastră, ca o anticipație a fericirii viitoare.

Calea noastră e deci știința îndumnezeirii omului.

*

Ceva despre vise

Visele sunt de mai multe feluri.

Sunt câteva vise pomenite în Scriptură și cu tâlcuirea lor.

Dintre visele noastre însă, nu luăm de bune decât pe acelea care duc la pocăință. Căci dacă am da importanță viselor în general, ele s-ar înmulți și ne-ar trage spre a asculta mai mult de vise decât de mintea trează și povățuitorii rânduiți. Prețuind în ascuns visele noastre, am apuca ușor pe calea amăgirilor și a părerii ascunse că „am avea dar”.

Sunt însă de obicei visele supărătoare, amestecate cu patimi ale firii omenești, care numai atâta importanță au, că ne arată **gunoaiele**, încă nemăturate din fire, care mai stau dosite prin ungherele subconștientului, această pivniță sau pod cu vechituri ale firii omenești.

Mecanismul lor e următorul:

Apar în minte imagini ale vreunor patimi - momelile patimilor - atunci cenzura minții, paza minții, trezvia, de care zic Părinții, se luptă cu aceste momeli, și, ajutată și de rugăciunea neîncetată, alungă aceste momeli și ele dispar din sfera luminoasă a conștiinței. Dispariția lor însă nu e totală, mai ales dacă au o oarecare bază în firea omenească. Imaginile respinse de cenzura conștiinței se cufundă, așa-zicând, în subconștient, unde mai găsesc și alte imagini măturate de conștiință, și, **în timpul somnului** se asociază în mod bizar și alcătuiesc un film al visului, în care, **tendințele respinse de conștiință**, iar acum conștiința fiind inactivă, **se satisfac în fantezia visului**.

Tendințele respinse se satisfac în fantezie și în timpul de veghe. (Așa se întâmplă că unii iau „gândurile” - iluziile, jocul fanteziei - drept realitate și se comportă față de ele ca față de o realitate „adevărată”: suferind, bucurându-se, deznădăjduind, după caz. Așa fac copiii, dar și cei rămași cu simțul critic la o mentalitate copilărească.

Visul rămâne întrucâtva și în starea de veghe - după măsura memoriei sau după intensitatea cu care a avut loc.

Viclenia patimilor e aceea de-a te „învăța la lucrul oprit”, ca să-ți încovoae mintea ca și în starea de veghe să-ți „împlinești visurile”.

Visele, prin urmare, sunt viața noastră fără control - stadiul nostru fără logică.

Când însă nu avem altă dorință și ideal mai mare decât cea după Dumnezeu se face o nouă ordine și în împărăția **visului**.

*

- De ce Mă urâți ?

- Fiindcă vă spun adevărul, și adevărul nu încapă în voi - de aceea vreți să Mă omorâți (Ioan 8,37).

Și cine e adevărul ?

Adevărul era Iisus, Dumnezeu. Primul și ultimul adevăr e Dumnezeu. Toate celelalte capătă sens de existență în funcție de acest prim adevăr.

Dacă tu spui minciuni - adevărul te va trage la răspundere, și tu, de frica inevitabilei răspunderi, urăști adevărul.

Asta-i explicația.

*

De ce se împotrivește omul trupesc existenței lui Dumnezeu?...

„Omul în cinste fiind și nepricepând, alăturatu-s-a dobitoacelor și s-a asemănat lor” (Psalmul 48,21).

...fuge de răspundere, cum fugea Cain (Facere 4,16).

Oamenii care realizează stilul de a fi în lume al lui Iisus - oamenii cei mai de pace - sunt totuși urâți de lume - din motivul că viața lor e o muștrare de nesuferit a fărădelegilor lumii.

Viața creștinilor - nu a figuranților în creștinism - e argumentul decisiv al existenței lui Dumnezeu. Acesta nu poate fi combătut cu nimic. Sabia l-a întărit. De aceea prigoanele n-au fost o soluție împotriva lui Iisus.

1. Din înmulțirea fărădelegilor calea Adevărului va fi hulită (II Petru 2,2).

2. Din înmulțirea fărădelegilor dragostea multora se va răci (Matei 24,12).

3. **„Piere dreptul și nimeni nu ia aminte;** se duc oamenii cinstiți și nimănui nu-i pasă că din pricina răutății a pierit cel drept” (Isaia 57,1).

- Cum pier dreptii și nimeni nu bagă de seamă ?

- Simplu, că nu se mai nasc.

- Cine se mai roagă astăzi să-i dea Dumnezeu copii, pe care să-i închine Lui ?

Deci, familia are parte de răspundere în dispariția dreptilor.

4. Menirea de mamă.

„Femeia se va mântui prin naștere de fii, dacă stăruie cu deplină înțelepciune în credință, în iubire și sfințenie” (I Timotei 2,15).

Nașterea de copii - drepti - nu e incompatibilă cu sfințenia !

*

„De ce ai venit mai înainte de vreme să ne chinuiești?”

(Matei 8,29)

... Locuiau în doi oameni din Gadara

... A lor erau „toate împărățiile lumii acesteia dimpreună cu toată slava lor. (Luca 4,6)”

... Au intrat în Iuda, în arhiereii care cerură răstignirea lui Iisus.

De-atunci toate împărățiile pământului urmăriră pe Iisus și pe ucenicii Lui, ca pe unii a căror existență „în lume” stingherește, deranjează, periclitează modul păcătos al existenței.

În realitate așa și este. Oamenii lumii se lipsesc de modul pătimăș al vieții acesteia, ca de singurul sens al vieții în lume - sensul păcatului față de care împărăția lui Dumnezeu e o amenințare cu catastrofa.

Împărăția lui Dumnezeu este cu adevărat catastrofală tuturor împărățiilor în lume, tuturor instituțiilor ei, etc. De aceea noi suntem o fericită primejdie a lumii.

*

1). „Că sfânt ești Dumnezeu nostru și întru **sfinți Te odihnești...**”

2). „...Căutați la părinții voștri cei duhovnicești, ca la unii ce au a da seama înaintea lui Dumnezeu pentru voi, ca să nu facă aceasta suspinând...” (Evrei 13,17).

3). „...împărăția cerurilor înăuntrul vostru este...” (Luca 17,21).
...dar e **înăbușită** de: patimile trupului, de necunoștință de la minte, fiindcă mintea e mereu afumată de mândrie, inima e înăbușită de patima mâniei, și de celelalte scăderi sufletești - ori, numai „inima curată vede pe Dumnezeu” (Matei 5,8).

Vremea vieții în care ne luptăm să ne curățim de patimi - vreme care poate fi mai lungă sau mai scurtă - e o vreme de tristețe, prin care trebuie să trecem. **Dar nu tristețea trebuie să rămână pe fețele noastre.** O sfințenie tristă, e o tristă sfințenie.

...Împărăția lui Dumnezeu este **dreptate și pace și bucurie** întru Duhul Sfânt (Romani 14,17).

*

Necazurile vin:

1. fie ca să plătim greșelile noastre;
2. fie ca să ne apere de altele pe care, altfel, le-am face;
3. fie ca dar de la Dumnezeu, ca lui Iov și sfinților;
4. fie ca ultim cuvânt al sfinților către lume, prin care ei - Cel din ei - și prin ei, biruie lumea.

Deci dacă necazurile au un rost bun - ca unelte ale dreptății, cele de-a stânga - atunci văzute în scopul lor după Dumnezeu, nimeni nu trebuie să se mai plângă de necazuri; iar când mai află și noima lor, să le binecuvinteze. În felul acesta - au asigurat toți care le-au priceput - că în așa măsură se ușurează, ca și cum n-ar mai fi: se transformă în bucurie.

Trebuie însă să ai răbdare cu tine.

Necazurile mai au și o cauză genetică, dar, în spatele străfund al biologicului stau totuși rațiuni, care ne urmăresc de dincolo de cele văzute.

Religia - spune W. James - are această extraordinară capacitate de a transforma cele mai mari nenorociri în cele mai mari bucurii.

*

Din sfinții Părinți:

Sfântul Ioan Scărarul:

„Celor începători știrea că sunt după Dumnezeu le-o dau pașii lor, care sunt roadele smereniei; celor din stadiul de mijloc, dispariția luptelor; iar celor desăvârșiți, manifestarea și prisosința luminii dumnezeiești.”

Sfântul Grigorie Palama:

„Cel ce nu crede taina aceasta mare a harului celui nou și nu caută spre nădejdea îndumnezeirii, nu va putea disprețui plăcerea cărnii, a banilor, a avuției și mărirea de la oameni. Sau chiar de-ar putea-o face, pentru oarecare scurtă vreme, îl cuprinde mândria că a ajuns desăvârșirea, prin care e târât iarăși în rândul celor necurați. Cel ce caută însă spre ea, chiar de-ar dobândi: tot lucrul bun, având mereu înaintea privirii sale desăvârșirea, care trece peste orice margini și care nu poate fi niciodată încheiată, nu se socotește să fi realizat ceva și se face tot mai smerit.”

....bine, n-ai făcut nimic bun...

dar smeriți am putea fi - chiar de aceea.

Părinții nu s-au putut răbda să nu ne spună care sunt semnele înșelării și care ale adevărului: „Înșelarea chiar de-ar simula fața adevărului și ar îmbrăca aspecte luminoase, nu va putea produce o lucrare bună, ca de exemplu: lepădarea de lume, disprețul slavei de la oameni, dorința după cele cerești, încetarea gândurilor, liniștea duhovnicească, bucuria, pacea, smerenia, încetarea plăcerilor și a patimilor, buna dispoziție sufletească, căci toate acestea sunt roadele Harului, cărora se opun cu totul cele ale înșelăciunii”.

Sfântul Diadoh:

„Nu încape îndoială, că mintea, când începe să lucreze în ea stăruitor lumina dumnezeiască, devine cu totul translucidă

(străvezie), încât vede în chip abundent lumina din sine; iar aceasta se întâmplă când puterea sufletului biruie patimile.”

Sfântul Maxim:

„N-ar putea mintea omenească să ajungă până acolo ca să dobândească lumina dumnezeiască, dacă n-ar atrage-o în sus și n-ar lumina-o cu razele dumnezeiești, însuși Dumnezeu.”

*

„Fiul lui Dumnezeu n-a unit numai ipostasul Său dumnezeiesc cu natura noastră, luând trup însuflețit și suflet rațional și arătându-Se pe pământ și petrecând printre oameni, ci (o minune!), neomițând nici o prisosință, se unește cu înseși ipostasele omenești, petrecând în fiecare credincios prin împărtășirea Duhului Său cel Sfânt și devine un trup cu noi și ne face biserică a întregii dumnezeiri - în Hristos locuiește doar toată plinătatea dumnezeirii, trupește; (Coloseni 2,9) - deoarece așa stă lucrul, cum nu va lumina cu strălucirea dumnezeiască a trupului Său, care e în noi, sufletele celor ce se împărtășesc cu vrednicie de El, așa cum a luminat în Tabor chiar și trupurile ucenicilor Săi. Dacă atunci nefiind încă amestecat cu trupurile noastre, trupul Lui, care are în Sine izvorul luminii Harului, lumina din afară pe cei vrednici dintre cei ce se apropiau și lumina pătrundea prin ochii sensibili la suflet, acum însă, fiind amestecat cu noi și petrecând întru noi, e limpede că ne luminează sufletul pe dinăuntru”. (Sfântul Grigorie Palama).

*

Că lumina aceasta este lumina veacului viitor și ca atare cea care s-a răspândit peste ucenici la Schimbarea la Față a lui Hristos și că ea luminează și acum mintea curățită prin virtute și rugăciune, aceasta o vei ști ascultând pe Dionisie Areopagitul, care spune clar că trupurile sfinților vor fi împodobite și vor străluci în veacul viitor în lumina lui Hristos arătată pe Tabor. Iar Macarie cel Mare zice: „Sufletul unindu-se cu lumina chipului ceresc obține și acum cunoștința tainelor în ipostas; în ziua cea mare a învierii însă,

va fi luminat și trupul de același chip ceresc al slavei.” A spus „în ipostas”, ca să nu creadă cineva că lumina aceasta se face prin cunoștință și cugetări, de altfel omul duhovnicesc constă din trei părți: din Harul Duhului Ceresc, din suflet rațional și trup pământesc.

*

Pe Dumnezeu nimeni nu L-a „văzut” (Ioan 1,18), nici nu-L va „vedea”, fie om, fie înger; aceasta întrucât e om sau înger și privește sensibil sau mintal. Dar, cel ce a devenit însă duh și privește prin Duh, cum nu va vedea acela prin Acela ?

Zic Părinții: „sfârșitul rugăciunii e răpirea spre Domnul”. Căci în rugăciune mintea lepădând treptat relațiile cu lucrurile, întâi cu cele urâte și rele, apoi cu cele nemijlocite - tendința de-a le cunoaște în timpul rugăciunii **e de la cel rău** - se desface întreagă de toate. Această desfacere de toate, acest **extaz** poate fi ajuns numai de cei ce-au ajuns la apathie. Și nu se realizează unirea cu Dumnezeu până ce nu va lumina Duhul de sus și nu-l va răpi spre vederea luminii dumnezeiești pe cel ce a ajuns, rugându-se, **deasupra vârfurilor puterilor sale naturale**, așteptând acolo făgăduință Tatălui.

Această unire are început și urmare, după cum e mai nedeslușită sau mai luminoasă. Dar sfârșit nu are; căci poate progresa la infinit. Poate fi o iluminare scurtă sau o contemplare mai lungă, sau una durabilă.

Deci vederea luminii e unire; iar unirea cu lumina e vedere sau contemplație. Dacă se realizează când încetează toate lucrările minții, sigur că se realizează prin Duhul. În lumină fiind cel ce vede, vede lumina. Ieșind din toate celelalte el devine întreg lumină și se face asemenea cu ceea ce vede, mai bine-zis se unește fără amestecare cu aceea, fiind lumină și văzând lumină prin lumină. Privindu-se pe sine, vede lumină; puterea prin care vede e și ea lumină. Aceasta e unirea, că toate acelea sunt una, încât nu se mai poate distinge cel ce vede de ce vede și prin ce vede, ci numai că totul este lumină, deosebită de cele create. La o astfel de unire

nu ajung nici îngerii, decât dacă se depășesc pe ei înșiși, prin Harul ce le e dat.

Un șir întreg de apostoli și Părinți mărturisesc că lumina arătată de Dumnezeu sfinților e altceva decât cunoștința din lucrurile create, că e slava naturii dumnezeiești și nu produs al fanteziei sau ceva asemănător luminilor sensibile.

Lumina aceea e miezul și substanța (ipostasul) și frumusețea veacului ce va să fie. E singura lumină adevărată, eternă, neschimbată, prin care devenim și noi lumină, ca niște fii ai luminii.

*

DESPRE RUGĂCIUNE

Sfântul Grigorie Tesaloniceanul

„Gândul la Domnul nostru Iisus Hristos clatină toată puterea vrăjmașului din inimă; El o învinge și o deșrădăcinează rând pe rând.”

„Rugăciunea adevărată presupune supunere către Dumnezeu și către părintele duhovnicesc. Această supunere îl slobozește pe monah de legăturile rele ale veacului acestuia, de griji, de patimi, îl fac statornic și hotărât să urmeze binele.”

„Rugăciunea adevărată este o lucrare neîncetată săvârșită de Har în inimă și înrădăcinată în suflet, un izvor de bucurie sfântă ce atrage spre sine mintea și o scoate de **sub închipuirile multiple și profunde**; iar bucuria duhovnicească din ea se revarsă și asupra trupului lucrând în trup, dar rămânând totuși duhovnicească.”

„Precum plăcerea ce provine de la cele trupești trecând asupra minții, o face și pe aceea trupească, neîmbunătățindu-se printr-o intrare într-o regiune mai înaltă, ci făcând tot omul trup, **la fel bucuria ce se revarsă din minte peste trup, nu se strică comunicându-se trupului, ci realcătuiește trupul și-l face duhovnicesc, așa încât acesta leapădă relele pofte trupești și se supune sufletului, devenind tot omul duh.**”

*

III Regi 19,11-12:

„Zis-a Domnul: ieși și stai pe munte înaintea Domnului! Că iată Domnul va trece și înaintea Lui va fi vijelie năpraznică ce va despica munții și va sfărâma stâncile, dar Domnul nu va fi în vijelie. După vijelie va fi cutremur, dar Domnul nu va fi în cutremur; după cutremur va fi foc, dar nici în foc nu va fi Domnul. Iar după foc va fi adiere de vânt lin, și acolo va fi Domnul.”

*

Nici frică nimicitoare, nici răzvrătire; nici prăvălire apocaliptică, nici explozie necumpănită, ci mirare plină de sfială, înfiorare plină de smerenie, bucurie senină, a unei intimități negrăite.

Iată îngerii cerului vestesc făpturii minunea: astăzi Dumnezeu S-a pogorât pe pământ.

Nu în vijelie distrugătoare, nici în tunetul nimicitor al mâniei Sale. Nu în prezența atotputerniciei, nici în focul mistuitor care topește zidirea. Astăzi cerul se unește cu pământul, nemărginirea se toarnă în mărginire, veșnicia se îmbracă cu vremelnicia, atotputernicia se îmbracă cu neputința, Cel nevăzut e purtat în brațe de o fecioară.

Astăzi, Cel ce se îmbracă cu lumina ca și cu o haină, se învăluie întru smerenie, Cel ce cuprinde cu palma marginile lumii, se face prunc; Cel ce împodobește cerul cu stele, se culcă într-o iesle de dobitoace.

- Locul cel mai curat pe care L-a găsit pe pământ.

*

Din Betleem, spunea profetul, trebuia „să vină Acela a cărei obârșie se suie până la vremuri străvechi, până în zilele veșniciei, e dintru început, din zilele veșniciei” (Miheia 5,1).

A lăsat tronul cerului pentru un staul și vecinătatea îngerilor luminii, pentru vitele din grajd.

- Cea mai aspră muștrare a trufiei omenești.

*

Astăzi s-a despiciat istoria omenirii în două și se începe cu 1 numărătoarea timpului, în amândouă sensurile lui: spre începutul timpului și spre sfârșitul lui.

Încă de la Naștere Iisus e începutul și sfârșitul istoriei.

Nașterea lui Iisus în istorie cumpănește timpul între **început și sfârșit.**

*

Nașterea lui Iisus a produs în Ierusalim tulburarea lui Irod și a tot Ierusalimul. Deci cei ce erau datori să-L primească s-au arătat ostili chiar și numai nașterii Sale. Drept aceea Irod pune gând să-L omoare.

Aceștia erau ai Săi, între care a venit.

Păgânii se poartă cu totul altfel. Cei trei înțelepți magi ai răsăritului, vin ca la un Împărat și-și aduc darurile, dar la Betleem găsesc că Pruncul e mai mult decât un împărat, e și Dumnezeu totodată. De aceea își schimbă planul darurilor.

Principii răsăritului Îi depun **aur** la picioare, în semn de dajdie, ca unui împărat peste ei. În calitate de preoți Îi aduc smirnă și tămâie, ca jertfa adevăratului Dumnezeu. Dacă pe jidovi i-a cutremurat și înspăimântat Nașterea Mântuitorului și I s-au arătat dușmani, reprezentanții păgânismului, nu numai că se bucură de Nașterea Lui, dar I se închină ca unui Împărat și Dumnezeu.

Principii aceia au călătorit depărtări mari și cu primejdii ca să-L vadă pe Iisus; astăzi creștinii nu mai ostenesc nici până la Biserică.

*

Actuala scrisoare.

Oamenii au, mai toți, părerea că **ei știu** cum să-și ducă viața și nimeni nu are dreptul să se amestece în viața lor. Asta-i Himalaia prostiei omenești, părerea că ei știu.

Ciuma omului e părerea că știe.

Și dacă înțeleptul învață din pățania altuia, iar prostul nici dintr-a lui, e clar că pentru a găsi un înțelept trebuie să fii tu însuși un înțelept.

Oamenii însă se contaminatează unii pe alții de această ciumă.

*

O copilă îmi scrie, amărâtă, că învățătoarea ei le-a aruncat „lozinca”: „Nu este Dumnezeu, numai natură!” „Cine L-a făcut pe Dumnezeu?”

*

Feuerbach a zis că oamenii L-au făcut pe Dumnezeu. (E drept că oamenii și-au făcut „Dumnezeu” din aproape toate materialele lumii, dar toate sunt înșirate pe o singură linie, destul de scurtă, între stomac și rațiune.)

Politicienii zic că preoții și capitaliștii L-au făcut pe Dumnezeu. Asta e ca și cum ai zice că funcționarii ceferiști au inventat trenul.

*

„Începutul înțelepciunii e frica de Dumnezeu” (Isus Sirah 1,14).

„Zis-a cel nebun în inima sa: «Nu este Dumnezeu»” (Psalm 52,1).

*

S-au întâlnit trei inși: înțeleptul, nebunul și prostul.
Nebunul putea răspunde la toate întrebările înțeleptului.
Înțeleptul nu putea răspunde la toate întrebările nebunului.
Prostul sta deoparte și zicea că tot nebunul e mai cu minte...

*

Cu nebunia, ca principiu de explicare a lumii, nu e absurditate posibilă la care să nu se ajungă în chipul cel mai logic cu putință. Ba chiar se va atinge absurdul.

*

Ce ironic e dracu: el „crede în Dumnezeu și se cutremură” (Iacob 2,19) (știind ce-l așteaptă) dar prostește pe oameni, ei să nu creadă în „superstiția” lui Dumnezeu fiindcă acum e atâta lumină în știință și rațiune. (Fiindcă poți uda cu stropitoarea, nu mai e nevoie de nori și ploaie... atâta a „lărgit” el perspectivele.)

*

Oarecine avea multă dreptate când spunea: ca să-ți faci ideea
infinitului gândește-te la prostia omenească: nu mai are margini.

*

CONSEMNAREA UNEI DISCUȚII

Substanța vieții în sine este nemuritoare. E vorba de capacitatea suportului, substratului biologic din celula vie, de-a se regenera și multiplica; capacitatea transcrierii prin A.R.N. a codului genetic în A.D.N. - portanții eredității.

Pe de altă parte, funcția electrică a membranei celulare, dacă e supraîncărcată, se ajunge la proliferare anarhică, dacă e subtensionată, la boala bătrâneții, la fel pune pe gânduri.

Interferențele câmpurilor electro-magnetice ale biocurenților de asemenea ar putea explica situații citostatice degenerative.

Se face știință fără viață și fără suflet.

Aceste două elemente, care scapă experimentului, în ultima analiză sunt unul: sufletul. El face posibilă viața și metabolismul. Toți agenții constatați și constituenți ai vieții sunt activi numai în prezența acestei energii care scapă experimentului, sufletul.

Iar acesta este activ - temporar în sudură cu biologicul - datorită unui Duh universal, cu o vădită conștiință și finalitate.

Nu întâmplarea, nu hazardul, nu evoluția oarbă a materiei poate confirma finalitatea care e evidentă în structura omului.

Acționarea de la distanță prin privire și gând, asupra foițelor unui electroscope, este un fapt experimentat înainte de constatarea experimentală a biocurenților și a electroencefalogramelor. Unul (sufletul) e energie conștientă, personală, eternă, alta (electricitatea) **energie plastică** oarbă în subordine sau în dezordine. Câte trepte vor mai fi între aceste două energii.

Ca să nu lungesc vorba însemnez aci (să zic, pe-o pagină) schița gândului ce mă preocupă.

Se știe, cu probe, că transcrierea codului genetic, care asigură starea subansamblelor biologice, cu timpul suferă defecțiuni; că în noile celule rămân uneori și multe deșeuri, care frânează, defectează, îmbolnăvesc funcțiile specifice ale subansamblului respectiv.

De unde, până unde, la nivel de laborator nu se știe. Și nu se va ști niciodată, câtă vreme nu va fi considerat și sufletul cu legile

și fărădelegile lui. Deci câtă vreme nu va fi considerat și sufletul (în atârnarea sau răzvrătirea sa de Dumnezeu - Autorul și susținătorul suprem și universal al vieții la toate nivelele cunoscute și posibile), ca factor imediat al vieții, nu se vor înțelege lucrurile și nu se va putea interveni efectiv în expresia fizică a biologicului.

Toate greșelile de comportament moral se înscriu genetic. E o continuă transcriere a comportării morale în codul genetic, nu la zi, ci la clipă.

Greșelile se pedepsesc genetic.

Păcatul se pedepsește cu moartea, sau mai pedagogic cu bătrânețea. (Considerând bătrânețea ca boală).

E clară, prin indirect, și calea inversă a virtuții, a regenerării vieții, prin „Duhul dătător de viață”.

*

Iconografie

Sfântul Maxim Mărturisitorul:

Întrucât reprezentăm pe Dumnezeu-Omul asemenea nouă **afară de păcat**, în același fel reprezentăm pe sfânt, ca pe o persoană liberată de păcat. După sfântul Maxim Mărturisitorul „după cum trupul lui Hristos, așa și trupul nostru se liberează de corupția păcatului. Căci după cum Hristos era fără de păcat în trupul și sufletul Său ca om, tot așa (și) noi care credem în El și care suntem îmbrăcați în El prin Duhul, noi putem, prin voința noastră să fim în El fără de păcat.” Adevăratul trup al unui om sfânt pe care ni-l arată icoana, (e) un trup liberat de corupția păcatului și care „participă în oarecare măsură la însușirile trupului spiritual pe care le va primi la învierea dreptilor.”

Astfel icoana ne arată starea slăvită (glorificată) a sfântului, chipul său transfigurat, etern.

Avva Isaia: „Acela care crede că trupul său va învia în ziua Judecății, trebuie să-l păzească fără pată și curat de orice întinăciune și de orice viciu.” (Avva Isaia, Omilia XV, Filocalia rusă, 1.1 p. 33).

Poziția „statică” a catolicilor cu privire la nepătrunderea de nici un fel a ființei create în necreat (Ei au o „supranatură creată” care se interpune permanent). Bernard de Clairvaux: „măgarul rămâne măgar chiar dacă poartă pe Hristos în spate.”

Diferența între „stilurile” catolic și ortodox în iconografie, rezultă din diferența dogmatică între confesiuni cu privire la învățătura despre om, îndreptarea și mântuirea lui.

*

... Organele simțurilor sunt ferestrele prin care intră în suflet viața și moartea. Viața când se ocârmuiesc bine și nu-și dobândesc obișnuitele dezmierdări; iar moartea, când gustă mortăciunile, ca ciorile mortăciunile, ca șerpii țărâna, ca muștele putreziciunea, la fel și ele când gustă dezmierdările, cele purtătoare de moarte.

„S-a suit moartea prin ferestrele voastre” (Ieremia 9,21).

*

În om sunt ascunse deodată și posibilitățile desăvârșirii și posibilitățile îndrăcirii, întrucât avem și pe Cel desăvârșit întru cele mai dinlăuntru ale ființei, precum avem și patimile întru cele mai dinafară, în simțuri.

Ca să nu atingem desăvârșirea și în cele rele, s-au rânduie necazurile fără voie și moartea.

*

„Oricât s-ar părea de curios, dar așa este, că ne-am născut în lumea aceasta, ca să ne desprindem de ea.”... „Și celor câți L-au primit - pe Hristos care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu.” (Ioan 1,12).

„Sufletul scapără de înțelegeri duhovnicești ale Cuvântului lui Dumnezeu” (Filocalia IV).

Omul pământesc ia drept „bine” și „fericire” plăcerea din simțuri - ori tocmai acestea îi aruncă viața în această vale a plângerii.

Omul Nou a adus cele nouă fericiri în fire, care schimbă viața vremelnică în viață veșnică și întoarce suferința în bucurie. Suferința devine simbolul nesfârșitei posibilități de desăvârșire. „Fericirile” afirmă posibilitatea omului de a preschimba durerea în bucurie și „răul” în bine.

*

Iubirea de sine este însușirea omului vechi din noi, cu care ne-am născut, prin care ne apreciem: mai buni ca alții, ne preferăm altora, ne credem că avem numai noi dreptate, că suntem cei mai buni apărători ai dreptății, că suntem cei mai... cei mai... fără pereche, fără capăt și fără măsură. Dintre cei ce-au dus iubirea de sine până la măsuri fantastice au ajuns să spună că ei (omul din ei) au creat pe Dumnezeu, nu Dumnezeu i-a creat pe ei. Cu alte cuvinte au ajuns nebuni.

Pe această însușire a omului vechi, iubirea de sine, satana, vrăjmașul viclean și nevăzut cu ochii dinafară, cultivă **el** toate patimile lui, altoiește lăstarii fărădelegilor și-i leagă pe toți cu cleiul plăcerilor, care, crescând cu amăgirile lor, fac din om „al doilea drac.”

Pe temeiul iubirii de sine se petrece fenomenul sufletesc al îndrăcirii. Minteaa lui devine luciferică. O primejdie pe pământ: iadul pe pământ; creația iubirii de sine.

Până aici descrierea sumară a iubirii de sine.

*

- De ce-ai venit aci ?

- Să mai aud și cuvânt bun că rele aud destule pe-acasă.
- Și ce faci, ce gândești când îi auzi ?
- Că și eu am făcut la fel.
- Nu-i chiar bine; și sectarii zic la fel.

Cu asta îi judeci pe ei și te lauzi pe tine.

Tot în pierdere ești. Mai bine zi așa:

Iartă-ne Doamne: și pe mine și pe fratele meu.

Nu te despărți, nu te desolidariza de nimeni înaintea lui Dumnezeu pentru nici un motiv. Iisus S-a rugat pentru cei ce-L răstigneau. Ștefan se ruga pentru cei ce-l ucideau.

*

Numai proștii sunt singurii oameni care nu-și recunosc greșelile lor.

*

5710

1949

3761

Venirea lui Iisus e pecetea scrisă pe istoria de extaz a 37 de secole.

*

I. **Stăruie** în gândul dogmatic al atotprezenței lui Dumnezeu sub **ipostaza Tatălui**, căci noi, toți, suntem fiii lui Dumnezeu și ca atare Îi zicem „Tatăl nostru”;

II. **Stăruie** în gândul dogmatic al atotprezenței lui Dumnezeu sub **ipostasul Fiului**, căci Fiul este Calea, Adevărul și Viața și „Ușa” prin care putem intra în Împărăția lui Dumnezeu;

III. **Stăruie** în gândul dogmatic al atotprezenței lui Dumnezeu sub **ipostasul Sfântului Duh**, căci „prin Duhul” numim pe Dumnezeu „Tată” și pe Fiul „Domn” și Stăpân al vieții noastre.

Stăruința în acest gând, unul în trei stadii, ne „îmbogățește” sufletul „în Dumnezeu”.

*

Iubirea între oameni e, după Noul Testament, unul din argumentele existenței lui Dumnezeu. Aci e ultima Lui Biserică, de natură de-a nu se putea dărâma.

*

Dumnezeu nu cere ca omul să plângă, spre sfărâmarea inimii, ci din dragostea către El, să plângă de bucurie.

*

Faptul că o nouă soră s-a hotărât să intre în călugărie, cu cale e să știe în ce vrea să intre.

Deci, ce e călugăria ?

E un mod de-a trăi creștinismul; un mod de-a ne mântui; călugăria, o tehnică a mântuirii. Acum însă nu știți ce e mântuirea.

Trebuie **limpezită mintea** ca să (-și) poată cunoaște păcatele.

(În lume nu ai vreme să gândești. Ești furat, înecat în muncă, planuri, trai și: prin simțuri, mintea e (ca și) inexistentă, întunecată. Când ești singur, în liniște, apare gândirea). Prin minte se poate întârzia, liniști și stăpâni pornirea simțurilor.

*

Deschide-ne ochii, curățește-ne ochii și pentru celelalte nivele de existență. Scoate-ne din robia minții cu care nu vedem decât lumea aceasta ca existență. Luminează-ne mintea cu Harul Tău. Scoate-ne mintea din robia lumii acesteia, de care a lipit-o „stăpânitorul” ei, ca de singura existență.

Obișnuit, oamenii fără voință ajung pradă primejdiilor fanteziei (a părerilor, a nălucirilor, fie despre sine, fie despre alții). Acest domeniu al „gândurilor”, al năzărelilor, e terenul nostru minat. Acesta se curăță numai cu darea tuturor „gândurilor” pe față, duhovnicului sau starețului. Iar ajutor de alt ordin avem Preasfânt Numele lui Iisus, din rugăciunea „Doamne Iisuse ...”

*

Totuși o **lumină** asupra **plății**, sau a **ispășirii** greșelilor, ușurează mult ispășirea chiar. Toți se plâng de necazuri, semn că toți plătim ceva, semn că toți se curătesc de vinovății față de oameni și față de Dumnezeu. Ce ne greșesc oamenii e nimica toată față de ce greșim (noi) lui Dumnezeu. De aceea ne și întrebăm: da ce-am greșit de trag atâtea? Noi ne gândim ca oameni ce nu știm **cum stăm**. Iată o întâmplare care lămurește deplin cele spuse...

*

Cei de demult alegeau anume locurile unde nu-i cunoștea nimeni.

Ba se duceau și în altă țară. În rândul al doilea lasă-i în treaba lor pe cei ce zic altele despre Dumnezeu, că paguba lor nouă ni-e de folos.

*

Veacurile de aur (n.n.)

Pe o carte de vizită a „Pr. Stavru Dr. Dumitru Stăniloae, Rectorul Academiei Teologice Andreiane - Sibiu”, Părintele Arsenie însemna următoarele: „Aduceți-vă aminte de mai marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și le urmați credința.” (Evrei 13,7).

I. Veacurile de aur.

..nici 50 de ani n-au trecut., (de la edictul din 313 n.n.) și fărădelegile au sporit în așa măsură încât dacă n-ar fi venit Sfinții Trei Ierarhi ar fi trebuit să vie Hristos a doua oară.

„Când a sporit fărădelegea, a prisosit și darul.” (Romani 5,20).

Vasile - cunoscător de oameni,

Grigorie - cunoscător de Dumnezeu,

Ioan - propovăduitor al mântuirii, (oare de ce ordinea aceasta?)

Sfinții propovăduiesc pe Dumnezeu cu îndrăzneală și cu prețul vieții. De fapt Dumnezeu Se propovăduiește pe Sine prin mijlocirea sfinților: singurul care are dreptul să se propovăduiască pe Sine. Sfinții prin viață curată și cunoștință luminată de ei înșiși și de Dumnezeu, s-au făcut sfinți, purtători de Dumnezeu, stâlpi și întărire a adevărului între oameni.

Astăzi, stâlpii se clatină (Levitic 26,30).

Și poporul e răspunzător de preoții pe care-i are.

Ai dat darurile lui Cain. Ai dat daruri de nici o treabă și pe urmă râzi. Ca și cum la oaste ai trimite să te apere tot ce ai slab în casă și pe urmă ai râde ce armată...

*

Întâlnirea cu Mântuitorul, schimbă pe oricine; iar cine L-a întâlnit, nu poate să nu-L propovăduiască, să aibă și alții parte de neasemănata bucurie de a merge după El, toată stadia vieții.

*

Pentru dobândirea lui Iisus în inimă, nici un preț din câte-avem nu e prea mare.

Dacă nu putem dobândi pe Iisus decât cu prețul lepădării de sine, iată ne lepădăm - în scris și cu semnătură - de toată voia noastră, ca să rămână în noi numai voia lui Dumnezeu.

Făgăduința aceasta, a urmării vocii lui Dumnezeu, se împlinește zilnic prin virtutea ascultării. A unei ascultări din inimă, a unei ascultări din dragostea de această virtute.

Ascultarea e moartea iubirii de sine; - moartea omului vechi.

*

Iubirea de sine e fiara, firea mea cea veche. Mândria e duhul diavolului, care, unde găsește iubirea de sine își face sălaș și mai aduce cu sine și alte duhuri, care îndrăcesc fiara cu desăvârșire.

Ascultarea e lepădarea de sine. Ascultarea e moartea iubirii de sine. Hristos, omul cel nou, cel coborât din Cer, prin Botez ni s-a altoit nouă mlădiță nobilă.

Pe această crenguță dumnezeiască, a ființei noastre noi, nu se poate încolăci nici o lucrare vrăjmașă.

E singura soluție de scăpare. Decât că trebuie să dăm conștient la tăiere toate crengile noastre sălbatice, pe care se încovrigă Satana.

Când nu mai are nimic în noi, înseamnă că avem noi pe Hristos. Și semnul este acesta: Cu cât se apropie Dumnezeu de om, cu atât omul se vede pe sine mai păcătos. De aci se începe spre bine: de la constatarea sinceră că-s neputincios. (Asta nu înseamnă să te faci dezertor.)

*

Patimile minții iau uneori forma virtuților ca să înșele mintea. De pildă: citești cărți duhovnicești sau dogmatice și vezi că înțelegi lucruri pe care, până aci nu le înțelegeai.

Bun.

Să vedem cum se răsfânge în minte această constatare. Dacă mintea nu e curățită de patimi, atunci se produce în ea o bucurie:

că iată ai ajuns la măsura să înțelegi lucruri mari, lucruri duhovnicești și să crezi că ești luminat de Duhul Sfânt. Această bucurie e însă necurată și luminarea minții o amăgire, iar lucrarea nu e a Duhului Sfânt, ci a duhului viclean. Dacă însă mintea e curățită de patimi, înțelegerea Sfintelor Scripturi, produce în minte nu atât o bucurie, cât o adâncă smerenie și sentimentul unei mari nevrednicii, precum și trebuința de-a controla, prin conștiința unui om duhovnicesc, cele ce ți s-au arătat minții, ca nu cumva să primești înșelăciunea drept adevăr.

Cu cât se apropie Duhul lui Dumnezeu de mintea ta, și înțelegi duhul Scripturilor, cu atât vezi pe altul mai mare în cunoștință și pe tine mai mic, și pe cât te vezi pe tine mai mic și pe altul mai mare e semnul Duhului Sfânt.

Cunoștința Duhului e întotdeauna spre smerenie.

Înșelarea e întotdeauna spre slava deșartă.

Smerenia e roada Duhului Sfânt în minte, slava deșartă rodul duhului înșelăciunii și calea nebuniei. Deci **numai smerenia e starea normală a minții** și semnul acțiunii Harului asupra sufletului.

Slava deșartă dă o plăcere, nu o „bucurie în Duhul Sfânt”. Dacă am fi mai dezlegați de iubirea de sine (prin îndelunga tăiere a voii), mai descotorosiți de egoism, am putea face ușor deosebirea între plăcere și bucurie.

Patimile, toate, spurcă sufletul tocmai cu această necurată dulceață a plăcerii și-l silesc s-o caute încontinuu și în tot mai mare măsură...

*

În modul nostru de viață nu te poți menține decât **alergat de o nestinsă foame și sete după îmbogățirea în Dumnezeu** - ca singură țintă de preț a vieții. Numai dacă constați, în toate zilele, că nu-ți ajunge nici pe de parte timpul de-a te prelucra, de-a te face din ce în ce mai bun locaș al Împărăției lui Dumnezeu cea ascunsă în sufletul nostru, al fiecăruia.

Trupul și sufletul sunt într-o vrajbă continuă: fiecare trage de celălalt către obârșia sa diferită. Câteodată merg cumiți și liniștiți pe cale; alteori trăgând unul de altul. Dacă nu izbutesc să-și limpezească drepturile și întâietatea, ori unul, ori altul, ajung de la vrajbă la dușmănie și la șantaj.

Iar al treilea, stă și râde de ei, punându-i să se ia și la bătaie, pe viață și pe moarte.

Trupul, prin sine, nu poate nimic asupra sufletului, decât să-l tăgăduiască și să nu-l asculte nicidecum.

Trupul însă uită în chip nerușinat că viața lui se datorează prezenței sufletului într-însul, ba mai mult că Duhul Sfânt - Dumnezeu - este „dătătorul de viață” - și nu numai dătătorul vieții animalice, ci a unei vieți luminate de conștiința existenței și a unei alte lumi întrețesute cu aceasta, care ne este sădită în germen, dar care nu se dezvoltă la toată frumusețea ei, decât dacă o vrem cu toate puterile și-o ajutăm cu toate purtările, în toate zilele. În trup te-ai născut fără voia ta; în Duh te renaști și fără să știi (de la Botez), dar cu adevărat te renaști numai dacă vrei și tu, deplin conștient - la o vârstă când ajungi la această conștiință. Ca să crească în viața noastră cea de-acum, viața cea adevărată, a Împărăției lui Dumnezeu, pentru aceasta are rațiune toată nevoia și iscusința viețuirii noastre călugărești.

Trăind cu această conștiință, ajutând ca această împărăție să crească, aceasta **dă temei și rost a vieții noastre de acum**, chiar țesute în trup pământesc supus amăgirilor.

Nu-i fără noimă paradoxul acelui sfânt episcop sârb (Nicolae Velimirovici n.n.), care a scris: „Oricât de paradoxal s-ar părea, dar acesta-i adevărul: că am venit în viața aceasta ca să învățăm a ne desprinde de ea.”...

Credința în Dumnezeu e dar al Duhului Sfânt. Dar dacă voi nu vreți să adunați Duh Sfânt în sufletele voastre, cum să crească, din ce să crească darurile Duhului Sfânt: bucuria, pacea, îndelunga răbdare, mila, iubirea de om - cea după Dumnezeu - prudența - care nu e frică -; curajul - care nu e temeritate; înțelepciunea - dar nu cea din filosofie omenească;

jertfa, ultima lepădare de sine și de viață, pentru cauza lui Dumnezeu între oameni.

Când viața omului e prinsă în haosul nimicurilor și faptele lui sunt rele, omul nu se mai află sub Har, ci sub osândă. Mânia lui Dumnezeu peste el și puterea diavolului asupra lui.

Așa se întâmplă căderea din credință și omul ajunge din fiul lui Dumnezeu, vrăjmașul lui Dumnezeu, fiul pieirii !

Opriți-vă și nu mai mergeți pe drumul greșit, căci vă duce la pieire. Reluați așadar metoda dobândirii Duhului Sfânt, metoda îmbogățirii în Dumnezeu. Răspundeți în toate mărunțișurile de peste zi după Duhul lui Dumnezeu, nu după om, sau după diavol.

„Tatăl nostru” confirmă că în ochii lui Dumnezeu suntem fiii Lui, dar noi trebuie să ținem în conștiință acest fapt, și ne mai învață că, numai în calitate de fii, ne va izbăvi de „cel rău”.

Faptele, gândurile noastre sunt ele de fii ai Tatălui nostru? Dacă nu, atunci sunt ale unor fii ai „celui rău”. Măcar atâta să învățați: al cărui fiu ai fost cu prilejul cutare sau cu prilejul cutare. Cine a câștigat sufletul tău astăzi? Pe a cui cale ai mers ?

Așa vine peste om fie mila lui Dumnezeu, fie mânia lui Dumnezeu.

*

Dacă în tine se va stinge conștiința vinovăției firii tale; dacă se va stinge simțul pocăinței pentru vremea pierdută, pentru prilejurile pierdute; dacă nu vei dobândi smerenia vameșului și cuvintele sale sau a tâlharului de pe cruce și a cuvintelor pe care le-a spus, atunci te cufunzi în întuneric și te pierzi.

Credința nu se menține fără sentimentul vinovăției și al smereniei tuturor vinovaților - „dintre care cel dintâi sunt eu.” (I Timotei 1,15).

Asta nu-i descurajare, ci dimpotrivă: **curajul de a vedea realist situația și a pune, în disperare, început de pocăință și de smerenie** - nevoie cu care mai întorci pe Dumnezeu spre mântuirea ta.

*

Platon - om serios - descrie Atlantida cu lux de amănunte, precum și pieirea ei „pentru că oamenii au folosit rău puterile ce li s-au dat.” În (revista) „Contemporanul”, cunoscătorii au scris: „O singură încărcătură nucleară trimisă de un submarin e capabilă să distrugă două continente”. Într-un alt număr au scris: „Cursa înarmărilor a ajuns la următorul blocaj (în Europa): 80 de tone de trinitrotoluen pe cap de locuitor”. Deci pentru fiecare om din Europa stau pregătite câte 8 vagoane de explozibil (ziarele). - La acest final „luminos” îl aduce pe om știința fără credință și viața fără de Dumnezeu.

*

Dacă oamenii îți vor face dreptate, Dumnezeu ce să-ți mai facă? Greu înțelegi că lumea și oamenii nu pot face dreptate.

*

Poate că ești în ispășire cu vina de a nu fi făcut, atunci, la tinerețe, numărul de copii care-l puteai face. Știu pe unul care a murit de „inutilitate” - la 2 luni după pensionare. În mod sigur și bătrânețea e un interval de mare folos; înveți a te desprinde de lumea **asta**. Deci ești pe-aproape de strămutare. Ai deci un interval de tranziție. Folosește-l cuminte. (Mai) învață și asta că lumea (cum e) și trupul, (cât e de obtuz), sunt totuși bune ca atare și **pentru canon**. Deci cât ar fi de paradite și de prelungite, au totuși rostul și valoarea aceasta. **Cel ce ne ține, ne ține cu rost chiar și pe postul inutilității.** - Mai pot sta, dar fără a mă mai provoca la vorbă (că și scrisu-i vorbă).

*

Ca idei de seamă atinse aseară întâmplător, m-a reținut întrebarea aruncată:

- De ce trebuie atâta lepădare de iscodelile minții tale proprii ?
- Ca să faci loc în mintea ta lucrării Duhului Sfânt.

- Ce pierzi când judeci (pe aproapele n.n.) ?
- Pierzi lucrarea Duhului în minte.

*

„O, judecători răi ai faptelor streine, ascultați-mă pe mine: dacă este adevărat - precum și este - că: **„Cu judecata cu care veți judeca veți fi judecați”** (Matei 7,2), iată cum se petrec lucrurile: sprijinul dumnezeiesc ne părăsește și cădem tocmai în păcatele pe care le-am osândit la alții.

*

De-ai ști cum te așteaptă trecutul: scadența - plata - cu plata în brațe. (Neștiința devine păcat). Fărădelegea sau păcatul = conspirația minții omului cu diavolul împotriva Legii lui Dumnezeu.

Păcatul:

1. Eroarea în cunoaștere,
2. răul în morală,
3. urâtul în estetică.

Cum plătește Porunca a șaptea; **cum viitorul îți pune în brațe necazurile poruncii a șaptea.**

Viitorul plătește trecutul încă din prezent.

De-ai ști cum te așteaptă trecutul...

De-ai ști cum te așteaptă tot ce faci...

... Când trecutul te așteaptă...

Cum Legile plătesc fărădelegile...

Inevitabila ispășire a fărădelegii.

Explicația necazurilor.

*

Haosul fărădelegilor și plata lor: necazurile.

*

Plutarh: „Dintre toate comorile pe care părinții le pot lăsa copiilor, nu e nici una mai de preț ca un frate.”

*

„Nimeni nu se cunoaște pe sine înainte de a-i străluci lumina dumnezeiască” (Sf. Ioan Gurădeaur).

*

Nimeni nu-și cunoaște rezistența genetică la uzurile păcatului. De aci vine că toți neascultătorii, aroganții și încrezuții cad prinși în ciurul Satanei.

Se pare - chiar pe considerente genetice - că nu tuturor li-e permisă experiența negativă a libertății și de aceea dau, de prima dată și dintr-o dată, în cele mai mari nenorociri biologice (blocare psihică a potenței, regresiiune fiziologică și anatomică - după cum confirmă terenul). Recuperarea de la sinucidere n-o poate face decât factorul religios, care are această neobișnuită putere de a transforma cele mai mari nenorociri, în cea mai mare fericire (W. James). Integrarea în concepția religioasă a vieții abia cu sabia „infirmiților” se face; - dacă de vorbă bună greu găsești om să asculte.

*

Iei cuiva un text fără context și-ai găsit pretextul. **Toți preoții binecuvintează, dar nu toți și cuvântează bine.**

*

Puteți iudeilor să îngropați pe Cel ucis, puteți pune lespezi oricât de grele peste El, puteți să pecetluiți mormântul, puteți întări pază cu ostași... Nici n-au îngropat bine iudeii pe Cel pe care L-au omorât, și Acesta S-a și ridicat în miezul nopții, în mijlocul sufletului lor, punându-le întrebări. De aceea au dat ordin ca mormântul să fie pecetluit. Pogorârea la iad a Mântuitorului a început cu conștiința iudeilor. Iisus a apărut și în starea de iad a conștiinței iudeilor.

Împotriva unui mort nu se luptă nimeni de 2.000 de ani.

(Lupta unora împotriva lui Hristos cel înviat, este o dovadă în plus a adevărului că El este viu! n.n.)

*

„Duhul Sfânt este Duhul creștinismului”

I. Noi ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte păcatele noastre, multe, mari și mici - petele de negreață pe conștiință, pe minte și pe trup - fără să pricepem că de toate acestea, noi, cu de la noi putere, nu ne putem curăți, de nu ne va spăla Dumnezeu cu lacrimile noastre sau, dacă El crede, în sângele nostru.

Pe scurt ne rugăm să ne spele de păcatele noastre, dar nu primim necazurile vieții și strâmtorările morții. Ba chiar ne rugăm ca să scăpăm de orice strâmtorare cu moartea a pachetului acestuia de păcate.

Cerem lucruri ce se contrazic. Ca să ieșim din contrazicerea aceasta, trebuie să ne suim prin puterea supremă a iubirii de Dumnezeu și de oameni - chiar oamenii vrăjmași lui Dumnezeu și vrăjmași omului - deasupra acestei contraziceri cu noi înșine și cu orânduirea dumnezeiască.

De aici rămâne ca să avem măcar atât înțelepciune, ca cel puțin să nu ne împotrivim mijloacelor prin care Dumnezeu ne desăvârșește ca să ne poată primi în împărăția Sa, cum l-a primit pe Ștefan întâiul mucenic, ce l-a urmat pe Domnul până și cu cuvintele de pe cruce.

II. După pogorârea Duhului Sfânt, fricoșii s-au schimbat în cei mai îndrăzneți oameni: Apostolii lui Dumnezeu.

Duhul Sfânt e chiar duhul Creștinismului. El dă curaj în primejdii. De altfel scrie: „Când vine primejdia inima omului prinde curaj” (Solomon). Duhul Sfânt, Duhul Creștinismului a luminat fața lui Ștefan ca a unui înger, cât o vedeau aceasta și cei ce fierbeau de ciudă împotriva lui.

Duhul Sfânt, Duhul Creștinismului e acela care îți dă experiența (simțirea) fericirii celei mai presus de lumea aceasta. Conștiința care se simte curată despre învinuirile aduse, se umple de pace negrăită când e asuprită de nedreptate și primește senin chiar și moartea, ca de bună voie.

A. Dumnezeu putea zădărnici planurile lor. Totuși n-a făcut-o, se vede că alta este părerea lui Dumnezeu despre viața aceasta îmbrăcată în cămașă de piele.

B. Unii-s lăsați să desăvârșească pe alții. Unii se desăvârșesc în culoarea neghinei, desăvârșind pe alții în culoarea grâului, pentru jitnițele lui Dumnezeu.

III. Cum stăm astăzi? Păcatele aduc frica în conștiință, Duhul scade („oamenii aceștia sunt numai trup, Duhul Meu nu va mai rămâne într-înșii”- Facere 6,6). Toți trebuie să se desăvârșească fiecare în culoarea lui. Asta-i voința lui Dumnezeu.

*

Brâncuși a fost invitat de unul din politicienii timpului, din Tg. Jiu, să-și dea și Țării de baștină o operă de artă. A primit să decoreze parcul orașului. Deci cum intri în parc, dai de **Poarta Sărutului**, un mic arc de triumf, dintr-un monolit de marmură, fără alt ornament decât monumentalitatea blocului, în exact axa aleii principale a grădinii publice. Brâncuși se gândește la perechi de tineri care, ajunși în perioada dragostei, trec prin această poartă, cu vama unui sărut, simbolizat printr-un singur ornament: un cerc cu o diagonală verticală în el, reprezentând pe cei doi tineri. (Simbolul e luat de arhitectul celui mai nou și select hotel de pe Calea Victoriei, în fațadă.)

Se presupune de Brâncuși, în continuare, că trecând prin poarta cu vama, mai stau tinerii de vorbă. Urmează „Aleea”. Pe aleea principală a parcului, de amândouă părțile, Brâncuși a rânduit niște tabureți de piatră, de o formă decorativă a câte unei jumătăți de **sferă**. Acești tabureți, pe amândouă părțile, conduc tinerii, după ce se prind în vorbă, drept la **Masa Tăcerii**, în fundul parcului, care-i așezată pe un teren mai ridicat decât aleea cu tabureți. Iarăși un bloc de piatră masivă, de formă rotundă, având împrejur perechi-perechi de tabureți, precum erau și cei de pe alee.

Aci Brâncuși presupune că tinerii care au plătit vama trecând prin **Poarta Sărutului** au locul de-a sta de vorbă mai serios la **Masa Tăcerii**, care însemnează hotărârea de căsătorie.

De la această **Masă**, tinerii, ridicându-și ochii, văd în urma lor și **Poarta** și **Aleea**, dar, ceea ce pentru Brâncuși e subiectul acestui aranjament de blocuri, e că peste aceste „amănunte”, în zare, în linie dreaptă, se vede **cupola** unei biserici, care-i cheamă să hotărască și căsătoria.

Coloana e o performanță inginerească în bronz, pe un element decorativ al stâlpilor de la ceardacurile țărănești, al regiunii.

Fiecare fragment cântărește 750 kg. De toate sunt vreo 37 de elemente.

A trebuit temeinic construită o bază în pământ, care să poată susține această imensă greutate. Reprezintă **avântul** spre infinit, spre cer, spre valorificarea spirituală a vieții - care-i o **muncă fără de sfârșit**.

La Reșița și Petroșani, unde au fost turnate elementele **Coloanei** și, de asemenea la fața locului, au lucrat ingineri și muncitori de toate naționalitățile.

Alt simbol de unificare în munca spre idealuri mai bune, mai senine, căci numai așa ceva dă rezistență și frumusețe muncii omenești și dă trăinicie operei de artă.

*

La înmormântarea Pr. Runcu, unul din preoții prohoditori a încetat și el din viață.

Nu-i glumă cu accidentele coronariene și de miocard.

... Ce pedepse atrage abuzul care antrenează motorul vieții în 180 bătăi pe minut.

*

Gospodăria unei cărți:

1. Calabalâcul bibliografiei.
2. Cimitirul de idei al bibliotecilor.
3. Piața: competiție ce trebuie câștigată în însuși „bârlogul

ursului”.

4. Dacă refuzi strâmbătatea „lumii”.

*

Cuvintele, expresiile și apoftegmele de mai jos le-am ales și cules dintr-un carnet de însemnări al Părintelui Arsenie, pe care sfinția Sa a scris „Expresii” și care cuprinde gânduri, însemnări și reflecții - unele cu un pronunțat accent vizionar și actual aproximativ din anul 1974 și până la cea din urmă consemnare din 4 aprilie 1986 (n.ed.).

Nietzsche, sinteză de dispreț și aroganță, cel mai aspru și amarnic critic... înzestrat cu punga acidului criticii sub limbă.

Osteneau pe aceleași drumuri grele ale lămuririi lăuntrice.

Nu cumva ferindu-te de Scylla protestantă, să te lovești de Carybda romană - care desigur nu merită ocara de a fi comparată cu cea dintâi.

Fața scrisă din icoane.

Pelerinii Absolutului.

Știința... limitată de un zid sau de neant.

Strângerea șurubului.

Trage semnalul de alarmă.

Uscăciunea secăciunii.

La anul 313 este smuls din mâna neagră a păgânismului biciul urgiei. (T.P.).

O turmă de epicurei care o iau pe „sens unic”: anii măgăriilor.

Rezolvarea torturilor interioare provocate de coasa întrebărilor.

Scurtă istorie a viitorului.

S-au obișnuit să priceapă greu și să uite ușor.

Amenință să ia proporțiile potopului.

„Ciurda” lui Epicur.

În criză de timp.

proba de foc

bate pasul pe loc.

Ne jucăm în fel și chip de-a castele pe nisip.

Conversiune: schimbarea de planuri în explicarea existenței.

Să nu faci obrazul țării de rușine !

(Pascal): odiseea conștiinței omenești.

Mizeria omului care face din lume grajd.

Anomalie științifică.

Poarta furtunilor.

S-au înțepenit în formule.

Încâlcitul labirint al creierului.

Piese matematice ale cercului vicios.

Adaptare reflexă la situațiile de risc, cunoscute și necunoscute,
prevăzute și neprevăzute.

Cutremur: treziți din somn, au intrat direct în coșmar.

Ideile... dincolo de fereastră învață să zboare.

Afară este lumea.

Ideile - și ele - au nevoie de un acoperiș.

Sfârșitul. Lumea atârână de un buton, nu de un fir de rază.

Ziarele de dimineață au ieșit din rotative cu noaptea-n cap.

Vârtejul de pulbere al formelor trecătoare.

Cu mânia îți faci țândări autoritatea.

S-a înhămat cu îngerii căzuți.

Umflarea nimicului până la proporțiile Hymalaiei.

Pleava mărunțișurilor.

Un legheon de nimicuri.

Țărâna uitării...

Vârtejul vieții materiale.

În lume: pedepsit vei fi și dacă faci rău și dacă faci bine.

Cu științele nu facem decât ceea ce am primit poruncă de la început: să punem nume la toate lucrurile. Deci n-am terminat, chiar ajutați de mașinile electronice. Pe cât crește sfera cunoștințelor, în afara ei crește sfera necunoscutelor. E o cale fără ieșire, care duce în toate părțile și nicăieri.

Potopul șefului dezlănțuindu-se ca o Niagară.

Tare nu-mi plac oamenii care intră cu șperaclu în biserică.

Cât de prezent e uneori... viitorul.

fr. Timpul nu respectă nimic din ceea ce a fost făcut fără colaborare cu el.

Pe căi lipsite de primejdii îi trimiți numai pe cei slabi.

Schimbarea își rostogolește talazurile (prăvălește) ca o avalanșă.

Peisaj atât de straniu.

Mașinile și zgomotul infernal.

Rătăciți și pierduți în pleava nimicurilor.

Îngrozitoare devalorizare a cuvintelor; încât au apărut necuvintele - necuviințele.

Răsună muzica pieirii.

O demobilizare în debandadă a spiritului.

Fascinantul foraj în cunoașterea lumii.

Apar lucruri care desfid orice analiză (explicare) rațională.

Viteza fluxului de situații.

Viteza de circulație.

Distrugem pietre de hotar.

Senzația că trăim fără rădăcini, și în nesiguranță, printre dune mișcătoare. (57.)

Sarcini de rutină; - dar când stabilitatea dispare ?

Aleargă cu stingătorul în mână de la un incendiu la altul - derută.

Nici un fel de obiective integrate în mod logic nu pot face ordine în haos.

Un guvern (U.S.A.) năucit de schimbări.

Războiul: dialog atroce cu moartea, are darul de a produce în conștiințele oamenilor niște rupturi, niște salturi de pe o treaptă pe altă treaptă a înțelegerii — urmează un proces lent al clarificărilor.

Teama de documentație, atingând înălțimi deprimante.

Prezentul devine trecut, dar și provoacă viitorul. Prezentul scrie continuu istoria viitorului - cunoscând date libere de categoria „timp”.

a ocoli miezul problemei.

Încărcături informaționale.

Ivirea și perimarea cuvintelor: prolifică termeni noi și dispar apoi. Intrarea cuvintelor în folosință și apoi pensionarea lor.

Valurile de informații codificate se transformă în talazuri furioase, care iau un avânt din ce în ce mai mare, atacându-ne, căutând să intre în sistemul nostru nervos.

Hippy: paraziți de toate țepele. A dat o droaie de progenituri.

Tendința de accelerare a lumii exterioare întâlnește o accelerare corespunzătoare a adaptării la individ - eforturile neuronilor de confruntare, integrare și de restructurare a informațiilor în ritmuri fantastice de explozie informațională.

Învățarea necesită energie, reînvățarea necesită și mai multă energie.

Prinși într-un context de progres științific spectaculos, elegant și totuși înfricoșător.

Câți nu suferă de miopia lui: „aici” și „acum”.

Crearea unor rezervoare de gândire profilate pe teme de viitor.

Legislatorii moderni ai gândirii stabilesc un principiu imuabil: trebuie să știi isprăvi.

Faza de bâjbâială.

Trăiește ca să otrăvească lumea.

Mare talent la năzbâtii.

Aveau câte-o fisură mentală.

A crescut... aria lor sterilă.

Scadenta trecutului...

Optimiștii în mijlocul furtunii... s-au înhămat la treabă, la tresărirea de inteligență...

Fulgerele mâniei: Nu există refugiu în fața indignării lui Dumnezeu !

(Laserul) acoperit de cortina secretului.

Așa pierdem o groază de timp patimile și ignoranța sunt mari primejdii... coamele unei inteligențe diabolice.

Cum se târăște umbra întrebărilor...

Elefantul troian.

Vâlva de acum adună atomi clipei din nemuritoare nemurire a timpului grăbind trecerea lucrurilor.

Regiuni calamitate de alcoolism și sifilis - perspectivele pieirii.

Râde satana de lacul Sodomei.

Cea mai dureroasă e firea umană - și cea mai sucită.

Am trecut în custodia lăzii de gunoi.

Prezentul e arătat cu degetul dinspre viitor. Voi semănați acum. Vă arăt ce veți culege, ce vor culege fiii și nepoții voștri și voi veți fi trași la răspundere... că vi s-a spus și n-ați ascultat...

Braque zicea odată că arta e o rană transformată în lumină - una din definițiile cele mai frumoase.

...geniul nu e decât un eșec al mediocrității...

Sub lumină ni se arată rana și ni se spune cu cinism: iată cauza! în loc să ni se spună: iată ce victorie a obținut aici inima

omenească! Ni se arată mereu privirea rătăcită a lui Van Gogh în loc să ni se arate incendiul cu care el a umplut pereții muzeelor în numai doi ani și jumătate.

„Extras de fericire”; de „dor”;

„Nostalgia Paradisului”...

Între a fi și a avea... extrase.

Ecclesiast 3,18; Pildele lui Solomon 5,5.

Schiță. **Ordinea creației.**

I. Creația îngerilor - minți pure.

II. Universul văzut - o explozie din nimic.

III. Prima celulă vie - de la care începe evoluția.

IV. Creația omului, cu suflet rațional - capabil de evoluție.

V. Întruparea lui Dumnezeu în om - Creștinismul a doua creație a lumii. Înzestrarea omului cu Duh Sfânt - energia capabilă de procesul mântuirii.

VI. „Sfârșitul” istoriei. **Revelație prin cataclism.**

VII. Desăvârșirea creației. Cer nou, pământ nou.

VIII. Dumnezeu va fi totul în toate.

Altă citire a celor cinci talanți:

1. Darul existenței ca om - dezvoltarea ca simplu animal ; - sau ca om.

2. Darul Cuvântului. Expresie a locuirii lui Hristos în om.

3. Darul gândului, al cugetului - al conștiinței.

4. Darul libertății - nici sclavaj ; - nici libertate anarhică.

5. Darul înțelepciunii (al neangajării în cele două sensuri aberante ale libertății - căci unii cer „supuși” nu cetățeni).

«Viitorul trecutului.»

Teribiliștii, protestatarii, agresivii...

Prostia agresivă, capabilă să terfelească chiar principiile cele mai nobile și să mânjească și cele mai frumoase idealuri.

„Gâlceava” artistului cu lumea.

Bisericii îi revine sarcina să capteze și să filtreze valurile afirmative ce-i năvălesc în prag sau să îndiguiască valurile negative și rebele ce-i bat în coastă.

Liga Națiunilor - care a vrut să fie formula magnifică a păcii universale, zace ea însăși bolnavă de inutilitate. E tot ceea ce a putut să conceapă mai măreț omul modern. Dar în această măreție s-arată totdeodată mizeria puterii omenești. Căci Liga Națiunilor, construcție raționalistă și ateistă, lipsită de suflet și plină de vidul orgoliului ca diavolul însuși, nu e decât Turnul Babilonic prin care omenirea contemporană a voit să uzurpe atributele lui Dumnezeu, pentru a conduce singură pământul. Acesta e însă termenul fatal al puterii omenești. Și termenul a fost atins. Rațiunea, în atotputernicia căreia a crezut omul civilizației materialiste, e de fapt cea mai amară deziluzie a nefericitei noastre lumi.

*

„Unde nu este ascultare, nu cheltui vorba” (înțelepciunea lui Isus Sirah 32,5). Acolo, ascultă de altcineva. De aceea ești, în final, fiul aceluia de care ascuți.

*

„Eu fac muncă de pompier: Salvez ce se mai poate salva!”
(Părintele Arsenie).

*

Copiii-s primăverile,
Tinerii, verile și vrerile
- cu care-și fac „averile”,
Noi, vremea lui Răpciune,
- concluziile
Care brumă iluziile.

*

Pomenirii de ani,

3 oct. 1975. plecăciunile.

Arsenie

ANEXE

Capitolele care urmează au fost scrise după apariția primei ediții a acestei cărți.

„ARHANGHELUL” DE LA PRISLOP

„Arhanghelul” de la Prislop, sau Părintele Arsenie: **binevestitor**, sub semnul crinului sfântului arhanghel Gavriil, **ocrotitor**, sub semnul săbiei de foc a sfântului arhanghel Mihail și **călăuzitor** sub semnul sfântului arhanghel Rafael. Aceste gânduri și cuvinte ne-au fost inspirate de aducerea-aminte a unei mărturii a cuvioasei maici Timoteia de la Prislop († 2008), care mi-a spus cândva, referindu-se la felul de a fi și la modul slujirii liturgice al Părintelui Arsenie: **„Când ieșea Părintele din sfântul Altar să cădească la Vecernie, era ca un arhanghel!”** Duhul, puterea și harul Părintelui nostru Arsenie, bună-mireasma de crin al lui Hristos și vâlvătaia săbiei de foc a lui Dumnezeu, precum și dreapta călăuzitoare și ocrotitoare a rugăciunii mijlocitoare a sfinției Sale, le-am simțit și le simțim ca pe o dogoare duhovnicească și cerească care răzbate și răzbat din **chivotul de la Prislop** al sfinției Sale, în a cărei prezență euharistică a Domnului își dau întâlnire - înspre canonizare - atât chilia de sub Fereastră Sâmbetei și biserica de la Drăgănescu, cât și chilia de la Sinaia și mormântul de la Prislop. De aceea ne-am îngăduit să intitulăm astfel acest volum, în a cărei primă parte am dorit să adunăm toate textele, capitolele și cuvintele scrise de către noi și risipite în diferite cărți, volume și publicații apărute până în prezent, despre Prea Cuviosul Părintele nostru Arsenie, iar în partea a doua a acestei cărți oferim cu aceeași dragoste cititorilor și bunilor credincioși creștini, propriile noastre meditații, reflecții și gânduri pe diferite teme teologice, biblice și duhovnicești, scrise la Vârșeț, Hățăgel și Sinaia, între aprilie și octombrie 2008.

Cu arhierească binecuvântare,

Vârșeț, 14 octombrie 2008
Sfânta Cuvioasă Parascheva

† **DANIIL**

EVLAVIE ȘI CANONIZARE

Trăirea în Hristos a unui sfânt iradiază prin viața sa rodind în viața credincioșilor contemporani sau urinași ai lui, căroră le devine model creștin după pilda Mântuitorului. Trăirea creștină a unui sfânt se oglindește și se reflectă în viața credincioșilor, căroră le trezește admirație și evlavie, pentru că sfântul impresionează pe credincioși prin înălțimea, profunzimea și statura lui spirituală, iar credincioșii sunt impresionați de sfânt prin conștientizarea distanței morale și a diferenței spirituale dintre ei și el. Ei sunt oameni și creștini, dar sfântul este omul lui Dumnezeu prin excelență și creștinul desăvârșit. Evlavia creștinilor față de un sfânt este expresia credinței lor în Dumnezeu pe care sfântul o trezește și o cultivă în ei prin rugăciune, virtute și cuvânt și mai ales prin taina vieții lui, dar și mărturia ajutorului spiritual și moral al sfântului ca povățuitor al lor și mijlocitor pentru ei înaintea lui Dumnezeu. Evlavia credincioșilor față de un sfânt este expresia dragostei lor față de Dumnezeu și sfinții Lui și a recunoștinței de a se fi învrednicit să fie contemporani sfântului. Alergând la sfinți, atât în timpul vieții lor, cât și la mormintele și moaștele lor, credincioșii aleargă la Dumnezeu cu care se întâlnesc, întâlnindu-l pe sfânt, prin care Dumnezeu li se descoperă și le vorbește. Sfântul este ridicat din mulțime prin puterea Duhului Sfânt pentru a fi stâlp de foc călăuzitor și mijlocitor al mulțimii și lanț de aur prin care aceasta atârnă de Dumnezeu. Evlavia poporului față de un sfânt este totodată și expresia speranțelor pe care credincioșii și le pun în alesul și omul lui Dumnezeu și a legăturii puternice dintre credincioși și sfânt, legătură care trece dincolo de hotarele mormântului.

Dacă viața unui sfânt este tainica lucrare neîntreruptă a lui Dumnezeu în el, evlavia credincioșilor este semnul extinderii și rodirii acestei lucrări harice între oameni. Crescând și sporind în timp, evlavia credincioșilor bate la ușa Sinodului așteptând cu umilință și bunăcuviință canonizarea după rânduiala ortodoxă. În Tradiția Bisericii canonizarea nu este altceva decât confirmarea

oficială și publică a sfințeniei sfântului și a evlaviei poporului față de un sfânt, de către autoritatea bisericească văzută. Canonizarea nu sporește sfințenia sfântului ci o confirmă și nu declanșează evlavia poporului, ci o constată. Sub privirea lui Dumnezeu și prin lucrarea providenței Lui, fără de care nimic nu se întâmplă din cele ce se petrec, evlavia poporului dreptcredincios poartă pe umeri cu deosebită bucurie duhovnicească sfințenia sfântului înspre actul oficial și solemn al canonizării, prin care evlavia devine cult. Triada sfânt, popor și ierarhie se traduce prin sfințenie, evlavie și canonizare. Cu privire la canonizare, aceasta nu trebuie nici grăbită dar nici întârziată. „Plinirea vremii” unei canonizări mult dorite și mult așteptate presupune intersectarea în punctul central al crucii a voinței lui Dumnezeu cu dorința poporului, întru binecuvântarea Bisericii, prin care Dumnezeu ne iese întru întâmpinarea.

Niciodată vreun sfânt n-a avut conștiința sfințeniei, ci mai degrabă a păcătoșeniei sau a celui dintâi dintre păcătoși, precum sfântul apostol Pavel și sfântul Ioan Gurădeaur, în rugăciunea de dinaintea Sfintei împărtășanii, și toți sfinții. Prin urmare, niciodată vreun sfânt nu s-a gândit și nu și-a dorit în timpul vieții vreo canonizare după moarte, pentru că viața sfântului este învăluită deplin în dulama smereniei lui Dumnezeu. De aceea nu sfântul în sine, care este mântuit și desăvârșit în Hristos, ar avea nevoie de vreo canonizare, ci Biserica prin popor și poporul prin Biserică. Singura cruce de care sfinții se feresc este „crucea canonizării”. Ei au intrat întru slava dumnezeirii prin trăirea lor în Duhul Sfânt și prin ceasul săvârșirii lor în Hristos. Dar canonizarea unui sfânt presupune nu numai vrednicia sfântului, care este indiscutabilă, ci și învrednicirea poporului. Cu siguranță sfinții sunt vrednici de canonizare, dar nu întotdeauna generația contemporană sfântului sau cea imediat următoare, se bucură de această vrednicie. Generația contemporană sfântului se învrednicește de a fi martoră a canonizării doar în măsura ascultării, urmării și împlinirii mesajului creștin al sfântului. Cea mai mare responsabilitate față de un sfânt o are generația contemporană lui, ca și cea imediat următoare. De aceea, aducându-ne aminte de cuvintele sfântului

apostol Pavel care spune că „Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu” (Romani 8,28), avem deplină încredere în El și în lucrarea Bisericii adumbrită de Duhul Sfânt.

Astfel, procesul canonizării lui Avraam a început prin ascultarea chemării lui Dumnezeu de a se strămuta din Haran în Canaan, învrednicindu-se de Teofania de la stejarul Mamvri și desăvârșindu-se în credință și ascultare prin jertfirea lui Isaac pe muntele Moria. Icoana canonizării lui Avraam o întrevădem prin sălășluirea lui Lazăr în sânul lui din pilda Mântuitorului despre bogatul nemilostiv, (dându-ni-se de înțeles că sufletele tuturor credincioșilor se odihnesc și se vor odihni în sânul fiecărui sfânt Avraam contemporan lor, canonizat). Canonizarea lui Moise avea să înceapă prin chemarea din rugul aprins, continuându-se prin revelația de pe Sinai și săvârșirea de pe Nebo și desăvârșindu-se prin învrednicirea de a fi martor al Schimbării la Față a Domnului. Canonizarea sfântului Ilie o dovedește rugăciunea de foc a jertfei lui de pe Carmel și înălțarea la cer în carul cel de foc și o confirmă aceeași prezență a lui pe Tabor. Canonizarea sfântului Ioan Botezătorul se întemeiază pe Epifania de la Botezul Domnului și se confirmă prin tăierea capului cu sabia, din porunca lui Irod. Canonizarea sfântului apostol Petru stă nezdruclinată pe mărturisirea dumnezeirii lui Hristos în Evanghelie și pe predica din Duminica Cincizecimii, dar se desăvârșește prin răstignirea cu capul în jos la Roma. Canonizarea sfântului arhidiacon Ștefan se întemeiază pe alegerea lui ca cel dintâi dintre cei șapte diaconi, pe propovăduirea lui înflăcărată, pe învrednicirea de a fi primit revelația din sinedriu și se încununează prin mucenicia lui prin uciderea cu pietre. Canonizarea sfântului apostol Pavel are ca început descoperirea cerească de pe drumul Damascului; ca mijloc răpirea la al treilea cer, iar ca sfârșit și încununare martiriul prin tăierea capului cu sabia. Canonizarea sfântului apostol și evanghelist Ioan are ca stâlp de susținere prezența lui la Schimbarea la Față, odihnirea capului pe pieptul Mântuitorului la Cina cea de Taină, alergarea și ajungerea cel dintâi la mormânt în Dimineața Învierii și mai ales exilul din insula Patmos, ca pătimire

pentru Hristos, învrednicindu-se de revelația Apocalipsei. Canonizarea sfinților Ignatie Teoforul, Policarp al Smirnei, Ciprian al Cartaginei și atâtor altora, stă pe mucenicia lor pentru Hristos, după cum canonizarea sfinților Atanasie cel Mare, Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, Ioan Gurădeaur, Maxim Mărturisitorul și a multor altora, se spijină pe sfințenia vieții lor, pe pătimirile lor și pe mărturisirea sau mărturia ortodoxiei lor, pentru că sfinții sunt „îtrupări” ale Duhului Sfânt și conștiințe ale Bisericii.

Canonizarea unui sfânt este bucurie, har și sărbătoare.

Vârșeț, 10 octombrie 2008

†**DANIIL**

„CEL VECHI DE ZILE CARELE FĂCU PE OM” ȘI „CARELE PENTRU NOI OAMENII S-A FĂCUT OM”

„Am privit până când au fost așezate scaune, și S-a așezat Cel vechi de zile; îmbrăcămintea Lui era albă ca zăpada, iar părul capului Său curat ca lâna; tronul Său, flăcări de foc; roțile lui, foc arzător. Un râu de foc se vărsa și ieșea din el; mii de mii Îi slujeau și miriade de miriade stăteau înaintea Lui! Judecătorul S-a așezat și cărțile au fost deschise.” (Daniel 7,9-10). Pe lângă Mântuitorul Iisus Hristos Pantocrator, cheia de boltă a picturii Părintelui Arsenie și a teologiei și teologhisirii sfinției Sale este „Cel Vechi de Zile” - Dumnezeu, Creatorul cerului și al pământului, „Carele făcu pe om” și Care, la „plinirea vremii” (Galateni 4,4) „S-a făcut Om, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire.” Creația, întruparea și Judecata sunt începutul, mijlocul și sfârșitul planului, tainei și lucrării de mântuire a lumii și a oamenilor. „Cel Vechi de Zile” care veghează și binecuvintează din înaltul cerului și de pe bolta sfântului Altar taina sfintei Mese, este deopotrivă Creatorul nostru, Mântuitorul nostru, dar și Judecătorul nostru. De aceea, printre cele mai originale dar și mai înfricoșătoare cuvinte înscrise de Părintele Arsenie pe pereții bisericii pictate, sunt cele care încheie șirul celor patru sprezece medalioane de la Nunta Fiului de împărat și care purced din gura Dreptului Judecător, către cei de-a stânga: **„Nu găsesc la voi nici o asemănare cu Mine!”** Mântuirea nu este altceva decât confirmarea asemănării cu Iisus Hristos „în faptă și în cuvânt” (Luca 24,19). După sfinții Părinți ai Bisericii și după învățătura Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, nouă creștinilor nu ni se cere altceva decât urmarea Domnului Hristos prin lepădarea de sine, ascultare desăvârșită și tăierea voii și asemănarea cu El - „unul treizeci, altul șaiszeci și altul o sută” (Marcu 4,20) - întru iubire și smerenie, întru curăție și tăcere, întru bunătate și cuvânt, întru înțelepciune și cunoaștere. Oile de-a dreapta se aseamănă cu Păstorul lor care este și

Judecătorul lor, pe când caprelor de-a stânga nu li se găsește nici o asemănare cu El.

Oile cele de-a dreapta ridică, prin conlucrarea cu harul Duhului Sfânt, chipul la nivel de asemănare, prin transfigurare sau schimbare la față, pe când caprele de-a stânga schilodesc chipul și îl desfigurează într-o neasemănare. Mântuirea nu este altceva decât confirmarea asemănării, după cum osânda este constatarea desfigurării. Teologia duhovnicească a Părintelui Arsenie se mișcă pe această verticală sau coloană fără de sfârșit, după cum însuși ne spunea, cândva, la Prislop:

„Destinul omului este colosal de înalt.” Creația și întruparea converg, se împlinesc și se desăvârșesc în tronul Judecății. Zilele Facerii se transfigurează în Ziua Judecății, când se va descoperi, revela și arăta în mod desăvârșit slava dumnezeiască a „Celui Vechi de Zile.” Atunci se vor împlini pentru noi, cei ce l-am întâlnit și cunoscut pe Părintele și aceste cuvinte ale sfinției Sale, spuse tot la Prislop: **„La Judecata de Apoi, puterea Lui mă va aduce martor că v-am spus câte v-am spus.”**

„TOȚI PREOȚII BINECUVINTEAZĂ, DAR NU TOȚI CUVÂNTEAZĂ BINE”

(Părintele Arsenie)

Aceste cuvinte ale Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, care ne pun serios pe gânduri, ne atrag atenția asupra legăturii dintre cuvântare și binecuvântare, în viața, slujirea și lucrarea preotului. Binecuvântarea precede cuvântarea și cuvântarea urmează binecuvântării, din care izvorăște. Binecuvântarea este a harului și a tainei Hirotoniei, iar cuvântarea este atât a harului cât și a omului, adică a învățăturii și a trăirii preotului. Binecuvântarea vine de la Dumnezeu și se revarsă prin cuvântul și semnul crucii făcut de preot, asupra credincioșilor. Cuvântarea vine de la preot care vorbește în numele lui Dumnezeu, învățând poporul. Binecuvântarea nu are nimic uman în ea și nu poate fi știrbită de imperfecțiunile sau neputințele preotului. Cuvântarea însă poartă pecetea preotului ca om, de aceea viața sau trăirea lui își pune amprenta asupra cuvântării sale. Binecuvântarea datorează totul hirotoniei și nimic vredniciei sau nevredniciei, pe când cuvântarea este expresia credinței și a convingerii religioase a preotului și a nivelului cunoștinței de Dumnezeu la care a ajuns sau nu, prin nevoință susținută și strădanie personală. Pentru ca vorbirea și propovăduirea sau predica și cuvântarea preotului să fie la nivelul binecuvântării, se cuvine ca aceasta să exprime în toată deplinătatea, claritatea, limpezimea și precizia ei revelația dumnezeiască a Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradiții păstrată în Biserică. Abia atunci mesajul cuvântului lui Dumnezeu strălucește în cuvântarea preotului precum luminează harul în binecuvântarea lui. Binecuvântarea preotului este în întregime binecuvântarea lui Dumnezeu și tot așa s-ar cuveni ca și cuvântarea preotului să exprime în deplinătatea ei cuvântul lui Dumnezeu. Binecuvântarea este expresia și lucrarea harului, iar cuvântarea este expresia și puterea darului. Binecuvântarea se revarsă prin talanții hirotoniei,

iar cuvântarea rodește și sporește prin punerea în valoare, lucrarea și înmulțirea talanților.

Melhisedec binecuvintează pe Avraam, iar cuvântarea lui nu este altceva decât expresia acestei binecuvântări. Aaron însă binecuvintează poporul, dar greșește împlinindu-i acestuia voia prin facerea vițelului de aur. Caiafa proorocește în virtutea darului arhieriei, dar îl și răstignește pe Mântuitorul. Arhiereul Anania va fi binecuvântând și el, dar poruncește să fie pălmit sfântul apostol Pavel. Neconcordanța dintre cuvântare și binecuvântare se reduce și se anulează doar prin conștientizarea apostoliei preotului și prin trăirea lui la nivel de potir duhovnicesc al lui Hristos. Niciodată binecuvântarea nu se poate pogorî la nivelul cuvântării, ci totdeauna cuvântarea trebuie să tindă a se ridica spre înălțimea binecuvântării. Cuvântarea profeților a fost la nivelul binecuvântării lor. Cuvântarea apostolilor a fost la înălțimea binecuvântării lor, iar cuvântarea sfinților Părinți a fost pe măsura altitudinii binecuvântării lor.

Cuvântarea Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie, înțelegând prin aceasta predici, meditații, scrieri, cuvinte și învățături, a fost mereu la nivelul binecuvântării cu care Dumnezeu ne-a binecuvântat prin sfinția Sa, după cuvintele sfântului Ioan Gurădeaur: „Sunt plugarul lui Hristos.”

„STAREA NORMALĂ A MINȚII ESTE SMERENIA ȘI NUMAI SMERENIA”

(Părintele Arsenie)

Aceste cuvinte ale Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie sunt deopotrivă filocalice și psihoterapeutice, pentru că virtutea smereniei asigură, oferă și menține mintea într-o normalitate, echilibru și stabilitate. Smerenia te ajută să-ți vezi propriile limite, slăbiciunile și nimicnicia, păcătoșenia și ignoranța, neputințele și deșertăciunea și să-ți recunoști totală dependență de Dumnezeu, după cuvintele Mântuitorului: „Căci fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15,5). Fiind purtătoare a Duhului Sfânt, smerenia menține mintea scăldată în lumina harului dumnezeiesc și îmbrăcată în „coiful mântuirii” (Efeseni 6,17). Smerenia este ancora sufletului ca o piatră de moară a minții, care nu îngăduie acesteia a îndrăzni „nici ochii săi să-și ridice spre cer” (Luca 18,13). Prin smerenie Dumnezeu dă minții har (I Petru 5,5), iar sfinților „har peste har” (Ioan 1,16). Prin smerenie mintea își leapădă încălțămintele părerii de sine, ale slavei deșarte și ale încrederii în sine, înaintea rugului aprins al dragostei dumnezeiești. Prin smerenie mintea atârnă de Dumnezeu și numai de El. Prin smerenie mintea se abandonează pe sine în brațele Bunului Samarinean. Prin smerenie mintea îngenunchează la picioarele lui Hristos, „ascultând cuvintele Lui”, precum Maria, sora Martei (Luca 10,39). Prin smerenie, bărbatul înțelept își zidește casa pe stâncă (Matei 7,24). Prin smerenie, fecioarele înțelepte își mențin candela aprinsă și haina de nuntă curată, întru întâmpinarea Marelui. Prin smerenie intrăm prin poarta cea strâmtă și pășim pe calea cea îngustă care duce la viață (Matei 7,13-14). Prin smerenie, ascultare și lepădare de sine, Îl urmăm pe Hristos și tot prin smerenie ne vom putea asemana cu El.

Dacă smerenia și numai smerenia este starea normală a minții, înseamnă că orice zvâcnire de mândrie și undă de slavă deșartă ne induc mintea într-o stare anormală. Mândria, slava deșartă, iubirea

de sine, părerea de sine, importanța de sine și încrederea în sine sunt dovezi, simptome și semne ale anormalității minții. Lucrarea minții este smerita-cugetare și rugăciunea vameșului din Evanghelie, ca rugăciune a lui Iisus. Smerenia, ca stare normală a minții, asigură sănătatea minții, a psihicului sau a sufletului, pe când virușii mândriei îmbolnăvesc mintea prin gândurile cele rele. Smerenia este mediul prielnic și solul fertil al gândurilor bune, curate, sfinte și luminoase. Smerenia este Edenul și Taborul minții, iar mândria este ținutul Gherghesenilor care devine Hacheldamah (Faptele Apostolilor 1,19; Matei 27,7-10). Smerenia este cheia care deschide cerul înaintea ta, iar mândria este lacătul care încuie porțile iadului în urma ta. Smerenia este dulama lui Dumnezeu și firul de aur care țese prin iubire odăjdiile sfinților. Smerenia te face să dai întâietate, cinste, respect și prețuire celui alt. Smerenia te face și te îndeamnă să te așezi pe cel din urmă loc al existenței dintre oameni și între oameni (Luca 14,10). Smerenia te ajută să te lași călcat în picioare, precum iarba câmpului. Smerenia este sora iubirii și maica tăcerii și a rugăciunii. Smerenia te învață să stai de vorbă cu icoanele sfinților. Smerenia te inspiră să stai de vorbă cu crucile morților. Smerenia te luminează să stai de vorbă cu florile țarinii. Smerenia te încurajează să stai de vorbă cu copacii pădurii. Smerenia îți dă tărie să stai de vorbă cu pietrele munților. Smerenia te face să-ți înțelegi curgerea vieții, precum apa limpede a râurilor. Smerenia te face să-L iubești pe Dumnezeu și să-L contempli pe Hristos ca fiind Soarele care răsare peste cei răi și peste cei buni, iar pe Duhul Sfânt ca fiind Ploaia trimisă la Rusalii peste cei dreپți și peste noi cei nedreپți (Matei 5,45). Smerenia îi răpește pe sfinți ca să întâmpine pe Domnul în văzduh (I Tesaloniceni 4,17).

„Să fii atât de smerit, încât și lui Dumnezeu să-i fie milă de tine”, spunea același Prea Cuvios Părinte Arsenie.

Sinaia, 26 august 2008

† **DANIIL**

DIN CUVINTELE PĂRINTELUI ARSENIE

1. „Este un plâns care strică ochii și este un plâns care aprinde ochii”. Cel dintâi este plânsul de supărare, întristare, îndurerare și nemângâiere. Cel de al doilea este plânsul de pocăință, de dragoste și dor după Dumnezeu sau plânsul de rugăciune „care aprinde ochii”, ca semn al candeliei aprinse din suflet și al inimii aprinse de Duhul Sfânt. „Plânsul care aprinde ochii” luminează mintea și limpezește și lărgeste vederea cea duhovnicească. „Plânsul călugărului e un plâns de pocăință, de dragoste către Dumnezeu, de bucurie”, pentru că „chiar iertându-te Dumnezeu, te răzbește plânsul”, spunea tot sfinția Sa.

2. „De amărăciune m-am apucat să pictez, pentru că oamenii nu m-au ascultat; în schimb, mă ascultă zidurile, pietrele, lemnele. Ele păstrează peste ani ceea ce am scris pe ele” - la Sâmbăta, Prislop, Drăgănescu și Sinaia.

3. „Să facem sforțări și să suflăm în ultimul jar care a mai rămas în noi”, precum femeia păcătoasă, Zaheu vameșul sau tâlharul de pe cruce. Atâta vreme cât mai este suflare în om, mai există o speranță sau o nădejde ca semn al celui din urmă jar rămas ascuns sub cenușa unei vieți deșarte. Acesta poate reaprinde prin suflarea Duhului Sfânt chipul lui Dumnezeu din noi, până la străluciri de asemănare.

4. „N-ajungi la o bătrânețe liniștită, dacă nu te lupți din tinerețe”. Tinerețea închinată lui Hristos este temelia bătrâneții liniștite și senine, iar aceasta este încununarea tinereții. Din tinerețe s-au luptat Iosua și sfântul Ioan evanghelistul, David și sfântul apostol Timotei, proorocul Daniel și cei trei tineri. De aceea îndemna sfinția Sa: „Adunați la tinerețe că bătrânețile sunt neputincioase” - precum aduna moabiteanca Rut spice de pe urma secerătorilor din țarina lui Booz, adică virtuți, nevoințe și cunoaștere duhovnicească.

5. „Crucea e sfințită numai când te răstignești pe ea”. E vorba de crucea nevăzută a vieții fiecăruia dintre noi, pe care primind-o și purtând-o cu răbdare, bucurie, dragoste și mulțumire,

ca într-o răstignire continuă, o sfințim și ne sfințește cu sfințenia crucii lui Hristos. Acesta este adevăratul înțeles filocalic al rânduiei sau slujbei „de sfințire a crucii”.

6. „Cei răi aveau putere să rupă lanțurile. Cei buni le-au făcut să cadă (de pe ei) și să se deschidă ușile temniței”. În prima parte a acestui cuvânt Părintele Arsenie se referă la demonizații din ținutul Gherghesenilor, iar în partea a doua, la sfântul apostol Petru de pe care au căzut lanțurile la izbăvirea din închisoare, prin venirea îngerului Domnului și deschiderea ușilor temniței (Faptele Apostolilor 12,1-11).

7. „Adevărații închinători sunt nu cei ce se închină la Ierusalim, ci cei ce se închină în Duh și Adevăr. Pe aceștia îi iubește Dumnezeu”, după cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos din convorbirea cu femeia samarineancă (Ioan 4,21-24). Închinarea în Duh și Adevăr, în orice timp și în orice loc, este adevărata lucrare duhovnicească, tainică și ascunsă a minții, prin rugăciunea lui Iisus de pe altarul inimii. Aceasta este liturghia interioară sau mistică, care presupune conștientizarea atotprezenței lui Dumnezeu și a contemporaneității noastre cu Hristos, prin prezența Lui în noi, ca dar al Duhului Sfânt. Timpurile, săptămânile, zilele și ceasurile liturgice își descoperă o altă dimensiune prin închinarea în Duh și Adevăr.

8. „Cine se ține de noi, cu noi va fi” - după cuvintele sfântului apostol Pavel: „Deci vă rog să-mi fiți mie următori, precum și eu lui Hristos” (I Corinteni 4,16). Prin urmare, să ne ținem și să rămânem atârnați de părinții noștri duhovnicești, pentru că ei sunt lanțul de aur care ne ține legați de Hristos.

Sinaia, 31 august 2008

†DANIIL

LA „O BĂTAIE DE INIMĂ” DE VEȘNICIE

Astfel aș îndrăzni să definesc apropierea noastră lăuntrică de Dumnezeu, prin Hristos în Duhul Sfânt, sau apropierea noastră de veșnicie. „Suntem intenții divine” scria Părintele Arsenie, pentru a străbate drumul spre Emaus al vieții de la chip la asemănarea cu Dumnezeu prin har și virtuți. „Iată, Eu stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el, și el cu Mine” (Apocalipsă 3,20). Bătaia inimii noastre este ecoul bătăii lui Hristos la ușa inimii și a sufletului nostru prin glasul conștiinței. Bătaia inimii este semnul vieții, iar bătaia lui Hristos la ușa inimii noastre este semnul veșniciei. Pentru aceea înțeleptul Solomon spunea: „Toate le-a făcut Dumnezeu frumoase și la timpul lor; **El a pus în inima lor și veșnicia**, dar fără ca omul să poată înțelege lucrarea pe care o face Dumnezeu, de la început până la sfârșit” (Ecclesiastul 3,11). La „o bătaie de inimă” de veșnicie se întinde puntea nevăzută dintre aici și dincolo, dintre pământ și cer, dintre viață și viața de după moarte. De aceea: „Fericți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu” (Matei 5,8) și vor simți iubirea Lui la fiecare bătaie a inimii lor, căci, spunea același Părinte Arsenie: „Toate diamantele lumii sunt gunoi față de valoarea unei clipe în lumina dumnezeiască”. Drept aceea, ne spune sfântul apostol Pavel: „**Știți în ce timp ne găsim**, căci este chiar ceasul să vă treziți din somn” (Romani 13,11). Ne găsim în candela timpului ce atârnă de veșnicie, în durata vieții noastre pământești, în care „noaptea e pe sfârșite și ziua se apropie...” (Romani 13,12).

2. „**Apele diavolului umblă prin sângele oamenilor și-i otrăvește**” (prin patimi și păcate), scria Părintele Arsenie într-o însemnare din 6 februarie 1943 de la sfânta Mănăstire Sâmbăta, intitulată „Sita cu două margini” - adică lumea și trupul - în care vrăjmașul ne-a cerut pe toți să ne ceară „ca pe grâu” (Luca 22,31), pentru a scăpa de pleava din noi, care nu va putea intra în Împărăția lui Dumnezeu. De înecul în apele tulburi ale patimilor nu putem scăpa decât prin mâna dumnezeieștii milostiviri întinsă

de Hristos precum lui Petru, prin strigătul rugăciunii noastre de ajutor, prin lacrimile de pocăință și prin Trupul și Sângele Mântuitorului din sfânta Euharistie, după spovedanie. Abia atunci vom putea gusta și simți dulceața harului cuvântului și iubirii lui Dumnezeu, în locul amărăciunii patimilor.

Sinaia, 2 iulie 2008

† **DANIIL**

„SUNTEM INTENȚII DIVINE!”

(Părintele Arsenie Boca)

Cuvintele Prea Cuviosului Părintelui nostru Arsenie „Suntem intenții divine” (Manuscrise inedite pg. 385) exprimă și definesc concepția antropologică a sfinției Sale în spiritul revelației dumnezeiești și în duhul sfinților Părinți ai Bisericii. Intenția este primul gând, imbold și sâmbure al faptei și al împlinirii ei. Toate făpturile creației suntem intenții divine, dar împliniri cu adevărat întru desăvârșire nu sunt decât puterile îngerești și cerești și sfinții Bisericii lui Hristos. Noi toți ceilalți ne aflăm în diverse puncte și diferite stadii pe orbita distanței dintre intenția lui Dumnezeu cu noi și împlinirea acesteia prin *theosis* sau îndumnezeire, când, „toate fiind bune foarte” (cf. Facere 1,31) și înviind toți în Hristos, „Dumnezeu va fi totul în toți” (I Corinteni 15,22 și 28). Cu alte cuvinte, intenția divină veșnică sădită în fiecare dintre noi în timp prin aducerea noastră la existență, o putem asemăna cu clipa și locul în care săgeata pleacă din arcul eternității spre a-și atinge ținta desăvârșirii, prin conlucrarea dintre voia liberă și harul divin. Cu alte cuvinte, intențiile divine se pot asemăna și contempla cu o ploaie nesfârșită de săgeți luminoase, devenite raze și lumini purtătoare de gânduri divine care străbat creația și timpul din ziua întâia a Facerii până în ziua cea de pe urmă a Apocalipsei. Acest adevăr de credință a fost ilustrat de către sfinții Părinți și precizat și tâlcuit ca nimeni altul de către sfântul Maxim Mărturisitorul în învățătura ortodoxă despre rațiunile divine, din care s-a inspirat și Părintele nostru Arsenie în cuvântul de mai sus, rostit într-un alt context și astfel: „Omul își are rădăcinile în adâncul cerului” („Cuvinte vii” pg. 132). Iar rădăcinile omului în cer sunt tocmai intenția lui Dumnezeu cu omul, chipul lui Dumnezeu din om și sufletul său nemuritor.

Astfel, intenția divină sădită în ființa și persoana patriarhului Noe va fi fost încheierea legământului dintre Dumnezeu și om de după potop sub lumina curcubeului și taina corăbiei ca icoană a

Bisericii lui Hristos. Intenția divină semănată în patriarhul Avraam trebuie să fi fost descoperirea Prea Sfintei Treimi la stejarul Mamvri din Vechiul Testament și denumirea raiului ca „sân al lui Avraam” în Noul Testament, în care se odihnește sufletul săracului Lazăr. Intenția divină ascunsă în Isaac a fost jertfa hristică de pe Moria, iar intenția divină străluminată în Iacob a fost descoperirea scării cerului de la Betel. Intenția divină din potirul de argint al lui Iosif va fi fost pregătirea strămutării familiei lui Israel în Egipt și izbăvirea de acolo după 450 de ani prin intenția divină descoperită în rugul aprins al vieții lui Moise, primitorul Decalogului pe muntele Sinai. Intenția divină scăldată în apele Iordanului despărțite de Iosua va fi fost moștenirea țării Canaanului și apărarea acestui pământ de madianiți și filistenii prin intenția divină răsărită în judecătorii Ghedeon și Samson. Intenția divină arătată în lumina candeliei de la cortul sfânt lui Samuel, avea să fie instituirea profetismului în Israel, care va dura până la „sfeșnicul luminii” - sfântul Ioan Botezătorul. Intenția divină desfășurată în viața lui David avea să fie ascunsă și împlinită în harfa Psalmilor, după cum intenția divină din adâncul înțelepciunii lui Solomon avea să fie zidită deodată cu templul din Ierusalim.

Intenția divină întraripată în carul de foc al sfântului Ilie, răsădită la Cherit, răsărită în Sarepta și roditoare pe Carmel și la Horeb, avea să fie transfigurată în mărturia Schimbării la Față a Domnului. Intenția divină din viața sfântului prooroc Elisei avea să prefigureze harul botezului și celelalte sfinte Taine prin afundarea de șapte ori a leprosului Neeman Sirianul în apele Iordanului. Intențiile divine care străbat cărțile proorocilor mari și mici sunt, mai presus de orice, profețiile mesianice întărite de viziunea serafimilor din templu și revelația carului heruvimilor de la Chebar. Intenția divină înghițită de pântecele chitului nu avea să fie alta decât preînchipuirea prin Iona a îngropării, Pogorârii la iad și Învierii Domnului, precum și lucrarea pocăinței ninivitenilor. Intenția divină aruncată, pecetluită și izbăvită din groapa cu lei avea să fie revelația „Celui Vechi de zile” primită de către sfântul prooroc Daniel și descoperirea celei de A Doua Venire a lui

Hristos pe norii cerului la sfârșitul veacurilor, mai înainte de a avea loc cea dintâi Venire prin întruparea Fiului. Cele trei intenții divine „nearse” din cuptorul Babilonului preînchipuiesc de asemenea întruparea prin arătarea celei de a patra Prezențe în cuptor, precum și aruncarea creștinilor în dogoarea cuptorului ispitelor și necazurilor lumii. Intențiile divine întemeiate și revelate în Ezdra și Neemia aveau să fie rezidirea templului și a Ierusalimului după întoarcerea din robia babiloniană de șaptezeci de ani.

Dacă intențiile divine sădite și împlinite în dreptii și sfinții Vechiului Testament strălucesc în lumina rugului aprins și a stâlpului de foc, aceleași intenții divine semănate și desăvârșite de către Dumnezeuiescul Semănător Iisus Hristos în cei doisprezece sfinți apostoli, în cei patru sfinți evangheliști și în cei doi arhidiaconi (Ștefan și Filip), precum și în episcopii Timotei, Tit și Filimon, ucenici ai apostolului neamurilor, se transfigurează în lumină dumnezeiască necreată a Schimbării la Față și a Învierii Domnului. Intențiile divine din magi și păstori s-au împlinit sub lumina Stelei Nașterii prin aducerea de daruri și închinarea înaintea Pruncului Iisus. Intenția divină cu Maria din Betania o vedem ascunsă și înmiresmată în vasul de alabastru cu mir de nard de mare preț. Intenția divină împlinită după vremi de așteptare, ca și în cazul fiului risipitor, prin pocăința tâlharului de pe cruce - ca și a sutașului de lângă cruce - a fost aceea de a recunoaște și mărturisi dumnezeirea Celui Răstignit, precum Natanael cel din Cana, sfântul apostol Petru în Cezareea și sfântul apostol Toma după înviere. Intenția divină ascunsă în sfinții ucenici Luca și Cleopa avea să se descopere deodată cu arătarea Celui înviat la Cina din Emaus. Intențiile divine sădite în sfinții apostoli au fost acelea de a fi ceea ce sunt: chemați, aleși, martori, mărturisitori, trimiși, ucenici și chiar mucenici ai Mântuitorului Iisus Hristos. Intențiile divine ascunse în cei patru sfinți evangheliști, icoană a celor patru fețe din vedenia heruvimilor de la râul Chebar, au fost acelea de a scrie în inima Scripturii cele patru Sfinte Evanghelii de la Matei, Marcu, Luca și Ioan. Scopul intenției divine desăvârșită

prin uciderea cu pietre a sfântului arhidiacon Ștefan avea să fie revelația din sinedriu a Șederii Celui Înviat și Înălțat la cer pe veci de-a dreapta Tatălui. La fel s-a întâmplat și cu sfântul apostol Pavel: intenția divină sădită în discipolul lui Gamaliel, Saul din Tars, avea să se descopere deodată cu Arătarea și convertirea de pe drumul Damascului, transfigurată apoi în răpirea până la al treilea cer, ca să nu mai vorbim despre intenția divină ascunsă în dragostea ucenicului iubit al Domnului, care s-a învrednicit de plecarea capului la Cina cea de Taină și de primirea revelației din Patmos. Intenția divină din sfinții apostoli Timotei, Tit și Filimon, episcopi în Efes, Creta și Colose, avea să se împlinească prin întâlnirea lor cu sfântul apostol Pavel și prin inspirația, trimiterea și primirea celor patru epistole pastorale.

Tot astfel s-au semănat, sădit, răsărit și împlinit intențiile, gândurile și rațiunile divine din sfinții Părinți ai Bisericii, din marii dascăli ai lumii și ierarhi, din cei dintâi creștini și din toți sfinții mucenici, cuvioși, mărturisitori și binecredincioși. Toți aceștia și alții asemenea lor, în care intențiile divine s-au împlinit și desăvârșit în timpul vieții pământești - precum în cele cinci fecioare înțelepte sunt de-a dreapta Celui ce Șade de-a dreapta Tatălui, învăluiți în lumina Duhului Sfânt. De fapt, în toate oile ce se vor regăsi de-a dreapta dreptului Judecător, intențiile divine s-au împlinit și desăvârșit, pe când în toate caprele care se vor regăsi de-a stânga, aceleași intenții divine rămân neîmplinite și nedesăvârșite, precum florile ce se ofilesc în arșița și dogoarea verii. Prin urmare, intențiile divine din noi au nevoie de paza minții și trezvia inimii, de rugăciune neîncetată, conștiință curată și luminată, credință dreaptă, nădejde neclătinată și dragoste înflăcărată, sub semnul îndemnului evanghelic de luare-aminte: „Privegheați!” (Marcu 13,37).

Vârșet, Joia Mare-2009, ziua plecării capetelor noastre pe pieptul Mântuitorului...

*

„Nu te teme turmă mică... (Luca 12,32).

Unde sunt doi sau trei adunați în numele meu, acolo sunt și eu în mijlocul lor. Iată eu sunt – trup și sânge – în toate zilele până la sfârșitul veacului. Dar fericiți cei cu inima curată.

Deci căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte vi se vor da vouă. Nu fiți cu spinii grijilor în inimă. Ci dă-mi mie inima ta.

Dacă vrea cineva să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea sa, în fiecare zi, și să-mi urmeze mie.

Așadar, oricine dintre voi care nu se lapădă de tot ce are, ba încă și de viața sa, nu poate să fie ucenicul meu.

În lume necazuri veți avea, din pricina mea, căci vă vor ocări și vă vor prigoni pe voi, și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră.

Iar când vor începe să fie toate acestea, prindeți suflet și ridicați capetele voastre, pentru că răscumpărarea voastră s-a apropiat.

Îndrăzniți deci, eu am biruit lumea.

Iatp stau la ușa ta și bat...” (Apocalipsa 3,20).

*

(Cuvinte-testament înscrise de Părintele Arsenie pe Evanghelia deschisă din icoana împărătească a Mântuitorului Iisus Hristos, de pe iconostasul bisericii sfintei Mănăstiri Prislop - 1984).

VIAȚA LUI IISUS ȘI CARTEA VIETII NOASTRE.....	4
„CUVÂNT BUN RĂSPUNS-A INIMA MEA”	5
„OMUL CEL ÎMBRĂCAT ÎN HAINĂ DE ÎN”	14
„ÎNGERUL cu CĂDELNIȚĂ DE AUR”	17
„AM AUZIT UN SFÂNT VORBIND...”	21
„AM GĂSIT ȘI EU CU CALE, PREAPUTERNICE TEOFIL”	23
„FOST-A OM TRIMIS DE LA DUMNEZEU”	24
HERUVIM CU SABIA DE FOC ȘI STRĂJER AL CASEI DOMNULUI	26
„ÎN ACEEAȘI CLIPĂ AU IEȘIT DEGETELE UNEI MÂINI DE OM...”	28
„PROOROC PUTERNIC ÎN FAPTĂ ȘI ÎN CUVÂNT...”	32
PROFETUL ȘI NEAMUL SĂU, SAU PĂRINTELE ARSENIE ȘI NEAMUL ROMÂNESC	34
TALANȚII ȘI CUNUNA PĂRINTELUI ARSENIE.....	37
„LUAȚI DEGRABĂ UN ULCIOR CU APĂ...”	41
PAȘII CĂLUGĂRULUI ȘI PICĂTURILE DE APĂ	43
„ÎN ZILELE PĂRINTELUI ARSENIE, ÎN ROMÂNIA...”	47
RUGĂCIUNEA DE FOC A AVVEI ARSENIE	50
FUNIA ÎMPLETITĂ DE ÎNGERUL DOMNULUI	52
„ADUCEȚI-MI PE VASUL PUSTIULUI!”	55
AVVA ARSENIE ȘI DUHUL LUI DUMNEZEU ÎN CORABIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE	60
„DACĂ AȘ FI AVUT UNUL DIN GÂNDURILE AVVEI ANTONIE...”	63
ÎN POTIRUL TIMPULUI DUHUL SFÂNT PREFACE EUHARISTIA VEȘNICIEI	66
LEMNUL USCAT AL AVVEI IOAN COLOV	68
SCHITUL ATÂRNAT DE DEGETUL CEL MIC AL AVVEI	70
AȘTEPTÂND CA SOARELE SĂ RĂSARĂ ÎNAINTEA NOASTRĂ...	72
„ARSENIE, FUGI, TACI, LINIȘTEȘTE-TE!”	75
„LUAȚI ARIPI DE FOC ȘI VENIȚI LA MINE!”	78
„ZI VREUN CUVÂNT EPISCOPULUI, CA SĂ SE FOLOSEASCĂ”	82
„DACĂ NU SE FOLOSEȘTE DE TĂCEREA MEA, NICI DE CUVÂNTUL MEU NU POATE SĂ SE FOLOSEASCĂ”	84
ÎNSEMĂNĂRI ȘI CONSEMĂNĂRI DESPRE PICTURA PĂRINTELUI ARSENIE.....	87
ÎNSEMĂNĂRI PE O BIBLIE A PĂRINTELUI ARSENIE.....	90
MICUL ATELIER DE PICTURĂ ȘI CHILIA PĂRINTELUI	96
„FILOCALIA DE LA SFANȚUL MUNTE” A PĂRINTELUI ARSENIE	98
UN PROIECT VIZIONAR AL PĂRINTELUI ARSENIE	100
„EXPLICAREA SCENEI NUNTA DIN CANA GALILEII”	103
„SABIA PEDEPSEȘTE PE UCIGAȘI ȘI CONFIRMĂ PE SFINȚI”	106
„NU VA PUTEA OMUL AVEA PACE PE PĂMÂNT CÂTĂ VREME-I ÎN RĂZBOI CU DUMNEZEU” ..	109
„AȚI ÎNCEPUT SFÂRȘITUL LUMII...!”	112
„CONCORDANȚA VIITORULUI LA CLIPE ȘI LOCURI”	114
„ACELE LACRIMI SUNT BUNE CARE CURG DE LA SINE”	117
PENTRU „VÂRFUL CU DOR”	119
„CLIPA DESFĂȘURATĂ O VIAȚĂ ÎNTREAGĂ ÎNTRE OAMENI...”	121

RUGĂCIUNEA PĂRINTELUI ARSENIE	130
CENUȘA DIN „CĂDELNIȚA DE AUR”	131
„NE ÎNTÂLNIM ÎN PREZENT CU... VIITORUL TRE CUTULUI”	132
„CÂND SE UMPLE MĂSURA, ATUNCI VINE MĂSURA...”	136
PRILEJURILE - ÎNTRE GHETSIMANI ȘI EMAUS	141
„FĂRĂ VÂNT PAIUL DE GRÂU N-AR AVEA NICI O REZISTENȚĂ. DAR AȘA, E MAI REZISTENT CA UN PAI DE OTEL”	144
CĂLUGĂRUL RĂSTIGNIT	146
ÎNTÂLNIREA CELOR DOUĂ „CEASURI”	148
„PÂINEA ȘI ADEVĂRUL SUNT CONDIȚIILE EXISTENȚEI OMENEȘTI”	151
ÎNTRE OAMENII TIMPULUI SĂU...”	153
„DUHUL SFÂNT ESTE DUHUL CREȘ TINISMULUI”	155
MORMÂNTUL SFÂNTULUI PROOROC ELISEI ȘI MORMÂNTUL PĂRINTELUI ARSENIE	157
„CÂT DE PREZENT E UNEORI... VIITORUL”	160
SFINȚII ȘI VEACUL LOR	163
DARUL PROFETIC AL PĂRINTELUI ARSENIE	165
„SEMNELE UNUI APOSTOL LE-AȚI AVUT PRINTRE VOI...”	167
„ÎNSĂȘI EXISTENȚA ESTE DOVADA ASISTENȚEI”	170
„APOCALIPSUL E ACEST VÂRF VULCANIC AL ISTORIEI”	173
„ATOTPREZENȚA LUI DESPARTE ÎN NOI OILE DE CAPRE”	176
„SĂ FIM ÎNȚELEȘI: NU INTRI DUPĂ MOARTE ÎN ÎMPĂRĂȚIA ÎN CARE NU AI TRĂIT ÎNCĂ DE PE PĂMÂNT”	178
„TIMEO DEUM TRANSEUNTEM!”	181
TEOLOGIA ȘI TEOLOGHISIREA PĂRINTELUI ARSENIE	182
„HIROTESIA” UNUI ÎNGER	184
MANUSCRISE INEDITE ALE PĂRINTELUI ARSENIE	186
NOTE ȘI SCHIȚE DE PREDICI DE LA MĂNĂSTIREA SÂMBĂTA	189
VIZIUNEA DIN GARĂ	189
IISUS, MOTIVUL REVOLUȚIEI ULTIME	226
LA CHILIA DIN PRISLOP „ÎNTRE SCRIPTURILE PĂRINȚILOR”	229
SFÂNTUL GHEORGHE ȘI PROBLEMA PĂCII	234
PENTRU PACE	236
DATORIA	239
PĂSTORII ȘI OILE	242
COPIII LUI DUMNEZEU ȘI COPIII PĂCATELOR	252
HAINA DE NUNTĂ	254
„VINA” LUI IISUS	257
PILDA SEMĂNĂTORULUI	263
Profeții mesianice	266
NOTE	270
(1984-1988)	270
„NU ÎNVĂȚ PE NIMENI, DOAR POVESTESC”	270
„CÂTEVA CUNOȘTINȚE, PE SCURT, CU PRIVIRE LA CONVIEȚUIREA ÎN CĂSĂTORIE”	284

CONFLICTUL ÎNTRE GENERAȚII SAU CUM SE ÎNMULȚEȘTE UCIDEREA	290
REPERE.....	299
O CÂT MAI DEPLINĂ SĂNĂTATE.....	308
TERMINOLOGIE	310
„SPUNE-LE SĂ NU MOARĂ ÎN NEȘTIINȚĂ: DE CE PĂTIMESC ATÂTEA RELE CÂTE PĂTIMESC!”	318
PORUNCA: „CREȘTEȚI ȘI VĂ ÎNMULȚIȚI”	323
„CÂND SE VOR DESFRÂNA NU SE VOR ÎNMULȚI”	325
IISUS HRISTOS - „UNUL CA NIMENI ALTUL!”	329
ÎNVEDEREA MÂNTUIRII	329
MICI ÎNCEPUTURI.....	332
CREDINȚA ESTE DAR AL DUHULUI SFÂNT	343
LA „ÎMBOGĂȚIREA ÎN DUHUL SFÂNT”	346
SĂPTĂMÂNA PATIMILOR	350
POGORÂREA SFÂNTULUI DUH	360
DUHUL RUSALIILOR.....	362
SFÂNTA TREIME ÎN OM.....	365
ZIUA TUTUROR SFINȚILOR	369
DE SFINȚII APOSTOLI PETRU ȘI PAVEL	372
DEMONIZAȚII DIN GHERGHESA.....	380
DEMONIZAȚII DIN GADARA.....	386
ȘTIM CĂ DE LA DUMNEZEU SUNTEM ȘI LA DUMNEZEU NE ÎNTOARCEM	391
IISUS HRISTOS: „CALEA, ADEVĂRUL ȘI VIAȚA”	393
CINE ESTE IISUS ?.....	395
REVELAȚIA ȘI FERICIRILE APOCALIPSEI	397
„DUHUL ESTE CEL CE DĂ VIAȚĂ...”	408
APROAPELE	411
ASCULTAREA ȘI TĂIEREA VOII.....	415
ÎNTRE DOUĂ CONVINGERI	420
CÂTEVA RĂSPUNSURI.....	429
ARGUMENTELE LUI DUMNEZEU	436
GÂNDURI CĂLUGĂREȘTI DE CRĂCIUN	438
RAȚIONAMENT: NATURA ȘI HARUL	442
TRUPUL ȘI CRUCEA	449
LA DEFINIȚIA PĂCATULUI	451
SCUTURAȚI TOROPEALA.....	453
ORBIA FĂRĂ LEAC	455
POMELNICUL NECAZURILOR LUI PAVEL.....	459
IUBITORUL DE OAMENI ȘI JUDECĂTORUL LOR	462
ÎNSEMNĂRI DIN RĂZBOIUL NEVĂZUT	465
AVVA ISHIRION	473
DESPRE PORUNCA IUBIRII ÎN CĂLUGĂRIE	475
SOARTA SUFLETULUI DUPĂ MOARTE.....	480

O MAMĂ CU COLIVĂ PENTRU FIUL SĂU	482
PRIVITOR LA VORBĂ ȘI TĂCERE.....	485
TREPTE. SCARĂ	488
DIN ÎNVĂȚĂTURILE DATE UNEI PERSOANE.....	490
LAUDA ȘI OCARA ȘI SMERENIA.....	492
UNDE MAI SUNT LIMBILE DE FOC ?	495
SCHIMBAREA LA FATĂ.....	499
„TOȚI SUNTEȚI FIII LUI DUMNEZEU PRIN CREDINȚA ÎN IISUS HRISTOS”	502
„CINE CAUTĂ ADEVĂRUL NU MAI NUMĂRĂ PĂRERILE”	509
NOI SUNTEM AJUTOARE DE MUNCĂ... (Împreună-lucrători)	520
FRAGMENTE, SFATURI, ÎNSEMNĂRI	523
Ceva despre vise	554
DESPRE RUGĂCIUNE	562
CONSEMNAREA UNEI DISCUȚII	567
Iconografie	569
Veacurile de aur (n.n.)	574
„Duhul Sfânt este Duhul creștinismului”	583
EXPRESII	587
ANEXE	596
„ARHANGHELUL” DE LA PRISLOP	597
EVLAVIE ȘI CANONIZARE	598
„CEL VECHI DE ZILE CARELE FĂCU PE OM” ȘI „CARELE PENTRU NOI OAMENII S-A FĂCUT OM”	602
„TOȚI PREOȚII BINECUVINTEAZĂ, DAR NU TOȚI CUVÂNTEAZĂ BINE”	604
„STAREA NORMALĂ A MINȚII ESTE SMERENIA ȘI NUMAI SMERENIA”	606
DIN CUVINTELE PĂRINTELUI ARSENIE	608
LA „O BĂTAIE DE INIMĂ” DE VEȘNICIE.....	610
„SUNTEM INTENȚII DIVINE!”	612